

M

DE TRANSMISSIONE TRACTATVS

NICOLAI NOALIS

IVRISCONSVLTI VENETI.

In quo agitur

DE TRANSMISSIONE

FIDEICOMMISSORVM, LEGATORVM,

Substitutionum directarum, Hæreditatis, Contractuum; & aliarum materiarum.

Nunc ab Autore summa diligentia expurgatus, & pluribus Additionibus auctus.

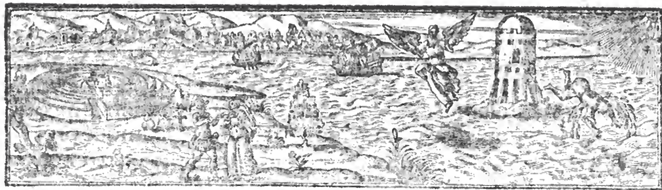
EDITIO TERTIA.

CVM INDICE LOCVPLETISSIMO.

SVPERIORVM LICENTIA, ET PRIVILEGIO.

VENETIIS, MDCXXX.

Sumptibus Altobelli Boni.

ILLVSTRISSIMO,

ET REVERENDISS.MO

D. IOANNI BAPTISTAE COCCINO

ROTAE ROMANAE DECANO,
&Sacræ Pœnitentiariæ Regenti meritiſſimo.

NICOLAVS NOALIS
Iuriſconſultus Venetus.

HVNC meum tranſmiſſionis partum nunc accuratè expurgatum, & plurimis additionibus auctum inſigni ac præclaro nomini tuo Præſul Ampliſſime anxius fui dicare & conſecrare, pro certo habens quòd ex decore tuæ perſonæ, & ſplendore tuę familię non modicum numen reciperet: Tu quippe nobiliſſimis natalibus ortus, præclaris virtutibus inſignitus, probatiſſimis moribus præditus in Dei cultu & in iuriſprudentia adeò polles vt alta tibi regimina tám interni quàm externi fori cælitus commendata fuerint, Hisqué ſemper grato maximorum Pontificum nutu, magna hominum admiratione, ſumma tua cum laude, ac Veneti nominis gloria, functus es. Non eſt hic propoſitum meum im-

a 2 men-

menſa prȩconia tua recenſere, magis enim patent, quàm exprimi poſſint; Hoc vnum dicam, quod coquina virtutum, decus, & ornamentum patriæ meritò appellaris, ſummoquè omnium voto ad dignitatis apicem expectaris, quó merita tua iamdiú te extulerunt. Accipe igitur vir Illuſtriſſime hoc meȩ erga te deuotionis perpetuum monumentum, Deumqué prȩcor, vt Amplitudinem tuam Vrbi, & Orbi diú incolumen ſeruet; Vale.

INDEX CASVVM.

ad

CA-

INDEX

INDEX.

tatibus

cor est

Dotem

INDEX.

G

H

Hæres

INDEX.

Inter-

INDEX.

L

Obli-

P

Primo-

INDEX.

 1.num.

etiam

T

Trans-

Volun-

INDEX.

FINIS.

DE TRANSMISSIONE

Tractatus

NICOLAI NOALIS IVRISCONS. VENETI.

SVMMARIVM.

1 *Transmissio propriè sumpta quid sit; Et quid impropriè sumpta, 2.*
3 *Vocatio quid sit.*
4 *Succedens ex transmissione, debet esse hæres transmittentis; Iccirco tenetur satisfacere legatarijs, & creditoribus illius.*
Et rem transmissam in inuentario describere, 7.
Secus est de succedente iure propriæ vocationis, 5 6.7.
8 *Succedens ex transmissione, dicitur quodammodo succedere testatori, proprie tamen succedit transmittenti.*
9 *Quãdo quis venit iure propriæ vocationis, legatũ, & fideicõmissum nõ corruit legatario, & fideicõmissario eius antecessore præmoriẽte testatori, secus quando venit iure transmissionis, 10. nisi extarent coniecturæ pro transmissione, vel legatum, & fideicommissum esset factum in contractu, 11.*
12 *Nullum ius acquisitum dicitur in re legata viuente testatore.*
13 *Succedentes ex propria vocatione, si plures sunt, succedunt in capita, succedentes iure transmissionis in stirpes.*
14 *Concepti post mortem eius de cuius hæreditate tractatur, admittuntur iure transmissionis, non iure propriæ vocationis.*
15 *Nulla est differentia inter legatum, & fideicommissum quoad effectum transmissionis.*
16 *Transmissio legati, & fideicommissi, an sit fauorabilis, vel odiosa.*
17 *Nulla substitutio de iure communi transmittitur ad hæredes.*
18 *Voluntas testatoris seruanda est pro le ge, & publicè interest illam seruari.*

PRo euidentia terminorum præmitto aliud esse transmissionem, & aliud esse vocationẽ: transmissio quæ est materia nostra dupliciter accipitur:
1 etenim propriè sumpta dicitur illa, qua quis ad aliquam successionem, substitutionem, vel actionem venit non vocatus à iure, vel à testatore, & sic non ex persona sua, quippe quæ vocata non est, sed ex persona hæredis, legatarij, vel fideicommissarij, qui à iure, vel à testatore expresse vocatus fuit, & tanquam eiusdẽ hæredis, legatarij, vel fideicommissarij hæres, quia hæres transmittentis esse de-
2 bet, vt statim dicam, & diffinitur huiusmodi transmissio, vt sit quædam successionis prorogatio eiusdem formæ, & naturæ. Bald. in l. cũ proponas. nu. 5. versic. secunda. C. de hæred. instit. Vasqu. de success. progress. §. 6. num. 1. Gomez. variar. resolut. tom. 1. cap. 9. num. 46. in fine. & num. 50. verb. primò. vers. cõfirmatur. Crass. in §. transmissio. quæst. 17. num. 1. & quæst. 25. numero 3. & facit text. in l. cum

in antiquioribus. versic. & si quidem C. de iur. deliber. Alia transmissio impropriè sumpta eā est, dum agitur, quod aliqua res sit ad alios transitoria, vt priuilegium, actio, contractus, & his similia, quæ in suo proprio significatu transitio vocatur. Crass. in d. §. trāsmissio. quæst. 17. in princ. & quæst. 29. in
3 princ. Vocatio autem dicitur illa, qua quis ad aliquam successionem, substitutionem, vel actionem venit vocatus à iure, vel à testatore, à iure veluti ad successionem hæreditariam tanquàm proximior, in ea enim cessat transmissio Bologn. consil. 9. num. 73. Alex. Raud. inter consil. vlt. volunt. consil. 141. nu. 109. lib. 2. A' testatore veluti tanquàm coniunctus vel substitutus, & sic vti vocatus ex persona sua; non ex persona hæredis, legatarij, vel fideicommissarij antecessoris, nec tanquam illius hæres; & ista materia vocationis non spectat ad hunc tractatum.
4 Differt etiam trāsmissio à vocatione, quia succedens iure transmissionis, dicitur succedere tanquam hæres transmittentis, namque illius hæres esse debet iuxta notata in l. qui se patris. C. vnde lib. & tenet Paul. de Castr. in l. si quis. la 2. num. 3. versic. sed dubium. & ibi Ias. num. 3. versic. sexto limita. C. de inoff. testam. Ripa in l. hæredes mei, §. cum ita. nu. 63. versic. pro resolutione. & Zanch. num. 201. ff. ad Trebell. idem Paul. de Castr. consil. 254. num. 1. versic. in puncto verò. lib. 1. Crauet. in l. cum filiofamilias, in 2. part. num. 340. ff. de leg. 1. Ruin. consil. 22. num. 16. lib. 3. Socin. Sen. cons. 61. num. 13. lib. 1. & consil. 67. num. 14. lib. 4. Paris. consil. 32. num. 2. lib. 3. quod tamen intelligitur si vult succedere iure transmissionis, aliàs enim si posset succedere iure accrescendi, vel successorio edicto, posset repudiata hæreditate transmissa succedere ex propria sua persona iure accrescendi, vel successorio edicto l. 1. §. sed videndum. ff. de success. edict. DD. in l. 1. C. qui admitt. succedens verò iure propriæ vocationis, & ex propria sua persona necesse non habet, vt sit hæres antecessoris. Torniell. in d. §. cum ita. num. 62. versic. vtilitas autem est; ideo succedens iure transmissionis quia hæres esse debet transmittentis, tenetur legatarijs, & creditoribus eiusdem transmittentis satisfacere, quod facere non tenetur succedēs iure propriæ vocationis. idem Torniell. in d. §. cū ita. nu. 62. vers. vtilitas autem est; & ibi
7 Zanch. nu. 204. item tenetur etiam rem ad se transmissam, vti quid hereditarium in inuentario ipsius transmittentis describere, vt contra Torniell. rectiùs sensit Bal. in l. vnica. nu. 9. C. vt actio. ab hæred. & contr. hæred. Zanch. in d. l. hæredes mei, §. cum ita, num. 203. in fine, quod pariter facere non tenetur succedens iure vocationis, cum illam ab antecesso-
8 re non recognoscat: Nec obstat, quod succedens iure transmissionis dicatur succedere testatori. Ruin. cons. 22. num. 15. vers. si ergo, & cons. 39. nu. 7. lib. 3. attento quòd dicitur succedere in fideicommisso agnoscendo, & acceptādo, non vti agnito, & acquisito. Ruin. d. cons. 22. nu. 15. lib. 3. Zanch. in l. hæredes mei, §. cum ita, num. 200. & num. 343. Socin. sen. cons. 67. col. penul. lib. 4. Menoch. consil. 105. num. 92. quia respondetur, quòd licet veniens ex transmissione dicatur quodammodo, & secundum quid succedere testatori. Ruin. cons. 39. nu. 7. vers. quando. vol. 3. Ias. in l. si infanti. num. 15. in fine. C. de iure deliber. proprie tamen succedit transmittenti, & ius transmissum capitur tanquàm hæreditas illius, qui transmittit, non autem primi defuncti l. fin. C. de hæred. instit. & post Socin. in d. consi. 67. num. 14. lib. 4. aduertit Zanch. in d. §. cum ita, num. 202. Bursat. consil. 61. num. 15. Riminald. cons. 607. num. 51. Surd. decis. 140. num. 16. & seqq. Rustic. in comment. ad l. cum auus. lib. 4. cap. 13. num. 9.
9 Differt etiam; nam quando quis venit tanquam vocatus, & sic ex iure proprio, & ex propria persona, tunc legatum, & fideicommissum non corruit, si legatarius, & fideicommissarius eius antecessor moriatur ante testatorem. l. vnica, §. pro secundo. vers. nisi & in hunc casum, C. de caduc. tollen. Torniell. in l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 62. in fi. ff. ad Tre-
10 bell. Sed diuersum est, quando quis succedit iure transmissionis, quia legatum, & fideicommissum, morte legatarij, & fideicommissarij secuta viuente testatore, efficitur quasi caducū, l. si Augustæ. ff. de leg. 2. d. l. vnic. §. pro secūdo. C. de caduc. tollen. Crauet. in l. cū filiofamilias in 2. par. nu. 266. ff. de leg. 1. ex sniā Paul. de Cast. in l. ciuitatibus. §. 1. ff. de leg. 1.
11 & Corn. cons. 118. num. 6. lib. 2. præterquā si extarēt cōiecturæ testatoris pro transmissione vel fideicommissum factum esset in cōtractu, vt dicam in secundo casu nu. 33. & consequēter vti caducum non potest transmitti. arg. l. eius qui in prouincia. ff. si cert. pet. viuente
12 testatore non dicitur causatum in re legata aliquod ius, seu spes transmissibilis, cū spes nulla esse possit apud institutū, & grauatū, viuēte testatore. l. fi. C. de pact. & tradūt Bar. & alij in l. is potest. ff. de acquir. hær. Torn. in d. §. cū ita num.

13 num.62.in fi. Differt vlteriùs, quia succedentes ex propria vocatione, si plures sunt, succedunt in capita æquis portionibus; succedétes autem iure transmissionis succedűt in stirpes. Paris. cons. 4. num. 6. & num. 17. lib. 3. ac

14 item differt, nam licet regulariter concepti post mortem testatoris, vel alterius ascendentis, de cuius hæreditate tractatur, non admittãtur ad successionem ex propria eorum persona l. si quis exhæredato. §. non fuisse. versic. sed hoc ita. ff. de iniust. rupt. glo. 1. in l. si quis filium. vbi Cyn. Bald. Salicet. & Castren. C. de inoffic. testamen. Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. glos. 9. num. 83. vbi alios allegat, quam materiam per vndecim casus distinguit Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 93. tamen bene admittuntur ex persona parentum, vigore scilicet transmissionis, beneficio l. vnic. C. de his qui ante aper. tabul. Bart. in d. l. vnic. num. 5. Bald. num. 3. Paul. de Castr. num. 2. Ias. in d. l. si quis filium. num. 8. idem Castren. in l. si in personam. C. de fideicom. & Tiraq. in loco citato, num. 93. Gomez. variar. resol. tom. 1. cap. 9. num. 44. Vasq. in l. si quis filium. num. 13. C. de inoff. testam.

15 Secundo præmitto nullam extare differétiam quoad effectum transmissionis inter legatum, & fideicommissum. Rom. consil. 162. num. 1. Barbat. cons. 55. colum. 3. lib. 2. Zanch. in l. heredes mei. §. cum ita. num. 151. ff. ad Trebell. nam legata, & fideicommissa sunt in omnibus æquiparata. l. 1. ff. de leg. 1. l. 2. C. commun. de legat.

16 Tertio præmitto illud dubium, an transmissio legati, & fideicommissi sit fauorabilis, vel odiosa. Nam quod sit fauorabilis, consideratur tex. in §. optionis. & ibi glos. in verb. contra beneuolentiam. Instit. de legat. vbi dicitur, quod contra beneuolentiam testatoris est, & contra æquitatem interire legatum, & non transmitti, & ita quod sit fauorabilis, tenet Bald. in l. 3. num. 3. C. de iure deliber. & cons. 145. lib. 1. Sapia in l. cum in antiquioribus. nu. 21. C. de iur. delib. Soc. in l. qui duos. nu. 25. in fi. ff. de reb. dub. Zanch. in d. §. cum ita. num. 212. & Simon de Pręt. de interpręt. vlt. volunt. fol. 213. sub num. 24. E contra verò, quòd sit odiosa, probatur ex eo, quia est contra ius commune, & de iure speciali, cum

17 nulla substitutio de iure communi transmittatur ad hæredes Bal. in l. quidam elogio. nu. 18. vers. in contrarium. C. de iure deliber. Alex. in. cons. 36. num. 3. versic. confirmantur prędict. lib. 3. Crauet. consil. 67. num. 6. versic. sed ista. Zanch. in d. §. cum ita. nu. 164. idem Bald. cons. 132. col. 1. vers. superest volum. 2. Alex. Raud. alios referens. cons. vlt. num. 82. inter cons. vlt. vol. lib. 2. & trãsmissio sit quædam extensio fideicommissi de vna persona in aliam, quæ extensio permissa non est. Dec. consil. 211. num. 5. & cons. 377. num. 3. Crauet. cons. 161. nu. 11. Torniell. in l. Gallus. §. quidam recte. num. 76. in fi. ff. de lib. & posth. Peregrin. de fideicom. artic. 1. num. 30. & sic quod transmissio sit odiosa, existimauit idem Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. num. 307. ff. de leg. 1. dum dixit transmissionem sui natura odiosam esse, & sic in effectu tenet in d. cons. 67. num. 6. versic. amplius dico, & Ias. consil. 201. num. 10. lib. 2. vbi dixit illam esse stricti iuris, & contra iuris regulas; & hos secutus est Menoch. cons. 200. nu. 119. Honded. cons. 56. in fin. lib. 2. Petra de fideicom. quæst. 9. sub num. 254. versic. concludendo.

18 Sed pro resolutione distinguitur, quod aut constat de voluntate testatoris, & tunc dicitur fauorabilis, cum agatur de seruãda ipsius testatoris voluntate, quæ pro lege seruanda est. l. 1. C. de sacrosan. eccles. §. disponat. in auth. de nupt. & publicè interest illam seruari. l. vel negare. ff. quemadmod. test. aperian. Ias. in l. Gallus. §. quod si is. in 2. lect. num. 7. ff. de lib. & posth. & in his terminis, & quòd transmissio sit fauorabilis, quando extant coniecturæ transmissionis, dixit Crauet. in d. l. cum filiofamilias, in 2. part. num. 307. ff. de leg. 1. & Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. nu. 5. vers. ex hoc eleganter: aut sumus in dubio quia scilicet non constat testatorem voluisse locum esse transmissioni, & tunc denuò distinguitur, quia si quærimus de transmissione fideicommissi, ea reputatur odiosa. Nam cùm fideicommissum pariter in dubio, quando nõ constat testatorem sic voluisse disponere, dicatur odiosum. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 67. num. 26. cum multis adductis per Marzar. de fideicommiss. quæst. 1. versic. 1. & per Peregrin. de fideicommiss. artic. 1. num. 23. multò magis odiosa est ipsius fideicommissi transmissio; arg. l. 1. C. de dot. promiss. si quærimus de transmissione hæreditatis fienda ad descendentes, ea reputatur fauorabilis. l. vnic. in fin. C. de his qui ant. apert. tab. vbi dicitur quod desideriũ, & institutum ascendentium est, vt successio eorum ad descédentes transmittatur l. fin. §. sin vero perpetuo. C. de codicill. & expressè tradit Ias. cons. 201. num. 6. vol. 2. & Prær. de interpræt. vlt. vol. fol. 210. num. 1. Si autem de transmissione hæreditatis fienda ad extraneos, ea odiosa

est tanquam contra desiderium, & institutum eorundem ascendentium per textum in d. l. vnic. in fin. C. de his qui ant. apert. tab. illum inducendo a contrario sensu.

SVMMARIVM.

1 *Legata, & fideicommissa conditionalia cedunt a die impletæ conditionis, ideo legatarijs, vel fideicommissarijs ante eius implementum decedentibus, remanent extincta, & ad hæredes non transmittuntur.* 2.

3 *Substitutio, quæ nondum competit, non dicitur esse in bonis nostris.*

4 *Legatarius, vel fideicommissarius conditionalis non dicitur esse creditor.*

5 *Hæredes legatarij, vel fideicommissarij succedunt magis ex dispositione legis, quàm ex iudicio testatoris.*

6 *Hæres decedens conditione pendente, non transmittit hæreditatem, neque ad liberos, & descendentes,* 3.

7 *Facultas implendi conditionem in vltimis voluntatibus ad hæredes non transmittitur.*

8 *Primogenitura instituta sub conditione in vltimis voluntatibus non transmittitur, secus si per viam contractus.*

9 *Tacita conditio, quæ tacitè inest ex natura rei legata, vel ex legis dispositione non facit conditionem, nec impedit transmissionem: ampliatur, & declaratur num.* 15. *& seqq.*

Et quomodo dicatur inesse ex natura rei legatæ vel ex legis dispositione. 11. 12. 13. 14.

10 *Legatum, & fideicommissum purum ad effectum transmissionis cedit à morte testatoris, siue sit particulare, siue vniuersale.*

16 *Verba testatoris in dubio debent conformari cum dispositione legis.*

17 *Conditio iuris, quæ exprimitur ab homine, nō dicitur conditio hominis, sed iuris.*

20 *Expressum facit cessare præsumptum.*

27 *Dies legati, & fideicommissi relicti sub conditione, quæ tacitè resultat ex testamento, seu ex testatoris dispositione, cedit à die impletæ conditionis, & dantur exempla. Et legatarius vel fideicommissarius interim decedens non transmittit.*

Ampliatur num. 28. *declaratur nu.* 29. 30.

31 *Conditio expressa quibus verbis inducatur: remissiue.*

32 *Legata, & fideicommissa relicta sub conditione non transmittuntur neque ad liberos, vel descendentes eidem de hæreditate.* 33. *ampliatur nu.* 34. *& seqq.*

37 *Legitima & trebellianica non recipit conditionem.*

38 *Substitutio, siue ea sit conditionalis expressa, siue simplex directa, non transmittitur.*

39 *Hæres substitui potest legatario, & fidei commissario.*

40 *Hæres substitutus legatario, vel fideicommissario decedenti sine liberis, hoc modo: relinquo centum Titio, & eo decendente sine liberis, ea centum reuertantur ad hæredem meum vniuersalem; si idem hæres decedat ante legatarium, vel fideicommissarium, non transmittit.*

Idem, si hæres ipse esset de descendentibus testatoris. 41.

42 *Legatum, vel fidei commissum relictum ad tempus transmittitur ab hærede testatoris prædefuncto: ampliatur & declaratur nu.* 44. *& seqq.*

43 *Concedendo quis ad tempus, videtur post illud prohibere.*

47 *Legatum factum ad tempus, legatario interim decedente nō transmittitur pro residuo temporis: sed distinguitur.*

51 *Legatum, & fideicommissum conditionale, transmissibile est ex tacita voluntate testatoris.*

52 *Voluntas testatoris magis attendenda est, quàm verba, seu propria significatio verborum.*

53 *Verba deseruire debent intentioni, non intentio verbis.*

54 *Cor est imperator linguæ, & habet eam sicut mancipium sub iurisdictione sua.*

55 *Conditio impedit transmissionem legatorum, & fideicommissorum, etiam si certum sit eam omnino exituram.*

56 *Substitutione facta de fratribus superuiuentibus, & prædefunctorum filijs; non admittuntur filij prædefunctorum, nisi etiam aliquis ex fratribus superuiuat.*

57 *Legata & fideicommissa conditionalia in testamento relicta non transmittuntur ad hæredes legatarij, & fideicommissarij defuncti pendente conditione, etiamsi hæres promiserit ea adimplere in contractu, ac etiam addita clausula: omni meliori modo.*

58 *Conditio facit legatum, & fidei commissum non transmissibile, etiam si est conditio potestatiua.*

59 *Conditio defecta impedit transmissionem.*

60 *Legata & fideicommissa conditionalia, confiscatis bonis legatarij & fideicommissarij ante aduentum conditionis, non transeunt in fiscum.*

61 Fi-

204 Con-

CASVS I.

Fideicommissorum, & legatorum conditionalium transmissio examinatur.

HIs sic præmissis, trāsmissionem legatorum, & fideicommissorum aggredior, & incipio à legatis, & fideicommissis conditionalibus, vti magis frequētibus, & cotidianis. arg. l. legaui. ff. de liberat. legat. l. certè. in fin. ff. de precar.

1 Legata itaque, & fideicommissa relicta sub conditione cedunt a die impletæ conditionis tantum. l. si post diem. §. sed si sub conditione. ff. quand. dies leg. ced. l. vnic. §. sin autē ali
2 quid sub conditione. C. de caduc. tollend. Ita vt si legatarius, vel fideicommissarius decedat pendente conditione, legatum, vel fideicommissum sub eadem conditione relictum remanet extinctum. l. intercidit. ff. de condit. & demonstrat. l. necessario. §. quod si penden te. ff. de peric. & comm. rei vendit. attento quod conditionalis dispositio cessat conditione non impleta. l. cedere diem. ff. de verb. signif. l. hæc venditio. in princ. ff. de contrah. empt. & consequenter legatum ipsum vel fideicommissum ad hæredes eiusdē legatarij, vel fideicommissarij non transmittitur. d. l. vnica. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de caduc. tollend. l. si ita legatum. §. illi si volet. l. si cui legetur. §. hoc autem. ff. de leg. 1. l. hæres meus. l. si ita expressum. l. legata sub conditione. ff. de condit. & demonstrat. l. si pecunia. §. 1. ff. de leg. 2. l. 4. §. sed & si decesserit. ff. de aliment. & cibar. leg. l. quidam ita in princ. ff. ad Trebell. l. 4. l. huiusmodi. l. si Titio. ff. quand. dies leg. ced. l. 1. §. si quis sub conditione. ff. vt legat. seu fideicom. nom. l. si in personam. C. de fideicom. glos. in l. hæredes mei. §. cum ita. in verb. susceperit. ff. ad Trebell. Roland. cons. 38. nu. 11. & seqq. lib. 4. Tiraquel. de retr. ct. consanguin. §. 1. glos. 2. num. 25. Roman. cons. 17. & cons. 162. & ibi addit. Surd. cons. 123. nu. 6. & 7. vol. 1. & cons. 253. nu. 27. vol. 2. Gabriel. concl. 2. nu. 1. & 2. de hæredib. instit. Gaill. obseruat. 132. lib. 2. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 20.

tit. 20. num. 1. Peregr. de fideicommiss. art. 31. num. 6. qui omnes alios antiquos, & mo-
3 dernos recensent: Et ratio quare non transmittitur vna est, quia substitutio, quæ nondum competit, non dicitur esse in bonis nostris. l. substitutio. ff. de acquir. rer. domin.
4 Ideoque legatarius, vel fideicommissarius conditionalis pendente conditione non dicitur esse creditor. l. legata. ff. de condit. & demonstrat. l. is cui. ff. de action. & oblig. ob id cessat transmissio. arg. l. traditio. ff. de acquir. rer. dom. l. nemo plus. ff. de reg. iuris: A-
5 lia ratio est, quia non consideratur ex aliqua parte animus prospiciendi hæredibus beneficio transmissionis, non ex parte testatoris, quia is non præsumitur voluisse hæredibus legatarij, vel fideicommissarij prospicere, qui succedunt magis ex dispositione legis, & fortuitò, quàm ex iuditio testatoris. l. sed & si sic. in fine. ff. de leg. 3. l. qui liberis. §. hæc verba. ff. de vulg. quam rationem tradit Signorol. in repet. l. post mortem num. 5. C. de fideicom. & illam sequitur Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. num. 2. non ex parte legatarij, vel fideicommissarij, quia ex parte eorum nullum factum interuenit glos. vlt. in l. si vxorem. C. de condit. insert. glos. vlt. in §. ex conditionali. instit. de verbor. obligat. Ias. in l. si is qui pro emptore. num. 319. in princ. ff. de vsucapion. alia melior ratio est quia cũ legatum, & fideicommissum cõditionale per mortem legatarij & fideicommissarij secutam pendente conditione, fit extinctum & peremptum, non potest transmitti l. qui res. §. aream ff. de solut. l. eius qui in prouincia ff. si cert. pet.

6 Idem est quoque de institutione hæredis facta sub conditione, nam si hæres conditione pendente decedat, hæreditatem ad hæredes non transmittit. arg. tex. in d. l. vnic. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de cad. tollend. l. vnum ex familia. §. rogo. l. cum pater. §. hæreditatem. il primo. ff. de leg. 2. l. si in personam. C. de fideicomm. & tenet expressim glos. vlt. in l. vnic. C. de his qui ante apert. tab. & ibi Paul. de Castr. nu. 7. Bald. cons. 84. l. si. vol. 4. Crau. cõs. 258. nu. 15. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 49. Gabriel. d. conclus. 2. num. 1. de hæred. instit. & idem est e-
7 tiam de iure, ac facultate implendi conditionem in vltimis voluntatibus, quia pariter ad hęredes regulariter non transmittitur. l. à testatore. ff. de condit. & demostrat. l. fin. ff. de condit. instit.

8 Et idem pariter est de iure primogenituræ conditionalis institutæ per viam vltimæ volũtatis, namque si filius interim decedat illud ad filiũ suũ regulariter nõ trãsmittit. Præpos. in cap. 1. nu. 8. vers. tertiò deducitur. de feud. march. Alba cons. 60. nu. 9. Abb. cons. 85. lib. 1. Paul. de Castr. cons. 164. lib. 2. Tiraq. de iu. reprim. quæst. 40. nu. 70. Peregr. cõs. 39. nu. 23. vol. 1. quàmuis aliter sit dum illud competit ex contractu quia tunc pendentia conditionis non impedit transmissionem primogenituræ, vt per Doctores omnes in locis cit. & idem quãdo competit ex concessione Principis, quia pariter transmittitur etiam conditione pẽdente. Prepos. & Abb. in dictis locis.
9 Sciendum autem est antequã vlterius progrediar, quòd conditio, alia est tacita, alia expressa; & quod conditio tacita adhuc duplex est, vna quæ tacitè inest legato, seu fideicommisso ex natura ipsius rei legatæ, vel ex legis dispositione extrinsecus à testamento; Altera quæ tacitè resultat ex ipso testamento, siue ex dispositione testatoris.

Inquantum ad primam conditionem, quæ scilicet tacitè inest ex natura rei legatæ, vel legis dispositione, constituo conclusionem negatiuam, quod hęc conditio non facit legatũ, vel fideicommissum conditionale, quoad impediendum transmissionem, sed legatario, vel fideicommissario, quandocumque post mortem testatoris decedente, legatum, & fideicõmissum ad eius hæredes transmittitur. l. conditiones extrinsecus, & ibi glos. vlt. ff. de condit. & demonstr. l. quod purè. ff. quand. dies
10 leg. ced. Namque cessante conditione legatum, & fideicommissum remanet purum, & eius dies quò ad effectum trãsmissionis cedit à morte testatoris, vt de legatis, & fideicommissis particularibus tex. est in l. si post diem. in princ. ff. quand. dies leg. ced. l. vnica. §. cum igitur. & §. in nouissimo. C. de caduc. tollend. glos. in d. §. cum igitur. in verb. cedere, & ibi Bart. num. 1. Bald. num. 6. Castren. num. 7. & de fideicommissis vniuersalibus. Bart. in l. cũ filiofamilias, num. 13. Ias. nu. 118. Ripa nu. 76. ff. de leg. 1. idem Bart. cons. 13. num. 10. Guid. Pap. cons. 122. num. 4. & 5. & tacitè in-
11 esse dicitur ex natura rei legatæ, puta si legentur fructus, qui ex aliquo fundo nascentur l. 1. in fine. ff. de condit. & demonstr. l. cum illud. in fin. l. firmio. ff. quand. dies leg. ced. Ex dispositione legis dicitur tacitè inesse; veluti si relictum sit legatum, si hæres hæreditatem adierit. l. 3. vbi glos. vlt. ff. de leg. 1. l. aliquando. ff. de condit. & demonstr. hęc enim est cõ-
12 ditio inducta à lege, quia legatum non debetur

tur legatario, nisi hæres hæreditatem adierit l. si nemo. ff. de reg. iur. l. si nemo. ff. de testam. tut. l. eam quam. C. de fideicom. Idem est de conditione apposita primæ substitutioni; nam licet ea tacitè insit secundæ, ita quòd secundus substitutus non possit admitti, nisi verificata ipsa conditione, attamen quia verificatio istius conditionis procedit ex legis dispositione, ob id transmissio non impeditur. Fulgos. cons. 14. incip. in quæstione proposita. propè finem. Zãch. in repet. l. hæredes mei
14 §. cum ita. nu. 317. ff. ad Trebel. Idemquè est, si relictum sit legatum sub ea conditione, sub quâ hæres institutus est; huiusmodi namquè legatum censetur purè relictum quoad transmissionem. l. si dies. §. si sub conditione. & ibi glos. in verb. relictum. ff. quãdo dies leg. ced. l. aliquando. & ibi glos. 1. ff. de condit. & demonstrat. & alia exempla cumulat Peregr. de fideicom. art. 31. num. 23. 24.

15 Ampliatur primò ista conclusio, vt procedat, etiamsi hæc cõditio, quæ tacitè inest, exprimatur à testatore, puta si testator dixerit; lego Titio centum sub hac conditione, si hæres hæreditatem adierit; nam legatario, seu fideicommissario præmoriente, nihilominus adhuc transmittitur legatum, vel fideicommissum. Alexan. in l. 3. num. 1. & 4. & ibi Ripa num. 13. 14. ff. de leg. 1. Ruin. cons. 83. nu. 11. & cons. 85. nu. 8. lib. 2. Zanch. in d. §. cum ita. nu. 318. Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 20. num. 5. addit. ad Bald. in l. vnic. in princ. in verb. quia hic. C. de caduc. tollen. Aret. cons. 92. propè finem. Ioan. de Anan. consil. 75. nu. 1. Crauet. consil. 59. num. 1. Contrarium autem quod imò huiusmodi tale legatum, & fideicommissum sit conditionale, & non transmissibile, voluit Bal. in d. l. vnic. in princ. nu. 13. C. de caduc. tollen. sequitur Dec. cons. 2. num. 9. Paul. de Castr. in l. 3. in fi. ff. de leg. 1. & ibi Socin. num. 4. qui dicit ab hac opinione in iudicando, & consulendo non esse recedendum. Zanch. in d. §. cum ita. nu. 184. Mouentur ex eo, quia testator potest facere actum cõditionalem, si de eius animo constat. l. in conditionibus. §. 1. ff. de condit. & demonstrat. & cum dixerit, sub hac conditione, colligitur eius mentem, & animum fuisse faciendi conditionem. l. labeo. §. idem Tubero. ff. de suppellec. legat. Prior tamen opinio magis vera est, quia non dicitur constare de animo, & voluntate testatoris faciendi conditionem, cum hæc expressio sit de conditione necessaria, & in dubio debet videri facta à testatore eo modo, quo tacitè inest de necessitate, secundum Rip. in d. l. 3. num. 14. ff. de leg. 1. post glos. Bald. & Alex. num. 6. per eum allegatos:
16 verba enim testatoris in dubio debẽt conformari cum dispositione legis. l. heredes mei. §.
17 cum ita. ff. ad Trebell. & quando conditio iuris exprimitur ab homine, non dicitur conditio hominis, sed iuris. l. si Titio. §. quædam. ff. quand. dies leg. ced. Ias. in l. 3. num. 10. ff. de
18 legat. 1. simile est, quãdo verba aliàs non important cõditionem, quia & si testator dicat, sub hac cõditione, nihilominus dispositio nõ censetur esse conditionalis. Bart. in l. quibus diebus. §. termilius. num. 5. ff. de condit. & demonstrat. Alex. cons. 102. num. 2. lib. 1. Ias. cons. 162. num. 16. 17. lib. 2.

19 Declaratur primò ampliatio, vt locum non habeat, quando conditio hæc exprimeretur alio modo, quã tacitè inest; veluti si testator dixerit, lego Titio centum; si volet; talis enim expressio censetur facta per alium modum, quàm tacitè inerat, & consequenter arguitur animus faciendi legatum, vel fideicommissum esse conditionale, & non transmissibile. tex. in l. si ita legatum. §. illi si volet; ff. de leg. 1. l. si ita expressum. ff. de condit. & demonstr. & ratio est, quia dum conditio exprimitur alio modo, idest sub diuersa forma, quàm tacitè inest à iure, censetur recessum à
20 prouisione eiusdem iuris, attento quod expressum facit cessare tacitum. l. cum ex filio. §. filio. ff. de vulg. & pupill. l. maritus. C. de procurat. Crauet. cons. 92. nu. 3. latè Becc. cons. 39. num. 24. & seq. Hinc si contrahentes faciunt secundum pactum diuersum à primo, censetur à primo recessum, & inducitur nouatio. Dec. cons. 464. nu. 4. Crauet. cons. 167. nu. 9. & conditio adiecta vni legato licet censeatur iuris præsumptione tacitè repetita in sequenti, tamen fallit, quando sequens legatum est factum exprefsè sub diuersa conditione. l. alumnæ. in princ. vbi Bart. ff. de adimen. legat. Alex. cons. 66. num. 3. lib. 3. Dec. cons. 190. num. 3. Ruin. cons. 64. nu. 3. vol. 2. Socin. iun. cons. 18. nu. 11. vol. 3. Osach. decis. 51. num. 3. quòd autem istud legatum exemplificatum censeatur factum per alium modum, quàm tacitè inerat, probatur ex eo, quia quando apposita est conditio; si volet; oportet, quòd legatarius declaret se velle. d. §. illi si volet. quæ declaratio aliàs necessaria non est, cum legatum acquiratur ipso iure etiam ignoranti, & transmittatur absque alia declaratione. l. cum pater. §. Surdo. ff. de leg. 2. l. si partem. §. 1. ff. quemad. seruit. amitt. quod extenditur procedere quoquè in legato quanti-

tatis,

tatis,vel generis,vel rei alternatiuæ, vel ſi ſit
legata in ſpecie res,quæ ſit alterius tertij,aut
hæredis;his enim omnibus caſibus, ſi in lega-
to appoſita eſſet conditio;ſi legatarius volet;
legatum efficeretur conditionale,& niſi idem
legatarius declaret ſe velle,non trāſmittet ad
heredem Bart.& Iaſ.in d.l.ſi ita legatum.§.il-
li ſi volet.num.8.& ſeqq.ff.de leg.1. Aret.
in l.3.poſt princ.ff.de leg.1.Zanch.in l.hære-
des mei.§.cū ita.nu.318.ff.ad Trebell. Man-
tic.de coniect.vlt.vol.lib.11.tit.20.num.5.
Hinc Bald.in d.l.ſi ita expreſſum.ff.de cond.
21 & demonſtr, infert, quòd ſi teſtator reliquit
vxori ſuæ alimenta,ſi voluerit morari cum fi-
lijs ſuis,ſi autem noluerit cum eis morari, re-
liquit ei fundum, & mulier ipſa decedat, an-
tequam declaret ſe velle cū eis morari, quod
non tranſmittit legatum fundi ad hæredes.
22 Huiuſmodi autem conditio; ſi volet; appoſi-
ta in inſtitutione non faceret inſtitutionem
ipſam conditionalem,niſi eſſet heres neceſſa-
rius,vt filius,vel ſeruus,quia illum faceret vo
luntarium l. verba hæc. ff. de condit. inſtit. l.
Cornelius ff.de hæred. inſtit.

Declaratur ſecūdo ampliatio, vt locū non
habeat,quando conditio hæc expreſſa à teſta
tore eſſet poteſtatiua,nempe quia conſiſteret
in poteſtate legatarij; tunc enim legatum eſ-
ſet conditionale, et non tranſmitteretur, vt
mox dicam inferius num. 24.

23 Ampliatur ſecundò iſta concluſio, vt locū
habeat, etiam quando tacita conditio legis
ſubrogaretur in locum conditionis expreſsè
à teſtatore appoſitæ;nam adhuc non impedi-
tur tranſmiſſio.l.quæ ſub conditione.§.vlt.ff.
de condit.inſtit. Aretin. in d.l.3.ff. de leg. 1.
Iaſ.in l.quod in rerum.in princ.num. 4. ff. de
leg. 1.& in l.item quia.nu.23.ff.de pact.Zan-
ch. in rep.d.§.cum ita.num.319.Tiraq.de le-
gib.connubial.gloſ.7.num.53.

24 Declaratur primò concluſio hæc iuxta aliā
declarationem ſuperius recitatam num.19.vt
ſcilicet non procedat in ea conditione pote-
ſtatiua,quæ conſiſtit in poteſtate legatarij,&
quæ alio modo expreſſa eſt,quam tacitè ineſt
hæc enim conditio quamuis veniat extrinſe-
cus à teſtamento, & tacitè inſit ex natura rei
legatæ,vel ex diſpoſitione legis,tamen impe-
dit tranſmiſſionem, ac ſi ea procederet ex te-
ſtamento Bart. in l. conditiones extrinſecus.
num.3.ff.de condit.&demonſtrat. & in l.fin.
ff.quand.dies leg.ced.& in l.miles.§.pro par-
te.nu.3. ff. de leg.2.Zanch.in repet.d.§.cum
ita.num.320.Mantic.de coniect.vlt. volunt.
lib.10.tit.5.nu.6. Paul.de Caſtr.in l. quibus
diebus.§.quidam Titio.num.5.ff. de condit
& demonſtr.Ang.conſil.293.Dec.conſ.554.
nu.5.ducuntur ex tex.in d.l.miles.§.pro par-
te.ff.de leg.2.vbi heres decedens ante aditam
hæreditatem non tranſmittit ad heredes ſuos
illam portionem prælegati ſibi facti, quæ ca-
pitur ex parte ſua,quamuis conditio illa,quæ
tacitè ei ineſt;videlicet,ſi hæres erit; ſit ex le-
gis diſpoſitione, & ex natura rei legatæ.

25 Declaratur ſecundò iſta concluſio,vt tunc
demùm locum habeat,quando ipſa tacita cō-
ditio veniēs ex natura rei legatæ & actus, vel
ex legis diſpoſitione,reſpicit executionem,&
ſolutionem legati;tunc enim verum eſt,quòd
non facit legatum, & fideicommiſſum condi-
tionale,nec ideo impedit tranſmiſſionem; ſed
legatario ante euentum eiuſdem conditionis
decedente, legatum, & fideicommiſſum ad
eius hæredes tranſmittitur; ſecus autem eſt,
quando tacita hæc conditio reſpicit ſubſtan-
tiam legati,& fideicommiſſi,quia hoc caſu fa-
cit ipſum legatum, & fideicommiſſum con-
ditionale,& conſequenter non tranſmiſſibile.
Aret. in l.qui liberis.in princ.ſub nu.5. verſ.
potes ergo. ff. de vulg. & pupill. Crot. in l.
nemo poteſt.num.85. ff. de leg.1. Zanch. in
repet.§.cum ita.num.321.Subſtantialia ve-
rò ſunt ea, ſine quibus obligatio eſſe non po-
teſt;cætera ſunt accidētia,vel extrinſeca. Bal.
in l.3.num.1.& 2.C.de arbitr.& in c. fin. nu.
2.de præſumpt.Iaſ.in l.item quia.num.22.ff.
de pact.

26 Declaratur tertiò eadem cōcluſio, vt tunc
procedat,ſi in contrarium non ſenſerit teſta-
tor;is enim (ſi de eius voluntate apparet) fa-
cere poteſt, vt hæc conditio, quamuis tacitè
ea inſit ex natura rei legatæ ſeu actus, vel ex
legis diſpoſitione, tamen tranſmiſſionem im-
pediat, et ſic vt legatario, vel fideicommiſ-
ſario ante euentum ipſius tacitæ conditionis
decedente, legatum,& fideicommiſſum ad e-
ius heredes non tranſmittatur, ſic Bart. in l.
conditiones extrinſecus.num.2.ff. de condit.
& demonſtrat. Zanch. in repet. d. l. hæredes
mei.§.cum ita.num.322.ff. ad Trebell. Paul.
de Caſtr.in l.3.num.4.& ibi Ruin.num.7.Ri-
pa num.13.ff.de leg.1.Bald.in rubr.C.de in-
ſtit.& ſubſtit.num.1.Mantic. de coniect. vlt.
volunt.lib.10.tit.5.num.6.Mouentur ex tex.
in l.in conditionibus.§.1.ibi;niſi forte hoc a-
nimo fuerit;ff.de condit.& demonſtrat. Por-
rò non dicitur apparere de teſtatoris volun-
tate, quòd ſcilicet voluerit impedire trāſmiſ-
ſionem, quando idem teſtator ita dixit; lego
centum Caio ſub conditione, ſi hæres adierit

hæreditatem, vt dixi num. 15.

27 In quantum autem ad aliam tacitam conditionem, quæ scilicet tacitè resultat ex testamento, seu ex testatoris dispositione constituo conclusionem affirmatiuã, quòd ista conditio facit legatum, & fideicommissum conditionale, adeo vt illius dies non cedit, nisi à die impletæ ipsius tacitæ conditionis, & legatario, seu fideicommissario interim decedente legatum, seu fideicommissum ad eius hæredes non transmittitur. l. aliquando. vers. ex diuerso. ff. de condit. & demonstrat. l. quod purè. ff. quand. dies legat. ced. Bart. in l. conditiones, quæ extrinsecus. num. 1. ff. de condit. & demonstrat. & in l. si post mortẽ. §. vlt. ff. de leg. 1. Paul. de Castr. in l. 1. nu. 4. Socin. num. 5. ff. de condit. & demõstr. Crot. in l. nemo potest. num. 85. ff. de leg. 1. Iaſ. in l. 2. §. & harum. num. 28. ff. de verb. oblig. Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. nu. 401. ff. de leg. 1. Zanch. in repet. d. §. cum ita. num. 180. Rota Rom. decis. 782. nu. 24. 25. part. 1. diuers. Exemplum est in l. si legatum purè. ff. de adimen. leg. & l. quòd purè. ff. quãd. dies leg. ced. l. aliquando. ff. de condit. & demonstr. vbi si legatum purè relictum est, & deinde illud adẽptum sit sub aliqua conditione, veluti si nauis ex Asia venerit infra annum, censetur ipsum legatum esse tacitè relictum sub conditione; & sic ex tacita voluntate testatoris de puro efficitur conditionale, & consequenter pendente conditione non transmissibile. Istud exemplum adducit Zanch. in l. hæredes mei §. cum ita. nu. 180. 181. cũ allegatis per eum. Aliud est exemplum in l. Stichum. ff. de leg. 1. vbi si testator dixerit; lego Stichum, qui meus erit, cum moriar; hoc exẽplo vsus est. Bal. in rubr. C. de instit. & substit. num. 1. Mantic. de coniect. lib. 10. tit. 5. nu. 5. vers. tertio. Aliud exẽplum est de legato, & fideicommisso, quod relinquitur dandum, vel soluendum ab hærede post eius mortem, vel cum morietur: nam illud quoque est conditionale, & legatario vel fideicommissario prædecedente ante hæredẽ nõ trãsmittitur. l. 1. §. dies. l. hæres meus. §. hæres meus. ff. de cond. & demõstr. l. si cũ hæres. ff. quãd. dies leg. ced. l. si pecunia. §. quod ita. ff. de leg. 2. vbi ea adducitur ratio, quia incertum est, an ipse hæres moriturus sit ante legatarium, seu fideicommissarium: Idem si relinquitur soluendum post mortem alicuius tertiæ personæ, quia pariter, & ex eadem ratione illud conditionale est, & ante illius mortem non transmittitur. l. quibus diebus. §. quidam Titio. ff. de condit. & demonstrat. Aliud exẽplum est, si duo sint instituti hæredes, & vni ex eis relictum sit prælegatũ; nàm illud quoad portionem, quæ tangit prælegatarium debetur sub conditione, quatenus scilicet idem institutus prælegatarius repudiauerit hæreditatem, attento quòd hæredi legari non potest à se ipso l. legatum. la 2. §. 1. ff. de leg. 1. ideoque si idem institutus decedit antequàm adeat, vel repudiet dictam hæreditatem dicitur decedere pendente conditione, & sic prælegatum quoad illam portionem non transmittit. Bald. in l. qui filiabus. §. fin. propè finẽ, & ibi Imol. & Paul. de Castr. num. 4. Iaſ. nu. 7. ff. de leg. 1. idem Bald. in l. miles. §. pro parte. ff. de leg. 2.

28 Ampliatur ista proxima conclusio de qua dictum est nu. 27. vt locum habeat quoque, quando conditio apposita vni legato censetur tacitè repetita in altero legato, quia hæc conditio sic tacitè repetita pariter impedit transmissionem. Bart. in l. conditiones extrinsecus. num. 1. ff. de condit. & demonstr. Paul. de Castr. cons. 122. num. 1. lib. 2. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 182. per tex. in l. duos. ff. de condit. & demonstrat. quando autem conditio adiecta vni legato repetita censeatur in altero, pertractat Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 10. tit. 6. num. 12. & seqq. & Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 180.

29 Declaratur primò exemplum istius conclusionis collectum ex l. si legatum purè. l. quòd purè. & l. aliquando; vt non procedat, quando hæc conditio adiecta fuit in pœnam, nam tunc legatum purè datum, & sub hac conditione pœnali ademptum remanet purum, & consequenter transmittitur. Zanch. in d. §. cũ ita. num. 183. ex sententia Bart. in l. 1. §. item si ita. num. 2. in fi. ff. ad leg. Falcid. Idem tenet Ruin. cons. 122. num. 10. vers. secundo. & cõsil. 190. num. 8. lib. 2. Alciat. respons. 494. in fine.

30 Declaratur secundò ista conclusio, vt procedat, & locum habeat, quando hæc tacita conditio procedens ex testamento respicit substantiam legati, sed quando respiceret executionem, & solutionem, tunc legatum non redderetur conditionale, nec impediret trãsmissionem. l. si Titius. §. cum ita, & ibi Bald. & Imol. ff. de leg. 2. Socin. in l. 1. in fine. ff. de condit. & demonstrat. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 183. vers. limita etiam. ff. ad Trebell. & dixi supra num. 25.

31 CONDITIO verò expressa propriè est illa, q̃ exprimitur per dictionẽ, si. l. quibus diebus. §. quidam Titio. ff. de condit. & demonstrat. l. si

strat. l. si Titio. in princ. ff. quand. dies leg. ced. vel per dictionem, cum, d. l. si Titio. vel per dictionem, nisi, d. §. quidam Titio. & latè quibus dictionibus inducatur conditio, docuit Bart. in l. 1. num. 2. & seqq. ff. de condit. & demonstr.

32 QVIBVS itaquè prehabitis, ac redeundo ad casum nostrum quo firmatū est legata, vel fideicommissa conditionalia ante conditionis euentum non transmitti.

Ampliatur primò casus iste, quia huiusmodi legata, & fideicommissa conditionalia nōn transmittuntur ante euentum conditionis, neque ad liberos, vel descendentes, si legatarius, vel fideicommissarius decedat pendente conditione. Cyn. & Bart. in l. vnic. num. 4. C. de his qui ante aper. tabul. Bald. cons. 115. volum. 5. & cons. 254. num. 2. volum. 1. & in l. si in personam. num. 3. C. de fideicommiss. Alexand. cons. 30. num. 3. lib. 2. cons. 92. num. 5. & cons. 93. num. 15. vers. placet. lib. 3. & consil. 165. num. 4. lib. 5. & cons. 252. num. 1. lib. 6. Socin. iun. cons. 63. nu. 1. & seqq. lib. 4. idē Alex. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 6. & ibi Soc. num. 9. & latè Zanch. num. 191. Ripa. num. 59. ff. ad Trebell. Ias. in l. si cui legetur. §. hoc autem. num. 5. ff. de legat. 1. & cons. 80. vol. 1. & cons. 203. num. 22. & 23. vol. 2. & cons. 52. num. 7. vol. 3. & cons. 124. num. 2. & cons. 154. num. 2. & seq. vol. 4. Socin. iun. cōsil. 98. num. 7. lib. 2. Soc. sen. cons. 77. num. 3. lib. 1. addit. ad Roman. cons. 162. Crauet. cōsil. 152. num. 3. Roland. cons. 38. nu. 11. vers. aut vult. lib. 4. Dec. cons. 417. num. 3. Tiraq. de retract. consang. §. 1. glos. 2. num. 26. Hieron. Gabriel. cons. 91. num. 1. lib. 2. Boer. decis. 354. num. 13. & 26. Gulielm. de Bened. in c. Raynutius. in verb. si absque liberis. il 2. in materia pupillari. num. 117. Paris. consil. 21. num. 1. & 2. lib. 3. Bero. cons. 94. num. 14. vol. 2. Rota Rom. apud Ludouis. decis. 551. nu. 2. & decis. 59. num. 1. part. 2. in recent. Viuius comm. opin. in verb. substitutus l'vltimo. versic. amplia secundò. Ladench. consil. 142. nu. 6. Ant. Gabriel. comm. opin. conclus. 2. num. 10. de hæred. instit. Mantic. de coniect. vlt. volun. lib. 11. tit. 20. num. 1. Crass. in §. transmissio. quæst. 28. num. 5. Peregr. de fideicom. art. 31. num. 6. qui omnes alios adducunt, & allegatur tex. in l. hæredes mei. §. cū ita. ff. ad Trebell. l. cum ex filio. ff. de vulgar. l. si in personam. C. de fideicom. l. si cui legetur. §. hoc autem. vers. quòd si testamenti. ff. de leg. 1.

33 Contrarium tamen dicit glos. 1. in fin. in l. is cui. ff. de action. & oblig. & gl. in l. si in personam. in verb. vtiliter. C. de fideicom. Comm. relatus à Soc. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 9. & Phanuc. in tract. de inuent. par. 6. num. 87. & 88. Sed horum opinio communiter reprobatur per Doctores supracitates, & illorum argumentis aliunde satisfacit Socin. iun. in l. hæredes mei. nu. 40. Bologn. nu. 130. Zanch. num. 191. ff. ad Trebell. Odd. in tract. de compend. substit. in 6. part. pag. 183. Et simile est de hæreditate delata filio sub cōditione, quia si pendente conditione is decedat, hæreditatem ad suos liberos, & descendentes non transmittit. glos. vlt. in d. l. vnic. C. de his, qui ante aper. tabul. & ibi Paul. de Castr. nu. 7. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 49. Gabriel. conclus. 2. nu. 1. iuncto nu. 10. de hæred. instit. idem Castrens. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 3. & Alex. num. 6. & Socin. num. 9. propè finem. ff. ad Trebell.

34 Subampliatur primò hæc ampliatio, ut idem sit, si ipse legatarius, vel fideicommissarius decedat ante hæredem, qui grauatus est aliquid dare, vel soluere post eius mortem, vel cum morietur, quia istud legatum, vel fideicommissum cōditionale est, adeo ut legatarius, vel fideicommissarius decedens ante ipsum hæredem dicitur decedere ante euentum conditionis, & sic illud non transmittit, nequè ad liberos Paris. cons. 83. nu. 1. & seqq. vol. 2. & cons. 21. num. 1. & 2. vol. 3.

35 Subampliatur secundò hæc ampliatio, vt procedat etiam in legato singulari, quia si illud conditionale est, & legatarius decedit ante euentum conditionis, similiter ad liberos eiusdem legatarij non transmittitur per text. in l. vnica. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de caduc. tollen. qui text. loquitur tàm in legato, quàm in fideicommisso; & l. hæres meus. §. hæres meus. l. legata sub conditione. l. si ita expressum. ff. de condit. & demonstrat. & quia inter legata, & fideicōmissa non adest differentia. l. 1. ff. de legat. 1. l. 2. C. comm. de legat. & sic in specie Ias. in d. l. 1. num. 92. ff. de legat. 1.

36 Subampliatur tertio ista ampliatio; nam legatum, vel fideicommissum conditionale non solùm non transmittitur ad filios, sed neque filij transmittunt legatum, & fideicommissum conditionale ad alios, quod pariter procedit, etiamsi ipsum legatum, & fideicommissum esset singulare. l. si cui legetur. §. 1. ff. de leg. 1. Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. num. 256. vers. ampliatur ista conclusio. ff. de leg. 1. Zanch. in repetit. d. §. cum ita. nu. 191. propè fin. Ias. in. l. 1. num. 93. & in. l.

cum filiofamilias num. 26. ff. de leg. 1.

37 Declaratur tamē ista tertia subampliatio, vt locum non habeat vsque ad quantitatem legitimæ, & trebellianicæ, nàm licet filius vniuersaliter non transmittat legatum, vel fideicommissum conditionale, illud tamen transmittit vsque ad legitimam & trebellianicam. Alex. cons. 3. num. 2. lib. 7. Roman. cons. 185. in princ. & ibi addit. in litera B. quæ multos concordantes recenset Dec. cons. 81. num. 1. & cons. 218. num. 2. & seqq. Paris. consil. 51. num. 2. vol. 2. Honded. cons. 42. num. 27. & seqq. lib. 2. & quoad legitimam ratio declarationis est, quia filius ex fideicōmisso conditionali detrahit legitimam perinde ac si onus dicti fideicommissi adiectum non esset c. Rainutius. c. Rainaldus. de testam. l. cum scimus. §. cum autem C. de inoffic. testam. Vasqu. qui plures allegat. de success. creat. §. 10. nu. 418. Crass. in §. legitima quæst. 38. num. 3. Rota in vna Romana census, coram sacrato die 20. Nouembris. 1600. & ratio rationis est, quia cum legitima non capiatur iuditio testatoris, sed ex dispositione ac prouidentia legis ob id purè dētur filio sine vllo grauamine, dilatione vel conditione l. quoniam in prioribus, C. de inoff. testam. l. cohæredi. §. cū filio. ff. de vulg. et pupill. pterquā in quibusdā casibus specialibus, in quibus permisū est imponere grauamen legitimæ, & illius alienationem prohibere, quos recitat Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 2. & Fusar. de fideicom. substit. quæst. 296. & aliquos adducam in cas. 10. num. 7. quò vero ad trebellianicam ratio est, quia filius ex eodē fideicommisso detrahit pariter trebellianicā d. c. Rainutius. & c. Rainaldus, de testam. Bar. in l. quamquam. C. ad leg. Falcid. Ias. in auth. res quæ num. 3. C. comm. de legat. Paul. de Castr. in l. iubemus. nu. 3. C. ad trebell. Guid. Pap. decis. 52. Crauet. cons. 50. Roland. cons. 12. & cons. 25. num. 9. lib. 1. Gaill. obseruat. 121. lib. 2. quæ opinio vt filius ex fideicommisso conditionali, vel in diem incertum facto detrahat etiam trebellianicam, consuetudine approbata est, vt testatur Roman. d. consil. 185. num. 4. cum pluribus alijs ibidem allegatis per addit in litera. C. & per Cæuall. de comm. contra comm. quæst. 74. Vnde cum filius ex fideicommisso cōditionali possit has duas quartas nempe legitimam, & trebellianicam deducere, consequens est eas ad suos hæredes transmittere, quia compertum est ꝙ ius detrahendi has duas quartas transmittitur ad hæredes Corn. cons. 116. vol. 2. Ang. cons. 118. num. 1. & cons. 124. nu. 5. vers. ad secundum. Decian. respons. 99. num. 7. lib. 3. Roland. cons. 25. num. 8. lib. 1. Dec. cons. 236. num. 8. & cons. 238. num. 4. Boer. decis. 250. num. 6. Fabian. de Giocch. in auth. nouissima, num. 279. C. de inoffic. testam. Crass. in §. trāsmissio. quæst. 25. num. 5.

38 Ampliatur secūdò casus vt procedat quoque in qualibet substitutione conditionali, nedum si ea est substitutio conditionalis expressa. Alex. cons. 165. nu. 4. lib. 5. Crauet. cons. 152. num. 3. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 164. ff. ad Trebell. sed etiam si est substitutio simplex directa Alex. cons. 36. nu. 3. vers. cōfirmātur prędicta. lib. 3. Crauet. cons. 67. num. 6. Boer. decis. 354. num. 13. & dicam in cas. 7. num. 25. & seq. Nam quælibet substitutio dicitur conditionalis, & in ea inest tacita conditio ex testatoris dispositione. l. cohæredi. §. cohæres. ff. de vulgar. l. in ratione. la. 1. §. quòd vulgò. ff. ad leg. Falcid. & tanquam conditionalis non transmittitur ante euentum conditionis d. l. vnic. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de caduc. tollen. cum similibus.

39 Ampliatur tertio casus iste principalis, ut procedat etiam in ea substitutione, qua substitutus est hæres legatario, vel fideicommissario sine liberis decedenti: hæredi namque potest legari à legatario, vel fideicommissario, sicuti à cohærede. l. planè. §. inde dicitur. ff. de leg. 1. Quocirca duos casus constituo.

40 Primus casus est, quando legatum, vel fideicommissum est perpetuum, vt cum testator relinquit simpliciter, postea grauat legatarium, quod post eius mortem restituat, puta si dixisset, relinquo centum Titio, & eo decedente sine liberis illa centum reuertantur ad hæredem meum vniuersalem: hoc casu, si hæres vniuersalis decederet ante ipsum legatarium, seu fideicommissarium, caducaretur dispositio, & sic non transmitteret ad eius hęredes huiusmodi legatum, vel fideicommissum, vti conditionale, quamuis postmodum legatarius, seu fideicommissarius decederet sine liberis; sed legatum, vel fideicommissum ipsum remaneret liberū penes hæredes eiusdem legatarij, vel fideicommissarij l. in causæ la 2. §. Pomponius. & ibi Bald. per illum text. vers. nota quòd restitutio. ff. de minor. sequitur Paul. de Castr. in l. Titia. §. Titia num. 1. ff. de legat. 2. & in l. illud. num. 3. & ibi Alex. num. 4. vers. quæritur. C. de legat. Ciot. in l. 1. num. 38. & Ias. nu. 94. ff. de leg. 1. idem Alex. in l. qui liberis. §. hæc verba. nu. 3. ff. de vulg. idem Ias. in l. cum filiofamilias. num. 25. ff. de

leg.

leg. 1. & cons. 52. num. 7. vers. ad idem. lib. 3. Dec. cons. 417. num. 3. Ruin. cons. 29. num. 6. lib. 2. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita, num. 165. & Ripa, num. 67. ff. ad Trebell. Gabriel. conclus. 2. num. 4. de hæred. instit. Caualcan. de vsufruct. num. 81. tunc enim hæres substitutus legatario venit tanquam quilibet alius substitutus. l. si à me. ff. ad leg. Falcid. substituto autem decedente ante casum substitutio euanescit l. vnic. §. sin autem aliquid. C. de caduc. tollend. Nec obstat tex. in l. in annalibus. C. de legat. vbi verbum; hæres; profertur à testatore, & tamen intelligitur de hæredibus in infinitum, quia ille tex. loquitur, cum testator facit mentionem de hæredibus alterius personæ, vbi non habet magis respectum ad primos, quàm ad alios: casus autem noster se habet, quando testator facit mentionem de hæredibus suis proprijs, quibus videtur habuisse affectum, qui cessat in hæredibus eorũdem hæredum, cùm eidem testatori essent incogniti, & incerti, sic respondet Alex. in d. l. fin. sub num. 4. C. de legat. Ias. in l. qui liberis. §. hæc verba. nu. 6. ff. de vulgar. Marcobrun. consil. 71. num. 22. & seq. Rub. Alex. cõs. 23. per tot. & ante eos sic voluisse videtur Bald.

41 in l. fin. nu. 4. C. de hæred. instit. Ampliatur hic primus casus, vt locum habeat, etiamsi hæres iste vniuersalis esset de descendentibus testatoris. Picus post Imol. in d. l. Titia. §. Titia. num. 18. vers. & amplia. ff. de leg. 2. Zanch. in d. §. cum ita. nu. 166. in fine. & nu. 193.

42 Secundus casus est, quando legatum, vel fideicommissum est temporale iuxta textum in l. illud. C. de legat. vt si testator dixisset: relinquo cẽtum Titio ad vitam suam, vel quousque vixerit, vel donec vixerit, vel vsque ad decem annos, & nihil vltra dixisset, nec de hæredibus mentionem fecisset; tunc licèt hæres decederet ante ipsum Titium legatarium, vel fideicommissarium, vel etiam ante illos decẽ annos; tamen eodem legatario, seu fideicommissario mortuo, restitutio legati, vel fideicommissi fieri debebit hæredi eiusdem hæredis; & sic idem hæres prædefunctus legatum, vel fideicõmissum ad eius hæredes transmitteret. l. fin. coniuncta d. l. in annalibus. C. de legat. in dicta enim. l. fin. dicitur, quòd legatum factum ad tempus post tempus finitum ad hæredem reuertitur, & in d. l. in annalibus dicitur, quòd in legatis, & fideicommissis, nomine hæredis veniunt etiam omnes hæredes hæredum. Et istum casum firmat Bart. in d. l. Titia. §. Titia. num. 2. & sequitur ibi Bald. in fin. & Paul. de Castr. num. 1. ff. de leg. 2. Idem Paul. de Castr. in l. si à me. num. 2. ff. ad leg. Falcid. & in l. fin. num. 3. C. de legat. Ripa in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 67. ff. ad Trebel. Alex. cons. 92. num. 2. lib. 3. & consil. 173. num. 1. & 2. lib. 5. & in d. l. fin. ad fin. C. de legat. Fulgos. cons. 70. num. 1. Dec. consil. 597. num. 4. Socin. cons. 102. nu. 10. vers. nam si testator. vol. 3. Paris. cons. 21. nu. 38. & cons. 97. nu. 8. vol. 2. Couar. in c. Rainaldus. §. 1. nu. 3. vers. ex his. de testament. Præt. de interpret. vlt. vol. lib. 3. fol. 216. versic. animaduertas. Caualcan. de vsufruct. nu. 81. & nouissimè Peregrin. de fideicom. art. 32. nu.

43 78. & ratio fundata est in mente testatoris, qui concedendo ad tempus, post tempus videtur prohibere. l. statuliberum. §. Stichum. ff. de leg. 2. l. 2. C. de pact. inter empt. & vendit. l. si creditor. §. illud. ff. de distract. pign. l. 2. §. si & Iudex. ff. de iudic. l. si cum dies. §. si intra diem. ff. de arbitr. l. 1. C. eod. l. fin. §. sin autem dubius. C. de iure deliber. in terminis glos. vlt. in princ. in l. Titia. la. 1. §. Titia. ff. de leg. 2. hinc dicitur transmissionem istam non fieri ex propria natura transmissionis, sed iure temporalitatis. Bald. in d. §. Titia. in fin. & ibi Paul. de Castr. nu. 1. post med. Ripa in l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 67. ff. ad Trebell. Alex. consil. 92. numero 2. lib. 3. Ampliatur

44 primò iste proximus secundus casus, vt procedat, etiam si testator post legatum facti modo supradicto addidisset, quòd dictum legatum post mortem legatarij reuertatur ad hæredes suos infrascriptos, vel alio modo constaret, quòd habuisset respectum ad personam: Nam licet Alex. consil. 173. num. 6. & seqq. lib. 5. Ripa in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 69. ff. ad Trebell. & Soc. iun. in l. cum filiofamilias. in fi. primæ part. ff. de leg. 1. dixerint tale legatum, vel fideicommissum esse perpetuum ex eo, quia testator habuit respectum ad primos hæredes, vt probat illud verbum, infrascriptos. l. qui liberis. §. hæc verba. ff. de vulg. & pupil. ideoque præmortuis primis hæredibus, legatum, & fideicommissum perpetuò remanere debeat penes legatarium, & fideicommissarium grauatum, ac eius hæredes, nihilominus contrarium est verius, quod imò huiusmodi legatũ, vel fideicommissum relictum cum dicto verbo, infrascriptos; vel alio respectu personæ roboratum non transmittitur ad hæredes legatarij, vel fideicommissarij, sed reuerti debet ad hæredes hæredis testatoris; Et hoc arguitur ex mente, & volũtate testatoris, qui licèt vsus fuerit verbo; infrascriptos; vel alium respe-

spectum habuerit ad personam, tamen fecit legatum, vel fideicommissum solummodo vsquè ad vitam ipsius legatarij, vel fideicommissarij, & clausula; donec vixerit; magis repugnat transmissioni fiendæ ad hæredes legatarij, quàm verbum; infrascriptos; vel alius respectus personę repugnet transmissioni fiendæ ad hæredes hæredis testatoris; ideo volũtas certior, & magis specifica prçualere debet Aretin.cons.8. num. 5. & sic in puncto istius verbi; infrascriptos; tenet Crauet.in d.l. cum filiofamilias.num.261.ff.de leg.1.Paris. consil.21.num.47.vol.2.& Cęphal.cons.158.& de respectu ad personam tenet Zanch.in rep. l.hæredes mei §.cum ita.nu.168.ff. ad Treb. Paris.& Cęphal.in locis citatis, quicquid in contrarium dixerint alij, quos recenset idem Peregr.d.art.32.num.79.

45 Ampliatur secundò, vt procedat etiam in concessionibus inter viuos, veluti si concedatur res ad tempus, vel ad certum genus personarum, hoc adiecto, vt finito tempore, vel extincto illo genere personarum, res ipsa reuertatur ad concedentem; nàm licet concedens præmoriatur, nihilominus eam transmittit ad suos hæredes, vt post Cyn.Alex.& Ruin.tradit Peregrin.de fideicom.d.art.32. num.77.

46 Declaratur iste secundus casus, vt locum non habeat, quando legatario, vel fideicommissario, cui relictum est legatum, vel fideicommissum ad vitam, substitutus esset alius, quàm hæres testatoris; namquè hoc casu si ipse substitutus prædecederet eidem legatario, vel fideicommissario, non transmitteret legatum, & fideicommissum ad eius hæredes, sicut transmittit hæres testatoris; incertum est enim an dies mortis legatarij, vel fideicommissarij extitura sit viuente substituto, nempe quòd legatarius, vel fideicommissarius moriturus sit ipso substituto viuente; ideo legatum, vel fideicommissum istud tanquam conditionale; cum dies incertus faciat conditionem.l.dies incertus.ff.de condit.& demonstrat. non transmittitur ad hæredes substituti, si idem substitutus decedat ante ipsum legatariũ, vel fideicõmissariũ l.hęres meus.§.hęres meus.ff.de cõdit.& demõstr.l.si cũ hæres. l.huiusmodi.ff.quand.dies leg.ced. & licet, si substitutus est hęres testatoris, ipse legatum, vel fideicommissum huiusmodi ad hæredes suos transmittat, tamen hoc euenit potius iure consolidationis, quã substitutionis Paul. de Castr.in l.Titia. la 1.§.Titia.num.1.ff.de leg.2.Soc.d.cons.102. num. 10. vers. nam si testator.vol.3.Zanch.in d.§.cum ita.nu.167. vers.& hoc est, quæ ratio cessat in alio substituto; & hanc declarationem consulendo sequutus est. Soc.iun.cons.84.col. fin. vol. 1. & post illum Zanch.in l.hæredes mei.§.cum ita.num.172.ff.ad Trebell. Peregrin.de fideicom.art.32.sub num.78.in fin. & pari modo neque legatarius, vel fideicommissarius legatum, vel fideicommissum huiusmodi prædefuncto dicto substituto transmittet ad eius hęredes stante temporalitate ipsius legati, vel fideicommissi.l.fin. C. de legat. Sed illud reuerti debet ad hæredem testatoris. d. l. Titia.§.Titia.ff.de leg.2.d.l. fin. C. de legat. & eo mortuo ad hæredes hæredis ipsius testatoris.d.l.fin.coniuncta. l. in annalibus. C. eod. de legat. cum alijs supra deductis num. 42.& in illorum defectum (& non aliàs, stante qualitate legati, vel fideicommissi temporalis), tunc deinde iure accrescendi pertinebit ad consubstitutos iuxta.l.vnic.§.pro secũdo.C.de caduc.tollend. & sic concludit Zanch.in d.l.hæredes mei.§.cum ita.num.172.in fi.ff.ad Trebell.

47 An autem è contra iste legatarius temporalis decedens ante finitum tempus legati transmittat ad suos hæredes pro residuo temporis; dic in usufructu non transmittit.l.stipulatio ista.§.si quis ita stipulatus fuerit uti frui ff.de uerbor.obligat.l.ambiguitatem.C.de usufruct.quia usus fructus morte finitur.l.sicut in annos.§.morte.ff. quib.mod.ususfruct. §. finitur.instit. de usufruct. Idem est in legato

48 alimentorum, quia alimenta similiter morte finiuntur.l.cum hi.§.modus autem.ff. de transact. ob id alimentorum legatum non transmittitur, etiamsi illud factum sit ad certum tempus.l. si cum præfinitione.ff. quand.dies leg.ced. & ratio est, quia non censetur unum tantum legatum, sed plura, tot enim sunt legata, quot anni, & pro primo anno est purũ, pro sequentibus est conditionale, scilicet si uiuat alimẽtarius, & sic ad hæredes non trãsmissibile. d.l. si cum præfinitione.ff.quand. dies legat.ced.l.si in singulos.ff. de annuis le-

49 gat. Sed in alio legato annuo, quàm usus fructus, & alimẽtorum sic relicto cum certi temporis præfinitione, puta decem annorum, si legatarius decedat ante finitum tempus, trãsmittit ad hæredes legatum futurorum annorum.d.l. si cum præfinitione.§. si uerò.et ibi Bartol.num.1.et Ias.in l.si Stichum, aut Pamphilum.§.stipulatio.nu.4.ff. de uerbor.obligat.Zanch. in l.hæredes mei.§.cum ita num. 173.ff.ad Trebell. Sic etiam quando testator

50 diuisisset legatum in præstationes annuas gra-

gratia exonerandi hæredem grauatum, tunc pariter esset vnum tantum legatum, & legatarius decedens ante tempus finitum, illud ad hæredes transmitteret. d. l. si cum præfinitione. §. si verò. l. nec semel. §. item Celsus. l. firmio. §. pater. ff. quand. dies legat. ced. Ias. in d. l. si Stichum, aut Pamphilum. §. stipulatio. num. 4. ff. de verb. obligat.

51 Ampliatur quartò casus principalis, vt procedat etiam in casu, quando testator legauit Titio fundum sub conditione, & adiecit hæc verba; quòd si talis conditio extiterit, ex nunc lego Titio eundem fundum: nam si ipse Titius legatarius pendente conditione mortuus sit, & postea conditio extiterit, tamen hęres eiusdem Titij non habebit fundum legatum, & sic legatarius legatum huiusmodi ad eius hæredes non transmittet, quia cum de tempore, quo cōditio purificatur, legatarius mortuus inueniatur, vltimum extremum est inhabile, & per consequens fictio translatiua non potest locum habere. l. huic scripturæ. ff. ad leg. Aquil. sic tenet Bart. in l. si is qui pro emptore. num. 55. ff. de vsucapion. & illum sequitur Ruin. cons. 2. num. 6. vol. 2. & Crass. in §. legatū. q. 51. Alij autē, vt Zach. in l. hęredes mei. §. cum ita. num. 177. & num. 330. ff. ad Trebell. & Gabriel. conclus. 2. num. 11. de hæred. instit. nihil firmant. Verùm contraria sententia, quòd legatarius decedens pendente conditione, si conditio postea extiterit, legatum istud imò transmittat ad hæredes, verior est; & illam tenet Ias. in d. l. si is qui pro emptore. num. 345. 346. & Crot. num. 147. ff. de vsucap. vbi dicunt hanc esse meram veritatem: & illos sequitur Alciat. ibidem. num. 59. & Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 20. num. 11. mouentur ex eo, quia ex voluntate testatoris id, quod non est transmissibile, fieri potest transmissibile. Bald. in. l. si pater. num. 19. C. de instit. & substit. Dec. in l. 1. num. 7. C. eod. Socin. in l. 3. num. 2. ff. de leg. 1. per tex. in. l. in conditionibus. §. hæc scriptura. ff. de condit. & demonstrat. sed apponēdo illa verba; quòd si conditio extiterit, ex nunc lego; videtur testator voluisse, quòd istud legatum transmittatur ad hæredes legatarij, etiam ipso legatario decedente ante conditionis euentum. Nec obstat, quòd vltimum extremum sit inhabile, ex quo legatarius mortuus est pēdente conditione, quia respondetur, quòd cū adsit hęres legatarij, impeditur effectus fictionis translatiuæ. l. necessario. §. quod si pendēte. ff. de peric. & commod. rei vendit. & licèt iste tex. loquatur in contractibus conditionalibus, in quibus locus est transmissioni. §. ex conditionali. Inst. de verb. oblig. tamē etiam in legato, vel fideicommisso conditionali locus est transmissioni ex tacita voluntate testatoris. Bald. in l. vnic. num. 10. C. de his qui ante aper. tabul. Ias. in cons. 233. num. 2. vol. 2. Ruin. cons. 28. num. 5. vol. 2. Gabriel. cōclus. 2. num. 15. de hæred. instit. vbi alios adducit. Non obstat pariter, quòd testator videatur velle, quòd legatum conditionale trahatur retrò, & sic inducatur fictio, & testator non possit fictionem inducere; quia respondetur non esse curandum, an ista fictio sit valida, vel an testator possit fingere, vel non, quia etiam ex actu nullo colligitur voluntas testatoris. l. fin. ff. de reb. eorum. l. filij. l. fin. C. fa-

52 mil. hercisc. magis enim attēdenda est voluntas testatoris, quàm verba, seu propria significatio verborum l. Publius. §. fin. ff. de cōdit. & demonstrat. l. 3. vbi Doct. C. de liber. præt. Ias. cons. 140. num. 18. 19. lib. 2. & con-

53 sil. 52. num. 13. lib. 3. quia non intentio verbis, sed verba intentioni deseruire debent. c. humanæ aures. 22. q. 5. c. in ijs. de verbor. signif. Paris. cons. 73. num. 15. vol. 2. vbi dicit, quòd, vt deseruiatur menti testatoris, debemus offendere verba; & Curt. sen. consil. 51. colum. 8. dixit, quòd verba se habent, vt corpus, & superficies, & mens se habet vt spiritus & anima; & sicut homo constat ex anima & corpore, ita dispositio legis & testatoris ex mente seu ratione, & ex verbis: hinc dixit Alex. cons. 139. num. 9. vol. 6. quòd quando constat de mente, illa sequenda est licet verba non paterētur, ex quo impropriari debēt; quia vt menti deseruiamus à propria significatione verborum receditur: Et notat Bald. in l. quoniam indignum. C. de testam. quod non est curandum de qualitate verborum, dummodo constet de mente loquentis; mens

54 enim est radix verborum, & cor est imperator linguæ, & habet eam sicut mācipium sub iurisdictione sua Bald. in c. mandatum. num. 1. de rescript. quem refert, & sequitur Curt. iun. cons. 121. num. 12. & Ang. consil. 222. num. 1. dixit, quòd in vltimis voluntatibus omnis postergatur verborum rigor & forma, vbi de mente constat: sicquè dum constat de mente, non sunt attendenda verba fictionem significantia.

55 Ampliatur quintò, vt locum habeat etiāsi certum sit conditionem omnino extituram, vt si testator dixerit; relinquo Caio centum, si filius meus decesserit sine liberis; nam etiā quòd cōstaret ipsum filium esse sterilem, decre-

crepitum, vel aliàs inhabilem ad procreationem liberorum, tamen si idem Caius legatarius decederet viuëte ipso filio, legatum, vel fideicommissum ad eius hæredes non transmitteret, hoc probat tex. in l. huiusmodi. ff. quando dies. leg. ced. & est ratio, quia huiusmodi legatum, & fideicommissum intelligitur relictum sub duplici conditione, nempè si filius morietur ante legatarium & fideicommissarium; & si morietur sine liberis. Ruin. consil. 85, num. 2. vol. 2. iccirco licèt certum sit ipsum filium nõ esse suscepturum liberos, tamen non sufficit, quia requiritur etiã quòd decesserit ante ipsum legatarium vel fideicõmissarium arg. l. si hæredi plures. ff. de condit. instit. §. penult. Instit. de hęred. instit. l. si quis ita stipulatus. ff. de verb. oblig. Et ita quòd non transmittatur legatario vel fideicommissario decedente ante ipsum filium, quamuis inhabilem ad liberorum procreationem ex impedimento naturæ; tenet Ruin. d. cons. 85. num. 3. & 4. lib. 2. Ripa in l. ex facto. §. ex facto. num. 4. ff. ad Trebell. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 179. ff. eod. tit. & idem est, si ipse filius efficeretur præsbiter, vel consequenter professionem faceret in religione. Alex. cons. 2. num. 19. vers. non obstat, quòd vltimo lib. 1. Boer. decis. 354. num. 13. vers. tamen. Ruin. d. consil. 85. num. 4. lib. 2. Zanch. in d. §. cum ita. num. 179. Mantic. de coniectur. vlt. volunt. lib. 11. tit. 7. num. 23. Peregr. de fideicom. art. 28. num. 83.

56 Ampliatur sextò, vt procedat etiamsi testator ita dixit; substituo fratres, vel superuiuentes, & prædefunctorum filios; nisi enim aliquis ex fratribus superuiueret, ita quòd verificari possit copulatiua, tunc filij fratrum prędefunctorum non admitterentur. sic Paris. cõsil. 63. num. 13. 14. lib. 3. Istud quidem respõsum valde dubium est, sed quia in hoc casu non agitur propriè de transmissione, sed de vocatione. Zanch. in d. §. cum ita. num. 185. ideo ampliationem non prosequor.

57 Ampliatur septimò iste casus principalis procedere quoque, si hæredes promisissent in contractu adimplere omnia legata, & fideicommissa contenta in testamento, etiam in vim dispositionis inter viuos, ac etiam addita clausula omni meliori modo; quia decedente legatario vel fideicommissario ante ipsum heredem, vel ante euentum conditionis, nihilominus legatũ vel fideicommissum huiusmodi ad eius hæredes non trãsmitteretur. Riminal. sen. cons. 126. lib. 1. Ruin. consil. 7. num. 20. lib. 3. Zanch. in l. hæredes mei. §. cũ ita num. 186. ff. ad Trebell. Nã licèt fideicommissum factum in contractu transmittatur ad hæredes, si fideicommissarius decedat ante grauatum, vel ante euentum conditionis, vt dicam in cas. 5. num. 5. tamen ita non est, quãdo fideicommissum est constitutum in testamento: tunc enim promissio sapit naturã eiusdem fideicommissi testamentarij, & regulatur secundum naturam ipsius Ruin. d. consil. 7. num. 20. lib. 3.

58 Ampliatur octauo iste casus principalis, vt procedat, etiamsi cõditio sit potestatiua. Crauet. in l. cum filiofamilias. 2. part. num. 256. vers. ampliatur secundò. ff. de leg. 1. Zanch. in d. §. cum ita. num. 190. & dixi supra nu. 24.

59 Ampliatur nonò, vt quod dicitur de conditione pendente, quod scilicet impedit trãsmissionem legati, & fideicommissi conditionalis, idem sit quoque de conditione defecta; nàm legatarius, vel fideicommissarius decedens post conditionem defectam, legatum, vel fideicommissum sub eadem conditione relictum pariter non transmittit. l. in testamẽto, la 2. vers. at si ipse. ff. de condit. & demonstrat. l. vnic. §. sin autem aliquid sub cõditione, C. de caduc. tollend. Bald. in l. quidam elogio. nu. 23. vers. & hic aduerte. C. de iur. deliber. Socin. iun. cons. 14. num. 6. & consil. 30. num. 4. uers. uerum. & num. 5. lib. 4. Curt. iun. cons. 69. num. 2. uers. secundò. & num. 3. & cons. 96. num. 5. Menoch. cons. 200. num. 93. & 94. deficiente enim conditione fideicommissi deficit fideicommissum l. iubemus. §. sin autem. C. ad Trebell. l. 1. ff. de reg. Caton. Socin. iun. consil. 122. num. 14. lib. 3. & defectus conditionis operatur, ut quis non habeatur pro instituto, uel substituto quia deficiẽte conditione perinde est, ac si dispositio facta non esset l. pecuniã. uers. perinde. ff. si cert. pet. l. necessariò. §. quòd si pendente. ff. de peric. & commo. rei uend. Paul. de Castr. consil. 292. num. 1. uers. itẽ testator. lib. 2. Paris. consil. 19. num. 51. lib. 2. & cons. 8. num. 25. lib. 3. Corn. cons. 180. num. 5. uol. 4. Crauet. cons. 62. num. 3. Socin. iun. cons. 117. num. 4. lib. 3. Tiraq. in l. si unquàm. uerb. reuertatur. num. 277.

60 Ampliatur decimò, ut locum habeat etiã contra fiscum; nàm quamuis fiscus ualdè priuilegiatus existat, tamen huiusmodi legata, uel fideicõmissa conditionalia non transeunt in fiscum, si bona legatarij, uel fideicommissarij publicari contingat ante conditionis euentum glo. in l. non ad ea. in uerb. præsens. ff. de cond. & demonstr. Bald. in l. 3. num. 4. C. ad

C. ad leg. Falcid. Ang. de malef. in verb. & eius bona publicamus. vers. & nota, quod facta dicta publicatione. num. 12. Boss. in tract. crim. tit. de bonor. public. num. 15. vers. item non trãsit. & num. 16. Natta cons. 472. num. 10. Dec. cons. 438. num. 10. Peregr. de iure fisci. lib. 5. tit. 1. nu. 93. & in tract. de fideicom.
61 art. 31. num. 35. fiscus enim ex bonorum publicatione succedit solummodo in eo, in quo succederet heres extraneus ex vniuersali suc-
62 cessione gl. i. l. 1. C. de bon. libert. Nã exceptis casibus vbi reperiť expresse priuilegiatus, iure priuatorũ. vtitur gl. in l. itẽ veniũt. §. in priuatorũ. ff. de petit. hæred. Dec. cõs. 531. nu. 3. Menoch. de presũpt. lib. 2. præsũpt. 72. nu. 3.

Modò venio ad declarationes casus principalis, & supradictarum eius ampliationum.

63 Declarantur igitur primò idem casus principalis, & illius ampliationes, vt non procedant, quando testator expresse ordinauit, quòd legatum, vel fideicommissum conditionale transmittatur ad hæredes legatarij, vel fideicommissarij, etiam eodem legatario, vel fideicommissario decedente ante euentum conditionis in ipso legato, vel fideicommisso appositæ. Ias. cons. 154. num. 4. lib. 4. Bald. in l. si pater. num. 19. C. de instit. & substit. & in l. 1. C. vt action. ab hæred. & contra hæred. Ruin. cons. 95. num. 6. lib. 2. Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 20. num. 8. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 221. ff. ad Trebel. & ibi Ripa num. 61. Peregr. de fideicom. art. 31. num. 9. Verall. decis. 21. num. 1. par. 2. Simon de Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 214. num.
64 34. & ratio est, quia testator potest facere, vt illud, quod sui natura transmissibile non est, transmissibile sit. l. in cõditionibus. §. hæc scriptura. ff. de condit. & demonstrat. Dec. in l. 1. num. 7. C. de instit. & substit. & cons. 574. num. 4. Soc. in l. 3. num. 3. ff. de leg. 1. Ias. in l. si is qui pro emptore. num. 345. ff. de vsucapion. Natta cons. 688. num. 2. vol. 4. Ruin. d. cons. 95. nu. 6. lib. 2. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 195. ff. ad Trebell. Socin. iun. cons. 63. num. 3. lib. 4. Mantic. de coniect. lib.
65 11. tit. 20. num. 8. & ratio rationis est, quia in testamentis, testatoris voluntas totum facit. l. ex facto. la grande. §. & facit. ff. de hæred. instit. §. disponat. in auth. de nupt.

Et huic declarationi non obstat, si dicatur impossibile esse, quòd legatum, vel fideicommissum conditionale transmittatur pendente conditione, ita vt hæredes legatarij, vel fideicommissarij defuncti pendente dicta conditione admittantur ex iure transmissionis, attento quòd ex huiusmodi legato, vel fideicommisso conditionali nihil acquiritur eidẽ defuncto, quod possit transmittere; & pariter impossibile esse, quòd testator faciat, quòd legatum, vel fideicommissum cõditionale transmittatur, nisi forte velit conditionem adiectam non haberi pro conditione, prout sic cõstanter voluit Torniell. in l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 60. & seqq. ff. ad Trebell. & post illum Ant. Faber in suo tract. de error. pragmat. decad. 31. error. 3. Respondetur enim, quòd licet legatum, & fideicommissum conditionale non acquiratur legatario vel fideicommissario defuncto, tamen benè acquiritur ei spes consequendi ipsum legatum, & fideicommissum. l. fin. in princ. ibi: spes alienæ hæreditatis. C. de pact. Namquè huiusmodi legatum, & fideicommissum conditionale nõ transmittitur, vti agnitum & acceptatum, sed vti agnoscendum & acceptandum, idest vt possit acceptari & repudiari. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 200. & num. 343. Socin. sen. cons. 67. col. pen. lib. 4. Ruin. cons. 22. num. 15. lib. 3. Menoch. cons. 105. nu. 92. illa autem spes defuncto acquisita, ex voluntate testatoris transmittitur. ad not. in l. nec emptio. ff. de cõtrah. empt. & in l. spem. C. de donation. & per Tiraq. de legib. connub. glos. 2. num. 38. & seqq. & in specie Cancer. var. resolut. lib. 3. cap. 21. nu. 274. Præterea quando testator mediante persona legatarij, vel fideicommissarij prospicit etiam hæredibus eiusdem legatarij, vel fideicommissarij, non est dicendum quòd nolit, vel facere non possit, vt legatum, & fideicommissum conditionale ad eos transmittatur, cùm idem sit quequè in contractibus conditionalibus, qui ex ea ratione transmittuntur ad hæredes, quia contrahentes præsumuntur etiam eisdem hæredibus prospicere velle. glos. vlt. in §. ex cõditionali. instit. de verb. obligat. Tiraq. de primogen. quæst. 40. num. 70.

66 DECLARANTVR secundò casus iste principalis & illius ampliationes, vt non solum non procedant quando testator disposuit expresse, vt dictum est in præcedenti declaratione, sed neque procedant, nec locum habeant quando disposuit tacitè, & ex coniecturis & præsumptionibus constare potest de intentione eiusdem testatoris, quòd voluerit legatum vel fideicommissum conditionale ad hæredes etiam pendente conditione trãsmitti Bald. in l. vnic. num. 10. C. de his qui ante apert. tabul. Crott. in l. 1. num. 38. vers. secundò. & ibi Ioan. de Nigr. num. 62. uers. secundò.

cundò, ff. de leg. 1, Ias. conf. 233, nu. 2, lib. 2. & conf. 52, num. 22, lib. 3. & conf. 154. nu. 4. lib. 4. Ruin. conf. 95, num. 6. lib. 2. & consil. 130, num. 6. lib. 3. Dec. conf. 55, num. 8. & conf. 397, num. 5, & conf. 574, num. 4. Natta conf. 688, num. 1, uol. 4. Socin. in l. hæredes mei, §. cum ita, num. 10, & Zanch. num. 195. & num. 222. Ripa num. 61. ff. ad Trebell. cũ alijs plenè allegatis per Gabriel. conclus. 2. num. 15. de hæred. instit. Mantic. de coniectur. lib. 11. tit. 20. num. 8. versic. quin etiam, Praet. de interpr. ult. uolunt. fol. 214. num. 34. in princ. Paris. conf. 77, num. 10. lib. 2, Ioseph. Rustic. conf. 2. num. 54. Verall. decis. 21. nu. 1. part. 2. Ludouis. decis. 551. num. 3. Rot. decis. 59. num. 1, part. 2. in recent. Intrigl. de substit. cent. 3. quaest. 47, num. 6. Crass. in §. trãsmissio, quaest. 28. num. 8. in ultimis enim uo-

67 luntatibus sufficit uoluntas testatoris etiam tacita, quæ ex cõiecturis colligatur. l. licèt imperator, ubi Bart. ff. de leg. 1. l. cum auus. ff. de condit. & demonstr. l. cum proponebatur, in fine. ff. de leg. 2. maxime quia transmissio est fauorabilis cum extant coniecturæ pro ipsa transmissione, Crauet. in l. cum filiofamilias, in 2. part. num. 307. ff. de leg. 1. Mantic. de coiect. lib. 11. tit. 20. num. 5. vers. ex hoc eleganter.

68 Ampliatur primò hæc secunda declaratio, quia coniecturæ testatoris prosunt, & operãtur transmissionem non solùm ad commodũ, & fauorem descendentium, sed etiam ad cõmodum, & fauorem hæredum extraneorum legatarij, vel fideicommissarij; ita quòd si legatarius vel fideicommissarius decedat ante conditionis euentum, nihilominus legatum vel fideicommissum conditionale ex coniectura testatoris volun tate etiam ad hęredes extrãneos transmittit. Ruin. conf. 156. num. 1, iuncto num. 4. lib. 2. Paris. conf. 25. num. 8. lib. 2. Berous consi. 104. num. 18. vers. non obstat tertium, lib. 2. Crauet. in l. cum filiofamilias, in 2. part. nu. 356. ff. de leg. 1. Zanch. in d. §. cum ita, num. 214. Honded. conf. 56. num. 4. lib. 2. Ioseph. Ludouic. decis. 102. num. 8. & seqq. part. 2. Gall. de except. part. 2. tit. 4. except. 24. num. 48. Trentacinq. de substit. part. 4. cap. 14. num. 5. Maluas. conf. 84. nu. 4.

69 Contrarium autem quòd coniecturæ testatoris non operentur, vt legatum vel fideicommissum conditionale ad hæredes extraneos legatarij, vel fideicommissarij decedentis pendente conditione transmittatur, consuluit Corn. conf. 180. num. 2. in fin. lib. 4. & illum refert Niger in l. 1. num. 62. ff. de leg. 1. & sentit Dec. consil. 417. nu. 4. Menoch. consil. 105. num. 35. Crass. in §. fideicommissum quaest. 67. num. 7. Cephal. conf. 132. num. 6

70 lib. 1. Sed tamen non est recedẽdum à prima opinione, quia volũtas testatoris non recipit hanc restrictionem, vt operetur transmissionem solummodo ad fauorem descendentiũ, non etiam ad fauorem hæredum extraneorũ; testatoris enim voluntas omnia dominatur, & regit. l. cum quæstio, in fin. C. de legat. tot ũ facit l. ex facto, l. grande. §. & facit. ff. de hæred. instit. tenet primum locum, l. in conditionibus. ff. de condit. & demonstrat. & habetur pro lege. §. disponat, in auth. de nupt. Non negarem tamen fauorabiliores esse coniecturas ad fauorem, & commodum ipsorum descendentium, quam extraneorum, sic etiã sentit Crauet. in d. l. cum filiofamilias, num. 356. & Rota Rom. decis. 782. num. 3. part. 1. diuers. & Ioseph. Lodouic. d. decis. 102. num. 7. part. 2.

71 Ampliatur secundò ista secunda declaratio, vt locum habeat, etiamsi substitutus vocatus esset sub nomine proprio; nã licèt adiectio nominis proprij impediat, ne comprehẽdantur nepotes sub nomine filiorum; tamen non impedit transmissionem ad hæredes ipsius substituti, si apparere potest saltẽ ex coniecturis talem esse mentem, & intentionem testatoris Alex. in l. qui patri. num. 13. ff. de acquir. hæred. Ruin. conf. 25. in fin. lib. 2. Zanch. in d. §. cum ita. num. 218. E contra quòd vocatio nominis proprij impediat transmissionem ad hæredes ipsius vocati, voluit Curt. iun. consi. 69. num. 5. Socin. iun. consi. 14. nu. 8. vers. quinto strictius. lib. 4. Menoch. consil. 200. num. 96. 97. 98. & Gabriel consil. 121. num. 9. & seqq. lib. 2. Seraph. decis. 1479. nu. 9. Honded. conf. 56. num. 35. vol. 2. Peregr. de fideicom. art. 31. num. 16. vbi alios citat; ea ratione, nàm quando quis vocatur per nomen proprium, nõ habetur respectus ad personam successoris, l. cum ita datur, in princ. & in fin. ff. de condit. & demonstrat. c. quoniam abbas. de off. deleg. & hinc est, quod prohibitio de non alienando facta hæredi sub nomine proprio non transit ad hæredes ipsius hæredis, vt probat tex. in §. manifestum. in auth. de rest. fideicom. & tradit Bart. in l. Lucius. §. 1. ff. de leg. 3. Alberic. in l. vlt. nu. 4. C. de reb. Eccles. non alienand. Bald. consil. 272. in fin. lib. 5. Rom. conf. 457. num. 1. in fin. Alex. consil. 36. num. 14. lib. 3. Curt. sen. conf. 46. col. 11. vers. nec mirum. Ripa in l. filiusfamilias, §. diui, num. 110. ff. de leg. 1. Vera tamen est

prima

prima opinio, vt vocatio nominis proprij nō impediat transmissionem legati, vel fideicommissi conditionalis ad hæredes ipsius vocati, si saltem ex coniecturis appareat de intentione testatoris transmittere volentis, & Doctores in contrarium adducti loquuntur in casu, quando non extant coniecturæ pro ipsa trāsmissione; sed coniecturis extantibus non negant transmissioni locum esse. idem Gabriel. d. conf. 121. num. 12. lib. 2. Menoch. consil. 200. num. 96. & seqq. & sic decisum est á Rota Rom. vt in decis. 59. num. 5. part. 2. in recent. & per Ludouis. decis. 56. nu. 7. & seqq.

72 Ampliatur tertió ista secunda declaratio, quia licet quando vocatus est superstes, vel superuiuens, tunc prædecedens non transmittat, nec filius ipsius prædecedentis iure transmissionis admittatur l. hęredes mei. §. cum itá ff. ad trebell. Bald. in l. quidam elogio. nu. 23. C. de iure delib. & consil. 435. num. 5. vol. 4. Ripa in d. l. hæredes mei. §. cum itá. num. 59. vers. sed iterum. Alex. conf. 252. in princ. vol. 6. Socin. iun. conf. 14. num. 7. vol. 4. vbi testatur de communi, & conf. 30. num. 6. eod. vol. 4. Menoch. conf. 200. num. 107. & seqq. cum pluribus alijs ibi cumulatis per eum, attento quòd verba ista; superstes vel superuiuens; importat conditionem: si superuixerit: l. Stichū qui meus erit, & ibi not. DD. ff. de leg. 1. & aliàs demonstrant superstitem ipsum vel superuiuentem tantùm, nihilominus coniecturæ operantur transmissionem istius legati vel fideicommissi ad hæredes legatarij, vel fideicommissarij, etiam in substitutione facta de superstitibus, vel superuiuentibus; putà cùm testator institutis duobus hæredibus substituit superstitem vel superuiuentem; nam etsi substitutio facta per hæc verba dicatur substitutio conditionalis; videlicet si fuerit superstes vel superuiuens; & itá impediat transmissionem Bald. in l. quidam elogio. num. 23. vers. & hic aduerte. C. de iure delib. Alex. consil. 109. num. 3. vers. tamen. & num. seqq. lib. 7. Curt. iun. conf. 57. num. 6. in fin. & conf. 69. num. 2. vers. secundò. Socin. iun. conf. 14. nu. 5. vers. quæ etiam. & num. seqq. & consil. 30. num. 4. vers. verum. lib 4. Menoch. conf. 200. num. 93. nihilominus primò defunctus, si extant coniecturę, dicitur transmisisse legatum, vel fideicommissum ad eius liberos. Cuman. conf. 13. Dec. conf. 369. num. 1. vers. & in simili casu. Crauet. conf. 306. num. 3. et consil. 776. num. 17. vers. non obstat impedimento, et in l. cum filiofamilias. part. 2. num. 352. ff. de leg. 1. Paris. conf. 76. num. 11. 12. et consil. 37. num. 79. vol. 2. & conf. 50. num. 35. vers. qua de causa. vol. 3. Ias. conf. 154. vol. 4. Gabriel conclus. 2. num. 32. de hæred. instit. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 219. & 220. ff. ad Trebell. Ioseph. Rustic. consil. 2. num. 79. vbi alios citat. Crass. in §. fideicommissum. quæst. vlt. num. 3. Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 215. num. 34. vers. sanè. in fin. Rota Rom. decis. 502. part. 4. diuers. Mantic. decis. 319. vbi pro dicta sua decisione recitat quinque coniecturas. Contrarium, quòd imò ex coniecturis in casu istius ampliationis non sit locus trāsmissioni ad hæredes legatarij vel fideicommissarij, tenet Bald. in d. l. quidam elogio. num. 23. circa med. C. de iur. delib. Curt. iun. conf. 69. num. 2. Menoch. d. consil. 200. num. 101. & tueri videtur idem Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. num. 28. cū alijs adductis per eum ex ea ratione quia con

73 iecturæ nihil operantur, vbi ratio recti sermonis non patitur; sed ratio recti sermonis non patitur, vt veniant filij hæredum, quando superstites vocantur: verùm ad hanc rationem respondetur, a proprietate verborum esse recedendum, vbi de mente testatoris apparet. l. non aliter. ff. de leg. 3. & dixi supra numero 52. & seqq. ideo tenenda est prima opinio ad fauorem transmissionis.

74 Subdeclaratur primò hæc tertia ampliatio, vt procedat in terminis suis, extātibus scilicet coniecturis pro transmissione, namquè coniecturis cessantibus cessat quoquè transmissio non solùm si substitutio facta sit sine specificatione liberorum, vt dictum est, verū etiam si sit facta specificatim morienti sine liberis; quia pariter in hac substitutione facta de superstite morienti sine liberis primò decedens cessantibus coniecturis spem substitutionis, vel portionem alterius superstitis postmodum sine liberis decedentis nullo modo transmittit neque ad proprios suos liberos, quia huiusmodi substitutio dicitur substitutio conditionalis, scilicet si fuerit superstes morienti sine liberis, qua conditione defecta non potest substitutio valere, aut effectum suum sortiri. l. hæc venditio. in princ. ff. de contrah. empt. l. qui hęredi. §. plautius. vbi Doctores. ff. de condit. & demonstrat. l. cedere diem. ff. de verb. signif. & consequenter nō potest ius aliquod in filios, vel hæredes præmorientium transmitti: & itá per hanc rationem tenent Socin. iun. consil. 14. num. 6. & conf. 30. num. 5. lib. 4. Curt. iun. conf. 69. nu. 2. vers. secundò. Paris. conf. 37. num. 50. 51. lib. 2. Menoch. conf. 200. num. 94. Alex. consil. 252.

sil. 252. in princ. lib. 6. Gozad. consf. 29. num. 17. idem Socin. iun. consf. 133. num. 3. lib. 1. Natta consf. 551. nu. 29. versf. cogitarem. & num. seqq. lib. 3. Ruin. consf. 181. num. 2. 3. & 4. versf. & hoc certum. lib. 2. Peregr. de fideicom. art. 21. nu. 28. Simon de Præt. de interpræt. vlt. volunt. lib. 3. fol. 321. num. 15. & ante eos Bald. in d. l. quidam elogio. num. 23. versf. & hic aduerte. C. de iur. delib. Hoc tamen casu sciendum est, quòd filij ipsius prædefuncti tanquàm vocati, & ex propria eorũ vocatione admittuntur ad portionem paternam; nàm quando instituti, sunt etiam reciprocè substituti; si sine filijs decesserint; hi filij positi in conditione censentur vocati. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 779. ff. ad Trebell. post Corn. consf. 146. sub nu. 13. lib. 2. & Rimin. sen. consf. 78. col. 2. lib. 1. sequitur Rustic. in tract. an & quand. liber. in condit. pos. lib. 5. cap. 1. num. 1. & Menoch. consf. 135. num. 6. & de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 76. num. 52. ad id citat etiam Paris. consi. 37. num. 38. lib. 2. Gozad. consf. 64. num. 12. & Thessaur. decisf. 96. num. 31.

75

76 Subdeclaratur secundò ista tertia ampliatio, vt locum non habeat, quando dictio; superstes; esset geminata, quia tali casu impediretur transmissio etiam coniecturis existentibus, Socin. iun. consil. 133. num. 3. versic. & comprobatur. lib. 1. & consf. 30. num. 5. lib. 4. Menoch. consf. 200. num. 102. Zanch. in d. §. cum ita. num. 220. versic. retenta tamen. Simon de Præt. de interpræt. vlt. volunt. lib. 3. fol. 321. num. 16. versf. si verò; & ea est ratio, quia ex hac geminatione resultat plena deliberatio, & præcisa ac enixa voluntas testatoris, vt voluerit superstitem succedere, & consequenter locum non esse transmissioni. arg. l. balista. ff. ad Trebell. Euerard. in loc. legal. loc. à vi geminationis. Aut. Corsett. in tract. de verbis geminatis. Ex quo infertur non esse locum trãsmissioni, cùm superstes vocatus est nominatim; nã ex dictione, superstes, & vocatione nominatim facta inducitur geminatio, quæ facit transmissionem cessare: sic in specie Gabriel. consf. 121. num. 22. & seqq. lib. 1. & illum sequitur Mãtic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 20. num. 28. in fin.

77

78 Subdeclaratur tertiò, ut ampliatio hæc nõ procedat, quando testator ordinauit superstitem succedere in totum, tunc enim cùm superstes successurus sit in totum, non potest esse locus transmissioni in aliqua parte ad hæredes legatarij, uel fideicommissarij. sic Ruin. consf. 181. num. 4. lib. 2. Zanch. in d. §. cum ita. num. 220. in fine. versic. limitari secundo. Menoch. consf. 200. num. 103. De quo tamẽ ualdè dubito, quia dictio; in totum; denotat integritatem successionis, non exclusionem transmissionis per ea, quæ dicunt Bart. in. l. si unus. §. pactus ne peteret. num. 5. ff. de pact. Ias. in l. 3. §. filius. num. 2. ff. de liber. & posthum, licet secus dicerẽ de dictione; penitus; hæc enim nullam limitationem, seu modificationem recipit. Angel. consil. 31. num. 9. Dec. consil. 401. nu. 3. Rota Rom. decisf. 526. num. 4. part. 1. diuers. & idem de dictionibus, prorsus, omnino, & omnimodo. Roland. cõs. 27. num. 20. & seqq. lib. 4. Et de hoc dubitauit quoquè idem Zanch. num. 340. et contrarium tenuit Præt. de interpræt. ult. uol. fol. 215. num. 14. propè finem.

79

80

81 Ampliatur quartò ista declaratio, & consequenter subampliatur ampliatio præcedens, vt procedat quoque extante dictione, alius, vel alter; licet enim dictio hæc, si simpliciter ea prolata est, impediat transmissionem ad hæredes, tamen non impedit, si extant coniecturæ; extantibus namque coniecturis locus est transmissioni ad hæredes etiam in legato vel fideicommisso conditionali, vbi adest dictio alius, vel alter: veluti si testator dixerit, quòd vno ex filijs institutis decedente sine filijs masculis, portio eius ad alios, seu alteros superuiuentes perueniat: hoc casu portio prædefuncti regulariter non transmittitur ad hæredes eiusdem prædefuncti, sed peruenit ad alios superuiuentes, Alex. consil. 204. num. 3. versic. solum ergo. & nu. 4. lib. 2. Ruin. consf. 181. num. 2. & 3. lib. 2. & consf. 130. nu. 1. lib. 3. Crauet. consf. 306. num. 3. & in l. cum filiofamilias. part. 2. num. 355. ff. de leg. 1. Dec. consil. 182. num. 18. uers. & dum postea, Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 217. ff. ad Trebell. quia dictio alius, uel alter, de sui propria natura est dictio relatiua, & repræsentatiua eiusdem qualitatis, cuius erat ille, de quo facta est mentio, Alex. Ruin. Dec. in loc. citat. & Crauet. in d. l. cum filiofamilias. part. 2. num. 355. nihilominus si extant coniecturæ, illæ operantur transmissionem legati, uel fideicommissi conditionalis ad hæredes legatarij uel fideicommissarij etiamsi adesset dictio, alius vel alter, Crauet. d. consf. 306. nu. 3. versic. sed in contrarium, & in d. l. cum filiofamilias. part. 2. num. 355. ff. de leg. 1. Ruin. d. consf. 130. num. 3. & 4. lib. 3. Zanch. in d. §. cum ita. num. 217.

82

83 Ampliatur quintò hæc secunda declaratio casus principalis, vt procedat quoquè in casu,

,sit, quo legatū vel fideicommissum esset quasi caducum; vt si legatarius vel fideicommissarius decesserit viuente testatore, & pendente adhuc conditione; quia coniecturæ operantur vt nihilominus locus sit transmissioni, Dec.cons.574.nu.1.& seqq.Socin.iun.cons.167.nu.21.& 22.vol.2.Ruin.cons.156.nu.1.iuncto num.4.lib.2.Bursat.cons.261.nu.12.Phanuc.de inuentar.part.6.num.88.in fin.addit.ad Alex.cons.109.lib.2.& Decium refert ac sequitur Baldas. Quint.cons.177.num.45.inter cons.vlt.volunt.lib.1.Mantic.de coniect.vlt.volunt.lib.11.tit.20.nu.29.

Contrarium tamen voluerunt Curt. iun. cons.96.num.4. & 5. Crauet. in l. cum filiofamilias.2.part.nu.359.ff. de leg.1.Torniel. in l.hæredes mei.§.cum ita.num.62.in fin. ff. ad Trebell.& Præt. de interpræt. vlt. volunt. lib.3.fol.215.vers.sanè.Sed non recedo à prima opinione, de qua latius dicam in cas.2. num.29.& seqq.

84 Ampliatur sextò, vt idem sit etiam in hæreditate non adita; quamuis enim hæreditas non adita regulariter non transmittatur; tamen fallit ex præsumpta mente, & voluntate testatoris, Ang.Imol.& Alex.in l.qui duos num.4.vers.& ideo & Ias.num.3.& 4.ff.de vulg.& pupill.

85 Ampliatur septimò, vt idem sit quoque in substitutionibus directis, quia substitutiones directæ pariter transmittuntur ex coniecturata voluntate testatoris, vt dicam in casu 7.num.28.

86 Subdeclaratur primò hæc secunda declaratio, quia coniecturæ requisitæ ad huiusmodi transmissionem legati, vel fideicōmissi conditionalis possunt colligi non solum ex verbis testamenti, sed etiam ex tacita mente testatoris aliunde resultante, quàm ex verbis eiusdem testamenti, nàm licèt dixerint quidā has coniecturas colligi debere ex ipso testamento, veluti Socin.in l.hæredes mei.§.cum ita num.10.ff.ad Trebell.Dec.cons.55.num.8.versic.sed ad hoc.& cons.417.num.4.& consil.465.num.16.versic.vltimo.Ruin.cōs.129.num.13.lib.3.& alij relati per Gabriel. conclus.2.num.19.de hæred.instit.& per Ioseph.Rustic.in tract.an & quand.liber.in cōdit.posit.lib.2.cap.1.num.3.& Eugen.cons.33.num.32.& seqq.lib.2.ea ratione moti, quia quod testator non loquitur, velle non præsumitur per tex.in l.quidam cum filium, & ibi not.Bald.in fine.ff.de hæred.instit.nihilominus veritas est quòd sufficit vt coniecturæ colligantur extrinsecus à testamento. sic tenet Socin.iun.cons.167.col.3.vol.2.Paris.cons.5.num.17.& cons.66.col.9.in princ. vol.3.Curt.iun.cons.121.num.10.Zanch.in l.hæredes mei.§.cum ita.num.233.versic.nō omitto.ff.ad Trebellian.Mātic.de coniectur. lib.11.tit.20.nu.9.vers.verū.Intrigl.de substit.cent.3.quæst.47.nu.9.Crass.in §.trāsmissio.quæst.28.nu.9.& pro hac parte tex.est in l.vnum ex familia.§.fin.ff.de leg.2.vbi quando verba fideicommissi sunt omissa, & cætera quæ leguntur, congruunt cum his quæ debuerunt scribi, resultat fideicommissum, ad idem est text.in l.penult.ff.de legat.1.l.fideicommissa.§.hæc verba,& §.item si quis.in fine.ff.de legat.3.vbi quod in fideicommissis spectanda, seruandaque est testatoris voluntas, ad idem text.in l.cum virum.C.de fideicōmissis, vbi quod in fideicōmissis volūtas magis, q̄ verba intuenda est: Et hanc opinionē q; cōiecturæ colligi possint ēt extrinsecùs à testamento, approbare videntur illi, qui tenēt eas relinqui debere arbitrio, & circumspectioni Iudicis, prout sic tenuit Curt.iun.consil.96.num.2.Socin.iun.consil.141.num.23.lib.2.Mantic.de coniectur.lib.11.tit.20.num.10.versic.sed quod.Menoch.de arbitr.casu 165.& adstipulatur text.in l.voluntatis.C.de fideicomm.vbi quòd voluntatis defuncti quæstio est in æstimatione Iudicis, & in l.3.§.ideoque.ff.de testib.ibi, tu magis scire potes, quanta fides habenda sit testibus.

87 Hoc tamen vnum est, quòd etsi ad effectū huiusmodi transmissionis legati vel fideicommissi conditionalis coniecturæ relinquantur arbitrio, & circumspectioni Iudicis, vt mox dictum est; nihilominus debent esse necessariæ, aut multum probabiles. Ripa in l.hæredes mei.§.cum ita.num.64.ff.ad Trebell.Gabr.cons.121.num.12.lib.2.Mantic.de coniectur.d.lib.11.tit.20.num.9.in fine. Seraph. decis.1014.num.1.& decis.1479.num.6.& dictū fuit in decis.100.nu.2.part.1.in recent.

Sed difficultas consistit in cognoscendo, quæ coniecturæ dicantur necessariæ vel concludentes, ita vt ex eis concipi possit hæc tacita testatoris voluntas legatum, vel fideicōmissum conditionale transmittendi.

88 Vna igitur coniectura est, quando testator non solùm inuitauit substitutum, sed etiā eius hæredes, vt si ita dixit; si filius meus hæres institutus decesserit sine filijs, substituo Caium, & eius hæredes; hoc enim casu decedente Caio ante filium testatoris institutum, ius substitutionis fideicommissariæ trāsmittitur ad hæredes ipsius Caij. Bald. in.l. si

pater.

pater. num. 19. C. de instit. & substit. Ripa in.l.hæredes mei.§.cum ita.nu.61.Zanch.nu. 223. ff. ad Trebell. Oldrad. conf.131. Ruin. conf.28.num.4.verf.non obstat.& conf.179. num.5.lib. 2.Dec.conf.397.nu.6.conf.417. sub nu.4.& conf.515.nu.1. Socin. sen. conf. 69.nu.2.verf.quibus tamen.lib.3. Capic.decif.115.nu.7.Crauet. in.l. cum filiofamilias. 2.part.num.333.ff.de leg.1. Natta conf.vlt. num.3. Gabriel conclus.2.nu.26. de hæred. instit.Peregr.de fideicom.art.31.nu.12.Mantic.de coniect.vlt.volunt.lib.11.tit.20. num. 19.Odd.de compend.in 6.part.art.2.limit.2. Crass.in.§.fideicommissum.quæst. vlt.nu.2. Præt.de interpræt.vlt.volunt. fol.214.num. 34.Intrigl. de substit.cent.3.num. 11.& 12. quo tamē casu hæredes & nepotes, tanquàm expressim substituti, venirent ex propria eorum vocatione,non iure transmissionis,sicuti aduertunt plerique ex supracitatis Doctoribus,& Cæphal.conf.16.sub num.42.& conf. 283.num.24.Bursat.conf.71.nu.7. multùm enim interest inter vocationem, & transmissionem;an scilicet quis veniat ex persona sua, vti substitutus,an verò ex persona aliena iure transmisso; nàm venientes ex iure transmisso oportet hæredes esse transmittentis, vt post alios cōcludit Zanch.in d.§.cum ita.nu.201. & dixi in euidentialibus.nu.4.

In contrarium, quòd scilicet tunc demùm locus sit transmissioni fideicommissariæ substitutionis ad hæredes substituti,cùm ipsa fideicommissaria substitutio locum habuit in persona eiusdem substituti,& non aliàs,sensit Bald.conf.108. num.1. in fine lib.3. & illum sequitur Dec.conf.513.nu.13. & conf. 262. nu.3.& Paul.de Castr. conf.402. nu.1. part. 2. quia legata, & fideicommissa solent fieri ob meritum,vel affectionem.l.nec adiecit. ff. pro socio.sed in hæredes substituti,tanquàm incertos & ignotos non cadit affectio.l.qui liberis.§.hæc verba.ff. de vulg. & pupill. vnde expressio facta de hærede censetur facta de eo,quod inerat ex natura legati,vel fideicommissi, & sic non plus importat,quàm inerat.l. 3.ff.de leg.1.l.non rectè. C. de fideiussor. A priori tamen opinione passim à Doctoribus recepta non est recedendum, pro qua etiam facit ratio,quia ex istis verbis apparet testatorem voluisse prouidere non solùm substituto,sed etiam eius hæredibus, quam rationem adducit Socin. in l. hæredes mei. §. cum ita. num.12.in fin.& Ripa num. 61. verf. defendendo.ff.ad Trebell.allegat.l. stipulatio ista. habere licere. §. sed si quis vti frui. ff. de verbor.oblig. & illam sequitur Dec. consil. 515. num.1.post med.& facit tex.in l.tale pactum. in fin.ff.de pact.& licèt affectio testatoris non cadat in hæredes sibi ignotos; tamen sufficit affectio quā habuit ad personā substituti prędefuncti, cuius substituti interest, ꝗ ad eius hęredes fiat transmissio.l.si pactum.ff.de probat. cap. 1. de duob. fratrib. à capit. inuestit.

89 Infertur,vt idem sit quoque, si testator dixerit: substituo superstitem & eius liberos: nā decedente fideicommissario ante ipsum grauatum, transmittitur legatum,vel fideicommissum conditionale ad eius liberos, sic infert,& exēplificat Zanch.in d.l.hæredes mei. §.cum ita.num.231. post Rip. num.59. verf. ex quo infertur.ff.ad Trebell.& Ruin.consil. 145.num.4.lib.2.

90 Infertur pariter,vt idem sit quoque, si testator dixerit; instituo Caium & Semproniū filios meos, & si aliquis ex eis decesserit sine filijs, succedat superstes, & intelligatur tàm in filijs quàm in nepotibus in infinitum; nàm si vnus ex ipsis filijs institutis decedat cum filijs, & postmodum alter decedat sine filijs, ille qui primò decessit relictis filijs, dicitur transmisisse ius fideicommissi ad ipsos suos filios etiam respectu portionis vltimi defuncti Dec. conf.515.num.1. verf. & idem videtur in casu isto.& num. 2. licet contrarium in eadem facti specie consuluerit Ruin. conf.144. num.4.versic. sed prædictis, & num. 5. & nu. 10. lib. 2. & opinionem Decij sequi videtur Zanch.in d.§.cum ita.num.232.

91 Declaratur primò hæc coniectura, quia licèt hæredes hoc casu veniant ex propria eorum vocatione, non iure transmissionis, & consequenter non videatur necessarium eos esse hæredes substituti;tamē veritas est,quòd imò debent esse hæredes ipsius substituti, nō quidem ex capite transmissionis, sed quia testator voluit eos habere hanc qualitatē,quòd essent hæredes ipsius substituti Ripa in.l. hæredes mei.§.cùm ita.num.63.ff.ad Trebell.sicuti dicimus de feudo concesso pro se, & hæredibus; nàm qui vult habere feudum, oportet,quòd sit hæres Isern.in c.1.§.hoc quoquè num.7.de success.feud. Alex.conf.10.num.8. lib.3.Roland. conf.2.num.39.& seqq. lib.1.

92 Declaratur secundò, vt vera sit coniectura hæc quando substitutus est solùmodo vnus, & eius hæredes, secus quando substituti sunt plures, & eorum hæredes; tunc enim si vnus ex substitutis prædecedat grauato,non transmittit ius substitutionis fideicommissariæ quoad portionem suam ad eius hæredes, sed

alij

alij consubstituti admittuntur in totum, sic Angel. cons. 305. & Ioan. de Plat. in. l. 1. ad finem. C. si liberal. imper. lib. 10. Aret. in. l. gallus. §. etiamsi parente. in fin. & ibi Socin. num. 11. & Ias. nu. 34. vbi dicit opinionem hanc esse magis communiter approbatam. ff. de liber. & posthum. & cum eis transit Ruin. cons. 154. num. 9. vol. 1. Curt. iun. cons. 57. in fin. & cons. 161. num. 4. Paris. cons. 44. nu. 11. vol. 3. & tuetur Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 229. & 902. ff. ad Trebell. & tenet Menoch. cons. 105. num. 36. quicquid in contrarium dixerint Alex. in d. §. etiamsi parente. num. 5. in fin. & Socin. iun. cons. 20. num. 5. vol. 3.

93 Ampliatur, nàm quãdo substituti sunt plures, & vnus ex eis prædecedit grauato, tunc non transmittit ius fideicommissariæ substitutionis nedum ad hæredes extraneos, sed neque ad proprios liberos, sed vtroque casu admittuntur alij consubstituti superstites secundùm Anchar. cons. 390. & Zanch. in loc. citat. num. 902. vers. hæc itaquè.

94 Declaratur tertiò hæc coniectura, quia licet substitutus predecedens instituto (quando scilicet substitutus est vnus tantùm, & eius hæredes, vt dixi in præcedenti declaratione) transmittat ius fideicommissariæ substitutionis ad hæredes, tamen intelligitur, vt transmittat ad hæredes sanguinis tantùm, nõ autem ad hæredes extraneos; aliàs enim sequeretur inconueniens, quòd si postquam decessit Caius substitutus relictis extraneis hæredibus, demùm decesserit quoquè institutus sine liberis, & relictis similiter extraneis hæredibus, legatum, & fideicommissum veniret restituendum hæredibus extraneis substituti, & sic hæredes extranei ipsius substituti præferrentur hæredibus extraneis primo loco instituti, quod non est credendum fuisse de mente testatoris, qui sicut prædilexit filium institutum, & eius liberos. Caio substituto & eius liberis, ità etiam censetur prædilexisse hæredes extraneos ipsius filij instituti hæredibus extraneis Caij substituti arg. l. publius. §. Titia. ff. de cõdit. & demonstrat. per quam rationem sic tenent Bart. in l. gallus. §. etiamsi parente. num. 5. ff. de liber. & posthum. & ibi Bald. sub num. 2. vers. secundò quæro. Paul. de Castr. nu. 5. Aret. sub nu. 56. vers. quærit etiam. & Ias. num. 27. & 28. vbi dicit hanc esse magis communem opinionem, & eam tenendam esse in iudicando, & consulendo, sequitur Socin. sen. cons. 12. ante num. 1. vol. 3. Paris. cons. 88. num. 37. vol. 2. Dec. cons. 294. num. 1. vers. secundò. vbi pariter dicit hanc opinionem videri communiter approbatam. idem Paul. de Castr. consil. 114. num. 5. vers. nunc est videndum, lib. 1. Crauet. cons. 38. num. 3. Bald. in cap. 1. num. 2. de nat. success. feud. Fulgos. cons. 17. num. 2. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 230. vbi etiam de communi. ff. ad Trebell. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 14. num. 6. Gabriel conclus. 2. nu. 28. de hæred. instit. Prat. de interpræt. vlt. vol. fol. 196. nu. 10. Intrigl. de substit. cent. 3. quæst. 47. num. 13. Verum est, quòd contrarium tenuerunt Angel. & Imol. in d. §. etiamsi parente: & ibi Alex. nu. 5. qui mouentur ex eo, quòd testator in persona filij se restrinxit ad liberos, in persona autem Caij magis abundè prouidit vtendo verbo magis generali, scilicet; hæredes; per quod debent omnes admitti etiam extranei. l. in annalibus. C. de legat. l. sciendum. ff. de verb. signif. & quia hæredes Caij substituti, sunt vocati dispositiuè, hæredes autem filij instituti condicionaliter, quo casu non censentur instituti, nec substituti iuxta opinionẽ glos. vlt. in l. Lucius. la 2. ff. de hæred. instit. & aliorum, quos refert Rustic. in tract. an & quand. liber. in cond. posit. cap. 2. part. 1. Sed nihilominus à priori opinione non est recedendum, quam etiam tenuit idemmet Alex. sibi contrarius cons. 93. num. 7. vol. 3. & cons. 125. num. 18. vol. 5. quia sicut respectu filij instituti testator voluit solùm vocari liberos ad exclusionem substituti, ita etiam respectu Caij substituti censetur voluisse solùm vocari liberos ad exclusionem aliorum hæredum;

95 namque verba testatoris apposita in vna parte testamenti declarant verba apposita in alia parte. l. qui filiabus. in princ. l. si seruus plurium. §. fin. ff. de leg. 1.

96 Subdeclaratur primò hæc tertia declaratio, vt locum non habeat, quando substitutus, est extraneus testatori; tunc enim sicut idem testator voluit admitti ipsum substitutum extraneum, & eum præferri hæredibus extraneis instituti, ita pariter dicendum est de hæredibus extraneis eiusdem substituti, quia substituendo extraneum, non videtur respexisse ad filios, vel iura sanguinis; sicquè videtur voluisse substitutum extraneum prædecedentem grauato posse transmittere ius substitutionis fideicommissariæ etiam ad extraneos hęredes. Dec. cons. 294. nu. 4. & eum refert Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 230. vers. primam. ff. ad Trebell. & simile videmus, quòd licet fæminæ regulariter non admit-

admittantur ad successionem feudi. cap. 1. §. hoc autem notandum, de his qui feud. dar. poss. tamen si à principio inuestita est fœmina, etiam aliæ fœminæ admittuntur, cap. 1. de nat. success. feud. Curt. iun. de feud. part. 3. num. 3. & cons. 181. nu. 1. Roland. cons. 76. nu. 7. lib. 3. amplè per Rosentall. de feud. cap. 7. conclus. 35. cum alijs per eum allegatis, & quod dicitur de feudo, idem est de emphiteo si Rolād. d. cons. 76. nu. 6. lib. 3. Gabriel. conclus. 6. num. 98. de verb. signif. cum alijs congestis per Rosentall. loc. cit. sub. num. 16.

Ampliatur subdeclaratio, quia si in substitutione facta de ipso extraneo non esset apposita illa conditio; si decesserit sine liberis; nec tacitè ea intelligeretur, puta quia non sit institutus filius, in quo tacitè dicta conditio intelligitur. l. cum auus, ff. de condit. & demōstrat. cum concord. tunc hæredes extranei substituti præferrentur nedum hæredibus extraneis ipsius instituti, sed etiam eius filijs, & descendentibus. Paul. de Castr. in l. gallus. §. etiamsi parente, nu. 8. ff. de liber. & posthum. vbi dicit ita vidisse cōsultum per egregios viros, licet ipse dubius videatur; hoc tamen firmat ibi Socin. num. 8. vers. & hanc conclusionem. & Aret. sub num. 56. vers. hoc tamen dictum. ff. de liber. & posthum. Fulgos. cons. 58. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 14. num. 7. vers. vnde etiam. Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 197. sub. num. 10. vers. quæ quidem.

97 Subdeclaratur secundò hæc tertia declaratio, vt locū nō hēat, quando substitutus de tēpore facti testamenti erat senex, vel sterilis, vel aliàs inhabilis ad generandum, quia hoc casu locus est transmissioni ad hæredes extraneos; namque non est credendum testatorem ponderasse iura sanguinis, vel respexisse ad filios ipsius substituti, qui inhabilis erat ad eorum generationem Dec. d. cons. 294. in fin. & Paul. de Castr. cons. 45. vol. 2. vbi dicit quòd illud verbum; eiusquè hæredes; intelligitur de extraneis, si commodè & congruè non potest intelligi de filijs vel descendentibus; & eum refert, ac sequitur Zanch. in d. §. cum ita. nu. 230. vers. secundam. & Peregrin. de fideicom. art. 32. num. 31. vers. quam tamen: & facit tex. in. l. pediculis. §. item cum quæreretur. ff. de aur. & arg. leg. l. fundus qui locatus. ff. de fund. instruct. & quod notat Bald. in l. eā quam. num. 39. C. de fideicom. vbi quòd inuestitura facta pro se, & hæredibus procreatis, & procreādis, si inuestitus de tempore ipsius inuestituræ alios filios non habet, nisi vnicum tantùm filium naturalem, is succedit in feudo, stante quòd de alio non potest intelligi; ideo Angel. in l. generaliter. §. cum autem. num. 3. C. de instit. & substit. dicit, quòd si alicui relinquitur sub conditione; si filios habuerit; non impletur conditio, nisi sint legitimi, saluo nisi legatarius alios quàm naturales habere non posset, nàm tunc testator de eis intelligitur sensisse: & idem Bald. in cap. 1. §. naturales. num. 8. in tit. si de feud. fuer. controuers. dicit quòd si conceditur feudum cuidam existenti in sacris recipienti pro se & hæredibus, intelligitur de agnatis ex ea ratione quia filios habere non potest; & cum sequitur Thessaur. decis. 146. num. 5.

98 Subdeclaratur tertiò hęc tertia declaratio, vt non procedat quando testator in substitutione vocasset omnes eius hæredes; nàm propter illam dictionem; omnes; compræhenduntur etiam hæredes extranei, ita quòd fieret transmissio etiam ad hæredes extraneos, vt multipliciter probat Dec. d. cons. 294. num. 2. & 3. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 230. vers. tertiam. ff. ad Trebell. & tenet Roland. cons. 96. num. 30. lib. 1. & cons. 87. num. 14. lib. 2. & consil. 13. num. 33. & seqq. lib. 4. Peregr. de fideicom. art. 32. nu. 31. vers. aliam. & Mart. de clausul. part. 3. clausu. 54. & facit tex. in l. Iulianus. ff. de leg. 3. generaliter autem quando appellatione hæredum intelligantur hæredes extranei, tradunt Peregr. d. art. 32. Gabriel conclus. 2. de verbor. signif. & Tusch. conclus. 80. in litera. H.

99 Secunda coniectura est, quando testator instituit filios fratris & si quis eorum sine filijs decederet, substituit alios filios quibus non existentibus substituit extraneum; hoc enim casu si vltimus filiorum fratris decederet sine filijs, filij præmortuorum succederēt per fideicommissum vigore substitutionis factæ de eorum patribus, & in eos transmissæ Socin. sen. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 10. vers. ex cuius dicto. ff. ad Trebell. Ias. cōs. 154. nu. 7. vers. accedit. & nu. 8. lib. 4. Curt. iun. cons. 114. num. 7. & consil. 16. num. 6. & cons. 121. num. 12. versic. & quod ista. Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. nu. 341. ff. de leg. 1. Ruin. cons. 140. num. 13. lib. 2. Gabriel. conclus. 2. num. 21. de hæred. instit. Et ratio est, quia testator non solùm reciprocè substituit filios fratris, sed etiam eos posuit in conditione in secūda substitutione ad exclusionem extranei, dicendo; quibus non existentibus substituo Caium; ergo etiam eorū filios censetur voluisse præferre substituto

iuxta

iuxta l. Lucius. la 2. ff. de hęred. instit. Cui rationi non obstat, quòd positio in conditione non faciat coniecturam transmissionis. Ripa in d. §. cum ita. num. 64. vers. sed aduerte & Zanch. nu. 245. & seqq. quia imò verius est, & magis receptum, quòd licèt conditio, in qua positi sunt filij, non sit sufficiens vt possint dici vocati ex eorum persona, tamen sufficit ad effectum transmissionis, vt scilicet sumatur coniectura testatorem voluisse locum esse transmissioni, vt inferius dicam in sexta coniectura.

100 Tertia est coniectura, quando testator institutis hæredibus Titio, & Sempronio fratribus suis, substituit Sempronium Titio per fideicommissum, & eodem Sempronio non existente, Caium eiusdem Sempronij filium, & hæredem, quem vnicum habebat; hoc enim casu si Titio grauato prædecessit Sempronius relictis etiam alijs filijs, & hæredibus, quos postea susceperat, & pariter eidem Titio prędecessit quoquè Caius, attamen quia tempore euenientis conditionis, nempe mortis prædicti Titij grauati supersunt alij filij Sempronij postea nati, & illius hæredes, ad eos fiet transmissio substitutionis Socin. Sen. in. l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 12. ff. ad Trebell. & ibidem Ripa. num. 65. Socin. iun. nu. 12. & 17. Zanch. nu. 259. vers. verumtamen cogitabam. Curt. iun. conf. 121. num. 12. Sfort. Odd. in tract. de cõpend. subst. part. 6. quæst. 1. art. 2. vers. limitatur quartò. Mantic. de cõiect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. num. 22. Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 214. nu. 34. post princ. vers. & vbi per fideicommissum. Intrigl. de subst. cent. 3. quæst. 47. nu. 16. & 17. Peregr. de fideicom. art. 31. num. 14. & vna ratio est, quia apparet, quòd testator voluit prouidere non solum Sempronio, sed etiam eius filijs, vnde est præsumptio, quòd si cogitasset futuros esse alios filios Sempronij, eosquè hæredes illius extare, eos similiter substituisset argum. l. tale pactum. §. fin. ff. de pact.

Nec obstat, quòd ista non possit esse coniectura transmissionis ex ea ratione, quia cum post mortem Sempronij vocatus sit Caius, ob id potius tractandum sit de transmissione ex persona eiusdem Caij, quàm ex persona Sempronij; sed de transmissione ex persona Caij adhuc tractari non potest, quia opus esset, quòd ipsi filij Sempronij essent hæredes ipsius Caij transmittentis, vt dixi in euidentialibus num. 4. & ita concludendum est esse coniecturam vocationis, non transmissionis, prout dicit, & tenet Torniell. in d. §. cum ita. nu. 65. quia respondetur imò illam esse transmissionis coniecturam, cum enim substitutiò facta de filio Sempronij fuerit nominatim facta de Caio, videtur, quòd iure vocationis nõ veniant alij filij Sempronij, prout dicimus

101 quod appellatione filiorũ nomine propriò nominatorũ non veniunt nepotes, qui aliàs venirent Bart. in. l. liberorum. sub nu. 5. vers. sed mihi videtur. ff. de verb. signif. Crauet. conf. 98. num. 9. Ruin. conf. 117. num. 1. & 2. & conf. 130. num. 5. & consil. 179. nu. 3. lib. 2. & conf. 129. nu. 1. & 8. lib. 3. Curt. iun. conf. 121. num. 9. & conf. 57. num. 2. Gozad. conf. 4. num. 4. conf. 29. num. 14. & conf. 36. num. 10. Dec. conf. 391. nu. 5. ideo necesse est eos venire iure transmissionis ex persona Sempronij ex præsumpta mente testatoris, qui sicut substituit Caium, ita etiam credendum est, quòd voluerit, vt prædefuncto Caio fieret transmissio ad alios filios Sempronij, si de hoc cogitasset per glos. vlt. in d. l. tale pactum. §. fin. ff. de pact. l. mulier. ff. ad Trebell.

Nec obstat consideratio Zanchi in d. l. hæredes mei. §. cum ita num. 259. ff. ad Trebell. Socin. iun. conf. 102. colum. penult. in fin. lib. 1. Alb. consil. 106. nu. 24. & Roland. consil. 56. num. 24. versic. & quia pariter. lib. 3. dum dixerunt traditionem glos. in d. l. tale pactũ. §. fin. non procedere, quando verba testamenti eò non tendunt aliquo modo, & sic est omnino omissum; nàm respondetur imò satis dici compræhensum, cùm testator vocando hęredem intellexerit de eo, qui esset hæres tempore euenientis casus successionis d. l. tale pactum. §. vlt.

102 Alia ratio istius coniecturæ ea esse potest, quia in quolibet actu attenditur tempus, quo dispositio effectum sumit. l. si sponsus. l. cum hic status. §. si sponsus. ff. de donat. int. vir. & vxor. l. filiam. ff. de aur. & arg. legat. Tiraq. in tract. de iure primog. quæst. 40. num. 178. sed tempore euenientis conditionis, idest mortis Titij grauati, extant filij Sempronij, ergo hi debent admitti.

Nec obstat, quòd tunc sit attendendum tempus euenientis conditionis, cum de tempore conditi testamenti non extabant aliqui filij Sempronij; secus autem si aderant aliqui filij iam nati de eo tempore, vt in casu nostro tunc enim videtur attendendum tempus conditi testamenti, non euenientis conditionis, vt mouet Zanch. in d. §. cum ita. nu. 262. quia respondetur hoc non procedere, quando dispositio confertur in futurum euentum d. l. filiam. ff. de aur. & arg. leg. l. cum pater. §. fidei

tuę.ff.de leg.2.l.fin.ff.de opt.legat.Alex.cōsil.26.num.5.versic.& hoc.lib.3.Dec.consil.217.in fine.Ruin.cons.160. num. 13.& 14. volum.2.Zanch.in d.§.cum ita.num.266.Secundò respondetur quòd quando tempore euenientis conditionis extant illi filij,qui nati erant tempore conditi testamenti, hi quidem præferuntur tanquam quòd de eis tantū senserit testator,si verò non extāt illi, sed alij post conditum testamentū nati,hi succedunt ex coniecturata testatoris volūtate,tùm quia si fuisset interrogatus,an non existentibus illis natis tempore conditi testamenti vellet alios admitti, respondisset velle ob dilectionem, qua eos prosequitur post illos,qui extabant tempore testamenti:sic consuluerunt. Paul.de Castr.cons.247.nu.11.lib.2. Ruin. cons.22.num.7.& seqq. lib.2. Roland. cons. 70.num.48. versic. pariter non obstat. lib. 3. Menoch.cons.106.num.71.tùm etiam ne dispositio eiusdem testatoris reddatur inutilis. arg.l.fundus.ff.de fund. instruct. Et tandem in terminis hanc tertiam coniecturam admittunt Soc.sen.in.l.hæredes mei.§.cum ita.nu. 12.ff.ad Trebell.& ibidem Ripa.nu.65.Soc. iun.num.12.& num.17.Curt.iun.cons.121. num.12. Mantic. de coniect.vlt. volunt. lib. 11.tit.20.num.22.Sfort.Odd.in tract. de cōpend.substit.part.6.quæst.1.art.2.vers.limitatur quartò.Zanch.in d.§.cum ita.nu. 259. versic.verumtamen cogitabam. Præt. de interpræt.vlt.volūt.fol.214.nu.34. post princ. vers.& vbi per fideicommissum.Peregrin.de fideicom.art.31.num.14. Intrigl. de substit. cent.3.quæst.47.num.16.& 17.

103 Quarta coniectura est,quādo testator substituisset fratrem alteri fratri, & eo nolente eius filios; vel etiam quando testator substituisset fratrem alteri fratri, & eo prædecedēte eius filios:vtroque enim casu filij fratris indistinctè admittuntur, siue pater repudiet siue prædecedat.Socin.in d.§.cum ita.nu.13.quē secuti sunt ibi Torniell. num. 66. & Zanch. num.269.& seqq.& Gozadin.cons.29.num. 33.vers.non obstat aliud.& ratio est,quia casus noluntatis extenditur ad casum impotentiæ,& è còntra.l.cum proponas.C. de hæred. instit. Verum est tamen, quòd ijdem filij hoc in casu non iure transmissionis, sed iure proprię vocationis,& ex propria persona ac proprio iure admitterentur. Torniel. in loco citato,& Zanch.in d.§.cum ita.num.269.vers. verum, & numero 270.versiculo.sed ad primum.

Nec obstat text.in l.pater Seuerinam.ff.de condit. & demonstr. vbi substitutio facta in casum voluntatis non trahitur ad casum impotentiæ,quia respondetur, quòd lex illa loquitur in translatione legati facti in pœnam, ob id casus voluntatis non trahitur ad casum impotentiæ,quia in pœnis non fit extensio de casu ad casum etiam ex identitate rationis. l. at si quis. §. diuus. ff. de relig. & sumpt. fun. Bart. Bald. Raphael. Fulgos. & Roman. in l. fin.ff.de in ius vocād.Gemin. in c. quamquā. in 2.not.de vsur. in 6. Ias. in l. cum quidam. num.10.ff.de liber. & posthum. Crau. consil. 173.num.4.& sic respondent ad text. in d. l. pater Seuerinam.Bart.in eadem.l.nu.2.Bald. in d.l.cum proponas. num.8. vers. in contrarium.& ibi.Ias.num.7.vers.tertiò. C. de hæred.instit.Crauet.cons.440. num. 10. & cōs. 311.num.1.Dec.cons.473.num.3.Socin.in. l.1.num.14.vers.demum secundo loco.ff. de vulgar.& cons.259. num.3. lib. 1. Zanch. in d.l.hæredes mei.§.cum ita.num.272.

Nec pariter obstat, quòd quādo exprimitur vnus casus in specie vt hic, vbi exprimitur casus prædecedentiæ qui continetur sub capite impotentiæ, tunc casus ille non extenditur ad alium casum, sed oportet casum expressum in specie verificari.Ang.in l. 1.§. vlt. col.1.ff.de vulg.& pup.Aret. Cuman. & Roman.in l.quamdiu.la 3.ff.de acquir.hęred.cū alijs allegatis à Zanch. in d. §. cum ita. num. 270.quia respondetur Ang.traditionem non esse veram,& contra eam tenent Bart. in. l. 1. num.14. & ibi Alex. num.11. vers. secundo modo.Ias.nu.25.& 26. ff. de vulg. & pupill. idem Ias.in l.cum proponas.nu.7.vers. quarto.& num.seqq.C.de hæred.instit.Guliel.de Benedict.in repet.cap. Raynutius. in verb. si absque liberis.2. de vulgar. substit. num.29. de testament.Ruin.cons.97.num.1. lib.2. & cons.128.num.12.lib.3.Zanch.in d.§.cū ita. num. 272. vers. ad vltimum. Crauet. consil. 904.num. 10.vers.quartum.Imol.in d.c.Raynutius.num.73.vers.item etiam aduerte.& ibi Barbat.num.49. de testam. Corn. consil. 239.col.vlt.lib.2.& cons. 276. ad finem lib. 3.Et pro hac parte est tex.in. l. gallus. §. & quid si tantū.ff.de liber.& posthum. vbi substitutio facta secundū consilium galli in vnū casum porrigitur ad alium casum,& in l. vlt. §. vsus.ff.de procur.

104 Quinta coniectura transmissionis fideicōmissi conditionalis pendente conditione est; quando filij essent adinuicem reciprocè substituti sub ea conditione; si decederent sine liberis, & si omnes decederent sine liberis, es-

set substitutus extraneus; hoc enim casu primus decedens cum liberis, transmitteret in eosdem liberos spem fideicommissi Soc. in. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 13. vers. cogita. ff. ad Trebell. & cons. 6. num. 13. lib. 3. sequitur. Ias. cons. 154. num. 13. vers. vnde. lib. 4. Ruin. cons. 178. num. 1. & 2. lib. 2. Dec. cons. 397. num. 6. Curt. iun. cons. 16. num. 6. Bald. cons. 9. num. 1. lib. 2. Crauet. in. l. cum filiofamilias. in 2. part. num. 334. ff. de legat. 1. Cephal. cons. 16. num. 45. lib. 1. & cons. 283. nu. 16. lib. 2. Paris. cons. 76. num. 13. vers. postremò. & cons. 77. num. 19. & 20. vol. 2. & cons. 5. num. 37. & seqq. vol. 3. Gabriel conclus. 2. num. 21. de hæred. instit. Crass. in. §. fideicõmissum. quæst. 48. num. 1. cum alijs per eum allegatis. Intrigl. de substitut. cent. 3. quæst. 47. num. 19. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cũ ita. num. 275. ff. ad Trebell. Sfort. Odd. de cõpend. substit. in 6. part. quæst. 1. art. 2. limit. 5. vbi de communi. Ludouis. decis. 551. num. 7. & ibi addit. num. 15. cum cęteris pariter ibi

105 citatis. Et ratio istius coniecturæ vna est, quia testator ponendo filios in conditione videtur illos predilexisse substitutis. arg. l. Lucius. la 2. ff. de hæred. instit. ibi (prætulit testator) & l. cum acutissimi. C. de fideicom. ibi (ne videatur testator alienas successiones proprijs anteponere) cui rationi non obstat consideratio Torniell. in d. §. cum ita. num. 68. dum dixit, quòd licèt filij sint positi in conditione, non tamen dicuntur per fideicommissum substituti iuxta glos. vlt. in d. l. Lucius. la

106 2. ff. de hæred. instit. Nam quicquid sit de hac conclusione: An liberi positi in conditione intelligantur substituti per fideicommissum, vel solummodo parentibus suis succedant ab intestato: quã amplè pertractat Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 2. & tit. 3. Ioseph. Rustic. in tract. an, & quando liberi in condit. posit. per tot. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 76. Marzar. de fideicõm. quæst. 20. part. 2. Respondetur, quòd dato vt ex sua persona vocati non sint, ad eos tamen fit transmissio ex persona patris, vt infra dicã in proxima sequenti coniectura: Alia ratio est, quia substitutio fideicommissaria à principio ante aditam hæreditatem fuit vnita cũ iure accrescendi, sed substitutio vnita cum iure accrescendi transmittitur. l. qui patri. l. qui ex duabus. ff. de acquiren. hæred. & huic rationi non obstat, quod in casu d. l. qui patri hæredes illius, qui erat substitutus, consequuntur portionem impuberis ex iure accrescendi, non autem ex pupillari substitutione secundum glos. Oldrad. Bart. Alber. & Ang. in d. l. qui patri. Castrens. in l. si quis hæres. col. 2. ff. de acquir. hęred. & cons. 114. colum. 3. vers. nunc est videndum. lib. 1. Crauet. in l. cum filiofamilias. part. 2. num. 348. ff. de leg. 1. Bero. cons. 94. num. 21. & cons. 107. num. 6. lib. 2. quia respondetur, communem intellectum esse, quòd ibi hæredes illius substituti veniant vigore substitutionis transmissæ, nõ autem iuris accrescendi, vt per Petr. de Bellapertic, Iacob. de Arena, & Rain. in d. l. qui patri. & ibi Alexan. nu. 12. & Crott. in l. re coniuncti. num. 114. ff. de leg. 3. vbi Ripa num. 202. qui dicit hanc opinionem esse communem aduersus glos. Bart. & sequaces, idem quoque dicit, & tuetur Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 510. vers. non obstat. ff. ad Trebell. Nec pariter obstat doctrina eiusdem Torniell. in d. §. cum ita. num. 69. qui dicit, quod in casu d. l. qui patri. non transmittitur substitutio pupillaris, sed ius accrescendi quod durabat, noua ratione videlicet, quia pupillus censebatur institutus sub conditione; si superuiueret post pupillarem ætatem; aliàs cohæres eius substitutus dicebatur insolidum institutus, & quòd propterea licet pupillus adiuerit hæreditatem, attamen cum decesserit ante pubertatem, perinde est ac si non fuisset institutus, & sic habet locum ius accrescendi; cum ergo cohæres substitutus dicatur institutus pro parte purè, & pro parte sub conditione, sequitur dicendùm, quòd verificata conditione etiam post mortem instituti, admittitur eius hæres secundùm interpretationem Roger. & Azon. in d. l. qui ex duabus, à qua non recedunt glos. & Bart. ibi; cæterum hanc interpretationem acutè confutauit Zanch. in d. §. cum ita. num. 543. vers. & ex prædictis: Non obstat item, quod dicit Ripa in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 66. ff. ad Trebell. & Berous cons. 94. num. 23. lib. 2. quòd text. in d. l. qui patri, non habeat locũ in casu isto, quia cum cessauerit ius accrescendi, non potest communicare naturam suam substitutioni: Et quòd in casu isto cessauerit

107 ius accrescendi, ex his constat. Primò, quia post aditam hæreditatem cessat ius accrescẽdi excepto casu vsusfructus l. 1. §. interdum. ff. de vsufr. accrescen. Secundò quia ius ac-

108 crescendi non habet locũ inter succedentes diuerso iure. l. sed cum patrono. ff. de bonor. poss. secund. tabul. sed in casu isto succederet diuerso iure, nempe grauatus iure directæ institutionis, hæredes verò illius substituti iure substitutionis obliquæ; hoc autem non erat

in casu d.l.qui patri. quia pupillus, & hæredes substituti succedebant ex directa. Ter-
109 tiò,quia substitutio cōpendiosa,vt est in casu isto,continet vulgarem, quæ vulgaris tollit ius accrescendi,l. 2. §. si duo. ff. de bonor. possess.secūd.tab.l.vnic.§.in primo, & §. pro secundo.C.de caduc. tollend. quia ad primū
110 respondetur sufficere,quòd ius accrescendi habuerit locum,& communicauerit naturam suam substitutioni ab initio ante aditam hæreditatem; nam operatur transmissionem substitutionis fideicommissariæ etiam post aditam,vt aduertit idem Socin.in d.§. cū ita. num. 13. vers.& quia substitutio fideicommissaria.& tenet Zanch.ibi num. 284. versic. ad prædicta per tex. in d. l. qui patri, & l. qui ex duabus.& sequitur Mantic.de coniect.vlt.volunt. lib. 11. tit. 20. num. 12. & num. 13. ius enim ipsum accrescendi iam vnitum substitutioni inseparabile est Bald.in d.l.vnic.§.sin autem aliquid.in fin.C.de caduc.tollend.

111 Ad secundum respondetur illud procedere,quando extarent alij eodem iure succedentes,secus quando non extant,vt explicat Cagnol.in.l.vnic.nu.62.vers.quintò.C.quand. non petent.part.post Bart.& Rip.quos recenset, & sic respondet quoquè Zanch.in d.§. cum ita.nu.285.versic. ad secundum.

112 Ad tertium respondetur substitutionem vulgarem non tollere ius accrescendi in eadem persona Bart.in.l.re coniuncti.num.37. & ibi Alciat.num.40. ff. de leg.3. Alex.cons. 109.num.3. lib.2. Cagnol. in d.l. vnic.num. 55.C.quando non pet.part.Zanch.in d.l.hæredes mei.§.cum ita.nu.285.vers.ad tertium. ff.ad Trebell.

Contrariam autē opinionem,quòd scilicet ista non sit coniectura trāsmissionis, ideoquè primus decedens cū liberis non trāsmittat in ipsos liberos spē fideicōmissi tenet Ang.in d. l.qui patri.circa princ. vers. si autem ipsum ius accrescendi.ff.de acquir. hæred. & sequitur Imol.ibidem.num.5.in fine.vers.si autem ius accrescendi. & num.6. & Roman.nu.17. circa fin.& Aret.in fine.Crot. in.l.4.§. Cato. num.18. ff. de verbor. obligat. in 2. lectura. Crauet.in.l. cum filiofamilias. 2.part. num. 346.& 347.ff.de leg.1.& cons.367.num.4. Gabriel.cons.91.num.16.& seqq.lib.2.Ripa in d.§.cum ita.num.66.vers.aduerte. Natta cons.551.nu.26.& 27.lib.3.Socin.sen.cons. 69.col.9.versic.non obstat secunda ratio.lib. 3.Bero.cons.94.col.pen.& cons.107.num.6. lib.2. Cagnol.in.l. vnic.num.55. C.quando non petent.part. Phanuc. in tract. de inuent. part.6.num.101.Ruin.cons.181.num.8.lib. 2.& concordantes retulit Zanch.in d.§. cum ita.sub nu.286.vers.contrariam opinionem. & sequitur Peregrin.de fideicōm.art.31.nu. 17.& 18.mouetur pariter ex eo quia post acquisitionem cessat ius accrescendi.l. 1. §. interdum.ff.de vsufruct. accrescēd. ideo sublato iure accrescendi non potest considerari vnio; & quia ius accrescēdi locū nō habet inter diuersas species successionum. l.sed cū patrono.ff. de bonor. possess. secund.tabul. sed his rationibus iam supra satisfactum est.

113 Declaratur primò coniectura ista, vt locū habeat,prout loquitur,quando scilicet in defectum omnium institutorum sine liberis,datus esset substitutus extraneus,quia si esset datus substitutus aliquis ex descendentibus testatoris, tunc primò decedens non transmitteret ad eius filios positos in conditione ius substitutionis in portione cohæredis,etiamsi idem cohæres postmodum sine liberis decederet.l.hæredes mei.§.cum ita.ff.ad Trebell. & tenent Doctores inferius citati nu.122.

114 Declaratur secundò, quia si vltra reciprocam substitutionem factam sub dicta conditione; si sine filijs decedant; nullus alius factus esset gradus substitutionis, tunc licèt filij primò morientis admittantur ad portionem paternam ex propria eorum vocatione, attentoquòd quando instituti sunt etiam reciprocè substituti sub conditione; si sine filijs decedant; isti filij positi in conditione censentur vocati. Zanch. in.l. hæredes mei.§. cum ita.nu.779.ff.ad Trebell.Menoch.cons.135. num.6.& de præsumpt. lib.4. præsumpt.76. nu.52.Rustic.in tract.an & quand. liber. lib. 5.cap.1.nu.1.tamen ad ipsos filios non transmittitur ius substitutionis in portione cohæredis,quamuis deinde contingat eundem cohæredem sine filijs decedere, sed admittuntur venientes ab intestato. Natta cons.551. nu.26.& 27. Gabriel cons.91. nu.6. & seqq. lib.2.Intrigl.de substit.cent.3.quæst.47.nu. 4.vbi ad id infinitos adducit;cum enim idem primò moriens habiturus esset partem dicti cohæredis sub ea conditione,si idem cohæres decederet sine liberis, & ipse decesserit pendente dicta conditione,non potuit transmittere.l.vnic.§.sin autem aliquid sub conditione.C.de caduc.tollend.neque ad proprios liberos, vel descendentes, vt dixi superiùs nu. 32.nàm etsi transmittatur, quando datus est alius substitutus, qui est extraneus, hoc euenit ex præsumpta mente testatoris, qui non præsumitur voluisse extraneum præferre

eius

eius propriæ soboli d.l.Lucius. la 2.ff.de hæred.instit.l.cum acutissimi.C.de fideicom.

115 Declaratur tertiò, quia si cuilibet hæredum institutorum decedenti sine filijs substitutus esset aliquis tertius, tunc pariter primò decedens cum filijs non transmittit ad eos portionem alterius cohæredis postmodum decedentis sine filijs, quia cum dictus illorū pater non esset substitutus cohæredi, sed alter tertius, non potuit transmittere ius, quod non habuit ad.l. nemo plus iuris.ff. de reg. iur. sic Gabriel conf.91.num.4.& 5.lib.2.

116 Sexta coniectura est, quando positi sunt in conditione filij substitutorum, vti si testator dixit;& si filius meus à me institutus, hæres non erit, substituo Caium & eidem Caio sine liberis decedenti substituo Semproniū; (qui quidem Sempronius extraneus est vel transuersalis), hoc enim casu si Caius relictis liberis decesserit ante hæredem institutum, prima hæc substitutio ad filios eiusdem Caij substituti transmittitur. Cuman. cons. 13.Fulgos.cons.15.Socin.in.l.hæredes mei. §.cum ita. num.13. vers. tùm quia.ff.ad Trebell.& cons.6.num.13.lib.3.Dec. cons.397. num.5.& 6.& cons.594.nu.7. versic. sed tamen.& num.8.Paris.cons.77.num.13.14.& num.18.lib.2.& cons.50.col.4.versic.rursus mens dicti testatoris.lib.3.Ias.cons.52.num. 22.vers.sed in casu præsenti. lib. 3. & consil. 154.num.7.vers.accedit etiam.& num.8.lib. 4.Curt.iun.cons.16.num.6.vers. est verum: Ruin.cons.145.num.6.& 7. cons.201. num. 6.lib.2. Crauet. cons. 306.num.3. vers. hoc ita.& cons.418.num.1.cons.568.nu.2.cons. 649.num.2.cons.667. num.1. vers. secundò principaliter.& cons.776.num.13.Natta cōsil.vlt.num.3.& 4.Gabriel conclus.2.nu.35. de hæred.instit.Stort.Odd.in tract. compendios.substit.in 6.part.quæst.1. art.2. limit.6. Cephal.cons.16.& cons.283.num.25.Riminal.iun.cons.476.num.37.Eugen.consil.61. Rubeus.cons.28.col.2.Bero.cons.104. num. 18.lib.2.Socin.iun.cons.141.num.26.lib.2. & cons. 30. num.4. & cons.63.num.5.lib.4. Grat.cons.101.num.8.lib.2.Zanch.in d.§.cū ita.num.306.Honded.cons.70.num.32.lib. 1.Trentacinq. de substit.part.4. cap.14. nu. 21.Intrigl.de substit.cent.3.quæst.47.num. 22.Menoch.cons.793. num.21. Crass. in.§. fideicommissum. quæst. vlt. num. 3. Rustic. cōs.2.num.56.& sensit Bald. in l.si pater. nu. 19.C.de instit.& substit. Et ratio istius conie-

117 cturæ vna est, quia faciliùs fit transmissio, quàm inducatur vocatio. Crauet. cons. 663. sub num.6.vers.tertia coniectura.& cons.62 in fine.& in.l.cum filiofamilias.2. part.num. 394.ff.de leg.1. Cephal. consil.16. num. 65. Zanch.in d.§.cum ita. num. 242. in vocatione enim agitur de nouo grauamine inducendo, in transmissione autem de extēdendo iam

118 inducto, & faciliùs inducitur continuatio quàm noua acquisitio.l. patre furioso. ff. de his, qui sunt sui, vel alien.iur. sed positi in cōditione dicuntur vocati, vt succedant ex testamento per fideicommissum, secūdùm vnā opinionem, quam refert, & probat Rustic. in tract.an,& quand.liber. in cond. posit. cens. voc.lib.1.part.2.cap.2.Menoch. de præsumpt.lib.4. præsumpt.76. num.2. & seqq. ergo multò magis ad eos fit transmissio; cui rationi non obstat, quòd quemadmodum positi in conditione dicuntur vocati ad portionem patris sui tantùm, non etiam ad portionem patrui, vel alterius trāsuersalis, vt per Menoch. de præsumpt.lib.4.d.præsumpt.76.num.86. & seqq.Rustic.in d.tract.an, & quand.lib. in condit.positi.lib.5. cap.9. nu.1. ita etiam dicendum sit in transmissione, quòd solùm trāsmittatur portio patris, non etiam portio trāsuersalis: Nàm respondetur in transmissione respicienda esse iura transmittentis, cùm vocati capiant ex persona ipsius transmittentis, & vti repræsentantes illum non ex propria persona, nec suo proprio nomine Ruin. cons. 22.num.16.lib.3.Torniell.in.l.hæredes mei. §.cum ita.numero 62.ff. ad Trebell.is autem transmittens non solùm dicitur transmittere legata, & fideicommissa iam agnita, & acceptata à se, sed etiam transmittit legata, & fideicommissa agnoscenda, & acceptanda, & ius, quod habet quamuis ad actum non productum; & consequenter etiam portionem patrui, & alterius transuersalis Ias.in.l.emancipata.num.15.versic.sed caue.C.qui admitti.Ruin.d.cons.22.num.16.lib.3.Socin.sen. cons.61.nu.12.vers. præterea. lib.1. & cons. 67.num.12.& 13.lib.4.Socin. iun.in.l. cum filiofamilias.in vlt.part.num.66.vers. vnum circa prædicta.ff.de leg.1.Phanuc.in tract.in uent.in 6.part.nu.73.Zanch.in d.§.cum ita.

119 nu.343. Alia ratio istius sextæ coniecturæ est, quia substitutione facta post mortem plurium pluralitas resoluitur in singularitates, ita quòd vno mortuo substitutus regulariter admittitur ad eius partem.l. Lucius.§. Caio. ff.ad Trebell.l.fin.§.filium.ff.de leg.2. sed ta-

120 men si supersit aliqua persona, quæ ex verisimili mente defuncti excludit substitutum, vt sunt filij positi in conditione, tunc non habet

bet locum substitutio, nec pluralitas resoluitur in singularitates Bald. cons. 270. vers. sed certè. lib. 3. Menoch. de præsumpt. lib. 4. presumpt. 186. nu. 22. & 23. sicut igitur positi in conditione impediunt, ne pluralitas resoluatur in singularitates, ita ad eos fieri debet transmissio: sic arguit Ruin. cons. 140. nu. 15. versic. tertio, lib. 2.

Contrariam autem opinionem, quòd sola positio in conditione absque concursu alterius coniecturæ non faciat coniecturam trāsmissionis fideicommissi conditionalis, tenet Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. nu. 334. ff. de leg. 1. & cons. 367. num. 6. Ripa in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 66. & ibi Torniell. num. 67. & 68. ff. ad Trebell. Dec. cons. 416. nu. 23. vers. vltimò. Ruin. cons. 181. nu. 7. lib. 2. Gabriel. cons. 91. nu. 3. vers. tertius. lib. 2. Natta cons. 551. num. 19. & seqq. Laderch. cons. 142. num. 6. vers. coniectura est altera. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. nu. 16. qui etiam refert ita in Rota dictum fuisse; prout ab eadem Rota sic quoquè decisum fuit. vt per Seraph. decis. 1014. num. 3. Mantic. decis. 125. & addent. ad decis. Ludouis. 551. num. 14. vbi aliæ decisiones allegantur: Mouentur ex tex. in d. §. cum ita. vbi filius ex primo erat in secunda substitutione positus in conditione, & tamen ad eum non fuit transmissa illa reciproca substitutio, sed ad exclusionem positi in conditione admissa fuit Claudia secundo loco substituta.

Secundò mouentur ea ratione, quia si vera esset hæc coniectura, sequeretur, quòd Sempronius secundus substitutus non admitteretur, si Caius primus substitutus decederet cum filijs ante filium testatoris primum grauatum, quod tamen est falsum, cùm licet primus substitutus decedat cum filijs ante primum grauatum, attamen dummodo ipse primus grauatus decedat sine filijs, secūdus substitutus admittitur, vt per Zanch. in d. l. heredes mei. §. cum ita. num. 68. ff. ad Trebell. qui alios allegat.

Tertiò, quia sicut positi in conditione dicuntur vocati solummodo quoad portionem patris sui, non autem transuersalium, sic etiā portio ipsorum transuersalium ad eos non transmittitur: & tandem adducunt, quòd sicut filij positi in conditione secundùm alteram opinionem, quam etiam sequitur Rota Romana, vt per Mantic. de coniect. vlt. vol. d. lib. 11. tit. 20. num. 16. vers. sed est aduertendum; non censentur vocati, vt succedant per fideicommissum, nisi concurrant aliæ verisimiles coniecturæ, quia certè frustra quæreretur, an possint succedere iure transmissionis, si essent vocati per fideicommissum, & possent succedere iure proprio; ita etiam non sufficit filios esse positos in conditione, ad hoc vt fideicommissum eorum Patri, vel Matri relictū sub conditione, ante eius implementum trāsmittatur, quia si testator noluit eos venire iure substitutionis, non est verisimile voluisse eos admitti iure transmissionis, argum. l. scire oportet. §. si mater. ff. de tutor. & curat. datis ab his. c. cum quid. de reg. iur. in 6.

Sed tamen his non obstantibus admittenda est hæc coniectura, nec obstat primū obiectum, quia respondetur quòd dicta Claudia secundo loco substituta, erat ex liberis & sic ex descendentibus testatoris ad cuius præiudicium non arguimus voluisse testatorē trāsmitti fideicommissum; coniectura autem hæc est de transmissione fienda in præiudicium substitutorum extraneorum vel transuersalium, qui ab intestato excluderentur à positis in conditione, sic soluit Socin. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 13. vers. & ad istum textum: & ibidem Zanch. num. 306. vers. pro solutione verò secundi. & num. 309. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 201. num. 97. vers. contrariam. & sentit Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. num. 335. ff. de leg. 1. & idem quoquè respondetur ad secundum obiectum. Non obstat tertium quia ex iam dictis supra satisfactum est, cùm dixerim patrē transmittere ius suum, nempe spem successionis; non obstat quartum quia de hac obiectione satis pariter dictum est superius nu. 117. & seq.

121 Ampliatur primò hæc sexta coniectura secundùm Zanch. in d. §. cum ita. nu. 307. procedere etiamsi secundo loco substituta esset pia causa, allegat Bald. cons. 254. incip. titius instituit sororem vol. 1. sequitur Odd. de cōpend. quæst. 1. art. 2. in fine.

Ampliatur secundò, vt locum habeat, etiā quando filij primi substituti non essent ipsi positi in conditione, sed solùm eorum pater esset in conditione positus ad exclusionem extranei secundo loco substituti Zanch. in d. §. cum ita. num. 308. qui tamen dubitat & repugnare videntur quæ dicā infra nu. 136.

122 Declaratur primò hæc sexta coniectura, vt procedat, & locum habeat solummodo quando secundus substitutus est extraneus vel transuersalis vt supradixi, secus si esset de descendentibus testatoris, tunc enim cessaret trāsmissio, quia vbi datus est substitutus, qui sit

sit de descendentibus testatoris non est præsumendum quod idem testator voluerit locũ esse transmissioni in præiudicium ipsius substituti. Zanch. in d. §. cum ità nu. 309. per illũ tex. & num. 338. & ibi Socin. num. 13. vers. & ad istum textum. Curt. iun. cons. 135. num. 5. Mãtic. de cõiect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. nu. 30. Gabriel. cons. 91. num. 11. lib. 2. Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. num. 335. & nu. 357. ff. de leg. 1. Ruin. cons. 95. num. 6. & 7. lib. 2. Menoch. cons. 200. num. 111. idem Socin. cons. 6. num. 13. lib. 3. & licet id non transeat sine cõtradictore, nihilominus est verius, æquius, & magis commune, prout sic etiam testatur Iacob Cancer. var. resol. lib. 3. cap. 21. num. 145. & seq. is enim secundus substitutus admitteretur ex vulgari substitutione, sicuti probat idem Zanch. in loco præcit. num. 68.

123 Declaratur secundò, vt hæc coniectura non procedat, quando filij positi sunt in conditione tacita, & subintellecta à lege, vt in casu l. cum auus. ff. de condit. & demonstr. & l. cum acutissimi C. de fideicom. Hoc enim casu non videtur fieri transmissionem legati vel fideicommissi ad eosdem filios prædecedente legatario, vel fideicommissario ante hæredem institutum, & sic tenet Ruin. cons. 140. num. 14. & 15. vol. 2. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ità. num. 310. ff. ad Trebell. Peregr. de fideicom. art. 31. nu. 11. Laderch. cons. 142. num. 7. ea ratione vsus est idem Ruin. quia aliàs concurrerent duo specialia, nempe tacita positio in conditione, & transmissio, contra iuris regulas l. 1. C. de dot. promiss.

124 Contrariam opinionem, quòd imò tacita conditio d. l. cum auus. & l. cum acutissimi. nõ impediat transmissionem ad liberos, tenet Rubeus cõs. 8. nu. 8. & Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 201. num. 97. vers. cæterùm, & cons. 95. num. 112. & seqq. Ias. in l. item quia. nu. 23. ff. de pact. Aret. in l. 3. nu. 3. vers. vnde. ff. de leg. 1. Rustic. in comment. l. cum auus. lib. 6. cap. 2. numero 9. & est ratio quia conditio quæ tacitè inest ex legis dispositione, regulariter non impedit transmissionem, vt suprà dixi num. 9. & seqq. & ad rationem Ruin. respondetur non esse verum, quòd conditio subintellecta à l. cum auus. & l. cum acutissimi, sit de iure speciali. Ripa in l. ex facto. §. si quis rogatus. il. 1. num. 27. vers. ista ratio. ff. ad Trebell. Menoch. d. cõs. 95. numero 117. qui dicunt non esse de iure speciali, cùm sit secũdùm mentem testatoris; prout nec speciale est, quòd filij positi in conditione dicantur vocati. Rustic. in tractat an & quando fil. in condit. posit. lib. 1. cap. 1. num. 15. vers. nec admittitur.

125 Cæterum pro solutione istius secundæ declarationis distinguo duos casus, Aut enim primus substitutus, idest caius, est de descendentibus testatoris, & is transmittit ius fideicommissi ad eius liberos vti positos in conditione tacita & subintellecta à lege perinde ac si positi essent in conditione expressa à testatore d. l. cum auus. ff. de condit. & demonstrat. l. cum acutissimi. C. de fideicom. & hoc casu procedit vltima opinio Rubei & aliorum.

Et licet videatur resistere tex. in l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Trebell. vbi si duo filij reciprocè substituti sunt cum conditione, si vterque sine liberis decesserit, & eueniat quòd vnus ex eisdem duobus filijs præmoriatur relicto filio, demum & alter superstes decedat sine liberis, deciditur quòd vltimò decedens quamuis is sit ex descendentibus testatoris non transmittit ad filium primi defuncti: nihilominus verè nõ obstat, ibi enim etiã secundus substitutus, est de descendentibus testatoris, in cuius præiudicium nõ fit transmissio ad liberos primo loco substituti, vt etiam dixi superius num. 122. coniectura autem ista est de secundo substituto extraneo vel trãsuersali, vt mox firmatum est nu. 120. vers. contrariam. Aut dictus primus substitutus est transuersalis, vel extraneus testatoris, & tunc procedit prima opinio Ruini, & sequacium, vt scilicet is non trãsmittat ad eius liberos vti positos in tacita conditione legis, nempe dictarum legum. cum auus. & l. cum acutissimi; quia dispositio ipsarum legum nõ habet locum quando grauatus, est transuersalis vel extraneus, nec ad eos extenditur: de transuersali tradit Iacob. de Aren. Iac. de Rau. Petr. Alber. de Rosat. & Ang. in l. generaliter. §. cum autem. C. de instit. & substit. & eos refert ac sequitur Socin. in d. l. cum auus. num. 1. vbi etiam testatur de communi opinione & nu. 2. & seqq. respondet ad obiectiones And. Barbat. conantis sustinere contrarium; & idem tenet Ias. in d. §. cum autem. nu. 2. vers. sextò limita. Crass. in §. fideicommissũ quæst. 24. Intrigl. de substit. cent. 3. quæst. 50. num. 33. & ex professo Ioseph. Rustic. in comment. ad l. cum auus lib. 1. cap. 6. vbi sub num. 11. dicit hanc esse communem, & ab ea minimè recedendum. De extraneo decidit glos. in l. ex pacto. §. si quis rogatus. il. 1. in verb. ex voluntate. vers. item & si hęc condi-

tio.

tio.& ibi Alex.num.10.ff.ad Trebell.glos.in d.l.cum acutissimi.in verb.deinceps.C. de fideicom.glos.in l.1.in verb.actio.vers.sed queritur.C.de donat.caus.mort.glos.in d.l.generaliter,§.cum autē.in verb. filios. & ibi Ang. in princ.& Ias.num.2.vers.sextò limita.C.de instit.& substit. Socin. reg. 167. num. 1. Intrigl.de substit.cent.3.quæst.50.nu.39. Nec repugnat quod scribit Peregr. de fideicom. art.31. num. 11. vbi voluit tacitam filiorum conditionem nihil operari ad effectum transmissionis non facta differentia inter descendentes,& extraneos, quia Doctores per eum allegati loquuntur in conditione expressa; si decesserit sine liberis;non autem in hac tacita ex dispositione dictarum l.cum auus, & l.cū acutissimi;sic etiam respondet ei Menoch. de præsumpt.lib.4.præsumpt.201.nu.97. vers. cæterum.propè finem:& in terminis huius cōditionis expressæ iam ostensum est supra nu. 116.& seqq. in contrarium se habere communem Doctorum sententiam.

126 Declaratur tertiò hæc sexta coniectura, vt locum non habeat cessante ratione transmissionis; vt putà quando adessent alij consubstituti, quibus accresceret portio prædefuncti.l.sed si plures:in princip.ff.de vulg.& pupill.glos.vlt. vers. & hoc puto. in l. qui patri. ff. de acquir. hæred. & ibi Bart. num.3. vers. dicit tamen.& Paul.de Castr. num.6. versic. sed contra.& in l.toties.in princ.& num.2.ff. eod.tit.Zanch.in d.§.cum ita.nu.311. in fin.

127 Septima coniectura est, quando testator in præcedenti substitutione alteri facta de eadem persona, vocasset etiam hæredes ipsius substituti;nam & in sequenti substitutione cēsetur voluisse, quod similiter spes ipsius substitutionis transeat ad filios eiusdem secundi substituti, si ipse decesserit ante primū substitutum;exempli gratia, testator instituit Caium,cui decedenti sine filijs substituit Seium,& eius filios, Deinde ita dixit, & si Caius susceperit filios, ipsi post Caium succedant, quibus sine filijs decedentibus substituo dictum Seium; in hac enim secunda substitutione, licet testator nullam fecerit mentionem filiorum Seij, attamen ea subintelligitur ob coniecturatam voluntatem testatoris, ex eo quia in prima substitutione facta de Seio decedente Caio sine filijs, vocauit etiā filios ipsius Seij; & sic hanc cōiecturam probauit Ruin.cons.156.num. 5. vers. atque ex alia coniectura.lib.2. Gabriel. conclus.2. nu. 34.de hæred.instit.Zāch.in d.l.hæredes mei. §.cum ita.num.298.ff.ad Trebell.Rot.Rom.

128 decis.782. num. 13. part. 1. diuers. & ratio est quia secunda substitutio debet recipere interpretationem à substitutione præcedenti Dec. consil. 95. num. 4. versic. & cum ista verba.& consil. 227.num.2. versic. tertiò. Crauet. consil.62. num. 10. Menoch. consil. 106.num. 301. versic. ergo à fortiori.

129 Namquè vna pars testamenti alteram declarat l. qui filiabus. in princ. l. si seruus plurium.§.fin.ff.de leg.1.l.vtrum.ff.de petit.hæredit.

130 Octaua coniectura transmittendi fideicōmissum conditionale ad hæredes sumitur, quando testator in alia substitutione facta de minus dilecto vocasset etiam eius hęredes;nā hoc casu alia substitutio facta de magis dilecto ad eius hæredes pariter transmittitur, si idem substitutus pręmoreretur pendente cōditione fideicommissi;& hæc coniectura fundatur in ratione coniecturæ præcedētis, quia scilicet secunda substitutio declaratur ex præcedenti substitutione; & ipsa ratio deducitur ex verisimili mente testatoris,qui non præsumitur hæredes minus dilecti præferre velle hæredibus magis dilecti.l.Publius.§.Titia.ff. de condit. & demonstrat. l. si viua Matre. C. de bon.mater.Ruin.consil.79.num.14.lib.3. Crauet.cons.130.num.6.vers.tertiò.& cons. 155.num.6.Roland.cons.82.num.30.& 31. lib.3.Mantic.de coniect.lib.7.tit.5.num.5.& in terminis istius coniecturæ illam admittūt, & amplectuntur Curt.iun. consil. 16. num.7. Crauet.cons.62.num.10.& cons.367. nu.7. & cons. 584. num.1. vers. sententiam diuersam.& cons.591.num.3. Ruin. d.cōs.79.nu. 13.vers.sed præmissis.& nu.14.& cons. 130. num.3.vers.& ex alio. lib.3. idem Crauet. in l.cum filiofamilias.2.part.num.349.ff.de legat.1.Gabriel.conclus.2.num.29. & 30. de hęred.instit.Zanch.in d.§.cum ita.num.299. Decian.cons.88.nu.72.lib.2.Riminald. iun. cons.476.num.47.Mantic.de coniect.lib. 11. tit.20.num.20.vers.& ex hoc deducitur. Ludouis.decis.551.num.5.In contrarium tamē tenet idem Ruin.cons.29.num.10.vers. & ex his.& num.11.lib.2. Crauet. cons. 67.& Gozad.cons.29.num.16.vers.quartò. & pro

131 hac parte facit ratio, quia illa substitutio locum non habet, quæ in testamento non legitur,nec reperitur, & dicenti contrarium incūbit onus probandi.Socin.sen. cons.62. col.3. vol.3.Crauet.cōs.161.nu.16.Rolād.cōs.34. num.3.lib.4.Gozad.cons.29.num.13.Paris. cons.38.col.2.vol.2.Grat.cons.5.in princip.

132 vol.2.quod enim testator nō loquitur, velle non

le non præsumitur Bald. per illum tex. in l. 1. §. Sin autem ad deficientis. in princ. C. de caduc. tollen. Dec. cons. 465. nu. 7. Socin. iun. cõs. 29. nu. 9. vol. 4. Roland. cons. 34. nu. 4. &
133 cons. 97. nu. 1. vsque ad nu. 16. lib. 4. cũ alijs ibi p eũ relatis. Et casus omissus à testatore remanet in dispositione iuris communis. l. com-
134 modissime. ff. de liber. & posthum. & propositum in mente retentum nihil operatur. l. si repetendi. ff. de condict. ob caus. sed ex iã dictis recedendum non est à priori opinione; nec obstant auctoritates Doctorum, qui ad-
135 ducuntur in contrarium, quia cum sæpius probauerint alteram priorem opinionẽ, illa dicitur esse illorum opinio. Ias. cons. 89. nu. 24. lib. 3. Roland. cons. 67. num. 33. & consil. 60. nu. 45. lib. 1. & cons. 28. in fine. lib. 3. Menoch. cons. 3. num. 29. & contra eos fuit etiã iudicatum à Senatu Gratianopolitano, vt restatur ipsemet Crauet. in d. l. cum filiofami-
136 lias. 2. part. num. 349. Nec pariter obstant aliæ rationes allegatæ, quia procedunt in voluntate omnino tacita, & omissa; secus si ex his, quæ expressit testator voluntas eius colligatur. Dec. cons. 514. in fine. & consil. 186. num. 4. vers. non obstat, quod testator. Roland. cons. 18. num. 18. vers. non obstat. & nu. 19. lib. 4. idem Ruin. d. cons. 29. num. 11. lib.
137 2. in substitutionibus namque sufficit sola voluntas testatoris. l. in conditionibus primũ locum. ff. de condit. & demonstr. quia illa totum facit. l. ex facto. la grande. §. & facit. ff. de hæred. instit. l. penul. ff. de leg. 1. etiamsi ea sit tacita, quæ resultet ex coniecturis. l. cum proponebatur. in fin. l. qui solidũ. §. cũ post mortem. ff. de leg. 2. in fideicommissis enim, & substitutionibus inspicitur potius voluntas, quàm verba. l. 3. §. conditio. ff. de adimend. legat. l. cum virum. C. de fideicom.
138 Ampliatur hæc octaua coniectura, vt non solum procedat in suis terminis, quando facta sunt diuersa capita substitutionum, & in substitutione facta de minus dilecto vocãtur eius filij; sed etiam procedat, vbi facta est vna tantùm substitutio, nàm cùm testator vocauerit filios substituti, multò magis verisimile est voluisse admitti filios instituti, nedùm cũ ipse institutus, est de descendentibus testatoris. Curt. iun. cons. 16. num. 7. Crauet. consil. 367. num. 7. & in. l. cum filiofamilias. 2. part. num. 349. ff. de leg. 1. Gabriel conclus. 2. nu. 29. & 30. de hæred. instit. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. num. 20. Ludouis. decis. 551. num. 5. verùm etiam cùm idem institutus, est extraneus; quia institutus præsumitur magis dilectus, quàm substitutus Bald. in l. gallus. §. etiamsi parente. num. 2. vers. secundò quæro. & ibi Paul. de Castr. num. 5. & Aret. num. 56. vers. quærit etiam. ff. de liber. & posth. & est regula vniuersalis, quòd primò nominatus præsumitur prędilectus. l. Lucius. la. 1. ff. de hæred. instit. l. cùm Pater. §. à te peto. ff. de legat. 2. Crauet. cons. 584. nu. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 16. num. 3. & 4. Simon de Præt. de interpræt. vlt. volunt. lib. 1. interpræt. 2. dub. 2. solut. 5. num. 18. fol. 63.
139 Subampliatur ampliatio hæc, vt procedat non solùm in vocatione filiorum, sed etiam in vocatione hæredum; Namquè si testator vocauit hæredes substituti, intelligitur de filijs, & hæredibus sanguinis, nõ de hæredibus extraneis; sicquè hæredes extranei instituti pręferuntur hæredibus extraneis eiusdem substituti, & ea est ratio, quia sicut testator prædilexit institutum, sic cæteris paribus hæredes eiusdem instituti: ità tenet Bart. in l. gallus. §. etiam si parente. num. 5. ff. de liber. & posthum. & ibi Bald. nu. 2. vers. secundò quęro. & Paul. de Castr. num. 5. Aret. nu. 56. vers. quærit etiam. & Ias. num. 27. & 28. qui dicit hanc opinionem & in iudicando, & consulendo esse tenendam, illamquè magis communẽ esse: idem Bald. in c. 1. nu. 2. de natur. success. feud. Alex. cons. 93. num. 7. lib. 3. vbi pariter dicit sic magis cõmuniter tenere modernos, sequitur Ruin. cons. 148. nu. 4. & cons. 178. num. 8. lib. 2. & Simon de Præt. de interpræt. vlt. volunt. lib. 1. interpræt. 2. dub. 2. solut. 5. num. 21. fol. 63. Ludouis. decis. 551. num. 5.
140 Declaratur hæc ampliatio, in quantùm dictum est, quòd vocatis filijs substituti, multò magis vocati censentur filij instituti, quàmuis idẽ institutus, sit extraneus, quia hoc procedit quando est extraneus tàm substitutus, quàm institutus; secus quando substitutus est de agnatione, tunc enim cessat coniectura prioris nominationis Menoch. de præsumpt. lib. 4. d. præsumpt. 16. num. 4. Verall. decis. 21. num. 2. part. 2. & sic vocatis filijs substituti agnati non censerentur vocati filij instituti extranei, ità sentit Crauet. consil. 67. num. 5. vers. tertiò. & Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ità num. 304. ff. ad Trebell. & idem est quoquè si substitutus coniunctus esset testatori maiori affectione, quàm institutus primò nominatus. Mascard. de probat. conclus. 67. vbi recitat quinque modos quibus maior dilectio præsumitur in nominato secundo loco, præ-
141 sumptio enim fortior tollit aliam debiliorẽ

l. diuus. ff. de restit. in integr. & ibi glos. in verb. existimari. c. trāsmissæ. in fin. qui fil. sint legit. cum pluribus cumulatis per Menoch. de præ sumpt. lib. 1. quæst. 30. num. 1.

142 Declaratur primò hæc octaua coniectura, vt procedat solummodo in substitutione facta de eadem re, secus quando tractaretur de diuersa re, tunc enim cessaret coniectura, & consequenter secundo substituto etiam magis dilecto ante aduentum conditionis fideicōmissi decedente, ad eius hæredes non transmitteretur Ruin. d. consil. 29. num. 11. lib. 2. per tex. in l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pactis. & sequitur Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 303. ff. ad Trebell.

143 Declaratur secundò nō procedere, vbi est diuersa ratio; puta si substitutus, qui est minus dilectus, esset tamen de agnatione, hoc enim casu præsumeretur testator vocasse etiā hæredes ipsius substituti pro agnatione conseruanda, quæ ratio cessaret in alio substituto non agnato, quamuis magis dilecto. Crauet. d. cons. 67. num. 5. vers. tertiò. & illum sequitur Zanch. in d. §. cum ita. num. 304.

144 Nona coniectura est, quando certum est in rerum natura conditionem illam iam euenisse, & verificatam esse viuente fideicommissario; tunc enim idem fideicommissarius fideicommissum transmittit, quamuis ante hæredem grauatum decedat. l. Neratius. ff. de manumiss. testam. Bart. in l. cum sine. in fine. ff. quand. dies legat. ced. Socin. in l. quamuis. num. 1. versic. ex quibus infero. ff. de condit. & demonstrat. & dicam in casu secundo. numero 23.

145 Quod ampliatur procedere, etiamsi non vera certitudo habeatur, sed vehemens opinio iuncta cum veritate, quia idem operatur, quod vera certitudo. Anchar. cons. 354. & cons. 392. & Butr. consil. 78. vbi responderūt in hac facti specie; testator carens filijs habebat vxorem prægnantem, & in testamento ordinauit, quod si ex Vxore prægnante nasceretur masculus, is esset hæres vniuersalis, si autem nasceretur filia fæmina, quòd haberet tātum dotem, & tali casu quo nasceretur fæmina, substituebat Proculum; decessit testator Vxore adhuc prægnante, & paulò post decessit etiam Proculus substitutus adhuc muliere illa grauida existente, quæ tamen ex vehementi opinione, & iudicio peritorum erat paritura fæminam, & hoc postea apparuit ex partu nato, quia fæminam peperit; & consuluerunt Anchar. & Butr. in locis citatis Proculū substitutum transmisisse illud fideicommissum conditionale ad suos hæredes, & illos refert; ac sequitur Felin. in c. 1. num. 2. de summ. trinit. & fide cath. Gulielm. de Benedict. in c. Rainutius. vers. & soboles quā gestat in vter. num. 64. Neuizz. cons. 65. num. 7. Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. num. 262. ff. de leg. 1. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ità. nu. 312. ff. ad trebell. Verùm exemplū istud certitudinis allatum ab Anchar. & Butr. improbarunt Ias. in l. certum. num. 10. ff. si cert. pet. & Boer. decis. 354. in fin. ex eo quia non possint haberi signa certa, si mulier pregnans masculum vel fæminam paritura sit, & eos sequi videtur Vasqu. de success. progress. lib. 1. §. 7. num. 51. & seq. ampliatio tamen est in se vera, quia etiam ad adeundum sufficit propria, & communis aliorum opinio delatæ hæreditatis iuncta cum veritate l. cum quidam §. videtur. il 2. ff. de acquir. hæred. quamuis etiam ad adeundum requiratur scientia delatæ hæreditatis l. hæres institutus. ff. eod. tit.

146 Declaratur hæc coniectura non procedere in ea conditione, quæ verificanda est de tempore mortis grauati; tunc enim non sufficeret conditionem in rerum natura esse verificatā, vel eam haberi pro impleta, sed requiritur quòd etiam fideicommissarius substitutus superuiuat hæredi grauato, vt dixi superius num. 55.

147 Decima coniectura est, quando testator voluit relictum deberi etiam si conditio defecerit Fab. Acoramb. in d. §. cum ita. num. 33. vers. posses. & ibi Zanch. nu. 313. per tex. in l. 1. C. de institut. aduertendum est tamē quod in d. l. 1. conditio habita fuit pro impleta ante mortem substituti ex volūtate testatoris, qui erat aliàs etiam relicturus, quo casu non perit dispositio, licet conditio deficiat. glos. in. d. l. 1. in princ. & ibi Ang. vers. prima. & Ias. num. 7. C. de instit. & subst. glos. in l. quæ sub conditione. §. quoties. in verb. defectus. ff. de condit. instit. Socin. in l. in testamento. la 2. num. 4. vers. tertiò. ff. de condit. & demonstr. ideoquè ista nō dicitur coniectura transmissionis nec hæres eiusdem substituti dicitur venire ex transmissione, sed ex propria vocatione ad ius ei quæsitum in vita dicti substituti, sic etiā aduertit Zāch. in loco cit. Cōclusio autē in se vera est ꝙ conditio defecta nō impedit transmissionem ex coniecturata voluntate testatoris, vt vidimus. num. 59. iuncto num. 66.

148 Vndecima coniectura est, quando substitutus est Princeps, vel alius sub nomine dignitatis, tunc enim mortuo ipso fideicommissario vel legatario ante hæredem grauatum, vel

vel aliàs antequàm cedat dies fideicommissi, siue legati transmittitur ipsum fideicommissum & legatum ad successores in Principatu vel dignitate l.quod Principi.ff.de leg. 2.& ibi Bart.Bald.& Paul. de Castr. Mantic. de coniect.vlt.vol.lib.8.tit.17.nu.1.& seqq.Menoch.de præsumpt.lib.4.præsumpt.121.nu. 1.& seqq.Zanch.in l.hæredes mei.§.cum ità. num.324.ff.ad Trebell. & sensit idem Bald. cons.145.in fin.lib.1.& Socin. iun. cõs.128. num.88.lib.1.

149 Declaratur hæc coniectura, vt procedat quando fideicommissum vel legatum, vt dixi, relictum est sub nomine dignitatis, secus si sub nomine proprio iuxta notata in c.quoniã Abbas.de offic.deleg.& tenet Zanch. in d. §. cum ità. num. 324. quia dignitas numquàm moritur sed continuat in successorem.glos.in d.c.quoniam Abbas.in verb.substitutum. de offic.deleg.Abb.in c.significauit. num.4. de rescript.Bart.in l.centesimis. §. si ità stipulatus.num.9.ff.de verb.obligat.per tex. in c. si gratiosè.de rescript.in 6. l. annua. §. attia. ff. de ann.legat. & quando censeatur facta esse sub nomine dignitatis, dicã aliqua in cas. 51.

150 Subdeclaratur hæc declaratio, nàm ad hoc vt legatum vel fideicommissum relictum obtinenti dignitatem sub nomine dignitatis transmittatur ad successores in eadem dignitate, requiritur quòd tale legatum vel fideicommissum relictum sit obtinẽti dignitatem nomine proprio, & ex persona sua propria, secus si obtineret dignitatem nomine alieno, & ex persona alterius, vt Vicarius. Bart. in d. l.quod Principi. num.3.& ibi Bald. & Paul. de Castr. num. 3. Ias.in l. more. numero 65. vers. secundò limita. ff. de iurisd. omn. iud. Dec.in c. quoniam Abbas. num. 19. de offic. deleg. vbi testatur de communi. Mantic. de coniect.vlt.volunt.lib.8.tit.17.numero 3. & regulariter verum est in quocunque obtinente dignitatem nomine alieno Bart. in d. l. quod Principi ff. de leg. 2. Dec. in d. l. more. num. 54. ff. de iurisd. omn. iud. Menoch. de arbitr.lib.1.quæst.68.num.24.& in tract. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 121. numero 5.& ad hoc adducitur tex. in l.si Augustæ.ff. de leg.2. vbi legatum factum vxori Imperatoris non transit ad illam quæ ei succedit, ea ratione, quia non obtinet dignitatem ex sua persona, sed ex persona Imperatoris eius Mariti, quam rationem adducit Bart.in d.l.quod principi.num.1.post Petr.& Cyn. quos allegat, & sequitur Menoch. d. præsumpt. 121. numero 6.& ratio istius subdeclarationis est; nam dignitas, quam quis habet per alium, non est ità potens, vt transmittat in alterum. Bart. in d.l. quod principi. num.2. quemadmodum dicitur, quod delegatus, vti iurisdictionem non suo iure, sed alieno beneficio habens non potest exceptis quibusdam casibus specialibus delegare. l. more. ff. de iurisd.

151 omn.iud.l.fin.ff. de off. eius. & subdelegatus pariter alteri subdelegare non potest. c. cum causam. de appellat. cap. super quæ-

152 stionum.§.si vero.de off.delegat. Nec procurator potest alterum procuratorem facere. nisi expressam habeat facultatem à constituente, vel Dominus litis effectus sit.l.ab executore.§.fi.ff. de appellat. Verùm quoad Vicarium quòd imò delegatio causæ facta Vicario, & sic consequenter legatum, & fideicommissum transeat in successorem, tenent multi relati per Sbroz. de off. vicar. libro 3. quæst.49.numero 1.& 2.& Garz.de benefic. part.6.cap.2.num.34.& seqq. vbi pariter allegat alios, & dicit hãc sententiam esse æquiorem, & in praxi receptam, ac tenendam, prout etiam ita seruari in praxi testatur Zanchez. de matrim.lib.8.disput.27.numero 10.& verè in terminis delegationis causæ ità obtinui ego per tres sententias.

153 Duodecima coniectura transmittendi fideicommissum conditionale est, quando cõditio respicit commodum & fauorem fideicommissarij, vtpotè quando hæres est fiduciarius, idest institutus non contemplatione sui, sed contemplatione eiusdem fideicommissarij cui post euentum alicuius conditionis rogatus est restituere hæreditatem, nàm iste fiduciarius est potiùs custos, minister, & depositarius, quàm verus hæres, qua de causa tenetur ipsam hæreditatem totam restituere vnà cum fructibus nõ retenta pro se aliqua quarta. glos. vlt. in fin.in l.in fideicommissariam.ff.ad Trebell.Peregrin.de fideicom.art. 3.numero 19. Rota decis.765.num.1. part. 2.in recent.hoc igitur casu, si idem fideicommissarius moritur ante euentum conditionis, fideicommissum non extinguitur, sed ob specialem fauorem ipsius fideicommissarij trãsmittitur ad eius hæredes. Iacob. de nigr. in l. 1.num.62.vers.in duobus.& Crott.num.38. vers.limito.& Fabius.numero 33.in fin.ff.de leg.1.sequitur Gabriel.cõclus.2.num.41. de hæred. instit.qui mouentur ex tex. in l.Seius Saturninus.ff.ad Trebell. Contrarium tamen quòd scilicet fauor fideicommissarij non operetur quòd fideicommissum conditionale transmittatur, tenent Crauet.in l.cum filiofamilias.

milias.2.part.num.350.ff.de leg.1.Zanch.in l.hæredes mei.§.cum ita.nu.325.ff.ad Trebell.& Rota Rom.decis.782.num.18.& 19.part.1.diuers.& ad dictã l.seius Saturninus, respondent textum illum non loqui de fideicommisso conditionali, nàm illa verba; cum ad annos sexdecim peruenisset; non faciunt conditionẽ, vt inquit idẽ tex. ibi in fin.vers. quoniam dies. vbi glos. vlt. in princ.& post Bart.Ang.& Imol.in l.si mater.in princ.ff. de vulg.& pupill.voluit Alex.in d.l.Seius Saturninus.num.3.& Crauet.& Zanch.ac Rota in locis citatis. & ratio quare non faciunt conditionem ea est, quia dies ibi est adiectus solutioni, qui legatum, vel fideicommissum conditionale non facit, vt etiam probat tex. in l. ex his verbis.C.quand.dies leg.ced.& dicam in cas.3.num.13.

154 Decima tertia coniectura est, quando testator habuit rationem conseruandi agnationem,& familiam; hoc enim casu locus est trãsmissioni legati, & fideicommissi conditionalis ad illos de agnatione & familia etiam legatario, siue fideicommissario ante euentum conditionis decedente Ruin.consil.156.nu.5.& consil.179.num.7.lib.2. Curt. sen.consil.76.colum.2.versic.premissis tamen.Curt. iun.consil.61.nu.1.versic. accedit, Dec.cons. 574.num.4. & 5.Ias. cons.233.num.1. versic.sed istis non obstantibus.volum.2. & consil.52.num.22.vers.tertiò.volum.3.Crauet. cons.776.num.14.vers.rursus.idem Crauet. in l.cum filiofamilias.in 2.part.num.336.ff. de leg.1.Paris.cons.76.num.3.& seqq. lib.2. & cons.5. num.29.consil.50. num.18.& 19. cons.52. num.18. iuncto nu.28. & cons.66. num.76.& seqq.lib.3.Cephal.cons.16.num. 43.lib.1.Zanch.in l. hæredes mei.§. cum ita. num.328.& 329.ff.ad Trebell.Gabriel conclus.2.num.23. de hæred.instit.Mantic.de coniect. vlt. volunt. lib.11. tit.20.num.23. Honded.cons.70.num.38.lib.1. & cons.56. nu.5.lib.2. Ioseph. Rustic. cons.2. num.57. Rota Rom.decis.502.num.4.vers.quarta. & nu.5.part.4.diuers.Intrigl.de substitut.cent. 3.quæst.47.nu.28.nisi enim locus esset trãsmissioni huiusmodi legati, & fideicommissi conditionalis, non posset mediantibus eis conseruari agnatio, & familia, cum agnatio tractum temporis successiuum omnium personarum contineat Peregr. de fideicom.art. 22.num.25.& hanc rationem tetigit.Rot. d. decis.502.nu.5.vers.nã cùm.part. 4.diuers.

155 Agnationem autem conseruandi præsumitur testator præcipue rationem habuisse, & consequenter voluisse locum esse transmissioni legati & fideicommissi conditionalis, quando ipse locutus est de descendentibus masculis, tunc enim propter expressionem siue adiectionem qualitatis masculinæ, si legatarius vel fideicommissarius decessit pendente conditione, spes fideicommissi ad eius liberos masculos transmittitur.Ias. cons.233. num.2.vol.2.& cons.154.num.4.vers.sed in casu.vol.4. Dec.cons.574.num.4.& 5.Paris. cons.76.per totum.lib.2. & cons.66. nu.77. & 78.lib.3.Ruin.cons.179.nu.7.lib.2.Curt. iun.cons.69.num.1.& cons.89.nu.6.& cons. 96.num.2.Crauet.cons.306.num.3.vers.sed in contrarium. & in l.cum filiofamilias. part. 2.num.336.& seqq.ff.de leg.1. Zanch.in d. §.cum ita.num.328.Mantic. de coniect. vlt. vol.d.lib.11.tit.20.num.23. Rustic. in tract. an & quand.liber.lib.2.cap.2. nu.2. & cons. 2.num.59.Gabriel conclus.2.nu.24. de hæred.instit.

156 Familiam verò præsumitur signanter voluisse cõseruare & sic transmissioni locum esse, quando voluit bona perpetuò esse debere in familia, ita hanc coniecturam probarunt Ruin.cons.156.numero 5.lib.2.& cons.130. num.4.& 6. lib.3. Dec. cons.574. post num. 4.Menoch.cons.95.num.9. & cons.124. nu. 115.Zanch. in d.§. cùm ita.num.329. Idem quando prohibuisset alienationem bonorum

157 vt dicam inferius.nu.177.& quando testator rationem agnationis habuisse dicatur, tractat Mantic.de coniect.vlt.volunt.lib.6. tit. 15.& Simon de Prat.de interpret.vlt.volũt. lib.3.interpret.3.solut.11.fol.287.

158 Ampliatur hæc coniectura, vt locum habeat etiam in substitutione facta de primogenito; nam eo decedente ante aduentum conditionis pariter ad filium suum transmittit Zanch.in d.§. cum ita.num.328. in fine.post Dec. consil.397. num.7. qui ea vtitur ratione, quia honor,& prærogatiua primogenituræ transit ad filios ipsius primogeniti, quod comprobat Modern.Paris.in Comm.ad consuet.Paris.in §.8.quæst.vlt.

159 Declaratur hæc coniectura conseruandæ agnationis, vt non procedat, quando substituti essent agnati, qui exclusa transmissione possent æque conseruare agnationem, & familiam; hoc enim casu legatarius, vel fideicommissarius decedens ante aduentum conditionis non transmitteret legatum, vel fideicommissum ex sola coniectura conseruandæ agnationis, quia satis est intentionem testatoris volentis bona in agnatione conseruari,

ette-

effectum suum sortiri in substitutis de eadem agnatione existentibus. arg. l. cum seruus, ff. de verb. oblig. l. 3. C. de instit. & substit. & sic consuluit Ruin. cons. 181. num. 8. vers. non obstat etiam. lib. 2. quem sequitur Socin. iun. cons. 117. num. 26. lib. 1. Menoch. cons. 200. num. 114. Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 20. num. 23. vers. illud tamen. Nec obstat, quod dixit Menoch. cons. 325. num. 64. in fin. & num. 65. quòd scilicet positus in conditione, debeat succedere iure transmissionis ea ratione, quia idoneus est conseruare agnationem, quemadmodum substitutus, vt perpendit Paris. cons. 76. num. 3. lib. 2. quia respondetur quoad tacitam voluntatem testatoris resultantem ex ratione conseruandæ agnationis, eos esse in paritate rationis, cum per substitutum agnatum pariter conseruetur agnatio, ipsum autem substitutum vltra voluntatem testatoris tacitam, habere quoque voluntatem expressam, ob id præferendum esse; nam cæteris paribus expressum excludit tacitum. l. cum ex filio. §. filio. ff. de vulgar. ita respondet Mantic. de coniect. in loco proximè citato.

160 Declaratur secundò hæc decimatertia coniectura, vt licet ratio conseruandæ agnationis operetur transmissionem ad illos qui sunt de ipsa agnatione, tamen quoad alios qui de ipsa agnatione non existunt, operatur effectum contrarium nempe prohibitionem transmissionis, quia scilicet censetur prohibere ad illos fieri transmissionem. Ruin. consil. 95. nu. 8. lib. 2. Gabriel conclus. 2. num. 25. de hæred. instit.

161 Decimaquarta coniectura est, quando testator dixit; ex nunc substituo; putà si ita dixisset; & si filius meus hæres institutus decesserit sine filijs, bona mea ex nunc perueniant ad Caium, quem substituo; nam hoc casu licet Caius substitutus decedat ante filium hæredem institutum, & grauatum, tamen fideicommissum transmittit ad suos hæredes. sic tenet Crot. in l. si is qui pro emptore. num. 147. ff. de vsucapion. & ibi Ias. num. 346. & Alciat. num. 141. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 20. num. 11. & ratio huius partis ea est, quia sicuti ex testatoris voluntate id, quod ad hæredes transmissibile est, fieri potest non transmissibile. l. in conditionibus. §. 1. ff. de condit. & demonstr. sic è conuerso fieri potest transmissibile id, quod transmissibile non est, si adsit voluntas testatoris. l. vnic. C. vt action. ab hæred. & contra hæred. Bald. in l. si pater. num. 19. C. de instit. & substit. de voluntate autem testatoris dicitur apparere ex illis verbis; ex nunc substituo; propter quæ verba videtur, quod retrotrahatur, perinde ac si dies cessisset à tempore mortis; & hanc rationem adducit idem Crott. in d. l. si is qui pro emptore. num. 147. & facit in argumentum tex. in l. lecta. §. fin. ff. si cert. petat. l. huiusmodi stipulatio interposita. ff. de verbor. oblig. Contrariam autem opinionem tenet Bart. in d. l. si is qui pro emptore. num. 55. & ibi Roman. in fi. ff. de vsucap. Ruin. consil. 2. num. 6. lib. 2. Zanch. in d. §. cum ita. num. 177. & ratio est, quia cùm legatarius, vel fideicommissarius iam decesserit tempore mortis hæredis grauati, non potest habere locum transmissio secundum veritatem, de quo certum est, neque secundum fictionem, quia vltimū extremum factum est inhabile. l. bonorum. ff. rem rat. haberi. & sic ratiocinatur idem Bart. ibi num. 55. & alij sequūtur: & ad tex. in l. necessariò. §. quod si pendente. ff. de peric. & commod. rei vend. respondent illum habere locum in contractibus, in quibus regulariter spes transit ad hæredes. §. ex conditionali. instit. de verb. oblig. secus in legatis, in quibus spes non transit ad hæredes. l. vnic. §. sin autē aliquid sub conditione. C. de caduc. tollend. & opinionem Bart. ego sequor, & sequi etiā videtur Rota Roman. vt per Cassad. decis. 3. nu. 15. & 16. de præbend.

162 Decima quinta coniectura est, quando testator substituit hæredes alicuius, putà si dixisset; & si Caius filius meus hæres institutus decesserit sine filijs, substituo hæredes Sempronij; nam licet hæredes Sempronij decesserint ante Caium hæredem institutum, tamen veniunt etiam hæredes hæredum. Alexand. cons. 36. num. 5. & num. 15. lib. 3. Socin. iun. cons. 14. in fin. lib. 4. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 331. ff. ad Trebel. ratio est, quia hæredis appellatione continentur omnes in infinitum. l. hæredis appellatio. l. sciendum. ff. de verb. signif. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. num. 20. & 21. Sed aduertendum est, quod tunc isti hæredes hæredum non iure transmissionis, nempe ex persona sui antecessoris, sed iure propriæ vocationis succedunt. Alexan. d. cons. 36. in fin. lib. 3. Cephal. cons. 499. num. 20. Zanch. in d. §. cum ita. num. 331. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 20. num. 8. Cum autem non succedant iure transmissionis vti hæredes, sed iure propriæ vocationis, propterea hic non spectat inquirere, an mentio hæredum omnes compræhendat in infinitum, vel ad primos

tantum

tantùm hæredes restringatur: de qua re vos remitto ad Peregr. de fideicom.artic.32.nu. 60.& seqq. & Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt.201.num.105.per totum.& Præt. de interpræt.vlt.volunt.fol.198. num.24.& seqq.

163 Decima sexta coniectura (quæ tamen similiter non procedit vigore transmissionis, sed propriæ vocationis) est, quando testator vocauit filios ad substitutionem, quia cùm appellatione filiorum largo modo veniant Nepotes.l.liberorum.ff.de verb.signific.ideo decedentibus filijs primi gradus ante institutum vel ante grauatum succedunt nepotes, tanquam compræhensi in dispositione sub nomine filiorum Socin.in l.hæredes mei. §.cum ita.num.10. vers. ex cuius dicto.& ibi Torniell. num.64. ff. ad Trebell. Paris. cons. 53.col.3.& 4.vers. stante coniecturata mente. vol.3. Ias. cons.154. num.7. vers.accedit etiam.lib. 4 Gabriel. conclus.2.num.36. de hæredib.instit.Mantic.de coniect.vlt. volūt. lib.11.tit.20. num.17. Curt.iun.cons.114. num.7.quando autem appellatione filiorum contineantur nepotes, tradit Peregr. de fideicom.art.22.nu.44.& seqq. & Tusc. conclus. 375.376.liter.F.

164 Decima septima coniectura est secundum Alciat. in respons. 621. ex verb. testamenti. nu.2.vers.confirmatur; quando testator putauit locum esse transmissioni;& adducit eam rationem, quia magis attenditur testatoris credulitas, quàm veritas.l. seruo manumisso ff.de condict.indeb.l.quo loco.§.1.ff.de hæred. instit. Hanc tamen coniecturam existimo non esse veram, quia non opinio, & credulitas, sed veritas attendenda est glos.1. in cap.veritate.8.distinct.tot.tit. C. plus valere quod agit.cap.per tuas.§.nos autem. qui filij sint legitim.quinimò nihil consensui ita contrarium est, vt error.l.si per errorem.ff.de iurisd.omn.iud.nisi esset error communis.l.barbarius.ff.de off.prætor.l.1.C.de testam.& iura adducta in contrarium non considerant testatoris credulitatem, sed mentem, & voluntatem.

165 Decima octaua est coniectura, quando, nisi fieret transmissio, sequeretur, quod minus dilectus præferretur magis dilecto;hoc enim casu, si magis dilectus non potest venire ex substitutione; ex verisimili mente testatoris venire debet ex transmissione ad euitandum absurdum, quod sequi posset, scilicet, quòd minus dilectus præferretur magis dilecto cōtra.l.publius.§.Titia.ff.de condit. & demonstr.ita tenuit Ruin.consil.178.num.5.lib.2 Ias.cons.52.num.22.vers.quarta.lib.3.Cruet.in l.cum filiofamilias.in 2.part. nu.34 ff.de leg.2.& cons.418.num.3.cons.649.nu. 3.& cons.776.numero 13.vers.coniectura.& num.14.Paris.cons.77.num.19.& seq.lib.2. Curt.iun. cons.16. num.7. Gozad. cons. 29. num.10.Socin.sen.cons.6.nu.13.lib.3. Ant. Gabr. conclus.2. num.22.de hæred. institut. Mantic.de coniect.vlt.vol.lib.11.tit.20.nu. 21.post princip. Zanch. in d.l. hæredes mei. §.cum ita.num.333.ff.ad Trebell.Rot.Rom. decis.782.nu.15.part.1.diuers.& decis.502. nu.3.& 4.part.4. diuers. Ludouis.decis.551. num.7.& ibi add.num.15.

166 Ampliatur primò idem esse è conuerso, vt scilicet transmissio nō fiat, quando (si fieret) sequeretur absurdum, vt minus dilectus præferretur magis dilecto, sic Menoch.cōs.105.nu. 34.& Rot.d.decis.782.nu.16.part.1.diuers. quæ mouetur ex eo, quia idē operari debet oppositum in opposito, quod operatur propositum in proposito.l.si ex toto.in princ. l.quod in rerum.§. si quis post.ff. de leg.1. l. fin.§.si filius.ff.de leg.3.

167 Ampliatur secundò, vt hęc coniectura multò magis locum habeat, quando extraneus anteponeretur descendentibus testatoris, nisi legatum vel fideicommissum intelligeretur transmissibile; quia non est credendum testatorem suæ posteritati voluisse extraneum prę ferre.l.cum acutissimi.C.de fideicom.& sic dicit in specie Socin.in l.hæredes mei.§. cū ità. num.13.ff.ad Trebell.& cons. 6. nu.13. vol. 3.Ruin.d.cons.178.nu.1.& 2.lib.2.Ias.cons. 154.num.8.vol.4.Paris.cons.78.num.3.vol. 2.& cons.5.num.38.vol.3.Curt.iun.d.cons. 16.num.6.Gabriel conclus.2.num.21.de hęred.instit.Rota Rom.decis.380. num.5.part. 2.in recent. Mantic. de coniect. d.lib. 11. tit. 20.num.21.

168 Ampliatur tertiò hæc decima octaua cōiectura, vt procedat etiam si excluderetur ęque dilectus; ad æqualitatem enim inter æquè dilectos seruandam præsumitur testatorem voluisse ad eos transmissionem fieri. Ruin.d.cōsil.178. num.7.lib.2.& Zanch. in d.§. cū ita. num. 333. sed istam ampliationem intelligo locum habere, quando inæqualitas resultaret inter descendentes testatoris, vt dicam in sequenti coniectura.

169 Decima nona coniectura est, quando, nisi fieret transmissio, resultaret inæqualitas inter descendentes testatoris; vt si testator vocauit aliquem ex descendentibus, & eius liberos, vel

vel hæredes; nam hoc casu censetur etiam quoad alios descendentes idem facere voluisse. Socin. iun. cons. 63. nu. 4. vers. quibus addi potest. lib. 4. Ruin. cons. 145. numero 6. vers. & primò. & num. 7. & cons. 178. num. 7. lib. 2. Gabriel. conclus. 2. num. 31. de hæred. instit. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. num. 25. Ioseph. Ludouic. decis. 102. nu. 13. simile consuluit Anchar. cons. 323. vers. item postquàm, idemque respondit Socin. sen. cons. 92. nu. 8. vers. & vltra adducta. lib. 1. nam ad euitandum inæqualitatem sæpe dispositio testatoris limitatur, & ampliatur l. fin. & ibi not. C. comm. vtriusq. iud. l. cum pater. §. euictis. ff. de leg. 2.

170 Declaratur hæc coniectura, vt locum non habeat, quando substitutus esset alius, qui non sit de descendentibus testatoris, etiamsi esset par in gradu Zanch. in d. §. cum ita. nu. 338. vers. an autem.

171 Vigesima coniectura est, (& hęc pendet à præcedenti) quando testator etiam nepotes ex fratre iam de tempore testamenti prædefuncto substituisset vnà cum alijs fratribus tunc viuentibus: hoc enim casu ex verisimili mente testatoris ad seruandam æqualitatem si vnus ex dictis fratribus prædecedat grauato, transmittit spem fideicommissi ad hæredes suos Ruin. cons. 145. num. 6. vers. & primò. lib. 2. Paul. de Castr. cons. 77. nu. 6. lib. 2. Socin. iun. cons. 63. nu. 4. vers. quibus addi potest. lib. 4. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 334. ff. ad Trebell. Gabriel. conclus. 2. nu. 38. de hæred. instit. Rota Rom. decis. 59. num. 2. & 3. part. 2. in recent.

172 Vigesima prima coniectura est, quando testator substituisset duos; & dixisset in stirpes, & non in capita; nam cum hęc verba; in stirpes, non in capita; non possint verificari in illis duobus substitutis, necessariò credendum est, quòd voluerit vocare etiam eorum filios, prout etiam sic firmarunt Ruin. cons. 130. numero 3. lib. 3. Socin. sen. cons. 104. num. 4. lib. 3. Socin. iun. cons. 89. num. 14. lib. 3. Paris. cons. 36. num. 5. & cons. 91. num. 42. lib. 2. Zanch. in d. §. cum ita. num. 335. Odd. in tract. de compēd. partic. 6. vers. limitatur tertiò. Intrigl. de substitut. cent. 3. quæst. 47. nu. 14. & 15. Menoch. cons. 124. nu. 114. Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 20. num. 26. vers. duodecima, qui tamen eos admitti iure substitutionis, non iure transmissionis tenet.

173 Ampliatur procedere etiam si testator expressè non dixisset in stirpes, sed re & effectu ipso substituisset ī stirpes. Ludouis. decis. 56. num. 5. & seq. Rot. decis. 59. num. 4. part. 2. in recent. adducunt rationem, quia voluntas non magis verbis, quàm facto declaratur. l. Paulus. ff. rem rat. haber.

174 Vigesima secunda coniectura est, quando legatum, vel fideicommissum relictū est sub conditione successiua; tunc enim conditio ipsa habetur pro impleta, si cępta est impleri, nec stat per implere debentē, quò minus perfectè impleatur Ioan. de Anan. consil. 8. num. 3. vers. restat. & nu. 4. & cons. 75. nu. 1. vers. pterea. Crau. in l. cū filiofamilias in 2. part. nu. 257. ff. de leg. 1. Phanuc. de inuēt. ī 6. part. nu. 83. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 20. num. 6. Veritas tamen est in contrarium, quòd imò conditio successiua nō habetur pro impleta, si cæpta est impleri, & ob id non est locus transmissioni, sed quòd requiritur perseuerantia Ang. cons. 34. num. 9. Alex. cons. 53. num. 9. lib. 6. Roland. cons. 39. num. 55. lib. 4. Bald. in l. si quis hæredem. num. 1. vbi Ias. num. 14. vers. quartò. & Dec. num. 3. C. de instit. & substit. Gabriel. conclus. 8. nu. 10. de fideicom. & facit tex. in l. si pro patre. §. versum. & ibi glos. in verb. duret. ff. de in rem vers.

175 Vigesima tertia coniectura est, quando superstitis, qui impedit pluralitatem resolui in singularitates, non interest, quòd fiat ista trāsmissio, quod exemplificat, & tuetur Ruin. cōsil. 85. num. 6. & seqq. lib. 2. quem secutus est Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 201. num. 113. post Zanch. per eum allegatum; &
176 quādo pluralitas in singularitates resoluatur, vide per Ripam in l. hæredes mei. §. cum ità. num. 129. & seqq. & ibi Zanch. nu. 1197. vers. quoad primum, & pluribus num. seqq. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 5. num. 17. & copiosius Menoch. de præsumpt. lib. 4. pręsumpt. 186. Intrigl. de substit. cēt. 3. quęst. 48. & Fusar. de substit. quæst. 162.

177 Vigesima quarta coniectura est, quando testator prohibuit bona perpetuò alienari; nā præsumitur voluisse ea transmitti debere ad filios substitutorum Ruin. cons. 130. num. 4. & 6. lib. 2. & sensit Ias. cons. 124. num. 2. vers. item prima. lib. 4. & tenet Zanch. in d. §. cum ità. num. 329. Ioseph. Rustic. cons. 2. num. 61. Menoch. cons. 95. nu. 110. & Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. num. 26. qui tamen dicit descendentes hoc casu venire iure substitutionis, & sic iure proprio, nec indigere subsidio transmissionis: idem quando voluit bona perpetuò esse debere in familia, vt dixi superius num. 156.

176 Vi-

178 Vigesima quinta coniectura est, quando substituto datus est alter substitutus; nàm licet si substitutus sub conditione decedat pendente ipsa conditione nō transmittat ad eius hæredes, tamen benè transmittit ad eius substitutum l.vnic.§.pro secūdo.§.sin autem aliquid sub conditione C. de caduc. tollen. Ias. in l.Lucius.§.fin.num.3. ff. de vulgar. Ruin. cons.94.num.10.lib.2. Alciat.in l.cohæredi. in princ. vers. hæredi suo. ff. de vulg. & pup. Phanuc.de inuent.in 6.part. num.103. Zanch.in l.hæredes mei.§.cum ità.num.337.ff.ad Trebell.Mantic.de coniect.vlt.vol. lib. 11. tit. 20.num.7. Menoch. cons.106. num.398. & ratio differentiæ, quare substitutio conditionalis, & sic legatum & fideicommissum conditionale transmittitur ad substitutum, non
179 autem ad hæredes, ea est quia substitutus vocatur ex iudicio testatoris, & ideo intelligitur vocatus ad omne illud, ad quod vocatus est primus substitutus l.si Titius. l.cohæredi.in princ.ff.de vulg.& pup.quę ratio cessat in hærede substituti, namquè is ex dispositione testatoris non vocatur.l.qui liberis.§. hæc verba. ff. de vulg.quam rationem adducit Ruin.d.cons.94.num.14.lib.2.Cæterùm quòd substitutio transeat ad substitutū, hoc euenit iure propriæ vocationis ex eo quia caducata prima substitutione, secundus substitutus subintrat in locum primi, de quo videndus est Socin.cons.52.num.14.& 15. vol. 1. Boer.decis.38.num.21.& 22. Zanch.in d. §. cum ità. nu.27. & seqq. Peregr. de fideicom. art.15.Menoch.cons.106.num.373.& seqq. & remissiuè Marzar. de fideicom. quæst. 25. non autem illud procedit vigore transmissionis Corn.cons.35.num.25.& 26.vol.2.Zanch.in d.§.cum ita.num.337.vers.secundò aduerte,& Mantic.d.num.7.quoniam substitutus,fuit vocatus à testatore, ideo succedit ex persona propria,non autem defuncti.

180 Ampliatur primò hæc coniectura vt procedat non solùm in suis terminis, nempe in substitutione fideicommissaria, sed etiam locum habeat in substitutione vulgari, quia licet ius substitutionis vulgaris non transmittatur ad hæredes, tamen benè transmittitur ad substitutum d.l.si Titius. d.l. cohæredi in princ.ff.de vulg.& pup.§.sed si instituto hæredi.instit. eod.tit.Bart.in l. qui habebat. nu. 3. vers.quæro vltimò.& ibi Ias. num. 4. vers. concludunt,qui hanc conclusionem communem esse dicit.ff. de vulg. & pup. Socin. sen. cons.298.nu.2.vers.primus. inter cōs. Corn. vol.3.& cons.52.num.14. lib.1. Socin.iun. cons.181.num.47.vol.2.Paul.de Castr.consil.152.num. 1.lib.1. Ruin. cons.94. num. 1. & 10.lib.2. Boer. decis.38. num.21. Zanch. in d.§.cum ità.num.27.

181 Ampliatur secundò, vt idem sit quoquè de substitutione pupillari,quia pariter etsi ea non transmittatur ad hæredes, transmittitur tamen ad substitutum.Paul. de Castr. consil. 152.sub num.2.vers.si autem extitisset.lib.1. Corn.cons.249.nu.3. lib. 2. Verùm hoc non est de materia transmissionis, sed vocationis propriæ,vt mox dixi.num.179.ideo videatis per Doctores ibidem citatos.

182 Ampliatur tertiò, vt locum habeat hæc coniectura etiam si primus substitutus, esset cohæres grauati, nàm censeretur postea sibi facta substitutio non solùm in eo, in quo est hæres institutus, sed etiam in eo, in quo est alteri sub conditione substitutus d.l.si Titius d.l.cohæredi.in princ.ff.de vulg.& pup.§.sed si instituto hæredi.instit.eod.tit.Ruin.d.consil.94.num.10.lib.2.Zanch. in d. §. cum ità. num.337.vers.prædicta conclusione.

183 Vigesima sexta coniectura transmissionis fideicommissi conditionalis est, quando testator fecit plures gradus substitutionum sub conditione; si sine liberis; nàm hoc casu si vnus ex substitutis decedit cum liberis ante grauatum is transmittit ius fideicommissi cōditionalis ad dictos eius liberos in portione cohæredis, ita quòd bona dicti cohæredis grauati postmodum decedentis sine liberis peruenire debēt per fideicommissum ad eosdem liberos præmortui; quam tamen coniecturam sciendum est non esse indistrinctè veram,sed distinguendi sunt infrascripti casus. Primus est quando testator fecit plures gradus substitutionum semper sub illa conditione;si sine liberis; & vltimo loco prouidit etiā de alio vlteriori substituto in defectum omnium liberorum, & idem substitutus, est extraneus; hoc casu coniectura ista vera est, transmissionemque prædictam operatur,ita ut portio vltimi decedentis sine liberis non vadit ad substitutum,sed ad liberos præmortui Anchar. cons.74. num.2. post med.& illum refert ac sequitur Alex.cons.64. num.5. vers.corroboratur.lib.5. Bero. cons.108.nu. 3.vol.2.Boer.decis.155. num.21. vers. quare.Curt.iun.cons.16.num.7.vers.confirmo. Paris. cons. 77. num.21. & cons.78. num.5. lib.2.Crauet.cons.584.num.3. & cons.663. num.6.vers.tertia coniectura.Natta cōs. vlt. num.4.vol.4.Gozadin.cons.64.numero 10. Gratt. cons.101. num.4.lib.2. Gabriel. conclus.2.

clus. 2. num. 33. de hæred. instit. Ioseph. Ludou. decis. 102. num. 11. Rustic. cons. 2. num. 62. & in tract. an & quand. liber. lib. 3. cap. 1. numero 1. 14. & 15. vbi pro comprobatione opinionis Ancharani alios antiquos, & modernos recenset; ex ea namque satis constare dicitur de mente testatoris volentis transmittere, quia vltra simplicem positionem liberorum in conditione, eadem positio est etiam reiterata, cùm enim testator pluries posuerit liberos in conditione, videtur eos maximè dilexisse. arg. l. balista. ff. ad Trebell. & eorum quæ de importantia reiterationis, ac geminationis dicunt Euerard. in loc. legal. loc. à vi geminat. & Ant. Corset. in tract. de verb. geminat. & quia non est verisimile testatorem voluisse extraneum propriæ eius soboli præferre. l. cum acutissimi. C. de fideicom. cum concord. Secundus casus est, quando testator factis similiter pluribus gradibus substitutionum sub illa eadem conditione; si sine liberis; non prouidit de vlteriori substituto in defectum omnium liberorum, sed simpliciter substituit vnum filium alteri decedenti sine liberis absquè alia datione vlterioris substituti; & tunc ista coniectura de se sola pro certo non est sufficiens ad transmittendum, sic distinguẽdo tradunt Anchar. Alex. Bero. Boer. & Curt. iun. in locis proximè citatis. Tertius est casus, quando testator fecit similiter plures gradus substitutionum sub eadem met cõditione; si sine liberis; & in defectum omnium liberorum prouidit etiam de vlteriori substituto, sed idem substitutus, est de descendentibus eiusdem testatoris; & tunc coniectura ista non operatur transmissionem, nec tali casu de transmissione agendum est, quia vbi datus est substitutus qui sit ex descendentibus testatoris, non præsumitur ipsum testatorem voluisse locum esse transmissioni in præiudicium eiusdem substituti Socin. in l. hæredes mei. §. cùm ità. num. 13. vers. & ad istum textum. & ibi Zanch. numero 338. ff. ad Trebell. idem Socin. cons. 6. num. 13. lib. 3. Curt. iun. cons. 135. num. 5. Ruin. cons. 95. num. 6. & 7. lib. 2. Gabriel cons. 91. num. 11. lib. 2. Mãtic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. num. 30. Menoch. cons. 200. num. 111. & ità secundum istos terminos intelligi debet dictum Rip. in l. centurio. num. 165. ff. de vulg. & pup. Rot. Rom. decis. 502. numero 2. vers. secunda. part. 4. diuers. Seraph. decis. 1014. num. 4. Mantic. de coniectur. d. lib. 11. tit. 20. num. 24. Bero. cons. 108. nu. 3. vol. 2. addent. ad Ludouis. decis. 551. nu. 17. & aliorum qui dicunt digressionem ad plures gradus substitutionum non facere coniecturam transmissionis fideicommissi conditionalis nisi concurrentibus alijs adminiculis, quia intelliguntur quando non fuit prouisum de vlteriori substituto, vel quando idem substitutus est de descendentibus testatoris.

184 Vigesima septima coniectura est, quando illi qui prætendunt fideicommissum esse ad se transmissum, succederent quoquè testatori ab intestato, nàm præsumendum est testatorem velle se conformare cum dispositione iuris communis vel municipalis DD. in l. hæredes mei. §. cum ità. ff. ad Trebell. Ias. in l. 1. num. 45. uers. confirmatur. ff. de vulg. & pup. Alex. cons. 55. num. 2. lib. 4. Socin. iun. cons. 63. num. 6. lib. 4. & consequenter velle transmittere ad venientes ab intestato, per quam rationem sic tenent idem Socin. iun. d. cons. 63. num. 7. lib. 4. Ioseph. Ludouic. decis. 102. num. 14. Menoch. cons. 487. num. 14. & Rot. Rom. decis. 59. num. 3. part. 2. in recent.

185 Vigesima octaua coniectura est, quando testator voluit bona deuenire in omnes descendentes in infinitum. Socin. iun. cons. 89. num. 17. vers. secundò. lib. 3. Zanch. in d. §. cũ ità. num. 335. in fin. Menoch. consil. 124. numero 115.

186 Vigesima nona coniectura est, quando nõ facta transmissione admitteretur odiosus testatori, & quem dixit nolle habere de bonis suis, ità consuluit Peregr. cons. 43. lib. 3.

187 Trigesima coniectura transmissionis colligi potest, quando testator instituisset sibi hęredem aliquem extraneum in vita sua tantũ. itàut post eiusdem hæredis mortem tota hæreditas pleno iure deueniat ad Antonium fratrem ipsius testatoris, hoc enim casu videtur testator nolle transmissionem fieri ad hæredes eiusdem hæredis, quia dictio illa taxatiua; tantum; est exclusiua vlterioris temporis. l. gallus. §. & quid si tantùm. ff. de liber. & posthum. l. non tantũ. ff. de appellat. glos. vlt. in l. rationes. C. de probat. & quia permissum ad tempus, post illud censetur prohibitum. l. statu liberum. §. Stichum. ff. de leg. 2. & consequenter videtur velle quòd si idem Antonius substitutus decedit cum liberis ante ipsum hæredem, quod ad eosdem liberos ius fideicommissi transmittat, maximè quia aliàs sequeretur absurdum, quòd hæredes dicti hæredis nihil attinentes testatori præferrentur coniunctis eiusdem testatoris, quod est contra coniecturatam illius mẽtem, prout in specie de nepotibus ex fratre post Socin. Curt.

iun. Parif. Ruin. & Iaf. pro magis communi tenet Gabriel concluf. 2. num. 21. de hæred. instit. Sed nihilominus verius est, quod hoc casu dictus frater substitutus decedens ante hæredem grauatum nõ transmittit ius fideicommissi in eius liberos quia hæres ipse censetur grauatus sub conditione; si dictus substitutus non prædecedit; l. si cum hæres. ff. qu ind. dies leg. ced. quamuis enim certum sit hæredem moriturum, incertum est tamen an moriturus sit viuo substituto l. hæres meus. post princ. ff. de condit. & demonstrat. ideo si legatarius vel fideicommissarius decesserit ante hæredem, legatum vel fideicommissum ad eius hæredes non transmittitur, sed illud remanet apud grauatum, vel eius hæredes l. 1. §. dies. ff. de condit. & demonstrat. l. cum illud. ff. quand. dies leg. ced. Nec obstant coniecturæ superius recitatæ, illa enim limitatio tẽporis non est apposita contemplatione filiorum fratris substituti, sed ipsiusmet fratris substituti tãtùm, nam cùm testator cum substituerit sub nomine proprio, videtur ad eum se restrinxisse, & ad eum sollummodo voluntatem suam applicasse Alex. conf. 173. lib. 5. & conf. 176. nu. 6. lib. 7. Socin. iun. conf. 54. num. 18. lib. 4. Nec obstat pariter fundamentum de absurdo, quòd extranei præferrentur coniunctis, quia hoc procedit in dubio, secus quando constat de voluntate testatoris qui ad fratres tantùm voluit se restringere arg. l. vnic. §. sin autem ad deficientis C. de caduc. tollen. c. ad audientiam. de decim. Non obstat pariter quòd vocatio nominis proprij nõ impediat transmissionem ad hæredes ipsius substituti, quando ex coniecturis apparet talem esse mentem, & intentionem testatoris Gabriel conf. 121. num. 12. lib. 2. Menoch. conf. 200. num. 96. & seqq. Ludouif. decif. 56. num. 7. & seqq. Rot. Rom. decif. 59. num. 5. part. 2. in recent. quia in hac facti specie nulla extat coniectura, sic in specie istius casus tradit idem Gabriel d. conf. 121. num. 12. lib. 2. & ità in istis terminis quòd substitutus sub nomine proprio decedens cum liberis ante hæredem grauatum non transmittat ius fideicommissi ad dictos eius liberos, nec ideò ipsi liberi præferantur hæredibus hæredis instituti, consuluit Eugen. conf. 33. lib. 2. & in eadem facti specie consuluit etiam Gabriel d. conf. 121. lib. 2. & sic quoque decisum fuit ab eadẽ Rot. Rom. quę decisio reperitur impressa per eundem Eugen. in fine d. consil. 33. lib. 2.

188 Trigesima prima generalis coniectura est, quando verisimile est testatorem voluisse, vt etiam legatario vel fideicommissario decedẽte ante implementum cõditionis fieret transmissio, & ità respondisse, si de hoc fuisset interrogatus, probat tex. in l. cum res. in princ. ff. de leg. 1. & glof. vlt. in l. tale pactum. §. vlt. in fin. ff. de pact. & expressè Iaf. conf. 233. nu. 2. lib. 2. Parif. conf. 77. num. 22. vol. 2. Brun. conf. 8. num. 3. verf. vnde quando. Grat. consil. 101. num. 8. vol. 2. Gabriel conclus. 2. nu. 39. de hęred. instit. Mãtic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. num. 18. verisimilitudo autem ista colligi potest non solùm ex verbis eiusdẽ testamenti, sed etiam ex dictis & factis testatoris ante conditum, vel post conditum testamentum, vt supra dixi num. 86.

Hinc cõsuluit Iacob. Cancer. var. resolut. lib. 3. cap. 21. num. 262. & seqq. quòd si testator hæredi instituto substituit aliquem & eius hæredes ex suo corpore natos, licet idem substitutus prædecedat hæredi instituto relictis nepotibus ex filijs & sic hæredibus non natis ex suo corpore, nihilominus quia verisimile est testatorem interrogatum respondisse etiam nepotes ipsos admitti velle, propterea consuluit eosdem nepotes iure transmissionis ad dictum fideicommissum admittendos esse.

189 Subdeclaratur autem secundò hæc secunda declaratio huius casus principalis, de qua supra num. 66. vbi limitando ipsum casum firmatum fuit legatum & fideicommissum conditionale transmitti ad hæredes pendente conditione, si ex coniecturis constare potest talem fuisse intentionem testatoris, quarum multæ fuerunt etiam recitatæ nu. 88. & seqq. subdeclaratur igitur vt non procedat dicta secunda declaratio nec coniecturæ prædictæ, quando agitur de transmissione fienda ad alios quàm ad hæredes transmittentis attento quòd transmissio non fit nisi ad hæredes ipsius transmittentis tantùm, & quòd qui vult succedere iure trãsmissionis, ex persona trãsmittentis tantùm succedere potest, & sic illius hæres esse debet iuxta notata in l. qui se patri C. vnde liber. & tenet Paul. de Castr. in l. si quis. la 2. num. 3. verf. sed dubium. & ibi Iaf. num. 3. verf. sextò limita C. de inoff. testam. Ripa in l. hæredes mei. §. cum ità. num. 63. verf. pro resolutione. & Zanch. num. 201. ff. ad Trebell. Crauet. in l. cum filiofamilias. 2. part. num. 340. ff. de leg. 1. Ruin. conf. 22. num. 16. lib. 3. Socin. sen. conf. 61. nu. 13. lib. 1. & conf. 67. num. 14. lib. 4. Parif. conf. 32. num. 2. lib. 3.

190 Sub-

190 Subdeclaratur tertiò, vt non procedat nec locum habeat dicta secunda declaratio nec supracitatæ coniecturæ transmissionis legati & fideicōmissi conditionalis, quando datus est substitutus is qui est de liberis & descendentibus testatoris, quia non est præsumendum voluisse testatorem fideicommissum cōditionale transmitti in præiudicium substitutorum descendentium, sicquè hoc casu nulla ratio habetur coniecturarum ad inducēdum transmissionem Socin. in l. hæredes mei. §. cū ità. num. 13. vers. & ad istum textum. vbi de communi, & ibi Zanch. num. 338. ff. ad Trebell. Crauet. in l. cum filiofamilias 2. part. nu. 335. ff. de leg. 1. idem Socin. sen. cons. 6. nu. 13. lib. 3. Curt. iun. cons. 135. num. 5. Ruin. cons. 95. num. 6. & 7. lib. 2. Gabriel cons. 91. num. 11. lib. 2. Menoch cons. 200. num. 111. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 20. num. 30.

191 Subdeclaratur quartò ista secunda declaratio eiusdem casus, vt procedat quādo substitutus moritur post mortem testatoris, quia testamentum per mortem testatoris suscipit effectum suum l. si alienum. §. in extraneis. ff. de hæred. instit. c. cum Martæ. §. cæterum sicut. de celebrat. missar. & inducit spem fideicōmissi conditionalis, vt dicit text. in l. vnic. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de caduc. tollen. quæ spes conditionalis ex coniectura ta mente testatoris ad hæredes transmittitur, vt per Doctores superius citatos num. 66. non autem procedit nec locum habet dicta secunda declaratio secundū aliquos quando idem substitutus moritur viuo testatore, namquè hoc casu videtur quod spes fideicōmissi conditionalis ad hæredes dicti substituti non transmittatur etiam coniecturis eiusdem testatoris extantibus, quia viuente testatore nulla in ipso substituto causata est spes fideicommissi cōditionalis arg. l. 2. §. interdum. ff. de vulg. & pup. & not. in l. fin. C. de pact. & quia deficiente conditione euanescit dispositio ac si facta non fuisset l. pecuniam. ff. si cert. pet. l. necessario. §. quod si pendente. ff. de peric. & comm. rei vend. & quia fideicommissum per premorientiam substituti efficitur caducum & vadit ad substitutum vel coniunctum, quibus non existentibus remanet penes hæredem grauatum d. l. 1. §. pro secundo C. de caduc. tollend. sicquè dicendum videtur non posse transmitti, cùm transmitti non possit id quod non est l. eius qui in prouincia. ff. si cert. pet. & ita in specie quod substitutus prædecedens testatori non transmittat ad eius hæredes ius fideicōmissariæ substitutionis etiam ex coniectura ta mente eiusdem testatoris, tenent & probant Curt. iun. cons. 96. num. 4. & 5. Crauet. in l. cum filiofamilias. 2. part. num. 359. ff. de leg. 1. Bursat. cons. 261. num. 23. Gabriel cons. 91. num. 5. vol. 2. Surd. cons. 463. num. 6. vers. septimò. vol. 4. & Simō de Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 215. sub num. 34. vers. sanè. & idem dicēdum videtur, si decedat ante hęredem grauatum sub conditione, ex deductis inferius in cas. 2. num. 28. Verùm contraria opinio mihi magis congruit quòd imò legatarius vel fideicommissarius decedens ante testatorem transmittat, si de voluntate ipsius testatoris constat per aliquam ex coniecturis superius recitatis, & hanc sententiā amplexus est Dec. cons. 574. num. 1. & seqq. & cons. 369. num. 1. Socin. iun. cons. 167. num. 21. 22. vol. 2. Ruin. cons. 156. num. 4. lib. 2. addit. ad Alex. cons. 109. lib. 2. ad fin. Bursat. cons. 261. num. 12. Phanuc. de inuent. part. 6. num. 88. in fin. Baldass. Quintil. cons. 177. nu. 45. inter cons. vlt. vol. lib. 2. Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 20. num. 29. potest enim testator id quod de sui natura transmissibile non est, transmissibile facere, & è conuerso. Bald. in l. si pater. nu. 19. C. de instit. & substit. Socin. in l. 3. nu. 3. ff. de leg. 1. Ias. in l. si is qui pro emptore num. 345. ff. de vsucapion. Socin. iun. cons. 63. nu. 2. & 3. lib. 4. Natta cons. 688. num. 4. lib. 4. Dec. d. cons. 574. num. 4. & illud quod est transmissibile à die mortis testatoris potest facere quod transmissibile sit solūmodo post certum tempus l. 3. §. si quis Titio. vbi Bart. num. 4. ff. de adim. leg. & verba quæ important conditionem, ex coniecturis testatoris possunt importare diem Ruin. cons. 166. nu. 10. lib. 3. Torniel. in l. hæredes mei. §. cū ità. num. 61. vers. moueor. & ibi Zanch. nu. 209. maximè cum trāsmissarius saltem impropriè dicatur succedere testatori. Ruin. consil. 39. num. 7. vers. quando. vol. 3. Ias. in l. si infanti. num. 15. in fin. C. de iur. delib. Ex his igitur expedita remanet ista secunda declaratio.

192 DECLARATVR autē & tertiò iste casus principalis superius firmatus num. 1. & seqq. vt licet legata, & fideicōmissa cōditionalia legatario vel fideicommissario decedente ante euentum conditionis non transmittantur, tamen quando huiusmodi legata vel fideicommissa vnita sunt cum iure accrescendi; veluti si filij erāt instituti, & inuicem substituti sub conditione, si decesserint sine liberis; tunc legatarius vel fideicommissarius ea trāsmittit,

F 2 etiam

etiam si prædecesserit pendente conditione, & ideo si is qui prior decesserit relictis liberis, adiuerit suam portionem, ius accrescendi trāsmittit ad dictos liberos eius hæredes. Socin. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 13. vers. cogita etiam. ff. ad Trebell. & cons. 6. num. 14. lib. 3. Paris. cons. 76. col. vlt. vers. postremò. & cons. 77. num. 23. lib. 2. & cons. 5. num. 41. & cons. 50. num. 30. lib. 3. Curt. iun. consil. 16. num. 6. vers. mouetur etiam. Ruin. cons. 178. num. 2. & cons. 181. num. 8. vol. 2. Ias. consil. 154. num. 13. lib. 4. Cæphal. cons. 283. num. 26. lib. 2. Gabriel. conclus. 2. num. 46. de hæred. instit. Menoch. cons. 95. num. 111. vbi dicit hanc opinionem esse communiter receptā. Honded. cons. 70. num. 40. lib. 1. Rot. Rom. decis. 380. num. 6. part. 2. in recent. Mantic. decis. 319. num. 9. & seqq. cum pluribus alijs allegatis per Ludouis. decis. 551. num. 8. & in annot. num. 16. & per Iutrigl. de substit. cent. 3. quæst. 47. num. 26. Odd. de compend. part. 6. quæst. 1. art. 2. limit. 7. Crass. in §. fideicommissum. quæst. 68. num. 4. mouentur ex tex. in l. qui patri, & l. qui ex duabus. ff. de acquir. hæred. & ratio est quia ius accrescendi est transmissibile ad hæredes, cùm accretio fiat rei. l. si ex pluribus. 1. resp. ff. de suis, & legit. l. hæc scriptura. §. fin. ff. de condit. & demonstr. ideo etiam substitutio vnita eidem iuri accrescendi pariter transmissibilis est, quia dispositio
193 ratione vnionis assumit naturam principalis, cui annectitur l. etiam, vbi Cyn. Bald. & Salic. C. de iure dot. l. quoties. §. fin. ff. de administr. tut. l. inter socerum. §. cum inter. ff. de pact. dot. Ruin. cons. 129. nu. 8. lib. 1. & cons. 61. num. 11. & cons. 85. num. 10. lib. 2. & na-
194 turæ vnionis est vt vnita reducat ad vnam essentiam l. in rem. §. item quæcunque. ff. de rei vendic. l. sed si plures. §. filio. ff. de vulg. & pup. ob id vigore istius vnionis transmittitur quoque ius substitutionis vulgaris, pupillaris, exemplaris, & reciprocæ, quod aliàs non transmitteretur, vt dicam in cas. 7. iccirco Iacob. Cancer. var. resol. lib. 3. cap. 21. nu. 259. & seq. consuluit in hac facti cōtingentia: quidam testator instituit sibi hæredes eius filias Annam, & Hieronimam æquis portionibus, easquè inuicem substituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum, mortuo patre testatore ambæ filiæ hæreditatem adierunt, & eam inter se diuiserunt, quo facto decessit Anna relicta vnica filia eius hærede, Hieronima altera cohærede superstite, quæ Hieronima deinde decessit sine liberis instituto sibi hærede eius marito; consuluit inquam quòd cùm ista substitutio fideicommissaria ab initio ante aditam hæreditatem fuerit vnita cū iure accrescēdi, ex quo institutæ, sunt sibi inuicem substitutæ, quòd ideo dicta Anna trāsmisit spem dicti fideicommissi conditionalis in dictam filiam suam hæredem, & sic quòd dicta Hieronima non potuit disponere de dictis bonis fideicommisso subiectis, nisi pro sua legitima & trebellianica; idemquè consuluisse testatur quendam alium sublimem Iuris C. ibi per eum nominatum.

195 Subdeclaratur primò hæc tertia declaratio, vt locum non habeat quando superest aliquis ex eisdem cohæredibus vel substitutis qui potest venire ad portionem deficientem, nàm illius existentia facit cessare ius accrescēdi, & sic transmissionē l. sed si plures. in princ. ff. de vulg. & pup. glos. vlt. vers. & hoc puto. in l. qui patri. ff. de acquir. hæred. & ibi Bart. nu. 3. vers. dicit tamen & Paul. de Castr. num. 6. vers. sed cōtra. & in l. toties. in princ. & num. 2. ff. eod. tit. Ias. in l. qui plures. num. 2. ff. de vulg. & pup. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 311. in fin. ff. ad trebell. Alex. Trentacinq. de substitut. part. 4. cap. 14. num. 18. adeo vt substitutus in portione deficiēte præferretur filijs & hæredibus primi decedentis; quia ius substitutionis potentius est iure accrescendi l. 2. §. si duo. ff. de bon. poss. sec. tab. Gomez var. res. tom. 1. cap. 10. nu. 36. Crass. in §. substitutio. quæst. 13. num. 1. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 4. tit. 12. num. 15.

196 Subdeclaratur secundò hæc tertia declaratio, vt procedat ad excludendum extraneū, non autem quando substitutus est aliquis de descendentibus testatoris. Gabriel cons. 91. num. 24. lib. 2. Rot. decis. 100. num. 6. part. 1. in recent.

197 Declaratur quartò casus, vt non procedat in fideicommisso ordinato in contractu iuxta l. quoties C. de donation. quæ sub mod. illud namquè transmittitur etiam ante euentum conditionis. ad tex. in §. ex conditionali. instit. de verbor. obligat. & l. is cui ff. de action. & obligat. & tradit in specie Gulielm. de Bened. in c. raynutius verb. & vxorem nomine adelasiam decis. 5. num. 62. Zanch. in l. hæredes mei §. cum ita. num. 154. ff. ad Trebell. Surd. cons. 247. num. 6. vol. 2. & cons. 517. num. 3. vol. 4. & decis. 144. num. 24. & tuetur Iacob. Cancer. uar. resolut. lib. 3. cap. 21. nu. 95. & seqq. vbi etiam testatur sic fuisse decisum in regio senatu Cataloniæ.

198 Subdeclaratur ista declaratio, vt non procedat, quando apposita est conditio nomina-

tim

tim expressa, eademque conditio defecta est, tunc enim decedente fideicommissario perimitur fideicommissum prout in vltimis voluntatibus, & non transmittitur l. quod de pariter ff. de reb. dub. vbi habetur hæc facti species; mater dedit dotem genero pro filia sua, & eam stipulata est sibi reddi moriente ipsa filia in matrimonio ante illam, euenit quòd eadem filia decessit simul cum matre, & deciditur ibi actionem ex stipulatu pro dote non esse transmissam ad hæredes matris, & ratio est quia ibi apposita est conditio nominatim expressa in personam matris stipulantis, idest si ipsa mater superuixisset filiæ, eademque conditio defecta est, stante quòd eadem mater filiæ non superuixit, idcircò conditione deficiente corruit promissio, perinde ac si facta non esset l. in conditionibus §. hæc scriptura. in fine, & §. si patronus ff. de condition. & demõstr. l. pecuniã ff. si cert. pet. l. si necessario §. quod si pendente ff. de peric. & comm. rei vend. nimirum, quia nominatim expressa quandoque nocent, quamuis omissa tacitè intelligi potuissent, nec essent obfutura l. nonnunquam ff. eod. de condition. & demõstrat. & hoc modo intelligitur doctrina Alciat. cõs. 3. lib. 8. & Peregrin. de fideicom. art. 51. nu. 20. prout sic eos etiam intelligit Vallasc. de iure emphit. quæst. 50. in fin. & Cancer. loco cit. num. 106.

199 Vtrum autem sententia in proposito isto æquiparetur contractui in quo fit transmissio conditionalis dispositionis? vel potius æquiparetur vltimæ voluntati in qua non fit transmissio; & sic an substitutio vel alia cõditionalis dispositio declarata per sententiã reguletur quoad transmissionem secundùm contractum, vel secundùm vltimam voluntatem: Ista difficultas diffinitur hoc modo, vt attendenda sit subiecta materia, nàm si sententia habet vires ex aliquo contractu præambulo accedit contractui & est locus transmissioni; si verò ex vltima voluntate accedit vltimæ voluntati & regulariter locum non habet transmissio; ità consuluit Bald. cons. 150. num. 9. vol. 5. per tex. in l. 1. §. si quis sub conditione ff. vt legat. nom.

200 Declaratur quintò casus principalis quia licet legatarius, vel fideicommissarius decedens pendente conditione legatum vel fideicommissum conditionale ad suos hæredes regulariter non transmittit, secus tamen dicendum est de hærede grauato, quia si is decedat pendente conditione, nihilominus transmittit ad suos hæredes onus soluendi ipsum legatum & fideicommissum l. legato sub conditione ff. de condit. & demonstrat. & sic constitutum est, legatum & fideicommissum conditionale transmitti passiuè idest ad hæredes grauati Bart. in d. l. legato sub conditione Zãch. in repet. l. hæredes mei. §. cum ita. numero 148. cum alijs quos ipse allegat, & Præt. de interpræt. vlt. volunt. lib. 3. fol. 216. num. 47. qui hoc modo loquendi vsi sunt.

201 Declaratur sextò casus iste, vt in filijs & descendentibus quibus debetur legitima, lecum non habeat vsque ad quantitatem eiusdem legitimæ, & trebellianicę, hi namquè ius detrahendi tàm legitimam quàm trebellianicam de fideicommisso conditionali vel in diẽ incertam relicto ad hæredes suos transmittunt, vt dixi superius num. 37.

202 Declaratur septimò iste casus, vt procedat in terminis suis, quãdo scilicet legatarius vel fideicommissarius decedit pendente conditione, secus quando decedit postquàm iàm impleta vel purificata est conditio sub qua relictum est legatum vel fideicommissum, conditione enim purificata, tũc legatum & fideicommissum remanet purum & transmissibile per tex. in l. fin. ff. quand. dies leg. ced. & l. fin. C. eod. nàm puri & purificati idem est iudicium l. si pupillus. ff. de condit. instit. l. sed & si de sua. in fin. ff. de acquir. hęred. & ità quod legatum ac fideicommissum conditionale transmittatur, si legatarius vel fideicommissarius decedit post purificatam cõditionem, tenent Socin. sen. cons. vlt. nu. 4. lib. 4. Paul. de Castr. cons. 77. nu. 6. lib. 2. Roland. consil. 46. num. 6. lib. 3. Gabriel. cons. 121. num. 21. lib. 1. Surd. cons. 517. num. 2. vers. & si dicatur. & num. 3. vol. 4. Simon de Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 212. num. 21. & transmittitur quoquè antequam sit agnitum, vel acceptatum, ac etiam transmittitur ad extraneos hæredes Gabriel d. cons. 121. num. 21. lib. 1. Intrigl. de substit. cent. 3. quæst. 45. nu. 3. Ad hoc tñ aduertendũ est, quod requiritur vt sit purificata in vita legatarij, seu fideicommissarij, aliàs si purificata esset post eius mortem, talis purificatio nõ prodesset hæredibus eiusdem legatarij seu fideicommissarij, nec legatum seu fideicommissum ad eos transmitteretur l. 4. §. sed & si decesserit ff. de alim. & cib. leg. l. vnic. §. sin autem aliquid C. de caduc. tollen. l. si in personam. C. de fideicom. cum alijs relatis per glos. ibi in verb. vtiliter. Corn. cons. 248. nu. 1. vol. 1. & est ratio quia per mortem legatarij seu fideicommissarij secutam pẽdente conditione, legatum & fidei-

com-

commissum extinguitur l. intercidit. ff. de cōdit. & demonstrat. Bertrand. cons. 450. num. 2. vol. 4. qui iura concordantia recenset, & in terminis Gall. de except. tit. 4. except. 24. par. 2. num. 27.

203 Declaratur octauò iste casus principalis, vt non solùm non procedat quando conditio est verè impleta, & purificata, vt dictum est in præcedenti declaratione, sed nec locum habeat quando conditio ipsa habetur pro impleta & purificata, nàm licet legatum vel fideicommissum conditionale non transmittatur, tamen transmittitur quando conditio habetur pro impleta, & purificata l. si post diē. §. sed si sub cōditione. ff. quand. dies leg. ced. vbi dicitur quòd quando conditio habetur pro impleta, tunc dies legati, & fideicommissi cedit, & transmittitur, vti de legato, & fideicommisso puro à die mortis testatoris Ioan. de Anan. cons. 8. num. 3. vers. restat. Crauet. in l. cum filiofamilias. 2. part. num. 263. ff. de leg. 1. Sciendum est tamen hanc non esse propriè transmissionem, cum hæres non veniat ad ius acquirendum, sed ad ius iam acquisitū substituto defuncto in vita, & trāsmissio propriè dicatur fieri, quando substitutus decedit pendente cōditione Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 312. vers. sed aduerte. & nu. 313. ff. ad Trebell. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 201. num. 77. in fin. Sed ad cognoscendum, quando conditio habeatur pro impleta, & consequenter locus sit trāsmissioni legati vel fideicommissi conditionalis distinctè procedendum est: quò enim ad condi-

204 tionem casualem, communis regula, & conclusio est conditionem casualem verè nō impletam omnino deficere, qualitercunque ea deficiat, & consequenter legatum, vel fideicommissum sub hac conditione relictum non transmitti gloss. in. l. in testamento. la 2. vers. in casuali. & ibi Bart. Imol. Cuman. & Paul. de Castr. num. 5. Socin. num. 4. ff. de condit. & demonstrat. Ias. in. l. 1. nu. 1. & cæteri Doctores. C. de instit. & substit. Dec. cons. 526. num. 3. Socin. iun. consil. 83. num. 6. lib. 1. ad. hoc. l. si pater. C. eod. ratio est, quia testator, qui instituit, vel legauit sub hac conditione considerauit solummodo effectum implemēti conditionis. l. hæc conditio. la. 1. ff. de condit. & demonstrat. ibi; impleri solummodo conditionem voluit; sed vbi consideratur effectus implementi conditionis, non autem modus, satis est, quod effectus sequatur non attento modo, quo sequitur. l. si mater. & ibi gloss. vlt. C. de inst. & subst.

205 Fallit primò conclusio, quandò testatc aliàs relicturus erat etiam conditione deficiente, quia tunc habetur pro impleta, vt dicar.. num. 231.

206 Fallit secundò, vbi conditio casualis deficit facto, vel culpa eius cuius interest conditionem casualem non purificari, quia pariter & in hoc casu pro impleta habetur l. iure ciuili. l. Iulius Paulus. in fine. ff. de condit. & demonstr. l. in iure ciuili. ff. de reg. iur.

207 Fallit tertiò fauore libertatis, quæ si relicta sit sub conditione casuali, nihilominus etiam si defecerit, debetur libertas, ac si esset impleta. l. fin. §. sin autē casualis. C. de necess. seru. hered. instit. l. fin. §. ex quacunque. C. de cōd. insert. l. cum ita datur. ff. de condit. & demonstrat.

208 Quò verò ad conditionem potestatiuam, si is cuius interest conditionem non impleri, in causa est, vt conditio non impleatur, ad eius damnū pro impleta habetur. d. l. iure ciuili. l. Iulius Paulus in fi. & d. l. in iure ciuili. & l. in executione. §. fin. ff. de verb. oblig. Si-

209 militer habetur pro impleta, quando stat per eum, in cuius personam debet impleri l. 3. ff. de condit. instit. l. cum pupillus. ff. de condit. & demonstrat.

210 Idem si conditio impediatur ob casum fortuitum à natura procedentem, puta mortem. l. quæ sub conditione. §. quoties. ff. de condit. instit. l. turpia. §. sed & si. ff. de leg. 1. l. pen. §. 1. ff. de condit. & demonstrat.

211 Fallit, si conditionem implere debens fuit in mora, tunc enim conditio non habetur pro impleta, licet ea impediatur ob mortem. d. l. pen. §. 1. ff. de condit. & demonstrat. & est ratio, quia casus regulariter non excusat, cum mora præcedit casum. l. cum proponas. C. de nautic. fænor.

212 Item hæc cōditio potestatiua habetur pro impleta, etiam si impediatur ob casum fortuitum prouenientem ex facto tertij, cuius nec interfit conditionem impleri, nec in personā suam implenda sit. l. si Titius statuas. ff. de cōdit. & demonstr. dum tamen mora pariter nō intercessit. l. pater. §. Tusculanus. ff. de leg. 3. & ratio est quia hæc conditio merè potestatiua dependet solummodo ex volūtate implere debentis, non ex casu fortuito mortis, vel facti alterius, ideoque voluntas ipsius implere debentis duntaxat spectanda est. c. cum non stat. de reg. iur. in 6.

213 Ampliatur procedere, etiamsi is tertius iustè impedierit, nam adhuc non interueniente mora, conditio habetur pro impleta. l. 3. §. fin. ff. de

ff.de condict.caus.dat. Socin.per illum tex.in l.si Titius num.6.ff.de condit.& demonstrat. Si autem hæc tertia persona iniustè impediuit,tunc distinguitur, an ipse impediens sit soluendo,vel non: Si est soluendo, conditio non habetur pro impleta,sed contra impediẽtem datur regressus secundum qualitatem delicti,vel lege aquilia.l.inde Neratius.§. idem Iulianus ff.ad leg.aquil.vel furti.l.3. ff. de cõdict.furt.vel actione in factũ.l.3.§. fin.ff. de condict.caus.dat. Si non est soluendo, habetur pro impleta.l.fin.§.planè.ff.de eo per quẽ fact.erit.l.Titio centum.§.fin.ff.de condit.& demonstr.l.planè.la.2.§.1. ff. de leg.1.l.2.ff. de inst.action. glos. in d.§. idem Iulianus. in verb.deficit.& in.l.sed eximẽdi.in verb.amitteretur.ff.ne quis eum, qui in ius vocat. &

214 ratio differentiæ ea est,quia remediũ,vt cõditio habeatur pro impleta,est remedium extraordinarium l.2.C.de instit.& substit. ibi; nec extraordinario auxilio; & ex quadam æquitate solũmodo introductũ d.l.fin.§.planè.ff.de eo per quem fact.erit.glos. in l.1.C. de instit.& substitut.& in l.in testamento. la 2.ff. de condit. & demonstrat. quod non potest concurrere cum remedio ordinario, sed tantùm in subsidium, vbi ordinarium non cõpetit.l.in causæ.la 2.ff.de minorib.

215 Declaratur primò, vt hæc conditio potestatiua non habeatur pro impleta si fato impleta sit.l.2.in fine.ff.de condit.& demonstr. & est ratio, quia hæc conditio videtur apposita à testatore, non tantum vt sequatur effectus conditionis, sed etiam vt obediatur voluntati suæ,sic probatur ex d.l.2.in fin. & per illum tex.Bald.ibi,& Socin.nu.2. obedientia verò consistit ex animo,non ex fato,ideo non sufficit impleri fato sine demonstratione animi.l.in totum.ff. de reg.iur. & sic dicũt Bald. & Socin.loc.cit.Hinc Bart.in l. si quis graui. §.vtrum.num.3.ff.ad Sillanian. infert, quod qui capit bannitum repertum in delicto,ignorans eum esse bannitum,non potest consequi præmium concessum capientibus, quia non vltrò,sed casu fortuito fecit, licet in dominio Venetorum contrarium seruetur.

216 Subdeclaratur procedere quoad obligationem inducendam, siue consequendum actionem;tunc enim verum est, quod nõ sufficit aliquid fieri fato, sed debet fieri ex proposito,& concordat.l.cum seruus.ff.de verb. obligat.quò vero ad euitandam pœnam sufficit,quod fato factum sit, licet non ex proposito.l.si puellam.C.si m incip.ita fuer. alienat. Bald.in d.l.cum seruus num.2. & 3. Paul. de Castr.in d.l.2.num.5.ff.de condit.& demonstrat.

217 Subdeclaratur item, vt nõ procedat quãdo conditio consistit in non faciendo, quia hoc casu intelligitur impleta per mortem, & transmittitur.l.si ita legatum sit.la 2.ff.de cõdit. & demonstrat.§.cum quis.instit. de verbor.obligat. Zanch.in l. hæredes mei. §. cum ita.num.336.ff.ad Trebell.

218 Subdeclaratur quoque nõ habere locum, quando conditio consistit in nuda voluntate;puta si hæres erit,vel non erit;hæc enim cõditio censetur impleta vltimo momento vitę, & sic moriens transmittit.l.fin.ff.quand.dies legat.ced.quia hoc fit nuda voluntate. §. fin. instit.de hæred.qualit. & differ.

219 Declaratur secundò,vt si casus,vel impedimentum,quare conditio hæc potestatiua impleri non possit, contingat viuente testatore, ea non habetur pro impleta secundum Socin. in l.si Titius.nu.7. ff. de condit. & demonstr. qui mouetur per tex. in d.l. inde Neratius. §. idem Iulianus.vers.quod si viuo testatore. ff. ad leg.Aquil.& pro hac parte facit ratio,nam sicut conditio hæc potestatiua impleri non potest viuo testatore.l.2.l.si iam.ff.de condit. & demonstr. ita etiam non debet haberi pro impleta, si casus impediens implementum cõditionis, eueniat viuente eodem testatore, quia idem operatur fictio in casu ficto, quod veritas in casu vero.l.filio.ff.de liber. & posthum. sed contra Socin.tenet Imol.in l. in testamento.la 2.ff.de cõdit. & demonstr; Alex. in l.1.num.3.& Dec.num.10. qui hanc partẽ tuetur ab obiectionibus Socini.C.de instit.& substitut.& pro hac opinione,quæ vera est in hac conditione potestatiua, facit. l. turpia. §. pen.ff.de leg.1.& ibi glos.in verb.per te. & tex.expressus.in l.quæ sub conditione.§.quoties.ff.de condit.instit.vbi seruo manumittẽdo mortuo in vita testatoris, cõditio habetur pro impleta.

Non obstat ratio in contrarium adducta, quia imò retorquetur, nam cùm huiusmodi conditio non possit impleri viuente testatore, consequenter non est, quid imputetur ei, qui implere debet, vnde iustum est, vt si occurrat casus impediens ipsam conditionem impleri, quod ea habeatur pro impleta.c.cum non stat.de reg.iur.in 6.l.in iure ciuili.ff.eod.

Declaratur tertiò, vt si testator aliàs relicturus erat,tunc conditio habetur indistinctè pro impleta, vt mox dicam num.231.

220 Inquantum autem ad conditionem mixtã, præmitto duplicem esse huiusmodi mixtam con-

conditionem,alia quæ partim pendet à casu & fortuna, & partim à voluntate implere debentis; vt si Titius existens vltra mare Venetias venerit; de hac loquitur.l. si pater. C. de institut.& substitut.Alia est,quæ pendet partim ex voluntate instituti,legatarij,vel fideicommissarij,& partim à voluntate alterius;vt si Titius nupserit Seiæ,de ista loquitur.l.1.C. eodem.de instit.& substit.

In hac igitur conditione mixta plures casus considerantur.

221 Primus casus est, quando stat per eum, in cuius personam debet impleri, & tunc si per culpam; conditio habetur pro impleta.l.1. vbi Dec.num.5.Ias.num 3.cum allegatis. C. de inst.& subst.l.in testamento.la 2.ff.de condit. & demonstr.l. Titio centum.§. Titio genero.vers. quod si nolit.ff. de condit.& demonstr.l. Mæuia.ff. de annuis leg.l. Caio.§. item consultus.ff. de aliment. leg.l. si post.§. sed & si ita.ff.quand. dies leg.ced.l. qui concubinam §. Vxori.ff.de leg.3.Si autem per casum,vel mortem,non habetur pro impleta.d. l.in testamento.la 2.d.l. Titio centũ.§. Titio. genero. vers. ante nuptias.l. cum ita datur.ff. de condit.& demonstr.l.legatum.C. de condit.insert.& ratio differentiæ ea est,quia quatenus conditio pendet ex facto alterius, alteri per alterum non debet iniqua conditio inferri.l.non debet.ff. de reg. iur. sed quatenus pendet ex casu, & insidijs fortunæ, fortuna potest obesse, quia omnibus fortuitis dominatur.Bald.in d.l. legatum. C. de condit. insert. Vasqu.controuers. illustr. lib.3. cap.93. num.3.vers.ratio,& num.4.

222 Fallit secundum membrum huius distinctionis in alimentis relictis gratia legatarij, tunc enim fauore alimentorum conditio deficiens per casum non nocet eidem legatario, sed habetur pro impleta.l. illis libertis.ff. de condit. & demonstr.l. Caio.§. Imperator. ff.de alimen.legat.l.annua.in princ.ff. de annuis legat.l. 1.C.de legat. ad hoc facit tex. in l.quod fauore.C.de legib.

223 Subdeclaratur, quia si alimenta relicta non sunt principaliter fauore legatarij, sed aliorum; tunc cessat fallentia, & consequenter per casum, vel mortem deficit conditio. l. Seio. ff. de annuis legat. d. l. illis libertis. & ibi Bart. & glos. in l.1. in verb. per mortem, C.de legat. Dec.consil.485.num.5. consil.526 numer.4.consil.601.numer.1.& consil.621. num.4. Anchar.consil.237.Ruin.consil.46. num.5.lib.2.

224 Fallit secundò fauore libertatis. d.l.cum quidam.§.ex quacũque.C. de condit. insert. l.fin.C.de necess.seru.hæred.instit.

225 Fallit consequenter, & tertiò in relictis ad pias causas.Socin.in.l.in testamento.la 2.nu. 7. ff. de condit. & demonstrat. & ratio est, quia valet argumentum à libertate ad pias causas. Bart. & Imol. in.l. proximè. §. nomen ff. de his, quæ in testam. delent. idem Bart. in l. si vnus.num.2. C. de testam. Euerard. in locis legalibus. loc. à libertate ad piã causam.Tiraq.de priuileg.piæ caus.in præfat. col. 13. versic. item legatum libertatis. cum adductis per eum.

226 Fallit quartò;quando conditio adiecta est duobus; si enim per casum deficiat pro parte vnius, non deficit in diuiduis pro parte alterius.l.pen.§.item,si Symphoro.ff. de condit. & demonstr. l. Seio.ff. de annuis leg. glos. 1. in.l.in testamento.la 2.vers.item quandocunquè.& ibi Socin.nu.7.ff.de condit. & demonstrat.Ruin.cons.42.num.13.vol.2.

227 Secundus casus est, quando deficit ex facto implere debentis,tunc enim nullo casu,& nulla conditione habetur pro impleta, vt dicam inferius num.232.

228 Tertius casus est, quando hæc conditio mixta impeditur ex facto tertij, & tunc opinor, quòd si impedimentum ascribitur culpæ casus, & fortunæ, seruanda sit regula conditionis casualis,& consequenter deficiat; & si ascribitur culpæ hominis, seruanda sit regula conditionis potestatiuæ, & sic habeatur pro impleta,seruata distinctione eiusdem potestatiuæ,de qua supra num.212. Discernitur autem impedimentum prouenire ex culpa fortunæ, vel hominis pro casuum varietate ex tit.ff.& instit.si quadrup.paup.fecisl.dicat.ff. ad leg.Aquil.ff.de his,qui deiec.vel effud. ff. C.& instit.de noxalib.action.ff.de eo per quẽ fact.erit.cap.vlt. extra de iniurijs. tit. de homic. vol. vel casual.c.cũ homo.23.q.5. quod etiam voluerunt inferre Bart.in l.in testamento.la 2.vers.domini.ff.de condit. & demõstr. Bald.in d.l. 1.num.14.vbi Alex.& Dec.num. 11.vers.& ita pariter.& Ias. sub num.9. vers. limita. C.de instit.& substit.Socin.iun. consil. 110.nu.7.lib.1.dum dixerunt,quòd ad hoc, vt conditio impedita ex facto tertij habeatur pro impleta, requiritur quòd impedimẽtum fuerit causa directa,& immediata;& facit doctrina Bald. in l.1. §. huius studij. nu.6.ff. de iustit.& iure.vbi dicit, quod si factum est statutum contra turbantes statum Ciuitatis,intelligitur de his,qui turbant principaliter,nõ autem de his, qui secundariò, vel occasionaliter,

liter, allegat. l. si quis ingenuam. §. in ciuilibus ff. de captiu. Sequitur Marsil. consil. 67. num. 21. Ias. consil. 86. col. 3. circa fin. vol. 3. Alex. consil. 113. nu. 10. lib. 2. idem Marsil. singul. 247. Grammat. vot. 19. numer. 2. Verùm hæc intelligenda sunt de conditione mixta nam in conditione potestatiua, quæ ob impedimẽtum casus fortuiti vndequaquè prouenientis potest haberi pro impleta, vt præmittitur; nõ est recipienda huiusmodi differentia inter impedimentum directum, & immediatum; & impedimentum secundariò, & per quandam consequentiam proueniens.

229 Quartus casus est, quando impeditur ex causa testatoris, & distinguo; Aut impedimẽtum prouenit ex facto eiusdem testatoris, & conditio deficit, & legatum, seu fideicõmissum intelligitur ademptum. l. cum tale. §. falsam conditionem. ff. de condit. & demonstr. vbi legatum factum sub conditione, quòd legatarius soluat Titio id, quod ei debet testator, si postmodum idem testator Titio satisfecerit, deficit conditio, & censetur ademptum legatum: quod tamen non est verum absolutè, sed distinguendum est, vt distinguitur de alienatione legati à testatore facta, de quo per Bart. in l. rem legatam. ff. de adimend. legat. & latè Mantic. de coniectur.

230 vlt. volunt. lib. 12. tit. 6. Si autem impedimentum prouenit ex eiusdem testatoris culpa ad hoc non ordinata, putà si aliquem instituat hæredem sub conditione; si corpus suum sepeliri fecerit in Ecclesia tali; & is prohibeatur sepeliri in Ecclesia, quia sit excommunicatus, tunc conditio habetur pro impleta, sic determinauit Dyn. & post eum Bald. in l. 1. num. 22. vbi Castren. num. 8. & Ias. sub num. 9. vers. si autem conditio. C. de inst. & substit. Soc. in l. in testamento. la 2. num. 13. ff. de condit. & demonstr. vbi alios allegant.

QVIBVS sic peractis expedit pro plena istius octauæ declarationis discussione has conclusiones cum quibusdam quæstionibus introducere.

231 Prima conclusio sit, quòd quælibet conditio, siue sit potestatiua, siue casualis, siue mixta, habetur pro impleta, quando testator erat aliàs relicturus, ità vt licet ipsa conditio deficiat, tamen non perit dispositio. glos. in l. 1. in princip. & ibi Ang. vers. prima. & Dec. num. 5. versic. glos. prima. Fulgos. Alex. & Ias. nu. 7. C. de instit. & substit. alia glos. in l. quæ sub conditione. §. quoties. in verb. defectus. ff. de condit. instit. Socin. in l. in testamento. la 2. num. 4. vers. tertiò. ff. de condit. & demonstr.

232 Secunda conclusio est, quòd nulla conditio siue sit casualis, siue potestatiua, siue mixta habetur pro impleta, quando deficit ex facto implere debentis. l. fin. ff. de condit. institut. l. pen. §. 1. ff. de condit. & demonstrat. glos. 1. in d. l. in testamento. vers. illud nota, quam sequitur Socin. & eam communiter approbatam esse dicit ibidem num. 6. ff. eod. de condit. & demonstr.

233 Ampliatur procedere etiam in legato libertatis. l. cum quidam. §. ex quacunque. C. de condit. insert. l. fin. C. de necess. seru. hæred. instit.

234 Tertia est conclusio, quòd conditio non habetur pro impleta, quando testator voluit conditionem verè impleri, tunc enim non sufficeret haberi pro impleta, quia dispositio testatoris habetur pro lege. §. disponat. in Auth. de nupt. & in conditionibus voluntas eius regit, & dominatur, ac primum locum obtinet. l. in conditionibus. ff. de condit. & demonstr. l. cum quæstio. in fin. C. de legat. & sic tenet Bald. in l. si pater. num. 18. C. de inst. & substit. per text. in l. Iulianus ait. ff. de condit. & demonstrat. sequitur Alexan. in l. 1. numero 2. & Ias. num. 9. versic. item nisi testator. C. eod. de instit. & substit. Socin. in l. si Titius. num. 8. vers. quintò limita. ff. de condit. & demonstrat. & sentit Bart. in l. vter. num. 1. ff. de condit. instit.

235 Ampliatur etiamsi non per verba expressa, sed tacitè de hac testatoris voluntate appareret, putà quia aliàs relicturus non erat conditione non impleta. l. legatum. & ibi glos. 1. C. de condit. insert. l. cùm tale. §. falsam causam. l. demonstratio. §. quod autem. vbi glos. in verb. vtile. ff. de condit. & demonstrat. Socin. in d. l. si Titius. nu. 8. vers. limita etiam secũdum quosdam. ff. eodem. nã spectandum est, quid senserit testator. l. ex facto. la grande. §. & facit. ff. de hæred. instit.

236 Quarta conclusio est, quòd quando impedimentum non est totale, vel diffinitiuum, sed est temporale, tunc conditio non habetur pro impleta, sed cessante impedimento conditio impleri debet. l. quibus diebus. ff. de cõdit. & demõstr. Bald. in l. si pater. nu. 18. C. de instit. & substit. Alex. in l. 1. C. eod. Socin. in l. si Titius. in fine. & Paul. de Castr. in l. in testamento. la 2. nu. 5. ff. de cond. & demonstr. & est ratio, quia conditio tali casu est suspensa, non impleta, vt per Bald. d. num. 18.

237 Quinta conclusio est, vt conditio pro impleta non habetur; cùm testator in defectum conditionis aliam prouisionem fecit:

Sic consuluit Cuman. consil. 38. incipien. Maritus; sequitur ex pluribus Dec. in l. 1. sub nu. 5. versic. & notandum. & ibi Ang. vers. fallit C. de instit. & substitut. tangit Menoch. cons. 362. col. vlt. & ratio secundum eos est sola voluntas testatoris.

238 Sexta est conclusio, quòd vbi natura conditionis est apta nata importare, vt quis possit impedire, tunc conditio verè impleri debet, & non potest haberi pro impleta; exempli gratia, si relictum sit alicui legatum sub conditione, si vicerit in colluctatione; is non potest consequi legatum, nisi verè vicerit, etiamsi omnem suum conatum adhibuerit, nec steterit per eum. not. in l. in executione. §. fin. ff. de verb. obligat. & tenet Bald. in l. 1. num. 21. & ibi Ang. vers. secundò fallit. C. de instit. & substit. Paul. de Castr. in l. iure ciuili. sub num. 3. ff. de condit. & demonstrat. & est ratio, quia de natura colluctationis est, vt licitum sit cuilibet colluctanti impedire, ne vincatur, sic Ang. loc. cit. & glos. quam singularem dicit in d. l. in executione. §. fin. in verb. nihilominus. ff. de verb. oblig.

239 Septima conclusio est, quòd vt conditio habeatur pro impleta; hæc probanda sunt, Primum quòd impedimentum, quare non sit impleta conditio, tale extiterit, vt non potuerit remoueri: Secũdum quòd impeditus vsus sit omni diligentia, & omni conatu, vt impedimentum amoueret: De primo dicto, l. quibus diebus, in princ. vbi Soc. num. 3. ff. de cõdit. & demonstrat. l. qui potest facere. ff. de reg. iur. cap. fin. de elect. cap. 2. vbi Dec. num. 5. de testib. idem Dec. in l. 1. num. 6. in fi. C. de bonor. poss. secund. tabul. & consil. 677. num. 3. & in cap. ex ratione. num. 17. versic. sed iura. de appellat. Menoch. consi. 21. num. 22. De secundo. l. qui commeatus. vbi Bart. ff. de re milit. tacit. l. cum quidam. C. de condit. insert. & sic tenent Paul. de Castr. in d. l. cum quidam. nu. 5. Soc. in l. si Titius. num. 3. ff. de cond. & demonstrat. sequitur Dec. in l. 1. nu. 11. vers. clarius. C. de instit. & substit. & in d. cap. ex ratione. num. 17. de appellat. & consil. 454. num. 6. Alex. cons. 49. nu. 5. lib. 2. Ruin. cons. 15. num. 5. lib. 4. Innoc. & Doct. in cap. ex transmissa. de præscript. Bald. Paul. de Castr. Imol. & Socin. in d. l. quibus diebus. ff. de condit. & demonstrat. Felin. in c. venerabilis. num. 7. versic. tertiò limita. de iudic. Crauet. cons. 151. numero 22. Boer. decis. 40. num. 4. Vant. de nullit. sent. ex defect. iurisd. ordin. num. 166. vers. & erit.

240 Octaua conclusio est, quod non habetur conditio pro impleta, vbi deficeret etiam in minimo, vel vno tantum denario. Ang. Imol. & Alex. in l. in executione. §. item si ita. ff. de verb. oblig. Dec. in cap. de appellationibus. num. 3. de appellat. Gozadin. consil. 40. num. 12. Menoch. cons. 35. num. 5. & cons. 60. nu. 49. Oldrad. cons. 29. Angel. cons. 173. incip. ex isto dubio. Cephal. consil. 480. num. 30. Honded. cons. 60. num. 14. vol. 1. Ruin. cons. 22. num. 6. lib. 2. Ias. consil. 94. numero. 2. lib.

241 2. & ratio est, quia conditio est indiuidua. l. cui fundus. l. qui duobus. ff. de condit. & demonstrat. l. fistulas. §. qui fundum. ff. de contrah. empt. l. si ita fuerit, in princ. ff. de manũ. testam. Alex. cons. 75. num. 9. lib. 7. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 21. num. 13. & importat formam, Bald. in auth. Matri, & auiæ C. quand. mul. tut. offic. fung. pot. Ruin. cõs. 199. num. 1. lib. 1. latè Tiraq. de retract. conuent. §. 2. glos. 1. num. 3. forma autem debet ad vn-

242 guem seruari, alias vitiatur actus, & dispositio, Doct. in l. 1. ff. de liber. & posthum. idem Tiraq. in tract. de iudic. in reb. exig. ferend. num. 12. Ruin. d. consil. 199. nu. 1. lib. 1.

243 Nona conclusio est, quòd vbi conditio est impleta, requiritur quòd impleta sit cum effectu, aliàs non diceretur impleta, nec trans-

244 missioni locus esset; puta conditio, si studuerit in legibus; intelligitur, si Doctor euaserit: Sic ex professo Ias. consil. 149. lib. 4. & Dec. consil. 177. & sequitur Surd. cons. 381. num. 18. lib. 3. Idem est de conditione; si præsentata fuerit persona ad tale beneficium, quæ possit residere; quia intelligitur, si effectualiter resideat. cap. relatum. de cleric. non resid. Idẽ de conditione; si talis præsentatus fuerit ad tale beneficium; quia intelligitur, si erit institutus, & sic de similibus; Nam verba sunt accipienda cum effectu. l. 1. §. hæc autem verba. ff. quod quisq. iur. l. penult. §. docere. ff. ne quis eum.

245 Decima conclusio est, quòd conditio non habetur pro impleta, quando de iure impleri poterat, & nulliter impleta sit. l. hæc conditio. la. 1. ff. de condit. & demonstr. vbi conditio; si nupserit; non censetur impleta, si ea quæ nubit nõ sit nubilis ætatis, vel sit affinis, vel alias nupserit ei, cuius nuptijs est ei interdictum; Simile est in. l. penult. ff. quãd. dies legat. ced. l. 3. ff. de fideiuss. l. ea quidem C. si mancip. ita fuer. alienat.

246 Declaratur procedere, vt dixi, quando cõditio potest impleri de iure, alias enim sufficeret impleri ipsum factum. l. Mæuius. ff. de condit. & demonstrat. vbi conditio de aliquid

quid dando alicui, cum quo non est testamenti factio, vel pecunias in mare deijciendo, implenda est.l.mulier.§.si quis hæreditarium.ff.de condit.inst.l.pen.§. Paulus.l. Sticus si hæredi.ff. de statulib. vbi hæredi licitum est implere conditionem manumittendi seruum antequàm adeat hæreditatem, & seruo permissum est promittere hæredi, licet & manumissio, & promissio sit inualida, ac inutilis.

247 Vndecima est conclusio, quòd non potest conditio haberi pro impleta, si respiciat tantummodo qualitatem actus, non etiam substantiam. Dec. in d.l. 1. num.3. C. de instit.& substit. & ante eum Bald. in l. vter ex fratri-
248 bus. ff. de condit. instit. & ratio est, nam quando verba non sunt adiecta substantiæ, tunc actus non dicitur conditionalis.l.in conditionibus §. hæc scriptura.ff. de condit. & demonstr. Bald. cons.286. num.4. lib.3. Socin.consil.92.col.5.vers. confirmatur hoc ex alia coniectura.libro 1.Crauet.cons.101.numero 1.

249 Duodecima conclusio est, quòd vbi extat statutum, prout est Venetijs, quòd verba testamenti intelligantur, prout iacent sine subauditione, vel interpretatione, tunc conditio nunquam habetur pro impleta etiam in casibus, in quibus pro impleta habetur, sed verè conditio impleri debet. Paul. de Castr. in l: Iulianus.num.3. Socin. num.5.ff. de condit. & demonstr.

250 Decima tertia est conclusio, quòd conditio non dicitur esse impleta, nisi ea impleta sit naturaliter, nàm cõditio; si filius nascatur; non verificatur, si productus sit in lucem secto ventre matris. Socin. sen. cons.197. lib.2. Menoch. de præsumpt.lib.4.præsumpt.201. num.75. Verùm ista conclusio requirit longè altiorem indaginem, illamquè diligenter discutit Ioseph Rustic. in comment. ad l. cum auus.lib.4.cap.14.ff.de condit.& demonstr. ad quem recurrendum est.

251 Quæritur autem primò, an ista conditio; si decem Titio dederit; sit potestatiua, vel mixta: & quòd sit potestatiua, est tex. in l.fin.ff.de condit.instit. vbi filius in potestate potest institui sub ea conditione, quamuis sub conditione mixta institui non possit.l.si pater.C.de instit.& substit.l.Lucius. ff. de condit. & demonstr. Et ita tenet Socin. in l.2.num.45.ff. eod.de condit.& demonstr. Paul.de Castr.in l.1.num.7. C. de instit. & substit. & Mantic. de coniect. vlt.volunt.lib.11. tit.17. num.1. & seqq. Quòd sit mixta, est tex. in l. cum ita datur.ff.de condit. & demonstr. vbi legatum relictum sub conditione; si legatarius decem Titio dederit; extinguitur Titio decedente, antequàm legatarius dederit dicta decẽ: ideo cum deficiat per casum, dicitur conditio mixta.l.legatum.C.de condit. insert. Nam potestatiua per casum non deficit, vt supra dixi: Veritas est, quòd inspecta eius natura est mixta, cũ pendeat à voluntate dantis, & recipientis.l.3.ff.de condit.instit. Sed quia est facilis, cum verisimile sit, vt quis libenter accipiat. glos. in l. cura. §. deficientium. in verb. si ex voto. ff. de muner. & honor. ideo reputatur potestatiua.l.suus quoque.§. puto. ff. de hæred.instit.& sic firmant Dec. in l. 1. num.12. & ibi Ias.sub num.9.vers.in septima particula.C.de instit.& substit.vbi de communi. Si-
252 cut è conuerso conditio potestatiua, quæ multùm difficilis est, non dicitur potestatiua, sed ratione difficultatis dicitur mixta per tex. in d.§.puto.

253 Quæritur secundò de conditione illa, quæ collata est in personam tertij implenda tamẽ per eum in personã legatarij; veluti si Titius nupserit Seiæ, lego eidem Seiæ centum; an ea reputetur conditio casualis, ita vt Titio recusante nubere, deficiat conditio, quamuis Seia nubere parata sit: Respondetur, quòd sic; & ratio est, quia testator considerauit factum illius tertij, non legatariæ; ob id redditur casualis, & consequenter non habetur pro impleta, qualitercunque deficiat, vt supra dictum est: & hanc sententiam firmarunt Imol. Cuman. in l.in testamento.la 2.ff.de condit.& demonstrat. Iac.de Rauen. Petr. Cyn. Ang. Fulgos. Alex.& Socin.num.9.

254 Quæro tertiò, an sufficiat cõditionem momento impleri, licet implementum nõ duret, & regula est, quòd sic.l. si quis hæredem.C. de instit.& substit.l.cum vxori.C.quand.dies legat.ced.l.in substitutione.ff. de vulgar. Et hanc quæstionem tractat Gabriel. conclus.8. de fideicomm. vbi facit illationes, ampliatio-
225 nem, & fallentias: Verùm contra vltimam istius regulæ fallentiam, quæ dicit, quòd conditio, quæ habet tractum successiuum; putà si morabitur cum filijs; non sufficit, vt impleatur temporis momento, & ob id quod tanquã non impleta non operatur transmissionem, tenet Ioan.de Anan. cons.8. num.3. versic. restat.& num.4.& cons.75.num. 1.vers.præterea. Crauet. in l.cum filiofamilias. in 2. part. num.257.ff.de leg.1.Phanuc. in tract. de inuent.in 6. part. num.83. hi enim affirmant, quòd eo ipso, quòd conditio successiua est in-

cepta, habetur pro impleta, & iccirco legatū, & fideicommissum sub tali conditione relictū transmittitur: Nihilominùs non est recedendum à Fallentia, nempè quòd non sufficit momentaneum implementum; sed quòd requiritur perseuerantia, & consequenter non sit locus trāsmissioni: Et pro hac parte facit tex. in l. si pro patre. §. versum. ff. de in rem vers. vbi versum dicitur illud, quod durat versum, l. item eorum. §. quod si actor. ff. quod cuiusque vniuers. nomin. cum alijs adductis à glos. in d. §. versum. in verb. duret. & sic in conditione successiua tenet Ang. consil. 34. num. 9. Alex. cons. 53. nu. 9. lib. 6. Roland. consil. 39. num. 55. lib. 4. Bald. in l. si quis hæredem. nu. 1. & ibi Ias. num. 14. vers. quartò. & Dec. nu. 3. C. de instit. & substit. idem Bald. in l. inter Castellianum. ff. de arbitr. & in l. humanitatis num. 28. versic. in cōditionibus autem. C. de impub. & alijs substit. Gabriel. d. conclus. 8. num. 10. de fideicommissis; namque non debet scindi conditio, cuius natura est indiuidua, l. cui fundus. ff. de condit. & demonstrat. non perseuerantia verò eodem modo imputatur ei, qui perseuerare habet, prout imputatur non implementum conditionis, de quo supra dictum est.

256 Quæritur quartò, an is, in cuius personam implenda est conditio, & per quem stat, quin impleatur, possit deinde penitere, ita quod eius penitentia faciat deficere conditionem, & consequenter transmissionem impediat, nisi ille, qui implere debet conditionem, denuò offerat illam implere.

Partem affirmatiuam, quod denuò teneatur implementum offerre, tenet Cyn. & Petr. in l. 1. C. de instit. & substit. Et facit ratio, quia vltima mora nocet, l. illud. ff. de peric. & commod. rei vendit.

Partem negatiuam tenent Salic. & Bald. in d. l. 1. num. 23. & sic communiter teneri attestatur Ias. nu. 8. versic. quid autem. & Dec. num. 13. C. de instit. & substit. Et est ratio, quia sufficit conditionem momento impleri, l. si quis hæredem. C. eodem; ideo non seruantes conditiones testatoris faciunt locum substituto, & sequenti in gradu, & adeo ius ei acquiritur, quod non est amplius locus penitentiæ, nec mora purgari potest in præiudicium iuris eidem quæsiti. Ias. in l. is qui potest. nu. 12. ff. de acquir. hæred. Paul. de Castr. consil. 292. num. 5. lib. 2. Roland. cons. 70. num. 69. & 70. lib. 3.

In hac difficultate sic communiter distinguitur, vt ante factam executionem super hæreditate, legato, vel fideicommisso, siue facta sit à iure, siue ab homine, procedat opinio affirmatiua, quòd hæres, legatarius, vel fideicommissarius denuò teneatur offerre implementum ipsius conditionis, aliàs quòd conditio non dicatur impleta, nec locus sit transmissioni; Post factam autem executionem procedat negatiua, quòd ampliùs non teneatur ad aliquid, sed quòd non inspecta penitētia, habeatur conditio pro impleta, & transmissioni locus sit; Huius distinctionis auctor fuit Bart. in l. cum quidam. num. 3. quam secutus est ibi Paul. de Castr. num. 3. C. de condit. insert. idem Paul. de Castr. in l. iure ciuili. sub num. 3. ff. de condit. & demonstr. Socin. in l. in testamento. la 2. num. 11. ff. eod. Dec. in l. 1. num. 13. & ibi Alex. num. 8. post alios per eum adductos. C. de instit. & substit. Et

257 ratio distinctionis est, quia ad exceptionem inducendum potest mora purgari. l. 1. §. item si ita. ff. ad leg. Falcid. l. 1. ff. de pen. legat. quò verò ad actionem acquirendum non. l. Thais. §. intra. ff. de fideicom. libert. quam rationē, & iura adducit Bart. in l. hæc conditio. la 2. in fin. ff. de condit. & demonstrat. & Dec. in d. l. 1. num. 13. C. de instit. & substit. Et ratio rationis, quare possit purgari mora quoad exceptionem inducendum, non autē quoad actionem acquirendum, ea est quia re integra potest mora purgari. l. illud. ff. de peric. & commod. rei vendit. Sed post factam executionē sublatæ, & dissolutæ sunt obligationes. tot. tit. C. de execut. rei iudic. ita quòd non remanet ius purgandi; Et sic in terminis moræ, & per hanc rationem, quòd ea purgari non possit post executionem ab homine, siue à iure factam, dicit Salicet. in tract. de mora. 2. quæst. princ. conclus. 3.

258 Quæritur quintò, si aliàs verba non importarent conditionem, & testator dixisset; sub hac conditione; an huiusmodi dispositio censeatur esse conditionalis: & breuiter non esse conditionalem dico per text. in l. societatem mecum. in princ. ff. pro socio. l. Mæuia. ff. de manumiss. testam. l. 2. §. Titio. ff. de donat. l. ea conditione. C. de rescind. vendit. l. cum res. C. de donat. l. quoniam. C. de rer. permut. quibus iuribus probatur, quod si post dispositionem factam sub conditione sequatur dictio; vt; tunc ea non est conditionalis, sed modalis. Idem tradit Bart. in l. quibus diebus. §. Termilius. numero 5. ff. de condit. & demonstrat. vbi dicit, quòd si testator legat tibi centum ea conditione, vt aliquid facias, erit modus, & non conditio. per d. l. Mæuia. & per d.

l. 2.

l.2.§.Titio. quia magis attendenda est significatio verborum, sequitur Bald. in d.l. cum res. per illum tex. C. de donat. Felin. in cap. cum Ioannes. num. 2. versic. secundò. de fide instrum. Ioann. And. in addit. vlt. ad Speculat. in tit. de instrum. edit. §. nunc vero aliqua. versic. superaddam. Paul. de Castr. consil. 5. num. 2. part. 1. Alex. cons. 102. num. 2. lib. 1. Ias. consil. 162. nu. 16. & 17. lib. 2. & dixi supra num. 15. & seqq.

259 Declaratur nonò & vltimò casus principalis, vt locum non habeat nec procedat quando conditio sub qua conceptum est legatum, vel fideicommissum habetur pro non scripta, vel pro non apposita, tunc enim idem legatum, vel fideicommissum sub simili conditione relictum transmittitur perinde ac si esset purum: vt de conditione inhonesta, tex. est in l. filiæ. l. cum ità legatum sit l. hoc modo l. cum tale §. rescriptum. ff. de condit. & demonstr. l. turpia. §. 1. ff. de leg. 1. & de conditione impossibili. l. si post diem. §. sed si ea. ff. quand. dies leg. ced. l. 1. l. si quis ità. ff. de condit. instit. l. obtinuit l. multa §. si seruos. in fin. ff. de condit. & demonstr. §. impossibilis. instit. de hæred. instituen. de conditione quæ est contra edicta Principum, aut contra leges, aut quæ legis scriptæ vicem obtinent, aut aliàs à Prætore improbata l. conditiones. 2. ff. de condit. instit. de cōditione quæ est in fraudem legum l. si quis sub conditione eod. tit. vel contra bonos mores l. conditiones la 1. & 2. vel quæ derisoria est d. l. conditiones 2. ff. eod. de condit. instit. vt est conditio deferendi nomen Vespillonis. l. sed sciendum. in fin. l. facta. §. si vero nominis. ff. ad Trebell. vel reliquias testatoris in mare proijciendi l. quidam. ff. eod. de condit. instit. de conditione turpi l. non dubitamus ff. de condit. & demōstr. vt plerunquè est conditio iurandi d. l. non dubitamus l. hæc scriptura ff. eod. & l. quæ sub conditione. in princ. ff. de condit. instit. De conditione superuacua, putà si relictum sit legatum sub conditione; si hæres hæreditatem adierit. l. si titio. §. quædam. ff. quand. dies leg. ced. vel sub eadem conditione, sub qua alius hæres institutus est l. aliquando ff. de condit. & demonstr. l. si dies. §. si sub conditione ff. quand. dies leg. ced. De conditione tacita, quæ venit extra testamentum, quæ scilicet tacitè inest extra testamentum ex natura rei legatæ, vel ex legis dispositione l. conditiones extrinsecus. ff. de condit. & demonstrat. l. quod purè ff. quand. dies leg. ced. cuius exempla adduxi supra nu. 16. & seqq.

260 Restat, vt videamus, an huiusmodi legata vel fideicommissa conditionalia, vel etiam in diem incertam relicta, ante euentum conditionis, vel dici possint in alios transferri per viam cessionis; & non posse veritas est, nam

261 quæ ad hæredes vniuersales transmissibilia non sunt, nec per cessionem transferri possunt. l. ex pluribus. vbi Bart. ff. de administrat. tut. Alex. in l. si stipulatus fuerim. num. 2. ff. de verb. obligat. Bald. in rubric. C. de non codic. facien. in fin. & cons. 327. num. 5. lib. 1. & cons. 123. num. 4. lib. 5. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 1. nu. 47. Igneus in l. dudum num. 57. 58. C. de contrah. empt. Sui d. cons. 269. nu. 29. lib. 2. & quidem rationabile est, si enim non possunt transmitti ad hæredem, qui reputatur eadem persona cum defuncto. §. 1. in authent. de iureiur. à morient. præst. & qui succedit in vniuersum ius defuncti. l. cum hæres. ff. de diuers. & tempor. præscript. multo minus in successorem singularem, quia hæ-

262 res vniuersalis est magis dilectus, quam particularis. Crauet. cons. 161. num. 5. vers. venio nunc. Et quia cū vniuersitate multa trāsferuntur, quæ titulo singulari transferri nequeunt. cap. ex litteris. de iure patronat. l. in modicis. & ibi glo. vlt. ff. de contrahen. empt. l. quædam. vbi glos. in verb. fundus. ff. de acquir. rer. domin.

263 Declaratur tamen, vt diuersum sit quando legata, & fideicommissa conditionalia ex ordinatione testatoris expressa vel coniecturata vel alijs modis superius recitatis transmissibilia sunt, tunc enim legatarius vel fideicommissarius prædecedens grauato, potest illud ius quod sperat ex huiusmodi legatis & fideicommissis transmissibilibus alteri inter viuos cedere vel vendere: sic Cuman. quem refert & sequitur Ias. in l. 1. num. 18. C. de pact. & post Cagnol. & Claud. de Seysel tuetur Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ità. nu. 363. vers. contrarium. ff. ad trebell. sicuti etiam potest ius illud alteri legare. idem Zanch. in loc. cit. num. 361. vbi hoc disputat ad partes, nimirū quia legatum & fideicommissum conditionale quod transmittitur, æquiparatur contractui conditionali, vt dicit idem Zanch. in d. §. cum ità num. 211. & num. 361. vers. mouetur etiam: Et pariter potest spem fideicommissi ipsi grauato remittere. Fulgos. consil. 100. & post eum Zanch. in loc. cit. num. 360. per tex. in l. 1. C. de pact. & prædicta ampliantur procedere etiam si adessent alij consubstituti, ità consuluit Fulgos. d. cons. 100. & sequitur idē Zanch. in d. §. cum ità. num. 364.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Transmissio legati, & fideicommissi purè relicti distincta ab Alciat. in quinque casus: & ab autore in duos tantum. 2.*

3 *Fideicommissa & legata particularia in quibus differant ab vniuersalibus.*

4 *Legata & fideicommissa particularia quoad transmissionem cedunt à die mortis testatoris: quoad obligationem à die aditæ hæreditatis. 6. quoad translationem dominij vere ab adita hæreditate: fictè à die mortis testatoris 7. Ampliatur & declaratur vt nu. seqq.*

5 *Legata, & fideicommissa particularia etiam ignoranti quæruntur.*

8 *Institutio purè facta in re certa, dato cohærede vniuersali transmittitur ad hæredes etiam cohærede vniuersali ante aditam hæreditatem decedente.*

12 *Vsusfructus, vsus, & habitatio transmittuntur à die aditæ hæreditatis, non à die mortis testatoris.*

13 *In his quæ ad hæredes transmissibilia sunt, regulariter cedit dies à morte testatoris.*

14 *Legata, & fideicommissa particularia purè relicta etiam non agnita cedi possunt.*

15 *Fideicommissa vniuersalia purè relicta, quoad transmissionem cedunt à die mortis testatoris: Ideo transmittuntur ad hæredes. siue fideicommissarius decesserit post aditam hæreditatem, siue ante. 18. ampliatur. num. 20. 21. 26.*

19 *Quæ sit ratio diuersitatis inter hæreditatem, & fideicommissum vniuersale, quod hæreditas non adita non transmittitur, fideicommissum sic.*

20 *Fideicommissum vel legatum purum non agnitum nec acceptatum transmittitur à die mortis testatoris etiam relictum in codicillis, ac etiam si sit relictum à substituto. 21 & non solùm ad filios sed etiam ad hæredes extraneos. 21. Idem si est conditionale sed postmodum purificatum. num. 23. dummodo purificatum sit ante mortem fideicommissarij vel legatarij. num. 25. Idem si fideicommissarius decedit ante hæredem institutum num. 27. secus tamen si ante testatorem num. 28. vel ex coniecturis apparet de contrario. 29.*

24 *Puri, & purificati idem est iudicium.*

27 *Legatum, & fideicommissum purum, deficiente legatario, & fideicommissario ante mortē testatoris, efficitur quasi caducum, & non transmittitur.*

Fallit si ex coniecturis testatoris apparet in contrarium. 29. & seqq.

Fallit item in fideicommisso facto in contractu. 33.

Fallit item in fideicommisso relicto sub nomine dignitatis. num. 34.

30 *Quod de sui natura transmissibile non est, testator potest facere quod transmissibile sit.*

Et quod transmissibile est à die mortis testatoris, potest facere quod transmissibile sit post certum tempus tantum, adhibita tamē distinctione. 31.

32 *Verba quæ important conditionem, ex coniectura ta mente testatoris important diem.*

35 *Legatis duabus rebus alternatiuè, vna purè, altera sub conditione; si legatarius decedat ante euentum conditionis non transmittit nec conditionale, nec purum.*

Hoc tamen procedit si conditio pendet etiam post mortem legatarij; secus ea purificata, vel defecta viuo legatario. 36.

37 *Legatum purū quando legatarius habet substitutum vulgarem non transmittitur semper, sed distinguitur: & declaratur. num. 38. 39.*

40 *Pœna adiecta solutioni legati non transmittitur.*

41 *Fideicommissa vniuersalia pura, vel in diem certam relicta, non agnita, non possunt cedi titulo singulari, ideo cessionarius non potest cogere hæredem adire, & restituere ex Trebelliano.*

42 *Fideicommissarius vniuersalis licet non possit cedere ius fideicommissi. potest tamen cōstituere procuratorem simplicem nomine suo, & specialem ad petendum restitutionem.*

43 *Cessionarius, & procurator in rem suam, & si non possit compellere hæredem adire, tamen secus est si peteret hæredem cogi adire, & restituere fideicommissario ad vtilitatem ipsius cessionarij.*

44 *Fideicommissarius vniuersalis post agnitum fideicommissum, potest illud cedere, & pro suo arbitrio disponere.*

CASVS SECVNDVS.

Fideicommissorum & legatorum purè relictorum transmissio explicatur.

1 NVnc de transmissione legati, & fideicō-missi purè relicti agendum est, & hoc casu multi alijcasus suboriuntur, quos recitat Alciat. in l. cum filiofamilias. num. 25. ff. de leg. 1.

leg. 1. Primus est, quando hæres grauatus legata, vel fideicommissa post hereditatem aditam fuit in mora restituendi, hoc casu locum esse transmissioni, sine controuersia, sensit Alciat. ex text. in l. si vsusfructus legatus. ff. de vsufr. & quemad. quis vtat. & l. 3. §. 1. versic. idem. ff. de adimend. legat. Secundus est casus; quando talis fuit mens testatoris, quod legatum, vel fideicommissum transmittatur, & tunc locus est transmissioni. Tertius est casus in illis casibus, in quibus hæreditas ipsa non adita suadente æquitate transmittitur, in eisdem casibus, si eadem aderit æquitas, transmittetur etiam legatum, vel fideicommissum purum. Quartus casus est, quando fideicommissarius rei singularis, vel legatarius decessit post aditam hæreditatem; hoc etiam in casu locum esse transmissioni affirmarunt Paul. de Castr. in l. vnic. in princ. num. 7. C. de caduc. tollend. Pr. ct. Papien. in form. libell. pro legato rei singularis. in glos. 1. numero 10. Capra consil. 62. in 2. dub. & in consil. 66. in fin. Ias. in l. si infanti. colum. penult. C. de iur. delib. Rip. in l. hæredes mei, §. cum ita, num. 47. ff. ad Trebell. Socin. sen. in d. l. cum filiofamilias. num. 32. Et hic quidem casus probatur ex tex. in l. cogi. §. Martianus. ff. ad Trebell. l. 3. l. si in personam. C. de fideicom. & ratio est nam cum hæres adeundo hæreditatem videatur cum legatarijs, & fideicommissarijs contrahere. l. 3. i fi. ff. ex quib. caus. in possess. eat. & ob id ipsis fideicommissarijs actio incipiat ex testamento competere, qua contra hæredem experiantur, vt restituat. l. 1. C. cōmun. de legat. & tradit Bart. in l. si legatus. in princ. ff. ad trebell. Apparet iam ius aliquod ipsis fideicommissarijs acquisitum esse, nempe actionem, quam ad suos hæredes transmittunt. l. 1. C. de hæredit. act. Quintus est casus, quando fideicommissarius rei singularis, vel legatarius decessit ante aditam hæreditatem ab hærede, hic casus maiorem habet dubitationem, communis tamen sententia est locum esse transmissioni; ita communem testatur Alciat. in d. l. cum filiofamilias. num. 26. vers. vltimus casus. ff. de leg. 1. qui huius sententiæ recenset Socin. sen. in consil. vlt. lib. 4. attestātem pariter esse communem. & verè eam probarunt Bart. in d. l. cum filiofamilias. nu. 13. & Alex. in d. l. hæredes mei, §. cum ita. ff. ad Trebell. vbi Rip. num. 58. refert pariter Imol. & Guid. Pap. & his accedunt Socin. iun. in cons. 155. colum. vlt. lib. 2. Crauet. in d. l. cum filiofamilias, in 2. part. num. 264. & nu. 283. Phanuc. in tractatu de inuētar. part. 6. nu. 73.

Hi sunt casus recitati, vt dixi, ab Alciat. in d. l. cum filiofamilias. nu. 25. ff. de legat. 1.

2 Ego autem ad duos tantum casus materiam transmissionis legatorum, & fideicommissorum purè relictorum restringo.

3 Primus est de legatis, & fideicōmissis particularibus. Secūdus de fideicōmissis vniuersalibus differūt, n. legata & fideicōmissa particularia à fideicommissis vniuersalibus, quia legata & fideicommissa particularia exæquata sunt, fideicommissa autem vniuersalia non sunt exæquata legatis particularibus. glos. in l. 1. in fin. ff. de leg. 1. quam sequitur Bart. ibi num. 5. & seqq. Ripa num. 30. & alij. Picus in l. in quartam. num. 2. ff. ad leg. falcid. Crass. in §. legatum quæst. 1. num. 4. Gomez. uar. resol. tom. 1. cap. 12. num. 1. Differentias vero inter fideicommissum vniuersale & particulare recitat idem Crass. in §. fideicommissum. quæst. 3. & quædam de his tradit Peregr. de fideicom. art. 5.

4 Inquantum igitur ad primum casum nempe ad legata & fideicommissa particularia, hæc quoad transmissionem cedunt à die mortis testatoris, ita vt si legatarius, seu fideicommissarius post mortem eiusdem testatoris quocunque tempore decedat, legatum, & fideicommissum, petitionemque ipsius legati, & fideicommissi ad eius hæredes transmittit. l. si post diem. in princ. l. 1. ff. quand. dies legat. ced. l. vnic. §. cum igitur. & §. in nouissime. C. de caduc. tollend. l. si ita legatum. §. illi si volet. ff. de leg. 1. glos. in d. §. cum igitur. in verb. cedere. & ibi Bart. num. 1. Bald. num. 6. Castren. nu. 7. & ratio est, quia

5 legata, & fideicommissa particularia etiam ignoranti quæruntur. l. cum pater. §. furio. ff. de leg. 2. l. fin. C. quando dies legat. ced. l. si partem. §. si per fundum. & ibi glos. vlt. ff. quē ad seruit. amitt. nec obstat, si dicatur qđ legata, & consequenter fideicommissa hæc particularia possint repudiari l. si tibi homo. §. cum seruus. ff. de leg. 1. & sic non transmittantur nisi fuerint agnita & acceptata, cùm idem sit de hæreditate filij, qui etiam quòd ex præsumptione iuris sit hæres patris. glo. in auth. vt ij qui obligatas. §. vt autem. in verb. parentes. glos. 2. in l. 1. C. si min. ab hæred. se abstin. & glos. in l. necessarijs. in verb. teneantur. & ibi Alex. ff. de acquir. hæredit. tamen intelligitur ipso volente, non aliàs. Bart. Paul. de Castr. & Corn. in l. si matre C. de suis & legit. attento quod habet ius abstinendi. §. sui. instit. de hered. qualit. & differ. & regula est generalis quòd dispositio concernens fauorem certæ

per-

personæ intelligitur ipsa volente l.2.ff. de leg.commiss.latè Roland.cons.81.num.5.& seqq.vol.3.Tiraq.i tract.Le mort saisit. part. 7.declar.1.num.4.& seqq. quia respondetur quod licet legata & fideicommissa particularia irreuocabiliter, & incõmutabiliter acquirantur solùmmodo post acceptationem, & agnitionem, ex eo quia tunc repudiari non possunt; nihilominus acquiruntur etiam statim mortuo testatore ante acceptationem vel agnitionem reuocabiliter tamen, & commutabiliter, cùm tunc repudiari possint, ità soluit glos.in l.ei qui ità. in verb. acquiri.ff. de condit.instit.& ibi Bart.Bald.Paul.de Castr. & cæteri omnes & Surd.cons.253. num. 24. & seqq. vol. 2. Petr. de fideicom. quæst. 11.
6 num.593.Quò verò ad obligationem cedunt à die aditæ hæreditatis tantùm, & non ante; & est ratio,quia obligatio oritur ex quasi contractu, qui resultat ex aditione.l. apud Iulianum. in fine. & l. seq. ff. quibus ex caus. in possess.eatur.§.hæres.Instit. de oblig.quæ ex quas.contr.nasc.& sic dicunt Bart.Bald. Angel. & Castr. loc. cit. & Gomez. var. resol. tom.1.cap.5.nu.14.vers.si verò hæres spõte.
7 quò ad translationem autem dominij, iura videntur inter se diuersa, nàm quod dominium rei legatæ transeat in legatarium à die aditæ hæreditatis per hæredem tex.est in l. si tibi homo.§.cum seruus.ff. de leg.1.l. & eleganter.§.item si seruum ff.de dolo; sed quòd imò transeat à die mortis testatoris est tex.pariter apertus in l.vnic.§ cum igitur. in fin. & §.in nouissimo.C.de caduc. tollend. vbi dicitur quod dies legati cedit à morte testatoris, & in l. legatum ità.ff. de leg.2.l.à titio.ff.de furt.vbi quod dominium rei legatæ transit recta via in legatarium,& concordat l. si seruus legatus ff. de noxalib. Pro conciliatione igitur istius contrarietatis distinguitur, vt verè cedat à die aditæ hæreditatis, & hoc modo procedit tex.in d. l. si tibi homo.§. cum seruus. & l. & eleganter.§. item si seruum, quia non potest peti legatum nisi hæreditate adita; fictè autem cedat à die mortis testatoris,& hoc modo intelligitur tex. ĩ d.l. vnic. §. cum igitur. in fin. &.§. in nouissimo, cum alijs iuribus supracitatis, & sic conciliat glos. in d.§. cum seruus. in verb. aditæ. & in d.§. item si seruum,in verb. factus, & in l.à Titio. in verb.recta via.ff.de furt.& Bart.ac Bald.in loco præcitato. Aret. in l.omnia.num.2.ff.si cert.pet.
8 Ampliatur primò iste primus casus, vt locum habeat etiam in institutione purè facta in re certa dato cohærede vniuersali; hæc enim cum habeatur loco legati,& naturam legati sortiatur,similiter transmittitur ad hæredes ipso instituto in re certa decedente ante aditam hæreditatem ab hærede vniuersali. Bart.in l.ex facto.la grande.num.3.ff. de hæred.instit.Alex.cons.211.num.2. lib.7. Crauet.in l.cum filiofamilias. in 2. part. nu.265. ff.de leg.1. quamuis aliter sit de institutione vniuersali,vt dicam in casu.8.numer. 161.& seqq.

Ampliatur secundò, vt procedat quoque in legato, vel fideicommisso particulari relicto sub conditione,vel in diem;postquam purificata est conditio,vel cessit dies, de quo dicam inferius.num.23.

Ampliatur tertiò, vt locum habeat, quando legatur ab vno legatario,vel fideicommissario in alterum,vt pariter dicam inferius nu. 26.

9 Ampliatur quartò procedere, etiamsi legata, vel fideicommissa relicta sint à substituto; nam legatario,vel fideicommissario quandocunque post mortem testatoris decedente nõ solum antequam venerit dies substitutionis, sed etiam antequam institutus hæreditatem adierit, legatum vel fideicommissum quoad petitionem ad hæredes transmittit.l.hæredis aditio.§. inde dicimus.ff. quando dies legat. ced.quod verum est,etiamsi relicta sint à substituto pupillari d.l.hæredis aditio.§.tantundem.& l.1.ff.eodem.tit.

10 Declaratur primò casus iste,vt locum non habeat,quando legatum,vel fideicommissũ, si dies ipsius statim cederet à die mortis testatoris redderetur inutile; vt quando testator in testamẽto reliquit libertatem seruo, eique aliquid legauit, nam hoc casu legatum istud non cedit, nec consequenter transmittitur à die mortis testatoris, sed à die aditæ hæreditatis tãtùm, l.hęredis.§.interdum.cum l.seq. ff.quãd.dies leg.ced.l.1.§.ad eos.iuncta glos. in verbo.futurus.ff.ad leg.Falcid.d.l. vnic.§. libertatibus.C.de caduc.tollend.& hoc ea ratione quia si dies legati cederet à die mortis testatoris,illud esset inutile,quasi datum seruo sine libertate.l.seruis.C.de legat.legatum enim non debetur ante libertatem, quia sequeretur, quod hæreditas acquireret sibi ipsi, cum quicquid acquirit seruus, acquirat Domino, siue hæreditati; libertas autem non competit ante aditam hæreditatem. l.nam cum libertas.ff.quand. dies leg. ced. d. l.vnic.§.libertatibus; quia si fieret liber ante aditam hæreditatem, & postmodum contingeret

geret hæreditatem non adiri, absurdum esset libertatem reuocari. glos. in d. §. libertatibus. in verbo. libertatibus. Idem probat text. in l. epistolam. §. mulier. ff. ad Trebellian. vbi Auia instituit nepotem, quem grauauit restituere nurui suæ, quam quidem nurum deinde grauauit restituere filio hæredi instituto ab Auia, & sic ei, à quo acceperat, intelligitur nurus grauata post mortem; & hoc ex eo respectu, quia aliàs fideicommissum nurui inutile esset; sic declarat Bart. in d. §. mulier. & Aret. cons. 155. nu. 3. vers. nec obstat. & Ruin. cons. 131. nu. 6. lib. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 199. nu. 9.

11 Declaratur secundò non procedere in legato, quod facit testator seruo similiter alteri legato. l. hæredis. §. interdum. cum l. seq. & l. cum legato. ff. quand. dies leg. ced. & rationē assignat glos. in d. §. libertatibus. in verb. alijs, versic. in secundo. quia cum legatarius non habeat ius in seruo legato ante aditā hæreditatem, consequenter seruus ei non acquirit per l. cū ita. §. cū seruo. ff. quand. dies leg. ced.

12 Declaratur tertiò non procedere in legato vsusfructus, vsus, & habitationis; in his enim non cedit dies à morte testatoris, sed ab adita hæreditate tantum, & decedente legatario ante aditam hæreditatem non transmittit legata, nec eorum petitionem ad hæredes. de vsufructu. l. 2. l. si post diē. §. si vero. ff. quand. dies leg. ced. l. vnic. §. libertatibus. C. de caduc. tollend. de vsu, & habitatione. d. l. 2. Et ratio est, quia hæc non sunt ad hæredes transmissibilia. l. 3. l. si habitatio. ff. quand. dies leg. ced. & videbimus inferius cas. 66. & 67. sicut

13 è conuerso in his, quæ ad hæredes transmissibilia sunt, regulariter cedit dies à morte testatoris, vt per Cyn. Bart. Angel. & communiter Doct. in d. l. vnic. §. in nouissimo. C. de caduc. tollen. vbi reprobata glos. dicunt seruitutes reales cedere à morte testatoris sicut cætera legata, ea ratione quia istæ seruitutes sunt transmissibiles ad hæredes, & ratio rationis est nam dies dicitur cedere quoad tres effectus, nempe transmissionis, obligationis, & translationis dominij. Bart. Bald. Ang. Castrens. & alij in d. l. vnic. §. cum igitur. C. de caduc. tollen. Modò dies cedit à morte testatoris ad effectum tantum transmissionis, nam quoad alios effectus obligationis. s. & translationis dominij cedit ab adita hæreditate, vt supra proximè visum est, & testantur DD. prædicti: Igitur vbi sumus in materia ad hæredes nō transmissibili, frustratorium est quęrere, an ad effectum transmissionis dies cedat ante aditam hæreditatem. d. l. 3. ff. quand. dies leg. ced.

Declaratur quartò non procedere, quando legatarius, vel fideicommissarius decessit viuo testatore, vt infra dicam. nu. 28.

14 Huiusmodi autem legata, & fideicommissa particularia purè relicta, etiam non agnita cedi, donari, & in alium transferri possunt. Ias. in l. 1. nu. 96. ff. de leg. 1. Ruin. cons. 126. num. 15. lib. 3. Peregr. de fideicomm. art. 31. num. 31.

15 Secundus casus est de fideicommissis vniuersalibus puris, & in his quoque cedit dies, quoad transmissionem à tempore mortis testatoris, sicut in legatis, & fideicommissis particularibus, ita vt si fideicommissarius decedat post mortem testatoris fideicommissum purum etiam non agnitum ad hæredes transmittit: sic post Cyn. & Iacob. de Aren. tenet Bart. in d. l. cum filiofamilias. num. 13. ff. de leg. 1. & cons. 13. num. 10. quam opinionem communem esse testantur Ias. in d. l. cum filiofamilias. num. 118. Ripa. num. 76. Guid. Pap. cons. 122. num. 4. & 5. pro quo facit tex. in d. l. vnic. §. cum igitur. §. in nouissimo. C. de caduc. tollend. vbi indistinctè dicitur diem legatorum, & fideicommissorum purè relictorū

16 cedere à die mortis testatoris: Et ratio est, quia fideicommissario vniuersali statim secuta morte testatoris competit officium nobile ad cogendum hæredem inuitum adire, & sibi restituere hæreditatem. l. quia poterat. ff. ad Trebell. glos. in l. si legatus. in verb. iudicium. vbi Bart. ff. eod. & glos. in l. & sinc. in verb. cōuentos. vbi Bal. num. 4. C. ad Trebell. Dec. cons. 478. numero 7. versic. sed breuiter. Offi-

17 cium autem Iudicis nobile surrogatum loco actionis de sui natura est transmissibile ad hæredes. l. non solum. ff. de in integr. restit. l. Pan

18 tonius. in princ. ff. de acquir. hæred. Ex quo sequitur, quod siue fideicommissarius decesserit post aditam hæreditatem nondum sibi facta restitutione, siue decesserit ante hæreditatem aditam, indistinctè transmittit; de primo nempè cùm decesserit post aditam hæreditatem nondum sibi restitutione facta, adducitur tex. in l. cogi. §. Mæcianus. §. idem Mæcianus. ff. ad Trebell. l. à testatore. ff. de cōdit. & demonstrat. l. 3. l. si in personam. C. de fideicommissis. & tradit Bart. in d. l. cum filiofamilias. num. 12. & ibi Alciat. num. 26. vers. vltimus casus. & Socin. sen. num. 32. & Ripa nu. 73. qui testantur de communi opinione; idem Socin. sen. cons. vlt. num. 4. lib. 4. Dec. consil. 478. num. 5. Socin. iun. consil. 129. nu.

15.lib.1.Alba consil.79.num.20.lib.1.Peregr.de fideicom.art.31.num.4.Vasqu.de success. progress.§.7. num.49. Curt. iun. consil. 16.num.8.propè fin. & num. 9. Benedict. in c.Rainutius.de fideicommiss. substir. nu. 63. 64.Gomez.var.resolut.tom.1.cap.5.num.9. vers.si vero talis.& num.14.vers.item quæro Gaill.obseruat.131.num.1.& seqq.lib.2.

Quoad secundum, quando scilicet fideicommissarius decessit ante aditam hæreditatem ab hærede, quod adhuc locus sit transmissioni, hoc probatur in l.3.§.si quis Titio.vers. idem dicendum.ff.de adimen. legat. l. quidã ita in testamento.ff.ad Trebel.d.l. vnic. §. cũ igitur.& §.in nouissimo.C.de caduc.tollend. & tenet Bart. in d. l. cum filiofamilias. num. 13.& communem ibidem esse testantur Socin.sen.num.35.& Ias.num.106.vers.in contrarium.ff.de leg.1.& Ripa in l.hæredes mei. §.cum ita.num.58.ff.ad Trebell.& in d.l.cum filiofamilias.num.76.ff. de legat. 1. sequitur Paris.consil.66.num.57.lib.3.Neuiz. consil. 64.num.8.Guid.Pap. cons.122. num.7. & cons.148.num.2.Roland.cons.46.numer.4. lib.3.Couar.in c.Rainaldus.§.1.num.3.de testam. Crauet. in d. l. cum filiofamilias. in 2. part.num.280.in fin.Zanch. in repet.d. §. cũ ita.num.163.& Bologn. num.129.in 2.& 3. ampliat. Vasqu. de success.progress. §.7. nu. 49.Capic.decis.89.num.5.Natta.cons.472. num.14.Benedict.in d.c.Rainutius.de fideicom.substit.num.64.vers. plus dico. Soarez. recept.sent.lit.F.num.113.Crass. in §. fideicommissum. quæst.67.num.1.Præt.de interpræt.vlt.vol.fol.212.nu.20.Gomez. d. tom. 1. cap. 9. vers. si vero nondum.cum pluribus alijs quos allegat Soarez loc. cit. Cæuall.de comm.contr.comm.quæst. 635. ratio autem
19 differentiæ, quare hæreditas non adita regulariter non transmittatur.l.vnic.§. in nouissimo, C.de caduc.tollend.l.emancipata.C.qui admitti; Et tamen transmittatur fideicommissum non agnitum, maxime fideicommissum vniuersale, quod assimilatur hæreditati.§. restituta.instit.de fideicom. hæred.l.si filiusfamilias §.1.ff.quod cum eo.Corn.consil.180. sub num.2.lib.4.ea est, quia hæres ante aditã hæreditatem nullum ius habet deducibile aduersus alium; fideicommissarius autem vniuersalis ante aditam hæreditatem habet ius à lege, scilicet officium Iudicis, quo potest cogere hęredem adire, & restituere.l.apud Iulianum.§.vtrum.l.cogi.§.Mætianus.& §. idẽ Mætianus.ff. ad Trebell. quod quidem iudicis officium transmissibile est d. l. non solum. ff.de in integr. restit. post aditam verò hæreditatem habet actionem ex testamento, qua illum cogere potest ad restituendum l. 1. C. comm.de legat. quæ actio pariter ad hæredes transmissibilis est.l.vnic.C.vt action. & ab hæred. & contra hæred.

20 Ampliatur iste secundus casus, vt idem sit quoque in fideicommisso purè relicto in codicillis, vel vigore clausulæ codicillaris inducto; istud enim fideicommissum transmittitur, siue illud vniuersale sit, siue particulare, & siue adita, siue non adita sit hæreditas: vt post Alexan.Aret. Roman. & Raphael. Cuman. & contra Bart.in l.1.in 1.quæst.ff.de iure codicill. & cons.12.& illius sequaces, nempe Ang.de Aret.Barth. Socin. & Alex.tenẽt, & tuentur Ias.in d. l. cum filiofamilias. num. 120.& seqq. & Ripa num.74. & 75. vbi etiã testatur de communi. ff. de leg. 1. idem Ripa in l.hæredes mei. §.cum ità num. 57. in fine. ff.ad trebell. Dec.cons.478. num. 6. & seqq. & consil. 490. numero 11. & 12. latè Crauet.in d.l.cum filiofamilias nu. 284. & seqq. vbi quindecim fundamentis docet Bart. & eius sequaces malè sensisse, & hanc quoque opinionem contra Bart.tenet Gulielm.de Bened.in repet. c. Rainutius.in verb. si absque liberis moreretur. 2. num. 66. de fideicom. substit. de testam. & probauit Peregr. de fideicom. art. 31. num. 5. & ita demum decisum fuit, vt per Capic.decis.89. numer. 5. sequitur Præt.de interpræt. vlt. vol. lib. 3. interpræt.1.dub.5.solut.4.num.20.fol.212. & Crass.in §.fideicommissum. quæst. 67. nu.3. & ea potissimum adducitur ratio, quia virtus testamenti trãsfunditur in codicillos, & propterea sibi assumit naturam fideicommissi, & codicillorum l.2.§.fin.ff.de iure codicill.

Ideo cùm in facto occurrisset casus sequentis tenoris: quidã Petrus Perrera instituit hęredem suum Ioanem Lerger eius nepotem ex sorore, & ei sine liberis decedenti substituit quosdam alios consanguineos, qui substituti decesserunt viuente dicto Petro testatore & in testamento adiecta fuit clausula codicillaris, obijt idem testator cum illo testamento, Ioannes autẽ Lerger eius hæres sciens hæreditatem sibi delatam non curauit adire, & sic elapso anno decessit; vnde orta fuit cõtrouersia super hæreditate dicti testatoris inter Frãciscum Perrerã nepotem ipsius testatoris ex fratre, & Nicolaum Lerget fratrem cõsanguineum ipsius Ioannis Lerget hæredis instituti & sic inter hæredem ab intestato testatoris, & hæredẽ ab intestato Ioannis Lerget instituti,

quia

quia Fràciscus Perrera dicebat quòd cùm hæreditas dicti sui patrui non fuisset adita per Ioannem Lerget institutū, testamentum erat factum irritū,& consequenter hęreditas spectabat ad eum; Nicolaus autem Lerget è conuerso dicebat quòd cùm in testamento adesset clausula codicillaris, hæreditas erat conuersa in fideicōmissum purum, & propterea illud esse ad se transmissum, stante quod fideicommissum purum etiam non agnitum transmittitur ad hæredes, vt supradictum est, nàm clausula codicillaris operatur, quòd si testamentum non valet ex eo quòd non est adita hæreditas hæres ab intestato cogitur restituere hæreditatem hæredi scripto detracta per eum Trebelliania l. eam quam C. de fideicom. l. quia autem. ff. si quis omiss. caus. test. Bart. in l. 1. nu. 17. ff. de iur. codicil. Alex. cōs. 9. num. 6. vol. 1. Consuluit ergo in hac facti specie Cancer. uar. resol. lib. 3. cap. 31. num. 198. cum voto quoque aliorum Iurisconsultorum istud fideicommissum sic inductum vigore prædictæ clausulæ codicillaris etiam non agnitum nec adita hæreditate esse transmissum ad prædictum Nicolaum hæredem ab intestato supradicti Ioannis Lerget hæredis instituti.

Subampliatur autem hæc ampliatio, quia fideicommissum istud vigore clausulæ codicillaris inductum transmittitur etiam fideicommissario decedente ante hæredem institutum. Crass. in d. §. fideicommissum quæst. 67. num. 1. & 3.

21 Ampliatur pariter vt procedat etiam si fideicommissa relicta sint à substituto, quia fideicommissario quandocunque decedente post mortem testatoris, etiam si decedat antequam aduenerit dies substitutionis, vel hęres hęreditatem adierit, tamen ius petendi fideicommissum ad hæredes transmittit l. hæredis aditio. §. inde dicimus ff. quād. dies leg. ced. etiā si essent relicta à substituto pupillari. d. l. hęredis aditio. §. tātundē. & l. 1. ff. eod. tit.

22 Ampliantur primò generaliter isti duo casus quia legatum, & fideicommissum purum non agnitum, nec acceptatum transmittitur à die mortis testatoris nō solùm ad filios, sed etiam ad hæredes extraneos. Ripa in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 57. ff. ad Trebell. Gabriel. consi. 121. num. 21. lib. 1. Odd. de compend. substit. part. 6. quæst. 1. art. 2. ampliat. 1. Intrigl. de substit. cent. 3. quæst. 45. num. 3.

23 Ampliantur secūdò isti duo casus vt locū habeant non solùm in legato vel fideicommisso puro, sed etiam in legato vel fideicommisso conditionali purificato, vel etiam in diem postquàm dies cessit, quia legatum vel fideicommissum conditionale siue sit particulare, siue vniuersale, postquàm est purificatum, vel in diem postquàm dies aduenit similiter transmittitur ante agnitionem vel acceptationem: hoc probatur ex tex. in l. fin. ff. quand.
24 dies leg. ced. & in l. fin. C. eod. & ex ratione quia legatum vel fideicommissum conditionale dicitur purum postquàm conditio euenit, cùm puri ac purificati idem sit iudicium l. si pupillus. ff. de condit. instit. l. sed & si de sua. in fin. ff. de acquir. hæred. l. potior. §. videamus. ff. qui potior. in pignor. hab. l. vlt. §. titius. ff. de vulg. & pup. Zanch. in reper. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 463. ff. ad Trebell. & sic quod transmittatur, responderunt Socin. sen. consi. vlt. num. 4. lib. 4. Socin. iun. consi. 141. num. 27. vol. 2. Cæphal. consi. 132. num. 8. Roland. consi. 46. num. 6. lib. 3. Paul. de Castr. consi. 77. num. 6. part. 2. Surd. consi. 253. num. 28, vol. 2. & consi. 517. nu. 2. vers. & si dicatur. & nu. 3. lib. 4. Gabriel. consi. 121. num. 21. lib. 1.

25 Subampliatur quia transmittitur non solùm ad filios sed etiam ad extraneos hæredes, vt dixi num. 22.

Declaratur ampliatio, nā requiritur quod purificatio, vel cessio diei euenerit ante mortem legatarij seu fideicommissarij, aliàs si euenisset post mortem non esset locus transmissioni l. 4. §. sed & si decesserit ff. de alim. & cibar. leg. l. vnic. §. sin autem aliquid C. de caduc. tollend. l. si in personam. & ibi glos. in verb. vtiliter C. de fideicom. Corn. cōs. 248. num. 1. vol. 1.

26 Ampliantur tertiò omnes isti duo casus, vt procedant etiam cùm legatur ab vno legatario vel fideicommissario in alterū, cùm enim huiusmodi legatum vel fideicommissum purum cedat à die mortis testatoris, ob id secundus legatarius vel fideicommissarius post mortem eiusdem testatoris decedens, legatum vel fideicommissum illud etiam non agnitum ad eius hæredes transmittit Crauet. in d. l. cum filiofamilias. 2. part. num. 270. & seq. ff. de leg. 1. qui reprobat Iacob. de Nigr. contrarium dicentem in l. 1. nu. 58. vers. non obstat ratio. ff. eod.

27 Ampliantur quartò ijdem duo casus, vt procedant etiam si legatarius vel fideicommissarius moriatur ante hæredem institutum quia nihilominus (cùm agatur de legato, & fideicommisso puro, quod cedit à die mortis testatoris) transmittit omne ius suum ad

hæredes, Odd. de compend. part. 6. quæst. 1. art. 2. vers. primus casus, Trentacinq. de subst. part. 4. cap. 14. num. 26. Intrigl. de subst. cent. 3. quæst. 45. num. 2, Crass. in §. fideicommissum, quæst. 67. num. 1. Rota Roman. decis. 163. num. 1, part. 2. in recent.

Ampliantur quintò duo casus prædicti, vt non solùm procedant quoad transmissionem legati & fideicommissi, sed etiam quoad transmissionem iuris repudiandi ipsum legatum, & fideicommissum, namquè si legatarius vel fideicommissarius decessit ante agnitionem, potest hæres ex persona eiusdẽ legatarij, vel fideicommissarij defuncti legatum & fideicõmissum illud repudiare eo modo quo poterat defunctus; hoc probat tex. in l. si fundum sub conditione §. si titius ff. de leg. 1. & ratio est quia hæredi licita sunt omnia, quæ defuncto permissa erant l. hæres in omne ius ff. de acquir. hæred. l. cum hæredes ff. de acquir. poss. l. nihil aliud ff. de verb. signif. l. hæredem ff. de reg. iur. nimirùm quia repræsentat personam defuncti §. 1. in auth. de iureiur. à morient. & in eum transeunt omnia iura, & actiones l. 1. C. vt action. ab hæred. & cont. hæred. & simile est de hæreditate, quià in casibus, quibus ea non adita transmittitur ad hæredes, transmittitur cum beneficio abstinendi, & repudiandi l. si quis filium familias §. 1. l. necessarijs ff. de acquir. hæred. §. sui. Instit. de hæred. qualit. & differ. & ità in specie quòd hæres legatarij possit repudiare legatũ non agnitum ab eodẽ legatario, tradit Socin. iun. consil. 150. num. 4. volum. 2. & Surd. ex professo cons. 300. vol. 2.

Nec obstat, quòd dominium rei legatæ transeat recta via, & ipso iure in legatarium l. à Titio ff. de furt. etiamsi ignoret legatum sibi factum l. cum pater §. surdo ff. de leg. 2. ob id tanquàm acquisitum ampliùs repudiari nõ possit ad tex. in l. suus hæres. & l. sicut maior C. de repud. hæred. quia respondetur quòd licèt dominium transeat recta via in legatarium, tamen transit commutabiliter, & reuocabiliter, ità quòd legatarius potest illud legatum ante agnitionem acceptare, & repudiare l. si tibi homo §. cùm seruus. l. seruum filij. §. si quis ff. de leg. 1. sic respondet gloss. in l. ei qui ità. in verb. acquiri ff. de cõdit. instit. Paul. de Castr. in l. si ità legatum, §. illi si volet nu. 2. ff. de leg. 1. Aret. in l. omnia nu. 2. ff. si cert. pet. Socin. cons. 78. num. 6. vol. 4. Bertrand. cons. 116. num. 20. & seqq. vol. 2. Natta consil. 488. nu. 20. vol. 3. Benint. decis. 37. nu. 8.

Declaratur tamen ista ampliatio, vt non procedat quando quis vellet repudiare legatum in damnum, & præiudicium alterius sine proprio suo commodo, puta si vellet legatum renunciare in præiudicium creditorum, qui non possent satisfieri de illorum credito, nisi illud computare ur in hæreditate debitoris, idemque renuncians nullum ex hac renũciatione commodum sentiret, hoc enim casu non esset ei permissa repudiatio legati l. libertò octoginta ff. de bon. libert. quamuis aliter dicendum sit dùm repudiat ad propriam vtilitatem licèt cùm damno alterius, quia tũnc potest hæres legatarij legatum ipsum repudiare, non habita consideratione damni alterius quod potest euenire: sic declarat Bart. in l. si mihi & tibi, num. 3. in fin. quem sequitur ibi Castrens. num. 4. Alex. num. 6. vel subsequenter Ias. nu 17. & seqq. ff. de leg. 1. idem Alex. cons. 113. num. 5. vol. 3. Surd. d. cons. 300. num. 20. & seqq. vol. 2. & ratio est quia interesse proprium renunciantis facit cessare suspicionem fraudis l. meritò ff. pro soc.

28 Declarantur primò duo casus prædicti, vt locum non habeant quãdo legatarius, vel fideicommissarius decessit superstite testatore, tunc enim licet legatum & fideicommissum ipsum sit purum, tamen non transmittitur, sed efficitur quasi caducum: de legato l. si augustæ. ff. de leg. 2. l. vnic. §. pro secundo C. de caduc. tollen. Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. num. 266. ff. de leg. 1. ex sententia Paul. de Castr. in l. ciuitatibus. §. 1. ff. de leg. 1. & Corn. cons. 118. num. 6. lib. 2. Et de fidei commisso d. l. vnic. §. pro secundo C. de caduc. tollen. Curt. iun. cons. 96. numer. 4. & 5. Crauet. in loc. cit. num. 314. & Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 215. sub num. 34. vers. sanè. Gabriel. cons. 91. num. 5. lib. 2.

Et idem est si decedat ante hæredem grauatum de aliquid dando, vel soluendo post eius mortem, vel cùm morietur, quia legatarius, vel fideicommissarius decedens ante ipsum hæredem grauatum, non transmittit legatum vel fideicommissum ad hæredes suos, non quia illud effectum sit caducum, sed quia est conditionale, & decedens ante ipsum hæredem dicitur decedere ante euentum conditionis l. 1. §. dies. ff. de condit. & demonstrat. l. si cum hæres l. huiusmodi. ff. quand. dies leg. cedat l. si pecunia. §. quod ità ff. de leg. 2. l. vnic. §. sin autem aliquid sub cõditione. vers. quod si in medio C. de caduc. tollend. imò illud non transmittit neque ad liberos. Paris. cons. 83. nu. 1. & seqq. vol. 2. & cons. 21. nu. 1. & 2. vol. 3.

Idem

Idē est quoque de hærede instituto, quia si is decedat ante testatorem caducatur testamentum,& substitutio pupillaris. De testamento tex. in l. non putauit §. à primo gradu ff. de contratab. d. l. vnic. §. pro secundo C. de caduc. tollend. & de substitutione pupillari l. quod si filius ff. de captiu. & postlim. reuers. glos. in d. §. pro secundo. in verb. substitutus. Quamuis aliter dicendum sit de substitutione vulgari, vel etiam fideicommissaria, hæc enim non expirat, nec efficitur caduca si institutus decedit in vita testatoris d. l. 1. §. pro secundo: sed latè de caducitatibus substitutionum,& an & quando caducato primo gradu, sequens admittatur, tradunt Menoch. consil. 106. nu. 373. & seqq. Peregrin. de fideicom. art. 15. & Fusar. de substit. fideicom. quæst. 469.

29 Subdeclaratur primò huiusmodi declaratio non procedere si ex coniecturis constare potest de intentione testatoris, quòd voluerit legatum & fideicommissum trānsmitti etiam si legatarius, vel fideicommissarius decedat
30 ante testatorem, potest enim testator id quod de sui natura transmissibile non est transmissibile facere,& è conuerso. Bald. in l. si pater num. 19. C. de instit. & substit. Dec. in l. 1. nu. 7. C. eod. Socin. in l. 3. num. 3. ff. de leg. 1. Ias. in l. si is qui pro emptore. num. 345. ff. de vsucap. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ità num. 195. in 1. editione. ff. ad trebell. Natta consil. 688. num. 2. vol. 4. Dec. cons. 574. num. 4. Socin. iun. consil. 63. num. 2. & 3. lib. 4.

31 Sic etiam quod transmissibile est à die mortis ipsius testatoris potest facere quòd illud transmissibile sit solummodo post certum tēpus, puta si idem testator dixerit; titio centū dato, aut si titius ante decesserit quàm accipiat, eadem centum Sempronio dato; tunc si titius decedat ante legati exactionem, illud non intercedente mora hæredis testatoris ad hæredes non transmittit l. 3. §. si quis titio. vbi Bart. num. 4. ff. de adim. leg. & latiùs dicā inferius. num. 37. & sic non attenderetur tempus mortis testatoris, sed exactionis: sic ver-
32 ba quę aliàs important conditionem ex coniecturata mente testatoris important diem, non conditionem. Ruin. cons. 166. num. 10. lib. 3. Torniell. in l. hæredes mei. §. cum ità. num. 61. vers. moueor. & ibi Zanch. nu. 209. per tex. in d. l. in conditionibus. §. hæc scriptura. ff. de condit. & demonstrat. & l. Seius Saturninus ff. ad trebell. & ità quod legatarius vel fideicommissarius ex coniecturata testatoris volūtatę transmittat etiam si is ante testatorem decedat, tenet Ruin. cons. 156. nu. 1. iuncto nu. 4. lib. 2. Dec. d. cōs. 574. nu. 1. & seqq. quod extollit Socin. iun. cons. 167. nu. 21. & seq. vol. 2. idem Dec. cons. 369. num. 1. Crauet. in l. cum filiofamilias. 2. part. num. 267. ff. de leg. 1. Molin. in apost. ad cōs. Alex. 109. vol. 2. in apostill. magn. ad finem, quem allegat Zanch. in d. §. cum ità num. 215. Bursat. cons. 261. num. 12. Phanuc. de inuentar. part. 6. nu. 88. in fin. Bald. ass. Quint. cons. 177. num. 45. inter cons. vlt. vol. lib. 1. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. nu. 29. & hanc veram esse puto, licet è contra teneant Curt. iun. cons. 96. num. 4. & 5. Paul. de Castr. consil. 402. num. 1. lib. 2. Torniell. in d. §. cum ità. nu. 62. in fin. Crauet. in d. l. cum filiofamilias. in 2. part. num. 314. & 359. ff. de leg. 1. Præt. de interpræt. vlt. vol. lib. 3. fol. 215. sub num. 34. vers. sanè; sed isti intelliguntur quando non extant coniecturæ testatoris in contrarium ex iam dictis.

33 Subdeclaratur secundò non procedere in fideicommisso facto in cōtractu iuxta l. quoties. C. de donat. quæ sub mod. & tradita per Fusar. de substitut. quæst. 14. num. 8. & Martam cons. 191. nu. 1. & seqq. cum multis relatis per eos, tunc enim illud pariter transmittitur ad hæredes etiam decedente fideicommissario superstite fideicommittente per tex. in §. ex conditionali. instit. de verb. oblig. §. cum quis. instit. de inut. stipul. l. is cui. ff. de action. & obligat. & sic tenet Gulielm. de Bened. in c. Raynutius. in verb. vxorem nomine Adelasiam. de success. ab intest. num. 62. de testam. Zanch. in d. §. cum ità. nu. 154. vers. amplia secundò. Surd. cons. 517. num. 3. lib. 4. & decis. 144. num. 24. & dicam in cas. 5. numero 5.

34 Subdeclaratur tertiò ista declaratio non procedere quādo legatum, vel fideicommissum relictum est alicui sub nomine dignitatis, tunc enim licet legatarius vel fideicommissarius decedat antequàm cedat dies legati vel fideicommissi, nihilominus legatum ipsum, vel fideicommissum non sit caducum, sed transit ad successorem in eà dignitate, quia pręsumitur testatorem voluisse relinquere non illi particulari personæ existenti in dicta dignitate, sed ipsimet dignitati. l. quod Principi. & ibi Bart. Bald. & Paul. de Castr. ff. de leg. 2. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 17. num. 1. & 2. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 121. num. 1. & seqq. quod tamen intellige quando dignitas competit iure proprio, secus si nomine alterius, vel ex alterius per-

persona;idem Bart.Bald.& Paul.de Castr.in d.l.quod Principi.Mantic.loc. cit. num.3. & Menoch.d.præsumpt.121.nu.5.

35 Declarantur secundò isti duo casus, vt nō procedant quando legatæ sunt duæ res alternatiuè,& vna legata est purè, altera sub conditione, tunc enim si legatarius decedat ante euentum conditionis non solùm non transmittit legatum conditionale,sed neque legatum quod purè relictum est l.cum illud.§.nec aliud.l. cum ità. in princ.ff. quand, dies leg. ced.Zanch.in d.§. cum ità. nu. 188. Roman. sing.88. Euerard.in loc.legal. loc.à natur. alternat.nu.12.vers.quintò.

36 Subdeclaratur ista declaratio vt locum habeat quando conditio pendet etiam post mortem eiusdem legatarij, tunc enim verum est, quòd legatis duabus rebus alternatiuè, vna purè, altera sub conditione, non solùm non transmittitur legatum conditionale, de quo nullum est dubium, sed neque transmittitur legatum,quod purè relictum est.Si autem cōditio extitit viuo legatario, tunc stante purificatione ipsius conditionis sine dubio transmittitur,vt mox dixi nu.23.& pariter si conditio non extitit, sed defecit in vita, idem est, quia adhuc istud legatum purum transmittitur. d. l. cum ita. in princip. ff. quand. dies leg.ced.& si defecit in puncto mortis,puta si testator dixerit; Seiæ decem dato, aut si pepererit dato fundum:tunc si ea decesserit antequam pariat, conditio censetur deficere in puncto mortis, & tali casu legatum decem, quod est purum, ad hæredes pariter transmittitur.l.si vsusfructus.§.inde quærit.ff.quand. dies leg. ced. & sic intelligit, & distinguit Bart.in d.l.cum illud.vers.circa istud.

37 Declarantur tertiò isti duo casus,nàm aliter dicendum est quando legatarius habet substitutum vulgarem, cū in legato fieri possit substitutio vulgaris,sicut in institutione.l, vt hæredibus.ff.de leg.2.puta si dictum sit lego tibi fundum,& si nolueris,ipsum lego Sēpronio; quando enim legatarius cui facta est hæc substitutio vulgaris, agnouit legatum in vita,moriens quidem transmittit ipsum legatum ad eius hæredes,non ad substitutum, ex quo ipsa substitutio vulgaris per agnitionem legati expirata est.l.si legata.C.de legat. & per mortem agnoscentis amplius non reuiuiscit l.qui res.§. aream. ff. de solut. l. solita. C.de remiss. pignor. Verùm si idē legatarius moritur antequàm legatum agnoscat vel repudiet; huiusmodi legatum quamuis purum sit non semper transmittitur ad eius hæredes, sed distinguitur hoc modo: Aut verba executiua referuntur ad ipsum legatarium, & tunc si hæres testatoris fuit morosus in solutione legati, illud transmittitur ad hæredes eiusdē legatarij, at si non fuit morosus non transmittitur sed vadit ad substitutum l. 3. §. 1. ff. de adimend. legat. Aut referuntur ad hæredem idest hæredem testatoris, Et tunc si sumus in legato particulari transmittitur ad hæredes ipsius legatarij statim quod dies cessit,hoc est à die mortis testatoris, nec requiritur aliqua mora hæredis d.§.1.vers. sed & cum quis; si autem sumus in legato vniuersali,illud vadit ad substitutum,nec transmittitur ad hæredes legatarij, nisi vel eidem legatario facta fuerit restitutio ipsius legati l.quidam ità.ff.ad trebell.vel hæres testatoris fuerit morosus in restitutione eiusdem legati.d.§.1.vers. idem dicendum:& sic distinguendo tenet Bart. in d. l.3.§.1.num.4.ff.de adimend. legat. & cum eo transeunt.Paul.de Castr.in l.si legata.nu. 2.& Alex.& Ias.num.1.C.de legat.

38 Subdeclaratur primò hæc tertia declaratio,vt locum habeat si legatarius decedit post diem legati cedentem,quia si decederet antequàm cedat dies legati, legatū ipsum ad eius hæredes nunquàm transmitteret, sed iret indistinctè ad substitutum d.l.3.§.1.& ibi glo. in verb.Titij.l.si legatum.§.quod si ità. ff. de adimend.legat.

39 Subdeclaratur secundò hæc declaratio vt non procedat quando in legato facta est substitutio fideicommissaria, puta si testator grauauit legatarium restituere rem legatam alteri,namque si idem primus legatarius moritur antequàm legatum agnoscat, vel percipiat, huiusmodi legatum nec transmittitur, nec extinguitur, sed remanet apud hæredes testatoris cum onere suo, hoc est quia debent illud restituere substituto, si res legata est apud eos.l.si ab eo.ff.de vsufruct.legat.Bart. Bald.& Paul.de Castr.in l.fideicommissum. ff.de leg.1.Ias.in l.si legata. num.2. C. de legat.si verò esset apud alium debent actionem cedere aduersus eū.l. si seruus legatus. §. qui Margaritam.ff.de leg.1.

40 Declarantur quartò omnes isti duo casus quia licet legata pura cedant, & transmittantur à die mortis testatoris etiam non agnita, non tamen idem dicendum est de pęna adiecta solutioni ipsorum legatorum,nàm si legatario relictum est aliquid soluendum ab hærede intra certum tempus sub pęna amissionis hęreditatis,vel alia pęna, idem legatarius quandocunquè decedens post mortem testatoris

toris ante solutionem legati, legatum quidē ad hæredes transmittit; pænam autem adiectam solutioni ipsius legati & commissam ob non secutam solutionem intra statutum tempus, minimè transmittit. Sic tradunt Bart. cōs.7. Guliel. de Bened. in repet. c. Rainutius. verb. si absque liberis. 2. de legat. & fideicom. num. 231. Caualcan. decis. 10. nu. 38. in fin. part. 3. Roman. sing. 491. Præt. de interpræt. vltim. vol. lib. 3. fol. 217. num. 54. adducunt tex. in l. si pænum. & l. cum fine. ff. quād: dies leg. ced. quæ leges hoc non probant: sed tamē declaratio in se vera est, nam actio quæ pęnalis est ex vtraque parte vt ī hoc casu quia agitur de pęna applicāda his, à qbus nihil abest, non transit ad hæredes, nec contra hæredes Bart. in l. 1. nu. 6. ff. de priuat. delict. Osasch. decis. 152. num. 8. vbi plures refert. Farinac. in pract. crim. quæst. 10. nu. 61. & seqq. Ang. Aret. in §. his autem. num. 2. vers. secundò habes. instit. de lege aquil.

41 Sed licet hæc fideicōmissa vniuersalia pura, & similiter in diem certam relicta quoad transmissionem cedant à die mortis testatoris, tamen antequam agnita sint, non possunt alteri cedi titulò singulari, vel particulari, ita quòd cessionarius cogere possit hæredem adire, & restituere ex Trebelliano. l. si mulier. la 2. §. ex asse. ff. de iure dot. Bald. in l. 2. num. 1. C. de pact. & consil. 219. num. 1. lib. 2. Ias. in l. 1. num. 96. ff. de legat. 1. & in l. cum secundum num. 2. C. de fideicomm. Ruin. consil. 126. num. 12. lib. 3. Ripa in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 63. ff. ad Trebell. Corn. consil. 211. num. 11. vol. 2. Tiraquel. cum alijs per eum allegatis de retract. lignag. §. 26. glos. 1. num. 52. & ratio colligitur ex eodem text. in d. §. ex asse, nempe quia restitutio non fieret secundum quòd testator disposuit, quam rationem adducit etiam Bart. in l. qui ita §. 1. ff. ad Trebellian. Ias. in d. l. 1. num. 97. ff. de leg. 1. Roland. consil. 28. num. 35. lib. 2. Peregr. de fideicommiss. artic. 31. num. 36. ideo Bald. in l. sancimus. num. 2. C. ad Trebell. dicit hoc esse speciale in restitutione ex Trebelliano ea ratione, quia non potest separari à persona fideicommissarij, sed oportet, quòd sumat vim in eius persona.

42 Declaratur primò, quia licet fideicommissarius vniuersalis non possit cedere ius fideicommissi vniuersalis, & cessionarium constituere procuratorem in rem suam; potest tamen constituere procuratorem simplicem nomine ipsius fideicommissarij ad petendum restitutionem. l. restituta. §. sed & si voluntate. l. qui ita. §. etiam absentis; & vtrobique Doctores. ff. ad Trebell. glos. in l. apud Iulianum. §. vtrum. in verb. & restituere. ff. eodem tit. Peregrin. de fideicomm. art. 31. numero 32. qui tamen procurator secundum Bart. in l. si stipulatus fuerim. numero 6. ff. de verbor. oblig. & eundem Peregrin. ibidem, debet habere mandatum speciale.

43 Declaratur secundò, vt tunc demum cessionarius, & procurator in rem suam non possit agere, nec hæredem compellere adire, quando scilicet peteret simpliciter hæredem cogi adire, & sibi restituere, secus si peteret hæredem cogi adire, & restituere fideicommissario ad vtilitatem tamen ipsius cessionarij, siue emptoris; hoc enim modo agere, & hæredem compellere potest, vt post Bald. Angel. Imol. & Raphael. tenet Alexand. in d. l. apud Iulianum. §. vtrum. num. 3. Paul. de Castr. in d. l. qui ita. §. etiam absentis. num. 6. ff. ad Trebellian. Boss. in tit. Bannit. quid amitt. num. 16. Gabriel. consil. 121. numero 49. lib. 1. & ratio est, quia sic iura transeunt in fideicommissarium, & consequenter cessat ratio propter quam prohibita est cessio fideicommissi, idē Gabriel. d. consil. 121. numero 49. lib. 1.

44 Declaratur tertiò, quia post agnitum fideicommissum vniuersale, potest fideicommissarius illud cedere, vendere, & de eo vti de hęreditate adita disponere. ff. & C. de hæredit. vendit. Peregrin. de fideicom. art. 31. nu. 34.

SVMMARIVM.

1 *Legatum, & fideicommissum in diem certam relictum, quoad transmisionem cedit à die mortis testatoris; quoad obligationem, & translationem dominij die adueniente.*

2 *Legatum, & fideicommissum relictum in diē incertam omni incertitudine nullatenus cedit, nec consequenter transmittitur, nisi die adueniente.*

3 *Dies incertus facit conditionem.*

4 *Dies incertus omni incertitudine apposita executioni legati seu fideicommissi puri, facit illud conditionale, & impedit transmissionem.*

5 *Legatum & fideicommissum relictum in diē, quam certum est esse venturam; si certum est venturam esse in vita legatarij, transmittitur ad hæredes, si incertum, non transmittitur, nisi die adueniente.*

6 *Dies, quam incertum est, esse exituram in vita legatarij, seu fideicommissarij, impedit transmissionem etiam si ea apposita non est sub-*

substantiæ sed executioni; ac etiam si apposita est in personam tertij non habentis interesse. 7.

8 *Legatum, & fideicommissum relictum in diē non incertam omni incertitudine, sed incertam, an ventura sit, vt est dies certa ætatis, dicitur conditionale, & non transmittitur: siue adiecta sit personæ honorati, siue in personam grauati. 9. & seqq. siue in personam tertij. 12.*

10 *Differentia inter dictionem, post, & dictionē, cum;*

11 *Dictio; tamen; iuncta cum dictione, ita, vel dictione, si, stat taxatiuè.*

13 *Dies certa ætatis facit legatum, & fideicommissum conditionale vbi apposita est substantiæ; at vbi apposita est executioni distinguitur.*

14 *Tempus nuptiarum dicitur incertum, & non omninò futurum.*

15 *Dies dicitur adiecta executioni, quando apponitur in alia oratione post perfectum legatum, & fideicommissum.*

16 *Dies certa ætatis non facit conditionem, nec impedit transmissionem propter fauorem legatarij & fideicommissarij: sed reprobatur.*

17 *Legatum, & fideicommissum relictum ad certum tempus limitatum, non est conditionale, sed transmittitur.*

18 *Legatum libertatis relictū in diem certa ætatis alicuius, non extinguitur, etiam si ad diē præstitutam non peruenerit.*

CASVS TERTIVS.

Fideicommissorum, & legatorum transmissio discutitur quæ relicta sunt in diem.

QVantum ad transmissionem legati, vel fideicommissi in diem relicti, distinguendi pariter sunt aliqui casus.

1 Primus casus est, quando à testatore expressa est dies certa, vt die. 25. Nouembris, & tunc dies legati, & fideicommissi quòad trāsmissionem cedit, vt in legato, & fideicommisso puro, nēpe à die mortis testatoris, ita quod quandocunque legatarius, seu fideicommissarius post mortem testatoris decedat, legatum seu fideicommissum huiusmodi in diem certam relictum ad hæredes transmittit. l. si post diem. §. si verò. & ibi glos. in verb. post diem. l. si dies. in princ. vbi glos. in verb. statim. ff. quand. dies legat. ced. l. Sempronius. cum glos. in verb. cum post. ff. de vsufruct. legat. l. vnic. §. cum igitur. in fin. C. de caduc tollend. quoad obligationem, & petitionē cedit die tantummodo adueniēte. d. l. si di... in princip. l. si cui legetur. in princip. ff. de leg. 1. & glos. in d. l. vnic. §. cum igitur. in verb. cedere. C. de caduc. tollend. Nec inconueniens est, quòd dies legati, vel fideicommissi non cedat quoad petitionem; sed tamen cedat quoad transmissionem. l. hæredis. in princ. ff. quand. dies legat. ced. Ruin. consl. 85. num. 7. in fin. lib. 2. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. numero 206. ff. ad Trebell. Quò verò ad trāslationem dominij, similiter cedit die adueniente tā um, & non ante. Ripa post Imol. Aret. & Alex. in l. 1. num. 61. vers. vndecimò limita. ff. de leg. 1. per tex. in d. l. Sempronius. ff. de vsufruct. legat. Pract. Papiensl. in form. libel. pro legat. in glos. 1. sub num. 5.

Ampliatur, & declaratur hic primus casus in omnibus & per omnia prout ampliatus & declaratus est casus præcedens in partibus cōcernentibus legatum & fideicommissum purum; nàm cùm legatum & fideicommissum purè, & in diem certam relictum quoad transmissionem parificentur, easdem quoque ampliationes & declarationes tā speciales, quàm generales recipere necesse est.

Ampliatur autem in specie casus iste, quia fideicōmissarius transmittit ad hæredes etiā si is decedat ante institutū. Odd. de compend. part. 6. quæst. 1. art. 2. vers. primus est. Intrigl. de substit. cent. 3. quæst. 46.

2 Secundus est casus, quando ab eodem testatore expressa est dies incerta omni incertitudine, vt cùm magistratum inierit, vel cum nupserit; hoc casu dies legati, vel fideicommissi tàm quoad petitionem, quàm quoad transmissionem, & alios effectus cedit solummodo die ipsa adueniente. d. l. si dies. vers. at si incerta. ità quòd si legatarius vel fideicommissarius decesserit ante aduentum diei, legatum, vel fideicommissum ad hæredes nō trāsmittit. l. 1. §. dies autem. ff. de condit. & demōstrat. l. vnic. §. sin autem aliquid. C. de caduc.

3 tollend. quia dies incertus facit conditionem l. dies incertus. ff. de cond. & demonstr. l. talis scriptura. §. sed si sub conditione. ff. de leg. 1.

4 Ampliatur procedere, etiamsi legatum, & fideicommissum esset purum, hæc autem dies incerta omni incertitudine apposita esset executioni, & præstationi ipsius legati, seu fideicommissi; nàm quamuis hæc dies non sit apposita substantiæ legati, vel fideicommissi, sed executioni, tamen totum legatum, & fideicommissum redditur conditionale, & impeditur

ditur transmissio, si legatarius, vel fideicommissarius interim decedat.l.quibus diebus.§. quidam Titio.ff.de cond.& demonstr. Ruin. cons.85.num.5.lib.2. Doctores in l. si cui legetur.§.hoc autem.& ibi Bart.in princ.& Ias. num.6. vbi dicit sic communiter tenere Doctores. ff.de leg. 1.

5 Tertius casus est, quando expressa est dies non omnino incerta, idest quando expressa est dies, quam certum est esse venturam: Et tunc distinguitur, aut certum est illam esse vẽturam in vita legatarij; veluti si testator dicat, hæres meus cùm Titius morietur, centum eidem Titio dato; & tunc quia certum est Titium legatarium esse moriturum, & sic diem istam in vita eiusdem legatarij purificaturam esse, ob id legatum istud transmittitur à die mortis testatoris, ita vt quandocunque legatarius decesserit, legatum ad hæredes transmittit.l.4.§. si verò.ff. quand. dies leg. ced.l. hæres meus. in princ. & ibi glos.1.ff. de condit.& demonstrat. glos.in.l. vnic.§. cum igitur.in verb.in diem certam. C. de caduc. tollend. Aut incertum est illam diem esse venturam in vita legatarij, vel fideicommissarij; veluti si testator dicat hæres meus cum morieris, centum Titio dato; vel instituo mihi heredem vxorem meam, & post eius mortem substituo Aloysium fratrem meum & tunc licet certum sit diem omnino venturam, quia tamen certum non est ipsam extituram in vita legatarij, vel fideicommissarij, nempe quod hæres moriturus sit ante legatarium, vel fidei commissarium, ideo legatum, & fideicommissum istud tanquàm conditionale, cum dies incerta faciat conditionem, similiter non transmittitur, nisi die ipsa adueniente; ita quod legatario, vel fideicommissario ante mortem hæredis decedente, legatum, vel fideicommissum ad eius hæredes non transmittitur l. 1.§.dies d.l.hæres meus §.hæres meus l. quibus diebus.§.quidam titio ff.de condit.& demonstrat.l.si cũ hæres.l. huiusmodi.ff. quãd. dies legat.ced.l.si pecunia §.1.ff. de legat.2. Odd.de compend. part.6.art.2. sub num.7. Intrigliol.de substit. cent.3. quæst.46. nu.4. Gabriel.cons.121.lib.2.Eugen. cons.33.nu. 25. & seqq. lib.2. qui alios allegat & consuluit in eadem facti specie; saluo si essent coniecturæ testatoris in contrarium, quas adduxi in cas.1.num.88.& seqq. Aliud est exemplum, si testator dixerit; lego Titio centum, siue ipse contraxerit matrimonium intra annum cum Berta, siue non contraxerit; nam licet certum sit alterutrum dictorum casuum extiturum, quia tamen dubitatur, an viuo, vel mortuo legatario, seu fideicommissario exciturus sit, ideo legatarius, vel fideicommissarius ante impletam conditionem decedens non transmittit.d.l.huiusmodi.ff.quãd. dies leg.ced.glos.in l.necessario in verb. perfectam.ff.de peric.& comm.rei vendit.

6 Ampliatur primò hæc vltima pars istius distinctionis, vt locum habeat, etiamsi dies ista non esset apposita substantiæ legati, vel fideicommissi, sed apposita esset solutioni, & præstationi eiusdem legati, seu fideicommissi, nam quando incertum est, an dies extitura sit in vita legatarij, vel fideicommissarij, legatum, & fideicommissum dicitur conditionale, & non est transmissibile, etiamsi dies ipsa præstationi, & executioni apposita sit.l. quibus diebus.§. quidam Titio. ff. de condit. & demonstr. & ibi Bar. & Paul. de Castr. glos. vlt. & Doctores in l. Scius Saturninus.ff. ad Trebell.Ias.& alij in.l.si cui legetur §.hoc autem.num.6.ff. de leg.1. Zanch. in.l. hæredes mei.§. cum ita.num.172.vers.contrarium.& nu.178.ff.ad Trebell.Ruin. cons.85.nu.4.in fin.& num.5.vbi testatur de communi. lib.2.

7 Ampliatur secundò, vt procedat non solum quando dies apposita est in personam ipsius hæredis grauati, sed etiam quando apposita est in personam tertij, vel alterius nullum interesse prætendentis, vt si testator dixit; lego centum Caio, cũ Seius morietur, vel post mortem Seij; hoc enim casu, quia incertum est; an dies ipsa extitura sit in vita legatarij, vel fideicommissarij, ideo tanquàm legatum, vel fideicommissum conditionale similiter non transmittitur. d.l. quibus diebus.§. quidam Titio.ff.de condit.& demonstr. Zanch. in d.l.hæredes mei.§.cum ita.num.172.vers. contrarium.ff.ad Trebell.

8 Quartus casus est, quando dies expressa à testatore non est incerta omni incertitudine, sed incertum est, an ea ventura sit; vt si testator dicat; Titio, cùm viginti quinque annorum erit, centum lego; hoc casu quia incertum est Titium ad hos annos peruenire, ob id legatum similiter dicitur conditionale, & ipso Titio legatario ante aduentum temporis moriente legatum extinguitur, & sic non transmittitur.l.si cui legetur.§. hoc autem.ff. de leg.1.l.si ita scriptum fuerit.ff.de manum. test.l.si seruus liber esse.ff.de stat. liber. Bart. Bald.Ang.Castrens.Salicet. & Corn. in l.ex his. C.quand. dies leg.ced. Natta cons.472. num.8.Peregrin.de fideicom.art.31.nu.26.

9 Ampliatur primò, vt procedat non solùm

quando dies hæc certæ ætatis adiecta fuit personæ legatarij honorati, vt dictum est in hoc quarto casu; sed etiam quando apposita est in personam hæredis grauati, vt si testator dixit; heres meus cum viginti quinque annorum erit, centum Titio det; Nam dies ista pariter legatum conditionale facit. l. Thais. §. libertatem. in verb. humaniore interpretatione. ff. de fideicom. libertat. vbi apparet speciale esse fauore libertatis, vt certum tempus ætatis hæredis non faciat conditionem, & sic in contrarium sit ius commune; cui quidem textui non obstat, quod dicit Bart. in. l. si cui legetur. num. 2. vers. sed contra prędicta. ff. de leg. 1. dum respondet illum textum loqui de benigna interpretatione, quæ fit in qualibet vltima voluntate, quia contrarium habetur in. l. si ita scriptum. ff. de manumiss. test. & pro hac parte, quòd dies ista faciat legatum conditionale, est etiam text. in l. fideicommissaria. la 1. §. etiam. ff. eod. de fideicomm.
10 libert. & licet in d. §. etiam. sit dictio; post; tamen etiam dictio; cum; facit conditionem, & inter istas dictiones alia differentia non est, nisi quod dictio; post; requirit maiorem perfectionem; & quòd dictio; cum; designat rem in potentia naturali, sed dictio; post; in actu; l. inter illam. ff. de verb. signif. Alex. in d. l. si cui legetur. §. hoc autem. num. 2. & Ias. nu. 9. ff. de leg. 1. & sic partem istam, quod hæc dies adiecta personæ hæredis faciat legatum conditionale, tenent Dyn. Salicet. Imol. Raph. & Aret. in d. l. si cui legetur. §. hoc autem. ff. de leg. 1. Iac. de Aren. Cyn. & Bald. in. l. ex his. C. quand. dies leg. ced. quos refert, & pariter sequitur Alex. in d. §. hoc autem. numero 1. & Ias. num. 8. & num. 9. Contrarium verò, quod non faciat legatum conditionale tex. est in l. libertis quos. §. ab hęredibus. ff. de aliment. & cibar. legat. vbi hæres grauatus emere militiam seruo, cum ipse hæres peruenerit ad 25. annum, si contingat eum ante ipsam ætatem decedere, nihilominus transmittit onus emendi militiam ad eius hæredes, & per istum tex. sic tenet Bart. in d. l. si cui legetur. §. hoc autem. num. 1. & 2. ff. de leg. 1. & illum sequitur Bald. Ang. Florian. & Paul. de Castr. ibi, & Roman. in l. in illa. ff. de verbor. oblig. quos pariter refert Alex. in d. §. hoc autem. num. 1. & Ias. num. 8. non tamen recedo à priori opinione, quæ ex deductis verior videtur, quòd scilicet istud legatum sit conditionale & hærede decedente ante annum suæ ætatis. 25. legatum ipsum remaneat extinctũ. l. intercidit. ff. de condition. & demonstrat. & non obstat text. in l. libertis quos. §. ab hæredibus. ff. de aliment. & cibar. legat. quia testator ibi censetur legasse militiam in remunerationem seruitij præstiti hæredi, ex eo quòd legatarius cum eo moratus erat, illumque non dereliquerat; & iste sensus colligitur ex illis verbis ibi (si tamen te ante non reliquerit) nam dictio, tamen, quando iuncta
11 est cum, ita, vel consequenter cum, si, stat taxatiue. Ias. in. l. si mora. num. 7. in fin. ff. solut. matrim.

12 Ampliatur secundò, vt procedat nedum quando dies ista certæ ætatis apposita fuit in personam honorati, vel grauati; sed etiam quando apposita fuit in personam tertiæ personæ, vt si testator dicat; lego centum Caio, quando Seius erit 30. annorum; quia hoc casu legatum vti conditionale non transmittitur. l. si ita scriptum. ff. de manum. testam. l. si seruus liber esse. ff. de statulíber.

13 Declaratur primò, vt quidem verum sit diem ætatis, quando incertum est illam esse venturam facere conditionem, & impedire transmissionem, vbi apposita est dispositioni, & substantiæ legati, vt in hoc quarto casu exemplificatum est; secus tamen dicendum esset, quando ea esset adiecta solutioni, & pręstationi eiusdem legati, & sic quando legatũ esset purum, illius autem solutio differretur, nam tali casu distinguitur hoc modo: Aut solutio differtur in tempus, quod omnino futurum est, si legatarius vixerit, puta cum peruenerit ad quatuordecim, vel ad viginti quinque annos, & tunc dies non facit conditionem, sed eodem legatario ante illud tempus decedente, legatum transmittitur. l. ex his verbis. C. quand. dies leg. ced. l. Seius Saturninus. ff. ad Trebell. l. firmio. §. 1. ff. quand. dies leg. ced. Aut differtur in tempus non omnino futurum, & sic incertum omni incertitudine; vt cum nupserit; & tunc legatum est conditionale, sicut si tempus adiectum esset substantię legati, & consequenter non transmittitur legatario ante impletam conditionem decedente Ias. in. l. si cui legetur. §. hoc autem. nu. 6. ff. de leg. 1. Ruin. cons. 85. numero 5. lib. 2. & dixi supra numer. 4. namque tempus nup-
14 tiarum dicitur incertum, & non omnino futurum l. hæc conditio filiæ meæ. in princ. ff. de condit. & demonstrat. l. cum testator. vbi glos. vlt. C. de testam. manumiss. l. si dies. ff. quand. dies legat. ced. Gabriel cons. 150. num. 4. lib. 2.

15 Tunc autẽ dies dicitur adiecta substãtiæ, legati quãdo apposita est in eadem oratione, & con-

& constructu verborum, vt lego titio centum cùm erit quatuordecim annorum. l. si cui legetur. §. hoc autem. ff. de leg. 1. solutioni autem, & præstationi adiecta esse dicitur, quando apponitur in alia oratione post perfectum legatum; vt si testator dixerit, lego Caio centum, quæ ei præstari volo, quando peruenerit ad 25. annos; d. l. ex his. C. quād. dies leg. ced. sic Bart. in. l. si cui legetur. §. hoc autē. in princip. vers. tu dic. & ibi Bald. propè finem. vers. aut est dubium ff. de leg. 1. & Paul. de Castr. cons. 125. num. 2. lib. 1. & Mātic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 23. num. 28. vel si dixerit: lego Caio centum ex reditu prediorum meorum futuri anni. l. firmio. in princ. ff. quand. dies leg. ced. quando autem sumus in dubio an sit apposita in eadem oratione, vel in alia; sic distinguitur: Aut respicit substantialia, & censetur apposita substantiæ, aut respicit accidentalia, & censetur apposita executioni. Bald. in c. fin. num. 2. de præsumpt. Ias. in l. itē quia. nu. 22. ff. de pact. Dec. in l. in omnibus obligationibus. num. 8. & ibi Cagnol. num. 24. ff. de reg. iur. Crott. in l. nemo potest, nu. 85. ff. de leg. 1.

16 Declaratur secundò iste quartus casus, vt locum non habeat propter fauorem legatarij, vel fideicommissarij; vt si testator legauit filiæ, cum peruenerit ad sexdecim annos; nam illius fauore legatum præsumitur factum purè; & sic tempus videtur adiectum solutioni, non autem substantiæ legati l. Seius Saturninus. ff. ad Trebell. & per illum tex. Crott. in l. 1. num. 38. vers. primò. Ioan. de Nigr. num. 62. vers. in duobus. Fabius num. 33. in fin. ff. de leg. 1. sed tamen aduertendum est textum. in d. l. Seius Saturninus. non inducere transmissionem legati vel fideicommissi conditionalis ob fauorem alicuius personæ, quia ibi dies adiectus est solutioni qui non facit conditionem. sic post Bart. Ang. & Imol. in. l. si Mater. in princ. ff. de vulg. & pup. voluit Alexan. in d. l. Seius Saturninus. num. 3. Crauett. in l. cum filiofamilias. in 2. part. num. 350. ff. de leg. 1. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. numer. 325. ff. ad Trebell. & Rot. Rom. decis. 782. num. 18. & num. 19. part. 1. diuers.

17 Declaratur tertiò non procedere, quando dies certæ ætatis apposita est ad extinctionē legati, vel fideicommissi; & sic legatum, vel fideicommissum relictū est ad certum tempus limitatum, vt si testator reliquit vsum fructū Caio, dum filius, vel alius ad certam ætatem peruenerit tantum, hoc enim casu legatum, vel fideicommissum non dicitur relictum in diem incertum, & consequenter non est conditionale, nec extinguitur per mortem illius, de cuius ętate actum est, si ea occurrat ante illud tempus limitatum. l. ambiguitatem. C. de vsufruct. & ibi notant Bart. Bald. & alij. idem Bald. in. l. si cui legetur. vers. quartò oppono. ff. de leg. 1. & simile est in l. fin. C. de legat. vbi legato facto ad certum tempus finito tempore reuertitur ad hæredes testatoris, nec trāsit ad hæredes legatarij.

18 Declaratur quartò hic quartus casus, quia legatum libertatis relictum in diem certæ ętatis alicuius, non extinguitur speciali fauore libertatis, quamuis is, de cuius ętate actum est, ad præstitutam ætatis diem non peruenerit, sed die adueniente debetur. l. si ita scriptum. ff. de manumiss. testam. l. si seruus liber esse. ff. de stat. liber. l. fideicommissaria. la 1. §. etiam. ff. de fideicom. libert.

Huiusmodi autem legata, vel fideicommissa in diem relicta non possunt cedi via cessionis, vt de his, quæ relicta sunt in diem incertam dixi in primo casu numer. 260. & de his, quæ relicta sunt in diem certam dixi in secundo casu num. 41. & seqq.

SVMMARIVM.

1 *Legatum, & fideicommissum relictum sub modo, transmittitur ad hæredes, si modus per eos impleri potest; secus si impleri non potest. 4.*

2 *Legatum, & fideicommissum relictum sub modo, quoad transmissionem dicitur purū; quoad petitionem dicitur modale.*

3 *Modus quid sit.*

5 *Legatum & fideicommissum relictum sub modo impossibili, est purum, & transmissibile.*

CASVS QVARTVS.

Fideicommissorum, & legatorum transmissio tractatur quæ relicta sunt sub modo.

Equitur de legato, & fideicommisso relicto sub modo, puta quando testator legat centum, vt legatarius, & fideicōmissarius aliquid faciat: hoc casu videretur dicendū legatario ante modū impletū vel ante cautionem præstitam defuncto, legatum, & fideicommissum ad hæredes eiusdem legatarij, & fideicommissarij non transmitti, at-

tento quod legatum, & fideicommissum sub modo peti non potest, nisi præstita cautione de illum implendo. l. quibus diebus. §. termilius. ff. de condit. & demonstrat. iccirco satisdatione non præstita videtur transmissioni non esse locum: sed tamẽ veritas hęc est, quod si modus impleri potest per hæredes, tunc legatum, & fideicommissum modale ad eos transmittitur, etiamsi legatarius, & fideicommissarius ante modum impletum, vel cautionem pręstitã decedat per tex. & ibi glos. vlt. in l. à testatore. ff. de condit. & demonstrat. l. si post diem. §. eisdem. iunct. glos. in verb. heredi. ff. quand. dies legat. ced. nam quoad trãs
2 missionẽ legatum, & fideicommissum est purum, quoad petitionem, est sub modo; est
3 enim modus non dispositioni, sed executioni eius adiacens determinatio. Bald. in. l. si plures. num. 25. C. de condit. insert. Aut ab hæ-
4 redibus impleri non potest, & ad eos non trãsmittitur; sic distinguunt, & firmant Bart. in d. l. quibus diebus. §. Termilius. numero 13. & Bald. in d. l. si plures num. 25. C. de condit. insert. Papiens. in form. libell. pro legat. glos. 1. num. 13. Alex. in l. huiusmodi, num. 1. in fin. ff. de leg. 1. & in l. si decem. in fin. ff. de verb. obligat. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. numer. 337. versic. vltimò. ff. ad Trebell. Gabriel. cons. 5. num. 22. lib. 1. Gomez. var. re-
5 sol. tom. 1. cap. 12. num. 71. & cum eis transit Rustic. in comment. ad l. cum auus. in proem. num. 69. Si autem modus legato, & fideicommisso adiectus, est impossibilis, tunc pro non adiecto habetur. l. 1. in fin. C. de his, quæ penę nom. sicut dicimus de cõditione impossibili. l. si post diẽ. §. sed si ea ff. quãd. dies leg. ced. l. 1. l. si quis ita. ff. de condit. instit. l. obtinuit. l. multa. §. si seruos. in fin. ff. de condit. & demõstrat. §. impossibilis. instit. de hæred. instit. ob id legatum, & fideicommissum sub eodem modo impossibili relictum remanet purũ, & trãsmittitur Papiẽs. in d. glos. 1. nu. 13. in fin.

SVMMARIVM.

1 Contractus conditionales transmittuntur ad hæredes actiuè & passiuè, & ratio differentia inter contractus, & vltimas voluntates. 2.

3 Pactum, & stipulatio amplectitur hæredes etiam nulla mentione de eis facta.

4 Reseruatio conditionalis facta in renunciatione hæreditatis transmittitur ad hæredes etiam si reseruans decedat ante conditionem.

5 Fideicommissum conditionale institutum in contractu transmittitur etiam ante conditionis euentum.

6 Contractus conditionalis non transmittitur ad hæredes, si est personalis, vel actum est de iure personali.

7 Contractus conditionalis non transmittitur: si initus est super materia non transmissibili.

8 Contractus conditionalis non transmittitur, si factus est sub conditione potestatiua, vel mixta cuius non ad implementum procedit ex facto hominis tantum.

CASVS QVINTVS.

Contractus conditionalis transmissio differuur.

1 LIcet pendentia conditionis in vltimis voluntatibus regulariter impediat transmissionem, vt dictum est in primo casu; tamen diuersum est in contractibus, quia si stipulator, vel promissor moriatur pendente conditione obligationes, & dispositiones conditionales tàm actiuas, quam passiuas ad hæredes transmittit. §. ex conditionali. instit. de verbor. obligat. §. cum quis sub aliqua. instit. de inutil. stipul. l. is cui. & ibi glos. 1. ff. de action. & obligat. l. veteris. C. de contrah. stipulat. facit. l. spem C. de donat. l. iuris gentium. §. pactorum & l. tale. in princ. ff. de pactis. & ratio
2 differentię inter istum, & primum casum, hęc est inter conditionem appositam in contractibus, & conditionem appositam in vltimis voluntatibus, ea est, quia in contractibus interuenit factum stipulatoris volentis sibi, & hæredibus suis prospicere, & consulere: sic respondet glos. vlt. communiter approbata in d. §. ex conditionali. & glos. vlt. in l. si vxorem. C. de condit. insert. cuius respõsum probatur in l. si pactum. ff. de probat. vbi quilibet
3 præsumitur suo hæredi, vt sibi prouidere; & hinc fit, quod pactum, & stipulatio amplectitur hæredes etiam nulla de eis mentione facta. d. l. si pactum. l. si necessarias. §. de vendendo. ff. de pignorat. action. d. l. veteris. C. de contrah. & committend. stipulat. quod non est in legatario, vel fideicommissario, cuius nullum factum interuenit, sed ei legari potest etiam absenti, ignoranti, & dormienti, & sibi ipso iure acquiritur legatum. l. cum pater. §. surdo. ff. de leg. 2. & hanc eandem rationem

addi-

adducit etiã Tiraq. de primogen. quæst. 40. num. 70. & licet Ias. in l. si is qui pro emptore. nu. 316. & seqq. ff. de vsucap. colligat quinque rationes istius differentiæ, tamen & ipse ibi. num. 319. in princ. & num. 320. in fine. sequitur rationem istam. quam etiam tenet. Gomez var. resol. tom. 2. cap. 11. nu. 36. & Crass. in §. transmissio. quæst. 31. num. 3. Pyrr. Farrus. cons. 32. num. 6. inter cons. vlt. vol. lib. 2.

4 Ampliatur primò casus, vt procedat etiam in renunciatione hæreditatis facta cum reseruatione conditionali; nam illa reseruatio trãsmittitur, licet reseruans decedat ante euentum conditionis Socin. cons. 147. col. 5. circa medium. vers. secundò quod cogitauerit. lib. 1. Crauet. cons. 127. num. 9. 10. 11. & 12. Zanch. in repet. l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 154. ff. ad Trebell.

5 Ampliatur secũdò vt procedat quoquè in fideicommisso facto in contractu iuxta l. quoties. C. de donat. quæ sub mod. nàm substituto decedente ante donatarium siue hæredem grauatum, vel ante euentum conditionis: tamen fideicommissum ad eius hæredes transmittitur Bart. in l. huiusmodi ff. quand. dies leg. ced. Bald. in d. l. quoties. in fin. Couar. pract. quæst. cap. pen. num. 3. & 4. Gulielm. de Bened. in c. rainutius. in verb. & vxorem nomine Adelasiam. de success. ab intest. decis. 5. num. 62. Oldrad. cons. 224. numer. 28. Surd. cons. 247. num. 6. vol. 2. & cons. 517. num. 3. vol. 4. & decis. 144. numer. 24. Osasch. decis. 24. num. 2. Zanch. in d. §. cum ità. num. 154. vers. amplia secundò. post Ang. Aret. & Rip. per eum allegatos. Hæc tamen ampliatio non habet locum, quando conditio est expressa, & nominatim facta, eaquè defecta est, vt in suo loco dixi in cas. 1. num. 198. & seq. vbi etiam explicaui, an sententia ad hunc effectũ æquipararetur contractui, vel vltimæ voluntati.

6 Declaratur primò casus non procedere, vbi persona tantùm contrahentis considerata est, tunc enim vti actus personalis nunquã ad hæredes transmittitur l. Aurelio ff. de liber. legat. l. epistola. §. fin. & ibi glos. vlt. l. qui in futurum §. si ex altera ff. de pact. l. si sine. §. si in stipulatione. ff. rem rat. hab. l. ob res quoque donatas. §. si conuenerit. ff. de pact. dotal. l. si marito. §. si pater. ff. solut. matrim. & idem est de alijs iuribus personalibus, quia licet ius ex contractu transmittatur, tamen fallit quãdo ius est personale Dec. cons. 443. vers. & ità etiam respondetur. Surd. cons. 403. num. 41. vol. 3.

7 Declaratur secundò non habere locum in his quæ ex eorum natura non sunt ad hæredes transmissibilia Ang. in l. si ità stipuler. ff. de verb. oblig. vt vsusfructus, seruitus, vsus, habitatio, & similia de quorum singulis suo loco inferius tractabitur.

8 Declaratur tertiò vt casus iste procedat, quando stipulatio, vel dispositio facta est sub conditione casuali tantùm, quia si facta esset sub conditione potestatiua non transiret ad hæredes l. qui Romæ. §. Augerius. ff. de verb. obligat. Bart. in l. si decem cum petiero. num. 6. ff. eod. tit. Bursat. cons. 45. col. 4. vers. non obstant. & pariter non transiret, si facta esset sub conditione mixta. Ruin. cons. 26. num. 12. lib. 2. Cephal. cons. 118. num. 24. & num. 33. vers. ad illud vero. Rolãd. cons. 63. num. 50. vers. nec vis. lib. 4. Verùm quoad conditionem mixtam distinguo, vt si non adimplementum ipsius conditionis processit ex causa, vel facto hominis tantum, non etiam casus, & fortunæ; tunc dijudicanda sit, tãquàm potestatiua, & consequenter dispositio ad hæredes non transibilis: Si autem processit ex causa, vel facto casus, & fortunæ tantùm, non etiam hominis, æstimanda sit casualis, & sic dispositio ad hæredes transibilis, & ita dixi quoque in 1. cas. num. 228.

SVMMARIVM.

1 *Ius, & facultas implendi conditionem in vltimis voluntatibus actiue ad hæredes non transmittitur.*

Fallit si implere debens non fuit in mora sed fuit paratus implere. 2. passiue autem distinguitur. 3. & seq.

5 *Ius implendi conditionem in contractibus transit ad hæredes actiuè, & passiuè sicut contractus; si conditio est casualis, secus si est potestatiua 6. etiamsi eadem conditio potestatiua procedat ex dispositione legis 8.*

7 *Conditio debet impleri in forma specifica.*

9 *Ius implendi conditionem accessoriam contractui puro ad hæredes transmittitur.*

10 *Ius implendi conditionem in contractibus transit ad hæredes, quando aliquid accipitur ex implemento eiusdem conditionis.*

C A-

CASVS SEXTVS.

Ius & facultas implendi conditionem tàm in vltimis voluntatibus, quàm in contractibus an transmittatur.

DIctum est de dispositionibus conditionalibus tàm vltimarum voluntatum, quàm contractuum: nunc sequitur de iure, ac facultate implendi cōditionem, an scilicet ius, & facultas implendi conditionem ad hęredes transeat; & distinguo per casus.

1 Primus casus est de iure, ac facultate implendi conditionem in vltimis voluntatibus actiuè & hoc casu ius implendi conditionem ad hæredes non transmittitur l. à testatore. ff. de condit. & demonstr. l. fin. ff. de condit. instit. Bart. in l. cui fundus. num. 5. ff. de condit. & demonstrat. & cons. 29. nu. 1. Paul. de Castr. in l. si decem cum petiero. & ibi Ias. num. 12 ff. de verb. obligat. Couar. pract. quęst. capit. 39. num. 4. vers. secundò. sicut nec dispositiones conditionales in vltimis voluntatibus ad hæredes transmittuntur. l. vnic. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de caduc. tollend. l. si cui legetur. §. hoc autem. ff. de leg. 1.

2 Declaratur non procedere, quando implere debens non fuit in mora sed paratus fuit implere; quia tunc ius implendi conditionem bene transit ad eius hæredes Bart. in d. l. cui fundus. num. 5. ff. de condit. & demonstrat. & cons. 16. per tex. in l. in testamento. & l. cum ita. la 2. in fin. ff. de condit. & demonstrat. Paul. de Castr. in d. l. si decem cum petiero. versic. fallit tamen. vbi Cyn. Ang. & Imol. quos refert, & sequitur ibi Ias. num. 12. vers. fallit. ff. de verb. obligat.

Subdeclaratur tamen, quia volente eo qui paratus erat implere, conditio habetur pro impleta. l. 3. ff. de condit. instit. l. cum pupillus. ff. de condit. & demonstr. & sic non esset amplius quærendum, an transeat ius illam implendi.

3 Secundus casus est de iure, ac facultate implendi conditionem in vltimis voluntatibus passiuè, dum scilicet quærimus, An ius implendi conditionem transeat in hæredes illius in cuius personam implenda erat adeo ut conditio in personas eorundem hæredum impleri possit: & isto casu sic distinguitur, nàm aut testator iussit conditionem impleri sub nomine appellatiuo hæredis, & tūc potest impleri in personas hæredum ipsius hęredis. l. sub diuersis. §. hæredi. l. cum ità. la 2. ff. de condit. & demonstrat. l. si peculium. §. hæredi. ff. de statulib. & ratio est quia censetur habitus respectus potius ad hæreditatem quàm ad personam, vnde cùm illa sit apud hæredem hæredis qui testatoris est hæres. l. fin. C. de hæred. instit. l. Stichum. ff. de re iudic. ob id in eius personam, potest quoque conditio impleri, quam rationem considerat Paul. de Castr. in d. l. sub diuersis. §. hæredi. num. 3. ff. de condit. & demonstrat. Aret. in l. si mihi, & titio. col. 1. vers. vnde. ff. de verb. oblig. & Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 17. nu. 12. Aut iussit eā impleri sub nomine proprio, & hoc casu non potest impleri in personas hęredum illius. d. l. cum ità. in princ. ff. de cōdit. & demonstrat. in specie Socin. cons. 24. num. 11. vol. 3. Ruin. cons. 26. num. 12. vol. 2. Aut deniquè iussit testator conditionem impleri sub vtroque nomine & appellatiuo & proprio, & tunc inspicitur illud nomen quod pręcedit, Nam si præcedit nomen appellatiuum, conditio censetur concepta sub nomine appellatiuo, & si nomen proprium, sub nomine proprio l. si communis seruus ità stipuletur. ff. de stipulat. seruor. & late dicam in cas. 51. num. 16. Et hanc distinctionem videtur sentire glos. in d. l. cum ità. in verb. hæredi. & sic explicitè distinguit Bart. in d. l. sub diuersis. §. hæredi. ff. de condit. & demonstrat. & Salicet. in l. si plures. num. 6., & ibi Petr. de Bellapert. Cyn. & Bald. num. 32. C. de condit. insert. Mantic. d. lib. 11. tit. 17. numer. 25. post medium.

4 Declaratur casus, nàm licet distinctio, an aliquis iussus sit dare alicui sub nomine appellatiuo, vel proprio procedat in hærede, quando scilicet quis iussus est dare hæredi, non tamen cadit in legatario quando scilicet quis iussus est dare legatario, puta: si decem tali legatario dederit: Nam legatario ipso decedente antequam ei dentur dicta decem non potest grauatus illa conditione dandi decem, conditionem ipsam implere in personas hæredum eiusdem legatarij, & consequenter non poterit idem grauatus consequi hęreditatem, vel rem sibi relictam sub dicta conditione, sed conditio deficit in persona ipsius legatarij defuncti. d. l. sub diuersis. §. hæredi. l. cum ità. la 2. vers. diuersa. ff. de condit. & demonstrat. & ratio est quia hæres legatarij non dicitur legatarius, nec conuenit ei nomen legatarij, sicut hæres hæredis dicitur hæres primi testatoris. sic Bald. in d. §. hæredi

redi & ibi Paul.de Castr. num.3.iussus enim dare legatario, videtur iussus ei dare nominatim, & nõ videtur testator sensisse de illius hærede. Bart. ibidem num. 1. in fin. per tex. in l. nominatim ff. de condit. & demonstrat. subdeclaratur tamen declaratio hæc vt aliud sit, si constaret testatorem aliud sensisse. l. si peculium. §. heredi. ff. de statulib. Mantic. de coniectur. lib. 11. tit. 17. num. 29.

5 Tertius casus est de iure, & facultate implendi conditionem in contractibus, quocirca suboriũtur alij duo casus subalterni: Primus est quando agitur de conditione casuali, & tunc ius implendi conditionem actiuè, & passiuè in hæredes transit, sicut contractus conditionales. Bart. in d.l. cui fundus. num. 5. Paul. de Castr. in d.l. si decem cum petiero. & ibi Ias. num. 12. versic. aut loquimur. ff. de verbor. oblig. & ratio est, quia talis conditio casualis non impletur ab hærede, sed à fortuna, & casu, sicquè hanc rationem adducit Ias. in d.l. si decem. num. 12. & Gaill. pract. obseruat. obseruat. 2. num. 1. lib. 2. & hinc est, quod conditio casualis retrotrahitur ex eadem ratione, quia non potest imputari contrahenti, quare eam non impleuerit, cùm nõ ab eo penderet, sed à fortuna. l. qui balneum. §. amplius. l. potior. ff. qui potior. in pignor. habeant. Bart. in l. si filiusfamilias. versic. sed quæ est ratio. & ibi Ias. num. 2. vers. secundò limita. Paul. de Castr. & Alex. num. 4. & alij ff. de verb. oblig.

6 Secundus casus subalternus est, quando agitur de conditione potestatiua: Et hoc casu ius, & facultas illam implendi ad hæredes nõ transit, nec hæredibus competit l. qui Romæ. §. Augerius. ff. de verb. obligat. d.l. si decem cum petiero & ibi Bart. num. 6. Bald. num. 2. Paul. de Castr. & Ias. num. 12. vers. secus est. ff. eod. de verb. oblig. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. nume. 15. cum alijs allegatis per eum; Couar. pract. quęst. cap. 39. in princ. vers. obtinuit. & infra. vbi testatur sic omniũ ferè consensu receptum esse, quamuis conclusionem istam is acriter impugnet. & ratio est, quia conditio videtur iniuncta personæ. l. si ita expressum. ff. de condit. & demonstr. glos. in l. 4. ff. locat. Bart. in d.l. si decem cum petie-

7 ro. in fine. ff. de verb. oblig. & hinc est, quod debet impleri in forma specifica l. qui hæredi. in princ. l. mæuius. ff. de condit. & demõstrat. vbi conditio; si dederit titio; non impletur dando hęredi titij: & sic in substantia ratiocinatur Bart. Bald. Paul. de Castr. & Ias. in d.l. si decem cum petiero, & Gaill. d. obseru. 2. nu.

8 3. lib. 2. Ampliatur iste secundus casus subalternus, vt locum habeat, etiamsi hæc conditio potestatiua procedat ex dispositione legis, quando nempe ex dispositione legis venit aliquid implendum; nam adhuc ius, & facultas implendi ipsam conditionem legalem non transit ad hæredes. l. 3. in princ. vbi Bart. ff. de collat. bonor. Alex. in d.l. si decem cum petiero. num. 5. Ias. num. 12. in fin. vbi reprobant opinionem Cuman. contrarium dicentis. ff. de verb. obligat. & sequitur Ruin. cons. 17. num. 8. lib. 3. Dec. cons. 261. num. 5. vers. postremò.

9 Declaratur primò hic secundus casus subalternus, vt locum non habeat, quando conditio incipit à præcedenti dispositione pura; veluti promitto stare sententiæ arbitri, & si non stetero promitto decem nomine pœnæ; namquè hoc casu facultas implendi conditionem transit ad hæredes. l. diem. §. 1. ff. de arbitr. Bart. in l. cui fundus. num. 5. vers. sed quãtum. ff. de verb. obligat. Bald. in d.l. si decem cum petiero. in fin. & Ias. num. 13. ff. eodem tit. Gaill. d. obseruat. 2. num. 6. vers. secundò limita. lib. 2. & ratio est, quia cum principalis dispositio, quæ pura est, ad hæredes transeat. l. si pactum. ff. de probat. l. veteris. l. fin. C. de contrahend. stipulat. conditio quoque, quæ accessoria est, ad hæredes pariter transit. l. cũ principalis. ff. de reg. iur. capit. accessorii in eod. tit. lib. 6. subdeclaratur hæc declaratio, vt procedat quando conditio habet præcedentem dispositionem quoad hoc vt damnum euitet, non vt lucrum consequatur. Bart. in l. à testatore num. 3. vers. dices. per illum tex. ff. de condit. & demonstrat.

10 Declaratur secundò non procedere, quando ille, qui debet obligari, aliquid accipit ex implemento conditionis, nam hoc casu ius implendi conditionem transit ad hæredes tàm implentis, quàm illius, cui impleri debet, vt in retrouenditione, quæ fit de re empta in vim conditionis, & pacti oblato prætio. l. 2. C. de pact. int. empt. & vendit. & in venditione prædij sub pacto addictionis in diem, hæredibus scilicet intra diem addictionis existẽtibus. l. si prædio. in princ. ff. de in diem addict. Bart. in l. à testatore. num. 3. vers. item oppono. & in d.l. cui fundus. in fin. ff. de condit. & demonstr. & in d.l. si decem cum petiero. num. 5. vers. quid dicemus. & Ias. num. 14. ff. de verb. oblig. sequitur Gaill. obseruat. 2. nu. 3. vers. limita. lib. 2. Bero. cons. 28. num. 25. vol. 2. Paul. de Castr. cons. 249. sub numer. 3. vers. non obstat quod tertio loco. lib. 2. & ratio est, quia tunc partes censentur contem-

plare

plare commodum quod pars consequitur ex implemento conditionis, non personam quæ debet implere, vel cui debet impleri; quod dicendum non est, quando ex implemento conditionis nihil est acquirendum, quia cessante commodo partes dicuntur contemplare, & respicere solummodo personam, quæ debet implere, & hanc rationem assignat Ias. in d. l. si decem cum petiero. num. 14. vers. tu dic. ff. de verb. obligat.

11 Declarantur præmissa omnia quia conclusio, quòd implementum conditionis non transit ad hæredes, vel alios successores, non procedit nec locum habet quando implementum conditionis fundatum est in iure ad eos transmissibili, hoc enim casu ius implendi ipsam conditionem transit ad eosdem hæredes, vel successores in consequentiam eiusdem iuris quod transmittitur l. seruus si heredi. in princ. ff. de statulib. Paul. de Castr. cons. 329. num. 2. vers. respondetur lib. 2. Rosell. inter cons. eiusdem Paul. de Castr. cons. 249. in fin. lib. 2.

SVMMARIVM.

1 *Substitutio vulgaris non transmittitur ad hæredes neque ad filios, vel descendentes. 2. Fallit si est vnita cum iure accrescēdi. 3. & 4. Fallit etiam quia transmittitur ad substitutum. 8.*

5 *Ius substitutionis est potentius iure accrescendi.*

6 *Expressa voluntas testatoris facit cessare tacitam.*

7 *Prouisio hominis facit cessare prouisionem legis.*

9 *Substitutio pupillaris non transmittitur ad hæredes; neque ad proprios descendentes. 10. transmittitur tamen ad substitutum d. num. 10. & quando ea vnita est cum iure accrescendi. 11.*

Ampliatur autem & declaratur vt nu. seqq.

20 *Substitutio exemplaris quoad transmissionē regulatur in omnibus & per omnia secundum terminos substitutionis pupillaris.*

21 *Substitutio breuiloqua, siue reciproca non trāsmittitur ad hæredes; neque ad proprios descendentes. 22. Et multòminus si facta sit sub conditione: si sine liberis decesserint. 23. Fallit si est mixta cum iure accrescendi. 24.*

25 *Nulla substitutio de iure communi transmittitur ad hæredes, & quare iure substitutionis directæ non transmittatur. 26. ampliatur quia nō transmittitur neque in fiscum. 27. Fallit conclusio, quando testator voluit eas transmitti, & de eius voluntate saltem ex coniecturis apparet. 28.*

29 *Voluntas testatoris transmissibile facit id quod sui natura transmissibile non est.*

CASVS SEPTIMVS.

Substitutionum directarum transmissio tractatur.

NVnc dicendum est de transmissione substitutionum directarum, an substitutus decedens ante hæredem institutum vel antequam ipse hæres repudiet hæreditatem, transmittat ius substitutionis ad hæredes, & constituo casum negatiuum.

1 De vulgari enim quòd ius substitutionis vulgaris ad hæredes non transmittatur textus est in l. toties. ff. de acquir. hæred. l. si ex pluribus. §. alia causa. ff. de suis, & legit. l. Lucius. §. fin. ff. de vulg. & pupill.

2 Ampliatur, quia neque transmittitur ad filios, vel descendentes Odd. de compendios. part. 6. art. 2. num. 8. & 12. Peregr. de fideicōmiss. artic. 31. num. 6. Gomez var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 49. vers. & idem est.

3 Declaratur primò non procedere in substitutione vulgari, quæ vnita est cum iure accrescendi l. cum ex filio. §. fin. ff. de vulg. & pupill. l. qui ex duabus. ff. de acquir. hæredit. Ias. in l. licet Imperator. num. 26. ff. de legat. 1. Zanch. in l. heredes mei. §. cum ita. nu. 159. ff. ad Trebell. Paul. de Castr. in l. qui patri. nu. 10. ff. de acquir. hæredit. Socin. in l. marcellus. §. quidam liberis, num. 8. in fin. ff. ad Trebell. Bero. consil. 94. num. 14. vol. 2.

4 Subdeclaratur primò declaratio hæc vt locum non habeat quando superest aliquis ex eisdem substitutis qui potest venire ad portionem deficientem, tunc enim ille præfertur & illius existentia facit cessare ius accrescendi & sic transmissionem vulgaris vnitæ cum eo l. sed si plures. in princ. ff. de vulg. & pup. glos. vlt. vers. & hoc puto. in l. qui patri. ff. de acquir. hæred. & ibi Bart. num. 3. vers. dicit tamen. & Paul. de Castr. num. 6. vers. sed contra. & in l. toties. in princ. & nu. 2. ff. eod. tit. Ias. in l. qui plures nu. 2. ff. de vulg. & pupill. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 311. in fin. ff. ad trebell. Iacob. Cancer. var. resol.
5 lib. 3. cap. 21. nume. 261. & ratio est quia ius substitutionis est potentius iure accrescendi. l. 2. §. si duo. ff. de bon. poss. sec. tab. auth. hoc amplius. C. de fideicom. glos. in d. l. qui patri.

ff. de

ff. de acquir. hæred. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 4. tit. 12. num. 15. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 3. num. 26. & cap. 10. numero 36. Crass. in §. substitutio. quæst. 13. num. 1. & ra
6 tio rationis est quia cùm substitutus habeat testatoris voluntatem expressam, cessat tacita coniecturalis substitutio, cùm expressum faciat cessare tacitum l. cum ex filio. §. filio ff. de
7 vulg. & pupill. & prouisio hominis faciat cessare prouisionem legis l. fin. C. de pact. conuent. l. & habet. §. cum quis ff. de precar. & in terminis tradit Petr. de fideicom. quæst. 9. sub num. 254. vers. ad differentiam.

Subdeclaratur secundò vt procedat ad excludendum extraneum, secus quando substitutus est aliquis de descendentibus testatoris. Gabriel. cons. 91. nu. 24. lib. 2. Rota Rom. decis. 100. num. 6. part. 1. in recent.

8 Declaratur secundò quia licet ius substitutionis vulgaris non transmittatur ad hæredes, tamen benè transmittitur ad alium substitutum l. si titius l. cohæredi. in princ. ff. de vulg. & pup. §. sed si instituto hæredi. instit. eod. l. quamdiu institutus. §. is autem ff. de acquir. hæred. Bart. in l. qui habebat. numer. 3. vers. quarto vltimo ff. de vulg. & pup. Socin. sen. cons. 298. num. 2. vers. primus. inter consil. Corn. vol. 3. & cons. 52. num. 14. lib. 1. Socin. iun. cons. 181. num. 47. vol. 2. Paul. de Castr. cons. 152. nu. 1. lib. 1. Boer. decis. 38. nu. 21. Zanch. in §. cum ita. num. 27. Ruin. cons. 94. num. 1. lib. 2. Menoch. cons. 106. nu. 374. Gabriel. conclus. 2. num. 42. de hæred. instit. quam conclusionem communem esse dicit Ias. in d. l. qui habebat. numer. 4. vers. concludunt. vbi confutat opinionem Aret. & respõdet ad tex. in l. sed si plures ff. eod. Verùm quod substitutio transeat ad alium substitutum, hoc est quod caducata prima substitutione admittatur sequens substitutus, id euenit iure propriæ vocationis, non iure transmissionis, cum enim substitutus vocatus fuerit à testatore, ideo succedit ex persona propria, non autem defuncti Corn. cons. 35. nu. 25. & seq. vol. 2. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 337. ff. ad Trebell. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. num. 7. ob id de hac materia tàm in vulgari, quàm in pupillari, compendiosa, & fideicommissaria substitutione; vti non pertinente ad transmissionem; videatis per Socin. sen. cons. 52. numer. 14. & 15. vol. 1. Boer. decis. 38. num. 21. & 22. Zanch. in d. §. cum ita. num. 27. & seqq. Menoch. cons. 106. num. 373. & seqq. Peregr. de fideicom. art. 25. Fusar. de substit. quæst. 469.

9 De substitutione pupillari idem dicendũ est, vt si substitutus præmoritur pupillo, ius substitutionis pupillaris ad hæredes similiter non transmittatur l. sed si plures ff. de vulg. & pupill. l. qui habebat, & ibi per illum tex. Bart. Bald. Castren. & alij ff. eod. de vulg. & pup. Socin. sen. cons. 52. num. 14. vers. secundus casus, lib. 1. Boer. decis. 38. num. 21. vers. secundus casus. Dec. cons. 427. in fin. Paris. cons. 18. num. 45. lib. 2. & cons. 73. nu. 40. lib. 3. Socin. iun. cons. 114. num. 25. lib. 1. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 4. num. 15. Roman. cons. 17. Bertrand. cons. 145. numero 1. part. 1. vol. 2.

10 Ampliatur, quia neque transmittitur ad proprios descendentes Alex. in d. l. sed si plures. in princ. ff. de vulg. & pup. pro quo dicit esse casum secundùm Doctores. in l. cum virum C. de fideicom. & in l. hæredes mei. §. cũ ità ff. ad Trebell. sequitur Gulielm. de Benedict. in c. Rainutius. verb. si absque liberis. il. 2. in materia pupillaris substitutionis num. 117. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. nu. 45. vers. & idem est.

Declaratur primò, quia & si substitutio pupillaris non transmittatur ad hæredes, tamen transmittitur ad substitutum, si extat substitutus. Paul. de Castr. cons. 249. num. 3. lib. 2. sed vt supra dixi nu. 8. vers. verùm. hoc non est de materia transmissionis, sed vocationis propriæ, ideo videatis per Doctores ibidem allegatos; ad vnum tamen aduertendũ est, quod quando institutus moritur ante testatorem, tunc substitutio pupillaris efficitur caduca, & euanescit. l. quod si filius. ff. de captiu. & postlim. reuers. glos. in l. vnic. §. pro secundo. in verb. substitutus. C. de caduc. tollend. iccirco nec transmittitur ad substitutũ.

11 Declaratur secundò non habere locum in substitutione pupillari, quæ vnita est cũ iure accrescendi, vt quia cohæres institutus, sit substitutus pupillo, hæc enim ad hæredes transmittitur, ita quod si idem cohæres institutus decedat ante pupillum postea decedentem in ætate pupillari, transmittet ius illud pupillaris substitutionis ad suum hæredem l. qui patri, & ibi Bartol. & Alex. num. 8. Paul. de Castr. num. 10. ff. de acquir. hæred. Ias. in l. qui plures. nu. 2. ff. de vulg. & pupill. Bald. cons. 9. num. 1. vol. 2. Alex. cons. 20. num. 7. lib. 1. Mantic. de coniectur. vlt. vol. lib. 11. tit. 20. num. 13. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 276. & seqq. ff. ad Trebell. Bero. cõs. 94. nu. 14. vol. 2. Prat. de interpræt. vlt. vol. lib. 3. fol. 213. num. 28. Natta cons. 68. nu. 8

vol. 1. Ruin, cons. 91, nū. 6. vol. 2. intelligēdo tamen, vt mox dixi, num. 4.

12 Ampliatur primò hæc secunda declaratio, vt locum habeat etiam in substitutione pupillari tacita compræhensa in vulgari expressa, nàm si vnita esset cum iure accrescendi, pariter ad hæredes transmitteretur, Roman. & Alex. in l. qui patri, num. 12. vers. subsequenter dubitauit. ff. de acquir. hæred. & sic etiam reprobata opinione Aret. tenet Crott. in l. re coniuncti, num. 116. versic. dispositio tamen. ff. de leg. 3. ratio namquè adducta in d. l. qui patri, eodem modo militat in tacita pupillari, sicut in expressa; & taciti ac expressi idem est iudicium vbi in iure non inuenitur differentia. l. cum quid. ff. si cert. pet. l. item quia, in princ. ff. de pact.

Declaratur ampliatio, vt non procedat, quando mater est in medio ità post Roman. scribit Trentacinq. de substit. part. 4. cap. 14. num. 13. in fin.

13 Ampliatur secundò, vt locum habeat etiā quādo pupillus vniuersaliter institutus fuit, & pupillariter substitutus est alteri filio, vel filiæ institutæ in re certa, nàm si idem filius vniuersaliter institutus decedat ante filium, vel filiam institutam in re certa, & deinde decedat quoquè idem filius, vel filia in pupillari ætate; nihilominus adhuc vigore iuris accrescendi locus est transmissioni. Paul. de Castr. in d. l. qui patri, numer. 10. & Alexand. num. 11. post Imol. & Raphael. quos allegat.

14 Ampliatur tertiò procedere etiam quando substitutio facta esset impuberi per hæc verba; quisquis mihi erit hæres, filio meo impuberi hæres esto; nàm licet per hæc verba videantur substituti solūmodo hæredes scripti. l. cum filio. l. qui liberis. §. hæc verba. ff. de vulgar. & pupill. Et ille qui est institutus, vel substitutus dicatur scriptus. l. 1. ff. de his quæ in testamen. delent. & sic teneat Bald. in l. quidam elogio, num. 22. in fin. C. de iure deliber. nihilominus quod imò locus sit transmissioni, tenent Paul. de Castr. in d. l. qui patri, num. 10. versic. in glos. fin. vbi Roman. & Alexand. num. 15. qui dicit quòd sic omnes videntur tenere: & ad iura in contrarium adducta respondet Alexand. ibi, & Crott. in l. re coniuncti, numer. 118. ff. de leg. 3. quod ideo illud ibi est, quia supererant alij, & quia ius substitutionis non erat coniunctum cum iure accrescendi.

15 Ampliatur quartò hæc secūda declaratio, quia transmittitur etiam si testator filio impuberi substituisset superuenientes, nàm quāuis hæc substitutio videatur esse personalis quoad ipsos superuenientes tantùm, ideoquè non transmissibilis ad hęredes substituti. arg. l. si pater filiū. ff. de vulg. & pupill. & per hanc rationem, & legē sic dicat. Bald. in d. l. qui patri. num. 23. vers. sed non ne. ff. de acquir. hæred. tamen contrarium, quòd imò ad hęredes eorundem substitutorū transmittatur verius est, quia d. l. qui patri. admittit hæredes substituti pupillaris etiam si idem substitutus vocatus esset per nomen proprium. glo. fin. in d. l. qui patri. ob id multò magis admittēdi sūt, si ipse substitutus vocatus est per hoc verbū, superuiuens; & hanc rationem adducit Alex. ibidem num. 13. & per eam sic tenet Paul. de Castr. num. 10. vers. in glos. fin. sequitur. Gabriel. conclus. 2. num. 59. vers. contrarium. de hæred. instit. & Crott. in l. re coniuncti. num. 117. ff. de leg. 3.

16 Subdeclaratur primò hæc secunda declaratio, vt ea non procedat, nec consequenter locus sit transmissioni substitutionis pupillaris tanquàm vnitæ cum iure accrescendi ex dispositione d. l. qui patri. ff. de acquir. hęred. quando pupillus abstinuit se ab hæreditate paterna, quamuis enim contrariam sententiā quòd imò hoc casu locus sit transmissioni, tenuerint Doctores in d. l. qui patri. nēpe Raph. Imol. Roman. Fulgos. Gulielm. de Cun. Bal. Franc. de Rampon. & Paul. de Castr. num. 6. quos refert, & pariter sequitur Alexand. ibi num. 9. vers. in glos. in fin. & illam communē esse dixerit Crott. in l. re coniuncti. num. 120. in fine. ff. de legat. 3. nihilominus existimo transmissioni non esse locum, cùm enim pupillus non adiuerit hæreditatem patris, eius hæreditas non fuit commixta cum eadem hæreditate paterna, vnde non potest habere locum ius accrescendi, quod cessat in hæreditate diuersorū. l. si sub cōditione. ff. quib. mod. vsusfruct. amitt. & hāc partē tenet glos. in l. vnic. §. sin autem aliquid sub conditione. in verb. superstite. C. de caduc. tollend. Bart. in d. l. qui patri. num. 4. & ibi Ang. colum. 2. versic. secundum principale est. & Crott. in d. l. re coniūcti. num. 119. & 120. ff. de legat. 3. vbi etiam soluit obiecta omnia.

17 Subdeclaratur secundò, vt locum non habeat hæc secunda declaratio, quando pupillus cui facta est substitutio exheredatus fuit; exhæredato namque potest substitui pupillariter. l. 1. §. substituere. ff. de vulg. & pupill. §. non solùm. instit. de pupill. substit. & sic tenet Ang. in d. l. qui patri. vers. ex prædictis. &

Ale-

Alexan.numer.9.versic.& plus dicunt. ff.de acquir.hæred.& Crot.in d.l.re coniuncti.numero 121.ff.de leg.3.Paul.de Castr.in l.quidam elogio. num.4. C. de iure delib. ducuntur ea ratione,quia dum pupillus exhæredatus est, non potest tractari de iure accrescēdi; cū nec habitu, nec actu aliquā partē habeat.

28 Subdeclaratur tertiò hæc secunda declaratio,vt locum non habeat quando ille, qui erat substitutus pupillo, erat institutus in re certa,non in quota parte hæreditatis. Angel. Aret. & Paul.de Castr.in d.l.qui patri. nu.9. & Alex.num. 10.ff. de acquir. hæred. Crott. in l.re coniuncti.num.121.& 122. ff. de leg. 3.Et ratio est quia aditio hæreditatis facta per institutum, illa est quæ obligat eum, vt non possit recusare hæreditatem pupilli; sed institutus in re certa non dicitur adire, quia non est hæres, sed habetur loco legatarij. l. quoties, C.de hæred.instit.

29 Subdeclaratur quartò, vt locum non habeat,quando extant alij consubstituti,qui iure substitutionis admitti possunt, quia ipsi præferrentur, & sic cessaret ius accrescendi, & consequenter transmissio pupillaris substitutionis.glos.vlt.vers.&.hoc puto.in l. qui patri.ff.de acquir.hæred.& ibi Bart. numero 3. versic.dic tamen.& Paul.de Castr. num. 6. vers.sed contra.& in l. toties. in princ. & nu. 2.Gabriel.conclus.2.num.58. vbi alios allegat.de hæred.instit.Præt.de interpræt.vlt. voiunt.lib.3.fol.213.num.28.vers.intellige. & dixi superius num.4.

20 De substitutione exemplari,eadem regula seruatur in ea, quæ seruata est in substitutione pupillari,eademquè ampliatio,& declarationes adhibentur in ipsa,quæ in eadem substitutione pupillari adhibitæ sunt, namque hæc substitutio exemplaris regulatur in omnibus & per omnia à natura substitutionis pupillaris Ang.in d.l.qui patri.col.1.vers. idem dicas.& ibi Imol.col. fin. vers. idem dicit hic Ang. & Crott. & Cuman. & post illos Gabriel.conclus.2.num.47.de hæred.instit. sed in specie quando substitutio exemplaris vnita est cum iure accrescendi, quòd transmittatur ad hęredes,dicit Paul.de Castr.in d.l.qui patri.num. 10.vers.& pro prædicta.

21 De substitutione breuiloqua,siue reciproca idem pariter sancitum est,vt ius reciprocæ substitutionis in portione cohæredis substituti ad hæredes non transmittatur l. Lucius. §.fin. vbi Bart. & Ias. num. 2. l.qui plures.1. ff.de vulg.& pupill. Dec.cons.435.num.1.& cons.287.num.13. Alex. cons.62. numer. 1. vers.secundò.& num.2.lib.7.Bero. cons.94. numer. 10. & seqq.vol. 2. Petr. de fideicom. quæst.9.num.254.

22 Ampliatur primò vt neque transmittatur ad proprios descendentes glos. vlt. communiter approbata in l. vnic. C. de his qui ant. apert.tab.Alex.d.cons.62.num.2. lib. 7. Bero.d.cons.94.nu. 10.& seqq.vol.2. Gulielm. de Bened.in c.Rainutius.verb.si absque liberis.2.in materia pupillaris substitutionis nu. 117.per tex.in d.l.Lucius.§.fin.ff.de vulg.& pupill.

23 Ampliatur secundò vt multò magis procedat,si huiusmodi substitutio facta esset sub cōditione;si sine filijs decedant; adhuc enim si non est factus alius substitutionis gradus, primò decedens cum filijs non transmittit ad illos ius substitutionis respectu portionis alterius cohæredis, etiam dato quod idem cohæres postmodum sine filijs decesserit. Natta cons.551.num.26. & 27. Gabriel consil. 91. num.6.& seqq.lib.2.Intrigl. de subst. cent. 3.quæst.47.nu.4.vbi alios allegat,cùm enim partem dicti cohæredis habiturus esset sub cōditione; si idem cohæres decederet sine liberis;& decesserit pendente ipsa conditione,ob id non potuit transmittere l.vnic.§.fin.autem aliquid sub conditione.C.de caduc. tollend. At si factus esset alius gradus substitutionis; puta si sine filijs decedant substituo Sempronium;tunc intrat distinctio quod aut idē substitutus, est extraneus & fit transmissio ad filios;aut est de descendentibus testatoris,& transmissio cessat,vt dixi in cas. 1. num. 183.

24 Declaratur pariter non procedere quando substitutio hæc reciproca mixta est cum iure accrescendi. Ias.in d.l.Lucius. §. fin. num. 2. ff.de vulg.& pup.Iac. Cancer.var. res. lib.3. cap.21.num.259.& seq. vbi concludit quod si vna ex duabus filiabus institutis, & inuicē substitutis prædecedat cum filijs, & demum altera superstes decedat sine filijs, quod prædecedens ob mixturam iuris accrescendi trāsmisit ius dictæ substitutionis in ipsos eius filios: Hæc tamen declaratio intelligitur secundùm quod dixi superius num.4.

25 Et hoc deniquè quod ius substitutionis regulariter non transmittatur ad hæredes verum est in omni substitutione. Bald. in l. quidam elogio num. 18.vers.in contrarium. C. de iur.delib.Ias.in l.qui plures. 1.num. 1. ff. de vulgar.Bero.cons.94.nu.13. vol.2. Alex. Raud.consil.vlt.num.82.inter cons.vlt. vol. lib. 2.Alex.cons.36.num.3.vers. confirmantur prædicta lib.3. Crauet. cons.67. num. 6.

consil. 151. num. 3. & consi. 152. nu. 3. Boer. decis. 354. num. 13. Zanch. in l. hæredes mei. §. cùm ita. num. 164. ff. ad trebell. Gabriel cõclus. 2. num. 12. de hæred. instit. Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 216. num. 46. Peregr. de
26 fideicom. art. 31. num. 6. ratio autẽ quare ius substitutionis directæ ad hæredes non transmittitur vna est, quia substitutio, quæ nondũ competit non dicitur esse in bonis nostris, vt possit transmitti. l. substitutio. ff. de acquir. rer. dom. alia ratio est quià substitutio imitatur institutionem, cùm sit secunda institutio. l. in ratione. la 1. §. si filio. ff. ad leg. Falcid. glos. rubric. ff. de vulg. & pupill. Azo. in Sũm. C. de impub. & alijs substit. Sed institutio ante aditam hereditatem finitur cum persona, & non transmittitur ad heredes, attento quod hæres ante aditam hereditatem non habet aliquam actionem, vel ius radicatũ, quod transmittere possit, vt videbitur inferius cas. 8. num. 1. prout habet fideicommissarius, igitur non transmittitur neque substitutio, & sic ratiocinatur. glos. in l. si ex plurib. in verb. alia causa ff. de suis, & legitim. & in l. vnic. §. his ita definitis. in verb. defuncti. C. de caduc. tollend. & Papiens. in form. libell. quo agit. ex substit. glos. qui ex eis superuiueret, nùm. 4. alia denique ratio est, nàm quęlibet substitutio appellatur conditionalis ex dispositione testatoris. l. cohæredi. §. cohæres. ff. de vulg. & pupill. l. in ratione. la 1. §. quod vulgò. ff. ad leg. Falcid. conditionalia verò ad hæredes non transmittuntur. l. vnic. §. sin autem aliquid. C. de caduc. tollend. l. hæres meus. ff. de condit. & demonstr. legatarius enim, & fideicommissarius conditionalis conditione pendente non dicitur creditor. l. legata. ff. de condit. & demonstr. l. is cui. ff. de action. & obligat.

27 Ampliatur casus, quia substitutiones directæ non transmittuntur neque in fiscum. Bened. in c. Raynutius. verb. & vxorem nomine Adelasiam. art. 5. num. 281. & in verb. si absquè liberis. il 2. de pupill. subst. num. 118. Peregrin. de iure fisc. lib. 5. tit. 1. num. 94.

28 Declarantur præmissa omnia non habere locum, quando ex coniecturis apparet de voluntate testatoris transmittere volentis, tunc enim spes directæ substitutionis transmittitur. Bart. & cæteri in l. qui habebat. num. 2. ff. de vulg. & pupill. Ruin. cons. 156. num. 4. & num. 5. vers. verisimile. lib. 2. Paris. consil. 73. nu. 41. lib. 3. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 213. ff. ad Trebell. Gabriel. conclus. 2. num. 16. de hæred. instit. Menoch. consil. 106. num. 379. Præt. de interpræt. vlt. voluntat. fol. 214. numer. 34. vers. & ex tacita mente vbi alios allegat: quicquid in contrarium voluerit Phanuc. de inuentar. part. 6. num. 93. & seq. & multò magis transmittitur quando testator id expressè ordinasset, vt dixi in. 1. cas.
29. num. 63. Et ratio est, quia voluntas testatoris transmissibile facit id quod sui natura transmissibile non est Dec. in l. 1. num. 7. C. de instit. & subst. & consil. 574. num. 4. Socin. in l. 3. num. 3. ff. de leg. 1. Ruin. cons. 95. num. 6. lib. 2. Ias. in l. si is qui pro emptore. num. 345. ff. de vsucapion. in testamentis enim voluntas testatoris totum facit. l. ex facto. la grande. §. & facit. ff. de hæred. instit. Coniecturas autem transmissionis adduxi in d. cas. nu. 88. & seqq. quæ hic repetendæ non sunt.

Id tamen aduertendum est aliter esse de institutione, ea enim etiam ex coniecturis transmitti non potest Surd. cons. 463. vol. 4. vbi ex professo, namque institutio non potest competere ex transmissione cùm succedens ex transmissione non succedat propriè testatori, sed transmittenti. l. fin. C. de hæred. instit. Socin. cons. 67. num. 4. lib. 4. Zanch. in d. §. cùm ità. num. 202.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditas non adita non transmittitur; Ampliatur num. 2. 9. 10. 11. 16. 17. 18. 19. 20.*

3 *Bonorum possessio decretalis non agnita non transmittitur ex potentia suitatis, secus est in bonorum possessione edictali. 4.*

5 *Bonorum possessio in descendentes vigore l. vnic. C. de his qui ant. apert. tabul. trãsmittitur etiam non agnita, reprobata distinctio ne facta inter fauorabilem, & odiosam 6.*

7 *Hæres institutus decedens antequàm præteritus petat contra tabulas, transmittit ad hæredes beneficium petendi bonorum possessionem secundum tabulas, & contra tabulas.*

8 *Bonorum possessio transmitti non potest neque per viam cessionis.*

10 *Hæreditas non adita non transmittitur, neque à Clerico, neque à patre. 16. etiam extra te statuto, de continuando possessionem. 17.*

11 *Infans hæreditatem extraneorum non aditam ad ascendentes de linea paterna ex speciali priuilegio paterno vigore l. si infanti. C. de iure deliber. transmittit: ad alios autem, seu etiam ad matrem secus. 12. & extra casum. d. l. si infanti. non transmittit, neque ad patrem. 13.*

Fallit

Fallit quia hæreditas extraneorum non adita transmittitur ad illum qui est ascendens vtriusque 14. & 100.

Fallit etiam quia remedium. d. l. si infanti. nõ extenditur ad exclusionem procedentem ex alio capite, quàm ex hæreditate non adita. 15.

18 Creditores non possunt exercere ius hæreditarium, antequàm illud quæsitum sit debitori mediante aditione.

21 Filius hæreditatem patris non aditam transmittit: & si est suus, & in primo gradu trãsmittit iure suitatis ad quoscunque etiam extraneos hæredes 22.

23 Transmissio hæreditatis non aditæ est commodum & fauor filij.

24 Filius infans ex beneficio suitatis hæreditatem paternam non aditam ad quoscunque transmittit.

25 Quarta quæ debetur filio arrogato etiam non petita nec agnita transmittitur ab eo non solum ad descendentes, sed etiam ad quoscunque hæredes. 27. Intellige si decedat post patrem arrogatorem, secus si ante. 28.

26 Illud, quod non defertur vt hæreditas, sed titulo singulari, transmittitur etiam sine agnitione.

29 Hæreditatem non aditam, nedum paternam, sed etiam fraternã ex testamento patris delatam filius iure suitatis ad quoscũque trãsmittit: idem de portione obuentu vigore statuti numer. 30. & eandem hæreditatem, ac portionem transmittit filius non suus iure sanguinis num. 113. & seqq.

31 Ea quæ deferuntur ex iure speciali, non transmittuntur sine agnitione.

32 Hæreditas transmittitur nõ tanquam adita, sed tanquàm adeunda & num. 175: intellige vt num. 37.

33 Fœmina semel exclusa à successione patris vigore statuti propter masculos, remanet semper exclusa etiam masculis mortuis.

34 Continuatio, & retentio facilius permittitur, quàm noua acquisitio.

35 Eadem res non debet diuerso iure censeri.

35 Nepos excludit patruum etiam in primogenituris.

37 Statutum habetur pro iure communi.

38 Filius iure suitatis transmittit hæreditatem patris non aditam ad quoscunque etiam extraneos hæredes exclusis fratribus: etiam furiosus. 41.

39 Succedens ex iure transmissio excludit substitutũ vulgarem, ac etiam venientem per ius accrescendi.

40 Filius institutus in re certa transmittit iure suitatis hæreditatem ab hærede vniuersali repudiatam, & ab eodem instituto in re certa non agnitam.

42 Hæreditas non adita tunc demum transmittitur a filio, quando est suus.

Primum requisitũ suitatis est primus locus & gradus lineæ descendentium. 43.

44 Successorium edictum non habet locum in suitate.

Et sufficit habere primum locum de tempore destituti testamenti 45. dummodo de eo tẽpore natus esset, vel conceptus. 46.

Secundum requisitum suitatis est vt quis sit in potestate morientis de cuius successione agitur. 47.

Fallit num 49. 51. 52. 53.

48 Hæreditatem maternam non aditam filius non transmittit nisi iure sanguinis.

50 Qui est in vtero, habetur pro iam nato in his quæ concernunt suum commodum.

54 Vbi datur suitas absque patria potestate, non dicitur suitas propriè, sed fictè.

55 Suitas quibus modis cesset, vel tollatur. & num. seqq.

81 Beneficium reuocandi repudiationem, seu abstensionem competens filio, non transmittitur ad eius hæredes.

82 Priuilegium personale non transit ad hæredes.

89 Monachus dicitur habere agnationem in cęlis, non in terris, & est mortuus mundo.

90 Fictio non egreditur casum suum.

91 Emancipatus non retinet suitatem, nec iure suitatis transmittit ad extraneos hæreditatem non aditam: sed ad descendentes suos tantum beneficio. leg. vnic. C. de his, qui ante apert. tabul. 102.

92 Filius non suus, quàmuis hæreditatem non aditam non transmittat vigore suitatis ad quoscunque, tamen eam transmittit ad descendentes vigore sanguinis ex beneficio. d. l. vnic. ac etiam ius deliberandi num. 112.

93 Existentia nepotis impedit transmissionem ad extraneos & 94.

97 Descendentes qui non sunt in potestate, hæreditatem ascendentium non agnitam transmittunt ad eorum descendentes iure sanguinis beneficio. leg. vnic. C. de his qui ant. apert. tab. ampliatur num. 102. & seqq. nõ autem trãsmittitur ad ascẽdentes. 98. nisi sint ascendentes vtriusque nu. 100. neque ad extraneos. 101.

99 Casus exceptus firmat regulam in contrarium.

103 Eman-

103 *Emancipati hodie succedunt ad similitudinem suorum sublata differentia suitatis, & emancipationis; intellige quoad successionem ab intestato, non quoad alia.*

104 *Filius in potestate, censetur eadem persona cum patre, secus est in filio emancipato.*

105 *Monachus & si ad monasterium hæreditatem non aditam non transmittat iure suitatis tamen eam transmittit vigore l. vnic. C. de his qui ant. apert. tabul. sed controuertitur.*

106 *Transmissio hæreditatis ascendentium non aditæ ex potentia sanguinis vigore l. vnic. competit non solum filijs, & descendentibus legitimis, & naturalibus, sed etiam naturalibus tantùm, & in naturales tantùm.*

107 *Filius vel alius descendens qui non est in potestate, transmittit hæreditatem ascendentium non aditam ad eius descendentes vigore sanguinis ex l. vnic. etiam nondum natos, nec conceptos viuentibus eisdem ascendentibus.*

108 *Hæreditas delata de iure prætorio non agnita, transmittitur in descendentes vigore dictæ leg. vnic. ad instar hæreditatis delatæ de iure Ciuili.*

109 *Hæreditas, & bonorum possessio à pari procedunt.*

110 *Transmissio quæ fit ad descendentes de hæreditate ascendentium non adita vigore sanguinis, vel vigore iuris deliberandi excludit substitutum vulgarem.*

111 *Dispositio hominis facit cessare dispositionẽ legis; quomodo intelligatur.*

112 *Beneficium suitatis excedit beneficium leg. vnica C. de his, qui ante apert. tabul. in eo tantùm, quod suus transmittit ad quoscunque; & ex d. l. vnic. transmittitur solummodo ad descendentes.*

113 *Ex beneficio leg. vnic. transmittitur quoque hæreditas fraterna non adita, quæ peruenta est ex testamento patris etiam partem sororis obuentam ex statuto. 114. seqq.*

115 *Portio accrescens debet sapere naturam eius rei cui accrescit.*

122 *Requisita leg. vnica C. de his qui ante apert. tabul.*

123 *Hæreditas delata sub conditione non transmittitur neque vigore legis vnicæ ad liberos vel descendentes. & seq.*

Idem de legatis, & fideicommissis conditionalibus. 125.

Fallit in legitima. 126.

127 *Hæreditas ante aditionem recusata non trãsmittitur vigore d. l. vnic.*

128 *Hæreditas non adita transmittitur, si hæres de ea in testamento disposuit.*

129 *Hærede decedente intra annum à die scientiæ hæreditatis delatæ, & non aditæ transmittit ad hæredes ius deliberandi. Ampliatur nu. 130. 131. 133. 134. 141. 142.*

132 *Ius accrescendi non habet locũ inter venientes ex transmissione iuris deliberandi.*

149 *Infans doli capax transmittit ius deliberandi, secus si non sit doli capax. Declaratur num. seqq.*

143 *In transmissione iuris deliberandi transmittitur solummodo illud residuum temporis anni quod supererat.*

144 *Ius deliberandi non transmittit, qui non habet scientiam hæreditatis delatæ: transmittit tamen beneficium restitutionis in integrum ad deliberandum. 146.*

Idem si ius deliberandi transmissum est in eũ à sciente. 147.

141 *Qui ignorat non potest deliberare.*

148 *Ius deliberandi non transmittitur in fiscum.*

149 *In transmissione iuris deliberandi non transmittitur tẽpus impetratum à Principe, vel iudice vltra tempus legis.*

150 *Hæreditas non delata nec adiri nec transmitti potest.*

151 *Ius succedendi reseruatum ex pacto, transmissibile est.*

152 *Hæreditate ad certum tempus dilata à testatore; hæres interim decedens, actionem trãsmittit ad hæredes.*

153 *Vsufructuario superuiuente hæredi, an idem hæres interim transmittat.*

154 *Ius competens ex beneficio legis nondum delatum transmittitur; & sufficit quod competat habitu, etsi non actu.*

155 *Hæreditas non delata transmittitur, si ius substitutionis vnitum est cum iure accrescendi.*

156 *In transmissione fideicommissorum, vel legatorum sub conditione, vel die incerta relictorum non attenditur aditio hæreditatis, sed euentus conditionis, vel diei: in transmissione fideicommissorum, & legatorum purè, vel in diem certam relictorum, dies mortis testatoris; etiam si sint fideicommissa vniuersalia. Ac etiam si nondum facta sit restitutio fideicommissi. 157.*

Et etiam si hæres directus nondum adierit hæreditatem. 159.

Ac item si relicta sint in codicillis. 160.

158 Fi-

CASVS OCTAVVS.

Hæreditatis transmissio plenè discutitur.

POstquàm de transmissione legatorum, & fideicommissorum, ac substitutionum directarum dictum est; nunc venio ad transmissionem hæreditatis, quæ non minus difficilis materia est, nec minus ardua.

1 Casus igitur sit quod hæreditas nō adita non transmittitur l. si ex pluribus. in princ. ff. de suis & legitim. l. vnic. §. in nouissimo. C. de caduc. tollend. l. quoniam sororem. C. de iur. deliber. l. emancipata C. qui admitti. & quò ad ipsam hæreditatem, seu dominium successionis ratio est, quia hæres ante aditam hæreditatem nullum ius habet. l. si seruus hæreditarius. ff. de stipulat. seruor. ideo non potest illud transmittere. l. traditio. ff. de acquir. rer. domin. l. nemo plus. ff. de reg. iur. quoad ius adeundi eadem est ratio, quia illud non est ius dominij, neque deducibile in iuditium, sed est facultas quædam, quæ in bonis nostris similiter non connumeratur. l. prætia rerum. §. sed nec hæredem. vbi Bald. ff. ad leg. Falcid. idem Bald. in l. 2. num. 2. C. de iur. & fact. ignor. & in l. Deo nobis. §. fin. num. 6. in fin. C. de episc. & cleric. & in l. quoniam. in princ. C. de iure delib. Ias. in l. Gallus §. & quid si tantùm. num. 123. ff. de liber. & posthum. & facit text. in l. substitutio. & l. rem in bonis. ff. de acquir. rer. domin. & sic hanc rationem adducit Bart. post Dyn. in l. cum filio familias. num. 12. & ibi Ias. nu. 107. & seqq. ff. de leg. 1. idem Bart. in l. is potest. num. 14. & Aret. col. 4. vers. ad istud. ff. de acquir. hæred. Bald. in d. l. si seruus hæreditarius. ff. de stipulat. seruor. Vasqu. de success. progress. §. 9. nu. 14. amplè per Vincent. de Franch. decis. 101. nu. 24. & seqq. Surd. decis. 140. nu. 5. & 6. Gomez. var. resolut. tom. 1. cap. 9. nu. 1. cum alijs per eum adductis, qui & ipse sub num. 6. vers. sed eligendo, huic rationi adhæret; hinc ius istud adeundi non comprahenditur in generali bonorum obligatione. Vincent.

cent.de Franch.d.decis.101.num.30. Surd.
d.decis.140.num.9.neque in donatione om-
nium bonorum, iurium, & actionum, idem
Vincent.de Frãch.decis.60.in princ.& d.de-
cis.101.num.27.& 30. quò verò ad faculta-
tem possendi adire, illa non trãsmittitur, quia
non est defensata ab aliqua actione, cum hæ-
res ante aditam hæreditatem, nullam actio-
nem habeat, & de per se considerabilis non
est ad l.post emancipationem.§.illud.ff.de li
berat.legat. Hinc seruus non efficitur statuli-
ber, nec spem statutæ libertatis consequitur
nisi hæreditate adita.l.2.ff.de statulib.

2 Ampliatur primò idem esse in bonorum
possessione, hæc enim non agnita similiter nõ
transmittitur ad hæredes.l.3.§.acquirere.ff.
de bonor.possess.l.Pantonius.ff.de acquir.hę
red.l.emancipata.C.qui admit.

Declaratur ampliatio, quia in transmissio-
ne bonorum possessionis constituenda est dif
ferentia inter transmissionem fiendam ex po-
tentia suitatis, & transmissionem fiendam vi
gore leg.vnic.C.de his qui ant. apert. tabul.
Et quoad transmissionem fiendam ex poten-
tia suitatis iterum distinguendum est inter
bonorum possessionem decretalem, & bono-
3 rum possessionem edictalem; Nam in bono-
rum possessione decretali, vera est ampliatio,
quod non agnita non transmittitur ex poten
tia suitatis, ea est ratio quia illa non competit
filio, nec aliquid ius ei tribuit, donec à iudice
petita, & per iudicem decretata sit; In bono-
4 rum verò possessione edictali, nempe faculta-
te agnoscendi decretalem, & paternam hære-
ditatem ampliatio non procedit; quia hæc fi-
lio competit ipso iure ex edicto prætoris illi-
co mortuo patre, ideo transmittitur ex poten
tia suitatis, sicuti etiam dicitur de restitutio-
ne in integrum, quæ licet factum extrinse-
cum requirat, scilicet impetrationem à iudi-
ce, tamen si minor moriatur ante impetratio-
nem transmittit ad hæredem.l.non solum.ff.
de in integr.restit.l.minor.§.fin.ff.de mino-
rib.& sic tenet Ias.in l.emancipata.num.14.
C.qui admit.quẽ refert & sequitur Gulielm.
de Benedict.in cap.Raynutius.in verb.mor-
tuo itaque testatore.il 2.num.123.& 124.de
testam.Dec.in l.infantis.num.9.C.qui ad-
mit.& ita intelligi debet Gomez.variar.reso-
5 lut.tom.1.cap.9.nu.47. Quò verò ad trans-
missionem fiendam in descendentes vigore
l.vnic.C.de his qui ant.apert.tabul.amplia-
tio similiter non procedit; nam bonorum pos
sessio etiam non agnita in descendentes vigo
re d.l.vnic.transmittitur, quia beneficium.d.
l.vnic.habet locum etiam in successionibus
prætorijs, quòd latè tuentur Ias.in d.l.eman-
cipata.num.18.& seqq.& Gomez.variar.re-
solut.tom.1.d.cap.9.num.45.& tradit So-
cin.cons.153.num.15.vol.2.cum alijs ibi al-
legatis, nam hereditas & bonorum possessio à
pari procedunt.l.hæreditatis.la 2.ff.de ver-
bor.signific.Dec.in d.l.emancipata.num.28.
cum adductis per eum.

6 Subdeclaratur verum esse in bonorum pos-
sessione fauorabili, secus in odiosa, vt est bo-
norum possessio contratabulas, quæ secundũ
Bald.Fulgos.& Alex.in d.l.emancipata.& ibi
Ias.num.24.non transmittitur beneficio.d.l.
vnic.quia publicè interest ne testamenta rum-
pantur.l.Gallus.§.quid si his.& ibi glos.in
verb.vtilitatem.ff.de liber.& posthu.& quia
bonorum possessio contratabulas datur con-
tra voluntatem defuncti.l.sed cum patrono.
§.bonorum.ff.de bonor.possess.hanc tamen
distinctionem, & benè reprobat Dec.in d.l.
emancipata.num.32.& infra.C.qui admit.
nam cum hæreditas & bonorum possessio
æquiparentur, vt dictum est, ideo dispositio
facta in vno, habet locum in altero, quæ con-
clusio locum habet etiam in materia correcto
ria & pœnali.idem Dec.in c.causam quæ.nu.
7.vers.sed respondetur, quod ex quo.de iu-
dic.Ias.in l.si arrogator.num.53.vers.sed re-
deundo ad principalem quæst.ff.de adopt.&
alibi pluries.Crauet.cons.205.numer.41.ad
finem. Nec obstat quod publicè intersit, ne te-
stamenta rumpantur, quia respondetur maio
rem fauorem deberi filio, quàm testamento,
vt per Dec.in loc.cit. Et quòd ad effectum
transmissionis non sit fienda differentia inter
hæreditatem, & bonorum possessionem con-
tra tabulas, tuetur. Vasqu.de success.pro-
gress.§.7.num.36.vers.superiora.cum num.
seqq.

7 Declaratur secundò ampliatio hæc, quia
hæres institutus, donec ab alio præterito na-
to, vel nascituro potest peti bonorum posses-
sio contra tabulas; non potest petere bono-
rum possessionem, neque secundum tabulas,
ex quo ab alio potest peti contra tabulas.l.il-
lud.§.si quis eum.ff.de bonor.possess.cont.
tab.neque bonorum possessionem contra ta-
bulas, ex quo ipse reperitur institutus.l.non
tantùm.§.si quis ex liberis hæres.ff.eod.licet
secus sit ex persona præteriti, quia si præteri-
tus contratabularet, ipse quoquè ex persona
eiusdem præteriti contratabulare posset d.§.
si quis ex liberis hæres: ob id idem hæres tan-
quàm legitimè impeditus ex facto alterius, si
con-

contingat decedere antequàm præteritus petat contratabulas, transmittit ad hæredes beneficium petendi bonorum possessionem secundum tabulas, ac etiam contratabulas ex persona præteriti. l. sed & si decesserit. ff. de bonor. possess. cont. tabul.

8 Inquantum autem ad cessionem, an scilicet hæc bonorum possessio cedi possit ex conuentione, negatiuè decidit Tiraq. de retract. lignag. §. 26. gl. 1. num. 47. ea ratione quia ad hæredes non est transmissibilis.

9 Ampliatur secundò, vt hæreditas non adita nec transmittatur in fiscum; ideo si bannitus tempore banni hæreditatem sibi delatam non adiuerat, ea in confiscationem non venit Nell. de bannit. 1. part. 2. tempor. quæst. 30. vbi hanc partem defendit, & sic de facto determinatũ fuisse testatur Dec. in l. si quis iniquũ. §. illud. ff. quod quisq. iur. & post Imol. Alex. & Ias. in l. si quis mihi bona fide. §. 1. ff. de acquir. hæred. & Cephal. cons. 321. tenet Peregr. de iure fisc. lib. 5. tit. 1. num. 95. Surd. decis. 140. numer. 7. & 19. & Farinac. in sua prax. quæst. 25. numero 41. qui omnes alios recensent.

10 Ampliatur tertiò, vt locum habeat etiam si hæres esset clericus, nàm is quoquè hęreditatem non aditam non transmittit Abb. in repet. c. Ecclesia Sanctæ Mariæ, num. 18. & ibi Felin. num. 67. de constit.

11 Ampliatur quartò, quia licet ab infante hęreditas extraneorum non adita ad patrem, auum, & proauum paternos non quidem vti hæredes, sed speciali priuilegio paterno trãsmittatur. l. si infanti. C. de iure delib. tamen ad alios ascendentes quàm de linea paterna, non transmittitur, prout extra casum dictæ. l. si infanti, quæ loquitur de infante tantùm, nõ transmittitur neque ad ascendentes de linea paterna. per tex. in l. 2. §. si quis ex liberis. & ibi glos. in verb. agnoscitur. ff. ad Tertullian. & firmat Petr. Cyn. & Bart. num. 3. in l. vnic. C. de his q. ante apert. tabul. sequitur Rayn. & Fulgos. in d. l. si infanti. & ibi Ang. num. 1. C. de iur. deliber. idem Petr. & Cyn. in l. 2. C. ad orfician. & Bald. in l. cum in antiquioribus num. 12. vers. si autem non erat suus. C. eod. de iur. deliber. & est magis communis opinio, vt per Alex. cons. 168. num. 9. lib. 7. Socin. consil. 114. in princ. vol. 4. & ratio istius ampliationis est regula casus principalis, quia hæreditas non adita non transmittitur; & quamuis transmittatur ad ascendentes de linea paterna, tamen hoc inductum est in priuilegium ipsorum ob potestatem quam habẽt in transmittentes, quod quidem priuilegium ad alios extendi non debet. l. si verò. §. de viro. ff. solut. matrim. nec obstat. l. apud hostes C. de suis, & legitim. & glos. quæ per illũ tex. mouetur in l. vnic. in verb. in liberos. C. de his, qui ante apert. tabul. vbi filia transmittit hæreditatem patris ad matrem etiam non aditam, quia respondetur illum tex. intelligi de filia sua in potestate eiusdem patris existente, quæ ideo tanquàm sua hæreditatem patris etiam non aditam transmittit ad quoscumque vt infra videbitur. numer. 22. Et sic etiam intelligit. Bart. in l. ventre. num. 11. vers. quartus casus. ff. de acquir. hæred. Bald. cons. 204. vol. 5. & Alex. d. cons. 168. num. 10. lib. 7. Et

12 ita quoque quod hæreditas extraneorum nõ adita per infantem non transmittatur ad matrem contra Oldrad. cons. 171. num. 15. consuluit Raph. Cuman. cons. 130. nu. 4. Corn. cons. 146. cons. 275. & cons. 321. lib. 1. & tuentur Vasqu. de success. progress. §. 8. num. 1. & Crass. in §. transmissio. quæst. 21. num. 3. & quæst. 27. nu. 2. & tenet Ias. in d. l. si infan-

13 ti. num. 3. C. de iure delib. vbi etiam testatur hanc esse communem Doctorum sententiam quòd extra casum dictæ, l. si infanti, ea non transmittatur neque ad patrem. idem Corn. cons. 325. lib. 3. Bald. d. consil. 204. volum. 5. Nec obstat pariter authẽtica defuncto. C. ad Tertullian. neque quod hodie sublata sit differẽtia agnationis, & cognationis. §. nullam. authentico. de hæredibus ab intest. venient. quia ad euitandum legum correctionem iura nouissima debent distingui per vetera not. in l. sciendum. in princ. ff. qui satisd. cogant. facit. l. præcipimus. in fin. C. de appellat. cap. cũ expediat. de elect. in sexto. Ideoque hæc iura debent intelligi, vt procedant in hæreditate adita, in qua ascendentes succedunt vti hęredes, secus autem in hæreditate non adita, quę ad ascendentes tantùm de linea paterna ex priuilegio paterno transmittitur, quod priuilegium ad alios extendendum non est.

14 Declaratur primò hæc quarta ampliatio secundum Alex. in d. consilio 168. numero 11. lib. 7. cum adductis per eum, quia ben è transmittitur hæreditas non adita ad illum qui est ascendens vtriusquè, nempe & infantis transmittentis, & illius de cuius hæreditate transmittẽda agitur, & refert Crass. in §. transmissio. quæst. 26. num. 2. vers. contrarię. & dicam inferius. num. 100.

15 Declaratur secundò ampliatio hæc, quia remedium dictæ. l. si infanti prouidet patri, & alijs ascendentibus de linea paterna in eum

casum tantùm in quo excluduntur ab illa hęreditate propter non aditionem, Ideo hoc remedium nō extenditur ad exclusionem procedentem ex alio capite, quàm ex hæreditate non adita. Sic Bart. in l. ventre. num. 29. ff. de acquir. hæred. vbi per hanc rationem infert, quòd si filius emancipatus substituat pupillariter filio suo infanti extraneum, idemquè filius emancipatus decesserit; & demum decesserit etiam filius infans hæreditate cuiusdam alterius extranei sibi delata, & non adita, hoc casu ad ipsum auum non transmittitur; & ratio est, quia non excluditur ab illa hæreditate propter hęreditatem non aditam, sed excluditur propter substitutum, quia si hæreditas esset adita, esset substituti. l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. de vulg. & pup.

16 Ampliatur quintò casus vt locum habeat etiam in hæreditate filij, nàm pater vel mater hæreditatem filij non aditam similiter non transmittit nequè ad alios filios. Bart. in l. si infanti num. 5. C. de iure delib. vbi etiam dicit se ità iudicasse Paul. de Castr. cons. 304. propè fin. vers. ex his relinquitur. libro 1. Corn. cons. 1. nu. 7. vol. 2. Bertrand. cōs. 220. num. 2. vol. 7. Crauet. cons. 37. numer. 4. Cuman. cons. 111. num. 2. Surd. cons. 341. num. [illegible] 6. vol. 3.

17 [illegible]tur sextò, quia hæreditas non adi[illegible] transmittitur etiam si extet statutum [illegible] consuetudo, quòd possessio ipso facto cōtinuetur in hæredem, nàm continuationi istius possessionis in hæredem locus esse non potest, nisi in primis hæres sit, & licet filius sit hæres patris ipso iure, glos. in auth. vt ij qui obligatas §. vt autem, in verb. parentes. glos. 2. in l. 1. C. si min. ab hæred. se abstin. & glos. in l. necessarijs. in verb. teneantur. & ibi Alex. ff. de acquir. hæred. & sic hæreditas censeatur adita, & consequenter eius possessio in illum continuata, nihilominùs adhùc intelligitur ipso volente, non alias, idest quatenùs velit esse hæres, & quatenùs velit possessionem in eum transire: De prima enim conclusione quòd filius est ipso iure hæres patris, quòd ea intelligatur si idem filius velit; tradit Bart. Paul. de Castr. Salicet. & Corn. in l. si matre. C. de suis & legitim. quod etiam voluisse videtur d. glos. in l. necessarijs, & in d. l. 1. dùm dixit quòd & si valeat consequentia, si filius ergo hæres, hoc tamen intelligitur quoad nomen, non quoad commodum, vel incommodum; namque filius etiam suus hodie non est hęres necessarius, sed habet ius abstinendi l. si quis filiumfamilias. §. 1. l. necessarijs ff. de acquir. hęred. §. sui. Instit. de hęred. qualit. & differ. nec repugnat quòd hęreditas in suo habeatur pro adita, quia intelligitur quoad effectum transmittendi, non quoad alios effectus hęreditarios, vt mox dicam nu. 18. De secunda verò quòd possessio, quę vigore statuti vel consuetudinis transit ipso iure in hæredem, quòd ea pariter intelligatur si ipse hęres velit; hoc tenet & probat Tiraq. in tract. le mort saisit. part. 7. declarat. 1. per tot. Ideò concludendum est huiusmodi statutū, vel consuetudinem absque aliqua filij & hęredis declaratione necessariam aditionem, vel consequenter transmissionem non operari, quod etiam comprobauit ex professo idem Tiraq. d. tract. le mort saisit. part. 7. declarat. 2. per totum.

Declaratur ampliatio, quia & si hęreditas non censeatur adita vigore istius statuti vel consuetudinis, tamen in casibus in quibus transmittitur hęreditas non adita, ea transmittitur cum beneficio possessionis, nempè cum illo iure vt aditione secuta, censeatur statim acquisita possessio ipsius hęreditatis. Vasqu. de success. progress. lib. 1. §. 7. nu. 54. vers. retenta.

18 Ampliatur septimò casus, quia hęreditas non adita, non transit nec transmittitur in creditores, namque non possunt creditores ius hęreditarium exercere antequàm illud quęsitum sit debitori, vel hęredi ipsius debitoris mediante aditione seu declaratione voluntatis, sic in his terminis consuluit Paul. de Castr. cons. 254. num. 1. lib. 1. & tradit Surd. decis. 140. num. 15. & 19. & ratio ea est quia hęreditas transmittitur tanquam adeunda, non tanquàm adita idest quòd hęres in quem est transmissa potest eam adire & repudiare. l. si quis filium §. 1. ff. de acquir. hęred. Socin. cons. 67. num. 10. vers. tertia. & num. seqq. libro 4. Dec. cons. 442. num. 14. Crauet. cons. 984. num. 95. vers. secundo. & cons. 985. nu. 46. Paul. de Castr. d. cons. 254. num. 1. vers. nec obstat quod transmiserunt. lib. 1. Gomez. var. resolut. tom. 1. cap. 9. num. 55. quod procedit etiam in filio suo, quia is pariter habet beneficium abstinendi, & hodie non est necessarius hæres §. sui. instit. de hæred. qualit. & differ. d. l. si quis filium. §. 1. l. ei qui. ff. de acquir. hæred. & licèt in suo hæreditas habeatur pro adita ipso iure, vt dictum est num. 17. & sic videatur posse creditores super eadem hęreditate tanquàm adita satisfieri de eorum credito, nihilominùs aduertendum est quòd hæreditas in suo habetur pro adita ad effectū

cam

eam transmittendi tantùm, hoc est quòd suus transmittit hæreditatem etiam non constito de actuali aditione idque per fictionem ob identitatem scilicet personarum repræsentatarum in suo, iccircò non extenditur ad alios effectus hæreditarios, quia fictio non egreditur casum suum l. 2. §. Diuus Adrianus. ff. de iure fisci. Bart. in l. eius qui delatorem num. 5. ff. eod. tit. Bald. in c. 2. num. 15. in fin. de ordin. cognit. & in l. 2. num. 22. & ibi Ias. num. 22. vers. quartò. C. de edend. & ità respondet in effectu idem Paul. de Castr. d. consil. 254. num. 1. vers. nec obstat lib. 1.

19 Ampliatur octauò quia ad effectum acquirendi hæreditatem ex transmissione requiritur quòd adita sit hęreditas omnium, ad quos facta est transmissio eiusdem hæreditatis sine subsecuta illius aditione, veluti si mater moritur ab intestato, & eius hæreditas vigore statuti excludentis fęminas transmittatur ad filios masculos, ijdemque masculi decedant nõ adita hæreditate ipsius matris superstite patre, & pater hæreditatem ipsam similiter non adiuerit, & demùm filia velit hæreditatem matris ex trãsmissione, debet primo loco adire hæreditatem patris, postea hæreditatem fratrum, & vltimò hęreditatem ipsius matris; in hæreditate namque paterna reperitur ius adeundi fraternam, & in fraterna reperitur ius adeundi hęreditatem maternam, & est ius hæreditarium iccircò non facta aditione omnium, non potest filia hæreditatem ipsam maternam acquirere ex transmissione sic Paul. de Castr. d. cons. 254. num. 1. vers. in puncto verò lib. 1. benè tamen eam adire posset ex persona sua quando adiret hæreditatem paternam, & repudiaret fraternam, & deindè faceret edictum, an aliquis velit esse hæres fratrũ, tunc enim aliquo non reperto eorum hæreditas desineret esse hæreditas, & inciperent esse bona vacantia, & ità filia per successorium edictum posset ex persona sua adire ipsam hæreditatem matris ex capite vnde liberi. idem Castrens. d. cons. 254. num. 2. lib. 1.

20 Ampliatur nonò casus, quia hæreditas nõ transmittitur etiam adita quando adita est ex iure incompetenti, vel ex testamento inualido. arg. l. Clodius. ff. de acquir. hæred. & in specie Bald. cons. 142. num. 2. vol. 3. & idem est si aditio non valuit, idem Bald. cons. 349. in princip. vol. 4. non enim dicitur titulus qui apparet inualidus. l. nec vllam §. itẽ in titulo. ff. de petit. hæred. & per illum tex. Menoch. de retin. poss. remed. 3. num. 639.

21 Declaratur primò casus principalis non procedere in filijs, nàm tanta in eis est repræsentatio patris, vt diuino quodam vinculo pater, & filius iuncti dicantur. l. cum in adoptiuis. vers. quis patiatur iura. C. de adopt. & vna, ac eadem persona esse cẽsentur. l. fin. C. de impub. & alijs substit. vna caro c. contradicimus. §. hac autoritate. 35. q. 3. & vna vox. §. ei vero qui. instit. de inut. stipulat. & naturali ratione debetur filio successio in bonis paternis. l. cum ratio. in princ. ff. de bonis damnat. imò, & filius dicitur quasi Dominus bonorum patris etiam viuente eodem patre, ita vt censetur potius in eum continuatio dominij, quàm noua delatio hæreditatis. l. in suis. ff. de liber. & posth. §. sed sui. institut. de hæred. qualit. & differ. naturalemque possessionem bonorum paternorum habere dicitur. l. 2. §. filium. ff. pro hæred. l. cum miles. ff. ex quibus caus. maior. & plura de hac continuatione dominij parentis in filium tradit Tiraquel. in præfat. l. si vnquam. num. 19. & seqq. C. de reuocand. donat. Sicut è contrario pater ipsos filios in potestate habet. l. patre furioso. l. itẽ in potestate. l. nã & ciuium. ff. de his qui sunt sui, vel alien. iur. institut. de patria potest. in princ. Hinc orta est suitas, quæ tantæ potentiæ extat, vt illius vigore hęreditas patris censetur adita ipso iure absque alia aditione. d. l. in suis. l. 1. §. sciendum. ff. de suis & legitim. l. 1. §. qui sunt ĩ potestate. ff. si quis omiss. caus. testam. l. fin. §. sin verò perpetuo. C. de curat. furios. & consequenter tanquàm adita propter hanc immixtionem quam ius ipsum facit absque alia præcedente actuali aditione trãsmittitur. l. vnic. §. in nouissimo. C. de caduc. tollend. l. vnic. C. de his qui, ant. apert. tabul. Verùm quia ipsi filij diuersimodè transmittunt, propterea pro explicatione istius declarationis duos casus subalternos considero.

22 Primus casus subalternus est de filio, vel alio descendente qui suus est, nempe quia tenet primum locum, & est in potestate morientis; Secundus est de alijs descendentibus, qui non sunt in potestate: Quantum ad primum casum conclusio est affirmatiua, quòd filius vel alius descendens qui suus est iure suitatis hæreditatem parentis sui vel aui paterni non aditam indistinctè transmittit ad quoscunque etiam extraneos hęredes. glos. vlt. in l. apud hostes, & ibi Iac. de Aren. Petr. de Bellapert. Richard. Malumb. Rayn. de Forliu. & Vltramont. C. de suis, & legit. Bartol. in l. ex militari. §. si filius. ff. de testam. milit. & in l. ventre. numero 12. ff. de acquirenda hęreditate, & in l. si infanti, numero 10. C. de iure

delib. vbi dicit sic infinitis vicibus consuluisse, & quod in Ciuitate Perusij sic iudicatur per omnes, & etiam collegialiter in Collegio determinatum esse; sic etiam tenet Bald. in l. si fratris. numero 2. & sequentibus. C. de iure deliber. post Cyn. Dyn. & Nicol. de Mattarell. per eum adductos, qui dicit ita communiter tenere omnes Doctores, & esse casum in l. cum in antiquioribus. C. eodem. & ad hoc communiter allegatur. d. l. fin. §. sin vero perpetuo. C. de curat. furios. l. 3. C. de iure delib. l. apud hostes. C. de suis, & legitim. l. hæreditate. §. filiusfamilias. ff. de Castrens. pecul. l. qui duos. §. cum in bello. ff. de reb. dub. l. 1. §. qui sunt in potestate. ff. si quis omiss. caus. testam. & rationem adducit idē Bald. quia suus transmittit ius dicendi nullum. l. si à primo. ff. de liber. & posthum. l. 2. C. de liber. præter. ergo transmittit etiam hæreditatem per not. in l. suus. C. de repud. hæred. Sed potest dici quod transmittitur ad quoscunque etiam extraneos ea de causa quia propter suitatem habetur pro adita ipso iure, & sic transmittitur tanquam adita: Hanc opinionem quòd suus iure suitatis hæreditatem nō aditam ad quoscunque hæredes etiam extraneos transmittat, sequitur Corn. Alex. & Ias. in d. l. si infanti. numero 15. Castrens. in l. ventre. num. 3. & ibi Aret. colum. 12. ff. de acquir. hæred. idem Alex. in l. emancipata. numero 3. & Ias. num. 1. C. qui admitt. Romā. consilio 58. in 2. dub. Angel. consilio 241. & consilio 287. numero 1. & in l. si infanti. numero 7. C. de iur. delib. vbi de magis communi Anchar. consil. 278. Benedict. Capra consil. 12. num. 3. & consil. 14. num. 1. Corn. consil. 146. col. 2. lib. 1. & consil. 150. & consil. 208. lib. 2. Ias. consil. 130. num. 15. vol. 1. Dec. cons. 331. numer. 5. & 6. cons. 245. numer. 1. & cons. 250. vbi pro hac parte adducit etiam Azon. Iacob. Balduin. & Odofr. idem etiam tenet Tiraquel. in tract. le mort saisit le vif. part. 2. declarat. 5. nu. 22. Crass. in §. transmissio. quæst. 24. num. 1. Vasqu. de success. tit. de transmiss. §. 8. num. 8. lib. 1. Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 210. num. 6. Cuman. cons. 130. num. 1. Surd. decis. 158. nu. 9. & tuetur Ioan. Pyrrh. in tract. suitat. quæst. 8. & omnium latissimè Angel. Perus. in suo tract. suitat. quæst. 9. num. 73. & infra. Et licet filij hodie habeant beneficium abstinendi, nec sint necessarij hæredes secundum ius ciuile antiquum. §. sui. instit. de hered. qualit. & differ. Nihilominus istud beneficium abstinendi inductum à prætore non tollit suitatē. l. 1. §. qui sunt in potestate. ff. si quis omiss. caus. testam. & ratio est, quia non operatur nisi, vbi est commodum, & fauor filij, ita vt si commodum filij est stare iuri ciuili antiquo, tunc standum est, & ius prætorium nihil operatur, & è cōtra. l. si filius qui patri. ff. de vulg.

23 & pupill. sed nulli dubium est, quod transmissio hæreditatis non aditæ est commodum, & fauor filij. l. & quia hoc. ff. de interrogat. action. & facit in arg. l. Iulianus. ff. de acquir. hæred. Igitur beneficium abstinendi non impedit transmissionem istam hæreditatis; sic ratiocinatur Bart. in d. l. si infanti. num. 10. C. de iur. delib. & post eum Bald. in l. si fratris. nu. 2. & sequentib. C. eodem. & Gomez. var. resolut. tom. 1. cap. 9. numero 23. vers. sed ego teneo, & num. 26. Socin. cons. 153. numer. 18. vers. sed ad ista. vol. 2. & cons. 67. numer. 11. vol. 4.

24 Ampliatur primò hic primus casus subalternus vt idem sit de filio infante, is namque ex beneficio suitatis hæreditatem paternam non aditam similiter ad quoscunque transmittit; & licet in contrarium videatur textus in l. si infanti. §. sin verò. C. de iure deliber. vbi dicitur omnes hæreditates ad infantem deuolutas, & non agnitas ità intelligi, quasi ab initio non essent ad eum delatæ, & ità per illum tex. voluerit ibi Bald. num. 17. ad quem dicit nō posse responderi, & Salicet. in l. apud hostes. C. de suis & legitim. tamen quod beneficio suitatis filius etiam infans paternam hæreditatem non aditam in quoscunque etiam extraneos transmittat, hoc probatur in l. fin. §. sin vero perpetuò. C. de curat. furios. l. apud hostes. C. de suis & legit. l. ex militari §. vlt. cū l. seq. ff. de testam. milit. & ita tenet Bart. in d. l. si infanti. num. 10. & ibi Alex. Fulgos. Corn. & Ias. num. 16. vers. secundò limita, idem Ias. cons. 130. lib. 1. Imol. in l. ventre. ff. de acquir. hęred. Tiraq. in tract. le mort saisit part. 2. declarat. 17. num. 3. Gaill. obseruat. 131. num. 7. lib. 2. Borgnin. de tutor. & curat. cap. 1. nu. 69. Dec. cons. 331. nu. 5. in fin. & nu. 6. vbi de cōi: Rom. cōs. 58. nu. 2. Crass. in §. transmissio quęst. 23. nu. 2. Ang. cōs. 241. nu. 2. vbi dicit quòd ista opinio videtur ei humanior, & qđ ei semper adhæsit consulendo, & legendo, maior enim ratio transmittendi hæreditatem nō aditam militat in infante, cui non potest imputari negligentia, quare non adierit, quàm in maiore Iac. de Rauen. Petr. & Cyn. quos refert, & sequitur Bald. in l. vnic. num. 14. C. de his, qui ant. apert. tabul. Socin. sen. consil. 153. num. 30. vers. sed contraria. vol. 2. & ad tex. in d. §. sin vero, dum dicit; omnes hæreditates;

tates; respondent illum intelligi de hæreditatibus extraneorum, non de hæreditatibus paternis, qui quidem intellectus fundatur in illo verbo, deuolutas, quia hæreditas patris nō dicitur propriè deuolui ad filium. l. in suis. ff. de liber. & posthum. §. sui. institut. de hæred. qualit. & different. & ante eos sic intellexit glos. in d. l. si infanti. in verb. continentur, & ibi Bart. sub num. 10. & in l. ex militari. §. si filius. ff. de testam. milit. & sic explicitè ad eundem tex. respondet ipsemet Bald. in l. apud hostes. num. 4. C. de suis, & legitim.

25 Ampliatur secundò, vt procedat etiam in filio arrogato, huic enim vigore constitutionis Diui Pij debetur quarta. l. vlt. ff. si quid in fraud. patron. l. si arrogator. ff. de adopt. l. 2. C. eod. l. Papinianus. §. si quis impubes. ff. de inoff. testam. §. sed & si decedens. instit. de adopt. quam quidem quartam etiam non petitam, neque agnitam transmittit. l. 1. §. si impuberi. ff. de collat. bonor. Cyn. in d. l. si arrogator. & ibi Bart. in repet. numer. 1. in fin. Ias. num. 14. vers. sed ista. Bald. num. 5. vers. secūdò oppono. ff. de adopt. idem Bald. in l. cum in antiquioribus. numero 7. vbi Paul. de Castro numero 6. Salicet. & Alex. numero 6. C. de iur. deliber. & ibidem Ang. num. 3. vbi repræhendit glos. in verb. veluti contrarium dicentem, sequitur Pyrrh. in tractat. suitat. quæst. 3. Alex. cons. 150. num. 7. lib. 2. idque procedit non solum ratione suitatis, sed etiā ex eo, quia ista quarta non defertur titulo hæ-
26 reditario, nam illud quod non defertur, vt hæreditas vel pars hæreditatis, sed defertur titulo singulari, vt ista quarta, transmittitur etiam sine agnitione Bart. in repetit. d. l. si arrogator num. 8. in fin. & num. 9. Bald. num. 5. vers. item est titulus Ias. num. 14. ff. de adopt. Alex. d. consil. 150. num. 7. lib. 2. Paul. de Castr. in l. cum in antiquioribus. num. 6. in fine. C. de iure deliber. & ibi Alex. nu. 6. & latius dicam. num. 174.

27 Et istam quartam transmittit non solùm ad descendentes, sed etiam ad quoscunque hæredes Bald. post Cyn. in d. l. si arrogator. in addit. vers. ibi quartam, & ratio est quia arrogatus est aggregatus familiæ arrogatoris, est hæres suus, & pariter in potestate eius est perinde ac si esset legitimus & naturalis. l. cū in adoptiuis. §. vlt. C. de adoption. Doctores in d. l. si arrogator. ff. eod.

28 Declaratur ampliatio ista, vt locū habeat, si filius arrogatoris decedat post patrem arrogatorem, secus si ante mortem eius, quia tunc ius petendi istam quartam ad suos hæredes non transmitteret, nam iura competitura post mortem alterius dicuntur cōditionalia l. si cum hæres. ff. quand. dies leg. ced. & quæ conditionalia sunt, non transmittuntur l. vnic. §. sin autem. C. de caduc. tollend. & sic in specie Signorol. de Homod. in l. si arrogator. num. 31. ff. de adoption.

29 Ampliatur tertio hic primus casus, vt idē sit in hæreditate fraterna ex testamento patris delata; veluti si testator filium suum puberem pupillariter alteri filio impuberi etiā habenti bona aduentitia substituisset, quia idem substitutus hanc hæreditatem sui fratris impuberis non aditam ad quoscunque hæredes iure suitatis transmittit, nam cùm ea delata sit ex testamento paterno censetur paterna. l. sed si plures. §. quos possum. ff. de vulgar. & pup. vbi dicitur, quos possum hęredes mihi facere necessarios, possum & filio, & l. si pupillus paterna. §. cæterum. ff. de acquir. hæred. vbi si frater a patre fratri impuberi substitutus sit; sine dubio necessarius ei hęres existit, & sic tenet in terminis Bart. in d. §. quos possum. & ibi Ang. & Aret. num. 3. ff. de vulgar. & pupill. idem Bart. in l. moribus. nu. 46. ff. eod. Alex. in l. si fratris num. 2. & in l. quoniam num. 1. C. de iure delib. Ias. in l. emancipata nu. 3. C. qui admitt. & in l. qui se patris num. 10. C. vnde liber. Gulielm. de Bened. in c. Rainutius. verb. si absque liberis. 2. numero 105. 106. & verb. mortuo itaque testatore 2. num. 146. de testam. Aret. in §. 1. num. 6. versic. est etiam alius effectus. instit. de pupill. subst. Ioan. Pyrrh. in tract. suitat. numero 4. Alex. cons. 131. in princ. lib. 1. Ruin. consil. 91. num. 6. lib. 2. Vasqu. de success. progress. §. 7. nu. 3. & 4. Crass. in §. transmissio. quęst. 23. num. 8. Gabriel cons. 108. numer. 1. lib. 1. Corn. cons. 208. num. 4. vers. his tamen non obstantibus. vol. 2. Et idem est quando testator duos filios impuberes instituisset, & vltimo decedenti aliquem alterum pupillariter substituisset, nàm si decedit primus impubes, & postea decedat etiam secundus impubes non adita per eum hæreditate dicti fratris sui impuberis, ipsam hęreditatē fratris sui nō aditā transmittet ad hærede suum, idest ad substitutum pupillarem, quia testator videtur tacitè voluisse, vt portio primi morientis perueniat in secundum superstitē; vnde sicut quando hæreditas defertur fratri ex substitutione pupillari, ea transmittitur etiam non adita, vt mox dictum est, ita etiam hoc casu, & sic dixit Ang. in l. quoniam sororem num. 2. C. de iur. delib. per tex. in l. qui duos. ff. de vulg. & pup.

pup.&l.qui duos.ff. de reb. dub. & illum sequitur absolutè Paul.de Castr.in d.l. q duos. num.3.& Alex.num.4.vers.& ideo.ff. de vulgar.& pup.Aret.in l.sed si plures.§. quos possum num.3.ff.de vulg. & pup. idem Paul.de Castr.in d.l.qui duos.sub num.3. versic. & ideo videtur.ff.de reb.dub.Alex.in l. quoniā sororem.num.1.C.de iur.delib.Ias.in l. si infanti.num.17.vers. itē eodem modo. C. eod. tit.& Benedict.in d.c.Raynutius.verb.si absque liberis.2.de pupill.subst. num.106. vers. quinimo.& verb. mortuo itaque testatore.2. num.146.vers.& idem esset.

30 Ampliatur quartò vt procedat etiā in parte obuenta vigore statuti,nam extante statuto quòd mortuo patre ab intestato succedāt filij masculi fœminis exclusis, si eueniat casus quòd moriatur pater relicto filio & vna filia fœmina, idemque filius ante aditam hæreditatem patris decedat superstite sorore prædicta, adhùc partem hanc statutariam eidem filio obuentam vigore dicti statuti transmittit beneficio suitatis ad quoscunque etiam extraneos hæredes exclusa dicta eius sorore, sic tenet Paul.de Castr.in l.fin.num.3. ff. de acquir. hæred. vbi etiam refert ità consuluisse. Bald. & sic quoque consuluit Socin. consil. 153.num.9.& seqq.lib.2. & consil.67. num. 6.& infra.lib.4.Brun.de statur.exclus.fœmin. art.13.quæst.6. numer.93. Dec. consil.331. numer.6.versic.venio ad secūndum,vbi dicit istam esse communem opinionem, cui firmiter inhærendum est,& in l.si maritus num. 6. C.de collat.Alex.in l.si filius.in fin.ff.de vulgar.& pupill.& cons.20. lib.1. vbi hunc passum examinat ad partes,& num.9. concludit pariter hanc esse veram,& magis communem opinionē,quam etiam sequitur Ang. in tractat. suitat.quæst.9. num.80.vers.sed an prædicta,& nu.81.& 82.Laur. de Palat. in tract. de succession.masculor.exclus.fœmin.per statut.part.3. num.18. & num.30.& infra. Ias. consil.201.num.4.vol.2.Præt.de interpræt. vlt.vol.fol.211.num.9.& 10.& ità iudicauit Senatus Mantuanus,vt per Surd.decis.138. num. 9. & seqq. vbi alios plures concordātes adducit;sequitur Gabriel.cons.5.numer.11. lib.1.& Crass.in §.transmissio.quæst.25. num. 1.& sentit Zanch.in l.hæredes mei §.cum ità num.277.ff.ad trebell.nec ausi sunt ab ea recedere idem Ias.in l.si arrogator num.19.& seqq.ff.de adoption. & Roman. in l. ventre. ff.de acquir. hæred. qui super hoc reliquerūt cogitandum: & fundamenta istius partis adducunt Socin.d.cons.153.numer.9.& seqq. vol.2.Dec.d.cons.331.num.6.Alex.d.cons. 20.lib.1.& Surd.6.decis.138. nu.9.& seqq. Contrarium autem quod imò non transmittat,tenet Salicet.in.l.1.in vlt.quęst.C.ad leg. Iul.de adult.Bart.in l.liberorum num.13. ff. de verb.signif.Calcan. cons.82.col.2. in fin. & col.3.in fine.Ang.cons.81.nu.4. cum alijs relatis per Surd.d.decis.138.num.1.Marant. in 10.quæst.num.27.& Anton.de Rosell. in tract.success.ab intestat.nu. 125. in fin.& ità decisum fuit Neapoli, vt per Grāmat.decis. 63.

31 Et pro hac opinione vrgēt huiusmodi rationes, primò q.a portio sororis defertur masculis à statuto,& sic ex speciali iure, ob id ea non acquiritur, neque transmittitur nisi acceptetur l.emancipata. C. qui admitt.l. 1. §. ibidem.ff.de collat. bonor. Secūdò quia cum filius non habeat hanc portionem sororis tāquàm suus; sed ex iure speciali ipsius statuti, ergo suitas in illa portione non potest operari transmissionem hæreditatis non aditæ arg. l.mulieri & titio.ff.de condit.& demonstrat. vbi dicitur quòd non habet ius accrescendi qui admittitur ad legatum ex iure speciali;

32 tertiò quia hæreditas transmittitur non tanquam adita,sed transmittitur tanquā adeunda,idest vt possit acceptari & repudiari prout posset à transmittente si viueret.l.si quis filiū §.1.ff.de acquir.hæred.Paul.de Castr.consil. 254.num.1.vers. nec obstat quod transmiserunt.lib.1.Zanch.in l.hæredes mei.§.cum ità num.343.in fin.ff.ad Trebell.Crauet.consil. 984.num.95.vers.secundò, & cons.985.nu. 46.Dec.cons.442.num.14.Socin. consil.67. num.10.vers.tertia,& num.seqq.vol.4. Gomez.var.resol.tom.1.cap.9.num.55.ergo ille ad quem transmittitur ius adeundi nō debet sua aditione posse excludere filiam, quia qualitas filiationis propter quam ipsa excluditur personalis est, & non durat in hærede, nec cedi aut transmitti potest.Bart.in l.is potest num.8.ff.de acquir.hæred.& ibi Castrēs. num.1.in fin. Aret. sub.num.1. Ias. num.28. Surd.cons.403.numer.44.vol.3. Has autem rationes nititur concordare Gulielm. Bened. in repetit.c.Raynutius. verb. mortuo itaque testatore.2.num.120. vbi dicit quod si statutum simpliciter, & absolutè excludit fœminas propter existentiam masculorum, tunc verum est, quod masculus portionem statutariam non aditam transmittit ad quoscūque hęredes suos etiam extraneos; sed si statutum non excludit simpliciter filias propter existētiam masculorum, sed iubet eas dotari, tunc illam portionem non transmittit, sed debetur

tur

tur [illegible]ori, ea ratione quia dos succedit loco legitimæ, & propterea cum statutum velit eã habere suam legitimam, & eam in totum non priuet, consequenter non desinit esse sua propter existentiam masculi, idem post Bart. & Alex. dicit Ias. in l. si arrogator num. 21. ff. de adopt. sed tamen ex allegatis pro prima opinione per Socin. d. cons. 153. num. 9. & seqq. vol. 2. & per Dec. in loco cit. & Alex. d. cons. 20. lib. 1. & per Surd. d. decis. 138. num. 9. & seqq. nunquam ab ea recederem; quibus addo huiusmodi considerationes, quæ potissimum me trahunt in hanc sententiam, quia sci
33 licet fœmina exclusa à successione patris vigore statuti propter masculos habetur pro mortua l. 1. §. quidam filium. ff. de bon. possess. contra tabul. l. 1. §. si pater emancipatus. ff. de coniung. cum emanc. liber. Socin. d. cons. 153. nu. 11. vol. 2. & quia cum fæmina fuerit semel exclusa remanet semper exclusa etiam ipsis masculis mortuis. Tiraquell. in repet. l. si vnquã. verb. susceperit liberos num. 193. & 194. & Gabriel. in tit. de statut. conclus. 4. num. 1. vbi allegant vltra viginti doctores hanc conclusionem firmantes; & vltimo loco Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 1. quæst. 3. vbi ex professo. &
34 quia continuatio exclusionis, ac retentio faciliùs permittitur, quàm noua acquisitio. l. 1. §. casum. ff. de pe[illegible] l. patre furios[illegible] ff. de his qui sunt sui, vel [illegible] iur. & fauorabilior est quam [illegible] repetendi. C. de condict. ob [illegible] autem, quòd filia dotata [illegible] desinat esse sua ex eo quia [illegible] legitimæ, respondetur non [illegible] quòd extante huiusmodi statuto d[illegible] tanquàm legitima, cum enim [illegible] succedat ab intestato vnà cum mascu[illegible] debetur ei legitima, quæ est portio eius, quod ab intestato debetur l. cum quæritur. l. parentibus. C. de inoff. testam. Doctores in auth. nouissima C. eod. tit.

Et hoc multò magis locum habet in transmissione fienda ad hæredes suos per tex. in l. cum auus. ff. de condit. & demonstrat l. cum acutissimi. C. de fideicom. & tex. in l. 3. §. secundum. cum duabus. ll. seqq. ff. de assignand. libert. vbi si pater assignat libertum vni ex filijs, descendentes ex ipso filio excludunt patruos, ac alios quoscunque; & quia sicut filius transmittit partem delatam de iure communi, ita transmittere debet partem delatam iu-
35 re statutario, cùm eadem res non debeat diuerso iure censeri l. cum qui ædes. ff. de vsucap. c. cũ in tua. de decim. c. cognouimus. 12. q. 2. maximè, quia pater habet partem corporis sui in filio, & sic in filia, & cõsequenter ius bonorum suorum continuatum est ex sanguine transmisso, nàm pater ibi esse, & stare dicitur vbi filius est. l. cum scimus. in fin. C. de
36 agricol. & censit lib. 10. cum idem quoque sit de primogenituris, nàm filius pariter transmittit in nepotem ius primogenituræ. Bart. in l. is potest num. 8. ff. de acquir. hæred. & ibi Castrens. & Aret. sub. num. 1. Ias. num. 28. Tiraq. de iure primogen. quæst. 40. nu. 91. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 6. num. 38. Peregrin. cons. 1. numer. 23. & 26. lib. 2. & si enim regulariter transmitti non possit id quod est in spe, tamen fallit quando spes est firma, & certa vt est in primogenitura, quæ primogenito auferri non potest, idem Tiraquel. d. quæst. 40. num. 69. illudque secundum magis veram & obseruatam opinionem transmittit filius in eundem nepotem etiam ad exclusionem patrui iam semel exclusi. Oldrad. consil. 224. vbi in fine dicit ita fuisse iudicatũ. Ioan. And. in addit. ad Specul. in rubric. de feud. colum. 3. vers. redeundo ad indiuiduum. Grammat. decis. 1. qui refert ità Neapoli decisum fuisse. Couar. pract. quæst. cap. 38. num. 6. & infra. Tiraq. de iure primogen. quæst. 40. nu. 19. & seqq. cum alijs infinitis quos recitat sub numer. 12. sic etiam tenuit Rota Rom. vt per Bellam. decis. 724. & ita in primogenituris seruari testatur idem Grammat. d. decis. 1. numero 18. Bertachin. in repert. verb. nepos nu. 50. Iacob. de sanct. Georg. in sua inuestit. in verb. Carolus Dux. vers. quid si Rex num. 8. Afflict. in cap. 1. numer. 102. de success. feud. Scap. de iur. non script. cap. 10. lib. 2. Rosentall. de feud. cap. 7. conclus. 26. num. 13. & ibi addit. in litera. P. vbi alios adducit Crass. in §. transmissio quæst. 24. num. 3. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 10. numer. 9. vbi alios similiter allegat.

37 Nec obstant duo prima fundamenta adducta in contrarium pro parte negatiua, quia respondetur quòd statutum habetur pro iure communi non pro iure speciali, nàm in ditione statuentium succedit loco iuris communis l. omnes populi, vbi Bart. & alij. ff. de iustit. & iur. Alex. cons. 148. num. 1. vol. 6. Anchar. cõsil. 303. num. 3. Surd. d. decis. 138. numer. 17. & textus in d. l. emancipata. C. qui admitt. & l. 1. §. ibidem. ff. de collat. bonor. intelligitur de bonorum possessione decretali, quæ cum sit facti non transmittitur. l. cum hæredes. ff. de acquir. possess. non autem locum habet in bonorum possessione edictali, hæc enim non requirit factum extrinsecum, sed propter illã

datur

datur spes consequendi decretalem, & facultas possendi agnoscere, ideircò ad hæredes transmittitur. Ias. in d. l. emancipata num. 13. & seqq. Bened. in c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 123. & seq. Dec. in l. infantis. num. 9. C. qui admitt. Minùs obstat quòd hæreditas non transmittatur tanquàm adita sed tanquàm adeunda, quia respondetur quòd hæreditas in suo ad effectum transmittendi habetur pro adita ipso iure, vt mox dixi num. 17. & seq. ideircò non transmittitur priuilegium exclusionis, sed transmittitur ipsa hæreditas. Socin. cons. 153. num. 18. vers. non ergo, vol. 2.

Subampliatur ista quarta ampliatio, vt procedat etiam si statutum admittat masculũ sub conditione; si voluerit vel potuerit hæreditatem adire; adhuc enim non solum partem suam, sed etiam partem sororis nõ aditam ad quoscunque etiam extraneos hæredes transmittit. Socin. d. cons. 153. nu. 23. vers. quartò. & num. seqq. vol. 2. Brun. de statut. art. 13. quæst. 6. num. 92. Surd. d. decis. 138. numero 16. vers. quæ procedit.

38 Ampliatur quintò iste primus casus subalternus locum habere etiam in prȩiudicium, & exclusionem aliorum filiorum testatoris, nàm tanta est potentia suitatis, vt suus hæreditatem non aditam transmittit ad quoscunque etiam extraneos exclusis alijs filijs testatoris, de cuius successione agitur; veluti si duo filij in potestate, hȩredes mei sunt & alter eorum mea hæreditate nondum agnita decessit instituto hȩrede extraneo ad ipsum extraneũ transmittit hæreditatem meam excluso fratre suo, ità quod idem hæres extraneus præfertur fratri superstiti; hæc est verior & magis communis sententia, quã post Bart. Castrens. Alex. Ias. Ang. Salicet. Imo. Fulgos. Roman. Aret. Gualdens. & Corn. quos allegat ac reprobata opinione Barbat. & eiusdem Corn. contradicẽtiũ, tenet Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 268. Crass. in §. transmissio. quæst. 24. num. 2. & Surd. decis. 138. num. 27. transmissio enim fortior est quàm ius accrescendi l. vnic. C. de his qui ant. apert. tabul. Bart. in l. 1. num. 20. ff. de vulg. & pupill. Ias. in l. vnic. num. 25. C. quand. non pet. part. & ibi Picus num. 25. Socin. cons. 67. num. 2. vol. 4. Crott. in l. re coniuncti num. 150. ff. de leg. 3. Menoch. cons. 209. numer. 34. Surd. d. decis. 138. in fine, nàm ius accrescẽdi solùm competit propter deficientiam, & non dicitur deficere portio, quæ transmittitur ad hæredes l. sed & si manente. ff. de precar. Surd. cons. 529. nu. 23. vol. 4. idem Crass. in d. §. transmissio. quæstio. 18. num. 5.

39 Hinc succedens ex iure transmisso excludit substitutum vulgarem Bart. in l. 1. numer. 20. Alex. num. 19. vers. puto ergo. Socin. nu. 17. vers. vnde ex præmissis, & Rip. num. 131. ff. de vulg. & pupill. Vasqu. de success. progress. §. 12. numer. 22. vers. sic ergo; quamuis causa substituti vulgaris sit potentior, quàm illius qui venit per ius accrescendi. l. vnic. §. in primo. §. pro secundo. C. de caduc. tollend. Doctores in l. quidam testamento. ff. de vulg. & pupill. & in l. pen. ff. de iniust. rupt. ergo multò magis debet excludere venientem per ius accrescendi, iuxta regulam, si vinco vincentẽ te ergo magis vinco te. l. de accessionibus. ff. de diuers. & temp. præscript.

40 Ampliatur sextò, quia etiam institutus in re certa transmittit iure suitatis hæreditatem ab hærede vniuersali repudiatam, quamuis idem institutus in re certa hæreditatem ipsam in vita non agnouerit. Salicet. in l. quotiès & ibi Alex. num. 6. C. de hæred. instit. vbi dicit hoc dictum videri verissimum, & sequitur Crass. in d. §. transmissio. quæst. 19. num. 3.

41 Ampliatur septimò iste primus casus subalternus, quia suus transmittit hæreditatem non aditam ad quoscunque ei succedentes ab intestato etiam si is furiosus esset Fulgos. consil. 64. super 1. dubio Ang. cons. 241. nume. 2. Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 210. numer. 6. nàm etiam filius furiosus existens in potestate patris, est suus hæres patri l. fin. §. sin verò perpetuo C. de curat. furios.

42 Declaratur primò iste primus casus subalternus procedere & locũ habere extante suitate, & non aliàs: sciẽdum est autem suitatem constare ex duobus coniunctim, quorum altero deficiente non dicitur esse suitas.

43 Primum requisitum necessarium ad essentiam suitatis est, vt quis teneat primum locũ de tempore mortis testatoris, ita vt nemo eũ præcedat in gradu, quia suitas residet solummodo in primo gradu lineæ descendentium, non in vlterioribus. §. sui. Instit. de hæred. qualit. & differ. Gulielm. Bened. in repetit. c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 11. de testam. Crass. in §. suitas. quæst. 5. num. 1. Ang. Perus. in tract. suitat. quæst. 5. num. 11. adeo vt extantibus filio, & ex eo nepote, & pronepote, ac vlterioribus, solus filius habet suitatem tanquàm proximior in gradu, eo autem deficiente, & sublato de medio morte, vel emancipatione, tunc nepos, pronepos, vel descendens ex eo intrat locum eius, &

suita-

suitatem consequitur, & si plures sunt in eodem proximiori gradu, omnes habent suitatem, & æqualiter admittuntur. l. posthumorum. ff. de iniust. rupt. §. posthumorum. Instit. de exhæredat. liber. §. ità demum. instit. de hæred. quæ ab intest. deferunt.

Ampliatur primò istud primum requisitũ, quia nepos, pronepos, vel alius descendens efficitur suus, & suitatem consequitur non solùm si filius moriatur, vel emancipetur, sed etiam si is exhæredetur, idemque nepos, pronepos, vel descendens hæres instituatur, tunc enim ipse nepos efficitur suus, & tanquã suus hæres succedit auo. l. qui in aliena. §. interdũ & ibi Bart. per illum tex. nu. 1. vers. oppo. extra glos. Alex. num. 6. Aret. numer. 7. Paul. de Castr. num. 2. Ias. num. 1. & 2. ff. de acquir. hæred. Ioan. Fab. in §. sui. num. 1. vers. sed iuxta. institut. de hæred. qualit. & differ. Gomez var. resolut. tom. 1. cap. 9. num. 12. eadem ratione, quia exhæredatus habetur pro mortuo. l. 1. §. si pater. ff. de coniung. cum emancipat. liber.

44 Ampliatur secundò adeò verum esse istud requisitum, vt in suitate nec locũ habeat successorium edictum, namque filio abstinente vel repudiante hæreditatem patris, nepos nõ succedit in suitate nec efficitur suus auo nec ideò transmittit hæreditatem eiusdem aui iure suitatis ad quoscunque; & licet Doctores in hoc valdè laborent, tamen hæc est vera & communis sententia, & est tex. in l. 1. §. sciendum ff. de suis, & legitim. & ratio est quia ad hoc vt quis sit suus, requiritur quod teneat primum locum de tempore mortis §. sui §. ità demum. instit. de hęred. qual. & differ. iccirco dum tempore mortis aui pater præcedit nepotem, non potest idem nepos fieri suus auo nec suitas in eum transire, nec consequenter hæreditatẽ iure suitatis trãsmittere ad quoscunque; & sic tenent Curt. iun. in l. qui se patris. num. 41. C. vnd. liber. & ibi Ias. num. 45. vers. ego autem. Paul. de Monte Pico nu. 58. & 59. vbi dicit ab hac conclusione in iudicando non esse recedendum, sequitur Acoramb. num. 89. vbi affert omnia fundamenta vtriusque partis. Gozadin. numer. 141. & seq. Sapia nu. 34. & Vasq. de success. creat. §. 20. requisit. 29. declarat. 2. num. 134.

Subampliatur ista ampliatio vt procedat etiam stante statuto quòd filius possit repudiare hæreditatem patris, namque filio repudiante, nihilominus nepos ex eo non efficitur suus auo. sic contra Paul. de Castr. in d. l. qui se patris nu. 7. vers. sed pone, & ibi Gozadin. num. 146. & seq. & Vasqu. de success. creat. lib. 2. §. 19. num. 57. & per eandem rationem tenet & rectè Alex. in d. l. qui se patris. num. 13. vers. in vno tamen, & Ias. num. 46. C. vnd. lib.

45 Declaratur istud primum requisitum quia vt quis sit suus sufficit quod habeat primum locum de tempore destituti testamenti, licet non de tempore mortis testatoris, veluti si pater habens filium & ex eo nepotem in potestate, filium exhęredasset, & nepotem prætermisset, hæredemque instituisset extraneum, nam si deliberante hærede moriatur filius, & postea hæres repudiet, testamentum remanet destitutum & redactum ad causam intestati, nepósque efficitur suus hæres, cùm de eo tempore nemo eum præcedat, tex. est in l. si quis filio exhæredato. in princ. ff. de iniust. rupt. l. scripto. ff. vnd. lib. l. 1. §. sciendũ ff. de suis, & legitim. §. cum autem. instit. de hæred. quę ab intest. defer. l. si filius hęres. ff. de liber. & posthum.

46 intellige tamen quod tunc sufficit tenere primum locum de tempore destituti testamenti, si idem nepos de tempore mortis aui testatoris natus erat vel saltem conceptus, secus si conceptus esset post mortem, quia tunc suus hæres auo fieri nequit. d. l. si quis filio exhæredato. in princ. vers. non fuisse. l. 1. §. sciendum. ff. de suis & legitim. & §. cum autem. instit. de hæred. quæ ab intest. defer. sed tali casu eidem auo succederet iure transmissionis vigore l. vnic. C. de his qui ant. apert. tab. ex persona patris sui cui delata est hæreditas ob testamentum destitutum, vt dicam inferius num. 107.

47 Secundum requisitum necessarium pro essentia suitatis est, quòd quis sit in potestate illius morientis, de cuius successione agitur; quia adeò necessaria est patria potestas, vt si filius non est in potestate patris morientis nõ dicitur suus nec priuilegio suitatis gaudet etiam si primum locum primumquè gradum teneat l. lege Cornelia. in fin. ff. de testã. §. sui. instit. de hæred. qual. & differ. §. emancipati. instit. de hæred. quæ ab intest. defer.

48 Ex quo infertur quod cum filius non sit in potestate matris §. fœminæ. instit. de adopt. §. cæteri. instit. de hæred. qual. & differ. l. illud. §. ad testamenta. ff. de contratab. glos. 1. in l. furiosæ. ff. de curar. furios. dand. propterea non dicitur suus matri & consequenter hęreditatem maternam non aditam non transmittit iure suitatis Bald. cons. 204. vol. 5. Socin. cons. 116. nu. 13. vol. 1. Surd. decis. 140. num. 2. sed eam transmittit iure sanguinis tan

tùm ad descendentes l. 1. C. de his qui ant. apert. tab. vel etiam ad transuersales ac extraneos iure deliberandi, si moritur intra annum sciens hæreditatem matris sibi esse delatam l. cum in antiquioribus. C. de iure deliber. sic Socin. cons. 34. nu. 7. vol. 4. Ang. Aret. cons. 80. num. 3. & seq.

49 Declaratur primò istud secundum requisitum non procedere in posthumo, qui licet non esset in potestate patris morientis, cùm non possit quis dici in potestate morientis fuisse antequam nascatur l. fin. ff. de collat. bon. tamen nascendo est suus & habet iura suitatis. §. ita demum. vers. posthumi. instit. de hæred. quę ab intest. defer. Ias. in l. si filius, nu. 13. ff. de vulg. & pupill. Gulielm. Bened. in c. Raynutius. verb. mortuo itaquè testatore. 2. nu. 16. Fab. Acoramb. in l. qui se patris, num. 29. & 30. C. vnde liber. Crass. in §. Sui-

50 tas. quæst. 4. num. 4. & ratio est quia qui est in vtero habetur pro iam nato in his quæ concernunt suum commodum l. qui in vtero. la 1. ff. de stat. homin.

51 Declaratur secundò non procedere in filio in adoptionem dato extraneæ personæ, & si enim is non sit in patris adoptiui potestate. §. sed hodie instit. de adopt. tamen est hæres suus patri adoptiuo l. cum in adoptiuis. §. sed ne. in fin. C. de adopt.

52 Declaratur tertiò non habere locum in filio pupillariter substituto fratri suo impuberi, quia efficitur suus hæres & necessarius dicto fratri suo impuberi in cuius potestate certum est eum non esse l. sed si plures. §. quos possum l. 2. §. prius. ff. de vulg. & pupill. l. si pupillus paterna §. cæterum. ff. de acquir. hæred. sed quòd pupillaris substitutio faciat necessarium hæredem verum est, quòd autem etiam suum hæredem facere possit, est dubia sed tamen communis sententia. Bart. in l. 2. num. 46. & Ripa num. 63. & 64. ff. de vulg. & pupill. Alciat. in l. qui se patris. C. vnde liber. Ias. in l. si filius. num. 16. ff. de vulg. & pupill. Vasqu. de success. progress. §. 15. num. 29. vbi alios allegat, & testatur de communi, quamuis illam impugnet ibi num. 30. ex ea ratione, quia suitas non reperitur nisi in hæreditate ascendentium respectu descendentium. d. §. sui. instit. de hæred. qual. & differ. communem tamen sequitur etiam Gulielm. Bened. in cap. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 19. & Crass. in §. suitas. quæst. 4. num. 6. & in §. substitutio. quæst. 36.

53 Declaratur quartò illud tamen requisitum nō procedere in Epis, qui etsi per dignitatis apicem, non sint in patria potestate, §. illud. vers. palam. in authentico constit. quæ dignit. authentica, sed episcopalis. C. de Episc. & Cleric. c. si seruus sciente. 54. dist. nihilominus remanent sui, & iura suitatis retinent. d. §. illud. versic. non enim volumus. Alex. in l. si filius qui patri. num. 17. ff. de vulg. & pupill. Ang. in §. emancipati. num. 2. instit. de hæred. quæ ab intest. defer. Gulielm. Bened. in d. cap. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 19. Matth. Mathesyl. in tract. de successionibus. num. 5. vers. notandum, & numer. 6. Gomez. var. resolut. tom. 1. cap. 9. nu. 11. Crass. in d. §. suitas. quæst. 4. num. 8. quamuis secus sit in simplici monaco, vt dicam. num. 88. & idem est de alijs, qui per aliquam dignitatem à patria potestate liberati sunt, de quibus habetur in §. 1. in authentico constit. quæ dignit. & §. filiusfamilias instit. quib. mod. ius patriæ potest. soluit.

54 Subdeclaratur, quia in omnibus his casibus, quibus datur suitas absquè potestate, tunc non dicitur suitas propriè, & verè, sed fictè, & interpretatiuè, ac introducta ex legis dispositione, Gomez. d. tom. 1. cap. 9. num. 13. Crass. in §. suitas. quæst. 4. num. 3. Fab. Acoramb. in l. qui se patris, numero 30. C. vnde liber. cùm enim patria potestas inuenta sit à iure ciuili, l. nam, & ciuium. ff. de his, qui sunt sui, vel alien. iur. §. 2. instit. de patr. potest. & consequenter etiam suitas, quæ causatur ab ea; meritò in aliquo casu potest ius ciuile suitatem inducere sine patria potestate. §. fin. instit. de legit. agnat. tut. Curt. iun. cons. 221. numero 18. vers. confirmari. & numeris seqq.

Modò Postquàm dictum est de requisitis suitatis, sequitur vt videamus qualiter suitas tollitur.

55 Primò itaquè tollitur suitas, quando filio datus est cohæres. l. apud iulianum. §. idem Iulianus. ff. ad Trebell. dummodo sit cohæres extraneus; secus si frater suus similiter in potestate. l. si filius qui patri. l. sed & si plures. §. quos possum. ff. de vulg. & pupill. & ratio est, quia testator dando cohæredem extraneum, non videtur confisus de sola existentia sui hæredis, quod secus est quando habet cohæredem fratrem. Declaratur tamen, quia datio cohæredis extranei adhuc non semper facit existentiam sui hæredis inutilem, sed tantùm circa ea, quæ a testatore disposita sunt in testamento; nàm circa ea quæ veniunt extrinsecus, vt circa transmissionem, datio cohæredis extranei non tollit existentiam

sui hæredis, l. si fratris. C. de iure deliber. vbi Bart. numero 2. & Castrens. numero 3. idem Bart. in d. l. si filius qui patri. nu. 5. ff. de vulg. & pupill. & communem dicit Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 87. vbi alios recenset, & excipit quatuordecim casus, in quibus suitas non tollitur datione cohæredis extranei, & de success. progress. §. 10. numero 10. & ratio est, quia transmissio hæreditatis non pendet à testatore, vel testamento; sed ex dispositione legis, ideo per dationem cohæredis impediri non potest: Contrarium autem quod datio cohæredis extranei neutro casu tollat suitatem, neque quoad ea, quæ disposita sunt à testatore tenet, & tuetur Ang. Perus. in tract. suitat. quæst. vlt. numero 47. vsque ad finem, vbi ex professo, quod tamen non curo inuestigare, an datio cohæredis tollat suitatem quoad alios effectus, postquam quo ad effectum transmissionis, quæ est materia nostra iam omnes conueniunt dationem cohæredis suitatem non tollere, & sic tenet quoque Gutierrez. in repet. §. sui. num. 59. & seqq. instit. de hæred. qualit. & different. & Gulielm. de Benedict. in c. Raynutius. verb. mortuo itaquè testatore. 2. num. 209. & 210. Vasqu. de success. creat. §. 21. nu. 87. Crass. in §. suitas. quæst. 11. num. 4. cum alijs per eos adductis. Gabriel. cons. 108. num. 1. lib. 1.

56 Secundò tollitur suitas, quando filius in potestate habet substitutum vulgarem. l. si filius hæres. ff. de liber. & posthum. glos. in l. Papinianus. §. quarta. in verb. ad substitutum. circa medium. ff. de inoffic. testam. & sic tenent Iacob. de Aren. Dyn. Bart. Bald. Imol. Raphael. Cuman. quos refert, & sequitur etiam Alex. in d. l. si filius hæres. num. 3. & seqq. & Ias. numero 28. & num. 52. in fine: vbi hanc conclusionem tractat ex professo, & attestatur de magis communi; quamuis contrarium defendant Vasqu. de success. creat. §. 21. numero 186. & seqq. & de success. progress. §. 6. numero 11. & seqq. vsque ad finē, & Ang. Perus. in tract. suitat. quæst. vlt. nume. 16. & infra. vbi quæstionem istam disputant ad partes cum alijs adductis per eundem Vasqu. d. §. 21. numero 184. & hanc partem, quod per dationem substituti vulgaris tollatur existentia suitatis, sequitur, & communem pariter esse testatur. Socin. in l. 1. numero 47. ff. de vulg. & pupill. Gulielm. de Bened. in c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. numero 193. versic. hæc opinio. & numer. seqq. cum multis alijs recitatis per Vasqu. d. §. 21. num. 183. & Crass. in §. suitas. quæst. 10. idem etiam tenet Ripa in l. 1. numer. 130. ff. de vulg. & pupill. Fachin. controuers. iur. lib. 4. cap. 71. Gutierrez. in repet. §. sui num. 49. & seqq. instit. de hæred. qualit. & different. & Gomez. var. resolut. tom. 1. cap. 9. nu. 34. versic. sed his non obstantibus. & Simon. de Præt. de interpræt. vlt. volunt. lib. 3. fol. 241. num. 57. & ratio est quia suitas facit heredem necessarium, siue velit, siue nolit. §. sui instit. de hæred. qualit. & different. (nam & si hodie habeat beneficium abstinendi, tamen istud beneficium non tollit suitatē, vt vidimus superius. num. 22. propè finem) substitutio autem vulgaris facit eum voluntarium, cùm per hæc verba concipiatur, si noluit, vel non possit, l. cum proponas. C. de hæred. instit. ideo pater dando substitutum vulgarem, videtur tollere necessitatem suitatis, & filium facere hæredem voluntarium. l. 1. §. si proponatur. ff. si quis omiss. caus. testam. quod procedit, siue substitutus sit extraneus, siue substitutus sit nepos existens in potestate testatoris, qui est sequens in gradu per eandem rationem, & per tex. in l. si filius hæres. ff. de liber. & posthum. quem ad hoc allegat, & peregrinum esse dicit. ibi Ias. num. 5.

57 Hæc autem conclusio, quod per dationem substituti vulgaris tollatur suitas, & sic cesset transmissio fienda iure suitatis, declaratur primò locum habere in substitutione vulgari expressa, seu expressè facta, secus in vulgari tacita contenta sub expressa pupillari; hæc enim tacita vulgaris, est substitutio merè legalis, vnde non potest dici, quod per eam testator dederit licentiam abstinendi, quod patet ex eo, quia existentia sui hæredis operatur quod per ipsam confirmantur tabulæ pupillares. l. filius qui se paterna. ff. de acquir. hæred. l. si filius qui patri. ff. de vulgar. & pupill. Ideo non potest censeri sublata suitas, & ità tenet Bart. in l. gallus. §. & quid si tantum. num. 6. ff. de liber. & posthum. & in l. 1. numer. 50. ff. de vulg. & pupill. Socin. in l. 1. numer. 47. versic. primò. ff. de vulg. & pupill. Paul. de Castr. in l. si filius hæres num. 5. versic. posito autem. Alex. sub num. 6. versic. sed responderi. & Ias. num. 54. ff. de liber. & posthum. Gulielm. de Bened. in cap. Raynutius. verb. mortuo itaquè testatore. 2. num. 194. de testam. & refert Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 189. sequitur Angel. de Perus. in tractat. suitat. quæstio. vlt. numero 43. Gomez. variar. resolut. tom. 1. capit. 9. numero 36.

58 Declaratur consequenter, & secundò conclusio

clusio hæc, quod cùm coniunctus succedens per ius accrescendi, censeatur tacitè substitutus à lege. l. si titio, & mæuio. §. Iulianus. ff. de leg. 2. iuncta. l. 3. C. de iur. deliber. ob id ex hac tacita substitutione legali non censetur sublata suitas. Ias. in l. si filius hæres. num. 54. versic. hinc ex ista. ff. de liber. & posthum. Socin. in l. 1. num. 47. versic. secundo limita. ff. de vulg. & pupill. Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 202.

59 Declaratur tertiò non procedere, vbi filio per patrem facta esset vulgaris substitutio in suitate, hoc est secundùm consilium Galli, vel legis velleiæ, puta si dixerit; si filius me viuo morietur, tunc nepotem ex eo substituo; nam si filius non decessit eo viuo, erit suus hæres post mortem patris non obstante substitutione l. si mater. §. fin. & ibi glos. fin. & Bart. num. 2. & alij. ff. de vulgar. & pupill. Alex. in l. si filius hæres. num. 6. versic. tertiò fallit. & ibi I. s. num. 57. Paul. de Castr. numero 5. ff. de liber. & posthum. Socin. in l. 1. numer. 47. versic. quartò limita. ff. de vulg. & pupill. idē Bart. in d. l. 1. numer. 50. ff. de vulg. & pupill. Guliel. Bened. in cap. Raynutius. versic. mortuo itaque testatore. num. 195. de testam. Angel. de Perus. in tract. suitat. quæst. vlt. num. 43. vers. primus. Gomez var. resol. tom. 1. capit. 9. num. 39. Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 191. his ducuntur rationibus, quia hæc substitutio concipitur in defectum suitatis; hoc est in casu, quo filius moriatur in vita patris, & desinat esse suus, ideo non est intentio ipsius patris suitatem tollere si filius superuiueret post eum, sed solùm si præmoreretur eo viuo: Et quia cùm talis substitutio concipiatur in casum quo filius moriatur in vita patris, certum est de eo tempore filium non posse adire, nec consequenter dici posse datā esse ei licentiam se abstinendi, quia qui velle non potest, non dicitur nolle. l. pater seuerinam. in fine. princ. ff. de condit. & demōstrat. l. eius est nolle. ff. de reg. iur.

60 Declaratur quartò hæc conclusio, vt non procedat, quando per repudiationem filij instituti vitiarentur legata, quæ regulariter nō intelliguntur repetita à substituto iuxta notata in l. licet imperator. ff. de leg. 1. tūc enim per dationem vulgaris substituti, non videtur testator dedisse licentiam instituto se abstinendi, ne pereant talia legata, & subuertatur iudicium ipsius testatoris arg. l. 3. ff. de mil. testam. sicquè hoc casu non dicitur sublata existentia suitatis. Bald. in l. 1. num. 1. C. si omiss. sit caus. testam. Alex. in l. si filius hæres. sub num. 6. versic. septimò fallit. & ibi Ias. num. 58. ff. de liber. & posthum. Socin. in l. 1. num. 47. versic. vndecimò. ff. de vulg. & pupill. Gulielm. Bened. in c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 199. Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 197.

61 Declaratur quintò non procedere quando vulgaris substitutio efficeretur caduca, putà quia testatore viuente deficeret substitutio per mortem substituti, tunc enim non tollitur existentia suitatis, ex quo substitutio vulgaris omnino defecit, & non habuit effectum, ità singulariter tenet Bald. in l. si mater. §. si filius. ff. de vulgar. & pupill. per ibi nota-
62 ta in glos. magna. Contrarium tamen tenuit Imol. in d. §. si filius. & illū sequitur ibi Alex. num. 4. versic. vltimò, & Ias. in l. si filius hæres. num. 58. versic. quinto. & num. 59. ff. de liber. & posthum. Socin. in l. 1. num. 47. vers. decimoquartò. ff. de vulg. & pupill. Gulielm. Bened. in d. c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 201. de testam. & ratio est, quia per dationem substituti vulgaris videtur filius esse institutus conditionaliter; si hæres esse voluerit. l. cum proponas. C. de hæred. instit. quæ conditio tollit suitatem. l. verba. ff. de condit. instit. & sibi data esse videtur licentia se abstinendi. l. 1. §. si proponatur. ff. si quis omiss. caus. testam. Vnde nihil interest, quod substitutio non habeat effectum, quia sufficit quod suitas extincta fuerit ab initio, cùm amplius reuiuiscere non possit. l. qui res. §. aream. ff. de solut. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verb. obligat.

63 Declaratur sextò, nàm per dationem substituti vulgaris non tollitur existentia suitatis vsquè ad legitimam: sic tenet Iac. Butr. prout refert Bald. in l. si arrogator. nu. 5. vers. sextò oppono. ff. de adopt. & illum sequitur Alex. in l. si filius hæres. num. 6. versic. decimò fallit. ff. de liber. & posthum. Et Gulielm. Bened. in d. c. Raynutius. verb. mortuo itaq; testatore. 2. num. 202. Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 199. & plerique moderni, vt tradit Socin. in l. 1. num. 47. vers. decimo quintò limita. ff. de vulg. & pupill. idemque tenet Gomez tom. 1. cap. 3. nu. 17. vers. secunda principalis opinio: & cap. 9. num. 40. vbi dicit hāc opinionem tanquàm veram, & communem esse tenendam in iudicando & consulēdo. & Crass. in §. suitas. quæst. 10. num. 7. Ang. de Periglis. in tract. suit. quæst. 10. numero 46. Surd. cons. 541. nu. 20. vol. 4. pro qua opinione adducitur ratio, quia si diceretur sublata suitas vsque ad legitimam, non posset filius

ius petendi ipsam legitimam transmittere ad hæredes, nisi prius declarasset se velle. arg. l. si ita legatum. §. illi si volet. ff. de leg. 1. sed auferre facultatem transmittendi censetur esse onus l. Pantonius. ff. de acquir. hæredit. & legitima debetur sine onere. l. quoniam in prioribus. C. de inoff. testam. Contrarium tenet Bald. in d. l. si arrogator. num. 5. vers. sexto oppono. ff. de adopt. & mouetur ea ratione quia existentia sui hæredis est principalius introducta fauore patris, quàm filij, ergo si pater vult eam locum non habere, non dicitur grauare filium, sed satisfacere fauori suo, nam vti iure suo potestatiuo, vel permissiuo non est grauare aliquem. l. si iudex. ff. de minorib. & ad rationem adductam per Butr. respōdet quòd auferre facultatem transmittendi non est grauamen, sed est natura actus à iure permissi. l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoffic. testam. l. si cū dotem. §. si pater. ff. solut. matrim. & Baldum firmiter sequitur Simon de Præt. de interpræt. vlt. vol. lib. 3. interpr. 2. dub. 1. solut. 5. nu. 60. fol. 241. cum alijs ibi per eum allegatis. Alij autem vt Ias. in l. si filius hæres. num. 61. & seqq. ff. de liber. & posthum. & Socin. in l. 1. num. 47. vers. quintò limita. ff. de vulgar. & pupill. ancipites difficultatem istam dimittunt sine resolutione: sed nihilominus opinio Iac. Butr. tutior esse videtur, quia per dationem vulgaris substituti, filius censetur esse institutus sub illa conditione; si hæres esse voluerit. d. l. cum proponas. C. de hæred. instit. illa autem conditio reijcitur vsque ad legitimam. Bald. & Salicet. in d. l. quoniam in prioribus. C. de inoff. test. Imol. in l. iam dubitari. ff. de hæred. instit. Gomez. d. tom. 1. cap. 3. nu. 17. vers. sed nihilominus. & cap. 9. nu. 40. Angel. de Perus. in d. tractat. suitat. quæst. vlt. num. 46. & Crass. in d. §. suitas. quæst. 10. num. 7. in fin. quò verò ad bona quæ sunt vltra legitimam aliud est, nam substitutio vulgaris pro ea parte legitimam excedente tollit suitatem, & sic impedit transmissionem ad extraneos, vt ex multis probat Gomez. d. cap. 3. num. 18. & seqq.

64 Declaratur septimò procedere in substitutione vulgari, secus in fideicommissaria, nam per eam non tollitur suitas. l. ita tamen. §. si pater. ff. ad Trebell. & Ias. in l. si filius hæres. nu. 65. ff. de liber. & posthum. Vasqu. de success. creat. §. 21. numer. 203. Gomez. var. resol. d. tom. 1. cap. 9. nu. 38.

65 Declaratur octauò locum non habere, quādo substitutus vulgaris, est etiam substitutus per fideicommissum; veluti si in testamento posita est illa clausula: substituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum; tunc enim non videtur sublata suitas, attēto quod institutus potest inuitus ob fideicommissariam substitutionem cogi ad instantiam fideicommissarij adire. l. non iustam. cum glos. C. ad Trebell. & sic non videtur à testatore data licentia abstinendi secundùm Bald. in d. l. nō iustam. numero 5. quia si videretur data licentia abstinendi, non posset cogi. l. 1. §. si proponatur. ff. si quis omiss. caus. testam. & hanc declarationem approbant Ang. & Imol. in l. 1. ff. de vulg. & pupill. Ias. in l. si filius hæres. nu. 56. & 65. ff. de liber. & posthum. Socin. in d. l. 1. numero 47. vers. quintò limita. ff. de vulg. & pupill. vbi dicit ità vidisse sæpius consultum. Alex. cons. 4. num. 15. lib. 2. Vasqu. de success. creat. §. 21. nu. 204. Ruin. cons. 165. num. 4. vers. & similiter. vol. 2. Benedict. in c. Raynutius. verb. mortuo itaquè testatore. 2. num. 197. Gomez. tom. 1. cap. 9. numero 38. Crass. in §. suitas. quæst. 10. nu. 8. Surd. cons. 541. num. 23. vol. 4. Angel. de Perus. de suitat. quæst. vlt. num. 43. vers. tertius.

66 Subdeclaratur hæc octaua declaratio, vt procedat, quando substitutus vult hæreditatem ex fideicommisso, quia tunc verum est, quod non tollitur suitas. l. ita tamen. §. si pater. ff. ad Trebell. At si eam vult ex vulgari, hoc casu suitas sublata esse censetur, namquè supponendum est, quod substitutus vulgariter, & per fideicommissum habet electionem, an velit succedere ex substitutione vulgari, vel ex fideicommissaria. l. recusare. §. Titius. & ibi Bart. numero 2. Ang. & Paul. de Castr. num. 3. Alex. num. 1. ff. ad Trebell. & l. si quis seruo. ff. de manumiss. testam. idem Bart. in l. Centurio. num. 38. & ibi Alex. nu. 96. Aret. sub num. 16. vers. & in quantum. ff. de vulg. & pupill. Socin. sen. consil. 144. num. 3. lib. 1. Surd. cons. 236. num. 20. vol. 2. Peregr. de fideicom. art. 2. num. 67. & 68. ita quòd ad dignoscendum, vtrum ex huiusmodi substitutione sit sublata suitas, inspiciendus est euentus, an scilicet substitutus hæreditatem agnouerit ex vulgari, vel ex fideicommissaria arg. l. fin. C. de codicill. Et sic in terminis tenet Ang. in d. l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoffic. testam. & illum refert Ias. in l. si filius hæres. num. 67. ff. de liber. & posthum. Socin. in l. 1. num. 47. vers. quintò limita. ff. de vulg. & pupill. Aret. in l. Centurio. num. 16. in fin. ff. eod. de vulg. & pupill. Gomez. tom. 1. cap. 9. num. 38. post med.

67 Declaratur nonò conclusio ista, vt non procedat,

cedat, quando vltra substitutum vulgarem, datus est etiam alter substitutus per fideicommissum, quia tunc pariter non censetur sublata suitas, attento quod institutus potest cogi per fideicõmissarium adire; sic Ang. & Imol. in l. 1. in princ. & ibi Socin. num. 47. vers. nonò limita. ff. de vulg. & pupill. Alex. in l. si filius heres. sub numero 6. vers. quintò fallit. & ibi Paul. de Castr. num. 5. vers. item verum. ff. de liber. & posthum. Gulielm. Bened. in c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 197. de testam. Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 193.

68 Declaratur decimò non procedere, quando filius institutus, sibimet vulgariter etiam substitutus esset, iuxta l. fin. §. Titius. ff. de vulg. & pupill. & l. 1. §. si proponatur. ff. si quis omiss. caus. testam. quia cum per repudiationem primi gradus, purificata sit tacita conditio quæ substitutioni inest, ideo statim quod excluditur à primo gradu, fit suus & necessarius hæres ex secundo. arg. l. conditionibus pupillus. ff. de condit. & demonstrat. sic tenet Bald. in d. l. 1. num. 1. vers. item si suus. C. si omiss. sit caus. testam. Alex. in d. l. si filius hæres. num. 6. vers. octauò fallit. & Ias. num. 58. vers. quartò. ff. de liber. & posthum. Socin. in l. 1. num. 47. vers. duodecimò. ff. de vulg. & pupill. Guliel. Bened. in c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 200. Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 194.

69 Declaratur vndecimò, vt per dationẽ substituti vulgaris censeatur sublata suitas, quando filius purè institutus est; secus si est institutus sub conditione potestatiua, tunc enim non censetur sublata suitas etiam si ei datus sit substitutus vulgaris per tex. in l. fin. ff. de condit. instit. per quem tex. sic tenet, & tuetur Socin. in l. 1. num. 47. vers. sextodecimò. ff. de vulg. & pupill. & illum sequitur Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 206.

70 Declaratur duodecimò non procedere, quando substitutus repudiauit hæreditatem, nam hoc casu non videtur filius desijsse esse suus, secundum glos. in l. Papinianus. §. quarta. in verb. ad substitutũ. ff. de inoffic. testam. quam glos. tamen impugnat; & benè Ang. ibi, & Vasqu. de success. creat. §. 21. nu. 205. quia cum suitas iam semel extincta fuerit per dationem substituti vulgaris, non potest reuiuiscere per repudiationem substituti post mortem filij.

71 Declaratur decimotertiò non procedere, in vulgari compræhensa in cõpendiosa, quia hæc nõ tollit suitatem. Ang. in l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoffic. testam. Raphaël, & Paul. de Castr. in l. si filius hæres. num. 5. vers. item in illa. & ibi Alex. sub num. 6. versic. vndecimò fallit, qui dicit sic consuluisse, & Ias. num. 56. ff. de liber. & posthum. Socin. in l. 1. num. 47. vers. septimò limita. ff. de vulg. & pupill. Guliel. Bened. in c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 203. Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 209. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 37. & ratio est, quia compendiosa compræhendit non solùm vulgarem, sed etiam fideicommissariam Doct. in l. præcibus. C. de impub. & alijs substit. & in cap. Raynutius. de testam. & Alex. in loc. cit. quo casu non tollitur suitas, vt dictum est. num. 65. & seq.

72 Declaratur decimoquartò non procedere in vulgari compræhensa in breuiloqua, siue reciproca, quia hæc pariter suitatem non tollit, cùm in reciproca contineatur vulgaris expressa saltem verbis generalibus, sic dicit & tenet Ang. in d. l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoffic. testam. Raph. Imol. Paul. de Castr. in d. l. si filius hæres. num. 5. vers. item in illa. & Ias. num. 55. vers. intellige. ff. de liber. & posthum. Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 201. vbi dicit hãc partem esse veriorem, quicquid in contrarium teneat Alex. in d. l. si filius hæres. in fin. quem sequitur Gulielm. Bened. in c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 203. vbi dicit hanc esse veritatem, qui mouentur ex eo, quia in breuiloqua, seu reciproca, nulla continetur fideicommissaria, nisi secum admixta sit compendiosa, veluti si testator dixit; Caium, & Titium filios meos hæredes instituo, & quandocunquè decesserint, eos inuicem substituo.

73 Declaratur decimoquintò conclusio hæc, vt locum non habeat secundùm Ang. in l. 1. ff. de vulg. & pupill. quando testator filio suo instituto, nepotem ex eo sibi vulgariter substituisset, quoniam hoc casu non videtur à testatore data licentia abstinendi, mouetur per tex. in l. Iulianus. in prin. ff. si quis omiss. caus. testam. Sed contrarium quod imò tollatur suitas tenet Imol. in d. l. 1. ff. de vulg. & pupill. & illum sequitur ibi Socin. num. 47. vers. decimotertiò, & Alex. in l. si filius hæres. num. 6. vers. sextò fallit, & Ias. num. 15. ff. de liber. & posthum. Guliel. Bened. ĩ c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 198. mouentur per tex. in d. l. si filius hæres. ff. de liber. & posthum. secundùm communem illius intellectum; vbi substitutus erat nepos, & tamen per dationem substituti tollitur suitas, & ad

d. l.

d.l. Iulianus respõdent, quod loquitur quando institutus erat extraneus; quando enim institutus est filius, testator videtur cogitasse de casu quo idem filius nolit, & sic per consequens censetur data licentia abstinendi, & suitas sublata; non autem videtur cogitasse de casu quo non possit, ne videatur cogitasse de casu aduerso, & aduersa fortuna filij, quod repugnat voto parentum. l. isti quidem. ff. quod met. caus. quam rationem adducit Bart. in d. l. Iulianus. in 1. opposit. & Socin. & Bened. in loc. cit.

74 Declaratur decimosextò, vt non procedat quando substitutus vulgaris, non est substitutus in tota hæreditate; sed in parte eiusdem hæreditatis tantùm, quia hoc casu non censetur sublata suitas. l. si solus. ff. de acquir. hæred. & per illum tex. Imol. in l. apud Iulianum. §. idem Iulianus. ff. ad Trebell. sequitur Alex. in l. si filius hæres. nu. 6. vers. quartò fallit. ff. de liber. & posthum. Socin. in l. i. nu. 47. vers. octauò. ff. de vulg. & pupill. Gulielm. Bened. in c. Raynutius. verb. mortuo itaquè testatore. 2. nu. 196. Vasqu. de success. creat. §. 21. nu. 192. vbi de communi.

75 Declaratur decimoseptimò non procedere quando substitutus vulgaris datur in casu tantùm impotentiæ, quia tunc non tollit suitatem in casu noluntatis, nam quamuis extendatur etiam ad casum noluntatis, vt not. Bart. & DD. in l. Gallus. §. & quid si tantùm. ff. de liber. & posthum. & in l. i. in princ. ff. de vulg. & pupill. tamen quia casus noluntatis compræhenditur in eo tacitè ex præsumpta mente defuncti tantùm; ideo de eo iudicatur prout de tacita vulgari, quòd scilicet suitas non censetur sublata, vt dictum est in declaratione prima; & sic dicit Alex. in l. si filius hæres. num. 6. vers. secundò nisi datus. & Ias. num. 55. ff. de liber. & posthum. Imol. in l. paterfamilias, & in l. iàm dubitari. ff. de hæred. instit. Socin. in l. 1. num. 47. vers. tertiò limita. ff. de vulg. & pupill. Alciat. in l. si filius qui patri. num. 40. ff. eod. tit. qui testatur de communi; Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 190. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 35.

76 Declaratur decimòoctauo, quia licet datio substituti vulgaris regulariter tollat suitatẽ, ideoquè filius suus cui datus est substitutus vulgaris non transmittat hæreditatem non aditam iure suitatis ad quoscunque tamen eam benè transmittit iure sanguinis ad descẽdentes, vt dicam num. 112.

77 Declaratur generaliter pro vltimo, quia testator potest facere; vt datio vulgaris substituti non tollat suitatem per tex. in l. in conditionibus primum locum. ff. de condit. & demonstrat. & per illum tex. sic dicit Bald. in c. Cumana, num. 5. vers. puto quòd testator. de elect. & illum sequitur Ias. in l. si filius hæres. num. 69. ff. de liber. & posthum. & in l. in pupillari. num. 5. ff. de vulg. & pupill. Gulielm. Benedict. in cap. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 204. de testam. & Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 207.

78 Ampliatur hæc vltima declaratio, vt locũ habeat non solùm quando habetur expressa voluntas testatoris, sed etiam quando habetur tacita resultans ex coniecturis, quia in vltimis voluntatibus sufficit voluntas testatoris etiam tacita, quæ ex coniecturis colligatur. l. licet imperator. vbi Bart. ff. de leg. 1. l. cum præponebatur. in fin. ff. de leg. 2. in specie Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 208.

79 Tertiò principaliter cessat suitas, & transmissio ad quoscunque quando filius non est institutus purè, sed sub conditione potestatiua, tunc enim cessat, donec conditio impleta est. l. fin. ff. de condit. instit. & ratio est quia pater instituendo filium sub conditione potestatiua, videtur eum facere de necessario voluntarium hæredem. l. Cornelius. l. iàm dubitari. in fin. ff. de hæred. instit. l. verba. ff. de condit. instit. sic Paul. de Castr. in l. si filius hæres. nu. 2. Aretin. col. 13. in fin. vers. sequitur tertius articulus & Ias. numer. 13. ff. de liber. & posthum. Vasq. de success. creat. §. 21. nu. 209. & 210. & de success. progress. §. 10. numero 9. Gomez. var. resolut. tom. 1. cap. 9. num. 32. versic. quæro tamen. Præt. de interpræt. vlt. volunt. fol. 210. numer. 8. vers. non fit etiam; & hanc sententiam magis communem esse refert Crass. in §. suitas. quæst. 11. num. 8. & in §. transmissio quæst. 25. numero 4. sed postquàm conditio ipsa impleta est, tunc incipit esse suus. l. conditionibus pupillus. ff. de condit. & demonstrat.

80 Quartò cessat suitas, & transmissio ad quoscunque, vbi filius in vita expresè repudiasset hæreditatem patris defuncti. l. vnic. C. de his qui ant. apert. tabul. ibi; si tamen hæreditatem non recusant; vbi Bald. num. 2. Bart. in l. ventre. numero 21. ff. de acquir. hæredit. & ibi Ang. Imol. & Roman. idem Bart. in l. ex militari. §. si filius. num. 3. ff. de testam. milit. & in l. si filius qui patri. num. 7. versic. & est tertius. ff. de vulg. & pupill. Ias. in l. emancipata. num. 1. C. qui admitt. Surd. decis. 140. numero 18. & est ratio, quia non potest

potest quis plus commodi transmittere ad hæredem suum, quàm ipse habiturus esset. l. traditio, ff. de acquir. rer. domin. Verum est, quòd filius qui hæreditatem paternam repudiauit, potest repudiationem huiusmodi, siue abstensionem reuocare, l. fin. C. de repud. hæredit. l. si quis suus. ff. de iure deliber. l. pro hærede, §. Papinianus, ff. de acquir. hæredit.
81 sed beneficium reuocandi repudiationem, seu abstensionem competens eidem filio non transmittitur ad hæredes eius, Bart. in l. ex militari. §. si filius, num. 3, ff. de testam. milit. & in l. ventre, numero 21. ff. de acquir. hæred. Ang. Imol. & Roman. in d. l. ventre. Alex. in l. qui se patris. numero 18. circa medium. C. vnd. liber. & in l. si filius, numer. 23. versic. ex quo puto. ff. de vulg. & pupill. vbi dicit hanc esse magis communem sententiam, ab eaquè in iudicando, vel consulendo non esse recedendum, sequitur Ias. qui hoc disputat ex professo in d. l. qui se patris, numero 43. versic. redeundo, & numero 44. C. vnde liber. Vasqu. de success. progress. §. 8. num. 45. &
82 §. 9. numer. 27. & ratio est quia priuilegium personale non transit ad hæredes. l. 1. in fin. ff. de constit. princip. l. leges. in fin. C. de legib. §. sed & quod principi, instit. de iure nat. gent. & ciuil. Ias. in d. l. qui se patris, num. 44. C. vnde liber.

83 Quintò si mortuo patre, filio petenti statutus sit terminus à iudice ad deliberandum, an velit esse hæres patris, idemquè filius intra dictum tempus decedat, censetur vti extraneus, & non transmittit ad quoscunque ex potentia suitatis. sic Bart. in d. l. ex militari. §. si filius, numero 2. ff. de testam. milit. Ias. in l. emancipata. numero 2. C. qui admitt. Ang. in l. cum in antiquioribus. numero 2. & ibi Alex. num. 4. C. de iur. delib. Angel. Perus. in tract. suitat. quæst. 9. num. 83. vers. quintò, & est ratio quia tunc videtur redactus ad instar voluntarij per d. l. cum in antiquioribus. C. de iure deliber.

84 Sextò cessat suitas in filia dotata, à statuto exclusa à successione patris ab intestato, quæ propterea si à patre instituta vel substituta esset, hæreditatem non aditam ad hæredes extraneos virtute suitatis non transmitteret. Angel. Perus. in d. tract. suitat. quæst. 9. num. 83. versic. quartò. allegat Bart. in l. 1. §. sciendum. numero 3. ff. de suis, & legitim. vbi dicit, quòd filia exclusa à statuto non dicitur sua, quia filius exhæredatus non est suus; & ante Angel. Perus. hoc idem tenuit Bald. in l. maximum vitium. num. 22. & 23. C. de liber. præter. secuti sunt Imol. in l. ventre. ff. de acquir. hæred. Roman. in l. apud Iulianum. §. idem Iulianus. ff. ad Trebell. Contrarium tamen, quòd filia dotata non desinat esse sua, sed quòd imò tanquàm sua transmittat, tuetur, Alex. consil. 131. lib. 1. non enim; dicit ipse de filia dotata idem iudicandum est, quod de exhæredata, cùm dos succedat loco legitimæ. l. quoniam nouella. C. de inoffic. testam. & qui consequitur legitimam, vel aliquid loco legitimæ, non dicitur exhæredatus. l. Papinianus. §. si quis mortis. ff. de inoffic. testam. Sed prima verior est: Nec obstat, quòd dos succedat loco legitimæ, quia intelligitur hæc conclusio, vbi nõ extat statutum exclusiuum feminarum; tunc enim verum est, quòd dos imputatur in legitimam; ita quòd excludit querelam inofficiosi; sed stante statuto feminarum exclusiuo, non debetur eis aliqua legitima. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 22. numero 44. & seqq. vbi alios allegat. & latius comprobabimus in cas. 17. num. 20. nàm legitima est portio eius, quod debetur ab intestato. l. cum quæritur. l. parentibus. C. de inoffic. testam. igitur dici non potest dotem loco legitimæ succedere.

Septimò cessat suitas in filio emancipato, vt dicam num. 101.

85 Octauò cessat suitas, & transmissio ad extraneos, quando extat statutum, quòd filius in potestate possit hæreditatem patris repudiare: sic tenet Paul. de Castr. in l. si fratris. num. 4. C. de iur. delib. licet ipse allegetur in contrario sensu in l. qui se patris num. 7. vers. an antequàm. C. vnd. liber. & ratio est vt ipsum statutum aliquid operetur vltra ius commune; nàm supponendum est, quòd etiam de iure communi licitum est ab hæreditate patris abstinere. l. ei qui se. l. necessarijs. ff. de acquir. hæred. l. 1. C. si min. ab hæred. se abstin. §. sed his Prætor. instit. de hæred. qual. & differ. & quòd per huiusmodi abstensionem nõ censetur sublata suitas ea ratione, quia abstẽsio non tollit nomen hæredis, nec Prætor facere potest, quòd filius desinat esse hæres, etiam si ab hæreditate Patris se abstineat. l. 1. §. qui sunt in potestate. ff. si quis omiss. caus. testam. in tantum quòd remanet hęres necessarius, indequè suitas causatur; nunc autem, vt statutum aliquid operetur vltra ius commune, intelligendum est quòd tollat omnino etiam illud nomen hęredis in quo radicata est suitas, cùm in simili ità faciat in authentica. hoc amplius. C. de fideicomm. Contrarium tamen, quòd istud statutum non tollat suita-

suitatem, neque transmissionem ad extraneos antequam filius veniat ad actum repudiationis tenet Bald. in l. qui se patris. num. 15. vers. item dubitatur. illáque sustinet Alex. ibi nu. 13. vers. sed sustineo. C. vnde liber. & adducit rationem, quia suitas in hoc casu est in potentia ad non esse; sed certe hæc non est ratio decisionis, nàm vera ratio est ea, quia ex tali statuto videtur sublata necessitas suitatis, idemque statutum videtur facere filium de necessario voluntarium, & redigere eum ad instar extranei, vel emancipati, sicuti dictum est de datione cohæredis, & substituti vulgaris, & instituti sub conditione potestatiua; ideo sequor opinionem Pauli de Castr. & ita tenet quoque Acoramb. in d. l. qui se patris. numero 92. quamuis super hoc cogitandum reliquerit. Socin. in reg. 173. num. 7.

86 Nonò cessat suitas in filio exhæredato, quia exhæredatio tollit suitatem. Bart. in l. 1. §. sciendum. nu. 3. ff. de suis, & legitim. Alex. in l. si filius qui patri. numer. 10. ff. de vulg. & pupill. & communiter Doctor. vt testatur Ant. Gomez. var. resolut. tom. 1. capit. 11. numero 19. & sequitur Crass. in §. suitas. quæst. 11. nu. 9. Vasqu. de success. creat. §. 21. numero 211.

Decimò cessat suitas, & transmissio fienda ad quoscunque ex potentia suitatis in bonorum possessione decretali, de qua dixi numer. 2. & 3.

87 Vndecimò tollitur suitas ex expressa voluntate patris, vel etiam filij; cum enim pendeat à voluntate Patris dare filio cohæredem extraneum, ac item substitutum vulgarem, & pariter filium instituere sub conditione potestatiua, seu illum exhæredare, & sic tollere suitatem, & similiter pendeat à voluntate filij hæreditatem repudiare, vel terminum statuti petere ad deliberandum, quibus casibus pariter amittitur suitas, nulla est ratio differentiæ, quare ex expressa eorum voluntate id facere non possint arg. l. 3. §. liberi. l. si post mortem. §. exhæredati. ff. de bon. poss. cont. tabul. c. cum quid vna via. de reg. iur. in 6. & ita quoque tenet Alciat. in l. filius qui patri. num. 37. ff. de vulg. nec ab ea audet recedere Vasqu. de success. creat. §. 21. numero 215. licet contra communes multùm laboret.

88 Duodecimò videndum est, an cesset suitas in Monacho, itaut hæreditatem non aditam non transmittat ad Monasterium. Prò cuius dubij intelligentia præmitto magnam esse controuersiam inter Canonistas, & Legistas, si monachus sit institutus hæres; an hæreditas deferatur Monasterio, ipso iure & absque aliquo facto, vel aditione ipsius Monachi, An prius deferatur eidem Monacho instituto & deinde mediante eius persona deferatur Monasterio: nàm Canonistæ tenent, quòd deferatur Monasterio immediate absque aditione Monaci instituti; legistæ autem quòd mediante aditione eiusdem instituti, vt per Clar. in. §. testamentum. quæstion. 30. vbi cōcludit, quòd in tanto opinionum conflictu crederet in foro canonico opinionem Canonistarum, & in foro Cæsaris opinionem legistarum sequendam esse: Nūc autem in terminis opinionis legistarum in foro Cæsaris quòd requiratur aditio instituti; dubitatur, an filius Monachus retineat suitatem, & illius vigore hæreditatem non aditam transmittat ad Monasterium.

Et pro affirmatiua, ꝙ retineat iura suitatis, facit. l. Deo nobis. §. hoc etiam cognitum. C. de Episc. & Cleric. l. iura sanguinis. ff. de reg. iur. l. ius autem agnationis. ff. de pact. & tenet Abb. in c. quia nos. numero 2. de testament. Crauet. consil. 152. numero 2. & in specie quòd Monachus vigore suitatis hæreditatem non aditam transmittat ad Monasterium, testatur Bald. in d. §. hoc etiam cognitum. num. 4. & in l. cum in adoptiuis. numer. 7. C. de adoption. & in l. apud hostes. numer. 6. C. de suis, & legitim. Dec. cons. 674. num. 5. Socin. in l. 1. numero 25. ff. de vulg. & pup. vbi disputat ex professo. Ias. in l. sub conditione. numer. 1. ff. de liber. & posthum. & Gulielm. de Benedict. in repet. cap. Raynutius. verb. si absquè liberis moreretur. 2. numero 87. & infra, in materia vulgar. substit. Gomez var. resol. tom. 1. cap. 9. numero 10. Et ratio istius partis est, quia licet per monachationē filij soluatur patria potestas, tamen idem filius Monachus retinet iura suitatis, & succedit tanquam suus. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. numero 10. cum alijs, quos ipse recenset. Ias. in l. qui se patris. numero 17. C. vnde liber. & in l. patre furioso. num. 47. ff. de his, qui sunt sui, vel alien. iur. vbi alios pariter allegat, & dicit istam esse veram sententiam, & se ità consuluisse, & sic communiter concludere Canonistas, & adducit rationem quia non cōtradicitur, quod sit sublatus à patria potestate, et retineat suitatē, cū etiā emācipatus sublatus sit à patria potestate, & nihilominus retineat iura suitatis, ꝑ tex. in l. meminimus. §. cum igitur. C. de legitim. hęred. vbi di-

citur, quòd succedit ad suorum similitudinē; & idem dicit in l. sub conditione. numero 2. ff. de liber. & posthum. Alia ratio est, quia Monachatus liberat à patria potestate solummodo, quando tractatur de eius commodo, secus quando de incommodo, quam rationem adducit Paul. de Castr. in l. sub conditione. numero 2. ff. de liber. & posthum. vbi ad hoc allegat Bald. Guil. & Iacob. Butr. idem Bald. in l. apud hostes, numero 6. C. de suis, & legitim.

89 Pro negatiua adducitur, quia Monachus dicitur habere agnationem in Cælis, non in terris. glos. in d. l. Deo nobis. §. hoc etiam cognitum. in verb. parētum. C. de Episc. & Cleric. cum mortuus sit mūdo c. placuit. il. 2. 16. q. 1. Et quia filius per ingressum Monasterij liberatur à patria potestate. glos. in l. si ex causa. §. Pomponius. ff. de minorib. quam sequitur Bart. ibi. numero 4. & Bald. num. 1. Specul. in tit. de stat. Monach. numero 16. Cardin. in Clem. cos. in 11. quæst. de regular. & not. in c. indecorum. de ætat. & qualit. ob id non potest dici, quod retineat suitatem. Bart. in authentica ingressi. num. 64. C. de sacros. ecclesi. vbi dicit impossibile esse in monacho remanere iura suorum. Bald. in d. §. Pomponius. numero 2. Fachin. controuers. iur. libro 10. cap. 47. Et istam partem, quòd Monachus non retineat iura suitatis, & consequenter quòd hæreditatem non aditam ad monasterium iure suitatis non transmittat, sequendo Bart. amplector; quia licet Monachus sit habilis ad successionem. d. l. Deo nobis. §. hoc etiam. loquendo de Monacho ingresso in Monasterium capax bonorum; non tamen reperitur, quòd sit verè suus, & consequenter exemptus a regula casus principalis, qua firmatum est hæreditatem non aditam non transmitti; nec dicendum est eum retinere suitatem, quamuis patriam potestatem amiserit ad instar emancipati; quia respondetur, quòd emancipatus succedit tanquam suus per fictionem, vt in d. §. cum igitur. ibi; ad suorum similitudinem; ergo non extenditur ad trans-

90 missionem, nam fictio non egreditur casum suum. l. 2. §. Diuus Adrianus. ff. de iur. fisci. Bart. in l. eius, qui delatorem. numero 5. ff. eod. Bald. in cap. 2. numero 15. in fine. de ordin. cognit. & in l. 2. numero 22. & ibi Ias. numero 22. versic. quarto. C. de edendo. Petr. de Anchar. in cap. 2. de confess. in 6. & quòd

91 emancipatus non retineat suitatem, nec trāsmittat ad extraneos hæreditatem non aditā, testantur Paul. de Castr. Alex. & Ias. in l. si emancipati. C. de collat. Ang. Perus. in tract. suitat. quæst. 10. numero 6. & 7. Gomez. variar. resolut. tom. 1. cap. 9. numero 24. vbi plures cumulat; In quantum autem quòd Monachatus liberet à patria potestate, quando agitur de eius commodo, secus quando de incommodo, ista ratio procedit in Episcopis, & dignitatibus ob priuilegium speciale. §. illud. in authentico constit. quæ dignit. ea ratione, quia ipsi non cadunt in potestatem aliorum, vt cadunt Monaci in potestatem Abbatis, cessante autem priuilegio, vna & eadem res non debet diuerso iure censeri. l. eum qui ædes. ff. de vsucapion. cap. cum in tua. de decim.

Vnde conclusio est filium Monachum remanere sub hac regula, & sic hæreditatem non aditam iure suitatis ad Monasterium non transmittere.

92 Subdeclaratur ista prima declaratio primi casus subalterni, de qua supra num. 42. quia licet cessante suitate cesset trāsmissio ad quoscunque & sic filius non suus non transmittat hæreditatem non aditam ad quoscunque, nihilominus eam transmittit ad descendentes vigore sanguinis ex beneficio legis vnic. C. de his qui ant. apert. tab. vt post Imol. in l. si paterfamilias. col. pen. vers. vltimò infertur ff. de hæred. instit. & in l. fin. col. 7. vers. quid autem si filius. ff. de condit. instit. tenet Ant. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. nu. 51. vers. secundò, in fin. & idem est de alijs casibus in quibus amittitur suitas, nàm licet filius non suus non transmittat ex potentia suitatis, tamen transmittit ratione sanguinis. Vasqu. de success. progress. lib. 1. §. 6. num. 38. & pariter transmittit ius deliberandi ad quoscunque eius hæredes, vt dicam inferius nu. 112.

93 Declaratur secundò iste primus casus subalternus nō procedere quando superest nepos ex filio, tunc enim idem filius existente nepote ex eo non potest transmittere hæreditatem non aditam ad quoscunque, sed tantùm ad ipsum nepotem, quia existentia nepotis impedit transmissionem ad extraneos nisi iure suitatis, saltem iure sanguinis beneficio leg. vnic. C. de his qui ant. apert. tab. præsertim quia ex præsumpta voluntate aui, hæreditas eius dicitur quasi debita nepoti l. 2. ff. de interd. & releg. l. si ex patronis §. fin. ff. de bon. libert. l. fin. C. de codicill. cùm maior affectio naturaliter insit in nepotes, quàm in filios Roland. cons. 68. numero 5. lib. 1. Alex. cons. 53. numer. 21. lib. 4. stante quod per eos plus conseruatur memoria, & nomen eius

quàm

quim per filios ad tex. in l. liberorum. in fin. ff. de verb. signif. & quia per tacitam seu præsumptam immixtionem patris ex suitate resultantem non debet nepos excludi, sicut in simili est de tacita substitutione inducta à lege, quæ non excludit matrem l. præcibus C. de impub. aliàs enim induceretur iniquitas & absurdum contra ius naturale, quòd per illam tacitam immixtionem nepos excluderetur ab hæreditate aui, quæ absurda interpretatio capi non debet l. 2. C. de condit. insert. l. conuenticulam C. de episc. & cleric. ad hoc etiam considero tex. in l. filius qui fuit in potestate ff. de cōdit. instit. vbi non dicimur posse facere ea quæ pietatem lædunt; & ita quòd existentia nepotis impediat fieri transmissionem hæreditatis in alios, tenet Alex. in l. qui se patris. nu. 17. vers. potest tamen. Ias. num. 43. vers. ideo cogitabam; & Sapia. nu. 57. C. vnde lib. idemquè voluerunt ibi Bald. & Alberic. dum dixerunt hoc procedere etiam ipso nepote renunciante hæreditatem patris.

94 Ampliatur hæc declaratio, vt procedat etiam si idem nepos hæreditatem patris repudiauerit, adhuc enim secundū aliquos existentia ipsius nepotis impedit fieri transmissionē hæreditatis aui in alios, sic voluit Bald. in d. l. qui se patris num. 3. & ibi Alber. de Rosat. in pen. col. vers. vltimò ex hac lege; & Ias. num. 47. C. vnde liber. mouentur ex eisdem rationibus, quòd hæreditas aui debita sit nepoti; quòdque per tacitam immixtionem patris non patiatur æquitas nepotem ab ea excludi: contra autem, quòd imò nepos, qui repudiat hæreditatem patris excludatur per heredem ipsius patris etiam ab hæreditate aui, & sic non impediat transmissionem hæreditatis auitæ in alios (quod verius est) hæc adducuntur fundamenta, quia nepos repudiando hæreditatem patris videtur etiam repudiare hæreditatem aui, quæ vigore suitatis commixta erat hæreditati ipsius patris, cùm suitas operetur, vt filio statim acquiratur hæreditas patris. l. si fratris. C. de iur. delib. & procedit etiam si de ipsa hæreditate ignorauerit l. hæreditate. §. filiusfamilias ff. de Castrens. pec. & quia hæres repræsentat personam eiusdem patris §. 1. in auth. de iureiur. à morient. præst. Vnde sicut pater excludebat nepotem, ita heres patris; & quia is in quem fit transmissio debet esse hæres transmittentis. Paul. de Castr. in l. si quis. 2. num. 3. vers. sed dubium, & ibi Ias. num. 3. C. de inoff. testam. Ripa in l. hæredes mei. §. cum ita num. 63. vers. pro resolutione, & ibi Zanch. num. 201. ff. ad Trebell. Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. nu. 340. ff. de leg. 1. Idem Paul. de Castr. cons. 254. num. 1. lib. 1. Socin. cons. 61. numer. 13. lib. 1. Ruin. cons. 22. num. 16. lib. 3. Paris. cons. 32. num. 2. lib. 3. ideo dum nepos non est hæres patris transmittentis non potest in eum fieri transmissio hæreditatis aui, & in specie, quòd nepos renunciando hæreditatem patris non impediat fieri transmissionem hæreditatis aui in alios etiam extraneos hæredes, tenet Paul. de Castr. in d. l. qui se patris. numero 6. & ibi Alex. numer. 17. vbi testatur sic etiam tenere Salic. Fulg. Roman. & communiter Doctores, eosquè reprehēdere Baldum contrarium dicentem.

95 Declaratur tertiò iste primus casus subalternus, quo superius num. 22. firmatum est filium, & descendentem suum transmittere hæreditatem parentis non aditam, vt locum habeat quādo hæreditas delata est, secus quādo non est delata, namquè hæreditas non delata etiam à suis, siue etiam ad suos non trāsmittitur. not. in l. vnic. C. de his, q. ant. apert. tab. Anchar. cons. 354. num. 5. vers. vlterius: hæc tamen declaratio recipit quasdam restrictiones, de quibus dicam nu. 150.

96 Declaratur quartò quia hereditas non adita transmittitur per suum tanquàm adeunda, hoc est cum beneficio abstinendi, non autem transmittitur tanquàm adita, nàm quàmuis hæreditas in suo habeatur pro adita, tamē men ficta hæc aditio operatur effectum respectu sui transmittentis tantùm, vt scilicet ipse transmittat hæreditatem etiam non constito de eius actuali aditione, non autem operatur effectum respectu transmissarij, vt scilicet hæreditas transmittatur ad eum tanquàm adita, cùm imò idem transmissarius possit abstinere hæreditatemquè ad se transmissam adire & repudiare l. si quis filium familias. §. 1. ff. de acquir. hæred. Dec. cons. 442. num. 14. Socin. cons. 67. nu. 10. vers. tertia. & num. seqq. vol. 4. Crauet. cons. 984. nu. 95. vers. secundò & cons. 985. num. 46. Paul. de Castr. cons. 254. num. 1. vers. nec obstat quod transmiserunt. lib. 1. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. nu. 55.

97 Secundus casus subalternus huius primæ declarationis casus principalis est de alijs descendentibus qui non sunt in potestate, & isti hæreditatem quorumcunque ascendentium etiam matris & lineæ maternæ non agnitam transmittunt ad descendentes tantùm ipsorū transmittentium iure sanguinis beneficio leg. vnic. C. de his qui ant. apert. tab. & fuit introductum istud remedium ex quadam equi-

tate fundata super ratione sanguinis, nàm cũ filius non suus non posset transmittere iure suitatis, & sic remaneret in regula communi quòd hæreditas non adita non transmittitur, videbatur iniquum vt descendentes ab eo priuarentur hæreditate auita, vel proauita, vnde hac lege succursum fuit vt possit transmittere ad descendentes ab eo. Ad ascen-
98 dẽtes autem puta patrem vel auos paternos, matrem vel auos maternos iure sanguinis beneficio dictæ leg. vnic. hi qui in potestate morientis non sunt hæreditatem eius non aditã non transmittunt. l. 2. C. ad Orfician. Bart. in d. l. vnic. num. 3. per tex. in l. 2. §. si quis ex liberis. ff. ad tertull. reprobata glos. in d. l. vnic. & illum sequuntur Alex. Corn. & Ias. in l. si infanti num. 2. C. de iure delib. Bald. consil. 204. lib. 5. idem Alex. consil. 89. num. 4. lib. 2. Crauet. consil. 222. num. 11. vers. nec obstat. Cuman. cons. 130. num. 3. & 4. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 48. & communẽ dicit Gulielm. de Benedict. in c. Raynutius, verb. mortuo itaquè testatore. 2. numer. 152. de testam. & Vasqu. de success. creat. §. 21. num. 267. nàm in d. l. vnic. excipiuntur tantũ descendentes transmittentis, casus autem ex-
99 ceptus firmat regulam in contrarium. l. nàm quod liquide. §. fin. ff de pen. legat. etsi legislator voluisset etiam ascendentes excipere, hoc dixisset sicuti dixit de descendentibus l. vnic. §. sin autem ad deficiētis. C. de caduc. tollend. c. ad audientiam. de decim. Maior enim ratio in descendentibus transmittentis est, quàm in ascendentibus l. scripto. §. nō sic. ff. vnde liber. l. nàm etsi parentibus. ff. de inoff. testam. cap. 1. de nat. success. feud. cũ imò in non descendentibus cesset ratio æquitatis propter quam introductum fuit remedium
100 d. l. vnic. Si tamen ascendens superstes, esset ascendens vtriusque idest transmittentis, & illius de cuius hæreditate transmittenda agitur, tunc ad ipsum ascendentem transmitteret, puta si hæreditas filiæ præmortuæ delata esset nepti, & ipsa mortua esset ante aditionẽ eiusdem hæreditatis: hæreditas hæc quamuis non fuerit adita per ipsam neptem, tamen iure sanguinis transmittitur ad auiam superstitem vti ascendentem vtriusque videlicet neptis transmittentis, & filiæ de cuius hæreditate transmittenda agitur Alex. consil. 168. nu. 11. & 12. lib. 7. & refert Crass. in §. trãsmissio. quæst. 26. numero 2. in fine. & sequitur Simon de Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 217. num. 57. vers. quatenus.
101 Ad extraneos vero hęredes vel ad agnatos, cognatos, siue consanguineos collaterales hęreditatem non aditam pariter non trãsmittunt cùm in eis cesset pręsumptum desiderium ascendentis. glos. in d. l. vnic. in verb. in liberos, & ibi Bart. num. 2. idem Bart. in l. ex militari. §. si filius. ff. de testam. milit. & in l. ventre. num. 23. & 25. ff. de acquir. hęred. Paul. de Castr. cons. 304. nu. 3. part. 1. Corn. cons. 43. vol. 3. Ias. consil. 201. num. 8. vol. 2. Roland. de lucro dot. quęst. 47. nu. 9. Eman. Cost. in repet. c. si pater. verb. habens. nu. 20. Vasqu. de success. progress. §. 7. num. 7. & 8. Crass. in §. transmissio. quęst. 26. num. 3. Borgnin. de tutor. & curat. num. 71.
102 Ampliatur primò iste secundus casus subalternus procedere etiam in filijs emancipatis, quia emancipati paternam hęreditatem non aditam non transmittunt iure suitatis ad quoscunque hęredes, sed ad descendentes suos tantùm beneficio. d. l. vnic. C. de his, qui ant. apert. tab. Paul. de Castr. in l. si emancipati. num. 7. & ibi Alex. num. 11. Ias. numer. 36. vers. quartò limita. C. de collat. Bald. in authentica. in successione. num. 3. C. de suis, & legitim. & in l. si fratris. num. 5. C. de iure delib. idem Paul. de Castr. in l. Gallus. §. & quid si tãtùm. num. 9. ff. de liber. & posthum. Imol. in l. iàm dubitari. ff. de hęred. instit. Ias. in l. emancipata. numer. 6. C. qui admitt. cum alijs per eum adductis. Ang. in l. illud. nu. 3. ff. si pars hęred. petat. Vasqu. de success. progress. §. 7. num. 5. & 6. Angel. Perus. in tract. suitat. quęst. 10. num. 3. & seqq. & de communi testantur idem Ang. in d. l. si emancipati. num. 10. & ibi Alex. num. 11. C. de collat. Ias. in d. l. si fratris. num. 1. in fin. C. de iur. delib. Soarez recept. sent. H. num. 24. Eman. Costa in repet. c. si pater. verb. habens. num. 19. de testam. in 6. Crass. in §. suitas. quęst. 4. nu. 9. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 24. & adducunt rationem, quia suitas non est nisi in illis qui sunt in potestate l. lege Cornelia. in fin. ff. de testam. §. sui. instit. de hęred. quę
103 ab intest. defer. & licet emancipati hodie succedant ad similitudinem suorum sublata differentia suitatis, & emancipationis. l. meminimus. §. cum igitur. C. de legitim. hęred. §. nullam verò. in authentico. de hęred. ab intest. venient. respondent sublatam esse differentiam quantum ad successionem ab intestato, non quoad alia, prout ante eos, sic etiam respondit glos. in d. l. si emancipati. in verb. venientem. circa med. C. de collat. vbi Bart. nu. 11. & glos. in l. Gallus. §. & quid si tantum. in verb. emancipatus. ff. de liber. & posthum. &

ratio

ratio istius solutionis est, quia cùm succedant ad suorum similitudinem, igitur non sunt verè sui, nàm quod est simile non est idem gloss. in l. quod nerua. in verb. dolum ff. deposit. sed
104 per fictionem, quæ fictio non extenditur ad transmissionẽ, quia non egreditur casum suũ. l. 2. §. Diuus Adrianus. ff. de iure fisc. nimirum quia filius in potestate censetur eadem persona cum patre, quod non est in filio emancipato. gloss. 1. in l. 2. C. qui ætat. lib. 11. ex quibus infertur descendentem emancipatũ trãsmittere iure sanguinis etiam in descendentes pariter emancipatos, & sic emancipationem non impedire transmissionem iure sanguinis inter emancipatos neque actiuè, neque passiuè, stante quod respectu successionis sublata est differentia suitatis & emancipationis.
105 Ampliatur secundò iste secundus casus subalternus, vt locum habeat etiam in monaco, nàm licet monachus hereditatem non aditam non transmittat ad monasterium iure suitatis ad quoscunque, tamen eam transmittit ad ipsum monasterium vigore legis vnic. C. de his qui ant. apert. tabul. & ità post alios quos allegat, tenet Gaill. obseruat. 131. num. 11. lib. 2. & Gulielm. de Bened. in c. Raynutius. verb. si absquè liberis moreretur. 2. in materia vulgar. substit. num. 91. vbi testatur de communi, ea est ratio quia monasterium habetur loco liberorum ipsius monachi. §. sed & hoc præsenti. in authentico de sanctiss. episcopis. & authentica. nisi rogati. C. ad Trebell. gloss. in l. si ita quis. §. ea lege. in verb. interest. ff. de verb. obligat. ideo videtur, quod excludit substitutum; si sine liberis. Bald. in c. in præsentia. nu. 18. vers. sed certè. de probat. quod etiam videtur tenere gloss. fin. in l. cum acutissimi. C. de fideicomm. quam sequitur ibi Salicet. num. 5. & Corn. num. 9. qui illam dicit communiter receptam, & idem quod excludat substitutum, tenet ibi Bald. num. 17. & amplectitur eam Greg. Lopez. in l. 10. tit. 4. part. 6. gloss. 8. vers. item quid si grauatus, & Crauet. cons. 152. Alex. cons. 121. num. 4. & seqq. lib. 2. quod tamen est valdè controuersum, vt per Gutierrez. Canon. quęst. cap. 32. lib. 1. & per Fusar. de substit. quæst. 429. Sed ista ratio non videtur in se absolutè vera, quia contrarium, quod imò monasterium non habeatur loco filij, tenet Bart. in authentica. si qua mulier. num. 4. & numer. 19. C. de sacrosanct. eccles. & in dicta authentica. nisi rogati, vbi dicit, quod nulla lex est in mundo, quæ hoc dicat, sequitur Bald. in l. filium. nu. 1. ff. de his qui sunt sui, vel alien. iuris; vbi dicit quod fatuitas est dicere, quod monasterium habeatur loco filij, & multipliciter probat Felin. in c. in præsentia. nu. 42. de probat. & vltimo loco Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 7. nu. 6. nouissimè autẽ Gutierrez Canonic. quęst. d. c. 32. num. 54. lib. 1. vbi omnes alios hãc partem tenentes adducit; & Anchar. in cap. Raynaldus. col. 9. vers. secundò quæro. in fine. de testament. dicit quòd licitum est tenere, id quod placet, & idem dixerunt Fulgos. consil. 53. & Barbat. consil. 13. col. 2. num. 5. & cons. 20. nu. 4. in fine. vers. nec obstet. vol. 1. Nam licet per ingressum monasterij censeatur forsam adimpleta conditio; si sine liberis; vt patet ex iuribus allegatis, hoc tamen non euenit ex eo, quia monasterium ipsum habeatur loco liberorum, sed quia ista conditio vti impeditiua vitæ contemplatiuæ habetur pro nõ scripta, & ista est ratio, quam adducit tex. in d. §. sed & hoc præsenti. & allegant Bart. Bald. Felin. & Mãtic. in locis cit.
106 Ampliatur tertiò iste secũdus casus subalternus, vt procedat & locum habeat nedum in filio, vel descendente legitimo, & naturali; sed etiam in filio, vel descendente naturali tantùm, is namque in casibus quibus patri, matri, vel ascendenti succedere potest; similiter hæreditatem eiusdem patris, matris, vel ascendentis non agnitam ad descẽdentes eius ex potentia sanguinis vigore leg. vnic. C. de his qui ante apert. tabul. transmittit; imò non solùm ampliatur quoad personam transmittentis, vt scilicet ipse indifferenter transmittat, siue legitimus, siue naturalis sit: sed etiam ampliatur quoad personam illius in quem transmittitur, quia pariter ad eum transmittitur indifferenter, siue sit legitimus, siue naturalis ex eo, quia priuilegium d. l. vnic. fundatur in ratione sanguinis, & sic tenet Imol. in l. vetre. col. 11. vers. quinta est. & ibi Aret. col. 15. vers. sequitur quinta Fallentia. ff. de acquir. hæred. Salicet. in l. apud hostes. col. fin. C. de suis, & legitim. & post eos Gomez. var. resolut. tom. 1. cap. 9. num. 43. Crass. in §. transmissio. quæst. 26. num. 5.
107 Ampliatur quartò, vt talis transmissio procedat etiam si liberi, vel descẽdẽtes ad quos fit transmissio non essent nati, nec concepti in vita illius ascendentis, de cuius hæreditate transmittẽda tractatur, nam licet nepos, pronepos, vel alius descendens regulariter non possit succedere ab intestato auo, proauo, vel alio ascendenti ex sua propria persona, quando non fuit natus, vel saltem conceptus in vita illius. l. si quis filio exhæredato. §. non fuisse.

se, vers. sed hoc ita. ff. de iniust. rupt. l. 1. §. sciẽdum, l. Titius. ff. de suis, & legitim. l. 1. §. si quis proximior. ff. vnde cognat. §. cum autem quęritur, instit. de hæred. quæ ab intest. deferunt. de quo tamen multiplicem vndecim casuum distinctionem facit M. noch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 93. nihilominus firmum est quod in illis casibus in quibus idem nepos, pronepos, vel alius descendens non conceptus in vita illius de cuius hæreditate tractatur, non admittitur ad successionem ex sua propria persona; benè admittitur, & potest succedere, ac hæreditatem consequi ex persona patris vel sui antecessoris iure transmissionis, vigore dictæ leg. vnic. C. de his qui ant. apert. tab. quamuis non sit natus, nec conceptus in vita illius ascendentis, de cuius hæreditate transmittenda tractatur. Bart. in l. fin. C. ad Orfician. & in l. vnic. nu. 5. & ibi Bald. num. 3. Paul. de Castr. num. 2. & alij. C. de his qui ant. apert. tab. idem Paul. de Castr. in l. si quis filium. numero 4. vers. primò ergo. C. de inoffic. testam. vbi etiam refert sic tenuisse Dyn. in l. Gallus. in fin. magnæ distinctionis. ff. de liber. & posthum. & ità Cyn. obtinuisse, sequitur Iason in d. l. si quis filium. num. 8. C. de inoff. testam. Ang. in §. posthumorum. vers. sic. secundò aduerte. instit. de exhæred. liber. vbi dicit in hoc esse communem opinionem propter votum parentum. l. cum acutissimi. C. de fideicom. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 9. num. 93. sequitur Gomez. var. resolut. tom. 1. cap. 9. num. 44. cum alijs per eos adductis. & Crass. in §. transmissio. quæst. 26. numero 5.

108 Ampliatur quintò, vt talis trãsmissio quæ fit vigore dictæ leg. vnic. C. de his qui. ant. apert. tab. procedat quoquè nõn solùm in hęreditate delata de iure Ciuili, sed etiam in hęreditate delata de iure prætorio, nempè in bonorum possessione; namquè bonorum possessio etiam non agnita in descendentes vigore
109 dictæ leg. vnic. transmittitur; hæreditas enim & bonorum possessio à pari procedunt. l. 1. §. hoc autem. vers. bonorum. ff. ad Trebell. l. hæreditatis. la 2. ff. de verbor. signific. & sic ampliationem istam tenet & tuetur Ias. in l. emancipata. num. 18. & seqq. C. qui admitt. & Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 45. vbi dicit hanc esse communem opinionem, & veram, ac tenendam, & eodem tom. 1. cap. 1. num. 14.

110 Ampliatur sextò iste secundus casus subalternus, quia filius vel descendens institutus transmittit ad eius descendentes vigore sanguinis ex d. l. vnic. hęreditatem ascendentium non aditam etiamsi eidem filio vel descendenti datus sit substitutus vulgaris. tex. est in l. vnic. §. in nouissimo. iuncto. §. cum autem. C. de caduc. tollend. dicit enim tex. in d. §. in nouissimo, quod hæreditas non adita nõ transmittitur, nisi vigore sanguinis per legem Theodosianam, quæ est l. vnic. C. de his qui ant. apert. tabul. & vigore iuris deliberandi per legem. cùm in antiquioribus. C. de iure delib. postea tex. in d. §. cum autẽ, dicit quòd si non adeatur hæreditas, nec sint personæ ad quas vigore earundem legum vnic. & l. cum in antiquioribus, fit transmissio, admittatur substitutus vulgaris; & sic apertè videtur hęredem in quem fienda est transmissio vigore sanguinis ex d. l. vnic. præferri substituto vulgari, & facit ratio quia verba substitutionis vulgaris hæc sunt: si hæres non erit: quæ quidem verba hunc habent sensum à lege; si hæres non erit neque alium hæredem fecerit l. si paterfamilias. ff. de hæred. instit. §. fin. instit. de vulg. subst. Bart. in l. cum proponas. num. 2. C. de hæred. instit. Salicet. cons. 76. nu. 14. & seqq. inter consil. vlt. vol. lib. 1. dùm igitur institutus alium facit hæredem ex iure transmissionis consequens est ipsum transmissariũ præferri substituto, & ità tenet etiam idem Bart. in l. sed etsi pro dote. §. non omnia. num. 1. ff. de legat. præst. & in l. 1. numero 20. ff. de vulg. & pup. & ibi Alex. num. 19. versic. puto ergo. qui dicit hanc esse veriorem sentẽtiam; & post longam disputationem quam facit Socin. in d. l. 1. num. 17. tandem sub numer. 18. vers. vnde ex premissis, concludit hãc esse magis communem opinionem, & de communi testatur etiam Ripa in d. l. 1. num. 131. ff. de vulg. & Crass. in §. substitutio. quęst. 9. nu. 3. vers. aut secundò. Intrigl. de substit. cent. 1. quęst. 27. num. 16. idem Bart. in d. l. cum proponas. numer. 3. & 4. C. de hęred. instit. & ibi Bald. num. 3. & 4. Ias. in l. 2. num. 3. ff. de acquir. hęred. idem Socin. cons. 67. num. 4. vol. 4. Bened. de Plumbin. in. l. si fratris. nu. 9. C. de iur. deliber. & Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. numer. 51. vers. quartò. vbi in fine dicit hanc esse magis communem opinionem, & ab ea in iudicando, vel consulendo non esse recedendum. Vasqu. de success. progress. lib. 1. §. 6. per tot. vbi pariter disputat istam quęstionem ex professo; & numer. 11. & 34. dicit hanc esse communem & veram sententiam à qua non est recedendum: Nec obstat quod substitutus vocatus sit ex expressa voluntate defuncti l. 1. ff. de vulg. & pupill. §. 1. instit. eod.

cod.ti .transmissio verò ex legis dispositione d.l.vnic.C.de his qui ant.apert.tab.& prouisio hominis faciat cessare prouisionem legis l.fin.C.de pact.conuent.quia hoc procederet si constaret volūtatem testatoris esse penitus exclusiuam transmissionis; sed per dationem substituti vulgaris,ea non præsumitur esse ta-
111 lis, nàm licet dispositio hominis faciat cessare dispositionem legis, intelligitur de illa dispositione legis quę est de iure speciali, vel est extraordinaria,non aliàs:Bart. in d. l. fin. num.3.C.de pact.conuent.& in l.& habet.§. cum quis.ff.de præcar. Cyn. & alij in l. 2. C. de iur.emphit.Ias.in l.3.num.11.ff.de leg.1. Anchar.cons.81.num.3. Gabriel conclus.8. nu.4. de reg.iur.nec pariter obstat quòd substitutio vulgaris tollat suitatem,& filium hęredem voluntarium faciat, & consequenter tollat transmissionem vigore suitatis, vt dixi supra nu. 56. ideoquè pariter tollere debeat transmissionem vigore sanguinis,quia respōdetur in suo extare necessitatem,ob id substitutionem vulgarem in eo posse operari, necessitatem ipsam tollendo illumquè de necessario voluntarium faciendo; in nō suo autem necessitatem istam non extare, ideo tolli non posse nec aliquid operari l. Cornelius l. iàm dubitari.ff.de hæred.instit.l.verba hæc. ff. de condit. instit.nec dicendum est ob id, suum videri deterioris conditionis,quia respondetur quòd imò per dationem substituti vulgaris reducuntur ad paritatem, Nā sublata suitate, non censetur sublata transmissio vigore sanguinis ex d.l.vnic.beneficium enim suita-
112 tis excedit beneficium leg.vnicæ,in eo tantùm, quòd suus transmittit ad quoscunque, vigore autem d.l.vnicę,transmittitur solummodo ad descendentes, adeo vt licet filius suus cui datus est substitutus vulgaris regulariter amittat suitatem,nec iure suitatis possit hæreditatem non aditam transmittere ad quoscunque,nihilominus eam transmittit ad descendentes iure sanguinis ex beneficio leg. vnic.C.de his q. ant. apert. tab. vt post Imol. in l.si paterfamilias.col.pen. vers. vltimò infertur.ff.de hæred.instit.& in l.fin.col.7.versic.quid autem si filius.ff.de condit.instit. tenet Gomez.var.resol.tom.1.cap.9. num.51. vers.secundò.in fine.

Et idem est quoque in omnibus alijs casibus in quibus suitas amittitur, quia etsi filius post suitatem amissam non possit transmittere ex potentia suitatis, tamen transmittit ratione sanguinis vigore d. l. vnic. Vasqu. de success. progress. lib.1.§.6.num.38. Necnon transmittit quoquè ius deliberandi ad quoscunque eius hæredes, vt videbimus inferius num.131.

113 Ampliatur septimò iste secundus casus,vt locum habeat etiam in hæreditate fratris peruenta ex substitutione paterna; veluti si vnus ex fratribus substitutus est alteri fratri à patre; tunc frater substitutus transmittit hæreditatem alterius fratris, cui substitutus est etiam non aditam, quia cùm sit peruenta ex testamento paterno censetur paterna l. sed si plures.§.quos possum.ff.de vulg. & pupill. l. si pupillus paterna. §. cæterum. ff. de acquir. hæred.& dixi supra num.29.

114 Ampliatur octauò iste secundus casus subalternus,vt locum habeat etiā quoad partem filijs masculis obuentam vigore statuti fęminarum exclusiui,namquè si filius nō suus (puta quia est emācipatus, vel agitur de hęreditate matris) moritur ante aditā paternā, siuè maternā hæreditatē superstite aliqua eius sorore per statutum exclusa,portionem hanc sororis ad ejus descendentes non solùm masculos, sed etiam fęminas transmittit ex beneficio d.l.vnic. C. de his qui ant. apert. tab. prædicta eius sorore semper exclusa remanente;Et ista ampliatio comprobatur ex sequen-
115 tibus, quia portio accrescens debet sapere naturam eius rei, cui accrescit,idemquè iuris esse debet de augmento quod de principali l. inter socerum,§.cum inter.ff.de pact.dotal. l. si ex toto.in princ.ff.de leg.1.l.etiam C. de iur. dot. idcircò cùm portio filiæ fęminæ accrescat portioni filij masculi debet sapere naturam portionis ipsius filij,& eo modo transmitti,quo transmittitur portio eiusdem filij, ratione enim vnionis censetur esse eiusdem naturę,& habere idem priuilegium transmissionis.l.qui patri.cum ibi not.ff.de acquir.hęred. cùm aliàs absurdum esset eum cui deferuntur plures partes vnius hæreditatis posse esse hæredem pro vna parte & pro alia non l. 2.ff.de acquir. hæred. prout etiam absurdum esset eandem rem diuerso iure censeri l. eum qui ædes.ff.de vsucap. c. cū in tua. de decim. Et quia statutum excludens fœminas facit illas haberi pro mortuis l.1. §. si pater emancipatus.ff.de coniung. cum emanc. liber.l.1. §. quidam filium ff.de bon.poss.cont. tab. ideo dicendum est totam hæreditatem deferri filio masculo,ac si fęmina non esset in rerūm natura per tex.in d.l. 1.§.qui habebat.ff.de contratab. & quia quæsitum est ius masculo ad exclusionem fœminarum, quod ius ad hæredes etiam fœminas transmittitur. arg. l. cum

in

in antiquioribus C. de iur. delib. d. l. 1. C. de
116 his qui ant, apert. tab. Hinc fœmina semel per statutum exclusa à successione patris propter masculos remanet semper exclusa etiam masculis ipsis mortuis, vt per Gabriel. in tit. de statut. conclus. 4. num. 1. Tiraquel. in l. si vnquàm. verb. susceperit liberos num. 193. & seq. C. de reuoc. donat. Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 1. quest. 3. cum pluribus alijs per eos congestis: Et pro hac parte facit generalitas d. leg. vnic. quæ loquitur tàm in hæreditate materna, in qua nō consideratur suitas quàm in hæreditate paterna: & in specie quod quādo agitur de hæreditate materna, & sic quando filius non est suus, nihilominus trāsmittat idem filius ad eius descendentes tàm fœminas, quàm masculos nō solùm propriam eius portionem, sed portionem quoquè sororis ei obuentam ex statuto fœminas excludente, firmauit Hugo de Fontana, quem refert & sequitur Cyn. in l. 1. C. de adulter. Albe. de Rosat. in tract. statut. part. 2. quæst. 102. Ioan. And. in addit. Spec. rubric. de success. ab intest. vers. similem quæstionem de amita; & post illos Socin. cons. 296. nu. 4. vers. sed præmissis. & num. seqq. vol. 2. & consil. 67. num. 12. vers. nunc autem. vol. 4. Alex. consil. 20. numer. 4. vers. nàm vult, lib. 1. Crauet. consil. 185. num. 3. Gabriel in tit. de statut. conclus. 4. num. 29. Natta in tract. statut. quòd stantibus mascul. in 3. quæst. princ. in 8. quæst. nu. 53. versic. sed tu dic. vbi sustinet falsam esse opinionem contrariam Saliceti, & Iaſ. consil. 201. numer. 5. & seqq. vol. 2. quam etiam nec tutam, nec verā esse dicit Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 211. sub. num. 4. & eorum sententia pariter reprobata, sic in terminis hæreditatis maternæ decisum fuit in consilio Neapolitano, vt per Franc. decis. 32. in princ. & præsertim num. 8. & seq.

117 Subampliatur ampliatio hæc, vt procedat etiam si statutum non excludat simpliciter fęminas propter existentiam masculorum; sed sub conditione, si masculi voluerint vel potuerint hęreditatem adire, adhùc enim ijdem masculi partem suam, ac etiam partem sororis non agnitam ad hæredes descendentes transmittunt. Socin. cons. 153. num. 23. vers. 4. & num. seqq. vol. 2. Brun. de statut. art. 13. quæst. 6. num. 92. & seq. vbi dicit hoc esse verum etiam in hęreditate materna, & sequitur Surd. decis. 138. num. 16. versic. quæ procedit.

118 Ampliatur nonò vt locum habeat iste secundus casus etiam si transmittentes ignorauerint sibi delatam esse hæreditatem, quia nihilominus est locus huiusmodi transmissioni iure sanguinis, sic habetur in d. l. vnic. C. de his qui ant. apert. tab.

119 Ampliatur decimò, vt procedat quoque in legatis & fideicommissis, filij enim & alij descendentes legata & fideicommissa ab ascendentibus relicta transmittunt ad eorum descendentes iure sanguinis etiam non agnita. d. l. vnic. §. quod scilicet. licèt in hoc nihil sit speciale l. 1. §. 1. C. de caduc. tollen.

120 Ampliatur vndecimò, quia trasmissio ista fit in liberos, & descendentes cuiuscumque sexus, & gradus. d. l. vnic. C. de his qui ant. apert. tab. ibi; cuiuscumque sint sexus, vel gradus.

121 Ampliatur duodecimò iste secundus casus, quia ius adeundi, siue hæreditas non adita trāsmittitur iure sanguinis cum eisdem iuribus & prærogatiuis, ac cum eadem qualitate transmittentis. l. si quis filiumfamilias. §. 1. ff. de acquir. hered. glos. in l. sed etsi pro dote. §. fin. I verb. ab intestato. ff. de legat. præst. Ang. consil. 287. nu. 1. Aret. in. l. si quis posthumos. §. si filium num. 8. in fin. ff. de liber. & posthum. Socin. cons. 67. numer. 13. & seqq. vol. 4. Zanch. in d. §. cum ità num. 203. Surd. d. decis. 138. num. 11. vers. quartò. & numer. seqq. qui enim in ius alterius succedit, eius iure vti debet l. qui in ius. ff. de reg. iur. ad hoc l. cùm in antiquioribus. in fin. C. de iur. deliber. l. 2. §. ex his. ff. de verb. oblig.

122 Declaratur primò iste secundus casus subalternus, nàm vt hæc transmissio hæreditatis non aditæ fienda vigore sanguinis ex l. vnic. C. de his qui ant. apert. tabu. locum habeat, requiritur quod hæreditas de cuius transmissione agitur, sit alicuius ascendentis, & quòd ille qui habet transmittere sit de descendentibus, & ille in quem fit transmissio sit pariter de descendentibus. glos. in d. l. vnic. in verb. liberos. & ibi Doctores omnes. Alex. consil. 89. numer. 4. vol. 2. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 48. in fine. Vasqu. de success. progress. lib. 1. §. 6. num. 2. vbi exemplificat de genero instituto à Socero, & dicit quod quia ipse non est de descendentibus à socero, iccirco hæreditatem eiusdem soceri non aditam non trāsmittit, quod fuit dictum Baldi in l. si auia num. 5. C. de iure delib. & idem est de hæreditate, quæ ad patrem, matrem, vel alios ascēdentes delata est aliunde quàm ex eorū ascendentibus, quia si non fuit per eos adita non transmittitur nedum ad collaterales vel alios extraneos, sed neque ad proprios eorū filios

vel

vel descendentes, & procedit etiam si hæreditas ipsa fuisset hæreditas alterius filij vel descendentis Bart. in l. si infanti numero 5. & ibi Iaf. num. 2. vers. tamen pro eadem sententia. C. de iur. deliber, Paul. de Castr. consil. 304. num. 5. in fin. vers. ex his relinquitur. vol. 1. Corn. consil. 1. num. 7. vol. 2. Crauet. consil. 37. num. 4. Socin. in l. qui duos. §. cum in bello. num. 1. ff. de reb. dub. Bertrand. cons. 220. num. 2. vol. 7. Cuman. consil. 111. numero 2. Ascan. de patr. potest. effectu. 13. numero 16. Cucus de legitim. fol. 99. num. 1. in ascendẽtes autem, vel etiam in extraneos, huiusmodi transmissio non admittitur, ob id si filius vel alius descendens qui non est in potestate, & cui delata fuit hæreditas patris vel aui, decedat ante aditionem, non potest eam transmittere iure sanguinis ad matrem vel auos maternos; & è conuerso hæreditatem matris, vel lineæ maternæ non aditam non transmittet ad patrem vel auos paternos, vt dixi supra num. 98.

123 Declaratur secundò non procedere quando hæreditas delata est filio, vel descendenti sub conditione, nàm si idem filius dicta conditione pendẽte decedat, hæreditatem ipsam non trãsmittit neque vigore d. l. vnic. sic glos. vlt. in d. l. vnic. C. de his qui ant. apert. tab. quam sequitur ibi Bart. nu. 4. Paul. de Castr. num. 7. & post Cyn. Petr. de Bell. pertic. Alberic. Salicet. & Corn. tenet Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 49. Gabriel conclus. 2. nu. 1. iuncto num. 10. de hæred. instit. idem Castrens. in l. hæredes mei. §. cum ità. num. 3. & ibi Alex. num. 6. Socin. num. 9. propè finem. ff. ad trebell.

124 Ampliatur declaratio, vt procedat etiam si sit institutus hæres sub illa conditione potestatiua (si voluerit) nàm decedens hac conditione pendente nec transmittit hæreditatẽ iure sanguinis vigore l. vnic. C. qui ant. apert. tab. nec ius deliberandi vigore leg. cum in antiquioribus. C. de iure delib. quia licet hæc conditio in hærede non suo habeatur pro nõ adiecta, & sit superflua ac nihil operetur, cùm ea tacitè insit, & institutus habeat liberam facultatem acceptandi & repudiandi etiam dicta conditione non apposita l. Cornelius. ff. de hæred. instit. l. verba hæc. ff. de condit. instit. nihilominus huiusmodi iura procedebãt ante iura Codicis quibus inducta est transmissio ex potentia sanguinis, & iuris deliberandi, sic respondet Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. num. 33. post Imol. in l. fin. col. 7. vers. quid autem. ff. de condit. instit. Verùm hęc opinio non placet, quia per transmissionẽ in posteriori loco inductam non censetur derogatum regulis legum veterum, vbi specialiter non est expressum. l. pręcipimus. in fin. C. de appellat. & quia cùm ista conditio habeatur pro non adiecta non potest aliquid operari nec olim, nec hodie. l. si post diem. §. sed si sub conditione. ff. quand. dies leg. ced. iccirco opinor huiusmodi verba (si voluerit) non facere institutionem conditionalem, sed locum esse transmissioni præterquàm in hærede necessario, idest seruo. l. necessarijs. in fin. ff. de acquir. hæred. §. necessarius. instit. de hæred. qualit. & differ. quod etiam voluerunt Ray. Bald. & Ang. in d. l. Cornelius. ff. de hæred. instit.

125 Simile est de legatis & fideicommissis cõditionalibus, quia ante euentum conditionis non transmittuntur neque ad liberos. Bald. in l. si in personam. numero 3. C. de fideicom. Alex. in l. hæredes mei. §. cum ità. num. 6. & ibi Socin. num. 9. Zanch. num. 191. Ripa nu. 59. ff. ad trebell. Crauet. cons. 152. num. 3. Roland. cons. 38. num. 11. vers. aut vult. lib. 4. cũ alijs à me adductis in cas. 1. num. 32. per tex. in d. l. hæredes mei. §. cum ità. l. cum ex filio. ff. de vulg. l. si cui legetur. §. hoc autem. vers. quod si testamenti. ff. de leg. 1.

126 Subdeclaratur hęc secũda declaratio vt nõ procedat respectu legitimę, nãquè ĩ legitima omnis reijcitur cõditio, grauamẽ. & dilatio l. qm̃ in prioribus. C. de inoff. testam. iccirco si institutus sit filius sub conditione, nihilominus institutio respectu legitimæ remanet pura & libera ab omni conditione, & cõsequẽter eo mortuo conditione pendente legitimã ad alios eius descendentes vigore d. l. vnic. C. de his qui ant. apert. tab. transmittet. Salicet. in d. l. vnic. in fin. vers. quęro decimò. Gabriel conclus. 2. num. 13. de hæred. instit. Peregr. de fideicom. art. 36. num. 61. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 9. numer. 49. vers. quod tamen. & cap. 3. num. 17. vers. secunda principalis opinio. vsque ad finem, & latius dixi in cas. 1. numero 37.

127 Declaratur tertiò hic secundus casus subalternus, vt non procedat in hæreditate recusata, namquè hæreditas recusata ante aditionẽ ad neminem trãnsmittitur d. l. vnic. C. de his qui ant. apert. tab. ibi: si tamen hæreditatem nõ recusant: & ibi Bald. nu. 2. Paul. de Castr. num. 2. & alij. Dec. cons. 445. nu. 57. Vasqu. de success. progress. lib. 1. §. 7. num. 56. & tradit Surd. decis. 140. nu. 18. cum alijs per eum allegatis; & Crass. in §. transmissio. quæst. 18.

O num. 1.

nu. 1. & hæc sunt quoad primam declarationem casus principalis, de qua supra, numero 21.

128 Declaratur secundò casus principalis quo firmatum est hæreditatem non aditam non transmitti, vt procedat ab intestato, secus vbi hæres testatus esset in specie de hæreditate sibi relicta, quia tunc censeretur eo ipso hæreditatem ipsam adire l. si quia. C. de iure delib. facit. §. fin. instit. de hæred. qual. & differ. & idē si aliquo alio modo inducta esset hæreditatis aditio, quæ triginta octo modis inducitur, quos recitat Marant. in l. is potest. num. 42. & seqq. ff. de acquir. hæred. & latè explicat Mantic. de coniectur. vlt. volunt. lib. 12. tit. 9. 10. 11. 12. & 13. & Mascard. de probat. conclus. 40. cum duodecim sequentibus.

129 Declaratur tertiò casus principalis non habere locum in iure deliberandi ex beneficio leg. cum in antiquioribus. C. de iur. delib. l. vnic. ff. in nouissimo. C. de caduc. tollend. namquè licèt hæres decedat hæreditate non adita, nihilominus si decedit intra annum datum ad deliberandum nempè à die scientiæ hæreditatis delatæ, transmittit ad quoscunque eius hæredes residuum illius temporis, sic statutum est in d. l. cum in antiquioribus. & in d. l. vnic. §. in nouissimo. C. de caduc. tollend. quod procedit siue hæreditas ipsa delata sit ex testamento, siue ab intestato, & siue idem hæres sit suus, siue extraneus, & siue petita fuerit deliberatio, siue non. d. l. cum in antiquioribus. C. de iure delib. & ista species transmissionis fuit incognita Iurisconsultis, vt post alios docet Eman. à costa in l. gallus. §. & quid si tantum 2. part. num. 179. ff. de liber. & posthum.

130 Ampliatur primò hæc declaratio procedere etiam in bonorum possessione. seu alia quacunque successione prætoria, quia pariter in vim iuris deliberandi ad hæredes transmittitur. Corn. Iacob. de Sanct. Georg. Dec. Lancell. & Ias. in d. l. emancipata numer. 9. C. qui admitt. Crass. in §. transmissio. quæst. 19. nu. 4. Ant. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 1. num. 14. & cap. 9. num. 46. Alex. in l. cum in antiquioribus. num. 10. & ibi Ias. num. 4. qui testatur de cōmuni, C. de iur. deliber. quicquid in contrarium dixerit Vasqu. de success. progress. §. 8. num. 13.

131 Ampliatur secundo locum habere, etiamsi instituto intra annum deliberatorium decedenti datus sit substitutus vulgaris; nàm adhuc illud ius deliberandi transmitteretur ad quoscunque hæredes eiusdem instituti exclu so vulgari substituto, quia licèt hæres institutus, non fuerit hæres; tamen facit alium hæredem ministerio suo, transmittendo ius deliberandi. sic Bart. in l. cum proponas. num. 4. C. de hæred. instit. & in l. 1. num. 20. ff. de vulg. & pupill. vbi dicit videri casum in l. 1. C. de his qui ante apert. tabul. & illum sequitur Bald. in tract. de substit. de vulg. subst. num. 13. idem Bald. in l. cum in antiquioribus. numero 2. C. de iur. deliber. & opinionem. Bart. sequitur, ac magis communem esse dicit Socin. in d. l. 1. num. 17. & 18. ff. de vulg. & pupill. & ibi Ias. nu. 41. qui dicit opinionē Bart. esse communem, & pro ea esse tex. apertum decidentem hanc quæstionem in l. vnica. §. cum autem in superiore. iuncto §. in nouissimo. C. de caduc. tollend. idem etiam dicit in l. si filius hæres. nu. 39. ff. de liber. & posthum. & in l. 2. num. 3. & 8. & ibi Alex. num. 10. ff. de acquir. heredit. Ripa in d. l. 1. num. 133. ff. de vulg. & pupill. & Gomez. variar. resolut. tomo 1. cap. 9. numero 51. vers. secundò. in fin. Crass. in. §. substitutio quæst. 9. num. 3. vers. aut tertiò. latè Fachin. controuers. iur. lib. 4. capit. 62. Odd. in prælud. compend. part. 2. quæst. 5. col. 2. vers. quando deniquè. Intrigl. de substit. cent. 1. quæst. 27. num. 18. & seqq. Salicet. cons. 70. num. 14. & seqq. inter cons. vlt. vol. lib. 1. & hanc opinionem communem esse, ab eaquè non esse recedendum refert Lāfranc. in l. centurio. num. 53. ff. de vulg. & pupill. licet post Ang. ibi, contrarium is tueri conetur. Nec admittēda est distinctio quā facit Bald. cons. 58. num. 3. vol. 4. & quam sequi videtur Præt. de interpræt. vlt. vol. libro 3. fol. 210. num. 6. propè finem, vt substitutio vulgaris tunc transmissionem iuris deliberandi non impediat, cum fit in defectum aditionis; secus cum ea fit in defectum personæ decedentis; huic enim distinctioni aduersatur tex. in l. cum proponas. C. de hæred. instit.

132 Declaratur ampliatio, nàm si plures veniēt ex transmissione iuris deliberandi, quorum aliqui adiuerunt, alij repudiarunt; pars repudiantium transiret ad substitutum, non autē accresceret cæteris adeuntibus: Bald. Ang. & Imol. in l. fin. in princ. per illū tex. ff. de vulg. & eos refert, ac sequitur Alex. in l. 1. num. 20. ff. eod.

133 Ampliatur tertiò, vt locum habeat etiam in fideicommissario vniuersali, cui per fideicommissum hæreditas est restituenda: nàm si

die fideicommissi cedente is moriatur infra annum deliberandi, ius illud deliberandi trãsmittit. gloss. in l. cum filiofamilias. in verb. retenturum. vbi Bart. numer. 14. & Ang. & Ias. num. 124. ff. de leg. 1. & ante eos Azo in sum. C. ad Trebell. nu. 12. Bald. in l. filium quem. num. 48. C. famil. hercisc. idem Ias. in l. 1. §. de illo num. 4. ff. ad trebell. & in l. cum in antiquioribus. num. 4. vbi alios allegat. C. de iur. deliber. Gul. de Bened. in repet. cap. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 160. Crass. in §. transmissio. quęst. 19. num. 5. Ioseph. Rustic. in comment. ad. l. cum auus. lib. 6. cap. 2. num. 15.

134 Ampliatur quartò, vt idem sit in infante doli capace, qui pariter ius deliberandi transmittit. Bald. cons. 418. nu. 2. volum. 4. quamuis secus sit in infante doli non capace, in quo scientia delatæ hæreditatis non cadit. Ruyn. consil. 23. num. 25. vers. & quia. vol. 5. & est communis Doctorum sententia, vt refert Crass. in §. transmissio. quæst. 21. numer. 1. ad patrem autem transmittit ius deliberandi, quamuis non sit doli capax ex. l. si infanti. C. de iure deliber. sic post gloss. in d. l. si infanti. in verb. infanti quæsita. & Bart. Bal. Ang. Salic. Alexan. Ias. & communiter Doctores, tenet Crass. in d. §. transmissio. quæst. 21. numero 2.

135 Declaratur ampliatio, quia etiam infans doli non capax, & pupillus aliquando ius deliberandi transmittit, veluti si tutor eiusdem infantis, & pupilli habuit scientiam delatæ hæreditatis, nam sufficit scientia solius tutoris, vt infans & pupillus ius deliberandi transmittat; ex quo scientia tutoris censetur scientia pupilli. l. 3. in fin. cum l. seq. ff. de tribut. l. non solum. §. sed & si. ff. de liber. caus. hinc solus tutor petit tempus ad deliberandum. l. ait prætor. ff. de iur. delib. & tutor solus potest adire. l. si infanti. C. de iure deliber. & bonorum possessionem petere. l. bonorum. C. qui admit. & per has rationes sic tenet Bart. in l. qui duos. num. 8. ff. de reb. dub. & in l. cum in antiquioribus. numero 3. C. de iur. deliber. & cum eo simpliciter transit Paul. de Castr. in d. l. si infanti. numero 7. vers. tertia opinio. C. eod. & Fulgos. & Alex. in d. l. cum in antiquioribus numer. 7. & Ias. num. 7. è contra vero, quod scientia solius tutoris non sufficiat, tenet Bald. in d. l. si infanti. numer. 22. & ibi Salic. & Ang. C. de iure delib. ea ratione, quia solus tutor non potest velle, & nolle. l. potuit. C. eod. sed tamen tenenda est opinio Bart. quam etiam sequitur Socin. in l. qui duos. nume. 27. ff. de reb. dub. vbi in fine dicit ab ea non esse recedendũ neque in iudicando, neque in consulendo, & illam communem esse testatur Sapia. in d. l. cũ in antiquioribus. num. 14. C. de iure delib. & ea potissimum ratio est, quia scientia tutoris videtur scientia pupilli. tex. expressus in d. l. 3. in fin. cum l. seq. ff. de tribut. & tradit Socin. iun. cons. 45. nu. 4. vol. 4. Beio. cõs. 121. num. 19. & cons. 122. nu. 12. & 15. vol. 3. Neuizz. cons. 20. nu. 34. Natta. cons. 492. nu. 7. Roland. cons. 10. num. 20. vol. 2. Surd. decis. 4. numer. 10. nec obstat quod solus tutor non habeat velle, neque nolle, quia respondetur aliud esse ipsum ius adeundi; & aliud esse ius deliberandi, nam licet tutor solus non adeat, tamen solus deliberat. l. ait prætor. in princ. ff. de iur. deliber. nec obstat pariter d. l. si infanti. quæ loquitur etiam cùm pupillus habebat tutorem, qui neglexit adire hæreditatem, & sic sciuit eam esse delatam; quia illa lex fuit ædita ante d. l. cum in antiquioribus: sic respõdet Bart. in d. l. cum in antiquioribus. num. 3. C. de iur. delib. & in l. qui duos. num. 8. ff de reb. dub. & sequitur Paul. de Castr. in d. l. si infanti. num. 7. vers. tertia opinio. & Ias. in d. l. cum in antiquioribus num. 7.

136 Imò quod plus est, sufficit scientia solius tutoris etiam si non satis dedisset, vel non confecisset inuentarium sic Bart. in l. fin. numer. 2. C. de tut. & curat. qui non satisded. & in d. l. cum in antiquioribus. num. 3. & in l. tutor qui repertorium. num. 28. ff. de administrat. tut. & in l. 1. num. 2. in fin. ff. de tutel. & in l. qui duos. numer. 10. versic. sed quid. ff. de reb. dub. Alex. in d. l. cũ in antiquioribus. nu. 9. & Ias. num. 7. Socin. in l. qui duos. num. 30. ff. de reb. dub. & ratio est quia ius deliberandi est tempore periturum, cùm duret anno, vt d. l. cum in antiquioribus, & quia hoc non potest esse damnosum pupillo: ea vero quæ tempore peritura sunt, vel quæ pupillo præiudiciũ afferre non possunt, potest tutor perficere etiam si nihil de solẽnitatibus obseruauerit. l. fin. C. de tut. & curat. qui satis non ded.

137 Item sufficit scientia solius tutoris, etiam si is decessit, & post eum decessit infans siue pupillus sine tutore; quia adhuc ius, & tẽpus deliberandi transmittitur: nàm licet tempus anni deliberatorij in sui initio sit vtile, postea tamen est cõtinuum. d. l. cum in antiquioribus. & ibi gloss. in verb. qui sciẽs. C. de iur. deliber. & sic in specie contra Bart. in l. qui duos. nu. 9. ff. de reb. dub. tenet Bald. in l. si infanti. nu. 25. & ibi Salicet. C. de iur. delib. Alex. in l. cũ in an-

in antiquioribus.numer.8.C.eod.Crass.in §. transmissio.quæst.21.num.4.

138 In tutore tamē putatiuo, vel accusato, vel suspecto, vel se excusante, vel curatore pupilli, præmissa non procederent. Ang.in d.l.cum in antiquioribus, post princ.& Alex. num.9.

139 C.de iur.deliber. Et idem si sunt duo tutores in testamento dati cum clausula; quod vnus sine altero nihil possit; namquè scientia istorum non est scientia tutorum. Bald.in d.l. si infanti.num.24.C.eod.

140 Et idem quod de scientia tutoris, dicitur quoque de scientia patris, quia ex eadem ratione, scientia solius patris de delata hæreditate sufficit, vt filius infans non doli capax, & pupillus ius deliberandi transmittat. Bart. in d.l.cum in antiquioribus.num.3.& ibi.Alex. num.7.vers.mihi placet.& Ias. num.7. C. de iur.delib. idem Bart.consi.232.numer.1.Cuman.cons.120.num.1.Crass. in §. trāsmissio. quæst.21. num.5. & sic etiam videtur tenere Socin.in l.qui duos.num.29.vers.sic.& ex prædictis. ff. de reb. dub. secus autem dicendum est de scientia matris, hæc enim non operatur transmissionem iuris deliberandi, nisi declarauerit se velle esse tutricem. Paul. de Castr. consil.408.num.1.vers.quinto dico.lib.1.

141 Ampliatur quintò hæc tertia declaratio, quia transmissio, quæ fit beneficio.d.l.cùm in antiquioribus, habet locum non solùm in extraneis, sed etiam in filijs; nàm licet filij possint transmittere hæreditatem patris non aditam ex potentia suitatis, tamen vtile est quod etiam possint transmittere ex beneficio istius legis, quia transmittendo ex beneficio huius legis, non tenentur condito testamento probare se esse filios, vel esse in potestate, quæ probatio requiritur in transmissione ex potentia suitatis, & est difficilis.l. Lucius.ff. de condit.& demonstrat. Mascard.de probat. conclus.787.num.5.& sic per hanc rationem tenet Ias.in d.l.cum in antiquioribus.numer. 2.& Sebast.Sapia.nu.7.C.de iur.deliber.

142 Ampliatur sextò hæc tertia declaratio, quia si institutus in re certa decedit postquā hæres vniuersalis repudiauit, & antequam ipse institutus hæreditatem adiuit, si idem institutus, est extraneus transmittit ius deliberandi, si autem est suus transmittit ex potentia suitatis; & ratio est, quia tunc fit hæres vniuersalis, & sic tenet. Salicet. in l. quoties. & ibi Alex.qui illum refert, ac sequitur num. 6.C.de hæred. instit. Crass. in §. transmissio. quæst.19.num.3.

143 Subdeclaratur primò hæc tertia declaratio, quia hæres transmittit solummodo illud residuum temporis anni, quod supererat, non verò amplius tempus: sic expressè habetur in d.l.cum in antiquioribus, & communiter per Doctores ibidem, & Bart. in l.qui duos.num. 7.ff.de reb.dub.& Gomez. var. resol. tom. 1. cap.9.num.52.

144 Subdeclaratur secundò, vt tunc demum habeat locum transmissio temporis ad deliberandum, quando hæres sciebat hæreditatem sibi esse delatam, & post scientiam decessit infra annum; nàm si esset ignorans nullo modo transmittit. ita tex. in d.l. cùm in antiquioribus.vers.& si quidem & ibi Bart.numer.2.& Alex.num. 5. idem Bart.in l.qui duos. nu. 7. ff.de reb.dub.Gulielm.de Benedict.in c.Rainutius.verb.mortuo itaque testatore.il 2.nu. 166.& 182.de testam.Surd. cons.232. num.
145 41.vol.2.& ratio quare tempus deliberandi currat à die scientię tantùm, ita vt cessante scientia cesset etiam deliberatio & consequēter transmissio, ea est nàm qui ignorat non potest deliberare, cùm in deliberando requiratur animi præmeditatio, quæ non potest cadere in ignorantem l.fin.C.de condict.indebit. l.manifestissimi.§. sin autē nescius C. de furt. igitur qui non habet scientiam non habet deliberationem, & consequenter ius deliberandi non potest ad alios transmittere, & tantò minus quia animus non potest transmitti.l. 4.ff.locat.cap.si gratiosè.de rescript. in 6. idē in effectu dicit Bart.in l. qui duos. num.7. ff. de reb.dub.vbi de materia; & Ias. in l.emancipata.num.10.C.qui admit.

Adde quod sufficeret opinio ipsius hęredis & cōmuniter aliorum iuncta cum veritate, nā huiusmodi propria, & cōmunis aliorum opinio delatæ hæreditatis cum subsecuta delatione operatur vt idem hæres transmittat tēpus deliberatorium, perinde ac si certā scientiam ipsius delationis habuisset, idquè probatur ex eo quia etiam ad adeundum requiritur scientia hæreditatis delatæ.l. hæres institutus. ff. de acquir. hæredit. & tamen sufficit ista opinio iuncta cum veritate l. cum quidā §.quod dicitur. il 2. ff. eod. tit. & non solùm sufficit ad adeundum, sed etiam ad transmittendum fideicommissum conditionale, Anchar.cons.354.& cons.392. Butr. consil.78. & secuti sunt Felin. in c.1. num. 2. de summ. trinit.& fid. cathol. Gulielm. de Benedict. in c.Rainutius.vers.& soboles quam gestat. numer.64.Crauet.in l.cum filiofamilias 2.part. nu.262.ff.de leg.1.Zanch.in l. hæredes mei. §.cum ità.num.312.ff.ad trebell.& in specie

tem-

temporis deliberãdi, sic tenet Vasqu. de success. progress. lib. 1. §. 8. num. 11.

146 Subdeclaratur tertiò hæc tertia declaratio, quia licet ignorans delatam sibi esse hæreditatem non transmittat ius deliberandi, stante quòd requiritur scientia transmittentis; nihilominus benè transmittit beneficium restitutionis in integrum ad deliberandum; ita quod hæres eius ex persona ipsius defuncti in casu quo non constet de scientia trãsmittẽtis, poterit recurrere ad remedium restitutionis in integrum, & petere in integrum restitutionem ad deliberandum ex clausula generali prætextu iustæ ignorantiæ. Ang. Paul. de Castr. & Imol. quos refert, & sequitur Alex. consi. 71. num. 4. in fin. vol. 1. & consi. 169. nu. 14. vol. 2. Crauet. consil. 410. numer. 11. Sebast. Sapia. in d. l. cum in antiquioribus. num. 12. post Bart. & Socin. per eum allegatos. C. de iur. deliber. Crass. in §. transmissio. quæst. 20. numero 2. & vltimo loco Odd. de restit. in integr. quæst. 63. art. 6. vbi de magis communi. Surd. d. cons. 232. numero 41. & seqq. vol. 2.

147 Subdeclaratur quartò quia ignorans trãsmittit ius deliberandi, quando illud idem ius deliberandi transmissum est in eum à sciente, verbi gratia, si hæres sciens hæreditatem sibi esse delatam decedat intra annum deliberatorium, & sic ius deliberandi transmittat; is autem in quem facta est huiusmodi transmissio similiter intra dictum annũ decedat ignorans hæreditatem istam sibi esse delatam; dico quod iste secundus hæres quamuis ignorans, hoc ius deliberandi pariter transmittit, quia semel transmissibile effectum est. l. videamus. ff. quod met. caus. vbi actio quod metus causa competit contra hæredem hæredis, ea ratione quia sufficit aliquid semel peruenisse ad primum heredem, & quia licet annus deliberatorius ab initio sit vtilis, stante quod non currit nisi à die scientiæ, deinde tamen est continuus, vt d. l. cum in antiquioribus, & ibi glos. in verb. qui sciens: ideo dum est continuus, non est necessaria scientia transmittẽtis: & per tex. in d. l. videamus, ac per rationes istas, sic tenet Bart. in d. l. videamus. & in l. qui duos. num. 11. ff. de reb. dub. & illum sequitur Bald. in d. l. cum in antiquioribus. num. 4. & Sebast. Sapia. numer. 16. C. de iure deliber. vbi testatur de communi: idem etiam tenet, & de communi testatur Socin. in d. l. qui duos. num. 31. ff. de reb. dub. Gomez. var. resolut. tom. 1. cap. 9. nu. 54. Nec obstat quod ante aditam hæreditatem nõ dicatur aliquid de illa hæreditate esse in bonis nostris. l. prætia rerum. ff. ad leg. Falcid. quia respondetur esse verum, quod non dicitur in bonis nostris taliter quod æstimationem recipiat; sed postquàm ius adeundi est transmissum, dicitur esse hæreditarium, & in bonis. Bart. in d. l. qui duos. num. 11. in fine, & ibi Socin. num. 31. ff. de reb. dub. nec obstat, quod secundus hæres non transmittat ex potentia suitatis, vt cõcludit Ruyn. cons. 161. num. 7. lib. 3. Pract. Papiens. in forma libell. pro hæred. ab intest. glos. 1. num. 7. Borgnin. de tut. & curat. num. 69. ideo nec videatur quod transmittere possit ius deliberandi, quia respondetur ius deliberandi esse priuilegium reale, cùm competat omnibus tàm primis, quàm vlterioribus, suitatem autem esse qualitatem cohærẽtem personæ, quæ non transmittitur. l. quia tale. ff. solut. matrim. & sic soluit Ruyn. d. consil. 161. numer. 11. & seqq. lib. 3. Non obstat pariter quod ius deliberandi transmittatur ad successores. vt d. l. cum in antiquioribus, & sic intelligatur de primis successoribus tantùm. arg. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. signif. quia respõdetur regulam dicti. §. hoc sermone. non habere locum in materia fauorabili; Tiraquel. in d. l. boues. §. hoc sermone. limitat. 3. cum pluribus per eum adductis: Hic autem sumus in materia fauorabili. Sebast. Sapia. in d. l. cum in antiquioribus. num. 18. vbi dicit sic omnes sentire; igitur cessante dispositione dicti. §. hoc sermone, succedit conclusio, quod appellatione successorum continentur proximi, & remoti vsquè in infinitum. l. sciendum. ff. de verb. signif.

148 Subdeclaratur quintò hæc tertia declaratio, vt non procedat in fisco, quia in fiscum non transmittitur ius deliberandi, ea ratione quia. d. l. cum in antiquioribus. loquitur de morte naturali hæredis, & non debet trahi ad mortem ciuilem; & quia hæc transmissio iuris deliberandi introducta est in fauorem hæredis, vt hæredem habeat aliàs forte non habiturus; sed si fieret transmissio in fiscum, hoc tenderet in eius odium. l. quod fauore. C. de legibus, & per has rationes consuluit, Ruyn. cons. 23. num. 26. & sequent. vol. 5. Crass. in §. transmissio. quæst. 22. numer. 1. idem tenet Raphael. in l. si quis mihi. §. si quis planè. ff. de acquir. hæred. quicquid ibi dicat Alex. in contrarium.

149 Subdeclaratur sextò, vt illud tempus deliberandi transmittatur, quod est indultum à lege; secus si vltra annum legis impetratum fuisset à Principe, vel à iudice aliud tempus iuxta.

iuxta.l.fin.§.& hęc quidem.C.de iur.deliber. nam istud tempus impetratum non est ad hæredes transmissibile.Raph.Fulg.& Alex.in d.l.fin.§.fin.in fin.Ias.in d.l.cum in antiquioribus,num.5.C.de iur.delib. Contrarium tenet.Bald.in eadem.l.cum in antiquioribus, nu.5.& cum eo videtur transire Paul.de Castr.numer.4.sed prima est verior,pro qua est tex.in d.l.cum in antiquioribus, per totam, vbi completo anno excluditur transmissio, & hanc partem sequitur etiam Gul.de Bened.in c.Raynutius.verb.mortuo itaque testatore, 2.num.162.

150 Declaratur quartò idem casus principalis tunc locum habere quando hæreditas delata est,quia ad effectum vt hæreditas adiri & subinde transmitti possit, requiritur quod ea delata sit,namquè hæreditas non delata pro certo adiri non potest l.is qui.ff.de acquir.hæred.l.delata ff.de verb.signif.nec consequenter transmitti Bart.in l.fin.§.quando in pendenti num.3.ff.ad Tertull.per d.l.cum in antiquioribus C.de iur.delib.sequitur Alex.in l.si auus.col.3.vers.dicebat tamen Bart.C.de liber.præt.Crauet.cons.127.nu.11.& cons.410.nu.9.& cons.569.nu.4.Crass.in §.transmissio.quæst.18.numer.1.non enim locus est transmissioni quando transmittenti ius non competit l.ventre ff.de acquir.hæred.Bart.in l.cum filiofamilias num.12.& ibi Ias.numer.107.& seqq.ff.de leg.1.Bald.cons.132.circa med.lib.2.vbi dicit quod impossibile est trāsmitti hęreditatem non delatam,quoniam pręposterum est prius transmittere quàm habere & Roman.cons.442.in fine,dicit quod nemo eam hæreditatem transmittit quam ipse adire non potuit, & alios refert Surd.cons.463.num.6.vol.4.intantum quòd si extaret statutum quòd hęreditas non adita transmittatur, illud intelligitur si est delata, non aliàs Matthæs.sing.194.Zanch.in l.hæredes mei §.cū ità.nu.216.ff.ad Trebell.Surd.d.cons.463.numer.6.& 8.namquè non potest quis transmittere quod ipse non habet l.nemo plus ff.de reg.iur. Itaque filij non admittentur iure transmissionis; sed si nati vel saltem concepti erant viuente eo,de cuius hæreditate agitur, admittentur ex proprijs illorum personis.l.1.§.si quis proximior.ff.vnde cognat.

151 Subdeclaratur primò ista quarta declaratio quia si hæreditas nondum delata fuit ex conuentione,& pacto;tunc illud ius succedēdi transmittitur,exempli gratia,si filia in quietatione reseruauit sibi ex pacto ius succedendi post mortem fratrum sine liberis, istud ius reseruatum ad hæredes transmittitur: sic in his terminis tenet Crauet.d.cons.127.num.12.& Socin.cons.147.col.5.circa medium, vers.secundò quòd cogitauerit.lib.1.& ratio est quia ius conditionale quod debetur in vim pacti transmissibile est.§.ex conditionali.instit.de verb.obligat.& faciunt per me dicta

152 in casu.5.num.4. Ampliatur subdeclaratio, vt idem sit etiam si non fuit delata ex dispositione testamentaria,nam hæreditate à testatore ad certum tempus dilata, dūmodo institutio sit pura, si interim hæres moriatur actionem ad hæredes similiter transmittit.l.ex his verbis.C.quand.dies legat.ced.l.Seius Saturninus.ff.ad Trebell.Oldrad.cons.108.num.4.Simon de Præt.de interpræt.vlt.vol.lib.3.nu.35.vers.etiam transmissio.fol.215.

153 Et hinc est quòd quia hęres institutus post mortem vsufructuarij intelligitur institutus purè,iccircò decedens ante ipsum vsufructuarium, hæreditatem ad hæredes transmittit. Bald.in l.id quod pauperibus num.27.C.de episc.& cleric.& cons.26.vol.5.Paul.de Castr.in l.filius à patre num.5.ff.de liber.& post hum.& cons.121.nu.2.lib.1.Paris.cons.97.num.6.& seqq.lib.2.Simon de Præt.de interpræt.vlt.vol.lib.3.fol.213.num.27.simile est de filijs primi mariti matre transeunte ad secunda vota, ea enim remanet vsufructuaria quorumcunque bonorum ad illam peruenientium ex bonis eiusdem mariti,filijs proprietate reseruata.§.prospeximus.in auth.de non elig.sec.nub.§.si vero sit soboles.in auth.de nupt.l.fæminæ.C.de sec.nupt.& tamen si cōtingat eosdem filios proprietarios prædecedere matri vsufructuariæ ius proprietatis ad eorum hæredes transmittunt d.§.prospeximus.in auth.de non eligen.sec.nub.§.veniet.in auth.de nupt.Aret.cons.40.num.4.Dec.cons.87.num.3.propè fin.& nu.4.

154 Subdeclaratur secundò hæc quarta declaratio, nàm ius competens ex beneficio legis transmittitur antequam sit delatum.l.si arrogator.ff.de adopt.vbi quarta quę debetur arrogato transmittitur etiam antequàm delata sit;idem de legitima; in integrum restitutione, & similibus, de quibus dicā in locis suis; non enim necessarium est ad transmittendū, quod ius competat actu,sed sufficit quod cōpetat habitu tantùm.l.si quis filium.C.de inoff.testam.Ioan.And.in rubr.de feudis.verb.scias.col.5.versic.non obstat.Bald.in l.2.nu.9.C.de liber.pręter.Fabian.de Giocchis in auth.nouissima.nu.277.C.de inoff.testam.

155 Subdeclaratur tertiò, quia hęreditas nondum

dum delata transmittitur, quando ius substitutionis vnitum est cum iure accrescendi, nã sicut transmittitur ius accrescendi. l. si ex pluribus. ff. de suis, & legitimis: ita quoque trãsmittitur substitutio: sic Alex. in l. qui patri, numero 8. ff. de acquir. hæred. & satis dixi in casu 7.

156 Declaratur quintò casus principalis non procedere in fideicommissis, vel legatis; Hæc enim si sub conditione, vel die incerta relicta sunt, non attenditur in eis aditio hæreditatis; sed euentus conditionis, vel diei: si autem relicta sunt purè, vel in diem certam: Tunc aut sunt fideicommissa particularia, vel legata, & hæc transmittuntur statim à die mortis testatoris, quia eorum dies ad effectum transmissionis à morte testatoris cedit. l. si post diem. ff. quand. dies legat. ced. l. vnic. §. cum igitur, C. de caduc. tollen.

Subdeclaratur ista declaratio, vt non procedat in legatis vel fideicommissis alternatiuè modo infra scripto relictis; exemplum, si testator dixerit Titio centum dato, aut si idem titius decesserit antequàm dictos centum recipiat, sempronio dato; tunc enim titius legatarius decedens ante exactionem legati non transmittit ad hæredes; quod verum est indifferenter, si verba executiua relata sunt ad ipsum legatarium, sed si relata sunt ad hæredem, cum hac distinctione, Aut idem hæres fuit morosus in solutione dicti legati, & tunc legatarius transmittit, Aut non fuit morosus, & adhuc non transmittit. l. 3. §. si quis titio. vbi Bart. ff. de adimend. legat.

157 Aut sunt fideicommissa vniuersalia, & ea pariter ante restitutam hereditatem transmittuntur ad quoscunque hæredes, cùm ad effectum transmissionis in illis pariter dies cedat à morte testatoris, vt de vtroque dixi in secũdo casu. num. 4. & 15. Verùm de huiusmodi transmissione fideicommissorum vniuersaliũ ante restitutionem fideicommissi non adeò clara res est, nam quòd imò non transmittantur ante restitutionem facit tex. in l. apud Iulianum. §. vtrum. §. antistia. ff. ad Trebell. & ratio quia restitutio fideicommissi vniuersalis illi tantùm fienda est, de quo testator disposuit, ideo non potest alteri cedi, ita vt in cessionarium trãseant vtiles actiones. l. si mu-

158 lier. la 2. §. ex asse. ff. de iur. dot. Et quia fideicommissarius vniuersalis habetur loco hæredis. l. si filiusfamilias. §. 1. ff. quod cum eo; §. restituta. instit. de fideicom. hæredit. sed hæres hæreditatem non aditam non transmittit; & ità tenet glos. in l. cum filiofamilias. in verb. retenturum. ff. de leg. 1. & Azo in summ. C. ad Trebell. num. 11. in fin. In contrarium autem quod fideicommissa vniuersalia transmittantur etiam ante restitutionem veritas est, & de hoc est tex. in l. cum secundum. l. si in personam. C. de fideicommis. l. cogi. §. idem martianus. ff. ad Trebell. l. si Pontionilla. C. quand. dies legat. ced. Nec obstat. l. apud Iulianum. §. vtrũ. §. antistia. ff. ad Trebell. quia ibi fideicommissarius, decessit sine hære de; glos. in d. §. vtrum. in verb. decesserit. & ibi Bart. num. 1. idem Bart. in l. cum filiofamilias, num. 12. ff. de leg. 1. & ad primam rationem adductam pro altera parte respondetur hoc esse intelligendum de eo, qui succedit titulo singulari, vel particulari, tũc enim verum est, quod hæres non tenetur ei restituere fideicõmissum vniuersale, & ità propriè loquitur. d. §. ex asse; secus de eo, qui succedit titulo vniuersali, quia hic censetur eadem persona cum transmittente. auth. de iureiur. à morient. præstit. in princ. Ad id quod fideicommissarius habeatur loco hæredis, & hæres hæreditatem non aditam non transmittat: Respondetur aliud esse in hærede qui ante aditam hæreditatem nullum ius habet, quod transmittere possit. l. si seruus hæreditarius. ff. de stipulat. seruor. & aliud in fideicommissario, qui habet actionem ex testamento contra heredem, & officium iudicis ad cogendum hære dẽ adire, quiquè dicitur hæres impropriè l. postulãte. §. sed & in huiusmodi. vers. nam & ibi: hæredis loco. ff. ad trebell. Socin. in rub. ic. fi. de vulg. & pupill. num. 12. Bald. cons. 70. num. 3. lib. 2. cum multis alijs relatis per Rustic. in l. cum auus. lib. 6. cap. 2. num. 17. & hanc partem tenent, & tuentur, illamque communem esse testantur Bart. in d. l. cum filiofamilias num. 12. & ibi Castrens. num. 22. & seqq. Ripa num. 73. Socin. num. 32. & Ias. num. 106. Specul. in tit. de testament. §. in primis. num. 19. & ibi Ioann. And. in addit. in verb. eodem tit. Dec. cons. 478. num. 5. vers. & cum dicta; & cons. 490. num. 10. in fine. Natt. cons. 472. num. 14. Capicc. decis. 89. Roland. consil. 46. num. 4. lib. 3. Corn. cons. 28. num. 2. lib. 4. Roman. cons. 17. Guid. Pap. cons. 122. num. 6. 7. cons. 148. num. 2. & cons. 210. idem etiam tenent Cyn. Bald. Imol. Alex. Ang. & alij quos recenset idem Ias. in d. l. cum filiofamilias. nu. 106. & ipse sequitur in d. l. cum secundum. num. 1. C. de fideicom. Papiens. in sua prax. in tit. forma libell. quo agit. ex substit. in glos. qui ex eis superuiueret. num. 30. Gaill. obseruat. 131. num. 1. & seqq. lib. 2. Peregrin. de fidei-

deicom. art.31.nu.4.Vasqu. de success. progress.§.7.numer.49.Gulielm.de Benedict. in repet. cap. Raynutius, verb. si absque liberis moreretur. 2. in materia fideicomm. substit. num.63.& seqq.

159 Ampliatur primò quia stante hoc supposito, quòd fideicommissa vniuersalia purè vel in diem certam relicta cedunt à die mortis testatoris, consequenter ea transmittuntur etiã si fideicommissarius decedat antequàm hæres directus adierit hereditatem, sicut dictum est de legatis, & fideicommissis particularibus.l.quidam.in princ.ff.ad Trebell.ibi enim fideicommissarius decedens postquam cessit dies fideicommissi, illud transmittit etiam ante aditam hæreditatem, si de voluntate testatoris in contrarium non apparet: & sic post Cyn.& Iac.de Aren.tenet Bart.in d.l.cum filiofamilias.numero 13.Socin.numer.35.Ias. num.106.vers.in contrarium.Paul.de Castr. num.24.vbi in fine hanc esse communem opinionem dicit ff.de leg.1.prout etiam de communi testatur idem Ias.in d.l.cum secundum. num.1.vers.imò plus.C.de fideicom.& Dec. cons.478.num.5.& Gaill. obseruat.131. nu. 1.lib.2.sequitur Roland.cons.46.num.4.lib. 3.Guid.Pap.cons.122.num.7.vers. sed quid si moriatur.Socin.cons.vlt.numer.4.lib.4.& Ripa in d.l.cum filiofamilias.num.76.vbi dicit quod in iudicando nõ est tutum recedere ab hac opinione,& nouissimè Peregr.de fideicommiss.art.22.num.3.

Subampliatur, quia in casibus in quibus non attenditur aditio hæreditatis, veluti quãdo hæreditas transmittitur ex potentia suitatis, vel ex potentia sanguinis, vel beneficio iuris deliberandi, vel alijs modis de quibus dicam inferius, tunc legata & fideicommissa debentur etiam iure propriæ vocationis, namquè licet hæreditate non adita, regulariter extinguatur fideicommissum l.ille à quo.§.si de testamento.in fine, vbi Doctores omnes.ff.ad Trebell.l.eam quam C.de fideicom.l.si nemo ff. de testam. tut. l. si nemo ff. de reg. iur. §. sed quia.instit. de fideicomm. hered. Peregr. de fideicom. art.2. numero 12.Fusar. de fideicom.subst.quest.566.num.1.& seqq. tamen in casibus quibus transmittitur hæreditas non adita, fideicommissum non extinguitur, sed hæres in quem fit transmissio tenetur adire & restituere, sicut ipse primus heres grauatus. Bart. in d.l. ille à quo.§. si de testamento.num.2. vers. item id. vbi alij sequuntur ff.ad Trebell.Gomez.var. resol. tom.1.c. 5.num.8.vers.secundò.Crass. in §. fideicommissum quest.66.vers.idem dic.Pręt.de interpręt.vlt.vol. fol.369. num. 1. Fusar.d.quest. 566.num.39.

160 Ampliatur secundò idem esse in fideicommisso relicto in codicillis, vel inducto in vim clausulę codicillaris; quia pariter istud fideicommissum transmittitur licèt non agnitum, nec restitutum sit Ias.in d.l.cum filiofamilias num.120.& seqq.& ibi Ripa numero 74.75. Crauet.num.284.& seqq.ff.de leg.1.& Dec. cons.478.num.6.7.8.& consil.490.num.11. 12.Gulielm.de Bened.i cap.Raynutius verb. si absque liberis moreretur. 2. de fideicomm. substit. numer.66. in quibus locis confutant opinionem Bart.contrarium tenentis, cõcordantes adducunt,& hanc communem opinionem esse dicunt.

161 Declaratur sextò casus principalis nõ procedere in instituto in re certa dato cohærede vniuersali, nàm decedens ante agnitionem illius rei illam transmittit, quia talis institutio quoad illam rem sapit naturam legati quod transmittitur etiam legatario decedente ante aditam hæreditatem ab hærede vniuersali: sic dicit,& tenet Bart.in l.ex facto.la grande.numero 3.ff.de hæred.instit.& in l.quoties.in fin.vers.item transmittit.& ibi Ias.numer.7. circa medium.C.eod.& sequitur Bald.in d.l. ex facto.vers.primò.Paul.de Castr.in l.quoniam sororem.numer.2.C.de iure delib.Roman.cons.64.Franc.in c.1.num.24.in princ. de testam.in 6.Angel. Perus.in tract. suitat. quæst.9.num.82.vers.si autem filius.Crauet. in l.cum filiofamilias.in 2.part.num.265.ff. de leg.1.Alex.cons.211.numero 2.lib.7.Capra cons.6.num.17.& cons.118.num.6.& 7. Præt.de interpræt.vlt.volunt.fol.212.num.

161 22.& est regula generalis, quod eà quæ obueniunt titulo singulari transmittuntur ad hæredes etiam ante aditionem; sic quoque suis locis dicimus de quarta, quæ debetur filio arrogato, & de legitima filio debita, & de lucro dotis quod defertur marito ex forma statuti, & regulam probat textus in l.si arrogator.ff.de adopt.& ibi Ias.num.14.post medium.& num.15.Paul.de Castr.in l.cum in antiquioribus num.6.& 7.Alex.num.6.C.de iure deliber.Cassan.super consuet.Burgund. rubr.4.§.14.vers.la femme maridee num.12. Alex. consil.150. numero 7. lib.2. quò vero

163 ad alios effectus quos capit ab institutione vniuersali, nempe quod habeat ius accrescendi, illud non agnitum non transmittit, sed remanet sub regula istius casus principalis, quia est aliquid hæreditatis ex textu in d.l.quoniã

soro-

sorotem. C. de iure delib. sic Bart. in d. l. quoties. in fin. vers. item transmittit; quem sequitur ibi Ias. nu. 7. circa medium. C. de hæred. instit. & Surd. qui alios refert cons. 463. num. 9. vers. decimo. vol. 4. licet de hoc dubitet Ripa in l. re coniuncti. nu. 88. ff. de leg. 3. in quibus autem institutus in re certa habeatur loco legatarij, & in quibus habeatur loco hæredis, tradit Franc. in c. si pater. num. 24. de testam. i 6. & Lambert. de iurepatronat. 2. part. 1. lib. 1 6. art. 2. quæst. princ. num. 4. fol. 317.

164 Sumpta autem occasione istius declarationis oritur difficultas, an institutio vniuersalis caducata per mortem instituti secutam viuẽte testatore possit trãsmitti ad hæredes ipsius instituti ex coniecturata voluntate eiusdem testatoris, dubium enim facit quia coniecturata voluntas testatoris reddit transmissibilẽ etiam substitutionem directam. Ruin. consil. 156. nu. 4. & 5. vers. verisimile lib. 2. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ità. num. 213. Menoch. cons. 106. numer. 379. Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 214. numer. 34. vers. & ex tacita mente: vbi alios adducit, ergo idem videtur dicendum de institutione, cum substitutio sit secunda institutio Bald. in rubr. C. de impub. & alijs subst. num. 1. præterea idem est de legatario & fideicommissario, is enim decedẽs viuo testatore transmittit legatum & fideicommissum ad hæredes, si consentiant coniecturæ testatoris. Dec. cons. 574. numero 11. & seqq. & cons. 369. num. 1. Socin. iun. consil. 167. num. 2. & 22. vol. 2. Ruin. cons. 156. nu. 1. iuncto num. 4. lib. 2. addit. ad Alex. consil. 109. lib. 2. Et hanc opinionem quod institutio possit transmitti ex coniecturis, tenet explicitè Alciat. lib. 4. paradox. cap. 5. quibus tamen non obstantibus veritas se habet in cõtrarium, quòd imò institutio transmitti non potest etiam extantibus coniecturis testatoris; siquidem institutio non potest competere ex transmissione, cùm succedens ex transmissione non succedat testatori, sed propriè succedat transmittenti, & veniat ex persona ipsius transmittentis, nõ ex vocatione, vel persona sua propria l. fin. C. de hæred. instit. Socin. cons. 67. num. 4. lib. 4. Zanch. in d. §. cùm ità. num. 202. Bursat. cons. 61. num. 15. Riminald. cons. 607. num. 51. Surd. decis. 140. nu. 16. & seqq. & hanc partem negatiuam alijs tamen fundamentis tuetur in specie idem Surd. consil. 463. vol. 4. vbi hoc disputat ad partes.

165 Declaratur septimò casus principalis, vt sicut impeditus petere bonorum possessionẽ secundùm tabulas, transmittit beneficium illam petẽdi. l. illud. §. si quis eum. ff. de bonor. possess. contr. tabul. ità etiam impeditus adire hæreditatem, interim decedens transmittit cum infrascripta tamen distinctione, nàm si hæres non adiuit propter metum legis, vel statuti, putà ex edicto Sillaniano, antequàm scilicet habeatur quæstio de familia occisi, tunc hæreditatem ipsam non aditam transmittit. l. si quis graui. §. eleganter. l. qui posthumos. ff. ad Sillanian. quod procedit etiam in acquisitis medio tempore. l. pen. C. de his quib. vt indign. si autem non adiuit propter aliquam aliam dubitationem, tunc aut futurus est hæres in omnem casum, vt in filio in potestate qui licet ventre præterito non possit adire, quamdiù testamentum rumpi potest, tamen certus est se futurum esse hẹredem in omnem casum, siue venter sit plenus, siue vacuus, ideo interim decedens hæreditatem non aditam transmittit l. ventre. §. & ideo. ff. de acquir. hæred. d. l. illud. §. si quis eum. ff. de contratab. idem est de filio emancipato, cui titulo institutionis hodie relinquendum est. §. aliud quoquè. in authentico. vt cum de appellat. cognos. idem de alio veniente ab intestato instituto in testamento, quod impugnatur de falso, nàm siue illud sit falsum, siue non, vtroque casu futurus est hæres. Bart. in d. l. ventre num. 7. & 8. ff. de acquir. hẹred. idẽ est quoquè si dubitetur, an mater defuncta, de cuius hæreditate agitur, esset materfamilias, vel filiafamilias, putà quia pater eius ab hostibus captus sit, nàm filij interim decedentes successionem transmittunt. l. 1. §. si ea. ff. ad Tertull. Aut non est futurus hæres in omnem casum, & tunc hæreditatem non aditam non transmittit. d. l. si quis graui. §. eleganter. in fin. & l. qui posthumos. in fin. ff. ad Sillanian. & d. l. ventre. §. emancipatus, & facit quia non debet esse melioris conditionis, qui est in casu dubij, quàm qui est in casu certi. l. ordinata. §. fin. ff. de liberal. caus. l. iulianus. in princ. ff. de condict. indebit. l. 1. in princ. ff. de leg. 3. sed qui est sciens de hæreditate sibi delata, eam non aditam non transmittit ex iuribus allegatis in casu principali.

Sed quando impedimentum prouenit ex facto tertij, denuò distinguendum est, Aut potest haberi regressus contra impedientem, putà quia fecit dolosè, & est soluendo, & tũc hæreditas non adita non transmittitur, sed competit actio contra impedientem. l. 1. §. nõ nunquam. ff. si mul. ventr. nom. facit. l. fin. §. §. planè. ff. de eo per quem fact. erit. l. titio cẽ-

P tum.

tum.§.fin.ff.de condit. & demonstrat. si autē non potest haberi regressus contra impedientem quia scilicet iure impediuit, vel non est soluendo, tali casu hæreditas nō adita ex causa istius impedimenti benè transmittitur. l. scriptus hæres.ff.de carbon.edict.l.si filius.§. si falsum.ff.de bon.libert.& facit.l.3.§.fin.ff. de condict.causf.dat. si verò non adiuit propter absentiam, tunc hæreditatem non aditam nō transmittit l.Pantonius. ff.de acquir. hæredit.

166 Declaratur octauò casus principalis, vt nō procedat in infante, quia si infans decedit in infantia, is non solum hæreditatem paternā non aditam transmittit ex potentia suitatis ad quoscunque, vt supradixi numero 24.sed etiam transmittit hæreditatem extraneorum non aditam ad patrem, & ascendentes de linea paterna, l.si infanti.C.de iure delib. quāuis tamen hæreditatem extraneorum nō aditam limitatè transmittat ad patrem, & ascendentes de eadem linea paterna solummodo, ita quod illam non transmittit neque ad matrē neque ad fratres, vt per tex.in d.l.si infanti.& per Vasqu.de success.progress.§.8.nu.1. vbi alios allegat, & rationibus hoc cōprobat; & Crass.in §.transmissio.quæst.21.num.3. & quæst.27.num.2.vbi dicit hanc esse receptam DD.sententiam, & dixi supra nu.11.

167 Declaratur nonò casus, & subdeclaratur præcedens declaratio quia licet infans hæreditatem extraneorum non aditam non transmittat ad alios, quàm ad patrem, & ascendentes de linea paterna, tamen tàm idem infans, quàm etiam minor vigintiquinque annis trāsmittit ad quoscunque eius hæredes beneficiū restitutionis in integrum aduersus aditionem ipsius hæreditatis extraneorum omissam ex æquitate.leg.Pantonius.ff. de acquir. hæredi. Veritas est quòd conclusio hæc non transit sine multa difficultate; nàm quoad infantem vrget tex.in d.l.si infanti.§.fin verò.C.de iure delib. vbi dicitur quod non existente tutore, vel eo adire negligente, hæreditates deuolutæ ad infantem intelliguntur ac si non essent delatæ, sed ad illas personas perueniant, quæ vocabantur si hæreditates eidem delatæ non essent; & sic videtur quod non existente tutore vel eo negligente, heredes infantis excluduntur, nec restitutio ad eos transmittitur; quod etiam sic distinguendo tenent Bart. in d.l.si infanti, num.11.C.de iure deliber. & in l.qui duos.num.5.& 6. ff. de reb. dub. & Bald.in l.vnic.§.in nouissime, num.6. C. de caduc. tollend.dùm dicunt, quod si infans nō habebat tutorem, non datur hæredibus eius restitutio in integrum tanquàm in culpa existentibus in non petendo tutorem; si autem tutorem habebat, qui adire neglexit, & erat soluendo, similiter non datur eis restitutio, quia habent regressum aduersus eum: Sed si tutor non erat soluendo, vel aliàs consanguineis seu tutori non possit imputari negligentia ob ignorantiam, vel absentiam, seu aliud legitimum impedimentum, tunc restitutionē transmittit; & ita sequuntur quamplures citati per Odd. de restit. in integr. quæst. 50. art.8.num.74.& ipse sequitur. num.75. & infra: Sed tamen his non obstantibus partem affirmatiuam, quod infans indistinctè etiam non existente tutore, vel eo negligente transmittat beneficium restitutionis in integrum aduersus omissam aditionem hæreditatis extraneorum, tenent magis communiter Doctores allegati per eundem Odd.d.quæst.50.art. 8.num.74.vers.in contrarium.& per Viuium comm.opin.vers. hærede non adeunte. num. 3.& Gaill.obseruat.131.num.8. & seqq. lib. 2.Roman.cons.58.numer.3. & ibi additio.in verb.transmitti & Surd. cons. 223. num. 12. vol.2.& decis.138.num.10.& per Simon.de Prat.de interpræt.vlt.volunt.lib.3. fol.215. numer.37.à qua in praxi non est tutum recedere; cum enim tex. in d. l. Pantonius. concedat restitutionē in casu absentiæ, ergo multò magis in casu necessitatis naturalis, aliàs infans esset deterioris conditionis, quàm adultus minor vigintiquinque annis, qui beneficium restitutionis ad hæredes transmittit, vt mox dicam, cùm tamen debeat esse melioris conditionis, quia minus sibi debet imputari, quàm adulto qui potuit sibi prouidere; nec obstat tex.in d.l.si infanti.§.fin vero, C.de iure delib.quia procedit inspecto iure communi, secus habito respectu ad beneficium restitutionis in integrum Roman. d. cons.58.nu. 3.Bart.in d.l.si infanti.num.11.Castrens.nu. 7.vers.item dicit.& Ias.num.17.in fin.vbi adducit rationem, quia non inducitur derogatio beneficij restitutionis in integrum nisi de eo facta speciali mentione.glos. vlt. in l.postquam liti.C.de pact.facit tex.in c.coràm, iuncta glos.vlt.de restit.in integr. & post hæc scripta inueni sic in terminis tenuisse ac cōsuluisse Cancer.var.resol. part.3.cap.21. nu.173. & seqq.

Quò verò ad adultum minorem tamen vigintiquinque annis, quòd pariter is non trāsmittat beneficium restitutionis in integrum aduersus omissam hæreditatis aditionem, videtur

detur obstare ille rigor consideratus in d.L. Pantonius, nempe quia nunquàm fuit læsus in eius vita, cùm potuerit adire vsquè ad vltimum vitæ spiritum, ob id ei non competebat restitutio, quæ non datur nisi læso. l. fin. ff. de in integr. restit. l. nam & postea. §. si minor. ff. de iureiur. ergo in integrum restitutionem non potuit transmittere. l. nemo plus. ff. de reg. iur. præterea casus specialis inductus ob absentiam ex æquitate ipsius leg. Pantonius. ff. de acquir. hæred. demonstrat in contrarium esse ius commune. l. ius singulare. l. quod verò. ff. de legib. Bald. in l. non ideirco. numer. 2. vers. adde tamen. C. de iur. & fact. ignor. Dec. cons. 175. num. 7. Roland. cons. 5. num. 4. lib. 1. nihilominus circumscripto rigore, nos versamur in æquitate eiusdem leg. Pantonius, quæ quidem æquitas extenditur ità procedere & locum habere in minore ratione ipsius minoris ætatis iunctæ cum morte, sicut in maiore ratione iustæ absentiæ vel alterius legitimi impedimenti similiter iuncti cum morte; Et hæc conclusio ab omnibus Doctoribus recepta est, quos recitant idem Odd. d. quæst. 50. art. 8. num. 72. & Gomez var. resolut. tom. 1. cap. 9. num. 56. & Surd. decis. 138. numer. 10. & Pret. de interpret. vlt. vol. lib. 3. fol. 215. sub num. 37. vers. magis autem. additio ad Roman. cons. 58. in verb. transmitti, ad quos me remitto quia allegant copiosè.

168 Quò verò ad maiorem vigintiquinque annis, an ob iustam absentiam is possit ius petendi restitutionem in integrum aduersus omissam hæreditatis aditionem transmittere, ità distinguitur, Aut decessit durante tempore adeundi, vel bonorum possessioné petendi, & hoc casu de rigore iuris non transmittit ad hæredes ius petendi restitutionem in integrum aduersus omissam hæreditatis aditionem, ea ratione quia adhuc tempus adeundi durabat, sed benè ex æquitate fundata super iusta causa absentiæ & morte, datur hæredi restitutio in integrum. d. l. Pantonius. ff. de acquir. hæredit. Aut decessit elapso tempore adeundi, siue bonorum possessionem petendi; & tali casu etiam de rigore, ius petendi restitutionem in integrum ad hæredes transmittit. l. 1. C. de restit. milit. l. cum quidam. ff. de acquir. hæredit.

Ampliatur, vt quod dictum est de eo qui non adiuit propter absentiam, idem quoquè dicendum sit de illo qui non adiuit propter ignorantiam Odd. de restit. in integr. part. 1. quæst. 50. art. 7. Borgnin. de tutor. & curat. nu. 72. qui omnes alios adducit. Gomez. var. resolut. tom. 1. cap. 9. nu. 56. in fin. Simon de Præt. de interpret. vlt. volunt. lib. 3. fol. 215. num. 38. vers. non solum.

169 Hæc tamen duo sunt obseruanda in proposito istius subdeclarationis; primum quòd huiusmodi beneficium restitutionis in integrum aduersus omissam hæreditatis aditioné non transmittitur vbicunque cessat æquitas, puta quando superest persona cui magis debetur hæreditas, quàm transmissario, vt si supersunt liberi matris, vel alterius de cuius hæreditate adeũda tractatur, namquè in præiudicium vel exclusionem eorundem liberorum non transmittitur beneficium istud restitutionis in integrum nequè ad patrem l. nó pro numero. C. ad orfic. quem tex. sic etiam intelligunt ibi Iac. de Aren. & Bald. num. 2. & 3. & Socin. cons. 207. num. 5. vers. sed re-
170 spondeo. vol. 2. Secundum quòd istud ius transmissum ad hæredes petendi restitutionem in integrum non durat vltra quadriennium per tex. in l. fin. C. de temp. in integr. restit. c. 1. de restit. in integr. in 6. in specie Capra. cons. 140. num. 3. & 4. Simon de Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 215. num. 38. Paul. de Castr. cons. 86. numer. 3. lib. 2. illudquè quadriennium incipit currere hæredibus à die aditæ hæreditatis, siue à die qua malitiose incæperunt eius aditionem differre l. ea quæ. §. cum verò maior. C. de tempor. in integr. restit. & per hunc tex. Capr. & Simon de Præt. in loc. cit.

171 Declaratur decimò quia licet hæreditates, & legata pro non scripta, vel quasi caduca transmittantur ad substitutos, & coniunctos. l. vnic. §. in primo §. pro secundo. C. de caduc. tollend. tamen aduertendum est substitutos huiusmodi succedere in hæreditatibus, & legatis non iure transmissionis, nequè ex persona hæredis, vel legatarij prædefuncti, sed iure propriæ vocationis, & ex propria persona, & tanquàm substituti à testatore. Zanch. in l. hæredes mei. §. cùm ità. num. 337. vers. secundò aduerte. ff. ad Trebell. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 20. num. 7. quando autem
172 caducata vna substitutione, admittatur sequens substitutus, plenè discutit. Peregr. de fideicommis. art. 15. Menoch. cons. 106. nu. 373. & seqq. & remissiuè Marzar. de fideicomm. quæst. 25. Fusar. de fideicomm. substit. quæst. 469. cum alijs adductis per eum, & per Peregrin. loc. cit.

173 Declaratur vndecimò casus principalis, vt non procedat quando apparet defunctum voluisse hæreditatem transmitti etiam non

tum.§.fin.ff.de condit. & demonstrat. si autē non potest haberi regressus contra impedientem quia scilicet iure impediuit, vel non est soluendo, tali casu hæreditas nō adita ex causa istius impedimenti benè transmittitur. l. scriptus hæres.ff.de carbon.edict.l.si filius.§. si falsum.ff.de bon.libert.& facit.l.3.§. fin.ff. de condict. caus.dat. si verò non adiuit propter absentiam, tunc hæreditatem non aditam nō transmittit l.Pantonius. ff.de acquir. hæredit.

166 Declaratur octauò casus principalis, vt nō procedat in infante, quia si infans decedit in infantia, is non solum hæreditatem paternā non aditam transmittit ex potentia suitatis ad quoscunque, vt supradixi numero 24.sed etiam transmittit hæreditatem extraneorum non aditam ad patrem, & ascendentes de linea paterna, l.si infanti. C.de iure delib. quāuis tamen hæreditatem extraneorum nō aditam limitatè transmittat ad patrem, & ascendentes de eadem linea paterna solummodo, ita quod illam non transmittit neque ad matrē neque ad fratres, vt per tex.in d.l.si infanti.& per Vasqu.de success.progress.§.8.nu.1. vbi alios allegat, & rationibus hoc cōprobat; & Crass.in §.transmissio.quæst.21.num.3. & quæst.27.num.2.vbi dicit hanc esse receptam DD.sententiam, & dixi supra nu.11.

167 Declaratur nonò casus, & subdeclaratur præcedens declaratio quia licet infans hæreditatem extraneorum non aditam non transmittat ad alios, quàm ad patrem, & ascendentes de linea paterna, tamen tàm idem infans, quàm etiam minor vigintiquinque annis trāsmittit ad quoscunque eius hæredes beneficiū restitutionis in integrum aduersus aditionem ipsius hæreditatis extraneorum omissam ex æquitate.leg.Pantonius.ff. de acquir. hæredi. Veritas est quòd conclusio hæc non transit sine multa difficultate; nàm quoad infantem vrget tex.in d.l.si infanti.§.fin verò.C.de iure delib. vbi dicitur quod non existente tutore, vel eo adire negligente, hæreditates deuolutæ ad infantem intelliguntur ac si non essent delatæ, sed ad illas personas peruenient, quæ vocabantur si hæreditates eidem delatæ non essent; & sic videtur quod non existente tutore vel eo negligente, hęredes infantis excluduntur, nec restitutio ad eos transmittitur; quod etiam sic distinguendo tenent Bart. in d.l.si infanti.num.11.C.de iure deliber. & in l.qui duos.num.5.& 6. ff. de reb. dub. & Bald.in l.vnic.§.in nouissime.num.6. C. de caduc. tollend.dùm dicunt, quod si infans nō habebat tutorem, non datur hæredibus eius restitutio in integrum tanquàm in culpa existentibus in non petendo tutorem; si autem tutorem habebat, qui adire neglexit, & erat soluendo, similiter non datur eis restitutio, quia habent regressum aduersus eum: Sed si tutor non erat soluendo, vel aliàs consanguineis seu tutori non possit imputari negligentia ob ignorantiam, vel absentiam, seu aliud legitimum impedimentum, tunc restitutionē transmittit; & ita sequuntur quamplures citati per Odd. de restit. in integr. quæst. 50. art.8.num.74.& ipse sequitur. num.75. & infra: Sed tamen his non obstantibus partem affirmatiuam, quod infans indistinctè etiam non existente tutore, vel eo negligente transmittat beneficium restitutionis in integrum aduersus omissam aditionem hæreditatis extraneorum, tenent magis communiter Doctores allegati per eundem Odd.d.quęst.50.art. 8.num.74.vers.in contrarium.& per Viuium comm.opin.vers. hærede non adeunte. num. 3.& Gaill.obseruat.131.num.8. & seqq. lib. 2.Roman.cons.58.numer.3. & ibi additio.in verb.transmitti & Surd. cons. 223. num. 12. vol.2.& decis.138.num.10.& per Simon.de Præt.de interpræt.vlt.volunt.lib.3. fol.215. numer.37.à qua in praxi non est tutum recedere; cum enim tex. in d. l. Pantonius. concedat restitutionē in casu absentię, ergo multò magis in casu necessitatis naturalis, aliàs infans esset deterioris conditionis, quàm adultus minor vigintiquinque annis, qui beneficium restitutionis ad hæredes transmittit, vt mox dicam, cùm tamen debeat esse melioris conditionis, quia minus sibi debet imputari, quàm adulto qui potuit sibi prouidere; nec obstat tex.in d.l.si infanti.§.fin vero, C.de iure delib. quia procedit inspecto iure communi, secus habito respectu ad beneficium restitutionis in integrum Roman. d. cons.58.nu. 3.Bart.in d.l.si infanti.num.11.Castrens.nu. 7.vers.item dicit.& Ias.num.17.in fin.vbi adducit rationem, quia non inducitur derogatio beneficij restitutionis in integrum nisi de eo facta speciali mentione.glos. vlt. in l.postquam liti.C.de pact.facit tex.in c.coràm, iuncta glos.vlt.de restit.in integr. & post hęc scripta inueni sic in terminis tenuisse ac cōsuluisse Cancer.var.resol. part.3.cap.21. nu.173. & seqq.

Quò verò ad adultum minorem tamen vigintiquinque annis, quòd pariter is non trāsmittat beneficium restitutionis in integrum aduersus omissam hæreditatis aditionem, videtur

detur obstare ille rigor consideratus in d.l. Pantonius, nempe quia nunquàm fuit læsus in eius vita, cùm potuerit adire vsquè ad vltimum vitæ spiritum, ob id ei non competebat restitutio, quæ non datur nisi læso.l.fin.ff. de in integr.restit.l.nam & postea.§. si minor.ff. de iureiur, ergo in integrum restitutionem non potuit transmittere.l. nemo plus. ff. de reg. iur. præterea casus specialis inductus ob absentiam ex æquitate ipsius leg. Pantonius. ff.de acquir.hęred.demonstrat in contrarium esse ius commune.l. ius singulare.l. quod verò.ff.de legib.Bald.in l.non iccirco.numer.2. vers.adde tamen.C.de iur.& fact.ignor. Dec. cons.175.num.7.Roland.cons.5.num.4.lib. 1.nihilominus circumscripto rigore, nos versamur in ęquitate eiusdem leg. Pantonius; quę quidem ęquitas extenditur ità procedere & locum habere in minore ratione ipsius minoris ętatis iunctę cum morte, sicut in maiore ratione iustę absentię vel alterius legitimi impedimenti similiter iuncti cum morte; Et hęc conclusio ab omnibus Doctoribus recepta est, quos recitant idem Odd.d. quęst.50. art.8.num.72.& Gomez var.resolut. tom.1. cap.9.num.56.& Surd.decis.138.numer.10. & Pręt. de interpręt. vlt. vol. lib.3.fol.215. sub num.37.vers.magis autem.additio ad Roman. cons.58.in verb. transmitti, ad quos me remitto quia allegant copiosè.

168 Quò verò ad maiorem vigintiquinque annis, an ob iustam absentiam is possit ius petendi restitutionem in integrum aduersus omissam hæreditatis aditionem transmittere, ità distinguitur, Aut decessit durante tempore adeundi, vel bonorum possessioně petendi, & hoc casu de rigore iuris non transmittit ad hęredes ius petendi restitutionem in integrum aduersus omissam hæreditatis aditionem, ea ratione quia adhuc tempus adeundi durabat, sed benè ex æquitate fundata super iusta causa absentiæ & morte, datur hæredi restitutio in integrum.d.l. Pantonius.ff. de acquir. hæredit. Aut decessit elapso tempore adeundi, siue bonorum possessionem petendi; & tali casu etiam de rigore, ius petendi restitutionem in integrum ad hæredes transmittit.l. 1.C.de restit.milit.l.cum quidam.ff.de acquir.hæredit.

Ampliatur, vt quod dictum est de eo qui non adiuit propter absentiam, idem quoquè dicendum sit de illo qui non adiuit propter ignorantiam Odd.de restit.in integr. part. 1. quæst.50.art.7.Borgnin.de tutor.& curat. nu.72.qui omnes alios adducit.Gomez.var. resolut.tom.1.cap.9.nu.56.in fin. Simon de Præt. de interpręt.vlt.volunt.lib.3. fol.215. num.38.vers.non solum.

169 Hæc tamen duo sunt obseruanda in proposito istius subdeclarationis; primum quòd huiusmodi beneficium restitutionis in integrum aduersus omissam hæreditatis aditioně non transmittitur vbicunque cessat æquitas, puta quando superest persona cui magis debetur hæreditas, quàm transmissario, vt si supersunt liberi matris, vel alterius de cuius hæreditate adeunda tractatur, namquè in preiudicium vel exclusionem eorundem liberorum non transmittitur beneficium istud restitutionis in integrum nequè ad patrem l.nō pro numero. C. ad orfic. quem tex. sic etiam intelligunt ibi Iac.de Aren.& Bald. num. 2. & 3.& Socin.cons.207. num.5. vers. sed re-
170 spondeo. vol.2. Secundum quòd istud ius transmissum ad hæredes petendi restitutionem in integrum non durat vltra quadriennium per tex.in l.fin.C.de temp.in integr.restit.c.1.de restit.in integr.in 6. in specie Capra.cons.140.num.3.& 4.Simon de Præt.de interpręt. vlt.vol.fol.215.num.38. Paul. de Castr.cons.86.numer.3. lib.2.illudquè quadriennium incipit currere hæredibus à die aditæ hæreditatis, siue à die qua malitiose incæperunt eius aditionem differre l. ea quæ. §.cum verò maior.C.de tempor.in integr.restit. & per hunc tex.Capr.& Simon de Præt. in loc.cit.

171 Declaratur decimò quia licet hæreditates, & legata pro non scripta, vel quasi caduca transmittantur ad substitutos, & coniunctos. l.vnic.§.in primo §.pro secundo.C.de caduc. tollend. tamen aduertendum est substitutos huiusmodi succedere in hæreditatibus, & legatis non iure transmissionis, nequè ex persona hęredis, vel legatarij prædefuncti, sed iure propriæ vocationis, & ex propria persona, & tanquàm substituti à testatore. Zanch.in l.hęredes mei.§.cùm ità.num.337.vers. secundò aduerte.ff.ad Trebell.Mantic.de coniect.vlt. volunt.lib.11.tit.20.num.7. quando autem
172 caducata vna substitutione, admittatur sequens substitutus, plenè discutit. Peregr. de fideicommis.art.15. Menoch. cons.106. nu. 373. & seqq. & remissiuè Marzar. de fideicomm. quæst.25. Fusar. de fideicomm. substit.quęst.469.cum alijs adductis per eum, & per Peregrin.loc.cit.

173 Declaratur vndecimò casus principalis, vt non procedat quando apparet defunctum voluisse hæreditatem transmitti etiam non aditam,

aditam, quia potest testator transmissibile facere id, quod transmissibile non est, Dec. in l. 1. num. 7. C. de instit. & substit. & cons. 574. num. 4. Socin. in l. 3. num. 3. ff. de leg. 1. Ias. in l. si is, qui pro emptore, num. 345. ff. de vsucapion. Natta consil. 688. num. 2. vol. 4. Ruin. cons. 95. nu. 6. lib. 2. Zanchin in l. hæredes mei, §. cùm ità, num. 195. ff. ad Trebell. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 20. num. 8. imò sufficit, quòd hæc defuncti voluntas vt transmittatur eius hæreditas etiam non adita, colligatur ex coniecturis. Ang. & Imol. in l. qui duos. & ibi Alex. num. 4. vers. & ideo. & Ias. num. 3. & 4. ff. de vulg. & pupill. idem Alex. in l. sed si plures. §. quos possum. numero 2. ff. eod.

174 Declaratur duodecimò idem casus principalis non habere locum in his quæ acquiruntur separatim ab hæreditate, siue extra nomẽ hæreditatis, vel titulo non hæreditario, hęc enim ad effectũ vt transmittantur ad hæredes nõ requirunt agnitionem sed transmittuntur etiam non agnita l. pro herede. §. Papinianus vers. cæterum. ff. de acquir. hered. l. quesitum. ff. de sepulchr. viol. & per hos textus. Bald. in l. generaliter §. in his. C. de secund. nupt. Ias. in l. si arrogator. numer. 14. & seqq. ff. de adopt. Alex. consil. 150. numer. 7. lib. 2. Roland. de lucr. dot. quæst. 47. per tot. exemplum est in bonis damnatorum, quæ ex iure nouissimo authenticorum, vt nulli iudici. §. fin. relato in authentica. bona damnatorum. C. de bonis damnat. non amplius fisco applicantur secundùm leges veteres, sed ex munificentia, ac largitate imperiali descendentibus, vel ascendentibus, aut ex latere coniunctis vsquè ad tertium gradum, vxoribus autem indotatis vsque ad tertiam partem bonorum mariti conseruantur; cum enim istæ personę bona hęc non capiant vti hęredes, vel iure hęreditario, sed beneficio principis, qui magis priuatorum, quàm fisci sui vtilitatem respiciens ità sancitum reliquit; ob id ea etiã non agnita ad eorum hęredes trãsmittunt. Bart. & Franc. Tigrin. cons. 157. Salicet. in d. authentica, bona damnatorum. col. fin. C. de bon. damnat. Ias. in l. si arrogator. num. 16. ff. de adopt. Corn. cons. 279. num. 11. vol. 4. Gulielm. de Bened. in repet. c. Raynutius. verb. mortuo itaque 2. num. 109. Peregr. de iur. fisci lib. 5. tit. 1. num. 5. vbi etiam multas fallentias recitat, in quibus dispositio dictę authenticę non procedit, Et ad hoc allegatur tex. in l. edicto. §. ad hæredes. ff. de iur. fisc. Aliud exẽplũ est de quarta debita filio arrogato, vt vidimus superius num. 25. & seqq. idem est de legitima, de quo videbimus in cas. 10. nu. 1. & seqq. idem de lucro dotis, de quo dicam in cas. 20. idem de iure quod competit pro rescissione contractus vt in cas. 28. num. 141. & generaliter verum est in omni lucro vel commodo delato à lege extra nomen hæreditatis, quia receptum est quod illud transmittitur sine agnitione Cassan. in consuet. Burg. rub. 4. §. 14. numer. 11. & seqq. Pinell. in l. 1. part. 1. numer. 36. C. de bon. mater. Surd. decis. 138. nu. 15. Crauet. cons. 185. nu. 3.

175 Subdeclarantur declarationes prædictæ; quia in casibus quibus hæreditas non adita transmittitur ad hæredes, ea semper transmittitur vt adeunda non autem vt adita, id est quòd hæres in quem est transmissa habet beneficium abstinendi, & potest illam adire, & repudiare, sicut posset trãsmittens defunctus si viueret l. si quis filiumfamilias. §. 1. ff. de acquir. hæred. Paul. de Castr. cons. 254. nu. 1. vers. nec obstat quod transmiserunt lib. 1. Crauet. cons. 984. num. 95. vers. secundò, & cons. 985. num. 46. Dec. cons. 442. num. 14. Socin. cons. 67. num. 10. vers. tertio. & num. seqq. vol. 4. Gomez. var. res. tom. 1. cap. 9. nu. 55. & ratio est quia excepto hærede rogato de restituendo, & seruo necessario hærede instituto, quilibet potest adire vel repudiare, & non potest inuitus compelli hęreditatem adire. l. nec emere, & ibi glos. vlt. C. de iur. deliber. quod procedit etiam in filio suo, quia is pariter habet ius abstinendi, nec hodie est hæres necessarius d. l. si quis filiumfamilias, §. 1. l. ei qui. l. necessarijs. ff. de acquir. hæred. §. sui. Instit. de hæred. qualit. & differ. & hinc est quòd agens contra filium vti hęredem patris, tenetur probare illum esse talem nempè hæredẽ ipsius patris Bart. & alij in d. l. necessarijs. ff. de acquir. hæred. Roland. cons. 20. num. 17. & seq. lib. 1. Magon. Rot. Lucẽs. decis. 62. num. 11. Tiraq. in tract. le mort saisit part. 7. declarat. 2. nu. 7. & 8. Gomez. var. resol. tom. 1. d. cap. 9. numer. 25. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 12. tit. 10. num. 1. & licèt hæreditas in suo habeatur pro adita, intelligitur quoad effectum, vt illam transmittat etiam non constito de actuali aditione, non autem quòd eã transmittat tanquàm aditam, & irrepudiabilem, cùm imò transmissarius etiam suus beneficium abstinendi habeat, hæreditatemquè ad se transmissam acceptare & repudiare possit, & ad alios quoquè cum eodem beneficio abstinendi transmittat d. l. si quis filiumfamilias, §. 1. l. ei qui ff. de acquiren. hæredit.

176 Nunc

176 Nunc autem quæro, si filius transmittit hæreditatem patris sui nō aditam ad filium suū; idemquè filius in quem facta est transmissio; decedat hæreditate similiter non adita, an is quoquè prædictam hæreditatem aui neque à patre suo transmittente neque à se ipso aditam similiter transmittat. Breuiter constituo tres casus: Primus est de transmissione hæreditatis ascendentium fienda ad descendentes, & tunc non attenditur aditio, quia hæreditas ascendentium nullo habito respectu aditionis primi, secundi, vel vlterioris transmittitur ad descendentes iure sanguinis beneficio legis vnic. C. de his qui ant. apert. tabul. Secundus casus est de transmissione hæreditatis ascendentium fienda in alios, quàm descendentes, puta in matrem, vel extraneos; & tunc quidem hæreditas non transmittitur vigore dictæ leg. vnic. C. de his qui ant. apert. tabul. quæ locum habet in transmissione in descendentes tantùm, vt dixi nu. 97. & seqq. neque transmittitur vigore suitatis, quia hæreditas ad ipsum secundum hæredem nō fuit transmissa vt adita, sed vt adeunda. l. si quis filiumfamilias. §. si filius. ff. de acquir. hæred. vbi dicitur, quòd si filius decessit non adita hæreditate patris, nepos ex eo potest ab hæreditate aui se abstinere, & hæreditatem patris sui acceptare; quod secus esset, si idem filius hæreditatem patris adiuisset. d. l. si quis filiumfamilias. §. fin. Modò cum dicta hæreditas aui non fuerit adita neque à patre, neque à se ipso, succedit conclusio, quòd prædictam hæreditatem aui tanquàm non aditam nō transmittit stante regula istius casus, quòd hæreditas non adita non trāsmittitur l. vnic. §. in nouissimo. C. de caduc. tollend. l. quoniā sororem. C. de iure deliber. Nec iuuat, quòd illam transmittat ex potentia suitatis, quia nec idem nepos fuit suus auo, cum præcederetur à patre tempore mortis aui. l. posthumorum. ff. de iniust. rupt. §. posthumorum. institut. de exhæred. liber. nec in suitate locum habet successorium edictum l. 1. §. sciendum. ff. de suis, & legitim. Bart. in l. qui se patris. num. 7. & alij. C. vnde liber. & sic in terminis, quòd non transmittat vigore suitatis, tenet, & tuetur Ruin. cons. 161. num. 7. vsque ad finem. vol. 3. & cum eo simpliciter transeunt Pract. Papiens. in form. libell. pro hæred. ab intest. glos. 1. num. 7. & Borgnin. de tut. & curat. nu. 69. post medium. Tertius casus est de transmissione iuris deliberandi; tunc enim dato, quòd tàm filius, quàm idem nepos intra annū deliberatorium decesserint, secundus hæres etiam ignorans de hæreditate sibi delata trāsmittit ius deliberandi, vt supra firmaui num. 147. & ratio diuersitatis, quare hic secundus hæres transmittit ius deliberandi, & non trāsmittit hæreditatem non aditam ex potentia suitatis, ea est quia ius deliberandi est priuilegium reale, cùm competat omnibus hæredibus tàm primis, quàm vlterioribus; suitas autem est qualitas cohærens personę, quæ non transmittitur l. quia tale. ff. solut. matrim. & ita soluit Ruin. d. cons. 161. num. 11. & seqq. lib. 3.

177 Quæro insuper, scimus quòd sancitum est in l. fin. C. de instit. & substit. quòd substitutus ex tacita pupillari non admittitur matre existente in medio, sed tantùm quādo mater decedit ante pupillum: vnde oritur dubium, si mater superuiuit filio pupillo, an præferatur substituto; & dato quòd sic, an transmittat ius prælationis ad hæredes, si contingat eam decedere hæreditate ipsius filij non adita. Quo ad primum dubium videtur tex. expressus in d. l. fin. §. fin. quòd Mater præferatur, dicit enim, quòd substitutus præfertur tantùmmodo, cùm mater decedit ante partum, ergo secus ea decedente post partum. Quoad secundum, ius prælationis ad hæredes transmittit excluso substituto, ex potentia leg. cum in antiquioribus. C. de iur. delib. tantùm; sed ex alio capite non transmitteret, non quidem iure suitatis, quia non adest; nec ex beneficio leg. vnic. C. de his qui ant. apert. tabul. quia non datur nisi descendentibus; ob id si decederet post annum datum ad deliberandum, tunc non transmitteret, sed substitutus præferretur. & sic post longam, vanam tamen disputationem concludit Vasqu. de success. progress. §. 9. nu. 15. vsque ad finem.

178 Quæro item pro complemento istius casus, an ius adeundi hæreditatem, alteri cedi possit; & cedi non posse respondet Bald. in c. ex rescripto. num. 1. de iureiur. & cons. 357. nu. 2. lib. 1. vbi etiā adducit rationē, quia ius adeūdi est inseparabile à persona, ideq; tradit in cōs. 448. in fin. vol. 5. sequitur Tiraquel. cū alijs per eum allegatis. de retract. lignag. §. 26. glos. 1. numer. 49. Vincent. de Franch. decis. 60. num. 1. & seqq. Surd. cons. 463. num. 6. vers. sextò. vol. 4. & Peregr. de fideicomm. art. 2. num. 52. alia est ratio, quia ius adeundi consistit in voluntate, quæ cedi non potest. c. si gratiosè. de rescript. in 6. Bald. in rubric. de procurat. num. 26. Post aditam vero hæreditatem, potest eadem hæreditas cedi. tot. tit. ff. & C. de hæred. vendit. quia postquàm hæreditas

ditas patris adita est per filium, incipit esse hęreditas ipsius filij, & iuncta esse bonis suis, l. sed si plures, §. filio, ff. de vulg. & pupill. l. 1. §. præterea sciendum, ff. de separationibus &c.

179 procedit etiam in hæreditate transmissa, nã qui hæreditatem consequitur ex transmissione, ingreditur locum & statum transmittentis, & efficitur eiusdem qualitatis Socin. consil. 67. num. 15. vol. 4. Aret. in l. si quis posthumos. §. si filium nu. 8. in fin. ff. de liber. & posthum. Ang. consl. 287. num. 1. Surd. decis. 138. num. 11. vers. quartò. Nec dissentit Zanch. in §. cum ità. num. 203. ad hoc facit tex. in l. si quis filium. §. 1. ff. de acquir. hæred. l. si quis filium. §. fin. C. de inoff. testam. & glos. in l. sed etsi pro dote. §. fin. in verb. ab intestato. ff. de legat. præst.

180 Non tamen omitto, quòd cùm aditio hæreditatis in facto consistat l. pro hærede in princ. ff. de acquir. hęred. & ideo non pręsumatur nisi probetur l. in bello. §. factę. ff. de captiu. quòd onus eam probandi incumbit illi qui se fundat in ipsa aditione, & dicit hęreditatem aditã l. 1. & 2. ff. de interrogat. action. Bald. cons. 273. nu. 8. vol. 1. & cons. 31. nu. 2. vol. 2. Roman. cons. 224. num. 2. Dec. consil. 442. num. 15. & seqq. Crauet. cons. 37. nu. 5. Menoch. cons. 44. nu. 21.

SVMMARIVM.

1 *Infans transmittit ad hæredes hæreditatem extraneorum aditam eius nomine à tutore. Diuersum est in furioso, nisi fortè aditionem approbauerit post quàm resipuit. num. 2. & adducitur ratio diuersitatis. 3. Fallit in suo num. 5.*

4 *Furiosus legata non agnita transmittit, & quæ sit ratio.*

CASVS NONVS.

Infans transmittit hæreditatem aditam suo nomine: non autem furiosus.

INfans decedens in infantia transmittit ad hæredes hæreditatem nõ paternam aditã eius nomine à tutore. l. 2. §. sed si infanti. ff. ad Tertull.

2 l. infantis. C. qui admitt. Diuersum est tamen in furioso, nàm licet infans, & furiosus æquiparētur. l. in negocijs. ff. de reg. iur. ex eo quia vterque caret intellectu, tamen furiosus hæreditatem non paternam aditam per curatorem non transmittit ad hæredes nisi in casu, quòd eam approbauerit, post quàm resipuit, sed illa hoc modo non approbata refertur ad alios perinde ac si nomine ipsius furiosi adita non esset. l. fin. §. sin autem in furore, C. de curator. furios. Bald. cons. 213. vers. hic est consi-

3 derandum. lib. 3. quinque autem rationes diuersitatis allegat Ias. in l. infantis. num. 2. C. qui admitt. sed vera est ratio, quam adducit Bart. in l. si infanti. numer. 6. C. de iure delib. nempe quia maior est potestas quam habet tutor infantis, qui principaliter datur personę. §. certè. instit. q. testam. tut. dar. poss. quàm potestas quam habet curator, qui principaliter datur rebus. l. in copulandis. C. de nupt. & hanc diuersitatis rationem omnes sequuntur excepto Ang. vt testatur Ias. qui & illam sequitur in d. l. infantis. numero. 2. vers. vera er-

4 go. Benè tamen verum est, quod idem furiosus transmittit legata. d. l. fin. §. sin autem in furore C. de curator. furios. & rationem diuersitatis inter transmissionem hæreditatis, & legati assignat glos. in d. §. fin autem in furore. in verb. acquirendis; quia in legatis quęritur dominium recta via. l. à Titio. ff. de furt. etiam ignoranti. l. cum pater. §. Surdo. ff. de legat. 2. hæreditas autem requirit aditionem, quæ sine animo fieri non potest. §. fin. in fin. & ibi glos. vlt. instit. de hæred. qualit. & differ. Aliam quoque rationem assignat, quia legata sunt sine onere, sed hæreditas non. l. si hæreditatem. ff. mandat.

5 Declarantur præmissa non habere locum in transmissione hæreditatis fienda iure suitatis, de ea enim idem dicitur quod de transmissione legati, quia suus transmittit hæreditatem non aditam ad quoscunque ei succedentes ab intestato etiam si is furiosus sit. Fulgos. consil. 64. super 1. dubio. Præt. de interpret. vlt. vol. fol. 210. nu. 6. nã etiã furiosus existẽs in potestate patris, est suus hæres patri d. l. fin. §. sin verò perpetuo C. de curat. furios.

SVMMARIVM.

1 *Legitima, & ius petendi supplementum eius transmittitur etiam non agnita, vel agnitum; & etiam si non est petitum. 4. & transmittitur quoque ad hæredes extraneos. 5. & cum suis priuilegijs. 9.*

2 *Legitima competit ex titulo singulari, & ex beneficio legis & 23.*

3 *Ea quæ defferuntur titulo singulari, & non iure hæreditario transmittuntur etiam sine agnitione.*

6 Ius

6 *Ius detrahendi legitimam transmittitur etiam in fiscum si filius delinquat post mortem patris. Fallit num. 7. 8.*

10 *Facultas opponendi de ingratitudine aduersus filium petentem legitimam, vel eius supplementum, non transmittitur ad haeredes.*

11 *Legitimam filius transmittit etiam si decedat pendente conditione: ac etiam si sit exclusa per statutum, dummodo tamen sit instituta & grauata onere fideicommissi. 12.*

13 *Legitima nedũ, & eius supplementum transmittitur, sed etiam fructus ab ea percepti.*

14 *Filius decedens ante patrem non transmittit legitimam, quia viuo patre non debetur.*

15 *Iura competitura post mortem alterius, dicũtur conditionalia, ideo non transmittuntur.*

16 *Feminae non transmittunt ius petendi legitimam, vel supplementum legitimae, quando extat statutum, quòd stantibus masculis filiae faeminae non succedant & seqq. At si statutum est tantum suspensiuum ad tempus distinguitur, an moriantur post masculos, vel ante num. 20. & seqq.*

21 *Statutum excludens faeminas propter masculos est fauorabile.*

22 *Ius in habitu non transmittitur, quando illud est conditionale.*

24 *Trebellianica, & Falcidia transmittuntur etiam non agnitae, nec acceptatae.*

25 *Filius grauatus de restituendo sub conditione, detrahit legitimam, & Trebellianicam; & ius eas detrahendi vnitim transmittit eo modo, quo transmittit ius detrahendi separatim. 26. fallit num. 27.*

28 *Ius detrahendi legitimam, & Trebellianicam transmittitur in alios etiam per viam cessionis.*

CASVS DECIMVS.

Ius petendi legitimam, & eius supplementũ, nec non falcidiam & Trebellianicam, an transmittatur, & quomodo.

1 LEgitima, ac item ius petendi supplementum legitimae trãsmittitur etiam antequam sit agnita, vel agnitum; hunc casum probat tex. in l. quamquam. C. ad leg. Falcid. & explicitè Salicet. in l. scimus. in princ. in 1. quaest. C. de inoff. testam. Bald. cons. 432. numero 1. & 2. vol. 3. Ruin. cons. 107. num. 12. vol. 3. vbi dicit ita tenere communiter Doctores. Alex. cons. 55. num. 6. & cons. 150. num. 8. lib. 2. Dec. cons. 303. in princ. Fabian. de Giocchis in repet. auth. nouissima. num. 268. C. de inoff. testam. Ias. in l. emancipata. nu. 4. C. qui admitti. Crass. in §. legitima. quaest. 37. Peregrin. de fideicommiss. art. 42. num. 42. &
2 ratio est, quia legitima est ius competens ex beneficio legis, & titulo singulari; nam quòd competat ex legis beneficio est tex. in l. cum ratio. in princ. ff. de bon. damnat. l. omnimodo. l. quoniam in prioribus l. scimus. §. cum autem. ff. de inoffic. testam. quòd autem competat ex titulo singulari, videmus quòd est quota bonorum, non autem haereditatis l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoffic. testam. & per illum tex. Bart. in l. ex facto. la grande. nu. 1. vers. istud displicet. ff. de haered. instit. Ias. in authentica. nouissima. nu. 3. C. de inoffic. testam. Alex. cons. 132. nu. 9. vol. 6. Gaill. pract. obser. obseruat. 120. numer. 3. lib. 2. Roland. consil. 39. in princ. lib. 3. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 8. numer. 5. Berengar. in l. in quartam. num. 114. & numer. 116. ff. ad leg. Falcid. vbi citat hanc esse communem opinionem. Viu. comm. opin. in verb. legitima. in princ. Soarez recept. sent. in verb. legitima. num. 63. Surd. cons. 216. numer. 13. vol. 2. & specialius quòd legitima dicatur titulus singularis not. in l. cum à matre. C. de rei vendic. vbi glos. vlt. in vers. item quid si in debito. & ibi Ang. num. 1. Bald. in l. si arrogator. num. 5.
3 vers. & quod legitima. ff. de adopt. Ea verò quae deferuntur ex beneficio legis titulo singulari, & non iure haereditario transmittuntur etiam sine agnitione. l. si arrogator. ff. de adopt. & ibi Bart. per illum tex. in repet. nũ. 8. in fin. & num. 9. Bald. num. 5. vers. item est titulus. & Ias. num. 14. Paul. de Castr. in l. cũ in antiquioribus. num. 6. in fin. & Alex. num. 6. C. de iur. delib. idẽ Alex. cõs. 150. nu. 7. lib. 2. Roland. de lucr. dot. quest. 47. per tot. Phanuc. de lucro dot. glos. 4. num. 8. Pinell. in l. 1. num. 36. C. de bon. matern. Surd. decis. 138. numero 15. ideo Bald. in l. generaliter. §. in his. C. de secund. nupt. colligit doctrinã quòd quaecunque acquiruntur iure separato ab aditione haereditatis, & sunt quid abstractum vel separatum ab ipsa aditione, haec talia non requirunt agnitionem ad effectum vt transmittantur ad haeredes, allegat l. pro haerede. §. Papinianus. ff. de acquir. haered. & l. quaesitum. ff. de sepulchr. viol. & Baldum refert, ac sequitur Praet. de interpraet. vlt. volunt. fol. 211. num. 10. vers. quam. & quod dicitur de beneficio legis, idem dicitur de his quae competunt

tunt ex concessione Principis, quia pariter transmittuntur sine agnitione,& etiam conditione pēdente Abb. cons.85.libro 1.Oldrad. cons.224.num.28. Præposit. in cap.1. num. 8.vers.tertiò deducitur. tit. de feud. March. vbi dicit idem esse de his quoque quæ competunt ex consuetudine: quorundam autem quæ defferuntur iure hæreditario dantur exēpla inferius cas.20.num.4.& seqq.

4 Ampliatur primò casus,vt procedat etiā si eadē legitima,vel eius supplementū petitum non sit Ruin.cons.26.nu.13.& 14.vol.3.Caphal.cons.56.num.21.lib.1.dum loquitur de filia,quæ decessit tempore infantiæ.Boer.decis.250. num.4. cum alijs per eum adductis, qui loquitur de filio monaco, qui ignorauit sibi relictum.Ias.in l.si arrogator.num.18.ff. de adopt.Gaill.obseruat.120.num.17. lib.2. vbi dicit quòd ista est verior, & communior opinio.

5 Ampliatur secundò,quia ius petendi legitimam, & eius supplementum non agnitum, nec petitum transmittitur etiam ad hæredes extraneos.idē Salicet.in d.l.scimus. in princ. Alex.d.cons.150.num.8.lib.2.Dec.cons.81. num.1.& cons.320.num.3. versus fin. Ang. cons.242. num.1. & cons.287. num.3. vers. quintò.Roland.cons.78. num.6. lib.1. Crauet.cons.312.num.5.Paris.cons.9.num.8.& consil.45.num.8.lib.2. Gaill. obseruat.120. num.17.& obseruat. 131. numero 12. lib.2. Boer.d.decis.250.num.5.Surd.cons.128.numero 3.vol.1.& cons.341.nu.1.vol.3.Natta cons.199.num.5.Honded.cons.63.nu.107. lib.1.& separatim de supplemento, quòd ius petendi supplementum trāsmittatur ad quoscunque hæredes Alex. cons. 188. numer. 1. vol.6.Crauet.cons.142.num.2.Gulielm.Bened.in c.Raynutius.verb.mortuo itaque testatore.2.num.110.de testam.Mantic.de coniect.vltim.volunt.lib.7.tit.8.numero 10.qui alios allegant.Crass.in §.legitima.quæst.37. Vasqu.de success.progress.§.7.numer.18. & seqq.Surd.d.cons.128.num.3.vol.1.

6 Ampliatur tertiò, quia ius detrahendi legitimam transmittitur etiam in fiscum, si filius delinquat post mortem patris Natta cōs. 528.num.26.Surd.cons.570.num.7. vol.4. Peregrin.de iur.fisc.lib.5.tit.1.num.79.& de fideicom.art.3.num.4.Farinac.quæst.24.numer.20.vers.contrarium.

7 Declaratur primò ista tertia ampliatio vt locum non habeat in his casibus quibus legitimę potest imponi onus,puta quando impositio ipsius oneris vel prohibitio alienationis eiusdem legitimæ facta est in fauorem,& vtilitatem filiorum; exemplum est quando per testatorem prohibita est alienatio bonorum vsque ad certam ætatem ipsorum filiorum, hęc enim prohibitio tanquàm fauorabilis eisdem filijs est valida, iccirco ipsis interim delinquentibus, ius detrahendi legitimam non transit in fiscum. Dec.cons.442.nu.28. Boss. de bonor.public.nu.41.Clar.in §. fin. quæst. 78.num.10.uers.& etiam in omnem.Merlin. de legitim.lib.3.tit.1.quæst.32. num.5. cum alijs ibi per eum allegatis; Aliud exemplum est quando sunt parùm industriosi.Doctores omnes in l. filiusfamilias §. diui. ff. de leg. 1. vel quando onus impositum eidem legitimæ potest eos retrahere à delictis,quia tunc pariter valida est impositio oneris legitimæ, & consequenter ius detrahendi ipsam legitimā non transit in fiscum Surd.cons.570.num.1. & seqq. vol.4. Alios casus quibus onus imponi potest legitimæ descendentium recitat Merlin.de legitim.lib.3.tit.2.Fusar.de fideicom.subst. quæst.296. Subdeclarantur tamē hæc omnia vt procedant quando extat persona in quam res peruenire debet in casu controuentæ alienationis, aliàs prohibitio alienationis tanquàm nudum præceptum non valeret d. l. filiusfamilias. §. diui. il 2. ff. de leg. 1.l. pater. §. Iulius Agrippa. ff. de leg. 3. & sic ius deducendi legitimam transiret in fiscum Paul. de Castr. consil. 77. num.2.vers.nec obstat l.de his.lib.1. & illum refert ac sequitur idem Boss.loc.cit. circa medium.

8 Declaratur secundò ampliatio hæc, nàm quando filius viuens non impugnauit testamentum patris in quo adiectum erat onus eidem legitimæ,vel aliàs illud expressè,siue tacitè approbauit, non potest fiscus allegare quod non potuerit iniungi onus ipsi legitimæ, attento quòd istud est priuilegium personale solis filijs concessum,& sic in hoc casu non transit in fiscum ius impugnandi impositionem oneris legitimæ, nec consequenter ius detrahendi ipsam legitimam, prout ità in specie firmant Alciat.consil.525.num.5.versic.sed quia vltra.Bero.famil.quæst.87.num. 9.vers.sed & in casu.Roland.consil.98. num. 29.vol.2.Surd.d.cons.570. num.6. & seqq. vol.4. Merlin. de legitim. lib.3. tit.1. quæst. 32.num.3.4.& 10.

9 Ampliatur quartò,quia ius petendi legitimam transmittitur cum suo priuilegio, quod habet vt non possit vllo onere grauari. l. quoniam in prioribus.l.scimus.C. de inoff. testā.

hoc

hoc enim priuilegium transmittitur ad hæredes etiam extraneos Ang.cons.242.Anchar. cons.323. Crass. in §.transmissio. quæst. 29. num.9.

Contrarium autem quòd imò legitima nō transmittatur ad extraneos hæredes cum priuilegio vt de ea reijciatur grauamen, voluit Castrens.in l.quoniam in prioribus.numer.8. C. de inoffic. testam. vbi dicit quòd legitima debetur filio sine onere ex speciali fauore ipsius filij,& quod tanquàm priuilegium personale non transit ad alium; & hinc decidit Alciat.cons.522.num.5. vers. sed quia vltra dicta. quod legitima non transit in fiscum cum priuilegio reijciendi onus de ea, & Alciatum sequitur Bero.famil.quæst.87.num.12.vers. sed tamen.Roland.cons.98.num.29.vers.vlterius.vol.2.Socin.cons.116.numer.19.vers. vnde stat.& num.seqq.lib.1.Cuccus in tract. de legitima. in verb. nec vsufructu. num.21. Surd.cons.394. num.34. & cons.412. num. 48.& seqq.vol.3.ex eadē ratione, quia istud est personale priuilegium filij quod nō trāsit ad alium c.priuilegium.de reg. iur. in 6. cum similibus: sed tamen mihi videtur hanc opinionem non subsistere,& veram esse primam sententiam quòd quandocunque legitima transmittitur ad alios, ea transmittatur cum suo priuilegio,vt de illa reijciatur grauamen, & moueor ex eo quia legitima oritur cū hac qualitate, vt debeatur sine vllo grauamine, attento quòd grauamen à legitima censetur sublatum ipso iure l.scimus. C. de inoffic. testam. vbi dicitur quod repletio supplementi vel grauaminis legitimæ inest ipso iure, & istam opinionem probauit quoque Costa in tract.de fact.scient.& ignor.cent.2. dist. 58. nu.2.& Merlin.post hæc visus in tract. legitim.lib.3.tit.2.quæst.17.

10 Ampliatur quintò casus,quia ius & facultas opponendi filio de ingratitudine ad effectum impediendi supplementum suæ legitimæ non transmittitur ad hæredes, si ipsa ingratitudo obiecta non est à patre, quàmuis enim filius non possit petere supplementum legitimæ, quando à patre vocatus est ingratus,& ingratitudo est probata ab hæredibus. l.omnimodo. C. de inoff. testam. tñ facultas opponendi ipsam ingratitudinem est personalis,nec transmittitur ad hęredes ipsius patris, ità quod si à patre nulla facta est mentio ingratitudinis, nec hæredes ipsam ingratitudinem opponere possunt. d. l. omnimodo.§. nàm si nullam.C.de inoff.testam. facit in simili tex. in l.1.in fin.& l.fin.in fin.C.de reuoc. donat. vbi dicitur quòd ius reuocandi donationem competens donatori est personale,nec ad hæredes transmittitur.

11 Ampliatur sextò casus, vt locum habeat etiam si filius decedat pendente conditione nàm respectu legitimæ reijcitur ipso iure omnis conditio,grauamen, vel dilatio. l. quoniā in prioribus.C.de inoff. testam. & sic institutio remanet pura, & consequenter filius decedens pendente conditione legitimam transmittit.Salicet.in l.vnic.in fin.vers.quæro decimò.C.de his qui ant.apert.tab.Gomez var. resolut.tom.1.cap.9. num.49. vers. quod tamen & cap.3.num.17.vers.secunda principalis opinio.Peregr.de fideicōm.art.36. nu.61. Gabriel conclus.2. num.13. de hæred. instit.

12 Ampliatur septimò casus iste, vt procedat etiam in filia per statutum exclusa ab hæreditate patris,& ab ipso patre instituta ac grauata onere fideicommissi,nàm licet vti exclusa à statuto non possit succedere ab intestato,& ex consequenti non possit petere legitimam, attento quod legitima est portio eius quod debetur ab intestato l. cum quæritur l. parentibus.C.de inoffic. testam. & in specie responderūt Bald.cons.329.lib.3.Dec.cons.26.numero 4.& cons.505.numer.7.Ruin.cons.51. num.11.lib.3.Crauet.cons.236.num.1.& 2. Surd.qui alios recenset cons.185.nu.1.& 2. vol.2. nihilominus si ea instituta est hæres à patre & grauata onere restituendi, potest legitimam retinere,& ius illam retinendi ad hęredes transmittit Capra cons.19.numer.9.& seq.Dec.cons.264.num.1.& cons.257. num. 2.& in l.præcibus.numer.24.C. de impub.& alijs substit.vbi dicit idem esse in Trebelliani ca, & sequitur Ripa in l.centurio.num.47.ff. de vulg.& pupill.& Surd. d. cons.185.num. 19.vol.2. eam rationem adducunt quia prohibitus petere, non est prohibitus retinere. c. intelleximus.iuncto. c. cum inter. de except. & notatur in l.amplius nō peti.ff. rē rat. hab.

13 Ampliatur octauò quia non solùm transmittitur legitima, & eius supplementum sed etiam transmittuntur omnes fructus ab ea percepti post mortem patris,& ius petendi eos, namquè filio à die mortis patris debetur nedum legitima sed etiam fructus legitimę glos. 1.in l.in fideicommissariam in fin. ff. ad Trebell.Bald.cons.222.nu.2.vol.4. Corn. cons. 265.num.12.vol.3.Ruin.cons.56.numer.2. lib.2.Capra cons.6.num.8.& cons.153.Menoch.cons.77.num.13. Surd. cons.128. nu. 4.vol.1.Fachin.controu.iur.libro 1.cap.94. vers.quintò.

Ampliatur nonò casus vt procedat non solùm in legitima vel eius supplemento quod debetur filijs, sed etiam in legitima vel supplemento quod debetur ascendentibus, namquè ipsi ascendentes legitimam & supplementum legitimæ eis debitum in bonis filiorum etiam non agnitam, necagnitum pariter transmittunt ad quoscunque hæredes etiã extraneos, & fundatur hæc ampliatio in ratione casus principalis, quia scilicet legitima cõpetit ex titulo singulari, quę ideo ad effectum transmissionis non requirit agnitionem, & in specie sic tenet Dec. consf.303. in princ. Crauet. consf.312. num.5. Rota decis.668. num. 1. & seqq. part.1. diuers. Merlin. de legitim. lib.5. tit.3. quæst.9. num.11. & seqq. vbi reiecta distinctione Surdi in cõs.341. in fin. vol. 3. distinguentis an sint hæredes vniuersales, vel non, dicit hanc videri magis communem opinionem.

Ampliatur successiuè & decimò vt locum habeat etiam data filij emancipatione, nàm cùm legitima debeatur ex titulo singulari nec consideretur suitas, consequenter ius eam petendi transmittitur tàm à patre emancipante in bonis filij, quàm è conuerso à filio emancipato in bonis patris nulla etiam agnitione præcedente, ità voluisse videtur Bald. in l. si arrogator sub num.5. vers. item est titulus. ff. de adopt. dum dixit quod in transmissione legitimæ omnes quibus debetur legitima sunt pares non attento iure potestatis sed speciali natura transmissionis legitimæ, & cum refert ac sequitur Rota d. decis.668. num.2. part.1. diuers. & contra Surdum tradit Merlin. loc. cit. num.15. & 16.

Ampliatur vndecimò casus vt etiam procedat in legitima debita filio arrogato, siue adoptiuo, de quo latius dixi in cas.8. numero 25. & seqq.

14 Declaratur primò casus locum habere quãdo filius moritur post patrem, tunc enim verum est, quòd legitimam, & eius supplemẽtum transmittit, secus si patri præmoriatur: & ratio est quia legitima debetur filio post mortem patris tantùm, & non ante. l.1. §. si impuberi. ff. de collat. bonor. l.2. §. interdum. ff. de vulg. & pupill. glos. & Doct. in l. cum à matre. C. de rei vendic. Doctores, & Ias. in l. in suis. num.18. ff. de liber. & posthum. Fabian. de Giocchis. in authentica. nouissima. num. 78. & 79. C. de inoff. testam. Vasqu. controuers. illustr. lib.1. cap.37. numer.2. Farinac. quæst. 24. num.16. Ob id si moritur ante patrem, nõ potest illam transmittere. l. lex Cornelia. §. si verò. ff. de vulg. & pupill. & facit. l. traditio. ff. de acquir. rer. domin. sicut etiam dictum est de hæreditate nondum delata, vt in cas.8. nu. 150. Et sic in his terminis tenet, & communiter teneri testatur idem Fabian. de Giocchis. in d. authentica. nouissima. numer.277. C. de

15 inoff. testam. Et ratio rationis est, quia iura alicui competitura post mortem alterius dicuntur conditionalia. l. hæres meus. §. hæres meus. ff. de condit. & demonstrat. quæ non transmittuntur. l. vnic. §. sin autem aliquid. C. de caduc. tollend. sic dicitur de supplemento congruæ dotis. Bald. in l.2. num.9. C. de liber. præter. sic de quarta in bonis arrogatoris. Signorol. de Homod. in l. si arrogator. num. 51. ff. de adopt.

16 Declaratur secundò casus, vt non procedat in his qui excluduntur à successione ab intestato, vt sunt filiæ fœminæ in locis vbi extat statutum, quòd stantibus masculis filiæ fęminæ non succedant, eæ namquè non transmittunt legitimam, nec eius supplementum; quòd non transmittant legitimã, tradit Paul. de Castr. in l. quoniam in prioribus. num. 7. C. de inoff. testam. vbi dicit se hoc pluries cõsuluisse, & in l. titio centum. §. titio genero. num.8. vers. secundò præmittit. ff. de condit. & demonstr. vbi dicit se millies de hoc fuisse interrogatum, & cons.6. numer.2. vers. sed in terminis lib.2. Alex. cons.13. num.12. lib.3. Præt. de interpræt. vlt. vol. fol.211. num.13. vers. secundò, & ratio ea est quia non potest petere legitimam qui non succedit ab intestato, attẽto quod legitima est portio eius quod quis habiturus est ab intestato l. cum quæritur. l. parentibus C. de inoff. testam. & sic in specie de fœminis exclusis à statuto quòd nõ possint petere legitimam, dicunt Bald. cons. 329. lib.3. Ang. cons.105. numer.4. Cuman. cons.125. num.2. Dec. consil.26. num.4. & cons.505. num.7. Ruin. cons.97. num.8. post med. lib.1. Crauet. cõs.236. nu.1. & 2. Corn. cons.150. num.3. lib.1. Socin. sen. consil.89. num.24. lib.4. Soc. in. iun. cons.124. num.11. lib.2. Tiraquel. qui plures cumulat de iure primogen. quæst.55. num.9. Gabriel cons.116. num.37. lib.1. Menoch. cons.8. num.3. Surd. cons.185. num.1. & seq. vol.2. & notant Doctores in l. gallus. §. & quid si tantùm ff. de liber. & posthum. Vnde cùm ipsę filiæ fęminæ per statutum exclusę à successione ab intestato non possint petere legitimam, consequenter non possunt ipsam legitimã ad alios transmittere l. nemo plus. ff. de reg. iur. potest enim statutum saltem ex causa, puta fauore agnationis

tionis tollere legitimam filiorum etiam in totum. Vasqu. de success. creat. lib. 2. §. 20. part. 3. num. 392. & seqq. vbi ex professo, idem tenet Tiraq. de iure primogen. d. quæst. 55. nu. 9. & seqq. Crauet. d. cons. 236. num. 2. Corn. cons. 150. num. 4. lib. 1. Ioseph Ludouic. decis. 21. num. 41. Peregr. de fideicom. art. 36. nu. 16. cum pluribus alijs per eos citatis. Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 1. quæst. 2. num. 35. vers. contraria. & num. seqq. Et quod dictum est de filiabus fœminis per statutum exclusis à successione ab intestato, idem est generaliter de omnibus alijs qui sunt insuccessibiles, prout sunt fratres minores de obseruantia. l. clem. exiui de paradiso. §. cupientes. de verb. signif. vel prout sunt filij deportati, quia pariter & ipsi insuccessibiles sunt l. 1. C. de hæred. instit. Peregr. de iure fisc. lib. 3. tit. 5. nu. 2. & seqq. Nam hi omnes tanquam exclusi à successione ab intestato non possunt aliquam legitimam petere vel ad alios transmittere, vt patet ex præmissis, & tradit Ang. d. cons. 105. num. 4. Corn. cons. 150. num. 4. lib. 1. & Peregr. de fideicom. d. art. 36. num. 6.

17 Ampliatur primò hęc declaratio, vt locum habeat etiamsi statutum dicat quòd extante masculo filia fęmina non succedat, sed dotari debeat, adhuc enim filiæ non debetur legitima, quia ab intestato cum masculo non succederet etiamsi pater ei nihil reliquisset pro dote, vnde cùm nulla ei debeatur successio, nulla etiam debetur legitima. sic Paul. de Castr. in l. titio centum. §. titio genero. sub num. 8. vers. ego pluriès. ff. de condit. & demonstrat. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 22. nu. 47. vers. verumtamen. Menoch. cons. 81. num. 4. & de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 146. num. 40. 41. Anchar. Reg. quæst. 51. nu. 9. & seqq. part. 2. Rot. Rom. decis. 540. part. 1. diuers. Crass. in §. legatum. quæst. 48. num. 10. vers. tertia. Supplementum autem legitimæ transmittere non possunt ijdem exclusi à successione ab intestato, quia supplementum supponit actum præexistentem arg. l. item veniunt. §. item non solum. ff. de petit. hæred. idcirco vbi nulla competit legitima, ibi non cadit illius supplementum, adeout qui legitimam petere non potest, nec supplementum petere valet, quod procedit etiam si ei in testamento aliquid relinquatur quod sit minus legitima, nàm adhuc non potest idem exclusus supplementum illius petere, nec consequẽter transmittere Ang. d. cons. 105. num. 4. & cons. 465. inter cons. Bald. vol. 3. Paul. de Castr. cons. 196. num. 3. vers. quia posito. vol. 1. Ruin. cons. 27. num. 16. vol. 3. Brun. in tract. de statut. exclus. fęmin. in. 9. art. princ. nu. 13 Surd. cons. 212. num. 9. vers. hæc tamen. & num. 21. vol. 2.

18 Declaratur ista prima ampliatio, vt locum non habeat, quando ex verbis dicti statuti colligi potest quòd voluerit dotem subrogari loco legitimæ, puta si diceret quòd filia dotari debeat vsquè ad legitimam, vel quod ei salui sit legitima, vel quod debeat stare contenta his quæ fuerint ei relicta pro dote, his enim casibus filiæ debetur legitima purè, eaquè ad hæredes transmittitur Paul. de Castr. consil. 222. numer. 5. ante medium, lib. 2. Riminald. iun. cons. 157. num. 17. & seq. & multò magis hoc procedit, si subiungeret quod nihil vlterius petere possit. Abb. cons. 92. num. 3. lib. 2. Anchar. cons. 232. nu. 1. propè finem. Socin. iun. cons. 134. num. 26. in fin. lib. 1. Menoch. cons. 251. num. 48. 49. vel quòd habeat certam quantitatem pro dote & pro omni & toto eo, quod ad eam spectare potest in bonis patris, hæc enim quantitas hoc modo limitata pariter surrogatur loco legitimę Paul. de Castr. cons. 372. nu. 4. lib. 1. Crauet. cons. 84. num. 5. Anchar. Reg. quæst. 51. numer. 3. part. 2. Socin. iun. d. cons. 134. num. 26. lib. 1. idem si dicat, quòd debeat legitimè dotari. Anchar. Reg. d. quæst. 51. numer. 4. vel quod debeat congruè dotari. Corn. cons. 40. num. 17. vol. 3. Simon de Prært. de interpræt. vlt. vol. fol. 212. numer. 17. in fin. Capr. cons. 88. num. 9. & seqq.

19 Ampliatur secundò ista secunda declaratio, vt procedat etiam masculis deficiẽtibus, filia enim semel exclusa propter masculos remanet perpetuò exclusa nec reintegratur ad hæreditatem vel legitimam etiam masculis mortuis. Bart. in l. fin. §. quando. num. 2. propè fin. ff. ad Tertull. Dec. cons. 87. num. 1. Gabriel de statut. conclus. 4. num. 1. Tiraq. in l. si vnquàm. verb. susceperit liberos. num. 193. & seq. C. de reuoc. donat. Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 1. quæst. 3. qui alios omnes allegant, & ratio ea est quia postquàm hereditas patris fuit per filium adita, incipit esse hæreditas filij, & non est amplius tractandum de hæreditate patris, sed de hæreditate filij. sic Bart. in d. §. quando num. 2. vers. sed si poneremus, & Paris. cons. 85. num. 37 39. lib. 2.

20 Verùm inquantum ad statutum fęminarũ exclusiuum, sciendum est, quòd si ipsum statutum non esset omnino exclusiuum, sed esset solummodo suspensiuum ad tempus, puta donec, quousquè, vel quandiù superuixerint ma

sculi filiæ feminæ non succedant; tunc esset distinguendum, an filiæ feminæ moriantur post masculos, vel ante eos: nàm primo casu quando scilicet moriuntur post masculos omnes, censentur reintegratæ ex eorum morte, & sic ius petendi legitimam, vel supplementũ legitimæ ad hæredes transmittunt. Bart. in l. fin. §. quãdo. num. 1. & 2. ff. ad Tertull. Bald. cons. 69. num. 1. vers. in contrarium lib. 1. Anchar. cons. 220. num. 2. Capr. cons. 76. num. 7. Brun. de statut. exclus. fæmin. art. 10. num. 67. vers. in contrarium. & num. seqq. vbi concordãtes recenset. Rot. Rom. decis. 475. parti 2. in recent. Secundo autem casu quando filiæ feminæ moriuntur ante masculos, magna est difficultas, nàm partẽ affirmatiuam quod transmittant, tenet Bald. cons. 69. num. 2. & infra. vol. 1. Anchar. d. cons. 220. num. 2. vers. restat modò. Socin. iun. cons. 52. num. 6. vol. 3. Capra cons. 76. num. 11. vers. verùm quia, & num. seqq. Ias. cons. 105. numer. 8. & seqq. vol. 4. & Brun. de statut. exclus. fæmin. art. 11. nu. 94. Simon de Præt. de interpræt. vlt. vol. lib. 3. fol. 211. num. 11. his rationibus mouentur quia istud statutum non eneruat ius filiarum in substantia, sed suspendit tantùm in tẽpore, & quãdo persona cui debetur legitima, non impeditur in ipsa propter defectum intrinsecum iuris sui, sed propter defectum extrinsecum alterius personæ quæ suspẽdit hoc ius & illud differt, interum moriens transmittit, l. si quis filium. C. de inoff. testam. & quia licet habeant istud ius in habitu, non actu, tamen illud sufficit ad transmittendum arg. l. ex militari. §. fin. ff. de milit. test. l. liber homo. §. fin. ff. de stipulat. seruor. & amoto impedimẽto masculorum per obitum ipsorum, ista amotio impedimenti retrò fingit impedimentum non fuisse l. si exhæredatus. ff. ad Syllanian. & tandem quia quoties quis habet aliquod impedimentum iuris, vel facti, interim moriens transmittit. l. si quis graui. §. fin. ff. ad Syllan. l. illud. §. fin. ff. de bonor. possess. contra tabul. Partem autem negatiuam quòd imò filiæ feminæ decedentes superuiuentibus masculis non transmittant legitimam, vel supplementum legitimæ ad earum hæredes, nec ideo hęredes ipsi possint petere ex iure trãsmisso ipsã legitimam, vel supplementum, quamuis ijdẽ masculi postmodum decesserint, nullosquè masculos pariter reliquerint, tenuerunt Bart. in l. fin. §. quando. num. 3. ff. ad Tertull. Bald. in l. 2. num. 9. C. de liber. pręter. Laur. de Palat. in tract. de success. mascul. exclus. fæmin. part. 1. num. 46. 47. Fusar. de fideicom. substit. quæst. 484. num. 43. 44. & hanc opinionem sequitur Merlin. in suo tract. de legitim. lib. 3. tit. 1. quæst. 4. num. 15. vbi tractat istam quæstionem ad partes cum fundamentis & autoritatibus hinc inde, & hæc opinio verior est, quia iura quæ competitura sunt post mortem alterius, dicuntur conditionalia. l. quibus diebus. §. quidam titio l. hæres meus. §. hæres meus. ff. de cõdit. & demonstr. quod maximè procedit in casu istius statuti, vbi expectanda est mors omnium masculorum tàm pręsentium, quàm futurorum, cuius ideò mortis dies incerta est omni incertitudine, & sic cedit die ipsa adueniente tãtùm, & interim morientes non transmittunt l. 1. §. dies autem. ff. de condit. & demonstr. l. vnic. §. sin autem aliquid sub conditione C. de caduc. tollend. nec obstant adducta in contrarium, & primò tex. in l. si quis filium C. de inoff. testam. vbi si hæres institutus differt adire hæreditatem, & filius exhæredatus interim decedat, is transmitti querelam etiam non præparatam ad filios, quàmuis ante aditam hæreditatem ea nõ competat, ibi enim est speciale, quia agitur de exclusione propriorum filiorum propter se, quod est inhumanum & odiosum, vt habetur in d. l. si quis filium l. cum ratio. ff. de bon. damnat. c. quicunque. 17. q. 4. Paul. ad Galath. cap. 4. in casu autem istius statuti agi-
21 tur de exclusione feminarum propter filios masculos, quod est fauorabile Ang. cõs. 389. num. 2. Corn. cons. 127. numer. 4. vol. 1. & cons. 323. num. 8. vol. 3. Socin. iun. consil. 1. num. 20. lib. 1. Paris. consil. 85. num. 29. lib. 2. Surd. decis. 9. num. 2. Calder. cons. 18. num. 3. de constit. Dec. in l. venia. num. 5. C. de in ius vocand. vbi plures citat, & dicit hanc esse magis communem opinionem. Gabriel. cons. 14. num. 13. lib. 1. vbi pariter dicit hanc opinionem esse veriorem, & crebrius approbatã. Villalob. comm. opin. in verb. statutum nu. 119. Brun. de statut. quòd stantibus mascul. art. 4. num. 6. vers. sed verior. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 7. num. 17. & ex professo Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 2. quæst. 2. nu. 17. & seqq. & habetur numer. cap. 27. & cap. vlt. Moysem ex ore Dei responsum accepisse, quod si filij masculi supersint, filię non succe-
22 dant. Ad id quod possit transmitti ius in habitu, non habet locum quando illud est conditionale, quia ius conditionale non transmittitur; Non pariter obstat l. si exhæredatus. ff. ad Syllanian. quia potest procedere quando filiæ feminæ decedunt post masculos, & sic amoto impedimẽto eorum per ipsorum obitum,

tum, quia tali casu censentur reintegratæ ac si retrò impedimentum non fuisset, vt dictum est, secus si decedunt ante ipsos masculos & sic impedimento eorum durante, quia tunc ius quod habebant succedendi post mortem eorundem masculorum, est conditionale, & non transmissibile, nec in contrarium dicit d. l. si exhæredatus: Non etiam obstat quòd impeditus interim moriens transmittit l. si q. s graui. §. fin. & l. seq. ff. ad Syllan. quia hæc iura habent locum in eo qui est impeditus propter timorem pœnæ: Nec pariter obstat d. l. illud. §. fin. ff. de bonor. possess. contra tabul. & l. ventre. §. & ideo. ff. de acquir. hæred. quia procedunt in eo qui futurus est hæres in omnem casum.

23 Declaratur tertiò casus, vt licet descendentes legitimam in bonis ascendentium non agnitam nec petitam ad hæredes transmittãt, secus tamen dicendum videtur de ascendentibus, quia si ascendentes decedant ante agnitam, vel petitam legitimam in bonis descendentium, illam secundum aliquos non transmittunt, & ratio huius partis est quia etsi legitima sit quota bonorum, non hæreditatis, tamen ea defertur iure hæreditario, & institutionis Bart. in. l. gerit. nu. 22. ff. de acquir. hæred. Socin. in l. 1. num. 32. in princ. & Ripa num. 157. & seq. ff. de vulg. & pupill. per tex. in §. aliud quoque capitulum. in auth. vt cum de appellat. cognosc. sed ea quę deferuntur titulo hæreditario, non transmittuntur ad hæredes sine aditione vel agnitione l. vnic. §. in nouissimo. C. de caduc. tollen. l. quoniam sororem. C. de iur. deliber. & in specie de ascendentibus quòd non transmittant hæreditatẽ descendentium non aditam, tradit Bart. in l. si infanti. num. 5. C. de iur. delib. Paul. de Castr. cons. 304. propè finem. vers. ex his relinquitur. lib. 1. Corn. cons. 1. num. 7. vol. 2. Bertrand. cons. 220. num. 2. vol. 7. Crauet. cons. 37. num. 4. Cuman. cons. 11. num. 2. Cui rationi non obstat quod filius transmittat legitimam non agnitam ad quoscunque, id enim procedit ex speciali iure suitatis, cuius vigore hæreditas patris censetur adita ipso iure per filium sine alia aditione l. in suis. ff. de lib. & posthum. l. 1. §. sciendum. ff. de suis & legitim. l. 1. §. qui sũt in potestate. ff. si quis omiss. caus. testam. & ita per hanc rationem tenet & tuetur Surd. cons. 341. per tot. vol. 3. Contrarium autem quod imò ascendentes legitimã eis debitam in bonis filiorum non agnitam nec petitam transmittant, tenuit Crauet. cõs. 312. num. 5. Cacous de legitima. §. nec vsufructu defraudari. num. 91. & secuta est Rota Rom. decis. 668. part. 1. diuers. & pro hac parte adducitur quòd quòad legitimam non est constituenda differentia inter ascendentes, & descendentes Bald. in l. si arrogator nu. 5. vers. secundo oppono. ff. de adopt. Aret. in l. ventre, col. pen. vers. licet enim legitima ff. de acquir. hæred. Verùm in hac difficultate sciendum est quòd regulariter legitima debetur iure hæreditario, & institutionis. d. §. aliud quoquè capitulum. in auth. vt cum de appellat. cognosc. & consequenter non potest hæres habere legitimam repudiata hæreditate Bart. in l. quia poterat. num. 5. vers. quæro. & ibi plenè Alex. nu. 10. ff. ad Trebell. Bald. in l. 3. C. de impub. & alijs substit. idem Alex. cons. 75. numer. 6. vol. 1. Castrens. cons. 296. num. 5. vol. 1. Socin. cons. 89. num. 23. lib. 4. Crauet. cons. 420. num. 5. Couar. in c. Rainutius. §. 11. nu. 11. de testam. & ratio est quia hæredis institutio diuidi non debet l. 1. l. 2. & l. si ex asse. ff. de acquir. hæred. quæ tamen regula fallit quando institutus habet substitutum ac etiam grauatus est legatis in legitima l. si libertus patrono. ff. de bonis libert. Bart. in l. gerit. num. 23. ff. de acquir. hæred. Paul. de Castr. in l. 3. C. de impub. & in l. quoniam in prioribus. num. 10. C. de inoff. testam. Ias. in auth. vnde si parens. num. 4. C. eod. quod procedit etiam si grauamen filio illatum non absorberet legitimam in totum Bart. in l. pro herede. §. seruos hæreditarios. ff. de acquir. hæred. Gulielm. de Bened. in c. Rainutius. verb. si absque liberis 2. de vulgar. subst. sub nu. 50. de testament. fallit secundò quando legitima relicta est iure legati. Natt. cons. 156. num. 1. vel quando quis institutus est in re certa dato alio cohærede vniuersali, tunc enim habetur loco legatarij l. quoties C. de hæred. instit. Fallit tertiò quãdo legitima debetur per viam contractus & dispositionis inter viuos. Bald. in l. si arrogator. numer. 5. vers. secundo oppono. ff. de adopt. Ias. in d. auth. vnde si parens. num. 4. C. de inoff. testam. Benedict. in d. c. Rainutius. verb. si absque liberis. 2. de vulgar. subst. num. 54. His igitur casibus in quibus legitima defertur sola sine hæreditate, vel in quibus defertur sine titulo institutionis quos recitat Ias. in auth. nouissima num. 23. 24. C. de inoffic. testam. puto verã esse partem affirmatiuam quod ascendentes legitimã in bonis descendentium non agnitam transmittant ex illa ratione quia ea quæ deferũtur beneficio legis titulo singulari non hæreditario transmittuntur etiam sine agnitione, vt dixi

dixi num. 2. & 3. In casibus autem in quibus legitima defertur cum hereditate, ego ex supradictis tenerem in puncto iuris opinionem negatiuam, quod ea non agnita per ascendentes non transmittatur, excepto casu d. l. si libertus patrono. ff. de bon. libert. & hoc modo tandem distinguit idem Surd. d. consil. 341. in fin. vol. 3. & est de mente Alex. consil. 150. in fin. lib. 2. Socin. consil. 150. num. 24. vol. 1. in praxi autem non recederem ab opinione affirmatiua pro transmissione, quia considerandum est quod legitima debet relinqui pietatis causa, idest vt neque filijs, neque parentibus desint alimenta, quorum loco succedit legitima Bart. in l. titio centum. §. titio genero. num. 6. ff. de condit. & demonstrat. Aret. in d. l. ventre. col. pen. vers. licet enim. ff. de acquir. hæred. & colligitur ex tex. in l. nam & si parentibus. ff. de inoff. testam. in causis autem pijs nō requiritur aditio, vel agnitio. Bart. in l. 1. nu. 66. C. de sacros. eccles. cum alijs multis congestis per Tiraq. de priuileg. piæ caus. priui. leg. 33.

24 Idem est quoque de Falcidia. d. l. quamquam. C. ad leg. Falcid. & idem est etiam de trebellianica, quæ pariter & eadem ratione etiā nō agnita, vel non acceptata trāsmittitur eodē modo, & ad eos omnes prout transmittitur legitima per tex. in d. l. quāquā. vbi Bald. & Paul. de Castr. & Ias. in l. si arrogator. nu. 18. ff. de adopt. & cons. 114. num. 3. vol. 4. etiam ad extraneos. Paris. cons. 45. num. 15. vol. 2. Roland. cons. 78. num. 8. lib. 1. & in tract. de

25 dote quæst. 47. num. 10. Ampliatur procedere, etiam si istud ius detrahendi legitimam, & Trebellianicam competat vni soli, vt in filio qui grauatus de restituendo, saltem si grauatus est sub conditione, detrahere potest non solùm legitimam, sed etiam Trebellianicam, c. Raynutius. c. Raynaldus. vbi Doctores. de testament. Bart. in l. quamquā. C. ad leg. Falcid. Ias. in authentica. res quæ. num. 3. C. commun. de legat. Paul. de Castr. in l. iubemus. num. 3. C. ad Trebellian. Guid. Pap. decis. 52. Crauet. cons. 50. Roland. cons. 12. & consil. 25. num. 9. lib. 1. cons. 26. nu. 23. & seqq. consil. 39. num. 8. lib. 3. & cons. 9. numer. 1. lib. 4. Gaill. obseruat. 121. lib. 2. Crass. in §. trāsmissio. quæst. 25. nu. 5. cum alijs per eos citatis; legitimam scilicet vti filius, & Trebellianicā vti quilibet extraneus grauatus. d. c. Rainutius, & c. Rainaldus de testam. Crauet. cons. 186. nu. 2. vers. nec obstat. Gaill. d. obseruat. 121. num. 1. lib. 2. Vincent. de Franch. decis.

26 11. nu. 3. nam istud ius detrahendi has duas quartas transmittitur ad hæredes eo modo; quo transmittitur ius eas detrahendi separatim. Ang. cons. 118. num. 1. & cons. 124. nu. 5. vers. ad secūdum. per tex. in d. l. quamquā. C. ad leg. Falcid. & l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoff. testam. Corn. consil. 116. vol. 2. Decian. respons. 99. nu. 7. lib. 3. Boer. decis. 250. num. 6. Roland. cons. 25. num. 8. lib. 1. Dec. cons. 236. num. 8. & cons. 238. nu. 4. Fabian. de Giocchis. in authentica. nouissima. numer. 279. C. de inoff. testam. Peregr. de iure fisci. lib. 5. tit. 1. numer. 79. & de fideicomm. art. 8. numer. 23. Crass. in §. transmissio. quæst. 25. num. 6.

27 Declaratur autem, nam si testator expressè prohibuisset detractionem trebellianicæ, & hæres eandem prohibitionem expressè acceptasset, tunc non transmitteret ius detrahēdi ipsam trebellianicam, quia sicut ipse non posset venire contra talem suam approbationem, minus venire possent hæredes eius, & sic quòd hoc casu ius detrahendi trebellianicam non transmittatur, tradit Roland. consil. 78. num. 13. 14. lib. 1. & illum refert ac sequitur Gutier. in l. nemo potest. num. 332. ff. de leg. 1.

28 Restat, vt videatur an istud ius legitimæ, & Trebellianicæ in alios transmitti possit via cessionis, vel conuentionis, & vera est pars affirmatiua, quod ius legitimæ, & ius Trebellianicæ cedi & donari potest. Bald. consil. 377. nu. 2. vol. 3. Ias. cons. 43. vers. primum, quod posito. lib. 3. & cons. 114. num. 3. lib. 4. Crauet. cons. 191. nu. 2. Tiraq. de retract. lignag. §. 29. glos. 3. num. 25. Peregr. de fideicom. d. art. 8. num. 23.

SVMMARIVM.

1 *Testamentum in quo præteritus est filius in potestate: est ipso iure nullum, etiam si filius illud non dicat nullum. num. 2.*

3 *Filius dicitur quodammodo dominus etiam in vita patris.*

4 *Duo domini in solidum esse non possunt.*

5 *Ius dicendi nullum testamentum patris trāsmittitur per filium, licet illud agnitum, vel intentatum non fuerit in eius vita non solū in descendentes ex beneficio leg. vnic. sed etiam in quoscunque etiam extraneos hæredes iure suitatis. 6.*

7 *Filiæ dotatæ, quæ stantibus masculis ex forma statuti non succedunt, non possunt testamentum ex capite præteritionis impugnare, nec ius illud impugnandi transmittere: etiam ipsis*

ipsis masculis mortuis. 10. ac etiam si dos est tantùm promissa 9.

Intellige in statuto penitus exclusiuo, secus in suspensiuo tantum. 12.

8 *Illi non rumpunt testamentum, quibus ab intestato nihil debetur.*

11 *Fæmina semel exclusa, semper remanet exclusa.*

13 *Extante statuto suspensiuo, quòd donec vel quousque super sunt masculi, filiæ fæminæ dotatæ non succedant; filia præterita transmittit ius dicendi nullum ad hæredes etiam si moritur ante masculum, & sic ante reintegrationem.*

14 *Nemo decedere potest pro parte testatus, & pro parte intestatus: intellige de iure communi, secus de iure statutario. 15.*

16 *Ius dicendi testamentum nullum transmittitur si est nullum ipso iure, secus quando non est ipso iure nullum.*

17 *Ius dicendi de nullitate testamenti non transmittitur in fiscum.*

CASVS XI.

Ius dicendi testamentum nullum, an transmittatur.

1 TEstamentum, in quo præteritus est filius in potestate, est ipso iure nullum. l. si filius qui in potestate. l. inter cætera. ff. de liber. & posthum. §. 1. instit. de exhæred. liber. quod am-
2 pliatur procedere etiam si filius illud non dicat nullum per tex. in l. 1. vbi Doctores. ff. de iniust. rupt. testam. d. l. si filius qui in potestate. ff. de liber. & posthum. & §. 1. instit. de exhæredat. liber. ibi; non constiterit testamentum; l. 3. §. ex his. ibi; semper; ff. de inoff. testam. & sic tenet Ias. in d. l. si filius qui in potestate. num. 1. & seqq. & ibi Socin. numer. 4. Dec. in l. posthumo. num. 9. vbi allegat iura, & ibi Ias. num. 25. qui dicit hanc esse veram, & communem sententiam. C. de bon. poss. cont. tabul. idem Socin. in l. si a primo. num. 2. ff. de liber. & posthum. Crauet. cons. 242. numero 4. Benedict. in repet. cap. Raynutius. in verb. in eodem testamento. part. 1. numero 93. & seqq. vbi alios allegat, & dicit de communi. Boer. dec. 196. numer. 1. vbi pariter de
3 communi. Et ratio est, quia patre mortuo fit continuatio dominij in filium, qui quodammodo dicitur dominus etiam in vita patris. l. in suis. ff. de liber. & posthum. ob id non potest pater alium hæredem facere, nisi prius priuet filium illa continuatione dominij, ne duo
4 reperiantur insolidum domini, & hæredes contra regulam. l. si vt certo loco. §. si duobus vehiculum. ff. commodat. l. quod contra. §. vni duo ff. de reg. iur. l. pen. §. pater. ff. de Castrēs. pecul. l. mæuius. §. duobus. ff. de leg. 2. & hanc rationem assignat Bart. in d. l. in suis. num. 8. & illum sequitur ibi Bald. Imol. & latè Ias. numer. 34. Sed Ang. in d. l. in suis. dicit aliam rationem assignari non posse, nisi quia hoc fuit introductum pro solemnitate, vnde sicut in alijs solemnitatibus non potest reddi ratio, putà cur magis septem, quàm octo, vel sex testes in testamento requirātur, ità nec in isto, & Ang. sequitur Paul. de Castr. & Raphael Cum. in d. l. si filius qui in potestate. ff. de liber. & posthum. Fulgos. & Roman. in l. posthumo. C. de contra tab. Alex. in d. l. in suis. nu. 10. & omnes alij, vt refert Ias. ibi nu. 34. vers. istam rationem. ff. eod. tit.

5 Ideo videndum est, an ius dicendi nullum testamentum patris transmittatur per filium, licet illud agnitum, vel intentatum non fuerit in eius vita: & quòd transmittatur ad liberos & descendentes beneficio leg. vnic. C. de his qui ant. apert. tab. tenet Bald. in l. filio præterito. in fin. ff. de iniust. rupt. testam. & ibi Imol. Alex. in l. emācipata. num. 7. C. qui admitt. Ias. in l. si à primo. numero 7. ff. de liber. & posthum. & in l. cum mota. num. 16. C. de transact. & omnes consentiunt; sed Pun-
6 ctus est, an transmittat iure suitatis ad quoscunque hæredes etiam extraneos, & pro affirmatiua facit tex. in l. vxoris abortu. C. de posthum. hæred. instit. vbi natiuitate posthumi præteriti rumpitur testamentum; & licet idē posthumus illicò decesserit, & consequenter non potuerit dicere nullum, tamen iam ruptū non restituitur, & sic apparet quod transmittitur. & tex. in l. si à primo. ff. de liber. & posthum. vbi morte filij præteriti in gradu substitutorum, non conualescit eadem substitutio, ergo videtur quod durat nullitas etiam post mortem, & ita tenet Bald. in d. l. filio præterito. in fine. vbi Imol. ff. de iniust. rupt. testam. idem Bald. in cap. sciscitatus. num. 9. vers. porrò. de rescript. Ias. in d. l. si à primo. num. 6. & 7. ff. de liber. & posth. Sed pro negatiua quòd non transmittatur iure suitatis tenet idem Ias. sibi contrarius. in l. cum mota. numer. 16. C. de trāsact. vbi dicit iure non probari, vt filius hoc trāsmittat iure suitatis ad extraneos heredes, & quod transmissio quæ fit per filiū ex potentia suitatis procedit, quando pater est mortuus ab intestato, ex eo quia tunc lex

illum

illum facit suum,& necessarium hæredem,vt declarat Bart.in l.si infanti.C. de iure delib. & in l. ventre.ff. de acquir. hæred. quæ ratio cessat quando filius vult transmittere contra testamentum patris. idem Ias.in l. si infanti. numer.16. C.de iur.deliber.& sequitur Bertrand.cons.213.vers.præterita.vol.3.& illos quoquè refert, ac pariter sequitur. Borgnin. de tut.& curat.num.70.idem etiam tenet Alciat.cons.67. col.2. lib.9.& Gulielm. de Benedict.in repet.cap.Raynutius.verb.mortuo itaquè testatore 2.num.149.Huic quidem vltimæ opinioni libenter acquiescerem, sed quia prçteritio filij non tollit suitatem,vt probatur per tex.in d.l.in suis.ff.de liber.& posthum. & per rationem Bart.superius consideratam.in eadem.l.in suis.num.8. quam sequitur ibi Bald.& Imol. & tuetur idemmet Ias. num.34.ideo nescio videre,quare etiam iure suitatis id non transmittat ad quoscũque: vnde sum cum prima opinione,quam vltra Bal. Imol.& Ias.in locis cit.tenent etiam Vasq.de success.progress.§.7.num.26.& seqq. & Gomez.var.resol.tomo 1.cap.11.num.8. signanter autem ius istud dicendi nullum testamentum patris transmittit ad matrem. Oldrad. cons.171.num.15.Alber.in l.pen.C.de inoff. testam.& eos refert Simon de Præt. de interpræt.vlt.vol.fol.216.num.39.

7 Declaratur primò casus procedere in dispositione iuris communis, secus autem extante statuto, quod stantibus masculis filiæ dotatæ non succedant; nocenim casu si filiæ dotatæ præteritæ sint,non possunt testamentum ex capite præteritionis impugnare, nec consequenter ad alios transmittere nam illi
8 non rumpunt testamentum, quibus ab intestato nihil debetur.l.posthumus. §. si quis ex his.ff.de inoff.testam.l.si quis filio exhçredato.in princ.ff. de iniust. rupt. testam. filiabus autem dotatis stante huiusmodi statuto nihil debetur ab intestato, neque pro legitima ex dictis infra in cas.17.nu.20. ergo non possunt rumpere testamentum, nec alijs ius rumpendi transmittere; Imò cum repellantur ab intestato, multò magis condito testamento repelluntur à contratabulando.§. item adoptiuos.instit.de hæred.quæ ab intest.defer.facit l.non putauit.in princ.ff.de bonor.poss.cont. tabul. & per hanc rationem sic tenet Bart. in l.fin.num.5.ff. ad Tertull.Alex. in l. filiæ dotem.numer.6.vers.& ista.C. de collat. & in l. Gallus.§.& quid si tantùm.num.16.& ibi Ias. nu.58.ff. de liber. & posthum. vbi post Bald. Ang.Imol.Raphael.Cum.Paul.de Castr.Roman. Capr. & Alberic. de Rosat. attestantur de communi.Campeg.in tractat. de dote per statut.lucrand.quæst.73. Signorol. cons.53. ad fin.& cons.250.col.3. cum pluribus concordantibus latissimè congestis per Tiraquel. qui etiam de communi sæpe testatur.in tract. primogen.quæst.53.num.22.Clar.in §. testamentum.quæst.42.numer.6.Ioseph.Ludou. decis.21.num.5.

9 Ampliatur primò hæc prima declaratio,vt procedat etiam si dos non fuit filiæ effectualiter soluta,sed tantum constituta vel promissa,adhuc enim eadem filia excluditur à dicto statuto,nec ideo præterita potest dicere testamentum patris nullum, vel consequenter ius dicendi nullum ad alios transmittere;quia receptum est quòd statutum excludens dotatã locum habet etiam in ea cui dos est solummodo constituta vel promissa,Bart.in l. titio centum.§.titio genero.num.5. ff. de condit. & demõstrat.Ias.in rubric.ff.solut. matrim. nu. 23.& ibi Ioann.Hannibal.numer.481. Bald. nouell.de dote part.1.nu.19.& 20. & in puncto quòd si extat statutum; vt stantibus masculis filia dotata non succedat; non possit filia præterita dicere testamentum nullum licet dos fuerit ei tantùm promissa,non autem effectualiter soluta, sic decisum fuit Perusij vt per Ioseph. Ludouic. decis. 21. num.7.& seqq. & subampliatur procedere non solùm quando dos constituta vel promissa est filiæ iam maritatæ, sed etiam quando constituta vel promissa est filiæ nuptui non traditæ, nec vllo matrimonio subsecuto: Bart.in d.l.titio centum.§.titio genero.num.5.ff.de condit.& demonstrat.Ias. in l. commodissimè. num. 3. ff.de liber.& posthum.Bald. Nouell. de dote part. 1.num.19.& 20.Niconit.in rubric.ff. solut.matrim.num. 147.& seqq. vbi hanc partem deffendit,& concordantes allegat.Brun. de statut.exclus. fæmin.art.6. quæst.7. num. 213. & seqq. vbi pariter alios recenset & nu. 222.in fine. dicit in practica & in iudicando non esse ab hac opinione recedendum.

10 Ampliatur secundò declaratio hæc quia etiam masculis deficientibus, adhuc tamen stante huiusmodi statuto, non posset filia dicere testamentum nullum, nec consequenter ius dicendi nullum ad alios trãsmittere. Bald. in l.si quis posthumos.§.si filium.vers.quæro in isto.ff.de liber.& posthum.Gabriel.de statut.conclus.4. numero 17.qui alios allegat;
11 & ratio est, quia fæmina semel exclusa propter masculos, semper & perpetuò remanet exclusa etiam masculis deficientibus, vt per om-

omnes, quos citat Gabriel. de statut. d. conclus. 4. nu. 1. & Tiraq. in l. si vnquàm. in verb. susceperit liberos. nu. 193. 194. & vltimo loco Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 1. quæst. 3. vbi ex
12 professo. Aliud tamen dicendum est, si in huiusmodi statuto extat aliqua dictio suspensiua; quousque; donec; quamdiu; vel quoad masculus superuiuat; tunc enim filia deficientibus masculis reintegratur, ita quod potest dicere nullum patris testamētum, iuxta Bart. in l. fin. §. quando. nu. 5. ff. ad Tertull. & in conf. 11. Bald. Castrens. Aret. Alex. & Ias. in l. si q̃s posthumos. ff. de liber. & posthum. idē Bald. in l. si quis filium. nu. 7. C. de inoff. testam. Tiraquel. in tractat. primogen. quęst. 53. nu. 24. cum pluribus cumulatis per Gabriel. de statut. conclus. 4. num. 16.

13 Sed retēnto thæmate istius statuti habētis dictionem suspensiuam, oportunè quęro si filia præterita præmoriatur masculo, & sic moriatur ante eius reintegrationem, an transmittat istud ius dicendi nullum ad hæredes: Ista quæstio dependet ex resolutione alterius difficultatis, An istud testamentum fuerit nullū ab initio, vel à die mortis masculorum, quia si fuit nullum ab initio, transmittitur ius dicendi nullum, sicuti dictum est in casu principali, & est tex. i l. si à primo. ff. de liber. & posthum. vbi filius transmittit licet decesserit antequā potuerit de nullitate agere: & in specie Bald. in l. 2. nu. 8. in fin. C. de liber. præter. & Laur. de Palat. de success. mascul. exclus. fęmin. per statut. in 1. part. princ. nu. 45. Si autē fuit nullum à die mortis masculorum tantùm, nō trāsmittitur quia tale ius adhuc non est in potentia ad aliquid. Bald. & Laur. de Palat. in loc. citat. Et quia iura quæ competitura sunt post mortē alterius, dicuntur conditionalia. l. quibus diebus. §. quidā titio. l. hæres meus. §. hæres meus. ff. de condit. & demonstr. & nō trāsmittuntur. l. vnic. §. sin autem aliquid. C. de caduc. tollend. In hac autem difficultate; quæ secundum Alex. in l. si quis posthumos. §. si filium. num. 2. in fin. ff. de liber. & posthum. ardua est, & ferè Collegia iuris Ciuilis in tota Italia fuerunt sibi contraria, tenenda est opinio quod testamentum fuerit nullum ab initio, & sic filia quæ fuit à patre præterita, & filio præmortua est, transmittat ius dicēdi nullum: & sic tenet Bart. in l. fin. num. 5. vers. respond. ff. ad Tertull. & cōs. 11. Salicet. & Bald. in l. 2. nu. 5. 6. & Alex. nu. 2. C. de liber. prętereit. Ang. & Imol. in l. ei qui soluendo. ff. de hæred. instit. Gabriel. d. conclus. 4. nu. 20. de statut. Ias. in d. l. si quis posthumos. §. si filiū. nu. 3. & seqq. & ibi Aret. & Alex. nu. 2. vbi dicūt hanc esse veriorem, & communiorem opinionem: mouentur, quia prohibitum ad tempus, post illud videtur permissum. l. imperator. ff. de postuland. permissum autem esse non potest, vt quis dicat testamentū nullum, nisi præsupponatur illud fuisse nullum à principio, idest tempore mortis testatoris, quia non potest præteritus dicere testamentum nullū, qui tēpore mortis non debebat de necessitate instituti. l. si quis filio exhæredato. in princ. ff. de iniust. rupt. testam. Et licet videatur dicendū hoc stare non posse, quod testamētum valeat in vita filij masculi, & postea desinat valere,
14 cum quis non possit decedere pro parte temporis testatus, & pro parte intestatus. l. ius nostrū non patitur. ff. de reg. iur. Vel quod filius masculus, qui semel fuit hæres, postea dū moritur desinat esse hæres. l. ei qui soluendo. ff. de hæred. instit. l. & si fine. §. sed quod Papinianus. ff. de minor. Vel aliàs quod filius interim non sit hæres, nec possit interim intentare actiones hęreditarias ex eo quia dum dubitatur, ne testamētum rumpatur, interim non potest adiri hęreditas. l. suus quoquè. ff. de hęred. instit. l. ventre. l. cum quidam. §. quod dicitur. ff. de acquir. hæred. nihilominus respondent hæc procedere in terminis iuris commu
15 nis; secus in casu prouiso per statutum, quia statutum benè facere potest, vt quis decedat pro parte testatus, & pro parte intestatus. l. miles ita. in princ. ff. de milit. testam. & pariter quod sit hæres ad tempus. authentica. hoc amplius. C. de fideicommis.

16 Declaratur secundò casus principalis, vt tunc demum ius dicendi testamentum nullū, & consequenter transmissio iuris dicendi nullum habeant locum, quando testamentum est nullum ipso iure, puta ob præteritionem filij in potestate, secus quando non est nullum ipso iure, sed opus est contratabulare, vt ob præteritionem filij emancipati cum causæ expressione, quia tunc testamentum non est nullum ipso iure. glos. & Doct. in authentica. ex causa. C. de liber. præterit. Ias. in l. si filius qui in potestate. nu. 13. vers. secundò. & num. 14. ff. de liber. & posthum. Et ità declarat Alex. in l. emancipata. nu. 7. C. qui admitt. & illum sequitur Gulielm. de Benedict. in repet. c. Raynutius. in verb. mortuo itaquè testatore. 2. numero 158. de testam.

17 Declaratur tertiò, quia ius dicendi de nullitate testamenti non transmittitur in fiscum; vt post Alciat. cons. 67. col. 2. lib. 9. tenet Peregr. de iur. fisc. lib. 5. tit. 1. num. 85.

SVMMARIVM.

1 *Ius dicendi testamentum nullum competit filio praeterito, & supponit nullitatem testamenti; Ius quarelandi de inofficioso competit filio nominatim exhaeredato, & supponit validitatem testamenti.*

2 *Instituto in minori summa, quàm legitima, hodiè non competit querella, sed ius petendi supplementum.*

3 *Querella inofficiosi, si est praeparata transmittitur ad extraneos haeredes; non praeparata non transmittitur; dummodo tamen à praeparatione per litem sopitam, vel aliàs non sit recessum 4. ex quibus autem dicatur praeparata. 5.*

6 *Querella inofficiosi etiam non praeparata transmittitur ad liberos etiam non suos 7. ampliatur. num. 8. & seq. Declaratur num. 10. & seqq.*

15 *Appositio temporis operatur renuntiationem post illud.*

CASVS XII.

Ius quarelandi testamentum de inofficioso, an transmittatur.

1 IVs quaerellandi testamentum de inofficioso est remedium diuersum à remedio praecedenti de dicendo testamentum nullum, quia illud competit filio praeterito, & supponit nullitatem testamenti: ius autem querellandi competit filio nominatim exhaeredato, l. 1. 2. & per tot. ff. de inoff. testam. l. non putauit, in princ. ff. de contratab. & supponit ipsius testamenti validitatem. §. aliud quoquè capitulum. authentico. vt cum de appellat.
2 cognoscit. Haec autem quaerella antiquitus competebat non solùm exhaeredato, sed etiam instituto in minori summa, quàm erat legitima, l. cum quaeritur. l. parentibus. C. de inoff. testam. Sed hodie is cui aliquid relictum est, etiam si sit minus legitima non habet quaerellam, sed potest petere supplementum legitimae, l. omnimodo. C. eod. tit.
3 Et quoàd transmissionem istius quaerellae duo casus considerantur, Primus est quoàd extraneos, nam ad eos quaerella praeparata transmittitur, non praeparata verò non transmittitur. l. posthumus. §. si quis instituta. & l. seq. ff. de inoff. testam. l. si pater, la. 1, l. scimus. §. fin. in fin. C. eod. tit. & ratio quare nõ praeparata non transmittitur ad extraneos ea est quia iniuria tollitur per dissimulationem. §. fin. instit. de iniur. igitur si defunctus nõ praeparauit quaerelam saltem faciendo aliquem actum ex quo constet se habuisse animum, & propositum quaerellandi testamentum de inofficioso ex his, quae inferius dicemus, censetur huiusmodi iniuria exhaeredationis esse sublata per dissimulationem, postquàm ipsa animi declaratio ad haeredes non transit. glos. in l. idem Pōponius §. fin. in verb. appareat, & ibi Bart. & Bald. ff. de rei vendic. Gabriel conclus. 3. nu. 74. de reg. iur. quam rationem adducit etiam Vasqu. in d. l. si pater. 1. numer. 5. C. de inoff. test. Declaratur, vt licet querel-
4 la dicatur praeparata per litem motam. l. quēadmodum. ff. eod. & consequenter etiam ad haeredes extraneos facta sit transmissibilis, tamen si sit recessum ab ista praeparatione per litem sopitam, vel alias eidem liti renunciatum sit, cessat transmissio; nec amplius quaerella ad eosdē extraneos transmissibilis est. l. nam & si. §. haeredi. & ibi Bart. ff. de inoff. testam. Bald. in l. cum mota. nu. 2. Ias. nu. 14. C. de transact.
5 Declaratur quoquè quia quaerella dicitur praeparata non solùm quando contestata est lis per exhaeredatum sed etiam quando idem exhaeredatus ad solam denunciationem, vel libelli dationem processit d. l. quemadmodū, ff. de inoff. testam. vel quando venit ad mouendū querellam inofficiosi & decessit l. posthumus. §. fin. ff. eod. vel quando accusationē solummodo comminatus est. d. l. quemadmodum; vel tandem quando habuit propositum mouendi querellam, & processit ad aliquem actum exteriorem ex quo constet de huiusmodi suo proposito. l. si pater. 1. C. de inoff. test. & ibi Paul. de Castr. numer. 2. & Vasqu. num. 5. vbi allegat alios, & dicit esse veram, & communem opinionem; adeo vt sufficit solummodo, quòd protestatus sit coràm vici-
nis se velle quaerellare testamentum, sic Aret. in l. cum ex causa. ff. eod. de inoff. testam. Se-
6 cundus casus est quoàd liberos, & constituo casum affirmatiuum quòd quaerella inofficiosi etiam non praeparata ad liberos transmittitur. l. si quis filiū. d. l. scimus. §. fin. C. de inoff.
7 testam. Ampliatur vt quaerella non praeparata non solùm trāsmittatur ad liberos, qui sunt sui, sed etiam ad eos qui non sunt sui, vt contra glos. Rayn. & Alber. tenet Salicet. in l. cū mota, quem sequitur Ias. ibi numer. 15. C. de transact. & in d. l. si quis filium. numer. 3. vers. quintò. Et facit. tex. in d. l. scimus. §. fin. qui generaliter loquitur. ibi; ad suam posteritatē; C. de inoffic. testam.

8 Ampliatur secundò, quia huiusmodi querella transmittitur etiam in nepotem aui nondum natum, neque conceptum de tempore mortis eiusdem aui Bald. in d.l. si quis filium numero 3. & ibi Paul. de Castr. numer. 4. vers. primò ergo. & Vasqu. num. 32. C. de inoff. testam. Ang. in §. posthumorum. vers. vltimus casus. instit. de exhæred. liber. vbi dicit hanc esse communem sententiam à qua non licèt recedere per tex. in l. vnic. C. de his qui ante apert. tabul.

9 Ampliatur tertiò, quia quærella non præparata transmittitur ad liberos nõ solùm aduersus testamentum patris, sed etiam aduersus testamentum matris per tex. in l. vnic. C. de his qui ant. apert. tabul. vbi hæreditas matris etiam non adita transmittitur ad liberos perinde ac si esset hæreditas patris, ergo idem dicendum est de hac quærella per quam acquiritur ipsa hæreditas l. oratio. ff. de sponsalib. & sic in specie Vasqu. in l. si pater. 1. num. 10. C. de inoff. testam.

10 Declaratur primo iste secundus casus, vt tunc demum quærella non præparata transmittatur ad liberos, quando filius exhæredatus decessit non adita adhuc hæreditate per hæredem scriptum, putà quia idem scriptus hæres distulit adire hæreditatem, & interim filius exhæredatus decesserit: ità in istis terminis decidit tex. in d. l. si quis filium. cuius tex. ratio ea fuit, vt nepoti ex filio exhæredato prouideret, quia facilè poterat casus occurrere, vt remaneret absque vllo adiutorio; nam si eius pater exhæredatus decessisset ante aditã hæreditatem, non habebat quærellam inofficiosi, quia quærella non potest intentari, vel præparari ante aditam hæreditatem. l. Papinianus. §. si conditioni. ff. de inoff. testam. l. scimus. §. illud. C. eod. tit. Et non pręparata non poterat transmitti, ob id eodem patre exhæredato interim decedente remanebat nepos absquè beneficio quærellæ; & si idem eius pater exhæredatus superuixisset auo testatori, tunc nec venire poterat ex lege Velleia, quæ locum habet solummodo, quando filius eidem auo prædecedit; vnde emanauit lex ista, vt quærella inofficiosi etiam non præparata per patrem, ob impedimentum non aditæ hæreditatis per hæredem scriptum transmittatur ad liberos; sed cessante huiusmodi impedimento, hoc est si hæres scriptus adiuisset hæreditatem, & sic filius potuisset præparare quærellam, tunc sicut eam non præparatam olim non transmittebat d. l. posthumus. §. fin. & l. seq. ff. de inoff. testam.ità non transmitteret hodie, & hanc limitationem tenent quoque Iacob. Butr. Martin. & Salicet. quos refert, & etiam sequitur Ias. in l. cum mota. num. 15. C. de transact. & Gulielm. de Benedict. in rep. cap. Raynutius. super verb. mortuo itaque testatore. 2. nu. 148.

11 Declaratur secundò casus iste vt locum habeat quando agitur de hæreditate ascendentis, tunc enim verum est, quod quærella non præparata transmittitur ad liberos eadem ratione, qua transmittitur etiam hæreditas non adita; secus quando agitur de hæreditate fratris vel sororis, nam quærella quæ fratri vel sorori competit contra testamentum fratris, vel sororis ob institutam turpem, vel infamẽ vel vilem personam iuxta l. fratris. l. fratres. C. de inoff. testam. non transmittitur, nisi sit præparata, quia hæreditas fratris similiter nõ transmittitur nisi sit adita; ita tenent, & declarant Petr. & Cyn. & post eos Bald. in l. scimus. §. fin. C. de inoff. testam. & consil. 432. num. 2. vol. 3. Ang. in l. nam & ijs. num. 2. ff. de inoff. testam. Paul. de Castr. in l. si quis filium. num. 3. & ibi Ias. num. 3. C. de inoffic. testam. idem Ias. in l. si pater tuus. C. eod. tit. qui etiam dicit quod glos. ibi contraria ab omnibus reprobatur; & cum eis transit Benedict. in repet. c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore 2. num. 146. namque hoc non reperitur iure expressum, ideo standum est regulæ quòd non præparata non transmittitur. l. pręcipimus. in fin. C. de appellat. l. ab ea parte. ff. de probat.

12 Declaratur tertiò non procedere in ascendentibus exhęredatis, quia ascendentes non transmittunt quærellam non præparatam aduersus testamentum filiorum etiam ad suos liberos. Ang. in d. l. nam & ijs. num. 2. ff. de inoff. testam. Raphael. Fulgos. in d. l. scimus. §. fin. C. eod. & illos sequitur Ias. in d. l. si quis filium. num. 3. vers. secundò. C. eodem tit. Berengar. in repet. l. in quartam. num. 101. ff. ad leg. Falcid. Gozadin. in l. qui se patris nu. 194. C. vnd. liber. Roland. cons. 39. num. 15. lib. 3. Guliel. de Benedict. in reper. d. cap. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 147. de testament.

13 Declaratur quartò hic secundus casus, vt tunc quęrella non pręparata ad liberos transmittatur, quando ijdem liberi sunt hęredes filij exhæredati, quia hęc transmissio non fit ad liberos, nisi sint hęredes eiusdem exhęredati, cùm liberi ex persona tantùm ipsius exhęredati venire possint. vt not. in l. qui se patris. C. vnd. liber. & in l. si quis filium. ff. de acquir.

acquir.hered.& sic tenet in terminis Paul. de Castr.in l.si quis filium,nu.3. quem sequitur Ias.ibi nu.3.vers.sextò.C.de inoff. testam. & Guiel.de Benedictis in d.c.Raynutius.super verb. mortuo itaque testatore.2.num.148.

14 Declarantur isti duo casus, nam quærella inofficiosi etiam si sit præparata non potest transmitti in quatuor his casibus:primò quãdo pater commisit ingratitudinem circa testatorem; secundò quando eidem patri certa quantitas relicta est etiam si est minor legitima; tertiò quando pater repudiauit quærellam; quartò quando tacuit quinquennio,hæc habentur in l. si quis filium.C. de inoff. testam. & ratio primi ex istis quatuor casibus ea est, quia iura permittunt ingratum exhæredari. §. aliud quoque capitulum, in authentico, vt cum de appellat. cognoscit, nec ei concedunt quærellam contra testamentum parentum, l.liberi.C. de inoff. testam. ob id illam transmittere nõ potest in alios.l.traditio.ff.de acquir.rer.domin. ratio secundi est,quia ad obuiandum subuersionibus testamentariæ dispositionis,statutum est à Iustiniano, illum cui quantitas minor legitima relicta est agere posse ad eiusdem legitimæ supplementum, quærellam autem inofficiosi eidem non dari. l.omnimodo. C. de inoff.testam.vnde illam ad alios pariter transmittere non potest.l.nemo plus.ff.de reg.iur. Ratio tertij casus est ea cum dicto, cum quo concordat tex.in l. Papinianus.§.si quis post rem. & l. nam etsi.§. hæredi. ff. de inoff. test. & glos. in l. cum mota.in verb. per vos.C. de transact. & ratio rationis est, quia renunciatio excludit omne ius, omnemquè regressũ. l.quæritur.§.si venditor. ff.de edilit. edict. l. post quàm liti.l.si quis in conscribendo.C.de pact. Crauett. cons. 114. num. 10. Roland. cons. 95. num. 34. lib. 1. ideo non potest ad alios transmittere, quod ipse non habet pro se.c.nuper.§. nos autem.de donat. int. vir.& vxor. l.ex empto.in princ. ff.de action.empt. ratio autem quarti casus est, quia quærella inofficiosi excluditur quinquennio. l. adolescentiæ. C.in quib.caus.in integr. restit. non est necessar.l.contra maiores. l.si quis filium. in fin.C.de inoff.testam.elapsoquè hoc tempore præsumitur eidem quærellæ renunciatum, quia sic est natura limitati tẽporis. l.sicut. in fine. C.de præscript.30. annor. & per illum tex. Bald. in l.obseruare. §. proficisci. num.5. vers. respondeo. ff.de offic. proconsul. Alex. cons.3. num. 6. lib.7. Dec. cons. 419.
15 num. 8. appositio enim temporis operatur renunciationem post illud tempus, probat Tiraq. de retract. conuent. §.1.glos. 2.num. 51. iccirco tanquàm exclusa, & renunciata transmitti non potest. l. si liberam. C. quod cum eo.

16 Declarantur quoquè ijdẽ duo casus, quia licet ad liberos filij exhæredati transmittatur quærella aduersus testamentum aui, non tamen possent ijdem nepotes, si essent præteriti ab auo, dicere testamentum eiusdem aui nullum si viuebat eorum pater, quia nepotes dum viuit eorum pater, non sunt instituendi, nec exhæredandi, nec ideo rumpunt testamentum l. si quis filio exhæredato. in princ. ff.de iniust.rupt. l.si quis posthumos. §. si filium. ff.de liber. & posthum. quamuis bene instituendi, vel exhæredandi sint si pater eorũ decedat ipso auo testatore viuo l. posthumorum. ff. de iniust.rupt. §.posthumorum.in stit.de exhæred.libetor.

SVMMARIVM.

1 *Tenor leg.hac edictali,C.de secund.nupt.*
2 *Ius quærellandi vigore leg.hac edictali transmittitur ad liberos liberorum prioris matrimonij: Ad hæredes autem extraneos secus. 3.*
4 *Ius quarellandi vigore l. hac edictali non potest transmitti per viam cessionis in alios, quàm in filios,& descendentes suos.*
5 *Vxor transiens ad secunda vota amittit proprietatem omnium bonorum acquisitorum ex substantia primi coniugis etiam donationis propter nuptias ac dotis ab eo constituta.*
6 *Filius prædecedens parenti secundò nubenti transmittit omnia bona quæ acquisiuit ex substantia primi coniugis; etiam ad extraneos hæredes. 7. ac etiam si non est conquæstus de dictis secundis votis. 11.*
8 *Coniux transiens ad secunda vota infert iniuriam filijs primi matrimonij, ac etiam priori marito.*
9 *Iniuriam patris filius remittere non potest.*
10 *De priuatione ad habitum non datur regressus.*
12 *Consensus vel remisio non inducitur ex taciturnitate vel patientia in his quæ contradicendo non potest quis impedire.*

CA-

CASVS XIII.

Ius quarellandi ex l. hac edictali, vtrum transmittatur.

1 LEge sancitum, & iusta ratione ordinatum est non posse coniugem ad secunda vota transeuntem plus dare secũdo coniugi, vel ei aliquo titulo relinquere, quàm vni ex liberis primi matrimonij, cui minus dedit, vel reliquit, & si quid eidem secundo coniugi plus dedit, vel reliquit, id tanquàm inualidè datum & relictum ad dictos liberos primi matrimonij æqualiter diuidendũ spectare. l. hac ædictali. C. de secund. nupt. §. optime vero. in authentico. de nupt. cuius legis intellectum latè per ampliationes, & fallentias examinat Gabriel conclus. 4. de secund. nupt. Cum ergo dicti liberi prioris matrimonij ius habeant quærellandi testamentum, donationem, vel aliam parentum dispositionem de huiusmodi excessiuitate, nunc quæritur, an tale ius quærellandi transmittant ad liberos, & alios hęredes suos; ita vt liberi, & alij hęredes ipsorum liberorum possint instituere quærellam de hac excessiuitate, sicut poterant dicti liberi prioris matrimonij: Et pro solutione distinguẽdum est inter liberos, & hęredes extraneos; ad
2 liberos enim liberorum prioris matrimonij ius illud quęrellandi vigore. leg. hac ędictali transmittitur. authentica. ad eos. C. de secũd. nupt. d. §. optime vero. vers. palàm quoquè. in authentico. de nupt. Bertrand. in repet. d. l. hac ędictali. super vers. si vero plus. num. 18. Paul. de Castr. cons. 368. nu. 2. lib. 2. Crauet. cons. 142. num. 6. Gabriel. conclus. 4. nu. 49.
3 de secund. nupt. Ad hęredes autem extraneos minime transmittitur. idem Bertrand. in d. l. hac ędictali. super vers. si vero plus. num. 18. notat Paul. de Castr. in d. consil. 368. num. 2. lib. 2. Crauet. d. cons. 142. num. 6. & facit tex. in d. authentica. ad eos. C. de secũd. nupt. ibi; ad eos solos; & in d. §. optime vero. vers. palã quoquè. ibi enim vocantur solummodo filij, & sic descendentes, ideoque videntur exclusi hęredes extranei; liberis namque & descendẽtibus competit beneficium istius legis ob iniuriam factam priori matrimonio, & in pęnam coniugis transeuntis ad secunda vota glos. in d. §. optimè vero. in verb. quippe. in authentico. de nupt. quę ratio cessat in hęredibus extraneis.

4 Consequenter autem non possunt liberi dicti prioris matrimonij ius istud quęrellandi alijs, quàm filijs, & descendentibus suis cedere, quicquid in contrarium dixerit idem Bertrand. in loco cit. numer. 19. attento quod ea quę ad hęredes transmissibilia nõ sunt, neque per cessionem ad eos transire possunt. l. ex pluribus. ff. de administr. tut.

5 Et quod dicitur de pæna leg. hac ædictali, idem est quoque de pæna leg. fæminæ, namquè statutum est in pænam parentis secundò nubentis vt filij primi matrimonij lucrentur omnia bona quoquo modo eidem secundò nubenti obuenta ex substantia primi coniugis præter quàm quoad vsumfructum in diẽ eius vitæ d. l. fæminæ. l. generaliter. C. de sec. nupt. §. si vero sit soboles. in auth. de nupt. Bald. in l. si liberis. C. eod. tit. de sec. nupt. Dec. cons. 230. num. 1. Natta cons. 466. num. 1. Roland. cons. 62. num. 10. & seq. vol. 1. & ista conclusio procedit etiam quando ex pacto, statuto, vel consuetudine vxor lucratur donationem propter nuptias, vel maritus dotem, quia quilibet eorum tenetur id quod lucratur reseruare filijs ex primo matrimonio, si transeat ad secunda vota, ita Bald. in auth. ex testamento. num. 6. & in auth. vxore C. de sec. nupt. & sic etiã tenuerunt Roman. Salic. Castrẽs. Alex. Corn. Socin. Cremẽs. Ias. Dec. Ripa, Alciat. Io. de Garon. Arelat. Ruin. Ioan. Lup. & Boer. quos omnes citat, & eorũ sententiam defendens sequitur Roland. in tract. de lucro dot. quæstio. 86. per totam, & alios citat Phanuc. in eod. tract. §. 8. num. 13. & Alba cons. 68. num. 4. & procedit quoque in dote à marito constituta, quia pariter venit filijs reseruanda Paul. de Castr. cons. 149. & cõs. 150. lib. 2. Ripa in d. l. fæminæ. nu. 50.
6 si ergo contingat filios ipsos prædecedere parenti secundò nubenti dictorum bonorum vsufructuario pariter transmittunt huiusmodi lucrum ad suos hæredes. §. prospeximus. in auth. de non elig. sec. nub. §. venient. in auth. de nupt. Aret. cons. 40. num. 4. Dec. cons. 87. nu. 3. propè finem & num. 4.

7 Ampliatur conclusio, quia illud transmittunt non solùm ad descendentes sed etiam ad extraneos hæredes; quod tamen sciendum est valdè controuersum esse inter Doctores, nàm pro negatiua quòd imò filij pręmorientes parenti ad secundum matrimonium transacto, non transmittant ad hęredes extraneos proprietatem bonorum primi coniugis, qua priuatus erat secundò nubens, sed ea spectet ad dictum coniugem secundò nubentem superstitem

stitem adducitur tex. in d. l. feminę. §. illud. in fin. C. de secund. nupt. vbi habetur quòd si non extant filij prioris matrimonij, vel ij nati decesserint, proprietas dictorum bonorum spectat ad coniugem qui ad secunda vota transiuit; ad idem facit tex. in §. quoniam infirmas. ī auth. de nupt. vbi premortuis liberis nemo potest infringere alienationem lucrorum factam à parente qui per secundas nuptias priuatus erat eorum proprietate, ex quo infertur de his lucris non posse institui heredem extraneum, quia aliàs posset alienationē predictam infringere: Preterea priuatio proprietatis bonorum primi coniugis inducta est in fauorem filiorum dicti primi matrimonij ob iniuriam & offensam eis illatam ex secundo matrimonio d. §. prospeximus. & d. §. venient. ideo cessante causa, hoc est morientibus omnibus filijs superstite ipso parente debet cessare effectus. l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patronat. c. cum cessante. de appellat. & hanc opinionem sic in specie tenet Mathesilan. de success. ab intest. 2. part. princ. num. 22. & cum eo transit Ang. Aret. in §. preferuntur. sub. num. 3. vers. item dubitari. instit. de senatus cons. Tertull. Aret. cons. 40. num. 4. Crauet. cons. 513. nu. 2. Cancer. var. resol. lib. 3. cap. 21. nu. 351. cum alijs multis congestis per Boer. decis. 185. numer. 17. Ceuall. de comm. contr. comm. quest. 671. Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 89. num. 37. & Gabriel. de secund. nupt. conclus. 1. num. 23. Pro affirmatiua verò quòd istud lucrum transmittatur etiam ad extraneos heredes, consi-
8 deratur quòd amissio ipsius proprietatis inducta est nō solùm ob iniuriam illatam filijs primi matrimonij, sed ēt ob iniuriā illatā primo marito cuius anima per secundum matrimonium contristatur. §. nos igitur videntes. & §. seq. in auth. de nupt. icc irco cessante iniuria filiorum non cessat iniuria patris arg. tex. in
9 §. affinitatis. instit. de nupt. maximè cum filij non possint iniuriam patris remittere. l. in persona. & ibi glos. in verb. quin. ff. de pact. secūdò stringit tex. in d. §. prospeximus. in fin. in auth. de non elig. sec. nub. is enim loquitur de hæredibus lege venientibus, ibi; & moriēs hoc transmittet ad suos hæredes qui ex lege vocantur; ergo intelligitur etiam de extraneis institutis, Nàm lege obuenire hæreditas dicitur etiam ea quæ ex testamento defertur l. lege obuenire. ff. de verb. signif. Tertiò adducitur tex. in §. cum igitur. in auth. de non elig. secund. nub. in illis verbis: si quidem filius masculus aut femina fortè testetur secundum legem venire adscriptos hæredes: quartò facit etiam tex. in §. si igitur legitimè. in auth. de nupt. ibi: sicut enim licebat relinquere alicui extraneorum: quintò quia transiens ad secunda vota remanet priuatus proprietate dictorum bonorum ei obuenientium ex substantia primi coniugis, d. §. si verò sit soboles. & §. si vero solum. in auth. de nupt. ideo non potest amplius ad ipsam proprietatē aspirare, semel enim exclusus propter filios remanet perpetuò exclusus, nec reintegratur etiam mortuis ipsis filijs. Bart. in l. fin. §. quando. num. 2. propè finem. ff. ad Tertull. Dec. cons. 87. num. 1. Tiraq. in l. si vnquam. verb. susceperit liberos. num. 193. & seq. C. de reuoc. donat. Gabriel de statut. conclus. 4. num. 1. Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 1. quest. 3. namquè de priua-
10 tione ad habitum non datur regressus. l. qui res. §. aream. ff. de solut. igitur necessariò concludendum est filios præmorientes non impediri, quin huiusmodi lucrum siue proprietatē & iura quæ habent in dictis bonis ad heredes extraneos transmittere, & de eis pro sua voluntate disponere possint: Et hanc opinionem quam ex præmissis veriorem esse puto, tenet & tuetur Bologn. in addit. ad eundem Matthæsil. de success. ab intest. 2. part. princ. num. 23. 24. Ioan. de Garron. in auth. ex testamento. nu. 79. C. de secund. nupt. & in rubric. num. 124. & Bertrand. in d. l. hac edictali. super vers. si vero plus. num. 18. vers. & licet. C. eod. tit. de sec. nupt.

Nec obstat tex. in l. feminæ. §. illud. C. de sec. nupt. & in §. quoniam infirmas in auth. de nupt. is enim intelligendus est, vt procedat quando liberi decedunt ab intestato, secus quando condito testamento; nec pariter obstat cessatio rationis, quia iam dictum est rationem non cessare, cùm priuatio proprietatis inducta sit non solùm propter iniuriam filiorum sed etiam propter iniuriā primi mariti; nec obstat denique autoritas Doctorum ex aduerso adductorum, quia exceptis Matthæsil. Ang. Aret. Crauet. Aretin. & Cancer. cæteri hoc non dicunt quòd filij præmorientes non possint sibi ex testamento instituere hæredes extraneos in huiusmodi lucris, imò eorum plures specificè loquuntur de præmorientia ab intestato.

11 Declaratur ista conclusio, quia licet filij primi matrimonij lucrentur bona acquisita parenti ad secundas nuptias cōuolato ex substantia primi coniugis ob transitum ad dictas secundas nuptias, eaquè premorientes eidem parenti secundò nubenti transmittant ad eorum

rum hęredes tàm extraneos,quàm descendẽtes; nihilominus hoc procedit secundum aliquos,quando ipsi filij in vita conquæsti sunt de dicto transitu ad secunda vota,secus si viuentes semper tacuissent, quia tunc censerentur iniuriam eis illatam ex dictis secundis nuptijs remisisse,& consequenter bona ipsa non lucrarentur,nec ea ad alios transmitterent.sic enim voluerũt. Dec. cons.206.nu.4.& seqq. Ripa in l.feminæ.num.30.vers. ex quo infertur.C.de sec.nupt.Paris.cons.29.num.84. & seqq.lib.3.Roland.cons.81.nu.13.& seqq. lib.3.Gabriel de sec.nupt.conclus.1.numer. 26.Menoch.consil.155.num.16.& ante eos Bald.in auth.ex testamento.vers. sed statim quæro.C.eod.tit.de sec.nupt.ducuntur eadẽ ratione,quia pater vel mater secundò nubens incurrit pęnam amissionis dictorum bonorũ ob iniuriam quam infert filijs primi matrimonij, quæ iniuria cessat illis volentibus, cùm scienti & volenti non fiat iniuria l.1.§.vsque adeo.ff.de iniur.l.cum donationis.C. de transact.c.scienti.de reg.iur.in 6.adducunt etiam tex.in l.fin. C. de reuoc. donat. vbi sciens ingratitudinem donatarij, & tacens videtur eã remittere. Quibus tamen non obstantibus arbitror huiusmodi iniuriam non censeri remissam & sic firmam remanere conclusionem quòd filij primi matrimonij lucrantur bona omnia obuenta parenti secundò nubenti ex facultatibus primi coniugis excepto vsufructu vita sua durante, eaque præmorientes ad quoscunque suos hæredes transmittunt etiã si de dicto transitu ad secundas nuptias in vita non sint conquæsti, & moueor ex eo, quia taciturnitas & patientia alicuius non inducit consensum, vel remissionem in his quæ possunt fieri eo inuito & quæ ipse contradicendo non potest impedire. l. sępe. §. cur autem. ff. de re iud. l. titia. §. lutia. & ibi glos. in verb. non esse. ff. de leg. 2. l. Caius. ff. de pignorat. act. vbi subscribens testamento, in quo res sua legatur alteri non videtur legato cõsensisse; & glos.ibi in verb. non obesse. circa medium, reddit rationem, quia contradicendo non poterat impedire ne testator rem alienam legaret, quam glos. approbat ibi Bart.num. 2. idẽ dicit glos. vlt. in c.nonne.de præsumpt.glos.in cap. Diaconus.in verb. tacuerit. dist.27.glos.1. in cap. plerunque 2.quęst.7. glos. in l. fideiussor. la 2.§.pater.in verb.manifestum.ff.de pignor. idem Bart. in l. quæ dotis. num. 22.in fin. & Ias.num.95.ff.solut. matrim.Curt.iun.cons. 34.num.5. Crot.in l. filiusfamilias. §. diui. num.148. ff.de legat. 1. Paris.cons.93. num. 45.vol.1.Bero.cons. 64. num. 13. vol.1.Tiraq.de retract.consang.§.1. glos.9. nu. 149. Sed filij non possunt impedire ne pater vel mater vidua matrimonium contrahat, cùm matrimonia sint libera. cap.cum locum. cap. requisiuit. cap. gemma. de sponsalib. & sua contradictione non obstante potest secundò nubere, igitur taciturnitas & pacientia filiorum non operatur consensum nec consequẽter remissionem iniuriæ, & sic in his terminis & per hanc rationem tenet Io. de Garron. in rubric. C.de secund.nupt.num.118.Sanchez de matrim.lib.7.disput.89.num.44. & nouissimè Surd.cons. 164.numer.45. vol.2. Vltra quod consensus, vel taciturnitas filiorum nõ potest remittere iniuriam parenti defuncto illatam ex secundis nuptijs.Socin.iun.consil. 71.numer. 11.vers.applicando.vol.2. ad hoc facit d.l.in persona. & ibi glos. in verb. quin. ff.de pact.& in l. 1.§. vsquè adeo.ff.de iniur.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio alienandi facta hæredi transit ad hæredes ipsius hæredis, & eos capit.*

2 *Conditio concepta in hærede potest impleri in hærede hæredis.*

3 *Hæres hæredis venit appellatione hæredis in dispositione legis, & hominis & etiam in materia stricta,& odiosa.*

4 *Alienandi prohibitio facta expresso nomine hæredis, censetur personalis, & ad hæredes ipsius non transit. Fallit si causa prohibitionis durat etiam in personis hæredum hæredis, & facta est dispositiuè.5. Fallit item si non esset prapositum nomen proprium, sed nomen appellatiuum.6.*

7 *Alienandi prohibitio facta hæredi non transit ad hæredes hæredum,nec eos comprahendit vbi apparet esse restrictam ad hæredes tantùm: puta si dictum esset,dictos, infrascriptos.8. Vel ipse,ipsa,ipsum.9.*

10 *Pronomen,ipsum,est demonstratiuum ad oculum:idem de verbo,hic,hæc,hoc,ille, vel eidem.*

11 *Alienandi prohibitio facta sub pæna non transit ad hæredes.*

12 *Alienandi prohibitio facta filijs non transit ad nepotes, nec eos afficit; Fallit si est facta in rem 14. Fallit item quando ratio prohibendi est generalis adeo comprahendens nepotes,sicut filios.15.*

13 *Appellatione filiorum non continentur propriè*

priè nepotes, sed ex quadam interpretatione, quæ interpretatio non procedit in odiosis.

16 *Alienandi prohibitio facta hæredi transit ad hæredes ipsius hæredis usque ad quartum gradum post testatorem, & non vltra.*

17 *Alienandi licentia an transeat ad hæredes vel contra hæredes & num. seqq.*

CASVS XIIII.

Prohibitio & licentia alienandi, an & quando ad alios transitoria sit.

1 Rohibitio alienandi facta hæredi simpliciter transit ad hæredes ipsius hæredis, ita quod etiam hæredes hæredis comprehendit. Bart. in l. filiusfamilias. §. diui. num. 21. ff. de leg. 1. & ibi Iaſ. num. 110. Crott. numer. 129. Ferdin. Loaz. num. 188. & Ripa numer. 109. qui dicit communiter Doctores trãsire cum Bart. & sequitur etiam Roman. conſ. 457. in 1. dub. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. gloſ. 6. num. 24. Dec. in l. qui per successionem num. 6. ff. de reg. iur. Socin. sen. conſ. 116. num. 3. verſ. ad secundũ. vol. 3. Curt. iun. conſ. 255. num. 3. Alex. conſ. 36. numer. 4. & seqq. vol. 3. Iaſ. in l. si quis filiumfamilias. §. fin. ff. de acquir. hæredit. Roland. conſ. 70. num. 40. lib. 3. Craſſ. in §. hæreditas. quæſt. 10. num. 3. verſ. hinc eſt. mouetur Bart. per tex. in l. ſicut. §. ſi debitori. ff. q. b. mod. pign. vel hypoth. ſoluit. qui licet loquatur de permiſſione, tamen idem eſſe dicit in prohibitione. arg. l. pater. §. fundum. ff. de leg. 3. & facit ratio, quia hæres hæredis, etiam testatoris eſt hæres. l. fin. C. de hæred. instit. Vaſqu. de succeſſ. progreſſ. §. 3. nu. 11. Craſſ. in §. hæreditas. quæſt. 10. num. 1. & appellatione hæredis continentur hæredes hæredis. l. hæredis. appellatione. ff. de verb. ſignif. ideo
2 conditiones quæ debent impleri in forma ſpecifica. l. q. hæredi. l. mæuius. ff. de condit. & demõſtr. ſi cõcipiantur in hęrede dicũtur impleri in hærede hęredis. l. cũ ita datur. §. ex his. ff. de condit. & demonſtr. l. ſi peculium. §. hæredi. l. ſi ſtatulibera. §. nõ ſolum. & §. ſi filius. l. ſeruus ſi hæredi. in princ. ff. de ſtatuliber. quę
3 concluſio, vt hęres hęredis ſit propriè hęres, & contineatur appellatione hęredis, procedit non ſolùm in diſpoſitione legis, ſed etiam in diſpoſitione hominis, puta in vltimis voluntatibus, & contractibus. Cęphal. conſ. 392. num. 57. lib. 3. qui teſtatur de communi, imò procedit etiam in materia ſtricta, & odioſa, vt in ſtatutis, prout de communi refert Craſſ. in d. §. hęreditas. quęſt. 10. num. 3.

4 Declaratur primò caſus, vt procedat quando prohibitio facta eſt indefinite, vel per nomen appellatiuum hęredis; vt prohibeo hęredem ne alienet; ſecus quando facta eſſet expreſſo nomine ipſius hęredis, tunc enim prohibitio eſſet perſonalis, & non tranſiret ad hęredes eiuſdem hęredis. Bart. in l. Lucius. §. sẽproniç. num. 2. ff. de leg. 3. Iaſ. in l. filiusfamilias. §. diui. num. 112. in 1. lect. & num. 150. in 2. lect. Crott. num. 131. ff. de leg. 1. Alex. conſ. 56. nu. 2. verſ hoc expreſſius. lib. 1. Dec. in d. l. qui per ſucceſſionem. num. 7. ff. de reg. iur. Crauett. conſ. 243. num. 1. Roland. conſ. 70. num. 41. lib. 3. Petr. de fideicom. quæſt. 2. num. 37. Surd. deciſ. 125. nu. 2. & conſ. 123. num. 14. vol. 1. Bertrand. conſ. 131. num. 17. vol. 4. Menoch. conſ. 200. nu. 98.

5 Subdeclaratur primò hęc prima declaratio, quia ſi cauſa prohibitionis duraret in perſonis hęredum hęredis; vt ſi teſtator prohibuit Titium hęredem ſuum alienare domum ſuam vel caſtrum eò quia fuit maiorum ſuorũ, vel turrim quę eſt propugnaculum totius familię & ſic ex affectione, quam habebat ad illam domum, caſtrum, vel turrim, vel prohibuit hęredi, ne alienaret bona extra familiam quia volebat, vt ea in ſua familia remanerent; tunc etiam ipſa prohibitio ad eoſdem hæredes hæredum tranſiret etiam ſi ea facta eſſet per nomina propria. Sic Ripa in d. l. filiusfamilias. §. diui num. 110. Iaſ. num. 152. in 2. lect. Crott. num. 132. Ferdin. Loaz. numer. 189. verſ. ſecundò. ff. de leg. 1. Surd. conſ. 67. num. 23. li. 1. Oſaſch. deciſ. 49. nu. 5. Curt. iun. conſ. 43. num. 11. Roman. conſ. 457. num. 1. Petr. de fideicom. quæſt. 5. num. 81. & ſeqq. & ratio eſt quia diſpoſitio ampliatur per rationem. l. cũ pater. §. dulciſſimis. ff. de leg. 2. ſed tamen adhuc aduertẽdum eſt quod ſubdeclaratio hęc, vt cauſa prohibitionis facta nominatim hæredi tranſeat ad hæredes ipſius hæredis, & eos includat quando ea durat etiam in perſonis eorum; procedit ſi ipſa cauſa vel ratio prolata eſt diſpoſitiuè, ſecus ſi enunciatiuè, vt ſi teſtator dixit; ita enim fiet ne bona mea exeant de familia mea; namque hoc caſu quia verba iſta ſunt enunciatiua, & non diſponunt, ob id prohibitio ad hæredes hæredis non tranſiret. idẽ Ripa in d. §. diui num. 110. Crott. num. 135. Ferdin. Loaz. num. 190. verſ. vltimò. & Roman. conſ. 457. num. 1.

6 Subdeclaratur ſecundò hæc prima declaratio,

ratio, nam ad hoc vt prohibitio dicatur facta
nominatim, & consequenter non transeat ad
hæredes hæredis, requiritur quod sit præpo-
situm nomen proprium eiusdem hæredis,
quia si præpositum esset nomen appellatiuũ
hæredis, prohibitio de alienando non esset
personalis, sed transiret ad hæredes ipsius hę-
redis. Crott. in l. filiusfamilias. §. diui. num.
131. Ferdinand. Loaz. numero 189. ff. de
leg. 1. & de hoc satis dicam in cas. 51. num.
16.
7 Declaratur secundò casus, vt generaliter
locum non habeat vbicunque apparet prohi-
bitionem alienandi esse personalem, & ad hę-
redes tantùm restrictã, tunc enim prohibitio
non transiret ad hęredes hęredum, nec termi-
nos limitatos excederet arg. l. in agris. ff. de ac
8 quir. rer. domin. puta si testator dixisset; di-
ctos; infrascriptos; vel suprascriptos hęredes
meos prohibeo, quia in dubio debemus stare
proprię verborum significationi. l. non aliter.
ff. de leg. 3. & quia illi dicũtur esse scripti qui
legi possunt, non tantùm intelligi. Bart. in l.
qui liberis. §. hęc verba. num. 7. ff. de vulgar.
& pupill. & sic in specie quod isto casu pro-
hibitio non transeat ad hęredes hęredum, nec
eos compręhendat, tenet Crott. in d. §. diui.
num. 134. & Ripa numer. 111. Ferdin. Loaz.
num. 190. vers. tertiò Alex. cons. 140. num. 3.
lib. 6. Socin. iun. cons. 54. nu. 12. vol. 4. Pe-
regr. de fideicom. art. 32. nũ. 69. quod tamen
intelligitur procedere quando hęredes qui
prohibiti sũt alienare, scripti sunt; tunc enim
cum verba possint in illis tantùm verificari,
non venient hęredes hęredum, qui non sunt
scripti: secus quando nullus hæres fuisset scri-
ptus, puta quia dispositio concepta esset in
personas nominandas per aliquem, quia tali
casu, cũ aliqui scripti nõ sint dictio; dictos; in-
frascriptos; & suprascriptos; non restringeret
dispositionem & prohibitionẽ ad hęredes tan
tùm; sed extenderetur, & transiret etiam ad
hæredes hæredum. Bart. in l. qui liberis. §. hęc
verba. nu. 7. ff. de vulg. & pup. Ferdin. Loaz.
in l. filiusfamilias. §. diui. num. 190. vers. quod
9 tamen. ff. de leg. 1. Aliud exẽplum est, si testa-
tor fecisset prohibitionem per pronomen; ip-
se, ipsa, ipsum; vt si dixisset; ipsum hæredem
prohibeo; namquè talis prohibitio pariter est
personalis, nec transit ad hæredes hæredũm
Bald. cons. 304. num. 1. lib. 5. Ias. in l. filiusfa-
milias. §. diui. in 2. Lect. num. 151. & ibi Ripa
num. 111. Ferdinand. Loaz. num. 188. vbi de
communi. ff. de leg. 1. Roland. cons. 97. num.
22. lib. 4. Curt. iun. cons. 255. numer. 12. Ga-
briel. cons. 90. num. 7. lib. 1. Tiraq. de retract.
cõuent. §. 1. glos. 6. nu. 25. nãquè pronomen
ipsũ; est demonstratiuũ ad oculũ Bald. d. cõs.
304. nu. 1. lib. 5. & vbi est demõstratio psonę,
dispositio nõ transit ad hęredẽ ipsius l. seruus
si hęredi. in princ. vers. itemquè demõstratio
personę. ff. de statulib. l. ipse despice C. de
edend. & idem si prohibitio hęc alienandi fa-
cta esset per pronomen hic, hęc, hoc, quia pa-
riter esset personalis nec extenderetur ad hæ-
redes hæredum Curt. sen. cons. 50. quem re-
fert. Ripa in d. §. diui. nu. 111. in fin. & Surd.
decis. 125. num. 1. idem si facta esset per pro-
nomen, ille, Roland. cons. 59. nũ. 27. & seqq.
lib. 3. Natta cõs. 678. nu. 23. & idẽ si per pro-
nomen, eidẽ, Dec. cons. 262. in princ. vers. se-
cundò facit. Surd. d. decis. 125. numer. 1. alia
exempla personalitatis adducam in cas. 23. &
cas. 51.
11 Declaratur tertiò casus non procedere in
prohibitione alienandi facta sub pæna Crott.
in d. §. diui. nu. 133. & sequitur Ferdin. Loaz.
num. 190. ff. de leg. 1. Bertrand. cons. 131. nu.
17. volum. 4. & ratio est quia pæna non affi-
cit hęredes hæredum, nec ad eos transit l.
multa. in princ. ff. de condit. & demonstrat.
per quem tex. sic decidit Bald. in simili
quæstione. in l. fin. num. 42. C. de hæred.
instit.
12 Declaratur quartò locum non habere in
prohibitione alienandi facta filijs; quia talis
prohibitio non extenditur ad nepotes, nec
eos afficit, nec ad eos transit glos. vlt. in auth.
de restit. fideicõ. Bart. in l. Lucius. §. Sempro-
niæ. num. 3. ff. de leg. 3. Alex. in l. filiusfami-
lias. §. diui. num. 25. Ias. num. 109. in 1. lect.
& num. 146. in 2. lect. Crott. num. 127. Ripa
num. 106. & Ferdin. Loaz. nu. 186. ff. de leg.
1. idem Alex. cons. 140. in princ. lib. 6. Paris.
cons. 7. num. 18. vol. 3. Natta cons. 602. num.
14. cum pluribus alijs quos recensent Tiraq.
de retract. conuent. §. 1. glos. 6. num. 23. Mas-
card. de probat. conclus. 1243. nu. 77. & Fu-
sar. de fideicom. subst. quæst. 679. nu. 1. & ra-
13 tio est quia appellatione filiorum non conti-
nentur propriè nepotes, nisi ex quadam inter
prætatione l. iusta ff. de verb. signif. l. quod si
nepotes ff. de testam. tut. quæ interpretatio
non videtur procedere in odiosis l. cum qui-
dam ff. de liber. & posthum. namque odiosum
videtur interdicere liberum arbitrium rei suę
l. non vsquè adeo. ff. si quis à parent. fuer. ma-
num. l. in re mandata C. mandat. l. pen. ff. de
pact. Alex. cons. 59. num. 20. lib. 3. Curt. iun.
cons. 255. num. 13. & 14.

14 Subdeclaratur pariter hæc declaratio vt procedat & locum habeat quando prohibitio est personalis, vt si testator dixerit; prohibeo filios meos alienare; vel eorum propria nomina expresserit, vel vsus fuerit aliqua ex dictionibus personalibus, de quibus mox dixi num. 8. & seqq. tunc enim verum est quod prohibitio facta filijs non extenditur ad nepotes, vt de prohibitione facta eisdem filijs nominatim vocatis tradit in specie Ruin. cons. 130. num. 5. lib. 2. & est conclusio generalis, vt nõ contineantur nepotes, vbi filij sunt nominatim vocati. Bart. in l. gallus. §. instituens num. 3. vers. ad secundum. ff. de liber. & posthum. & in l. liberorum num. 5. vers. sed mihi videtur. ff. de verb. signif. Gozad. cons. 4. num. 4. & cons. 36. num. 10. Curt. iun. cons. 57. num. 2. & cons. 113. num. 1. Socin. iun. cons. 66. nu. 4. vol. 4. & de prohibitione alienandi facta eisdem filijs per pronomen, dictis, Socin. iun. cons. 163. num. 9. & seqq. vol. 2. & per pronomen, ipsis, Bald. cons. 304. num. 1. lib. 5. secus si prohibitio est in rem, vt cùm testator dixit; prohibeo bona mea alienari extra familiam; tũc enim nec nepotes alienare poterũt Alex. in l. filiusfamilias. §. diui. num. 25. ff. de leg. 1. vbi dicunt quod sic communiter intelligunt Doctores, & sequitur ibi Ripa num. 108. Socin. iun. cons. 13. num. 21. vol. 4. Peregr. de fideicom. art. 1. num. 28. Mascard. de probat. conclus. 1243. num. 78.

15 Subdeclaratur secundò non procedere quando ratio prohibendi est generalis adeò compræhendens nepotes sicut filios, puta si testator prohibuit alienationem turris, quæ est propugnaculum totius familiæ, vel domus, vel Castri, eò quia fuit maiorum suorũ, vel prohibuit alienationem bonorum, quia vult ea conseruari in familia; talibus enim casibus etiam si prohibitio exprefsè facta esset filijs, nihilominus includuntur nepotes; hoc probatur ex doctrina Bart. in l. pater filium §. fundum ff. de leg. 3. & exprefsè tenet Ias. in l. filiusfamilias. §. diui. in 2. lect. num. 146. vers. tenendo tamen. Crott. num. 127. Ripa num. 108. Ferdin. Loaz. num. 186. vers. qua communi. ff. de leg. 1. Socin. sen. cons. 43. num. 1. vol. 3. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 4. num. 29. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 14. num. 23. ratio namquè prohibitionis ampliat ipsam prohibitionem l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de leg. 2. itaut censetur esse realis, & in rem facta.

16 Declaratur quintò casus quia licet prohibitio alienandi ad hæredes hæredum transeat, non tamen transit indifferenter, nàm si facta est vt bona perpetuò remaneant in familia vel agnatione, receptum est quòd non porrigitur vltra quartũ gradũ post testatorẽ; sed si facta est ex ea ratione expressa quia testator voluit bona perpetuò peruenire ad eius descendentes vel posteros, tunc eadem prohibitio alienandi porrigitur non solùm vltra quartum gradum, sed etiam vsquè in infinitum. Ias. in d. l. filiusfamilias. §. diui. numer. 113. in 1. lect. cum allegatis, & numer. 155. in 2. lect. Ruin. consil. 124. numero 2. lib. 2. Crass. in §. fideicommissum, quæst. 9. numero 2. Petr. de fideicom. quæst. 8. numer. 32. & seqq. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 2. numero 21. latè Fusar. de fideicomm. subst. quæst. 381. num. 17. & seqq. qui omnes alios recensent.

17 Licentia autem alienandi, vtrùm transeat ad hæredes, & successores illius cui concessa est, adeoùt ipsi hæredes & successores vti possint eadem licentia eo modo quo vti poterat defunctus, nunc meritò videndum est.

Pro affirmatiua enim est tex. in l. sicut §. si debitori. ff. quib. mod. pign. vel hipot. solu. vbi concessa licentia debitori de vendendo pignus, censetur cõcessa etiam eius hæredibus, & suadet ratio, quia hæres reputatur eadem persona cum defuncto. §. 1. in auth. de iureiur. à morient. præst. & quia vnusquisque præsumitur hæredibus suis prospicere l. si pactũ. ff. de probat. cap. 1. de duob. fratr. à capit. inuest. & hanc partem tenet Isern. in c. imperialem. num. 10. in fin. de prohibit. alien. feud. per Federic. & post eum Aluar. ibi num. 14. Capiec. decis. 121. num. 11. & Roland. cons. 6. nu. 22. lib. 3. Surd. cons. 353. nu. 18. vol. 3. ibi enim dicunt quòd licentia concessa alicui de vendendo feudum, censetur concessa etiam filijs suis: & Bald. in cap. 1. §. si quis vero il. 1. numero 7. in fin. de pace iuram. firm. dicit quòd licentia data defuncto transit ad hæredem.

Pro negatiua verò adducitur tex. in l. si marito. §. si voluntate. ff. solut. matrim. vbi consensus præstitus patri per filiam non censetur præstitus eius hæredibus, & facit ratio, quia in contractibus quicquid non exprimitur, habetur pro omisso. l. quicquid adstringendę ff. de verb. oblig. & à significatione verborum in dubio recedendum non est. l. 1. §. in re igitur dubia. ff. de exercit. act. l. non aliter. ff. de leg. 3. & partem istam negatiuam tenet Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. autorit. 1. sect.

quintò

quintò quæro: vbi ex professo. & Natta.cons. 164.vol. 1. Corbul. de iure emphit. de caus. priuat. ob alien. ampliat. 11. & ad tex. in d. l. sicut §. si debitori ff. quib. mod. pign. vel hipot. solu. respondent quòd ibi licentia alienãdi conceditur debitori sub nomine appellatiuo, debitoris, & quod hæres post aditam hæreditatem pariter debitor est l. debitor. ff. de verb. signific. Ego autem puto difficultatem istam conciliandam esse cum hac distinctione, nàm aut licentia alienandi concessa alicui, concessa est sub nomine appellatiuo prout loquitur tex. in d. §. si debitori; & hoc casu locũ habet dispositio eiusdem textus, quod censetur etiam concessa eius hæredibus ex regula l. si necessarias. §. de vendendo. ff. de pignor. act. l. stipulatio ista habere licere in princ. ver sic. sed si se ff. de verb. obligat. l. veteris. l. fin. C. de contrah. stipulat. quam conclusionem tenet quoquè & tuetur Rosental. de feud. capit. 9. membr. 1. conclus. 37. post alios, quos ipse recenset in lit. A. ad textum autem in d. l. si marito. §. si voluntate ff. solut. matrim. respondetur quòd in casu illius legis, filia tenetur consentire patri ex necessitate, non autem sic tenetur consentire hæredi, & hac de causa ad eam non extenditur; ità respondent Bart. & Ang. in d. l. sicut §. si debitori. ff. quib. mod. pign. vel hipot. solu. Aut licentia huiusmodi cõcessa est alicui nominatim, & expresso eius nomine, ità vt ex isto vel ex alio respectu constare potest concessionem ipsius licentiæ esse personalem, & restrictam ad personam illius cui concessa est, & tunc non transit ad illius hæredes, vel successores, & sic in hoc sensu loquuntur Marin Frecc. de subfeud. lib. 2. autor. 1. sect. quintò quæro num. 6. Natta cons. 164. num. 8. vol. 1. Ruin. cons. 39. numer. 11. prope finem & num. 12. vol. 1. & dixi superius num. 4. & num. 7.

18 Declaratur quia licèt licentia alienandi concessa alicui sub nomine appellatiuo censeatur etiam concessa eius hæredibus ac successoribus, tamen intelligitur de hæredibus & successoribus vniuersalibus, non de successoribus singularibus. Afflict. decis. 335. num. 17. Marin. Frecc. in loc. cit. sub. num. 4. Rosental. de feud. cap. 9. memb. 1. conclus. 37. num. 4. post Camerar. & Mozz. per eum citatos; successor enim singularis non est eadem persona cum defuncto ad tex. in l. quædam. §. is autem. iuncta l. si quis ex argentarijs. §. cogentur. ff. de edend. ex quo tex. in d. §. is autem, colligunt ibi Doctores, quòd appellatione hęredum, ac successorum veniunt hæredes & successores vniuersales, non successores singulares, quod quidem dictum, vt appellatione hæredum vel successorum non veniant successores singulares, & si regulariter verum sit, tamẽ fallit in certis casibus recitatis per Alex. cons. 193. vol. 2. Peregr. de fideicom. art. 32. num. 84. Fusar. de fideicom. subst. quęst. 341. num. 4. & seqq.

19 Declaratur pariter quia si huiusmodi licentia alienandi concederetur per viam priuilegij, tunc in transmissione eiusdem licentiæ seruanda esset regula ipsius priuilegij, de qua videbimus in casu 23.

20 Sed numquid prohibitio vel etiam licentia ista alienandi transeat contra hæredes & successores prohibentis vel ipsam licentiam concedentis, illosquè obliget, & afficiat ità vt is cui prohibita est alienatio, vel hæredes eius possint alienare post mortem prohibentis, vel si is, cui concessa est licentia alienandi, siuè hęredes eius, non alienauerint in vita eiusdem concedentis, possint alienare post mortem illius: sic resoluitur quæstio hæc. Aut loquimur de successore hærede ipsius prohibentis, siue licentiam concedentis, & non est dubiũ quòd is obligatur, nisi constet de eiusdẽ prohibentis, vel concedentis mente contraria l. cùm à matre. C. de rei vendic. l. ex qua persona ff. de reg. iur. l. si ab eo C. de liber. caus. in specie de licentia alienandi Rosental. de feud. cap. 9. memb. 1. conclus. 37. num. 5. Aut loquimur de successore non hærede, puta de Prælato, & ipse non obligatur, vt de hac licentia Prælati tenet Gabriel. cons. 83. lib. 1. & Corbul. de emphit. tit. de caus. priuat. ob alien. ampliat. 6. sed tamen in terminis Prælati tàm quoad prohibitionem quàm quoad licentiam alienandi non est recedendum à regula inferiùs tradita in casu 28. numer. 93. & seqq. & ibi etiam num. 126. & seqq. dicam de successore Principis & Regis, & nu. 109. de successore in feudo.

SVMMARIVM.

1 *Ius accrescendi est tacita quædam substitutio, introductum ne quis decedat pro parte testatus, & pro parte intestatus.*

2 *Ius accrescendi in hæreditate quoad proprietatem transmittitur ad hæredes: etiam antequam veniat casus iuris accrescendi, 3.*

4 *Ius accrescendi coniunctum cum substitutione directa, facit illam transmissibilem, & idem dum est coniunctum cum fideicommisso conditionali.*

5 *Institutus in re certa, dato cohærede vniuersali transmittit ius accrescendi ad hæredes, & procedit etiam si cohæres vniuersalis repudiet post mortem ipsius instituti in re certa.6; ac etiam si hæres institutus in re certa sit extraneus.9.*
7 *Paria sunt nullum habere hæredem; vel talem habuisse qui non sit hæres.*
8 *Ius accrescendi facilius transmittitur, quàm ius succedendi.*
10 *Institutus in re certa tunc demum transmittit ius accrescendi, si institutionem suam agnouit, & non aliàs.5.*
11 *Ius accrescendi in hæreditate quoad proprietatem non transit in singularem successorem, siue emptorem: intellige si vendita sunt bona simpliciter, secus si vendita est hæreditas.12.*
13 *Ius accrescendi in legato respectu proprietatis transmittitur in successorem vniuersalem, & singularem.*
14 *Portio accrescit portioni, non personæ.*
15 *Ius accrescendi quoad vsumfructum non transmittitur neque ad vniuersalem, neque ad singularem successorem.*
16 *Vsusfructus morte finitur.*
17 *Vsusfructus non accrescit portioni, sed personæ.*

CASVS XV.

Iuris accrescendi transmissio examinatur.

1 IVs accrescendi est tacita quędam substitutio l.si Titio, & Mæuio.§.Iulianus.ff.de leg. 2.& est introductum, ne quis decedat pro parte testatus, & pro parte intestatus, quia vno ex hęredibus institutis suã partẽ repudiãte vel excluso, nec habente substitutũ expressũ, defunctus pro ea parte remaneret intestatus, contra.l.ius nostrũ. ff. de reg.iur. & hanc esse rationẽ iuris accrescẽdi dicit glos.vlt.in l. seruus cõmunis ab extraneo.ff.de acquir.hæred. Bart.in l.vnic.§.his ita. num.3. C. de caduc.tollend.& in l.re coniuncti.numer.25.& num.59.ff.de leg.3.Dec.in l.vnic.numer.16. C.quand.non petent.part.& ibi num.23.dicit hanc rationem esse communiter approbatam.& sequitur ibi Gutier. nu.4. & illam cõmunem quoquè, & ab ea non esse recedendũ dicit Cagnol.in d.l.ius nostrum.num.5.ff.de reg.iur. & Craff.in §. ius accrescendi. quæst. 3.Gomez.var.resol.tom.1.cap.10.num.8.& multos adducit Vasqu.de success.progress.libro 3.in præfat.num. 1. Vnde de transmissione ipsius iuris accrescendi agendum est, & considero infrascriptos casus.

2 Primus casus est, an ius accrescendi in hæreditate quoad proprietatem transmittatur ad successorem vniuersalem, puta hæredem, ità quod si hæres cui competit, vel competere potest ius accrescendi, decedat post aditam suam portionem, vel intra tempus quo potest transmittere; portionem cohæredis repudiatam, vel defectam ad hæredes vniuersales transmittat; & affirmatiuè resoluitur.l.si ex pluribus.ff.de suis,& legitim.§.fin.instit.de senat.Orfic.l.hæc scriptura.§.cum eadem.ff. de condit.& demonstrat.l.vnic.§.his ità definitis.vers.in his itaque.C. de caduc.tollend. & ratio est quia portio sequitur portionem aditam & efficitur illius naturæ, ac qualitatis. l.si totam.ff.de acquir.hæred.l.si Titio.in fin. ff.de vsufruct.& quemad.quis vtat.ideo sicut transmittitur illa portio quæ adita est, ità quoque transmittitur alia portio, quę illam sequitur, & ei accrescit, & consequenter ius accrescendi, nàm ius accrescendi eiusdem est rationis, & conditionis cuius est principale.l. inter socerum.§.cum inter.ff.de pact.dotalib.l.si ex toto.in princ.ff.de leg.1.l.etiã.C.de iur.dot. Bald.in l. 1. num. 18. C. quand. non petent. part. Alex.cons.20.numero 4. vers. secundò. lib.1.

3 Ampliatur primò casus vt procedat etiam si alter ex hæredibus institutis decedat antequàm cohæres repudiet vel excludatur, & sic antequàm eius portio accrescat, & iuri accrescendi aperta sit via, quia adhuc ius accrescendi ad eius hæredes transmittit. d. l. si ex pluribus.ff.de suis,& legitim. & §. fin. instit. de Senatusc. Orfic.

4 Ampliatur secundò, quia ipsum ius accrescendi coniunctum cum substitutione directa, quæ transmissibilis non est, facit illam quoque transmissibilem esse.l.cum ex filio. §. fin.ff.de vulg.& pupill.l.qui ex duabus.l.qui patri.ff.de acquir. hæred. & dixi in cas.7. nu. 3.11.20.& 24. idemque est dum est coniunctum cum fideicommisso conditionali, vt vidimus in primo casu.nu.192.

5 Ampliatur tertiò, vt etiam institutus in re certa dato cohærede vniuersali transmittat ius accrescendi ad hæredes, si institutionem suam rei certæ agnouit antequàm decederet, & hoc procedit non solùm si hæres ipse vniuersalis repudiet, vel excludatur viuente instituto in re certa, de quo nullum esset dubiũ.

tex.

tex. in l. 1. §. ex fundo. ff. de hæred. instit. sed etiam si repudiet, vel excludatur post mortẽ eiusdem instituti in re certa. Bart. in l. ex facto. la grande. num. 5. ff. de hered. instit. Alex. in l. quoties. num. 5. vers. si vero antequàm hęres. & ibi Salicet. in 3. quæst. & Ias. num. 7. C. eod. tit. idem Alex. cons. 58. numer. 3. 4. & 5. lib. 3. dicit quod istam opinionem legendo, & consulendo secutus est; & pro hac parte facit tex. in d. l. si ex pluribus. ff. de suis & legitim. §. fin. instit. de Orfician. vbi institutus decedens transmittit ius accrescendi ad hęredes etiam si decedat antequàm sit aperta via eidẽ iuri accrescendi; & adducitur ratio, quòd si institutus in re certa non habet cohæredem vniuersalem, statim ipse est hæres insolidum. d. l. 1. §. si ex fundo. ff. de hæred. instit. vnde idem est si habuit cohęredem qui non adiuit,

7 cùm paria sint nullum habuisse hæredem, vel talẽ habuisse qui non sit hæres. l. 2. §. sed si sint sui. ff. ad Tertyll. l. vnic. §. penult. C. de caduc. tollend. Contrariam tamen sententiam, quod si institutus in re certa decedat antequàm hęres vniuersalis repudiet hæreditatẽ, vel alias excludatur, non transmittat ius accrescendi ad hæredes, tenent Ang. & Imol. in d. l. 1. §. si ex fundo. ff. de hæred. instit. idem Imol. in d. l. ex facto. & in c. Raynutius. num. 40. de testament. Philip. Franc. in c. si pater. num. 26. & in repetit. num. 62. de testam. in 6. mouentur ex eo, quia cùm hæres vniuersalis non repudiasset in vita eius qui est institutus in re certa, per consequens non erat eidem instituto in re certa, delata hæreditas. l. delata. ff. de verb. signif. quia tunc habebatur loco legatarij. d. l. quoties. C. de hæred. instit. nec ideo eam transmittere potuit. l. vnica. §. in nouissimo. C. de caduc. tollend. & ad tex. in l. si ex pluribus. respondent quòd non loquitur in instituto in re certa qui viuens habetur loco legatarij, sed loquitur in instituto in quota hæreditatis, qui ante mortem erat hæres: sed tamen prima opinio verior est; & ad ea quæ in contrarium adducuntur, respõdetur quod instituto in re certa videtur delata esse hæreditas vniuersalis sub tacita conditione, si hæres vniuersalis repudiabit, quæ tacita conditio inest à lege, & consequenter non suspendit quoad transmissionem, nec facit dispositionem conditionalem quoad transmissionẽ impediendum. l. conditiones extrinsecus. ff. de condit. & demonstrat. sic enim respondet Alex. in d. l. quoties. num. 5. ad finem. & Ias. num. 7. idem Alex. cons. 58. num. 4. lib. 3. prętereà respondetur aliud esse in transmissione hæreditatis, & aliud in transmissione iuris ac-

8 crescendi, nam ius accrescendi facilius transmittitur, quàm ius succedendi. l. si ex pluribus. ff. de suis & legitim. ita Ripa in l. re coniuncti. num. 86. vers. illud fundamentum. ff. de leg. 3.

9 Subampliatur hęc tertia ampliatio, vt procedat, siue institutus in re certa sit filius, siue sit extraneus; nam hærede vniuersali repudiante, tunc hæres institutus in re certa, quàm uis sit extraneus venit ad totam hæreditatẽ per ius accrescendi, & consequenter illud ad hæredes trãsmittit, vt post Iacob. Butr. Bart. Spec. Ioan. And. Petr. Ang. & Imol. tenet Benedict. in repet. c. Raynutius. verb. in eodem testamento relinquens. 1. num. 266. & seqq. vbi articulum istum disputat ex vtraque parte.

10 Declaratur hæc tertia ampliatio, vt tunc demùm hæres in re certa institutus transmittat ius accrescendi, si in vita agnouit dictam institutionem suam rei certæ, secus si eam nõ agnouit, nam licet ipsam rem certam transmittat sine agnitione tanquàm legatarius ex eo quia habet naturam legati. Bart. in l. ex facto. la grande. num. 3. ff. de hæredib. instit. & ibi Bald. vers. primo. & Paul. de Castr. in l. quoniam sororem. numer. 2. C. de iure delib. Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part. num. 265. ff. de leg. 1. Alex. cons. 211. num. 2. lib. 7. Capra cons. 6. num. 17. & cons. 118. nu. 6. & 7. tamen sine agnitione non transmittit ius accrescendi, quod est aliquid hæreditatis ex tex. in d. l. quoniam sororem. C. de iure deliber. & ità tenet Bart. in d. l. quoties. in fin. versic. item transmittit. & ibi Ias. numer. 7. circa medium. C. de hæred. instit. licet de hoc dubitare videatur Ripa in l. re coniuncti. num. 88. ff. de leg. 3.

11 Secundus casus est, an ius accrescendi in hæreditate quoad proprietatem transmittatur ad successorem singularem, puta ad emptorem hæreditatis; hic casus valdè à Doctoribus controuertitur, nam partem affirmatiuam quòd transmittatur ad emptorem tenet Bart. in l. re coniuncti. num. 26. & ibi Crott. num. 48. vers. quid tenendum. & num. 49. in fin. vbi dicit istam esse veritatem. ff. de leg. 3. Curt. iun. in l. vnic. C. quand. nõ petent. part. Duaren. de iure accrescend. lib. 2. c. 6. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 4. tit. 11. & pro hac parte facit ratio, quia in emptorem hæreditatis transeunt ipso iure omnia iura vtilia eiusdem hæreditatis, & is habetur in omnibus loco hæredis. l. 2. in princ. & §. non tan-

tantùm.& §. cum quis.ff. de hæred.vel act. vend. Et quia ius accrescendi non accrescit cohæredi postquàm restituit fideicommissario,sed accrescit eidem fideicommissario.l.Papinianus.ff.ad Trebell.sic in hoc casu non videtur accrescere venditori sed emptori, ad idem est tex.in l.si totam.ff.de acquir.hæred. vbi qui perdit portionem, perdit ius accrescendi, licet nomen hæredis retineat, & tandem quia ius accrescendi sequitur rem, & portionem,non personam.d.l.si totam.l. hæc scriptura.§.cum eadem.ff.de condit. & demonstrat.l.si titio.in fin.ff.de vsufruct.& quẽ adm.quis vtat.Contrariam autem sententiã, quod ius accrescendi non transeat ad emptorem amplexus est Petr.de Bellapertic. in l. re coniũcti.ff.de leg. 3. & illũ secutus est. Rain. de Forl. & Florian.in l. 1.§. interdum.ff. de vsufruct. accrescend. Salicet.in l.vnic.& ibi Iaf.num. 20. C. quand. non pet. part. Raph. Cum.in l.Papinianus.ff.ad Trebell.idem Iaf. in d.l.re coniuncti.num. 125.& seqq.vbi nu. 141.& 142.dicit ab hac opinione tanquam communi in consulendo,& iudicando non esse recedendum, & illam tenet Vasqu. de success.progress.§.21. nu.65. Gomez. var. resolut. tom.1.cap. 10.nu.44.Fachin.controuers. iur.lib.5.cap.101.lib. 10.cap.3.& cap.69.& pro hac parte cõsideratur principaliter,quod ius accrescendi non habet locum inter succedentes diuerso iure.l. sed cum patrono.ff. de bonor.possess.sed emptor succedit ex contractu, is autem cuius portio deficit succedit ex testamento; Et quod in emptorem hæreditatis non transeunt actiones nisi quæ de tempore venditionis competebant. l. hæredem.ff. mandat. quodquè venditor hæreditatis retinet iura directa,cùm videatur possidere hęreditatem etiam postquàm vendidit eam.l. 4.§. vlt.ff.si quis omiss.caus.testam.

12 In hac difficultate credo prius inspiciendũ esse quod actum est.l. 2.§.si venditor.ff.de hęred.vel action.vend.facit l.si à colono. in fin. ff.de verb.obligat.l.solemus.ff. de iudic. l. 1. §.si conueniat.ff. deposit. & si de incremento prouenientę ex iure accrescendi nihil actum est;tunc aut venditor vendidit bona simpliciter,aut vendidit hęreditatem;si vendidit bona simpliciter ẽt si dixerit oĩa bona, intelligitur de bonis præsentibus tantum non etiã de futuris Crauet.cons. 139. num.4. & 5. & sic non censetur compræhensum ius accrescendi, & consequenter illud ad emptorem non transit:Aut vendidit hęreditatem,& tunc ius accrescendi censetur in venditione compræhensum, & sic transit ad emptorem iuxta opinionem Bart.& sequacium;quia in vniuersalibus, siue de sui natura collectiuis, vt in peculio,familia,grege,hæreditate,& similibus, inspicitur non solùm tempus venditionis,sed etiam omne futurum incrementum consideratur,vt de peculio est tex. in l. peculium. ff. de leg. 2.§.si peculium.instit.de legat. De familia.d.l.peculiũ.de grege.l.grege.l. si grege. ff.de leg. 1.§.si grex.instit.de legat. De hęreditate Bald.cons. 196.nu.6.vol.4.Crauet.cons. 139.num.4. & 5.facit.l.nihil est.ff.de verb.signif.l.hęreditas. ff. de reg. iur. nec obstat qđ emptor,& is cuius portio deficit, succedãt diuerso iure, quia imò succedunt eodẽ iure cõsiderando personã venditoris in cuius locũ succedit emptor,qđ satis est vt dicatur eodẽ iure succedere,cũ & ipsum ius accrescendi trãsmittatur ad hæredes, qui hæredes diuerso iure succedunt: nec obstat. l. hæredem. ff. mandat.quia de tempore venditionis competebat ius ad portionem deficientem, cùm repudiatio hæreditatis retrotrahatur ad diem mortis testatoris.l. 1.§.vtrum.ff.si quid in fraud. patron.l.si tibi homo.§.cum seruus.ff. de leg. 1. nec obstat quod vẽditor hęreditatis retineat iura directa, quia etiam emptor habet actiones vtiles,& vicem hęredis obtinet:l. 2. §. cũ quis.ff.de hęred.vel action.vendit.prout nec obstant alia similia in contrarium adducta quibus omnibus respondet Fachin. controuers.iur.d.lib. 10.cap.69. & Mantic. de tacit. & ambig.conuent.lib.4.tit. 11.

13 Tertius casus est in legato,nempe an ius accrescendi in legato, respectu proprietatis trãsmittatur, & affirmatiuè resoluitur, vt ius accrescendi hoc casu non solùm in successorem vniuersalem sed etiam in successorem singularem,puta donatarium,vel emptorem trans-

14 mittatur, namquè portio accrescit portioni, non personę.l.si Titio.in fin.ff.de vsufruct.& quemad. quis vtat.l.hęc scriptura. §. cum eadem.ff.de condit.& demonstrat. Bald. in l. 1. num. 18.C.quand.non petent.part.Alex.cõsil.24.num.8.lib. 5. & sic in terminis istius casus tenet Bart.in l.re coniuncti. num. 26. & ibi Bologn.num. 266.vbi de communi. ff. de leg.3.Crass.in §.ius accrescendi.quęst.12.nu. 8.& cum Bart. ibi tanquàm de re aperta simpliciter transeunt cęteri, vt dicit Vasqu. de success.progress.§. 21. num.72. quàmuis hoc impugnare,contrariamquè partem is defendere cogatur.

15 Quartus casus est de iure accrescendi quoad vsumfructum & istud ad hęredes vniuersales

sales non transmittitur. Bart. in l. re coniuncti. nu. 26. Ias. nu. 123. Lancell. Polyt. nu. 52. ff. de leg. 3. Crass. in §. ius accrescēdi. quæst. 12.
6 nu. 3. & rō est, quia vsusfructus morte finitur l. sicut in annos. §. morte. ff. quib. mod. vsusfruct. l. ambiguitatem. C. de vsufruct. §. finitur. inst. eod. tit. nec pariter transmittitur ad successorem singularem, quia vsusfructus nō
7 accrescit portioni, sed personæ. l. interdum. ff. de vsufruct. accrescend. l. & an eadem. §. qui cum partem. ff. de except. rei iud.

SVMMARIVM.

1 *Ius & facultas declarandi voluntatem defuncti non egreditur eius personam, nec trāsit ad hæredes: neque ad filios. 8. neque per viam cessionis. 9.*

2 *Secretum voluntatis soli Deo patet, qui solus est intentionis hominum scrutator.*

3 *Facultas declarandi libellum obscurum, vel aliam propriam voluntatem ad hæredes nō transit.*

4 *Declaratio voluntatis defuncti fienda est per iudicem & fieri debet mediantibus coniecturis: aliquando fit per aduocatos, aliquando per interpretes. num. 5.*

6 *Declaratio cadit in obscuro vel dubio, Electio autem in incerto.*

7 *Sētentiam, vel inquisitionem prædecessoris ambiguam iudex successor declarare non potest, si declaratio consistit in mera voluntate & arbitrio; secus si in coniecturis.*

10 *Ius declarandi voluntatem defuncti transit ad hæredes, quando declaratio nulli præiudicare potest: etiam si lucrum alteri minueretur, vel cessaret. 11.*

12 *In vltimis voluntatibus possunt hæredes aliquando declarare voluntatem testatoris.*

13 *Contractus initos ex causa lucratiua, hæredes declarare possunt.*

14 *Ius declarandi voluntatem tertij transit in singularem successorem habentem causam ab eo.*

15 *Facultas declarandi voluntatem defuncti quoad executionem transit ad hæredes.*

16 *Hæres benè informatus de voluntate defuncti, potest eam declarare: sed refellitur.*

17 *Ambiguitas, quæ consistit in iure, declarari potest ab hærede.*

18 *Executoribus testamenti permissum est declarare voluntatem testatoris eodem modo quo permissum est hæredibus.*

CASVS XVI.

Ius declarandi voluntatem defuncti, an transmittatur.

1 IVs & facultas declarandi voluntatem defuncti personam eius non egreditur, neque ad hæredes transmittitur. glos. in l. idē Pōponius. §. fin. in verb. appareat. ff. de rei vendic. Innoc. in c. cum dilectus. vers. hoc autem. de success. ab intest. Bart. in d. l. idem Pomponius. §. fin. num. 1. & ibi Bald. idem Bart. in l. inter stipulantem. §. 1. num. 3. & ibi Alex. num. 8. ff. de verb. obligat. Bald. in l. si quis intentione. not. 2. ff. de iudic. & in l. si quis à filio. §. si quis plures. vers. nota ergo. & ibi Ang. vers. in eadem glos. ff. de leg. 1. Bart. in l. naturaliter. §. nihil commune. num. 13. ff. de acquir. possess. Ang. cons. 274. sub num. 1. vers. tamen quia. Felin. in c. cum venissent. nu. 2. vbi Dec. num. 6. de iudic. idem Dec. in l. hæredem. nu. 6. ff. de reg. iur. Ias. in l. si stipulatus fuerim. numero 3. vers. limita. ff. de verb. obligat. cum alijs quos allegant Gabriel. conclus. 3. num. 74. de reg. iur. & Tiraquel. in l. si vnquam. in verb. reuertatur. nu. 302. C. de reuoc. donat.
2 & ratio est quia secretum voluntatis soli Deo patet, qui solus est intentionis hominum scrutator. glos. in l. 2. ff. de interrog. action. hinc dicimus quòd animus in mente retentus nihil operatur l. si repetendi. C. de condict. ob
3 caus. Ex quo infertur libellum obscurum non posse declarari nisi ab ipso libellante, facultatemquè declarandi ipsum libellum ad hæredes libellantis non transire Felin. in c. 2. sub num. 16. vers. limita dummodo. de libell. oblat. & in c. cum venissent. numer. 2. & ibi Dec. numero 6. de iudic. Ang. in d. l. idem Pomponius. §. fin. ff. de rei vendicat. & in l. si quis intentione. num. 4. ff. de iudic. Ias. in l. si quis à filio. §. si quis plures. num. 4. ff. de leg. 1. Surd. cons. 167. numer. 17. vol. 2. Roland. cons. 66. num. 12. vol. 4.

Infertur quoquè quòd si testator reliquit vxori suæ alimenta, si voluerit cum filijs suis morari, sin autem fundum; & mulier decedat antequàm declaret se velle morari cum ipsis filijs, quod non transmittit legatum fundi ad hæredes Bald. in l. si ita expressum. ff. de condit. & demonstrat.

Ac item infertur quòd si legatum relictum sit alicui; si ei placebit; idemquè legatarius decedat non facta declaratione suæ complacentiæ, vel voluntatis, quòd non transmittit ius

decla-

declarandi, nec legatum ad hæredes Ang. consf.293.

4 Hæc autem declaratio voluntatis defuncti fienda est per iudicem.l. voluntatis. C. de fideicomm. Bart. in d.l. si quis à filio. §.si quis plures.in fin.ff.de leg.1. mediantibus scilicet coniecturis recitatis in glos. vlt. in l.si seruus plurium.§.vlt.ff.de leg.1. & quandoque fien

5 da est mediantibus aduocatis quibus testator voluntatem suam aperuit consulendo eos super ordinatione testamenti, dummodo testamentum factum sit incontinenti post consilium secus si ex interuallo, vt post Ang.Imol. Alex.& Zas.tradit Mantic.de coniect. vlt. volunt.lib.3.tit.1. num.33. & quandoquè etiã mediante interpræte, vt quando testamentũ scriptum esset externo idiomate.Bald.in l.directas.C.de testam.manumiss.Mãtic. loc.cit. num.34.per tex.in l.1.§.fin.ff.de verb.oblig.

6 sciẽdum est autem quòd declaratio & electio differunt inter se, quia declaratio cadit in obscuro, vel dubio, vt si testator expressit nomẽ proprium, sed erant plures habentes idem nomen: Electio vero cadit in incerto, vt quando testator legauit rem incertam de certa & non expressit nomen proprium.Bald.in d.l. si quis à filio §. si quis plures.ff. de leg.1. Paul. de Castr.in l.qui duos.num.1. ff.eod. tit. Simon de Præt.de interpręt.vlt.volunt.fol.14. nu.19.& sentit Bart.in l.quicquid astringendæ.num.4.ff.de verb.obligat.ex quibus si nõ apparet de volũtate, statur legi, vt l. nummis. ff.de leg.3.l.semper in stipulationibus. ff. de reg.iur.

7 Ampliatur primò casus, quia neque successor in officio potest declarare ambiguam sententiam, vel inquisitionem prædecessoris quando declaratio consistit in mera voluntate, puta si iudex condemnauit aliquem in vna manu non specificata dextera, neque sinistra. Bart.in d.l.inter stipulantem.§.1. nu.10. 11. 12.ff.de verbor.obligat.Gabriel.qui alios allegat.in conclus.3.nu.85.de reg. iur. licet secus sit, quando consistit in coniecturis, quia tali casu posset successor interpretari Bart. & Gabriel in locis cit.cum alijs per eũ adductis: Vel si condemnauit aliquem in pęnam exilij duraturi ad eius arbitrium, & voluntatem, nã talis declaratio non transit ad successorem in officio, sed extinguitur & finitur morte arg.l. 4.ff.locat.& sic tenet Bart. in l. centesimis. §. fin.num. 11.ff.de verb.obligat.Cyn.Bald.Salicet.& communiter DD.in l.fin. C. de contrah.empt. Contrarium tamen & malè tenet Gomez.var.resolut.tomo 2.cap.11.nu.41.

8 Ampliatur secundò, vt etiam non transeat ad hæredes suos, & sic ad filios, quia facultas declarandi continet merum factum in quo pater & filius non censentur eadem persona. §.sed cum factum.instit.de stipulat.seruor.& per illum tex.Ias.in l.cum seruus.§.si quis alicui.num.2.ff.de leg.1.Ripa in l. naturaliter. §.nihil commune.nu.140. ff. de acquir. possess.Bologn. in l.edita. sub numero 80. C. de edend.

9 Ampliatur tertiò quia ipsum ius declarandi, nec cedi potest. Tiraq.de retract.consang. §.26.glos. 1. num. 77. quod tamen intelligitur principaliter, secus si accessoriè, vt dicam. num.14.

10 Declaratur primò casus locum habere, quando declaratio fienda potest alteri damnum afferre, secus si nulli damnificare potest, quia tunc possunt hæredes declarare, & facultas declarandi ad ipsos hæredes transit.Bart. in l.si quis à filio.§. si quis plures. nu.2. & ibi Ang.& Ias.numer.4.5.& 9.ff.de leg.1. idem Bart.in l.gerit.num.17. ff. de acquir. hæred. Ripa in l.naturaliter.§.nihil commune.num. 139.ff.de acquir.possess.Abb.consf.80.nu.5. vers.præterea. vol.2. Ias. in l. inter stipulantem.§.1. numero 7. & ibi Imol. col. 2. vers. item primum dictum. ff. de verbor. obligat. Paul. de Castr. consil. 148. numero 3. lib.1. Et hoc modo intelligitur dictum Com. consf.302.numero 5.vol.4.& Signorol.consf. 126.num.2.vers.interdum: qui simpliciter dixerunt interpretationem ambiguæ voluntatis testatoris pertinere ad hæredes, hoc enim dictum limitatè recipitur, quando scilicet ex eorũ declaratione alius non læditur; & ità in specie respondet Mantic.de colect. vlt. vol.lib.3.tit.1.numer.27.& multò magis admittendi sunt hæredes ad declarandũ ad damnum & incommodum proprium & suorum hæredum.Ruin.consf.128.num.15.vers.item non obstat lib.2.Mantic.loc. cit. num.27.& 28. vbi etiam testatur sic tenere Rotã Rom. & facit tex. in l. si filius ff. de interrogat. action.

11 Ampliatur declaratio vt procedat etiam si per declarationem fiendam minueretur alteri lucrum, vel illud cessaret quia adhuc si non emergit damnũ possunt hęredes declarare licet lucrum minuatur, vel cesset.Bart.in d.l. si quis à filio.§.si quis plures. num.2. & ibi Ias. num.5.ff. de leg.1.idem Bart.in l.gerit.num. 17.in fin.ff.de acquir.hæredit.

12 Declaratur secundò casus, & ista declaratio pendet ex præcedenti, vt locum habeat in

iudi-

iudicialibus, secus in vltimis voluntatibus, quia hæredes in vltimis voluntatibus possunt aliquando declarare voluntatem testatoris. Bart. in l. inter stipulantem. §. 1. num. 4. vers. sed contra. ff. de verbor. obligat. Bald. in l. si quis à filio. §. si quis plures. vers. & sic nota. & ibi Ias. num. 4. ff. de leg. 1. idem Bald. in l. idē Pomponius. §. fin. ff. de rei vendicat. Socin. in l. cum quæritur. num. 2. vers. prima est. ff. de reb. dub. vt quando testator legando sensit de certa re, licet non appareat de qua re, tunc declaratio spectat ad hæredes. l. si quis à filio. §. si quis plures. l. si domus. l. legato generaliter. ff. de leg. 1. Crass. in §. legatum. quæst. 62. & ratio istius declarationis est ratio ipsius declarationis præcedentis, quia scilicet talis declaratio potest bene operari lucrum, sed non damnum, & potest prodesse legatarijs, non damnificare Bart. in d. l. inter stipulantem. §. 1. num. 4. Socin. in d. l. cum quæritur. & Ias. in d. §. si quis plures. numer. 4. cùm damnum dicatur, quando diminuitur patrimonium, quod iam est suum. l. 3. ff. de damn. infect.

13 Declaratur successiuè & tertiò Casus, vt pariter locum non habeat in contractibus initis ex causa lucratiua, quia cū declaratio hoc casu non possit damnificare, & non possit continere nisi lucrum, ob id ad hæredes transit. Bald. in d. l. idem Pomponius. §. fin. ff. de rei vendicat. Socin. in l. cum quæritur. numer. 2. vers. prima est. ff. de reb. dub. secus tamē esset in contractibus ex causa onerosa, vt ibi per eundem Socin.

14 Declaratur quartò, nàm quando ius tertij tollit ius agentis ipso iure non simpliciter, sed conditionaliter; si velit; prout regulariter requiritur in omni dispositione, cùm quælibet dispositio concernens fauorem certæ personæ intelligatur ipsa volente, & declarante iuxta tradita per Tiraq. in tract. le mort saisit part. 7. declarat. 1. numero 4. cum seqq. tunc sicut facultas opponendi de iure ipsius tertij transit in singularem successorem habentem causam, vel cessionem ab ipso tertio. Aret. in l. cum seruum. numero 3. C. de seruis fugit. Dec. consil. 247. numero 8. vers. non obstat quod Dominus. Socin. iun. cons. 101. num. 28. lib. 2. Crauet. consil. 166. num. 16. & cons. pro genero. num. 399. Surd. decis. 308. num. 1. ità pariter in ipsum singularem successorem transit accessoriè ius declarandi dictam voluntatem ipsius tertij. Socin. in l. qui cum. num. 8. in fin. & nu. 9. ff. de except. rei iudic. Gabr. de reg. iur. concl. 3. num. 77.

15 Declaratur quintò casus, vt tunc facultas declarandi voluntatem defuncti non transeat ad hæredes, quando in voluntate ipsius defuncti consistit substantia dispositionis, secus quando sola executio ipsius dispositionis tantùm; morte enim illius executio sortiri debet suum effectū. l. fin. vers. posteriore. ff. qui sine manumiss. ad libert. peruen. ideirco facultas declarandi voluntatem quoad executionem, benè transit ad hæredes. Ias. in l. post dotem. num. 49. & seqq. ff. solut. matrim.

16 Declaratur sextò, quia si hæres esset benè informatus de voluntate defuncti, tunc posset libellum, vel aliam defuncti voluntatem indistinctè declarare. Plott. de in lit. iurand. §. 29. num. 9. allegat glos. in l. generaliter. in verb. à principali. C. de reb. cred. & Socin. in l. pen. §. fin. num. 7. in fin. ff. ne quis eum: verū quia difficile est notam habere voluntatem alterius, cùm solus Deus sit cordium scrutator glos. in d. l. 2. ff. de interr. action. & difficilis est probatio istius notitiæ, ideo vix declaratio ista practicari potest.

17 Declaratur septimò casus, nàm vbi declaratio fit à lege, vt quando declaranda est ambiguitas quæ consistit in iure, tunc ità potest fieri in persona hæredis sicut in persona defuncti, vel libellantis si viueret, quia lex semper eodem modo loquitur tàm de tempore hæredis, quàm de tempore defuncti. l. Arriani. C. de hæret. & ità vult Alex. cons. 55. num. 16. lib. 5. & Ripa in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 140. ff. de acquir. poss.

18 Ampliatur supradictæ declarationes omnes quia eo modo quo hæredibus permissum est declarare voluntatem testatoris, eodem pariter modo permissum est etiam executoribus testamenti. Bald. cons. 259. vol. 4. Paris. cons. 26. num. 30. vol. 4. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 3. tit. 1. num. 21. & 22.

SVMMARIVM.

1 *Dotem stipulatam filia decedens ante contractum matrimonium non transmittit, sed solutam restituit: nisi animo donandi promissa esset 3.*

2 *Dos non potest esse sine matrimonio.*

4 *Legatum relictum simpliciter pro dote ab extraneo est conditionale, & non transmittitur ad hæredes filia ante secutum matrimonium decedente: idem si dictum est pro dote, vt nubat. 5. idem si relictū est simpliciter nō habito respectu matrimonij contrahendi cū certa persona. 6. idem si relictum est puellæ*

pauperi. 7. idem si relictum est puellæ pro monachatione. 8. & multo magis si erat obligatus dotare, vel sua intererat mulierem nubere nu. 9.

10 Legatum simpliciter relictum pro dote ab extraneo, non est conditionale, sed transmittitur, vbi communis vsus loquendi est, quod dos destinata dicitur dos. & num. 27. Idem quando hæres est in causa, vt conditio non impleatur. 11. Idem si bona legata pro dote ceperint possideri ante nuptias. 12. Idē quando dos relicta est titulo institutionis, 13. Idē quando testator aliàs relicturus erat etiam nuptijs non contractis. 14.

15 Legatum simpliciter relictum pro dote à patre naturali tantùm, est conditionale & non transmittitur filia decedente ante secutum matrimonium: quod ampliatur, & limitatur eodem modo, quo dictum est de legato relicto ab extraneo. 16. imo filia naturalis vel spuria non transmittit istud legatum pro dote etiam secutis nuptijs neque ad liberos. 17.

18 Legatum relictum simpliciter pro dote a patre legitimo, & naturali, vel legitimo tantùm, siue ab auo qui legitimam relinquere tenentur, vsque ad legitimam est purum, & transmissibile; vltra legitimam est conditionale, & non transmissibile. 19. Si tamen filia dotāda est ex forma statuti distinguitur. 20.

21 Legatum dotis si est conditionale, & filia ante nuptias decedat, non transmittitur; Purum potest statim peti, & transmittitur. 24.

22 Legatum relictum sub conditione ex coniectura rata testatoris voluntate transmittitur, intellige si conditio non defecit.

23 Conditione deficiente, perinde est ac si dispositio facta non esset.

25 Legatum simpliciter relictum pro dote à patre, quamuis sit vltra legitimam, vel extet statutum quod stantibus masculis fœmina non succedat sed dotari debeat, nihilominus non est conditionale, si dos filiæ relicta est titulo institutionis directæ sed est purum, & transmittitur etiam matrimonio non contracto. idem quando colligitur quod quantitas relicta habeatur pro legitima, & quomodo id dignoscatur. 26.

Idem quando communis vsus loquēdi est quod dos destinata dicatur dos. 27.

Idem si hæres in causa est, vt conditio non impleatur. 28.

Idem si testator legauit pro dote mulieris respectu certæ personæ, cum qua iàm erant contracta sponsalia: sed reprobatur. 29.

Idem quando constat testatorem aliàs relicturum esse eandem quātitatem etiam nuptijs non contractis. 31.

Idem si legatum dotis æqualiter relictum est pro duabus filijs, quarum vna iàm nupta est. 34.

Idem quando pater reliquit filiæ dotem, & interim alimenta. 35.

Idem si bona legata pro dote ceperint possideri ante nuptias. 36.

27 Dos destinata dicitur dos.

30 Nihil reputatur actum, dum aliquid superest agendum.

32 Voluntas testatoris, qui erat aliàs relicturus præualet conditioni appositæ legato.

33 Conditio habetur pro impleta quando testator erat aliàs relicturus.

37 Legatum dotis relictum sub modo statim debetur, & à filia transmittitur etiam si decedat antequam nubat.

38 Legatum dotis relictum sub conditione, si nubet, decedente legatario antequàm nubat, non transmittit legatum.

39 Dictio si, iuncta verbo futuri temporis in his quæ sunt incerta, facit conditionem.

40 Legatum relictum puellæ ad eam maritandam, vel pro ea maritanda, non transmittitur, nisi matrimonio effectuato; nisi de voluntate testatoris contrarium appareat. 41.

42 Verba sunt intelligenda cum effectu, & in suo potentiori significatu.

43 Legatum relictum alicui puellæ adhoc vt nubere possit, est purum, & transmittitur ad hæredes etiam matrimonio non secuto.

44 Legatum relictum Seiæ nubenti; est conditionale, & ea decedens antequàm nubat, legatum non transmittit.

45 Legatum relictum occasione dotis constituendæ, est purum, & transmittitur, quandocunque decedat legataria.

46 Legatum alicui relictum ad effectum, vt possit cum aliquo copulari, conditionale est, & non transmittitur.

47 Legatum relictum pro dote transmittitur nuptijs non contractis, si testator erat aliàs legaturus.

48 Legatum dotis relictum in tempus nubilis ætatis, si tempus adiectum est substantia legati, legatum est conditionale, & non transmissibile; etiam si factum sit filio vel filiæ. 49

Fallit si constat de contraria voluntate defuncti, puta si est filius, si minor, & si paterna hæreditas est sibi delata 50.

51 Legatum dotis relictum in tempus nubilis ætatis.

ætatis, si tempus adiectum est præstationi legati non est conditionale, sed transmittitur ante nuptias.

54 *Tempus dicitur appositum substantiæ legati, quando apponitur in eadem oratione, & constructu verborum, & præstationi quando in alia oratione post perfectum legatum: & si dubium est, distinguitur an dies respiciat substantialia, vel accidentalia.* 53.

54 *Legatum dotis relictum alicui, cùm nupserit, est conditionale, & non transmittitur siue dies nuptiarum adiecta sit substantiæ legati siue præstationi.*

55 *Quomodo cognoscatur, quod dies adiecta præstationi legati faciat conditionem, vel diem.*

56 *Tempus quod differtur in tempus nuptiarum dicitur incertum.*

57 *Si in testamento scriptum est, quod testator dotauit Lucillam; ea decedens antequàm nubat, relictum transmittit.*

58 *Conditio nuptiarum, quæ inest legato dotis, debet impleri infra triennium à die pubertatis, si filia est impubes; si pubes infra triennium à morte testatoris.*

59 *Legatum relictum, si matrimonium contraxerit, debetur etiam si professionem emiserit.*

60 *Legatum relictum vxori donec steterit in viduitate, est purum, & decedens antequàm nubat, illud transmittit: At si dictum est, donec vixerit in viduitate, est conditionale, & non transmittitur.* 61.

62 *Dos commissa arbitrio vel liquidationi alicuius an transmittatur ante latum arbitramẽtum, vel factam liquidationem.* 64.

63 *Pretium quamuis non sit declaratum, dicitur certum & purum.*

CASVS XVII.

Relictum pro dote, an transmittatur ante matrimonium secutum.

LEgatum relictum pro dote mulieri non nuptæ, an transmittatur ad hæredes, si ipsa mulier decedat, antequam nubat; infra scriptorum casuum distinctione hoc plenè enucleatur.

1 Primus casus est in stipulatione vel promissione dotis, & tunc si filia moritur ante cõtractum matrimonium, dotem ipsam stipulatam non transmittit, stante quòd stipulatio ex causa dotis est conditionalis, & habet in se conditionem, si matrimonium sequatur. l. in rebus. §. si re. l. stipulationem. l. non enim. l. promittendo. l. tali facta stipulatione. ff. de iure dot. l. item quia. §. huius rei. ff. de pact. intãtũ quòd si dos interim solueretur nõ secutis nuptijs, ea cõdici, & repeti posset. l. dotis fructus. §. enimuero. & ll. seqq. ff. de iure dot. &

2 ratio est, quia dos non potest esse sine Matrimonio. l. fin. C. de donat. ant. nupt. l. 3. ff. de iure dot.

3 Declaratur iste primus casus, quia in stipulatione, & promissione ex causa dotis non intelligitur tacita conditio, quãdo facta est animo donandi. l. licet. §. 1. vers. nisi forte. ff. de iure dot. & post Christophor. de Castell. Raph. Fulg. Roman. & Bart. tenet Ias. in l. qui se debere. versus finem. ff. de condict. ob caus. & in d. l. item quia. nu. 8. ff. de pactis: Animus autem donandi tunc præcipue arguitur, cùm quis promittit ex causa debiti de præterito sciens se non esse debitorem, & causam non esse veram. d. l. qui se debere. §. sed si cum sciret. ff. de condict. ob caus. & ibi Ias. nu. 11. in fin. & latè quando præsumatur donatio, docet Menoch. de arbitrar. cas. 88.

4 Secundus principalis casus est in legato simpliciter facto pro dote: Et constituo tres casus subalternos.

Primus est, quando legatum istud factum est ab extraneo, idest ab eo qui non tenetur relinquere legitimam, & hoc casu difficultas est an illud sit conditionale, vel purũ; quod enim istud legatum pro dote relictum ab extraneo non sit conditionale, sed purum, & consequẽter transmittatur antequàm legataria nubat, tex. est in l. titio centum. §. Titio genero. vers. sed cum ante nuptias. ff. de condit. & demonstr. ibi; quia purè legatum est, peti potest; & ibi glos. & glos. in §. sed & hoc presẽti. in verb. liberorũ. authentico. de Sanctiss. Epis. Et istã partẽ cõiter tenuerunt Doctores antiqui, qui fuerũt ante Bart. vt testatur Paul. de Castr. in d. §. Titio genero. nu. 7. vers. circa primũ; & tenet Bald. in l. item quia. nu. 4. vers. extra quæro. ff. de pact. vbi adducit rationem diuersitatis inter contractum, & legatum, quia contractus est accessorius matrimonij, ideo matrimonium debet præcedere; sed legatum nõ est accessorium matrimonij, ob id etiam ante nuptias petitur; alia ratio allegatur, quia magis fauetur vltimæ voluntati. l. in testamentis. ff. de reg. iur. idem etiam tenet in l. generaliter, num. 10. vers. interdum in legato. C. de epis. & cleric. Raphael Cum. & Petr. de Bexuc. in l. si Titio. ff. de leg. 1. Raph. Fulg. in l. 1. C. de instit. & substit. quos refert Ias. in d. l. si Titio, nu. 11. Dec. in l. in omnibus obligationibus. nu. 2. ff. de reg. iur. Port. in §. omnis. instit. de

verb.obligat. Sed è conuerso, quòd imò istud legatum sit conditionale, & non transmittatur, est tex. in d.l. Titio centum, §. Titio genero. vers. ante nuptias. ff. de condit. & demonstrat. ibi; ante nuptias verò Titio, vel muliere defunctis, legatum apud hæredem manet; Item facit tex. in authentica. nisi rogati. C. ad Trebell. & §. sed & hoc præsenti. in authentico. de Sanctiss. Epis. vbi tex. æquiparat legatum factum mulieri sub conditione nuptiarũ legato facto dotis causa: item validum est argumentum de contractibus ad vltimas voluntates. l. iure ciuili. ff. de condit. & demonstrat. Sed stipulatio dotis est conditionalis, igitur & legatum; maximè quia in vtroque casu militat eadem ratio; quòd dos non potest esse sine matrimonio, ideo debet esse idem ius. l. illud. ff. ad leg. Aquil. l. à Titio. ff. de verb. obligat. item secundum voluntatem testatoris, quæ potissimum attendenda est. l. in conditionibus. ff. de condit. & demonstrat. legando pro dote videtur respexisse ad tempus matrimonij, præsertim quia dos propriè esse non potest, nisi vbi adest matrimonium. d. l. 3. ff. de iure dot. & l. fin. C. de donat. ante nupt. dies autem matrimonij incertus est; quia an puella ad nubiles annos peruentura sit, incertum est. l. 1. ff. de condit. & demonstrat. l. pen. ff. de vulg. & pup. & magis incertum est an matrimonium contractura sit. l. hæc conditio filiæ meæ. in principio. ff. de condit. & demonstr. Gabriel. cons. 150. num. 4. lib. 2. ideo tanquàm dies incertus conditionem facit. l. dies incertus. ff. eodem. de condit. & demonstrat. & hanc partem tenet Bart. in d. l. titio centũ. §. Titio genero. num. 1. & 2. & illum sequitur ibi Paul. de Castr. num. 7. vers. istam opinionem, qui dicit communiter vidisse eam teneri, & cons. 322. num. 1. lib. 1. Bald. Nouell. in tract. de dote. part. 6. priuileg. 76. Ang. cons. 124. num. 5. cons. 392. & cons. 393. & ad tex. in vers. sed cum ante nuptias; respondent ibi mutari casum, & illud verbum; quia; intelligi pro; cum; vel quando; hanc eandem opinionem sequitur Roman. cons. 134. num. 2. Tiraquel. de retract. conuent. §. 2. glos. 1. num. 54. Doctor Marta. in rubric. solut. matrim. quæst. 3. num. 12. & infra; & illam veram, ac communem esse dicit Menoch. cons. 60. num. 37. communemquè pariter testatur Couar. in cap. 3. num. 11. de testament. vbi adducit concordantes: & tenendo hanc partem, quam ex præmissis magis veram esse puto.

5 Ampliatur primò iste primus casus locum habere, etiamsi legatũ relictũ sit pro dote, vt nubat, nam cùm dictum sit pro dote, similiter istud legatum dicitur conditionale: sic idem Bald. Nouell. loco citat. num. 4.

6 Ampliatur secundò procedere non solùm si legatum relictum sit pro dote respectu matrimonij contrahendi cum certa persona, sed etiam quando simpliciter pro dote relictum est; ità per rationes prædictas extendit Bart. in d. §. Titio genero, num. 3. & Paul. de Castr. num. 8. ff. de condit. & demonstrat. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 146. numero 24.

7 Ampliatur tertiò idem esse, si legatum relictum esset puellæ pauperi. Bald. nouell. de dote. part. 6. priuileg. 77. num. 2.

8 Ampliatur quartò procedere etiamsi legatum relictum esset puellæ pro monachatione, nam pariter conditionale est, & ipsa puella decedente ante ingressum religionis, legatum ad hæredes non transmittitur Berous cons. 28. num. 5. lib. 1.

9 Ampliatur quintò iste primus casus, vt multò magis procedat quando idem testator extraneus, erat obligatus dotare, vt frater sororem, vel alius aliam mulierem ex dispositione alicuius testamenti; vel quando intererat legantis mulierem nubere, puta pro honore & pudore domus ipsius legantis, siue legatũ relictum est pro anima testatoris; his enim casibus legatum pro dote est conditionale & non transmittitur ad hæredes legatariæ ante matrimonium contractum decedentis, etiam si alias fuisset purum, sic Ang. cons. 124. num. 4. Præt. de interpræt. vlt. vol. libro 3. fol. 213. sub numer. 32. & facit ratio nàm cum testator ad hoc teneretur, vel sua interesset, videtur voluisse omnino adimpleri l. fundi venditor. ff. de acquir. possess.

10 Declarantur primò iste primus casus, & iura in eo deducta, vt procedant secundum propriam significationem vocabuli de iure communi scripto, secus vbi communis vsus loquendi est, quòd dos destinata dicatur dos: vt dicam. nu. 27.

11 Declarantur secundò non procedere, quãdo hæres est in causa, vt conditio non impleatur, vt inferius videbimus, nu. 28.

12 Declarantur tertiò, quia si bona legata pro dote cæperint possideri ante nuptias; ex huiusmodi obseruantia subsecuta legatum remanet declaratum pro puro. Crauet. cons. 101. num. 3. & 4.

13. Declaratur quartò iste primus casus non habere locum, quando dos relicta est titulo institutionis; tunc enim legatum esset purum, & trans-

& transmitteretur matrimonio non secuto, quia talis est natura institutionis directæ, vt non fiat ex die, vel ad diem. l. hæreditas. ff. de hæredib. instit. & dicetur. nu. 25.

24 Declaratur quintò non procedere, quando testator expresse dixit legatum velle esse purum. Bart. in d. §. titio genero sub num. 3. vers. prædicta vera. facit tex. in §. disponat. auth. de nupt. Vel etiã quando apparet per coniecturas quòd voluit esse purum glos. in l. ex his verbis. in verb. videtur. C. quãd. dies leg. ced. Bart. in loc. cit. Angel. cons. 124. num. 3. propè finem. Ruin. cons. 166. num. 10. vol. 3. exemplum, si constaret testatorem eandem quantitatem aliàs relicturum esse etiam nuptijs non contractis, vt pariter dicam nu. 31. Aliud exemplum est si testator dixerit ordino & volo quod dentur titiæ centum pro suo maritaggio. Grammat. cons. ciuil. 57. nu. 51. & cons. 146. num. 5.

25 Secundus casus subalternus est, quando istud legatum simpliciter factum pro dote relictum est à patre naturali tantùm, & tali casu quia pater naturalis non tenetur filiæ relinquere legitimam. l. vxorem. §. Pater. ff. de leg. 3. & per illũ tex. Bald. in authentica. res quæ. num. 7. C. comm. de legat. & in. l. humanitatis. num. 44. C. de impub. & alijs substit. sequitur Rip. in l. 1. num. 66. ff. solut. matrim. & Peregrin. de fideicomm. art. 36. numer. 40. Ideo dicendum est idem, quod in extraneo, quòd dos sic legata dicitur legata sub conditione nuptiarũ, quibus non contractis ea non trãsmittitur, & in terminis sic decidit Menoch. cons. 60. nu. 42. & infra.

26 Ampliatur autem, & declaratur casus iste in omnibus, prout casus præcedens subalternus.

27 Declaratur autem specialiter iste secũdus casus, quia istud legatum relictum à patre filiæ naturali vel spuriæ pro dote non trãsmittitur ad eius hæredes irreuocabiliter etiam secutis nuptijs, attento quòd dos data filiæ naturali, vel spuriæ est loco alimentorum. Ripa in d. l. 1. numer. 66. ff. solut. matrim. Boer. decis. 127. numer. 4. & seq. Crauet. cons. 186. num. 16. Menoch. cons. 60. num. 43. legatum autem alimentorum non transmittitur ad hæredes; sed cum vita finitur l. dominus ff. de vsufruct. l. cum hi. §. modus. ff. de transact. & in specie de filia naturali vel spuria, tradit Bald. in l. eam quam num. 41. C. de fideicom. Dec. cons. 311. nu. 3. & Crauet. d. cons. 186. num. 16. sed possunt consanguinei patris legantis inspecto iure communi post mortem ipsius filiæ dotem prædictam reuocare. Bart. in l. fin. §. si à socero. ff. quæ in fraud. credit. Abb. cons. 50. & cons. 115. num. 1. vers. quoad secundum. lib. 2. Ripa in d. l. 1 num. 67. ff. solut. matrim. Paleott. de noth. & spur. cap. 51. num. 5. Surd. cons. 310. num. 2. & 3. vol. 3. & magis exactè in tract. de aliment. tit. 5. quęst. 7. per tot. vbi affert fallentias, quibus dos data à patre filiæ spuriæ transmittitur ad eius hęredes; videlicèt ex pacto vel statuto vt transmittatur, vel vt filia in matrimonio sine liberis decedente, maritus lucretur dotem: Sed quàmuis ista conclusio communis sit, nihilominùs quòd imò dos data a patre filiæ spurię ad eius hæredes transmittatur consuluit quibusdam suis rationibus Bero. cons. 165. num. 22. vers. quartò posito: & num. seqq. vol. 2. & Cancer. var. resol. lib. 3. cap. 21. num. 219. & in dote data filiæ naturali, voluit Lup. in repet. c. per vestras. de donat. §. 24. numero 10. quæ tamen opinio in specie reprobatur per Surd. d. tit. 5. quæst. 7. numer. 7. vers. sed etsi.

Ampliatur ista declaratio, quia dos data filiæ naturali vel spuriæ non transmittitur neque ad eius liberos Abb. d. consil. 115. vol. 2. Ripa in d. l. 1. nũm. 67. ff. solut. matrim. Paleott. d. cap. 51. numer. 5. Peregr. de iure fisci. lib. 3. cap. 18. num. 81.

28 Tertius casus subalternus est, quãdo istud tale legatum pro dote, relictũ est à patre legitimo, & naturali, vel legitimo tantùm, siue ab auo, q. legitimã relinquere tenetur: Et distinguitur inter ius commune, & ius municipale.

Nàm si versamur in dispositione iuris communis, quando scilicet non adest statutum fœminas excludens, tunc vsque ad quantitatem legitimæ legatum dicitur purum, & transmittitur etiam matrimonio non contracto, si aliàs ipsam legitimam integrè non habuit, quia legitima purè debetur reiecta omni cõditione, vel tempore. l. quoniam in prioribus. ff. de inoff. testam. in tantùm quòd ex coniectura ta testatoris voluntate ad sustinendum testamentum, istud grauamen non videtur esse impositum; sed causa dotis adiecta legato videtur potius quædam monitio, vt filia inde se nubat, quàm grauamen, vel conditio. arg. l. muto. §. hanc autem. ff. de tutel. & ita quòd sit purum vsque ad quantitatem legitimæ, dicit Bart. in d. §. titio genero. num. 4. qui communiter approbatur in hoc, vt scribit Abb. cons. 92. num. 1. lib. 2. & sic etiam testatur Socin. iun. cons. 134. num. 17. lib. 1. & sequitur Alex. cons. 55. numer. 6. vers. tamen in istis. lib. 2. Bald. cons. 248. lib. 4. Menoch. cõsil. 251.

sil.251.numer.33.& seqq.& in tract.de præsumpt.lib.4.præsumpt.146.numer.31.idem Bart.cons.200.vers.de iure.& Paul.de Castr. in d.§.titio genero. sub num.8. vers. circa secundum. Fabian. de Giocch. in authentica. nouissima. numero 100. C. de inoff. testam. vbi pariter de communi. Præt. de interpræt. vltim.vol.lib.3.fol.213.num.31.

Idque ex eadem ratione procedit in omnibus casibus dotis legatæ inferius recitandis, quia dos relicta à patre, vel alio qui tenetur relinquere legitimam, semper & in omni casu in terminis iuris communis est pura & transmissibilis vsque ad quantitatem legitimæ. In

19 ea verò parte, quæ excedit legitimam, idem est quod de legato dotis relicto ab extraneo, vt scilicet legatum relictum à patre dicatur conditionale Bart.d.cons.200.vers. in eo vero. Ang.cons.124.num.5.Paul.de Castr.in d. §.titio genero. sub num.8. vers. circa secundum.Bald.cons.249.lib.4. Hieron. Gabriel. cons. 116. num. 13. lib.1. vbi dicit hanc opinionem esse verissimam,& receptissimam: sic etiam consuluit Purpurat.cons.49.num.1. & seqq.& sentit Fabian.de Giocch.in d.authentica.nouissima.nu.100. C. de inoff. test. dum dicit legatum istud vsque ad legitimam esse purum, sentiens quod supra legitimam sit cõditionale; & licet Bart. in d.§. Titio genero. num.4. & post illum Soc.sen.cons.92. num. 8.in princ.lib.1.Soc.iun.cons.134.num.19. & seqq.lib.1.& Ruin.cons.53.num. 12.lib.2. quos refert,& sequitur etiam Mantic.de coniect.vlt.vol.lib.11.tit.23.numero 13.dicant, quòd istud legatum dotis relictum à patre intelligitur purum etiam in ea parte, quæ legitimam excedit, ea ratione, quia cum sit purum vsquè ad quantitatem legitimæ, sumitur probabilis coniectura voluntatis testatoris, quod voluerit illud esse purum in totum, ne vnum, & idem legatum diuerso iure censeatur, tamẽ contraria sententia, quòd id quod est vltra legitimam sit conditionale, verior est quia cũ legatum dotis in se ipso consideratum, conditionale sit, vt firmatum est ideo conditionale est in totum eadem ratione ne vnum, & idem legatum diuerso iure censeatur & licet vsque ad quantitatem legitimæ sit purũ, tamen hoc euenit vel ex speciali legis prouisione quòad illam partem conditionem reijcientis; & hoc respectu respondetur alteram partem excedentem legitimam remanere in sua dispositione conditionali.l. commodissimè.ff.de liber.& posthum.l.si extraneus.ff.de condict.ob caus. preterquam si dos relicta esset titulo institutionis, quia tunc statim debetur, & transmitteretur in totum: vel potius euenit per fictionem resultantem ex coniectu rata voluntate testatoris, qui pro illa parte non videtur imposuisse conditionem, & isto respectu respondetur, quòd fictio tanquam stricti iuris non operatur vltra fines suos.l.2. §.diuus.il.1.in fin.ff.de iure fisci.& per illum tex.Bart.in l.eius qui delatorem.numer.5.ff. eod.tit.Bald.in cap.2.numer.15.in fin.de ordin.cognit.&in l.2. num.22. & ibi Ias.num. 22.vers.quartò C.de edēd. Petr. de Anchar. in c.2. de confess. in 6. Declarationes istius partis in quantum dicitur legatum vltra legitimam esse conditionale videatis in sequenti proxima parte, sunt enim vtrisque cõmunes.

20 Aut versamur in dispositione iuris municipalis, quando extat statutum excludens feminas,& hoc casu pariter distinguitur; Aut statutum dicit quòd extante masculo filia nõ succedat, sed dotari debeat,& tunc si pater aliquid filiæ relinquit pro dote, tale legatum quamuis factum à patre, non censetur factum pro legitima, sed sortitur naturam legati facti ab extraneo vel alio qui non tenetur legitimam relinquere, & sic est conditionale & non debetur nec transmittitur nisi matrimonio contracto Paul.de Castr.in l. quoniam in prioribus num.7.C.de inoff. testam. & cons. 222.num.5.lib.2.Alex.cons.13.num.12.lib. 3.Brun.de statut.art. 11.quæst.9.sub numer. 79.Simon de Præt.de interpræt.vlt. vol. fol. 212.num.16.& ratio est quia cum filia ex forma eiusdem statuti non succedat ab intestato vna cum masculo consequenter non debetur ei legitima Bald.cons.329.lib.3. Dec.cõs. 26.num.4.& cons.505.nu.7.Ruin.cons.51. num.11.lib.3. Crauet.cons.236.num. 1.& 2.Roland.cons.62.num.53. lib.3. Menoch. cons.8.nu.3. Surd. alios referens cons. 185. numero.1.& 2.vol.2. nam legitima est portio eius quod ab intestato debetur l.cum quæritur.l.parentibus.C.de inoff.testam.glos.& scribentes in auth.nouissima C.eod.tit.statutum enim istud fauore agnationis conseruandæ aufert legitimam filiarum etiam in totum Dyn.in c. indultum.propè finem.de reg. iur. in 6.Bart.in l.titio centum §. titio genero.numero 6.ff.de condit.& demonstrat.Bald. Nouell.in tract.de dote part.6.priuileg.17.num. 5.Crauet.cons.236.numer.2.Ruin.cons. 52. num.9.lib.2.Fedetic.de Sen.cons.277.num. 1.Oldrad.cons.107.numer.3.Paul.de Castr. cons.175.num.6.lib.1. & cons. 348.num.1. lib.2.Corn.cons.123.nu.7.vol.3. & cons. 1.

nu.

nu.9.vol.4.Dec.cons.19.nu.5.Vasqu. de success.creat.lib.2.§.20.part.3.nu.292.& seqq. vbi hoc disputat ad partes. Mantic. de coiect. vlt.vol.lib.11.tit.22.num.44.& infra. Tiraq. in tract.de iure primogen. quæst.55. num.8. & seqq.Ioseph. Ludouic. decis.21. num. 41. Peregr.de fideicom.art.38.nu. 16. & vltimo loco Merlin. de legitim. lib.3. tit. 1. quæst. 2. num.35.vers.contraria.& num.seqq.vbi omnes antiquos & modernos recensent; & idem dicendum est de statuto quod simpliciter excludit fæminas à successione vocando masculos reseruata earum dote,quia pariter hoc casu dos est conditionalis,adeout si fæmina decedat antequàm nubat,non transmittit.Paul. de Castr. in l. quoniam in prioribus num.7. C.de inoff.testam. & in l. titio centum.§. titio genero.numer.8.vers. secundò præmittit. ff.de condit.& demonstrat.& cons.6.num.2. vers.sed in terminis.lib.2.Alex.cons.13. numero 12.lib.3.Pręt.de interpręt.vlt.vol.fol. 211.num.13.vers.secundò.Aut statutum dicit quod filia dotata non succedat cum masculo, & tūc legatum dotis relictū à patre semper & in omni casu,ac etiam in casibus inferius recitandis extante huiusmodi statuto est purum,& statim debetur, ac ideo transmittitur etiam matrimonio non contracto,& ratio est q.a nisi statim deberetur,nō posset dici dotata,& si nō esset dotata nō excluderetur à statuto:istius distinctionis auctor fuit Paul. de Castr.in d.§. titio genero.sub nu.8. vers. ego pluries cōsultus. ff.de condit. & demonstrat. & illam amplexi sunt quamplurimi Doctores,quos refert,& pariter sequitur Mantic.d. lib.11.tit.22.num.47. vers. verum tamen. & Rot.Rom.decis.540.part.1.diuers. Crass. in §.legatum.quæst.48.num.10.vers.tertia.Menoch.cons.81.nu.4.& in tract. de pręsumpt. lib.4.præsumpt.146.numer.40.& seqq. Anchar.Reg.quæst.51.numer.9.& infra part.2. Simon.Præt.de interpræt.vlt. volūt.fol.211. num.13.& 14.Alex.cons.13.numer.12.lib.3. cum pluribus alijs quos allegat Merlin.de legitim.lib.3.tit.1.quæst.8.num.9.vers. & per dictis. licet illam fortiter conetur destruere Laderch.cons.25.numer.5.& seqq. Illud au-
21 tem indubitati iuris est,quod si legatum dotis intelligitur conditionale,& mulier cui relictum est legatum,ante nuptias decesserit,nō transmittitur ad hæredes.l. vnic.§. sin autem aliquid sub conditione.C. de caduc. tollend. d.l. titio centum.§.Titio genero.vers.sed cū ante nuptias.ff.de condit.& demonstrat.Nouell.de dote.part.6.priuil.76.num.2.nam li-
22 cet legatum relictum sub conditione transmittatur ex coniecturata testatoris voluntate,tamen intelligitur,si conditio non defecit. Curt.iun.cons.96.numero 5.qui dicit in hoc Doctores non discrepare; sed in casu proposito quando puella est mortua ante nuptias,cōditio intelligitur defecisse, ita quòd non potest amplius impleri, ideo nullo modo potest transmitti;deficiente namque conditione per
23 inde est,ac si dispositio facta non esset.l. pecuniam.ff.si cert.pet.l.1.ff.de reg.caton.si verò legatum dotis intelligitur esse purum,sta-
24 tim peti potest, & ad hæredes transmittitur. Nouell.in tract. de dote part. 6. priuileg.76. num.2.vers.& ista inuestigatio.Menoch.de præsumpt.lib.4.præsumpt.146.nu.46.vers. vtilitas.& num.47.

Nunc venio ad declarationes tàm præcedentis, quàm huius præsentis partis; nam cum vtrumque ex istis legatis factis à patre, hoc est legatum,quod est vltra legitimam, & legatum factum dum extat statutum, quod stantibus masculis filia non succedat,sed dotari debeat,sortiatur naturam legatorum factorum ab extraneo, vt dictum est,ideo eisdem declarationibus ducuntur.

25 Declarantur igitur secunda pars primę partis distinctionis, inquantum dictum est legatum simpliciter factum pro dote & relictum à patre legitimo & naturali,vel legitimo tantūm siue ab auo, vltra legitimam esse conditionale, nec non prima pars secundæ partis eiusdem distinctionis, qua dictum est legatū relictum à patre pro dote esse conditionale,si viget statutū,quod extante masculò filia non succedat,sed dotari debeat;vt non procedat, quando dos relicta est filiæ titulo institutionis directæ, quia tunc est pura & statim debetur ac transmittitur,quamuis matrimonium contractum non sit, & ea est ratio quia institutio directa non fit ex die, vel ad diem; sed dies remouetur.l. hæreditas.ff. de hæred. instit.& per hanc rationem tenet idem Mantic. de coniectur.vlt.volunt.d. lib.11. tit.23. nu.21.post Anchar.Abbat.Socin.iun.& Menoch.quos ipse recēset, idem quoque amplexus est Laderch.cons.25.nu.4.vers. quarta. cum alijs pariter per eum relatis. & Capra consil. 118.num.5.& seqq. Honded.cons.53. num. 12.& seqq.lib.2. Berous cons.155. num.44. vol.2.nam statutum exclusiuum fæminarum non habet locum condito testamēto,nec prohibet quin pater possit filias suas, vel neptes hæredes instituere. Alex.cons.13.numero 2. vers. vnde ꝑ hoc.vol.1. Paris.cōs.53.nu.29. lib.3.

lib.3.Rota Roman.decis.449.num.1.part.4. diuers.

26 Declarantur secundò isti duo casus,siue hę duæ partes istius distinctionis non habere locum,quando vel ex verbis testatoris, idest patris legitimi & naturalis, siue alterius qui tenetur legitimam relinquere;vel ex verbis statuti fœminas excludentis, easquè dotari mandantis , colligi potest quòd idem testator vel statutum voluerit,vt quantitas legata pro dote habeatur pro legitima , & sortiatur naturã legitimæ quantacunque ea sit, tũc enim reijci debet omnis conditio, sicut reijcitur à legitima iuxta l.quoniã in prioribus. C. de inoff. testam.& consequenter legatum pro dote tãquàm subrogatum loco legitimę remanet purum & transmittitur ad tex.in l.si cum §. qui iniuriarum. ff. si quis caut. coniecturæ enim operari possunt vt legatum relictum pro dote vel dotis nomine sit purum & transmissibile.Bart,in l.titio centum.§.titio genero.nu.3. ante finẽ.ff.de condition.& demonstr.Corn. cons.40.num.15.vol.3. Crauet. consil.101. num.2.hoc autem signanter colligitur quando testator,vel statutum dicit quòd filia dotari debeat vsquè ad legitimam,vel quòd cõtenta sit dote sibi in testamento relicta. Paul. de Castr.cons.222.num.5.ante medium.lib. 2.Riminald.iun.cons.157.numer.17.& seq. vel si statutum dicit quòd debet legitimè dotari. Anchar.Regien.quæst.51.nu.4.vel congruè dotari.Corn.d.cõs.40.nu.17.vol.3. Simon de Præt. de interpræt. vlt.vol. fol. 212. num.17.in fin.Capra cons.88. nu.9. & seqq. vel si testator siuè statutum dicit, quòd nihil vlterius petere possit, quia ex his verbis à cõtrario sensu colligitur,quòd tale relictum dotis debeat intelligi purum loco legitimæ, & sic quòd patre defuncto statim peti possit, & decedente filia legataria ante contractum matrimonium,transmittatur Abb.cons.92. sub num.3.vers.secunda via.lib.2. Anchar.cons. 232.num.1.propè finem. Socin.iun.consil. 134.num.26.in fin.lib.1.Menoch. cons.251. num.48.in fin.& num. 49. & idem si testator vel statutum dicit, quòd filia habere debeat certam quantitatem pro dote & pro omni ac toto eo quòd ad eam spectare potest in bonis eiusdem testatoris, nàm ex huiusmodi verbis pariter arguitur,quòd voluerit quantitatem istam haberi pro legitima, & sortiri naturam legitimæ, quæ pura & transmissibilis est; sic Paul.de Castr.cons.372.nu.4.lib.1. Crauet. cons.84.numero 5.Socin. iun. d.consil.134. numero 26.lib.1.Anchar.Regien.quæst.51. numer.3.part.2.Laderch .consil.25.num.4. vers.quinta.

Subdeclaratur declaratio ista, quia si statutum mandaret fœminam dotari de paragio,coniecturę non possent operari in hoc casu, vt dos habeatur pro legitima , cùm paragium sit quid diuersum à legitima, & regulетur à qualitate personarum ac locorum consuetudine & interprætetur parium gestus; videlicet vt filia nubat secundum suos pares; sic in istis terminis Grãmat. decis.101. num. 63.& seqq.& Rot.Rom.decis.581.numer.5. par.1.in recent.

27 Declarantur tertiò, vt procedant secundũ propriam significationem vocabuli de iure communi scripto; hoc enim respectu verum est,quòd dos habet conditionem nuptiarum, quia dos propriè non potest esse sine matrimonio, secus autem vbi communis vsus loquendi est,quòd dos destinata dicatur dos,vt cùm vulgariter dicitur, talis mulier habet bonam dotem,licet ea sit puella,vel aliàs non maritata nam hoc casu si apparet de isto vsu loquẽdi in loco testatoris, legatum dotis non esset conditionale, sed quasi proprium eius patrimoniũ posset peti incontinenti etiam matrimonio non contracto, & consequenter decedens ante matrimonium transmitteret legatum,nàm verba testatoris intelliguntur secundum communem vsum loquendi. l.cum de Lanionis.§.asinam.vers.optimum.ff.de fund.instruct.l.sciendum.§.illud.ff.de ædilit.edict.l. si seruus plurium.§.fin.ff.de leg.1.l.nummis. ff.de leg.3.l. semper in stipulationibus.ff. de reg.iur. & per hanc rationem sic tenent Bart. in l.Titio centum.§.Titio genero.nu. 3.vers. item si ponamus.ff. de condit. & demonstrat. & cons.200.Ang.cons.349.nu.2. vers. quod autem.Socin.cons.92.num.8.vol.1.Anchar. consil. 232. numero 2. Couarr. in capit. 3. num. 11. vers. quartò.de testament. Mantic. de coniect. vltim.volunt.lib.11.tit.23.num. 18.& seqq.Anchar.Regien. quæst.51.num. 7.vers.item limitatur.& num.seqq. lib.2. Simon de Præt.de interpræt. vlt. vol. lib.3. nu. 32.vers. at aliquando.fol.214.

28 Declarantur quartò, quia licet legatum dotis secundùm propriam vocabuli significationem iuris scripti sit conditionale , & non transmittatur ante contractum matrimoniũ; tamen si hæres in causa est, vt conditio non impleatur,puta quia interpellatus à puella legataria,vt dotem tradat,quia vult nubere, & is in mora sit in traditione ipsius dotis, si eadem puella interim decedat ante contractum

matri-

matrimonium, tali casu transmittit legatum, quia conditio ad damnum eiusdem hæredis habetur pro impleta. l. iure ciuili. l. Iulius Paulus. in fine. ff. de condit. & demonstrat. in specie. Ang. cons. 349. num. 3. & Menoch. cons. 81. nu. 5. Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 211. sub num. 14.

29 Declarantur quintò, vt locum non habeat, quando testator legauit pro dote mulieris respectu certæ personæ, cum qua iam erant contracta sponsalia; hoc enim legatum secundum Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 146. num. 20. purum est, allegat Bald. in l. si plures. num. 25. C. de condict. insert. sed puto, quod veritas sit in contrarium, nàm Bald. videtur dicere in oppositum; ait enim, quòd si modus est talis, qui non potest impleri ab hærede, ad hæredem non transit; & postea subiungit legatum dotis post contracta sponsalia esse modale: Moueor etiam ea ratione, quia conditio nuptiarum non prius impleta videtur, quàm si realiter matrimonium contractum sit per verba de præsenti. l. sancimus. la 1. C. de nupt. & sic illam declarando tenet Bart. in l. Titio centum. §. Titio genero. num. 7. & ibi Paul. de Castr. num. 7. in fine. ff. de condit. & demonstrat. Alex. cons. 55. num. 2. libro 2. Gabriel. cons. 131. num. 13. libro 1. Couarr. in cap. 3. num. 11. vers. postremò. de testament. Mantic. de coniect. vltim. volunt. libro 11. tit. 18. num. 18. à sponsalibus enim multipliciter licitum est recedere Sanchez. de matrim. lib. 1. disput. 42. & seqq. Nec quis inuitus potest præcisè cogi ad contrahendum matrimonium etiam post contracta sponsalia. idem Sanchez. d. lib. 1. disput. 29. num. 4. & seqq. Genuen. in prax. Archiep. cap. 13. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 3. tit. 17. cùm conditio sit adimplenda in forma specifica. l. qui hæredi l. Mæuius. ff. de condit. & demonstrat. & nihil reputetur

30 actum, dum aliquid superest agendum. l. pen. in fin. C. de his quib. vt indign. c. nihil. 7. quæst. 1.

31 Declarantur sextò non procedere, quando constat testatorem eandem quātitatem aliàs relicturum esse etiam nuptijs non contractis, quia tunc legatum dotis intelligitur esse purum, & ad hæredes transmittitur. arg. l. si extraneus. vers. nisi forte. ff. de condict. caus. dat. & in specie Bart. in d. l. Titio centum. §. Titio genero. num. 3. vers. prædicta vera. ff. de condit. & demonstrat. Crauet. cons. 101. num. 2. versic. quartò. Socin. sen. consil. 92. num. 8. vers. pro hac opinione. libro 2. & Menoch. cons. 251. num. 35. in fin. & num. 36. Couarr. in cap. 3. num. 11. vers. octauo. de

32 testament. & ratio est, quia voluntas testatoris, qui erat aliàs relicturus præualet conditioni appositæ legato. l. 3. §. conditio legati. ff. de adimend. legat. l. in conditionibus. ff. de condit. & demonstrat. glos. in l. qui habebat.

33 ff. de hæred. instit. & quia quando testator erat aliàs relicturus, conditio habetur pro impleta, ita quòd si conditio deficit tamen non perit dispositio. glos. in l. quæ sub conditione. §. quoties. in verb. defectus. ff. de condit. instit. & dixi in 1. cas. numero 231.

34 Declarantur septimò isti duo casus istius distinctionis locum sibi non vendicare, quando legatum dotis æqualiter relictum est pro duabus filiabus, quarum vna iam nupta est & consequenter transmittere potest; nam in dubio verisimile est patrem voluisse alteram similiter transmittere, & sic legatum purum esse ea ratione, ne inter filias inæqualitas oriatur per tex. in l. cum pater. §. euictis. ff. de leg. 2. & sic tenet Anchar. cons. 323. vers. itē postquàm vna ex filiabus. Socin. sen. cons. 92. nu. 8. vers. & vltra adducta. lib. 1. Menoch. cons. 251. nu. 38.

35 Declarantur octauò non procedere, quando pater reliquit filiæ dotem, & interim alimenta; nam secundùm Anchar. consil. 323. vers. sed vlterius. dicitur ita pure legasse dotem, sicuti alimēta. & Anchar. secuta est Rot. Roman. vt in decis. 449. num. 1. vers. & prædicta. part. 4. diuers. Verùm dissentiunt Salic. in l. sancimus. col. vlt. vers. tertiò ad quæstionem. C. de nupt. Bald. Nouell. de dote. part. 6. priuileg. 17. colum. 4. versic. & ex prædictis sequitur. Menoch. consil. 455. numero 14. lib. 5.

36 Declarantur nonò, quia si bona legata pro dote cæperint possideri ante nuptias, ex huiusmodi obseruantia subsecuta legatum remanet declaratum pro puro. Crauett. consil. 101. num. 3. & 4.

37 Tertius casus principalis est, quando legatum dotis relictum est sub modo; puta lego tali centum, vt nubat; & hoc casu legatum statim debetur etiam antequàm nubat, dummodo caueat de nubendo. l. quibus diebus. §. termilius. ff. de condit. & demonstrat. Bald. in l. generaliter. num. 9. C. de episc. & cleric. & si interim decedit, transmittit ad hæredem, quia legatum debetur, quàmuis modus deficiat per casum. l. si Titio. ff. de leg. 1. l. pater. §. Tusculanus. ff. de leg. 3. ita etiam te-

V net

net Bald. Nouell, in tract. de dote. part. 6. priuileg. 76. vers. primus.

38 Quartus casus est, quando legatum dotis relictum est sub conditione: si nubet: nam hęc dictio, si, iuncta verbo futuri temporis in his, 39 quæ sunt omnino incerta facit conditionem l. si Titio. ff. quand. dies legat. ced. Bart. in l. 1. num. 3. ff. de cond. & demonstrat. & tunc sine dubio decedente legatario antequam nubat, non transmittit legatum, nisi eo modo, quo dictum est in 1. casu de conditione mixta. nu. 221. & seqq.

40 Quintus casus est in legato facto puellæ ad maritandum, vel pro ipsa maritanda: istam quæstionem disputat Vbert. de Teranio, prout refert Bald. in l. generaliter. num. 10. C. de episc. & cleric. & concludit, quòd si legataria decedit antequàm nubat, transmittit legatum, maximè si eadem puella erat ipsius testatoris propinqua; idem quoque dummodo ætatem legitimam habeat, amplexus est Bart. in d. §. Titio genero. numero 7. versic. sed si relinquitur; qui verba hæc: ad maritandum, vel pro se maritanda; intelligit idest ad faciendum expensas pro ea maritanda, & ad procurandum de illam maritando; ita quòd secundùm eum sufficit, quòd legatum expendatur pro ea maritanda, licet non maritetur. sequitur Comens. Bald. Laur. de Palat. Brun. Crauet. Franc. Marc. Couarr. & Cæphal. quos refert Menoch. de præsumpt. libro 4. præsumpt. 146. num. 26. Sed Paul. de Castr. in d. §. Titio genero. nu. 8. vers. item dicit, inclinat, quòd significatum dictorum verborum importet matrimonium effectuatum maximè si quantitas conueniat doti; dicit tamē, quod posset esse tàm parua quantitas, vt non videretur relictum pro dote, sed pro expensis; & mouetur, quia non est verisimile, quòd testator legauerit pro expensis, sed magis pro dote: Hanc distinctionem absolutè sequitur Mantic. de coniectur. vltim. volunt. libro 11. tit. 21. num. 5. & seqq.

41 Sed credo, quòd indistinctè intelligantur de matrimonio effectuato, nisi ex coniecturis aliud de voluntate testatoris appareat, quia 42 verba sunt intelligenda cum effectu. l. 1. §. hæc autem verba. ff. quod quisque iur. l. penult. §. docere. ff. ne quis eum. c. relatū. de cleric. non residen. ac item intelligenda sunt in suo potentiori significatu. l. 1. §. qui in perpetuum. ff. si ager vectig. c. pen. de sent. excom. & lex imposita est rebus, non verbis. l. 2. in fin. C. commun. de legat. §. nostra. instit. de legat. & ita quòd non transmittatur, nisi secuto matrimonio tenet Brun. de statut. exclus. fæminar. art. 11. nu. 82.

43 Sextus est casus, si dictum sit; lego mille tali puellæ ad hoc, vt nubere possit: & tunc legatum est purum, & transmittitur ad hæredes eiusdem puellæ etiam matrimonio non secuto Bald. consil. 249. circa med. lib. 4. per tex. in l. si mulier dotem. C. de iur. dot. vbi quòd hæc non est conditio, sed causa impulsiua, qua non secuta nihilominus debetur legatum, sequitur Grāmat. cons. ciuil. 146. nu. 3. Couar. in cap. 3. nu. 11. vers. secundò. de testament. Crauet. cons. 101. numero 1. vers. secundò.

44 Septimus casus est, si dicatur; Seiæ nubenti lego mille; & isto casu legatum est conditionale: ideo non trāsmittitur Seia ante nuptias decedente. l. cum vnus. §. fin. ff. de aliment. & cibar. legat. participium enim absolutum inducit conditionem. l. à testatore. ff. de condit. & demonstrat. l. acceptis. ff. ad leg. Falcid. Bart. in l. 1. numer. 34. ff. de cond. & demonstrat.

45 Octauus casus est de legato relicto occasione dotis constituendæ; & istud est purum & statim debetur, ac consequenter transmittitur quandocunquè decedat legataria Bald. cons. 237. num. 4. & 5. lib. 1. vbi adducit rationem, quia hæc verba demonstrant causam remotam, & impulsiuam, seu quandam demonstrationem, & illum refert ac sequitur Grāmat. decis. 59. nu. 51.

46 Nonus est casus, quando dictum est ad effectum vt possit cum aliquo copulari; & istud pariter conditionale est: sic post Bart. in d. l. Titio centum. §. Titio genero. nu. 4. vers. si verò legat. & Socin. sen. cons. 92. col. 6. vers. secunda coniectura posita. in fin. lib. 1. dixit Menoch. cons. 60. nu. 46.

47 Decimus casus est, quando constare potest, quòd testator etiam nuptijs non contractis eādem quantitatem esset aliàs legaturus, tunc sine dubio legatum dotis, quāuis factum ab extraneo, intelligitur esse purum, & transmittitur ad hæredes, vt supra dictū est. nu. 31.

48 Vndecimus est casus, quando legatum dotis relinquitur in tempus nubilis ætatis: hoc casu distinguitur: Aut tempus nubilis ætatis adijcitur substantiæ legati, & tunc facit conditionem, & consequenter impedit transmissionē. l. si cui legetur. §. hoc autē. ff. de leg. 1. Socin. cōs. 92. nu. 8. vers. confirmatur hoc lib. 1.

49 Ampliatur procedere, etiamsi tale legatum factum sit filio, vel filiæ; nam adhuc est conditionale. d. l. si cui legetur. §. hoc autē. & ibi

ibi Bart. in princ. vers. item opponitur. & Bald. propè finem. vers. aut est dubium. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 23. numero 29.

50 Declaratur hæc ampliatio, vt ex præsumpta voluntate defuncti tempus adiectum substantiæ legati relicti filio, vel filiæ non faciat conditionem; præsumpta hęc autem voluntas colligitur ex tribus istis simul concurrentibus, quorum si vnus deficiat non sufficeret, nempe quòd sit filius, quòd minor, & quòd paterna hæreditas sit sibi debita Bart. in d. l. si cui legetur. §. hoc autem. in princ. vers. item opponitur. ff. de legat. 1. & plenius Alex. in l. Seius saturninus. in princ. vers. nota casum. ff. ad Trebell. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 5. num. 26. vers. secundò limita.

51 Aut tempus nubilis ætatis adijcitur præstationi ipsius legati, & tunc quia istud tempus nubilis ætatis omnino futurum est, si legatarius vixerit, non facit conditionem nec impedit transmissionem etiam legataria ante tempus decedente. l. Seius Saturninus. ff. ad Trebell. l. ex his. C. quand. dies leg. ced. l. firmio. §. 1. ff. eod. tit. glos. Bart. Bald. & Alex. in d. l. si cui legetur. §. hoc autem. ff. de leg. 1. idē Gomez. in loc. cit. lib. 1. cap. 5. numero 26. & Bald. cons. 286. num. 4. lib. 3. Socin. cons. 92. num. 8. vers. nam videmus. vol. 1. Crauet. consil. 101. num. 1. Menoch. cons. 60. numer. 38. Honded. cons. 53. num. 32. lib. 2. Tunc au-
52 tem tempus dicitur adiectum esse substantiæ legati, quando apponitur in eadem oratione, & constructa verborum, vt lego Titio centū, cùm erit quatuordecim annorum d. l. si cui legetur. §. hoc autem. ff. de leg. 1. at si apponitur in alia oratione post perfectum legatum, vt lego titio centum, quæ accipere debebit cùm ad legitimam ætatem peruenerit, tunc tempus dicitur adiectum præstationi & petitioni, non substantiæ. d. l. ex his. C. quād. dies legat. ced. vel si dixerit: lego titio centum ex reditu prædiorum meorum futuri anni d. l. firmio. in princ. ff. eod. & sic in specie dicit Bart. in d. l. si cui legetur. §. hoc autem. in prin. vers. tu dic. & idem post Petr. tradit ibi Bald. propè finē. vers. aut est dubiū. Paul. de Castr. cons. 125. nu. 2. lib. 1. & Mantic. d. lib. 11. tit. 23. nu. 28. & facit tex. in c. si sup gratia. de off.
53 deleg. in 6. Sed qn̄ sumus in dubio, an sit appositū in eadē oratione vel post, sic distinguitur; aut dies respicit substantialia, & tunc videtur apposita dispositioni, & substantiæ, aut respicit accidentalia, & videtur apposita executioni. Bald. in cap. fin. nu. 2. de præsūpt. Ias. in l. item quia. num. 22. ff. de pact. Dec. in l. in omnibus obligationibus. numer. 8. & ibi Cagnol. nu. 24. ff. de regul. iur. Crott. in l. nemo potest. nu. 85. ff. de legat. 1.

54 Duodecimus casus est, quando legatum dotis relictum est alicui, cùm nupserit, tunc si dies nuptiarum adiecta est substantiæ legati, sine dubio legatum est conditionale, & legataria decedens ante nuptias legatum ad hæredes non transmittit. d. l. si cui legetur. §. hoc autem. ff. de leg. 1. Si autem dies nuptiarum adiecta est præstationi, & executioni ipsius legati, variant Doctores; nam aliqui dixerunt huiusmodi legatum esse purum, & transmitti etiam ante euētum nuptiarum: huius opinionis fuit Bald. cons. 286. nu. 4. lib. 3. Socin. cō sil. 92. nu. 8. vers. confirmatur hoc ex alia coniectura lib. 1. Crauet. cons. 101. nu. 1. vers. primò. Couar. in cap. 3. nu. 11. vers. tertiò. de testament. Menoch. in tr. ct. pręsumpt. lib. 4. pręsumpt. 146. nu. 27. Grilenz. cons. 55. Quòd autem illud sit conditionale, nec trāsmittatur ante impletā cōditionem nuptiarum, cōsuluerunt Alex. consil. 55. nu. 2. lib. 2. Ruin. cons. 68. nu. 7. lib. 4. & cons. 85. nu. 4. in fin. & nu. 5. iuncto. nu. 9. lib. 2. Gabriel cons. 150. nu. 2. 3. & 4. lib. 2. Riminald. iun. cons. 334. nu. 19. & seqq. idē Alex. in l. Seius Saturninus. nu. 2. ff. ad Trebell. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 18. nu. 20. 21. & tit. 23. nu. 7. & hæc vltima opinio verior est; nam ad cognoscen-
55 dum, quando dies adiecta præstationi, & executioni legati faciat conditionem, vel diē, hoc modo distinguitur. Aut est adiecta in tēpus, quod omninò futurum est, si legatarius vixerit, puta in tempus certæ ætatis, vel ad certos specificatos annos, siue ad legitimam ætatem legatarij; & tunc non facit conditionem, sed diem, & legatum est purum, ac ideo transmittitur ad hæredes legatarij etiam eo decedēte ante ipsum tempus specificatū. d. l. Seius Saturninus. ff. ad Trebell. l. 1. l. firmio. §. cum ab hæredibus. ff. quando dies leg. ced. l. ex his verbis. C. eod. tit. Aut adiecta est in tempus incertum & non omnino futurum; & tali casu facit conditionem, sicque legatum est conditionale; sicut si adiectum esset substantiæ legati, & consequenter legatario ante aduentum temporis decedente, legatum ad hæredes non transmittitur. l. quibus diebus. §. quidam Titio. ff. de condit. & demonstrat. & ita quoque distinguit glos. vlt. in d. l. Seius Saturninus. ff. ad Trebell. & Bart. in l. si cui legetur. §. hoc autem. post princ. & ibi Bald. in fin. versic. secundò casu principali. &

Alex. num. 2. ff. de leg. 1. & tenet Crass. in §. legatum, quæst. 43. num. 7. Sine dubio autem
56 tempus incertum, & non omnino venturum dicitur illud, quod differtur in tempus nuptiarum. l. hæc conditio filiæ meæ, in princ. ff. de condit. & demonstrat. l. cum testator. vbi gloss. vlt. C. de testam. manumiss. Signorol. cons. 14. colum. 2. Gabriel d. consil. 150. nu. 4. libro 2. tempus enim nuptiarum non dicitur esse perfectum ex sola ætate nubili, sed requiritur etiam festiuitas nuptiarum. l. sancimus. l. a 1. C. de nupt. idest, quod matrimoniū contrahatur per verba de præsenti, prout declarando dicit Bart. in l. Titio centum. §. Titio genero. num. 7. & ibi Castrens. num. 7. in fine. ff. de condit. & demonstrat. Gabriel consil. 131. num. 13. libro 1. quod omni tempore potest cōtrahi, & omitti. & ità in specie quòd legatum dotis relictum alicui, cùm nupserit, sit semper conditionale & non transmissibile etiam si dies nuptiarum censeatur adiecta solutioni & executioni, firmat. Ang. cons. 120. num. 3. Alex. in l. seius Saturninus. num. 4. ff. ad Trebell. & cons. 55. num. 2. vol. 2. Præt. de interpræt. vlt. vol. lib. 3. fol. 214. num. 33.

57 Decimus tertius casus est quando in testamento scriptum est, quod testator aliquam puellam, puta Lucillam dotauit: oritur enim probabilis coniectura, quod dos relicta peti & transmitti possit etiam ante nuptias, ex eo quia verbum; dotauit; est præteriti temporis quod denotat actum perfectum. l. 1. §. hęc verba. ff. quod quisque iur. in terminis Corn. consil. 40. num. 15. lib. 3. refert, & sequitur Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 23. numero 25.

Declarantur primò omnes supradicti casus vt locum non habeant nec procedant in legato facto à patre, vel alio obligato relinquere legitimam, quia huiusmodi legatum quando sumus in terminis iuris communis semper & in omnibus dictis casibus supra recitatis est purum & transmissibile vsquè ad quantitatem legitimæ, vt vidimus num. 26. prout pariter purum & transmissibile est quādo sumus in terminis iuris municipalis, si idē ius municipale primò mandat filiam dotari, postmodum illam excludit, de quo pariter diximus superius num. 20. vers. aut statutum dicit quod filia.

58 Declarantur secundò omnes supradicti casus, nam vbi legato dotis inest conditio nuptiarum, tunc conditio debet impleri infra trieñium à die pubertatis, si filia impubes est; si vero pubes, infra triennium à die mortis testatoris; & si non impleatur, conditio habetur pro defecta, bonaque assignari debent ei, qui in defectum nuptiarum vocatur Bart. in l. 2. §. ad filiorum. C. quand. & quib. quart. pars. lib. 10. & ibi Io. de Plat. & Lucas à penna col. 8. Gulielm. de Benedict. in c. Raynutius. in 2. part. verb. cuidam petro tradiderunt. num. 4. de testament. Gabriel cons. 131. num. 15. & 16. libro primo. Tob. Non. cons. 25. numero 5.

59 Declarantur tertio omnes casus superius recitati quia vbi legatum dotis habet conditionem si legatarius nupserit vel matrimoniū contraxerit; censetur huiusmodi conditioni satisfactum per professionem factam in religione, quamuis non contraxerit matrimonium carnale §. sed & hoc pręsenti. in auth. de sanctiss. episc. auth. nisi rogati. C. ad Trebell. vnde dicit Cyn. in d. auth. nisi rogati, quòd non videtur esse sine nuptijs qui intrat Monasterium, cùm per hoc contrahatur matrimonium spirituale; & Bald. ibi in princ. dicit quod nubere dicitur, qui nubit in christo, & hoc idem dicit Bart. in d. §. sed & hoc præsenti. num. 2. & hanc conclusionem, quòd legatum factum alicui; si nuptias vel matrimoniū contraxerit; debeatur ei etiam si religionem intrauerit; probat multis rationibus, & autoritatibus Natta cons. 296. per totum, vbi allegat Anchar. Marian. Crott. & Iacobin. de sanct. Georg. & sequitur Couar. in c. 3. nu. 11. vers. sextò. de testam. & Surd. cons. 192. num. 19. vol. 2. & Nouell. de dote. part. 6. priuileg. 77. num. 2. propè finem. vbi fortius dicit hoc procedere etiamsi legatum relictum esset expresse pro puella maritanda per carnale coniugium.

60 Quæro autem, an legatum relictum vxori in viduitate permanenti, ad hæredes ipsius vxoris transmittatur, & in hoc proposito sic distinguitur: Aut legatum factum est eidem vxori per hæc verba, quandiù steterit in viduitate, vel abstinuerit à secundis nuptijs, siue tandiù, donec, siue tantum quantum, & similia, & tunc legatum est purum, sicque vxore ipsa decedente absque eo, quod trāseat ad secunda vota, illud ad eius hæredes transmittitur; non enim istud legatum resoluitur in conditionem, nisi ea transeat ad secunda vota per tex. in l. sufficit. ff. de condit. & demonstr. l. ambiguitatem. C. de vsufruct. & sic tenet Paul. de Castr. cōs. 451. in princ. lib. 1. & post eum Crauet. in l. cum filiofamilias. in 2. part.
61 numer. 272. ff. de leg. 1. Aut legatum factum est eidem vxori per hæc verba; quamdiù vixerit

xerit in viduitate;tandiù, donec, vel tantum quantum,vel per similia verba; & tunc legatum resoluitur in conditionem duobus modis,nempe & per conuolationem ad secundas nuptias,& per mortem,ita quòd vtroque modo legatum remanet resolutum, sicque vxor decedens, quamuis ad secunda vota non migrauerit, tamen quia legatum est limitatum, quamdiù vixerit, ideo intelligitur resolutum per mortem, & ad hæredes ipsius vxoris non transmittitur,sed redit ad hęredes viri.l.titia. §.fin.ff.de leg.2.l.fin.C.de legat.Paul.de Castr.d.cons.451.vers.item est præmittendum. libro 1. Crauet.in d.l.cum filiofamilias.in 2. part.nu.272.ff.de leg.1.

62 Quæro item, an dos quæ ex dispositione hominis, legis, vel statuti venit liquidanda arbitrio propinquorum siue aliorum,censeatur esse conditionalis donec liquidetur,ita vt si fęmina decedat ante hanc liquidationem vel arbitramentum, illam non transmittat ad hęredes,& Bald.cons.420.lib.3.& cons.121. lib. 4. concludit quòd futura liquidatio non reddit dotem conditionalem,si conditio non est expresse apposita, mouetur ex ea ratione quia in arbitrio liquidatoris posita non est substantia dotis, sed solùm quantitas illius, quantitas autem non dicitur esse incerta, cũ tanta esse debeat, quanta esse debet arbitrio boni viri l.1.ff.de leg.2.facit Rota decis.698. num.2.& 4. part. 1. in recent. & Baldum. sequitur Præt.de interpræt.vlt.volũt. fol.211. num. 14. post medium; & idem voluit Alex. cons.13.num. 19.vol.3.vbi dicit quòd legatũ dotis relictum arbitrio commissariorum qui mortui sunt non arbitrata adhùc dote transmittitur ad hæredes legatariæ, ex eo quia illud dicitur esse purum non autem conditionale, attento quòd arbitrio commissariorum commissa fuit declaratio quantitatis,adducit tex.in d.l.1.ff.de leg.2. idemquè in effectu tenuerunt Socin. iun.cons.35. num.18. vol.1. Ruin.cons.225.nu.5. & seq.vol.1. Menoch. de arbitrar.quæst.68.num.42.vbi voluerunt quòd liquidatio,& declaratio dotis potest fieri etiam soluto matrimonio, & sic quòd ius petendi declarationem dotis tanquàm purũ transit ad hæredes; idem enim est de liquida-
63 tione prætij, nàm si arbitrio alicuius committeretur declaratio prætij,dictum prætium dicceretur esse certum,& purum,non autem conditionale.Ioan.de Anan.consil.19.num. 12. 13.Dec.cons 648.num.1.& seq.

64 Verùm si in arbitrio alicuius committitur substantia dotis, puta an debeatur dos, tunc aliter dicendum est,quia aut commissio fit ab homine,aut à lege vel statuto; Primo casu si fit in contractibus est conditionalis, & habet tacitam conditionem: si arbitratum fuerit: l. fin.C.de contrah. empt. l.si merces. in princ. ff.locat.l.si quis arbitratu.ff.de verb. obligat. & consequenter non est locus transmissioni ad hæredes ante latum arbitramentum;si autem fit in vltimis voluntatibus non est conditionalis d l.1. ff. de leg. 2.& consequenter trãsmittitur,& est speciale fauore vltimæ voluntatis, quam publicè interest executioni mandari.Bart.in d.l.si quis arbitratu.num.3. & ibi Ias.numer. 17.ff.de verb.obligat. Fallit quando apposita est conditio expressa: si arbitratum fuerit: tunc enim est cõditionalis etiã in vltimis voluntatibus. d.l. 1. & ibi glos. in verb.cõditio.in fin.& Bart.num.2. ff. de leg. 2.Paul.de Castr.in d.l.si merces. numer.2. in fin.ff.locat. Fallit quoque si apparet quòd voluntas testatoris fuit faciendi conditionem l. in conditionibus.in princ.& §.1.ff.de condit. & demonstrat. Secundo casu quando scilicet substantia dotis committitur in arbitrio alicuius à lege vel statuto, tũc denuò distinguitur,an lex vel statutum reducatur ad similitudinem cõtractus & dispositionis inter viuos, & hoc casu conditionalis est,ac ideò non trãsmittitur, an reducatur ad similitudinem dispositionis vltimæ voluntatis,& tunc non est conditionalis, ac ideò ad hæredes transmissibilis est nisi cõditio expresse apposita sit;quomodo autem cognoscatur an ad dispositionẽ inter viuos vel causa mortis referatur, seruanda est regula quæ seruatur ad cognoscendum donationem inter viuos à donatione causa mortis,de qua per Mantic.de coniect.vlt.volunt.lib.1.tit.13.Clar.in §. donatio quæst.2. Menoch.de præsumpt.lib.3.præsũpt.35.36. hoc autem certum est quòd lex vel statutum disponens de successionibus reducitur ad instar vltimæ voluntatis, & non ad instar dispositionis inter viuos l.codicillis.§.matre. ff. de leg.2.Bald. d. consil.121. num.1. in fin. & num.2.lib.4.

Pro complemento sciendum est,quod vbi legatum dotis est conditionale,illud non potest in alterum transferri neque per viam cessionis.Rota Rom.decis.450.part.1.in recent. mouetur ex eo, quia dum illud est conditionale non potest transmitti.Mãtic.de coniect. vlt.vol.lib.11.tit. 22.num.48. ergo nec cedi potest,nàm quæ transmissibilia non sunt, nec cedi possunt l. ex pluribus. ff. de administr. tut.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Ius petendi supplementum dotis ad hæredes transmittitur, quod procedit etiam ante agnitionem, & petitionem.7.*

2 *Subrogatum sapit naturam subrogati: si naturæ suæ non contrariatur.4.*

3 *Aliud est esse tale, & aliud loco talis.*

5 *De dotis augmento idem est quod de dote.*

6 *Dotis constitutio non potest conferri post mortem.*

8 *Ius petendi supplementum congruæ dotis trāsmittitur ad hæredes in terminis iuris communis, secus si extat statutum quod stantibus masculis fœminæ non succedant: Ampliatur, etiam si statutum sit suspensiuum donec extant masculi sed distinguuntur tres casus num.10.& seqq.*

11 *Ius in habitu sufficit ad transmittendum.*

12 *Iura quæ competitura sunt post mortem tertij dicuntur conditionalia.*

CASVS XVIII.

Ius petendi supplementum dotis an transmittatur.

1 QVoniam dos succedit loco legitimę.l. quoniam nouella.C. de inoff.testam.Bald.in auth. res quæ. num.18.C.comm.de legat. Tiraquel. multos adducens in l.si vnquàm.verb. susceperit liberos.num.112.C.de reuoc. donat. ius autem petendi supplementum legitimæ transmittitur ad hæredes, vt dixi in cas. 10.iccirco & ius petendi supplementum dotis ad hæredes pariter transmittitur, quia sub-
2 rogatum sapit naturam illius in cuius locum subrogatur.l.cum qui.§.iniuriarum.ff.si quis caut.§.si q.s.instit.de action. nec obstat quod licet dos succedat loco legitimæ, tamen non sapiat eandem naturam, cùm sint res diuersæ, & diuersam naturam in se habeant.l. cum in fundo.§.si fundus.ff.de iur.dot.Bart.in l.1.§. hæc actio. vers. aut circa diuersam rem.ff. si quis testam.liber.esse iuss. & aliàs aliud sit es-
3 se tale, & aliud loco talis.l. mercis.ff. de verb. signif. nam respōdetur inter dotem, & legitimam in hoc tantùm consiste e diuersitatem, quòd legitima debetur purè, dos autem sub conditione; si nubat; sed in alijs idem ius censendum est in vna quod in altera, cùm res subrogata loco alterius, illius vice fungatur in
4 omnibus, si naturæ suæ non contrariatur, l.filiæ.§.Titia.ff.de condit.& demonstrat. c. Ecclesia.vt lit.pend.nec obstat pariter si dicatur
5 quod idem est de augmento dotis, quod de dote ipsa.l.etiam.in fin.C.de iur.dot.l.si proprietati.ff.eod.l.inter.§.cum inter.ff.de pact. dota lib.l.si constante.§.idem licere. vers. pactis C.de donat.ant.nupt.Rota decis.246.nu
6 mero 1.part.2.in recent.sed constitutio dotis non potest conferri post mortē, attento quod de eo tempore non potest deseruire oneribus matrimonij.l.si pater mulieris.§.fin.ff.de iur. dot.nec dos potest esse sine matrimonio l.fin. C.de donat.ant.nupt.l.3.ff.de iur.dot.igitur nec supplementum dotis post mortem constitui potest, quia respondetur quod dote constituta, dicitur ipso iure constitutum & eius supplementum vsque ad legitimam. Salicet. in l.scimus. in princ.1. quæst. C. de inoff. testam.quem sequitur Ruin.cons.26.num.12. 14.& 18.lib.3.ad hoc est tex.in d.l. scimus, ibi; filio attamen ipso iure inesse eandem repletionem: ideo non potest dici, quod supple-
7 mentum dotis constituatur post mortem, & sic in specie quòd ius petendi supplementum congruæ dotis transmittatur ad hæredes, tenet idem Ruin.d.cons.26.lib.3.Brun. de statut.exclus.fœm.art.11.num.84. quod procedit etiam ante agnitionem, & petitionem, vt per eundem Ruin.d.cons.26.nu.12.& seqq. & cons.60.num.14.lib.3. & Simon de Præt. de interpræt.vlt.vol.fol.212.nu.19.
8 Declaratur casus procedere in terminis iuris communis, secus vbi adest statutum, quòd extantibus masculis filiæ fœminæ non succe-
9 dant, nàm qui non succedit ab intestato non potest petere legitimam Bald.cons.329.libro 3.Dec.cons.505.num.7. Crauet. cons. 236. num.1.& 2.Menoch.cons.8.num.3.Tiraq.de iure primogen.quæst.55. num.9. cum pluribus per eum relatis.Surd.cons.185.num.1.& 2. vol. 2.quia legitima est portio eius quod quis habiturus est ab intestato l.cum quæritur, l.parentibus C.de inoff.testam. statutum enim fauore agnationis conseruandæ aufert legitimam filiarum etiam in totum Din. in c. indultum.propè finem.de reg. iur. in 6. Bart. in l. Titio centum.§. Titio genero. num.6.ff. de condit.& demōstrat.Nouell.de dote part. 6.priuileg. 17.num.5. Oldrad. cons.107. nu. 3.Federic.de sen. cons.277.nu.1.Dec. cons. 19.num.5.Crauet.d.cons.236.nu. 2. Vasqu. de success.creat.lib.2.§.20.part.3. num.292. & seqq.vbi hoc disputat ex professo, idemquè recenter decidit Merlin.in suo tract. de legitim.lib.3.tit.1.quæst.2.num.35.vers.contra

ria.&

ri.1. & numer.seqq. Tiraq. de iure primogen. quæst.55.num.8. & seqq. Menoch. consil.4. numer.41. Mantic.de coniect.vlt.vol.lib.11. tit.22.num.44.& infra. Ioseph Ludouic. decis.21.num.41. Peregr. de fideicom. art.38. num.16.ideo ius petendi supplementum congruæ dotis transmittere non potest.

10 Ampliatur declaratio vt locũ habeat etiãsi in statuto ipso esset clausula suspensiua, donec, vel quousque superuixerint masculi filię fœminæ non succedant; verùm pro istius ampliationis dilucidatione aduertendum est distinguendos esse quosdam casus: Primus est quando extante huiusmodi statuto, filia quæ minus congruè dotata est, decedit viuentibus masculis, & tunc ius petendi supplementum congruę dotis post mortem ipsorum masculorum sine masculis defunctorum non transmittit, quia licet filia non censeatur priuata præcisè, sed tantùm suspensa ad tempus, donec extant fratres masculi, & sic interim ha-

11 beat ius in habitu, quod sufficit ad transmittendum. l. illud. §. fin. ff. de bonor.possess. cõt. tab. l. si quis graui. §. fin. & l. qui posthumos.

12 ff. ad Sillanian. nihilominus quia iura quæ alicui competitura sunt post mortem tertij dicuntur conditionalia l. quibus diebus. §. quidam titio. vbi Socin.num.1. Castrens.num.2. l. hæres meus. §. hæres meus. ff. de condit. & demonstrat. ideo non transmittuntur l. vnic. §. sin autem aliquid C. de caduc. tollend. & in terminis sic tenent & communiter teneri testantur Bald. in l.2.num.9. C. de liber. præter. & Laur. de Palat. in tract. de success. mascul. exclus. fęmin. part.1.num.46.& 47.

13 Secundus casus est, quãdo eadem filia minus congruè dotata decedit post mortem omnium ipsorum masculorum, & hoc casu tanquàm reintegrata vtique admittitur ad petendum supplementum congruæ dotis & legitimæ, idéquè ius ad hæredes transmittit. Bart. in l. fin. §. quando. num.1.& 2. ff. ad Tertull. Bald. cons.69.num.1. vers. in contrarium. lib. 1. vbi dicit hanc esse ipsam veritatẽ. Anchar. cons.220.num.2. Capra cons.76. numero 7. Brun. de statut. exclus. fæmin. art.10. nu.67. vers. in contrarium: & num. seqq. Rota Rom. decis.475. part.2. in recent.

14 Tertius casus est, quando statutum diceret, quòd filia per patrem dotata non succedat quousquè superuixerint masculi: hoc sanè casu si contingit filiam minus congruè dotatam esse, tunc ius petendi supplementum congruæ dotis ad hæredes transmittit quandocunquè ea decedat siue viuẽtibus ipsis masculis, siue eis mortuis, quia constituta dote censetur ipso iure constitutum eius supplemẽtum d. l. scimus. C. de inoff. testam. & quia si vna pars defertur purè, altera sub conditione, interim pendente conditione decedens transmittit l. qui patri. ff. de acquir. hæred. cõditio enim, siue dies purificans illud ius vel illam partem suspensam, facit portionem accrescere portioni puræ, cùm ius accrescendi etiam conditionale transmittatur ad hæredes d. l. qui patri. & l. si ex pluribus. ff. de suis & legitim. & sic in specie istius tertij casus respondet Anchar. d. cons.220.nu.5. vers. vltimò.

SUMMARIUM.

1 Actio in dote iàm constituta à patre ad hæredes filiæ & contra hæredes patris transmittitur. Fallit quando filia decessit ante matrimonium secutum num.2. item fallit quando filia succedit in hæreditate illius qui dotem cõstituit.3 intellige si est cohæres suus, secus si extraneus.4.

5 Actio transit contra hæredes patris etiam pro dote constituenda: idem est in alimentis. 6. idem si extat statutum quod filia non succedat.7. idem si filia est maritata.8. idem si instituti sunt hæredes extranei 9. Idem contra hæredes aui materni.10. idem si hæredes essent minores 11. idem si filia est diues 12. idem si spuria.13. idem in fisco, si bona deuoluta sunt in eum.14.

15 Actio, siue officium iudicis competens filiæ pro dote constituenda non transmittitur ad hæredes ipsius filiæ; ius tamen petendi legitimam transmittitur. 19. item transmittitur actio pro dote constituenda, quando viuens inchoauit iudicium. 20. item quando iàm dos constituta est. 21. idem si extat statutũ quod filia dotari debeat. 22.

16 Onus alimentorum ex parte eius qui ea præstare tenetur, est reale & transit ad hæredes, ex parte recipientis est personale & non transmittitur: idem de vsufructu 17.

18 Matrimonio dissoluto cessant rationes constituendæ dotis, & quæ sint hæ rationes.

23 Condictio ex lege vel statuto transmittitur ad hæredes.

24 Virgo deflorata transmittit actionem dotis constituendæ.

CA-

CASVS XIX.

Dotis, & actionis dotis transmissio.

Vnc de transmissione dotis, & illius actionis agendum est, 1 pro cuius discussione tres casus constituo.

Primus casus est in dote iàm constituta à patre, & tunc actio ad hæredes filiæ, & contra hæredes eiusdem patris transmittitur l. vnic. §. maneat. §. illo procul. C. de rei vxor. action.

2 Declaratur primò hic primus casus vt locum habeat quando filia decessit, postquàm secutum fuit matrimonium, secus si mors illius contigisset ante matrimonium secutum, tunc enim dotem etiam ei iàm constitutã non transmitteret ad hæredes, quia constitutio dotis habet in se tacitam conditionem, si sequatur matrimonium l. in rebus. §. si re l. stipulationem l. non enim. l. promittendo. l. tali facta stipulatione ff. de iur. dot. l. item quia. §. huius rei ff. de pact. intãtum, quod si interim dos solueretur non secutis nuptijs, ea repeti posset l. dotis fructus. §. enim verò. & ll. seqq. ff. de iur. dot. namquè dos non potest esse sine matrimonio. l. 3. ff. eod. de iur. dot.

Subdeclaratur tamen hæc declaratio non procedere vbi constitutio dotis facta esset animo donandi l. licet. §. 1. vers. nisi fortè. ff. de iur. dot. Ias. in l. qui se debere. propè finem. vers. vnde respondet ff. de condict. ob caus. & in d. l. item quia. num. 8. ff. de pact. Animus autẽ donandi præcipuè arguitur, cùm quis promittit ex causa debiti de præterito sciens se non esse debitorem, & causam non esse veram d. l. qui se debere. §. sed si cum sciret ff. de condict. ob caus. & ibi Ias. numer. 11. in fin. alios modos arguẽdi donationem docet Menoch. de arbitrar. cas. 88.

3 Declaratur secundò casus, vt locum non habeat quando filia tanquàm hæres succedit ei qui dotem constituit, tunc enim dotem à cohæredibus consequi non potest. l. 1. §. filiam, ff. de collat. dot. l. 2. C. de collat. quia dos confunditur, & cum alijs cohæredibus conferenda est. d. l. 2. C. de collat. l. 1. & tot. tit. ff. de collat. dot. & ità tenet Roman. in l. post dotem, num. 66. & ibi Alex. nu. 23. ff. solut. matrim. Ias. in l. auus. num. 7. ff. de pact. & in l. huiusmodi. §. cum pater. num. 5. ff. de leg. 1.

4 Subdeclaratur hæc declaratio, vt vera sit in cohæredibus suis, sed in cohæredibus extraneis, quia eis dos conferri non debet, & in illis cessat ratio seruandæ æqualitatis nõ procedit ipsa declaratio, sed standum est casui, vt contra Roman. tenet & tuetur Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 12. tit. 18. numero 22.

5 Secundus casus est in dote constituenda, & tunc aut quærimus, an officium iudicis cõpetens filiæ pro ipsa dote constituenda transeat contra hæredes eiusdem patris, aut quærimus, an transeat ad hæredes ipsius filiæ: de primo certè verũ est, quod onus dotandi transit cõtra hæredes ipsius patris. Bart. in l. sicut. §. si debitori. ff. quibus mod. pign. vel hypot. sol. & in l. si marito. §. si voluntate. num. 9. & ibi Paul. de Castr. numer. 4. ff. solut. matrim. Rayn. & Alex. in l. post dotem. num. 22. idem Paul. de Castr. in l. si socer. numero 4. ff. eod. tit. Bald. in l. fin. C. de dot. promiss. Ruin. consil. 200. num. 4. vol. 1. Menoch. cons. 81. num. 1. ratio est quia onus dotandi annexum est bonis, & transit cum eis, & simile est quoque 6 in alimentis, quia officium iudicis competens pro alimentis transit contra hæredes l. si quis à liberis. §. item rescriptum. ff. de liber. agnoscend. nam de alimẽtis ad dotem validum est argumentum. Euerard. in loc. legalib. loc. ab alimentis ad dotem.

7 Ampliatur primò hic secundus casus, vt procedat etiam extante statuto disponente, quod filia non succedat, quia nihilominus tenentur hæredes patris illam dotare. Bald. in l. fin. C. de dot. promiss. Alex. in l. post dotem. num. 22. ff. solut. matrim. & cons. 169. num. 5. vol. 7. Campeg. in tract. de dote. quæst. 27.

8 Ampliatur secundò hic secundus casus, vt locum habeat etiam si filia est maritata, nam etiam filiam maritatam pater dotare tenetur, siue ante 25. annum, siue post; siue inscio, siue consulto patre; siue digno, siue indigne ea maritata sit, vt post multos, quos sigillatim refert, tenet Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 189. num. 56. & infra; quod maximè locum habet, vbi extaret statutum exclusiuũ fœminarum à successione propter dotem, quia tunc clarissimum esset filiam nuptam posse petere se dotari, ne careat hæreditate & dote, & quia statutum eam excludens à successione propter dotem videtur velle, quod omnino dotem habeat. Paul. de Castr. in l. si socer. nu. 4. vers. sed quod. ff. solut. matrim. vbi dicit hoc esse clarissimum, & illum refert, ac sequitur Alex. cons. 169. num. 3. vol. 7. Socin. Sen. cons. 57. nu. 5. & 7. lib. 4. idem Castrens. cons. 73. num. 1. lib. 1.

9 Ampliatur tertiò, vt locum habeat etiam si ex-

si extranei sunt hæredes instituti, quia ex persona hæredis non mutatur conditio obligationis. l. 2. §. ex his. ff. de verb. obligat. & quia hæres extraneus non potest recusare, quod defunctus recusare non potuit. l. postulante. in princ. ff. ad Trebell. Ruin. consil. 200. num. 4. lib. 1. quod multò magis recipiendum est fauore dotium. l. si ego. §. 1. ibi; sed benignius est. ff. de iure dot.

10 Ampliatur quartò, quia huiusmodi onus dotandi transit etiam ad hæredes aui materni, sic enim ipsi dotare tenentur eodem modo, quo auus dotare tenebatur Abb. cons. 115. in princ. lib. 2.

11 Ampliatur quintò procedere etiam si hæres esset minor quia adhuc est obligatus dotare. Ruin. cons. 200. num. 4. lib. 1. id enim nō facit ex persona sua, sed vti hæres ex persona defuncti, & in necessitatibus nemo liberalis existit. l. rem legatam. ff. de adim. legat.

12 Ampliatur sextò procedere etiam si filia sit diues, quia nihilominus tenetur hæres illā dotare de bonis paternis, sicuti tenebatur pater. l. fin. C. de dot. promiss. sic Ruin. d. cons. 200. nu. 4. vers. quamuis igitur. lib. 1. eadem ratione, quia obligatio patris defuncti immutari non debet ex persona hæredis d. l. 2. §. ex his. ff. de verb. obligat.

13 Ampliatur septimò quia ad hęredes patris transit quoquè onus & obligatio dotandi filiam spuriam Iacob. Cancer. var. resol. lib. 3. cap. 21. num. 223.

14 Ampliatur octauò locum habere etiam in fisco ad quem deuoluta sunt bona, is namque tenetur similiter ad onus dotandi.. Bald. in l. fin. num. 8. alias. 9. vers. & idem dico. C. de dot. promiss. Ripa in l. ex facto. §. ex facto nu. 9. ff. ad Trebell. Cæphal. consil. 160. num. 10. Afflict. in cap. 1. §. præterea. versic. glos. 3. nu. 8. quæ sit princ. caus. benef. amitt.

15 Tertius casus est pariter in dote constituēda, dum quærimus an istud officium iudicis competens filiæ pro constituenda dote transeat ad hæredes ipsius filiæ, & videtur affirmatiuè respondendum quia cum pater teneatur dotare filiam etiam maritatam vt proximè dictum est; eidemque filiæ pro huiusmodi dote constituenda competat officium iudicis. l. qui liberos. ff. de rit. nupt. quod quidem officium iudicis est ad hæredes transitorium. l. non solùm. ff. de in integr. restit. consequenter concludendum est ius petendi dotem ad hæredes filiæ transmitti: Sed in contrarium, quod imò filia istud officium iudicis ad hæredes eius non transmittat, vrgent infrascriptæ considerationes, nam dos non potest esse sine matrimonio. l. 3. ff. de iur. dot. l. fin. §. quare. C. de donat. ant. nupt. l. 1. §. cæterum. §. idem. ff. pro dot. sed post mortē vxoris non extat amplius matrimonium, quia remanet solutum, ideo tunc dos constitui nō potest; Et licet si iàm constituta est constante matrimonio, etiam post illud solutum retineat nomen dotis, tamen nomen dotis post dissolutum matrimonium non potest acquirere. arg. l. per retentionem. C. de vsur. l. 2. C. de fideicom. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui, vel alien. iur. Et simile est quoque de ali-

16 mentis, quia onus alimentorum, licet ex parte illius qui ea præstare tenetur, sit reale, & transeat ad illius hæredes siue competant ex officio iudicis. l. si quis à liberis. §. item rescriptum. ff. de liber. agnosc. siue iure actionis. l. 2. in fin. l. alimēta. in princ. l. libertis quos. §. manumissis. ff. de alim. & cibar. legat. l. illis. ff. de condit. & demonstrat. tamen ex parte recipiētis ipsa alimenta est ius personale & non trāsmittitur. l. cum hi. §. modus autem. ff. de tran-

17 sact. idem est pariter de vsufructu, qui ex parte promissoris est realis & in rem & transit cōtra possessorem rei. l. vti frui. §. 1. ff. si vsusfruct. pet. l. necessariò. §. vlt. in fin. ff. de peric. & commod. rei vend. l. si patri. §. vsufructuario. C. de vsufruct. Ex parte autem stipulatoris est personalis. §. finitur. instit. de vsufruct. l. sicut in annos. §. morte. ff. quib. mod. vsusfruct. vlterius pro hac parte considero. tex. in l. fin. C. de iniur. vbi dicitur quod fauor concessus mulieri constante matrimonio, cessat eo dissoluto, ita quod non transmittitur; ibi, superstitibus; & not. ibi Bald. num. 1. & Cyn. in 3. not. qui dicit eum esse menti tenendum;

18 & facit ratio, quia dissoluto matrimonio cessant rationes constituendæ dotis, nempe pro maritanda filia. d. l. qui liberos. ff. de rit. nupt. & pro sustinendis oneribus matrimonij. l. assiduis. §. oportebat. C. qui pot. in pign. habeāt. l. pro oneribus. C. de iur. dot. cap. salubriter. de vsur. & vt mulier dotata melius à viro tractetur. §. sic itaquè. vers. si quis enim. authentico. de nupt. l. fin. C. ad Velleian. sed cessante causa fauoris, cessat etiam fauor l. quoties. C. de priuileg. scolar. lib. 12. sicuti è cōuerso cessante causa odij, cessat effectus illius Tiraq. in tract. cessant. caus. nu. 190. & hanc partem negatiuam quòd officium iudicis pro dote constituenda non transeat ad hæredes filiæ tenet & tuetur ex professo Ruin. cons. 131. num. 9. & seqq. lib. 4. & ante eum Paul. de Castr. cōs. 7. nu. 2. in fin. lib. 2. & sequitur Petr. de fidei-

com.quæst.8.nu.450.& cōsentiūt. Curt.iun. in auth. res quæ. sub nu.22. & ibi Padill. nu. 71.C.comm.de legat. idē Petr. de fideicom. d.quæst.8.nu.447.& seqq.cum quibus videtur etiam concurrere Peregr.de fideicom.art. 42.num.42.vers.sed hic subsistendum. verb. si verò filia, & num.43. quam veram esse puto & pro ea adduco tex. apertum in l. si pater mulieris.§.nōn idem.ff.de iur.dot. vbi dicitur, quod dos post mortem mulieris constitui non potest.

19 Declaratur primo hic tertius casus vt locū habeat in terminis suis, nam tunc ius petendi dotem constituendam ad hæredes filiæ non transmittitur eo respectu vt hæredes ipsi non possint petere dotem præcisè, secus si peterēt legitimam debitam eidē filiæ defunctæ, quia illam vigore transmissionis petere possent, vt dixi in cas.10. excepto quòd si extaret statutum exclusiuum fœminarum propter masculos, tunc enim ad eos non trāsmitteretur nec ius petendi dotem nec ius petendi legitimā, non quidem dotem, quia ius petendi dotem constituendam non transmittitur ad hęredes ex iam dictis, nōn legitimam quia legitima remanet sublata per istud statutum à successione exclusiuum. Tiraq. de iure primogen. quæst.55.num.8.& seqq. Menoch. consil.4. num.41. Mantic. de coniect. vlt. vol.lib. 11. tit.22.num. 44. & infra, vbi omnes alios recensent, & consequenter non est transmissibilis arg.l.eius qui in prouincia.ff.si cert. pet.

Subdeclaratur hæc declaratio, quia si ex verbis istius statuti fœminarum exclusiui aliquo modo colligi potest quod voluerit dotē subrogari loco legitimæ, puta quod filiæ dotari debeāt vsquè ad legitimam, vel quod eis salua sit legitima, vel quod stare debeant contentæ his quæ fuerint eis relicta pro dote, his casibus dos constituenda censetur esse subrogata loco legitimæ & cōsequenter debita est purè & ad hæredes transmittitur Paul.de Castr.cons.222.num.5.ante med.lib.2. Rimin. iun.cons.157.num.17.& seq.præsertim autē hoc procederet si extaret clausula: quod nihil vlterius petere possint Abb. cons.92. num.3. lib.2. Anchar.cons.232.num.1.propè finem. Menoch.cons.251.nu.48.& 49. Socin. iun. cons.134.num. 26. in fin.lib.1. idem si dicit quod debeant legitimè dotari. Anchar. Regien.quæst.51.nu.4. part.2. vel congruè dotari Corn.cons.40.num.17.vol.3.Capra consil.88.num.9. & seqq. Simon de Præt. de inte præt.vlt.vol.fol.212.nu.17. in fine. idem si dicit quod filia habere debeat certam quantitatē pro dote, & pro omni & toto eo quòd ad eam spectare potest in bonis patris, quia ex istis verbis arguitur pariter quod voluerit istam quantitatem haberi pro legitima, quæ purà & transmissibilis est. sic Paul. de Castr. cons.372.num.4.lib.1.Crauet.cons. 84. nu. 5.Socin.iun.d.cons.134.num.26.lib.1. Anchar.Regien.d.quæst.51.num.3.part.2.

20 Declaratur secundo non procedere quando à filia viuente inchoatum esset iudicium pro ipsa dote constituenda, ius enim petendi constitutionem dotis transmitteret ad hæredes, quia iudicium inchoatum transmittitur l.si petitor. ff. de iudic. l. seruus ff. de ijs qui not.infam.l.si intra C.de non num.pec.& qui actionem habet, rem habere dicitur l. rem in bonis.ff.de acquir.rer.domin.l. id apud ff. de verb. signif.l.qui actionem.ff.de reg.iur. & ita tenet in specie Ruin.d. conf. 131. nu. 12. lib.4.

21 Declaratur tertiò quia licet ius petendi dotem constituendam non transeat ad hæredes filiæ, tamen si dos iam constituta est, benè transit ius petendi eius liquidationem, & declarationem.Socin.iun.cons.35.nu.18.lib.1. Roland.de lucro dot.quæst.88.& 89.Menochi de arbitr.quæst.68.num.42.Ruin.consil. 225.num.5.& 6.lib.1.idem voluerunt Bald. cons.420.lib.3.& cons.121.lib.4.Alex.cons. 13.num.19.vol.3. & Præt. de interpræt. vlt. vol.fol.211.num.14.post medium.

22 Declaratur quartò hunc tertiū casum procedere attenta dispositione iuris communis, secus si extaret statutum quòd filia non succedat sed dotari debeat, quia tali casu filia transmitteret ad hæredes ius petendi dotem & illius constitutionem Alex.consil.169.nu. 5.lib.7.Phanuc.de lucro dot. glos.10.nu.53. Peregr.de fideicom.art.42.numer.43.tunc enim haberet condictionem ex statuto Alex. cons.7.nu.11.vers.sed posito.vol.2.quę con-

23 dictio ad hæredes transitoria est per ea quæ scribit Ias.in l.si arrogator num.14. vers. sed ista.& num.15. ff. de adopt. & tenet Crauet. cons.185.num.3.& cōs.142. num.29. Alex. cons.55.num.7.vol.2.Castrens.cons.388. in fin.lib.2.Emanuel Costa in repet. c. si pater. in verb.legauit num. 34. in fin. de testam. in 6.Pinell.in l.1.part.1.num.36.C.de bon.ma tern.Roland.de lucro dot. quæst.47.per tot. Surd.decis.138.nu.15.Capra cons.6.nu.18.

24 Declaratur quintò, quia aliter dicendum est de dote constituenda virgini propter eius deflorationem, ea namquè decedens innupta transmittit ad hæredes suos actionem pro cō

stituenda

stituenda sibi dote ex causa eiusdem deflorationis, quia dos in hoc casu non accipitur pro priè tanquam dos nec ideo militant rationes dotis, sed accipitur tanquàm interesse deflorationis, quæ actio ad interesse ad hæredes trāsit l. dies cautioni. §. vlt. ff. de damn. infect. & sic in specie tenet Cancer. var. resol. lib. 3. cap. 11. numer. 132. & seqq. qui tamen dicit quòd transmittit hanc actionem post litem inchoatam, non antè; ex ea ratione quia quòd pœnæ nomine alicui applicatur, non agnitum non transmittitur, allegat tex. in l. cum fine l. si pœnum ff. quand. dies leg. ced. sed tamen arbitror locum esse huiusmodi transmissioni indistinctè, siuè stuprata decedat ante petitam dotem, & motam litem, siuè post; nam actio ad pœnam competentem ratione interesse, vt est dos constituenda propter deflorationem, transmittitur ad hæredes indistinctè, d. l. dies cautioni §. vlt. ff. de damn. infect. l. 1. §. hæredem ff. de priuat. delict. l. 2. §. fin. ff. vi bon. rapt. l. inde Neratius. §. hanc actionem. ff. ad leg. aquil. l. 4. in fin. ff. de incend. naufrag.

Sed vtrum actio ista ad dotem constituendam propter deflorationē transmittatur etiā contra hæredes stupratoris defuncti, itàut cogi possint ijdem hæredes dotem ipsam constituere, dicatis quòd de iure ciuili nō transmittitur contra hęredes stupratoris, cùm nihil ad eos peruenerit l. in hæredem. ff. de calumniat. l. 1. §. vlt. ff. de eo per quem fact. erit. saluo si inchoatum esset iudicium contra eundem stupratorem in eius vita, quia tunc transmitteretur per tex. in l. si intra C. de non num. pec. & per rationem quia ex persona successorum non debent iura stupratæ deteriora fieri l. 2. §. ex his. ff. de verb. obligat. de iure autem Canonico transmittitur indistinctè contra eosdem hæredes, quia secundum ius Canonicū non fit differentia an ad eos aliquid ex maleficio peruenerit, vel non. glos. vlt. in c. fin. de sepult. & in c. 1. in verb. debita. de solut. Abb. in c. parochiano, num. 5. de sepult. Clar. in §. fin. quæst. 51. vers. vlterius quæro: vbi allegat alios, intelligendo tamen pro viribus hæreditarijs tantùm & non vltra, vt dicam in cas. 27. num. 13.

Obseruandum autem est quod dos ista in omni casu constituenda est secundum facultates stupratoris, & qualitatem, ac dignitatē puellæ stupratæ glos. vlt. in c. 1. de adulter. Osasch. decis. 107. Cassan. cons. 40.

S V M M A R I V M.

1 *Lucrum dotis, quod defertur marito superuenienti ex forma statuti, transmittitur ad hæredes eiusdem mariti etiam antequàm illud acceptauerit vel agnouerit: Idem si deferatur vigore consuetudinis. 3. secus si defertur iure hæreditario num. 4. & seqq.*

2 *Illud quod defertur titulo singulari transmittitur etiam absque agnitione.*

C A S V S XX.

Maritus an transmittat ad hæredes lucrum dotis.

1 Stante statuto, quòd moriente vxore in matrimonio maritus lucretur dotē, vel partem dotis, dubitari potest, si postquàm mortua est vxor, moriatur quoque maritus, qui lucrum dotis in vita non acceptauit nec agnouit, an lucrum ipsum ad hæredes transmittat: & breuiter partem affirmatiuā, quòd illud transmittat, tenet Bald. in l. si arrogator. num. 5. vers. secundo oppono & ibi Ias. num. 15. & seqq. ff. de adopt. idem Bald. in l. generaliter. §. in his. C. de nupt. Alex. in l. si vir. ff. ad leg. Falcid. & in l. cum in antiquioribus. numer. 6. vbi Salicet. & Paul. de Castr. num. 7. qui dicit ità communiter teneri. C. de iur. delib. Ruin. qui pariter de communi opinione testatur consil. 26. numer. 16. vol. 3. Cassan. in consuet. Burgund. rubr. 4. §. 14. vers. la femme mariee. num. 14. Crauet. cons. 185. num. 3. Arias Pinel. in l. 1 part. 1. numero 36. C. de bon. matern. Gutierrez. pract. quæst. libro 5. quæst. 78. num. 10. Benedict. in c. Raynutius. verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 115. de testam. Brun. de statut. exclus. fœmin. art. 11. num. 85. & art. 13. num. 95. Ias. cons. 59. num. 2. vol. 1. Surd. cons. 253. nu. 33. vol. 2.

2 Et ratio est quia istud lucrum defertur titulo singulari, non autem vt hæreditas, vel pars hęreditatis, ob id trāsmittitur etiam absquè agnitione. l. si arrogator. ff. de adopt. & hanc rationem adducunt Alex. cons. 150. nu. 7. & 8. lib. 2. & in d. l. si vir. ff. ad leg. Falcid. Salicet. Bald. Paul. de Castr. Cassan. Ias. & Surd. in locis proximè citat. non obstante, quod in contrarium consuluit Ang. cons. 81. quia illum in specie reprobat Alex. d. cons. 150. nu. 8. lib. 2. & in d. l. si vir. ff. ad leg. Aquil. & Ias. in d. l. si arrogator. num. 18. ff. de adopt. & ad

omnia eius argumenta respondent Roland. de lucr. dot. quęst. 47. & Phanuc. in eod. tract. in glos. 4. num. 7. & seq.

3 Ampliatur quia ex eadem ratione idem est quoquè si lucrum deferatur vigore consuetudinis, & non solùm si illud deferatur marito, sed etiamsi è contra deferatur vxori. Cassan. d. rubric. 4. §. 14. vers. la femme mariee. nu. 10. versic. videmus. & nu. 11. & seqq.

4 Declaratur casus iste vt procedat in suis terminis, quando scilicet lucrum dotis defertur titulo nō hęreditario, vt dixi in cas. 8. nu. 174. secus quando illud defertur titulo vniuersali hæreditario, tunc enim non agnitum non transmittitur. Angel. cons. 81. circa finē idem Ang. & alij cons. 82. & 83. vbi concluditur quòd licet dos matris ex dispositione statuti deferatur filijs, nihilominus quia non defertur titulo singulari, sed titulo vniuersali hæreditario propterea decedentibus ipsi filijs sine descendentia, eandem dotem non agnitā non transmittit, sed ea deuoluitur ad hęredes proximiores ipsius matris; & sequitur Preto de interpræt. vlt. vol. lib. 3. fol. 217. num. 58.

5 Ex quo infertur quòd cum portio debita coniugi superstiti inopi ex auth. præterea C. vnde vir & vxor, deferatur eidem coniugi iure hæreditario, quòd ea non aghita non transmittitur, vt post Bald. Angel. Paul. de Castr. & Salicet. in d. auth. prętereà tenet ibi Fabian. de Pep. num. 111. & 112. & Præt. loc. cit. nu. 58. in fine.

6 Infertur quoquè, quòd si duo sint instituti hæredes, & vni ex eis relictum sit prælegatū idemquè institutus prælegatarius hæreditatem acceptet, quamuis prælegatum pro illa portione quæ tangit cohæredem consequatur iure legati illudquè transmittat, nihilominus pro portione quæ tangit ipsum institutum prælegatarium, illud habet iure hæreditario non iure legati, attento quòd hæredi à se ipso legari non potest. l. & quidem. l. legatum. 2. §. 1. ff. de leg. 1. & consequenter decedens hæreditate non ádita nec repudiata, portionem ipsam non transmittit, cùm illam iure hæreditario habiturus esset vt dictum est: sic tradunt Doctores in l. qui filiabus. §. fin. vbi Bald. propè finem Imol. Paul. de Castr. num. 4. & Ias. numer. 7. ff. de leg. 1. idem Bald. in l. miles §. pro parte ff. de leg. 2.

SVMMARIVM.

1 *Facultas dotandi filiam ad effectum illam excludēdi à successione vigore statuti quòd stantibus masculis filia fæmina non succedat, sed dotari debeat; transmittitur ad hæredes ipsorum filiorum masculorum ac etiā ad hæredes fæminæ. num. 8. secus si statutum diceret, quòd filia dotata non succedat.*

9 *Fallit quando pater fecit quantum in eo fuit. 10.*

2 *Mens, & ratio statuti attendenda est.*

3 *Mens, & ratio statuti, vt stantibus masculis fæmina non succedat, sed dotari debeat, est vt conseruetur agnatio.*

4 *Vnusquisque naturaliter studet agnationem suam conseruari.*

5 *Agnatio conseruatur per masculos, non per fæminas; & honestas agnationis conseruatur per diuitias, & perit per inopiam.*

6 *Egestate sordentibus vita est supplicium, & mors solatium.*

7 *Priuilegium datum filijs transit ad nepotes.*

CASVS XXI.

Ius dotandi filias ad effectum illas excludendi à successione ex forma statuti, an transmittatur.

1 PRæsupposito statuto disponente, quòd existentibus filijs masculis filia fæmina non succedat, sed dotari debeat: Dubiū est an ista facultas dotandi filiam ad effectum illam excludēdi à successione, transmittatur ad hæredes ipsorum filiorū masculorum; & circumscripta illa difficultate, vtrum appellatione filiorum comprehendantur nepotes, de qua per Gabriel. conclus. 1. de verb. signif. & Peregr. de fideicom. art. 22. nu. 44. & seqq. Rustic. in l. cum auus. lib. 6. cap. 11. & seqq. ff. de cond. & demonstr. pro affirmatiua quòd transmittatur, consideranda est mens, ac ratio eiusdem statuti, cuius
2 mens & ratio præcipuè attendenda est. l. scire oportet. §. aliud etiam. vers. sed & si maximè. ff. de excusat. tut. Tiraq. de cessant. caus. num. 138. & seqq. Mens autem, & ratio illius sta-
3 tuti ea est, vt conseruetur agnatio. l. 1. §. sed & si seruus. ff. de ventre inspic. Bald. in l. maximum vitium. sub num. 7. C. de liber. præter. Paul. de Castr. cons. 175. nu. 4. lib. 1. & cons. 409. num. 2. lib. 2. Dec. cons. 270. ante nu. 11 vers. circa primam. & cons. 372. num. 4. vers. tamen. & num. 5. Curt. iun. cons. 56. num. 1. Socin. iun. cons. 1. num. 38. & cons. 42. num. 13. lib. 1. Paris. cons. 43. lib. 3. Ias. in l. 2. §. prętor ait. nu. 9. ff. de in ius vocand. Crauet. consil. 236.

fil. 238. nu. 10. Albert. Brun. in tit. de statut. exclus. in 3. part. per tot. Et fundata est super
4 naturali hominum instinctu, quo vnusquisque naturaliter studet agnationem suam conseruari. Boer. decis. 204. num. 31. Zas. cons. 2. num. 13. in fin. & num. 14. lib. 1. sed agnatio
5 conseruatur per masculos, non per fœminas. l. pronunciatio. in fin. ff. de verb. signif. eiusdem autem agnationis honestas conseruatur per diuitias, & è contra perit per inopiam. Tiraq. de nobilit. cap. 3. & cap. 25. num. 9. Aretin. in §. hoc quoque num. 1. instit. per quas person.
6 nob. acquir. intantum quòd ægestate sordentibus vita est supplicium, & mors solatium. l.
7 quisquis. C. ad leg. iul. maiest. Et vlterius priuilegium datum filijs regulariter trāsit ad nepotes. l. milites. l. diuo Marco. C. de quæst. & ꝓ emancipatum. ff. de senatorib. l. decurionum. C. de pæn. l. in quibus. C. de secūd. nupt. ideò concludendum est beneficium dotādi filiam ad effectum illam excludendi à successione, ad hæredes transmitti; & sic omnium primus tenet & tuetur Iacob. de Aren. & illum refert Ioan. And. in addit. Spec. de success. ab intest. super rubric. col. 1. quos sequitur Bald. in l. scimus. num. 12. C. de inoff. testam. & Alex. consil. 89. nu. 21. & infra. lib. 6. vbi refert sic quoque consuluisse Ang. & Gabriel cons. 5. num. 11. vol. 2.

8 Ampliatur primò casus quia facultas ista dotandi filiam ad effectum illam excludendi à successione transit non solùm in masculos descendentes ex filio, sed etiam in neptem ex eodem filio & sic in sexum fœmininum Alberic. de Rosat. in tract. statut. part. 2. quæst. 100. quem refert & sequitur Socin. cons. 67. num. 19. vol. 4. & Ias. in l. cum mota nu. 21. C. de transact.

9 Ampliatur secundò casus vt non solū procedat in suis terminis, quando scilicet statutum dicit quòd filia non succedat sed dotari debeat, vt præfertur; sed etiam quando statutum diceret quòd filia dotata non succedat, nàm secundùm Petr. de Anchar. in repet. c. canonum statuta. num. 418. & seqq. de constit. & Iacob. Butr. relatum per Ioan. And. loc. cit. & Alber. de Rosat. in 2. part. statut. quæst. 119. idem esset dicendum; quam tamen ampliationem non tenet, & rectè Bald. in l. si plures num. 29. C. de condict. in sert. qui in effectu concludit quòd in terminis istius statuti; quòd filia dotata non succedat; facultas dotandi filiam ad effectum illam excludendi à successione non transmittitur ad hæredes, & Baldum refert ac sequitur Alex. cons. 130. nu. 1. lib. 2. & idem met Anchar. in repet. d. c. canonum statuta num. 327. & seq. de constitut. & post eos Ias. in d. l. cum mota numer. 21. in princ. in 3° vers. aliquando & tertiò, & Socin. cons. 207. num. 4. vol. 2. de illorum mente dicunt quòd huiusmodi verba: quòd filia dotata non succedat: stant conditionaliter, & ob id facultas dotandi ipsam filiam ad effectū illam excludendi à successione ad hęredes nō transmittitur; nimirum quia facultas implendi conditionem legis non transmittitur ad hęredes l. prætor ff. de collat. bon. vbi sic notauit Bart. num. 1. & Dec. cons. 261. sub num. 5. & Ruin. cons. 17. num. 8. vol. 3. idemque voluerunt Bart. consil. 31. Paul. de Castr. consil. 7. num. 2. vers. tamen his non obstantibus. lib. 1. Roman. cons. 442. in princ. Abb. cons. 107. in fin. lib. 2. Alex. cons. 151. lib. 2. & cons. 83. nu. 10. lib. 3. Gratian. discept. forens. cap. 15. num. 25. & 26. idem Dec. d. consil. 261. nu. 2. Bald. cons. 196. num. 2. lib. 5. Corn. cons. 96. num. 12. & seqq. vol. 2. & cons. 60. vol. 3. Roland. cons. 96. numer. 10. & seqq. lib. 4. Surd. cons. 45. nu. 41. vol. 1. ibi enim firmant quòd dum filia dotata excluditur à statuto, requiritur quod ea sit dotata præcisè de tempore delatæ successionis, & sic tempore mortis patris de cuius successione tractatur, aliàs non prohibetur succedere etiam si postmodum dotaretur, ex ea ratione, quia qualitas hæc dotationis adiuncta illi verbo succedat; debet intelligi determinatè secundum tempus eiusdem verbi l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxalib. l. titius. ff. de milit. testam. ideo cū qualitas dotationis (ad effectum excludendi filiam in casū istius statuti disponentis quod filia dotata non succedat) debeat esse de eodem tempore delatæ successionis, nec sufficiat, quòd ea sit ex post superueniens, infertur quòd facultas dotandi ipsam filiam non transmittitur ad hæredes.

10 Declaratur ista secunda ampliatio, quia licet extante statuto, quòd filia dotata non succedat, non transmittatur ad hæredes ius dotandi ipsam filiam ad effectum illam excludendi à successione, nihilominus, si pater exercuisset actum dotandi quantum in eo fuit, puta constituendo, vel offerendo dotem eidem filiæ, vel aliter ei de dote prouidendo, hoc solum sufficeret ad excludendum ipsam filiam à successione quàmuis dotem ipsam effectualiter non soluisset, attento quòd filia dicitur dotata etiam per solam dotis constitutionem licet non effectualiter solutam. Bart. in l. Titio centum. §. Titio genero. num. 5. ff. de condit, & de-

& demonstrat. Iaſ. in rubric. ff. ſolut. matrim. num. 23. & ibi Ioan. Hannib. num. 481. Bald. Nouell. de dote part. 1. num. 19. & 20. Bald. in l. fin. num. 14. C. de pact. & procedit etiam ſi dicta filia de tempore conſtitutæ dotis non ſit nuptui tradita, adhuc enim ſola dotis conſtitutione cenſetur dotata & in vim ipſius ſtatuti excluſa à ſucceſſione quamuis nuptui tradita non ſit Bart. in d. §. Titio genero. num. 5. Iaſ. in l. commodiſſimè num. 3. ff. de liber. & poſthum. Bald. Nouell. de dote d. part. 1. nu. 19. & 20. Niconit. in rubric. ff. ſolut. matrim. num. 147. & ſeqq. Brun. de ſtatut. excluſ. fœmin. art. 6. quæſt. 7. num. 213. & ſeqq. & præſertim num. 222. in fine. & pariter ſufficeret ad excluſionem ipſius filię à ſucceſſione quòd à quocunque dotata ſit licet non eſſet dotata ab eo de cuius ſucceſſione agitur, dumtamen ſtatutum non ſpecificet à quo debeat eſſe dotata, vt bene probat & verius eſſe dicit Theſſaur. deciſ. 62. num. 3. & Gratian. diſcept. forenſ. cap. 15. num. 1. & ſeqq. cum alijs per eos adductis.

SVMMARIVM.

1 *Ius quod habet mulier conſequendi dotem in bonis fideicommiſſo ſubiectis tranſmittitur ad eius hæredes, etiam extraneos 3. ac etiam via ceſſionis. 6. intellige ſi ceſſio concernit commodum mulieris cedentis, ſecus ſi commodum ceſſionarij num. 7.*

2 *Priuilegium dotis conceſſum tranſit ad quemcunque hæredem mulieris.*

4 *Dos conſtituta à filia in bonis fideicommiſſarijs tranſit ad eius hæredes etiã extraneos, ſecus ſi conſtituta eſt à patre num. 5.*

8 *Ius conſequendi dotem ſuper bonis fideicommiſſarijs tranſmittitur ſolummodo, vbi tranſmittitur ius conſequendi dotem ſimpliciter.*

CASVS XXII.

Mulier an tranſmittat facultatem conſequendi dotem in bonis fideicommiſſo ſubiectis.

1 Ona ſubiecta fideicommiſſo pro dotibus conſtituendis & reſtituendis alienari poſſunt l. mulier. §. cum proponeretur ff. ad Trebell. auth. res quæ C. comm. de legat. & in corpore vnde ſumitur in auth. de reſtitut. & ea quæ par. §. moriente. §. quamobrem. Caſus ergo eſt, an iſtud ius quod habet mulier, vt dos ei conſtituatur vel reſtituatur in bonis fideicommiſſo ſubiectis tranſmittatur ad eius hæredes; & concluſiuè dico quòd tranſmittitur, quia priuilegium dictę auth. res quę, non eſt conceſſum perſonæ ſed doti, quod quidẽ

2 priuilegium doti conceſſum tranſit ad quemcunque hęredem mulieris Bart. in l. 1. nu. 1. & ſeqq. ff. ſolut. matrim. & ſic ratiocinaẽ Crott. in reper. l. filiusfamilias. §. diui. num. 171. ff. de leg. 1. & multùm explicitè Menoch. conſ. 33. num. 42. & ſeqq. nam quòd iſtud ſit priuilegiũ dotis, non perſonæ colligitur ex tex. in d. §. cum proponeretur, vbi habetur quòd fideicommiſſum eſſe cenſetur illud tantùm, quòd ſupereſt detracta dote, ibi; quare dicendum eſt dotem decedere, ac ſi quod ſuperfuiſſet rogata eſſet reſtituere: & hãc partem quod tranſmittatur ad hæredes tenet Bald. in d. auth. res quæ nu. 3. & 11. & ibi Paul. de Caſtr. num. 8. & Iaſ. num. 32. verſ. octauò. Crott. in repet. d. §. diui. num. 171. ff. de leg. 1. Roland. conſ. 85. nu. 33. lib. 1. Gozadin. conſ. 97. nu. 10. Rub. Alex. conſ. 78. col. 2. Crauet. conſil. 291. in fine. Menoch. d. conſ. 33. num. 42. & infra. Socin. ſen. reg. 12. ampliat. 8.

3 Ampliatur caſus quia non ſolum iſtud ius quod habet mulier vt ei conſtituatur, & reſtituatur dos in bonis fideicommiſſarijs trãſmittitur ad hæredes ſuos, ſed etiam tranſmittitur ad hæredes extraneos Roland. d. conſ. 85. nu. 33. lib. 1. Gozadin. Crott. & Rub. Alex. loc. cit. Seraph. deciſ. 678. num. 11. & 13.

4 Ampliatur ſecundò caſus, vt multò magis procedat in dote ſuper ipſis bonis fideicommiſſarijs iàm conſtituta, poſito enim quod filia de reſtituendo grauata ſe ipſam congrue & decenter ex bonis fideicommiſſarijs dotauit & deinde decedat, dos iſta non reuertitur ad fideicommiſſarium. gloſ. in verb. dare. in auth. de reſtit. Bart. in auth. res quæ num. 8. Bald. num. 21. Paul. de Caſtr. num. 5. Iaſ. nu. 32. verſ. decimo ſextò. & Padill. num. 46. C. cõmun. de legat. Lupus in c. per veſtras. §. 13. de donat. int. vir. & vxor. Socin. ſen. conſ. 23. num. 6. lib. 3. Dec. conſ. 519. num. 5. Crauet. conſ. 186. nu. 14. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 189. num. 193. & ſeqq. Peregr. de fideicomm. art. 42. num. 29. ſed; excepto lucro mariti, vbi ei locus eſt; tranſmittitur hęc dos ad hæredes ipſius mulieris non ſolum filios communes eiuſdem matrimonij, in quo nullum eſt dubium, ſed etiam ad alios eius hęredes extraneos Paul. de Caſtr. in d. auth. res

quæ

quæ num. 5. & ibi Padill. num. 46. C. comm. de legat. & Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 189. num. 193. & seqq. & videntur tenere omnes alij supra relati, dum indistinctè affirmant dotem ad fideicommissarium non reuerti; & licet quoad hæredes extraneos contrarium voluerint idem Bald. cons. 77. vol. 4. & Peregr. de fideicomm. d. art. 42. num. 28. post Corn. cons. 3. vol. 3. & Rimin. iun. cons. 23. num. 230. quos ipse recenset; nihilominus tenenda est opinio quod transmittatur etiam ad hęredes extraneos eiusdem mulieris, pro qua adducitur l. mulier. §. cùm proponeretur ff. ad Trebell. & facit quod dixi supra num. 3. & non refert quod per mortem mariti & vxoris sit cessata causa dotis conseruandæ, quia non propterea cessare debet effectus iuris quęsiti eidem vxori ex alienatione bonorum fideicommissi ad tex. in §. quia vero. in auth. de ęqualit. dot. ibi; quia semel alienata est ab eius substantia: & facit l. non putauit. §. sed si per mortem ff. de bonor. poss. contr. tabul. Tiraquel. in tract. cessant. caus. limit. 11. & sic respondet Menoch. loc. cit. num. 198.

5 Declaratur hæc secunda ampliatio vt locum habeat in suis terminis, nempè quando dos data & cōstituta est ab ipsamet filia, secus quando esset data & constituta à patre, quia hoc casu si dos post mortem filiæ reuersa est ad eūdem patrem, reassumit suum pristinum statum & consequenter venit in restitutione fideicommissi, nec ad hęredes mulieris trāsmittitur. Bart. in d. auth. res quæ. nu. 8. Curt. iun. numer. 27. vers. secunda est conclusio. C. comm. de legat. Menoch. de pręsumpt. lib. 4. d. pręsumpt. 189. num. 198. versic. secunda.

6 Ampliatur tertiò casus quia priuilegium dictæ auth. res quę potest trāsmitti etiam via cessionis, ex regula quòd ea quę sunt transmissibilia ad heredes, sunt etiam cessibilia l. ex pluribus. ff. de administr. tut. & sic in terminis tenet Paul. de Castr. cons. 15. ad fin. vers. tertiò principaliter. lib. 1. Crauet. cons. 191. nu. 2. vers. idem in priuilegio, Roland. cons. 28. nu. 24. lib. 2. Socin. reg. 12. ampliat. 15. Boer.

7 decis. 130. num. 11. sed tamen hoc intelligitur procedere quando cessio concernit vtilitatem, & commodum mulieris cedentis, secus si concerneret principaliter vtilitatem & commodum cessionarij: sic Bald. Nouell. in tract. de dote part. 12. quęst. 4. num. 18. vers. ego autem in tanta, vbi adducit exempla & illum postposita distinctione Bart. in l. post dotem nu. 35. ff. solut. matrim. sequitur Menoch. de pręsumpt. lib. 4. pręsumpt. 189. nu. 152. vers. placet. & num. seqq.

8 Declaratur casus quia hoc ius priuilegiatum consequendi dotem in bonis fideicommissarijs transmittitur in his casibus tantùm, in quibus transmitti potest ius simplex consequendi dotē sine hoc priuilegio. Peregr. de fideicō. art. 42. nu. 42. vers. sed hic subsistēdū. & facit tex. in l. 2. ff. de vsufruct. & quēadm. quis vtat. vbi enim subiectum non est transmissibile, nec qualitas transmissibilis est, cùm qualitas sine subiecto esse non possit. Socin. iun. cons. 22. num. 3. vol. 1. Bero. cons. 126. nu. 9. vol. 3. Roland. cons. 58. num. 8. lib. 3. Menoch. consil. 66. numer. 15. Surd. consil. 150. num. 80. 81. lib. 1. ita quòd sicut filia non maritata ius petendi & consequendi dotem etiam ei iàm constitutam ad hęredes non trāsmittit, vt dixi in cas. 19. num. 2. ita non transmittit ius consequendi dotem ipsam in bonis fideicommissarijs. Menoch. de pręsumpt. lib. 4. pręsumpt. 189. num. 154. vers. hinc etiam. Petr. de fideicom. quæst. 8. num. 449. & Peregr. loc. cit. & sicut pariter filia iam maritata regulariter non transmittit ad hęredes ius petendi dotem ei constitui de nouo, vt in d. cas. 19. num. 15. & seqq. ita non transmittit ius petendi ipsam dotem ei constitui super bonis fideicommissarijs. Curt. iun. in d. auth. res quę sub num. 22. quem sequitur ibi Ant. Padill. num. 71. & Petra de fideicom. quęst. 8. num. 450. quibus videtur assentire Peregr. de fideicom. d. art. 42. num. 42. vers. sed hic subsistendum. verb. si vero filia. & num. 43.

SVMMARIVM.

1 *Materia transmissionis priuilegiorum dotium vbi tractetur.*

2 *Priuilegia quæ præstantur personæ non transmittuntur ad hæredes, & adducuntur exempla.*

3 *Priuilegium personale non transmittitur etiā si est personale ex parte concedentis tantùm; ac etiam si concessum sit in remunerationem meritorum. 10.*

4 *Actus vel qualitates personales non transmittuntur ad hæredes, & adducuntur exempla; & idem generaliter est de omni concessione personali. 5.*

6 *Priuilegium tunc dicitur personale & ad hæredes non transmissibile, vbi persona est proxima & immediata causa priuilegij; non aliàs, & quomodo id dignoscatur. 9*

7 *Restitutio in integrum ad hæredes transmittitur;*

titur; Idem est de beneficio Velleiani. 8.

11 *Vbi aliquid duobus modis fieri potest præsumitur factum prout est vtilius facienti.*

12 *Priuilegium personale transmittitur ad hæredes in quibusdam casibus specialibus. & num. 13 & seqq.*

18 *Priuilegium concessum ob pecuniam datum, vel factum transit in contractum, & transmittitur ad hæredes, dumtamen extet commensuratio, & æquiualētia, alias in eo quod excedit, est reuocabile & non transmissibile. 19.*

20 *Priuilegia irreuocabilia ad hæredes transmittuntur: & quæ ea sint.*

21 *Priuilegium concessum personæ ex pacto, contractu, vel transactione ad hæredes transmissibile est.*

22 *Concessio facta personæ per modum beneficij; non autem priuilegij, præsumitur realis, & ad hæredes transit.*

23 *Si in concessione priuilegij adest aliqua clausula denotans tractum temporis in futurum transit ad hæredes.*

24 *Priuilegia realia ad hæredes transmittuntur, & quando dicantur realia, adducuntur quædam exempla, & recurrendum est ad coniecturas. 25.*

26 *Priuilegium personale non est transmissibile neque per viam cessionis: in casibus tamen quibus transmissibile est ad hæredes extraneos, potest etiam cedi. 27. vbi dantur exempla.*

28 *Quæ non sunt transmissibilia ad hæredes, neque cessibilia sunt.*

CASVS XXIII.

Priuilegia an, quando & quomodo ad alios transeant, & transmittantur.

Nunc videndum esset de priuilegijs dotium, an & quando personam mulieris egrediantur, & transmittantur ad alios, vel cedi possint.

1 Verùm materiam transmissionis priuilegiorum dotium iam plenè tractatam inuenio per Bald. Nouell. de dote, 12. part. princ. quam distinguit per 25. quæstiones, & per Campeg. in simili tractat. de dote. part. 1. quæst. 81. 82. & per Doctor. Mart. in l. 1. quæst. 4. per totam. ff. solut. matrim. ideo ne conquærantur, quòd velim auferre stipendia eorum militiæ iuxta tex. in §. nos militamus. 13. q. 1. propterea omissis specialibus priuilegijs dotium, de alijs priuilegijs præsertim in genere sumptis agendum est.

2 Priuilegia igitur, quæ præstantur personæ ad hæredes non transmittuntur. l. in omnibus causis. la 2. l. priuilegia. ff. de reg. iur. l. sordidorum. C. de excusat. mun. lib. 10. c. priuilegium. de reg. iur. in 6. prout de priuilegio, quòd habet pupillus, vt bona tutorum tacitè hypothecata habeat tex. est in l. ex pluribus. ff. de admin. tutor. vbi quòd nòn transmittitur ad hæredes, nequè cessibile est: idem de priuilegio quod habet, vt in personali præferatur cæteris creditoribus, quia licet illud trāseat contra hæredes & alios successores debitoris, tamen ad hæredes & successores eiusdē pupilli non transmittitur. l. dabimus. §. si quis cum tutor. ff. de priuileg. credit. De priuilegio patroni, vt non possit grauari onere fideicommissi ab eius liberto l. cum patronus. ff. de legat. 2. de priuilegio dotis. l. vnic. C. de priuileg. dot. de priuilegio, quod habet maritus, vt non possit conueniri, nisi inquantum facere potest. l. maritum. & l. seq. ff. solut. matrim. & l. si fideiussor. §. si maritus. & l. sciendum. ff. de re iud. de simili priuilegio quod habent pater, patronus, & miles, vt condemnentur so lum inquantum facere possunt. Dyn. in reg. priuilegium. circ. princ. de reg. iur. in 6. de simili priuilegio quod habet filius existens in potestate, vt non teneatur vltra quàm facere potest, quia istud pariter ad hæredes non trāsmittitur. l. sed & si. §. soli autem. ff. quod cum eo. de priuilegijs concessis veteranis. l. in honoribus. §. vacationum. ff. de vacat. & excusat. muner. De priuilegio immunitatis. l. ætatem. ff. de censib. l. 1. l. semper. §. Immunitati. ff. de iur. immun. idem de pallio. c. ad hoc. de authorit. & vsu pall. & idē est quoquè de priuilegio triennalis possessus, illud namquè ad successores non transit Sarnē. super reg. de triennal. quæst. 13. vers. quid tenendum: & sic practicari vidisse testatur Staphil. de vi, & effic. claus. §. successiuè nu. 7. fol. 72. idemquè de concessione licentiæ Bald. in l. voluntatis sub num. 8. C. de fideicom. & de officijs, vt de tutela. l. tutela plerunquè. ff. de tutel. & de cōcessione Vicariatus Bald. in c. cum venissent. num. 5. de iudic.

3 Ampliatur primò procedere etiam si esset personale ex parte tantum concedentis, vt de priuilegio duraturo ad beneplacitum ipsius concedentis. c. si gratiosè. de rescript. in 6.

4 Ampliatur secundò, vt locum habeat non solùm in priuilegijs, sed etiam in alijs actibus personalibus; vt in delegatione facta sub nomine

mine proprio.c.quoniam Abbas. de offic. de-
leg.de constitutione speciali ob meritum, vel
pœnam alicuius emanata. §. sed & quod prin-
cipi.instit.de iur.nat.gent.& ciuil.l. 1. in fin.
ff.de constit.princ.l.leges. in fin. C. de legib.
de relictis contemplatione personæ. c. requi-
sisti.de testament.de pacto personali. l. si tibi
decem.§.si quis paciscatur.§. si pactus. §. pa-
ctum. l. idem in duobus. §. personale. ff. de
pact.de transactione.c. de cætero. c. veniens.
de transact. de compromisso, quòd expiret
morte transigentium, vel alterius ex eis, nec
transeat ad hæredes.l.diem proferre. §. si hæ-
redis.ff.de arbitr. cap. fin. eod. tit. quod am-
pliatur procedere etiam si ab vna parte tantũ
facta sit mentio hæredum, nàm adhuc morte
cuiuslibet ex litigatoribus expirat compro-
missum.l.sed & interpellatur.§.vlt.ff.de arbi-
tr. & similiter expirat morte arbitri, nec eius
personam egreditur. l. in compromissis. ff. de
arbitr.

Idem est de alijs qualitatibus personali-
bus quia non potest fieri transmissio vel ces-
sio in eum qui non habet qualitatem requisi-
tam in transmittente, vel cedente l. si mulier.
§.ex asse.ff.de iur.dot.l.seruus si hæredi.vers.
demonstratio personæ. ff. de statulib. Brun.
cons.80.nu.21.in fin. & nu.22. Alex. Raud.
cons.vlt.num.67.& seqq. inter consil. vltim.
vol.lib.2.Exemplum est de qualitate mascu-
linitatis,nam ea quæ competunt ratione ma-
sculinitatis non possunt transmitti in fœminas
Cagnol.in l.2.sub num.118.vers. facit quod
C.de pact.int.empt.& vend. & post eum tra-
dit Alex.Raud.d.cons.vlt.num.71.inter cõ-
sil.vlt.vol.lib.2.

Idem de qualitate filiationis, & his quæ
competunt alicui tanquam filio. Bart. in l. is
potest num. 8. & ibi Castrens.num.1. in fin.
Aret.sub num.1.Ias.num.28.ff.de acquir. hę-
red. Tiraq.de iure primog.quæst.40. nu. 91.
Surd.cons.403.num.44.vol.3.

Idem de qualitate vicinitatis vel agnatio-
nis,namquè ius competens vicinis vel agna-
tis;veluti est ius prælationis vigore statuti nõ
potest transmitti,nec alteri cedi.Roman.con
sil.484.vbi hoc probat efficacibus rationibus
& Tiraq.de retract.consang.§.26.glos.1.nu.
1. & seqq. post multos Doctores ibi per eum
allegatos.

Idem de qualitate vxoria, quia ius compe
tens vxori quale est priuilegium prælationis
quod datur ei dotem repetenti ad alios non
transmittitur,idem Tiraq.loc.cit.num.81.

Idem de qualitate dominij, quia ius com-
petens Domino vti domino transmitti vel ce
di non potest, veluti est ius quod habet Do-
minus, vt colonus teneatur potius ei quàm
alij fructus vendere, tale enim ius non trans-
mittitur,nec ceditur Marin.Frecc.de feud.in
tit.de auctor.Baron. in auct. 38. vers. quartò
intellige.Surd.cons.205.num.21.vol.2.

Idem est de ætate, & his quæ competunt
ratione ætatis, quia pariter nec transmissibi-
lia,nec cessibilia sunt.Anchar. cons.82. nu.6.
vbi dicit quod ætas est res personalissima &
extinguitur cum persona,sicut alia quæ inhæ
rent ossibus.Alex.cons.4.num.8.vol.4.Ias. in
l.is potest.num.29.ff. de acquir. hæred. Dec.
cons.443.num.21. & 29. vers. sextò non ob-
stat.Bero.cons.71.num.29. & 54. vol. 1. vbi
quod qualitas ætatis non est transmissibilis,
nec super ea fingi potest,quia esset fingere cõ
tra naturam Tiraq. de retract. lignag. §. 26.
glos.1.num.80.Decian.cons.16. nu.30. vol.
4. vbi dicit quòd ætas est personalissima, ex-
tinguitur cum persona, & non transmittitur
ad hæredes.Surd. cons.403. num.42. & seq.
vol.3.

Idemquè est de his quæ competunt ratio-
ne industriæ personæ l.inter artifices.ff. de so
lut.c.is cui.de offic.deleg.in 6.Menoch. de ar
bitr.lib.1.quæst.68.nu.4.& seqq.

5 Et Idẽ est generaliter de omni cõcessione
personali, quia ad hæredes nõ transmittitur,
nisi nomen hæredis adiectum fuerit conces-
sioni.l.idẽ Iulianus.§. si quis alicui. ff. de leg.
1.l.non solùm.la 2.§.tale legatum.ff. de libe-
rat.legat.l.1.§.quod datur ꝑsonis.ff. de aqua
quotid.& ęstiu.l.pecoris.vers.si tamen.l.pen.
ff.de seruit.rustic.præd.l.qa.ff.solut. matrim.

6 Declaratur primò casus, vt procedat vbi
persona est proxima, & immediata causa pri-
uilegij, aliàs si persona non esset causa proxi-
ma, tunc priuilegium non esset personale, sed
esset reale, & ad hæredes transmitteretur, vt
in restitutione in integrum, quæ datur mino-
7 ri; nàm licet restitutio in integrum sit benefi-
cium personale Dyn. in reg. priuilegium. in
6.& Dec.in l.in omnibus causis id.nu.3.vers.
& ista.ff.de reg. iur. nihilominus quia perso-
na non est causa proxima & immediata ipsius
beneficij, sed læsio & deceptio patrimonij; ic-
circo ad hæredes transit.l.non solùm.ff. de in
integr.restit.l.minor autẽ. §. non solum.ff.de
8 minor.& idẽ est de beneficio Velleiani, quod
pariter eadẽ ratione ad hæredes trãsmissibile
est.l.hæredes.C.ad Vellcian.Sic declarat idẽ
Dyn.in d. reg. priuilegium.lib.6. & illum se-
quitur ibi Ioan. And. & Franc. nu.3. & Dec.

in d.l.in omnibus causis id.nu.3.4.ff. eodem. & cons.51.num.2.Afflict.super constit.regn. lib.2.rubrica 40,num.19.Gomes.in §.æque. num.3.vers.pro ista.iuncto vers.non obstat. instit.de action.Crauet.cons.590.nu.1.

9 Ad cognoscendum autem, quando persona sit causa proxima,& immediata priuilegij, consideranda est ratio,& causa ipsius priuilegij: in conueniat illi tantum personæ cui conceditur,vt in d.l. maritum. & l. seq. ff. solut. matrim.l. etsi fideiussor.§. si maritus.ff. de re iudic.fauor ipsius personæ.c.2.de aut. & vsu pall. personæ demonstratio.l.seruus si hæredi.post princ.ff.de statu liber.nominatio proprij nominis.c. quoniam Abbas.de offic. deleg.Alex.cons.86.num.1.lib.1.Felin.in c.mã data.num.2.de præsumpt.Dec. cons. 262. in princ. Crauet. cons.929. num.6.7. cum alijs per eum adductis;Electio industriæ personæ. l.inter artifices.ff.de solut.cap.fin.§.is autem de offic. delegat.quæ quando electa videatur declarat Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt.21.& lib.6.præsumpt.92. Affectio, & dilectio personæ.Bart. in l. sed si plures. §. in arrogato. num.3. vers. secus si. ff. de vulg.& pupill.& cum Bart.idem docuerunt ibi Alex. & Ias.& idem responderunt Butr.cons.37.in 2.dub.& Roland.cons.10.nu.10.lib.1.

10 Ampliatur declaratio nam quando persona est proxima, & immediata causa priuilegij,tunc priuilegium censetur esse personale & ad hæredes non transitorium etiam si concessum sit ad remunerationem benemeritorum.l.1.§.nam quod.ff.de cõstit.Princ.Ioan. And.in c.priuilegium.de reg.iur.in 6.in mercurialibus, & ibi post illum Petr. de Anchar. Ias.cons.89.num.10.11. lib.3. Natta consil. 164.num.20.vers.ad ista omnia, lib. 1. Crauet.cons.929.nu.37.Alciat. in respons.203. num.22.Crott.in l.omnes populi. num.229. ff.de iustit.& iur.In contrarium tamen quod imò sit reale & transitorium, tenent Bald. cons.355.num.5. lib.1. Anchar. sibi contrarius cons.327.num.3.in fin.Socin. sen. cons. 59.col.3.lib.1.& cons.84. col. pen. num.11. in fine.lib.3.Tiraquel. in l. si vnquã. in verb. donatione largitus.num.48.C. de reuoc. donat.Bursat.consil.30. num.7. lib. 1.Menoch. cons.136.num.18.& de præsumpt.lib.3.præsumpt.103.num.13. sed tamen verior est prima opinio, pro qua est tex. in d.l.1.§.nam quod.ff.de constit.princ.vbi est casus non torquendo litteram; & est ratio quia huiusmodi obligatio naturalis ad antidora, vel ad remunerandum est personalis & nõ trãsit ad alios Bart.In l.ambitiosa.num.4.ff.de decret.ab ordin.facien.Ias.in l.ex hoc iure.num.71.ff. de iustit.& iur. Afflict. decis.370. num.17. proprerea concessio pariter censetur esse persona

11 lis, quia vbi aliquid duobus modis fieri potest, præsumitur factum prout est vtilius facienti.Bart.in l.gerit.num.21.ff.de acquir.hæredit.per tex.in l.1.ff.de solut.Alex.cons.55. nu.2.lib.5.Crauet.cons.106. num.9. Menoch.cons.56.num.29.sed vtilius est concedenti,& eius hæredibus concessionem esse personalem,& ad hæredes non transitoriam, ideo censetur esse personalis; & pro hac parte facit etiam tex.in l. Lucius Titius.ff. de seruit. rustic.præd. vbi quod concessio gratuita censetur esse personalis.

12 Declarantur secundò præmissa,vt licet regulariter priuilegium personale ad hæredes non transmittatur,nec personam priuilegiati egrediatur, tamen in infrascriptis casibus specialibus ad hæredes suos vigore suitatis benè transmittitur: Primò enim transmittitur ad hæredes suos priuilegium tacitæ hypotecæ, quod habet pupillus in bonis tutoris. Gregor.Lopez. quem refert, & sequitur quoquè Guttierez in tract. de tutell. 2. part. cap. 16. num. 19. vbi reddit rationem, quia istud est priuilegium reale, & videtur glos. vlt. in d. l. ex pluribus. ff. de administrat. tut. Secundò ad hæredes suos transmittitur priuilegium, quod habet pupillus, vt præferatur in personali anterioribus creditoribus; hoc enim tenet glos.in d.l. dabimus. §. si quis cum tutor. in verb. non habet.ff.de priuileg. credit. Sed tamen veritas est in contrarium, quod istud priuilegiũ prælationis nequè ad hæredes suos transmissibile est, & sic tenet Iacob. de Aren. & post eum Bart.in d.l. ex pluribus, vbi dicit esse casum in l.pen.§.si puellæ.ff. de rit. nupt. idem Bart.in d.§.si puellæ.Alberic.in l.pro officio.C.de administrat.tut.Guttierez. de tutell.2.part.cap.16.nu.19.& Rip.in d.§.si quis cum tutor. num. 16. vbi dicit quod ista limitatio glosæ communiter repræhenditur. Tertio transmittitur ad hæredes suos priuilegiũ prælationis quod habet mulier agens pro dote vt alijs creditoribus præferatur in bonis mariti.l. assiduis.§. & ideo.C. qui potior. in pignor. habeant. cum enim priuilegium dotis concessum sit propter liberos procreandos.l. 1.ff.solut.matrim.multo magis eisdem liberis concedendum est. Ad alios autem hæredes qui non sunt filij vel descendentes ex filijs, istud priuilegium prælationis tanquam personale non transit d.l.assiduis.§.exceptis.&

§.non

§.nō enim.& ibi glos.in verb.aut hæredibus. in auth.vt ex action.instāt.& glos.2.in l.vnic. C. de priuil. dot. Bald. Nouell. de dote. 12. part.princ.num.9. & seqq. Negusant. de pignor.4.membr.2.part.num.94.Ias.in §. fuerat num.94.instit.de action. Fachin. contro-
13 uers.iur.lib.10. cap. 34. sed an transeat ad filios eiusdem matrimonij tantùm vel etiam ad filios alterius matrimonij, maior difficultas est, nàm quod transeat ad filios cuiuscunque matrimonij facit tex. in auth. si quid. C. qui potior.in pign.hab.ibi:seu quælibet soboles; & ità quoque videtur velle glos.1.in l. etiam. ff. solut.matrim. quod autem transeat solummodo ad filios eiusdem matrimonij, non etiā ad filios alterius matrimonij, verior & communis ac magis recepta est opinio, & pro ea est tex. in d.l.assiduis. §. exceptis. C. qui potior. in pign.habeant.ibi:anterioris matrimonij filijs:& ità tenet Bart.ibi numer. 12.Alex. cons. 58.num.4.lib.7.Ias.in d.§. fuerat. num. 94.instit.de action.Bald.Nouell.de dote.12. part.princ.nu.9.Negusant. loc. cit. num.95. Crass.in §.collatio bonorum.quæst.16.num. 5.& 6.qui omnes testantur de communi opinione;& ad tex. in d.auth.si quid.respondetur illū intelligi de sobole descēdente ex eodē matrimonio,sic Bart.& Ias.in locis citat. multòminus igitur trāsire potest in cessionarium Bald.Nouell.in d. loc. nu. 12. ad hoc est tex. in l.ex pluribus.ff.de admin.tut.

14 De priuilegio autem tacitæ hipotecæ sine priuilegio prælationis,aliter dicēdū est, istud enim priuilegium tacitæ hipotecæ quam habet mulier in bonis eiusdem mariti transit ad omnes hæredes eiusdē mulieris etiam extraneos,idquè probatur ex eo quia in dote intelligitur apposita stipulatio re ipsa, licet expressè apposita non sit l.vnic.§. rei vxoriæ. C. de rei vxor.action.in eademq; actione ex stipulatu inest etiam tacita hypoteca d.l.vnic.§.& vt plenius. d. l. assiduis. §. ad hæc C. qui potior. in pign. hab. §. fuerat. instit. de action. modò certum est quod ipsa actio ex stipulatu transmittitur ad hæredes mulieris tex. est in d.l.vnic.§.illo.ergo ad eos transit quoquè tacita hypoteca quæ inest ipsi actioni ex stipulatu, nàm priuilegium datum actioni est reale,& transit ad quem trāsit ipsa actio l.in omnibus causis.la 2.& ibi glos.l.priuilegia.ff. de reg. iur. & quod istud priuilegium tacitæ hipotecæ sine priuilegio prælationis trāseat ad omnes hæredes mulieris, sic tenet in specie Bart.in l.1.num.1.ff.solut.matrim.Bald.Nouell.de dote 12.part.princ.num.6. Negusant. de pignor.4.membr.2.part.num.30.31.& 94. Fachin.controuers.iur.lib.10.cap.34.

15 Ampliatur, quia transit etiam in cessionarium eiusdem mulieris Bart.in l. 1. num.6. & 8.& ibi Bald.nu.12.C.de priuileg.dot.Bald. Nouel.de dote d.part.12.num.6. Negusant. loc.cit.num.32.vbi de materia.Fachin.d.lib. 10.cap.34.in fine.

16 Declaratur autem conclusio, quia sic non transit hæc tacita hipoteca in extraneos qui dotem dederunt, & tanquàm dotātes absquè titulo hæreditario dotem repetunt Cyn. in d.§.& vt plenius.Paul.de Castr. in l. de diuisione.sub num.6.vers.extraneus.ff.solut.matrim.Ang.& Imol.in l.1.& ibi Alex.num.37. ff.eod.tit. Bald. Nouel. de dote part. 6. in. 7. speciali.num.3.& part.12.princ. nu.7. Surd. cons.131.nu.29.vol.1.Negusant.de pignor. 4. membr. 2. part. num.67.vbi etiam excipit alios tres casus, in quibus non transit tacita hæc hipoteca,nempe quoad pœnam adiectam promissioni dotis; & quando vxor fuit hæretica,nec abiurauit; Et quoad dotem quæ restituitur ob mortem sponsi ante secutum matrimonium, prout de hoc vltimo testatur quoquè idem Surd. d. consil. 131. num. 27. vol.1.Quartò transmittitur ad filios priuilegium mariti,vt non possit conueniri,nisi quatenus facere potest.l.etiam. ff. solut. matrim.

17 Subdeclaratur, quia transmittitur ad filios eiusdem matrimonij, non autem ad filios alterius matrimonij,vt post glos.fin.in l.si cum procuratore. ff. de re iudic. Bart. Bald. Ang. Iacob.de Beluis.& alios, ac reprobata glos. 1. in d.l.etiam.tenet Alex.in ead. l. etiam.num. 1.& ibi Paul.de Castr.num. 1. qui dicit de cōmuni.ff.solut.matrim. Socin.sen. cōs.84. col. 4.vers.decimo,& vltimo.libro 1.Cassan.consil.53.num. 21.vers.nonò etiam facit. Crass. in §.transmissio quæst.29. num.6. Subdeclaratur pariter quia nō transmittitur neque ad nepotes vel pronepotes.hoc probat tex. in d. l.etiam qui loquitur de filijs ex eodem patre, & ex eadem matre; & facit ratio quia priuilegium in præiudicium tertij non extenditur ad nepotes Bart.in l.liberorum num.7.ff.de verb.signif. per tex.in l. sed & milites. versic. hæc autem ff.de excus. tut. & sic in specie tenet Ang.Imol.Roman. & Paul.de Castr. in d.l.etiam.num.5.& Alex.num.2.& seq. ff.solut.matrim.Quintò transmittitur ad filios priuilegium patribus veteranis concessum,vt pœna metalli, vel operis publici non afficiantur. l.honor.C de pœnis:idem de priuilegio dato patribus decurionibus, vt bestijs non subij-

cIantur. l, decurionum. C,eo. de pænis:idem de priuilegio patribus militibus,vel in dignitate , seu præheminentia constitutis concesso, vt tormentis, vel plebeiorum pænis non subiugantur.l. milites. l, diuo Marco. C. de quæstion,

18 Declaratur tertiò casus vt non procedat in priuilegio concesso ob pecuniam seu datum vel factum, ex quo oritur actio, istud enim transmittitur ad hæredes,quia transit in contractum.Bald.in l.qui se patris.col. 7. vers.& adde.C.vnde liber. Alex. cons.101. num.1. lib.1.Dec.cons.292. nu.7.& infra. Crauett. cons.241.num.10. Roland, cons.25. nu.35. & seqq.lib.3.& consil.76. num.19.lib.2.vbi alios recenset, & natura contractus est vt ad hæredes transmittatur.l.si pactum.ff. de probat.l.veteris.C.de contrah.stipulat.

19 Subdeclaratur tamen locum habere,quando pecunia seu datum , vel factum esset commensuratiuum , & æquiualens priuilegio accepto,aliàs enim si priuilegium præponderaret prætio seu dato vel facto non desineret esse priuilegium, & consequenter reuocabile , & non transmissibile.Roland. cons.23.num. 29.30.lib.1.& latè cons.13.nu.11.& sequentib.lib.3.Osasch.decis.139. nu. 10. quod tamen reuocabile esse intelligo inquantum excedit ipsam pecuniam,datum,vel factum, nõ in totũ ex dictis per Clar.in §.donatio.quęst. 3.vers. sed nunquid, & quæst.8. vers. scias etiam,Tiraquel.in l.si vnquam.in verb.donatione largitus.num.79.C.de reuoc.donat.Paris.cons.90.nu.14.lib.3.Surd. cons.164. nu. 33.vol.2.æquiualentia autem, & commensuratio arbitrio iudicis declaranda,& liquidanda est.idem Clar.in d.§.donatio.quæst.3.versic.sed quæro.vbi alios refert , & testatur de communi. & quæst. 8. vers. sed pone. Socin. cons.295.num. 7.in fin.lib.2.Curt.iun.cons. 126.numer.12.Menoch. de arbitr. cas. 132. numero 7.idem Surd. d.cons. 164. num. 34. vol.2.

20 Declaratur quartò , vt ex eadem ratione idem quoque dicendum sit de alijs priuilegijs irreuocabilibus,quæ autem ea sint videatis per Felin.in cap.nouit. num.7. & seqq. de iudic.& Gabriel. de iure quæsit. non tollend. conclus.6. num, 5. vsque ad finem. Paul. de Castr.cons.229.part.1.

21 Declaratur quintò, vt consequenter casus non procedat, quando priuilegium concessũ est personæ ex pacto,contractu,vel transactione;hoc enim casu præsumitur reale,& ad hæredes transmissibile.Bald. in cap.1. in 2.lect. num.16.de iudic.& cons.112.num.2.lib.1. Ias.in l.si sic stipulatus.la 2.num.13.& num. 17.ff.de verb.obligat.& cons.217.lib.2.Crauett.consil.404.num.2. & cons. 929. nu.33. Bellon.cons.20.num.3.vers.quicquid:& ratio est quia contractus regulariter transeunt ad hæredes,siue de eis facta sit mentio , siue non d.l.si pactum.ff.de probat.l.si necessarias §.de vendendo.ff.de pignorat.action.l. veteris.C.de cõmitt.stipulat.Abb.in cap.fin. nu. 2.de arbitr.Ias.in d.l.si sic stipulatus.la 2.nu. 13.& seqq.ff.de verb.obligat.

22 Declaratur sextò non habere locum,quando concessio facta fuit personę per modum beneficij, non autem priuilegij, quia hoc casu pręsumitur realis,& ad hęredes transit. Bart. in l.fin.num.4.ff.de seruit.legat.Menoch.de præsumpt.lib.3.pręsumpt.103. num.20. vbi alios refert,& ratio ea est,quia beneficia principum quam plenissimè interprætari debent. l.fin.ff.de constit.princip.

23 Declaratur septimò non procedere quando in concessione priuilegij adesset aliqua clausula denotans tractum temporis in futurum, tunc enim adinstar substitutionis fideicommissarię transiret ad hęredes, de quibus clausulis disserit Peregr.de fideicommis. art. 18.num.14.& infrà.& Menoch.cons.44.nu. 8.& sequentib.

24 Priuilegia realia è contra ad hæredes transmittuntur;Et dicuntur realia ad hunc effectũ transmissionis, siue ea concessa sint rebus.l. ętatem.ff.de censib.l.1. §. permittitur.ff. de aqua quotid. & ęstiu. glos. in l. sordidorum. C.de excusat. mun. lib. 10. siue concessa sint causę, vt in causa depositi, mutui, & similibus.l.tempus.vbi Ias.num. 2. ff. de re iudic.l. priuilegia.ff.de reg.iur.siue etiam ob aliquam causam Crauet.cons.929. num.1. & dixi supra.num. 18.siue actioni.l.in omnibus causis. la 2.& ibi glos.ff.de reg.iur.siue loco,vel ciuitati.l.forma. §. quamquam. ff. de censib. cap. hinc est.16.q.1.cap.1.& 2.25.q.2.cap. cum venissent.de institut.glos.vlt. in cap. mandatis.de præsumpt.Bart.in l.pater.num.5.ff.de seruit.legat.Natta cons.627.num.13.& consil.649.num.17.& Surd. cons.262.num.43. vol.2.ratio est quia idem populus semper esse videtur.l.proponebatur ff.de iudic. siue personis alicuius loci vel ciuitatis, quia nisi adsint coniecturæ in contrarium,concessio dicitur esse facta personis propter locũ, & sic realis est Bald.in l.fin.in 1.lect. nu. 8. ff. de constit.Princ.Socin.cons.84.num.5.vol.3.ideoquè legatum & fideicommissum relictum ci-

uibus

uibus alicuius ciuitatis, censetur esse relictum ciuitati l. ciuibus. ff. de reb. dub. & relictum sacerdotibus alicuius ecclesiæ, censetur relictũ eidem ecclesiæ c. Pontifices 12. q. 3. l. annua. §. attia. ff. de ann. legat. & consequenter dicitur esse reale & transmissibile, vt mox vidimus; quænam autem sint coniecturæ contrariæ, tradit Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 6. num. 17. & seqq. & remissiuè Præt. de interpræt. vlt. vol. lib. 1. fol. 65. num. 11. siue generi personarum l. 1. §. vlt. l. immunitates. ff. de iur. immunit. l. vacatio ff. de muner. & honor. Hinc priuilegium concessum familiaribus alicuius, vt tempore interdicti admitti possint ad diuina, transit etiam ad familiares futuros Ioan. And. in c. qui sentit. num. 3. de reg. iur. in 6. Dec. in l. in omnibus causis num. 10. ff. de reg. iur. Paul. de Castr. cons. 78. nu. 6. vol. 1. Natta cons. 160. num. 26. Surd. consil. 262. nu. 35. & seqq. vol. 2. & est ratio quia verbum: familiares: est vniuersale collectiuũ, quod compræhendit etiam futuros l. peculiũ ff. de leg. 2. & facit tex. in l. grege l. si grege. ff. de leg. 1. §. si grex. instit. de legat. siue concessa sint personæ, sed persona non sit causa proxima sed remota priuilegiorum; vt supra dixi. num. 6. siue etiam concedens habuerit respectum ad agnationem. l. pronunciatio. §. familiæ. ff. de verbor. significat. notandum est tamen, quod quando priuilegium concessum est tibi & hæredi tuo, non censetur considerata agnatio, quia intelligitur de primo hærede tantùm. Bart. in l. 1. sub num. 2. ff. de constit. princ. per tex. in l. antiquitas. C. de vsufruct. Alber. in l. vlt. col. 4. versic. si autem in priuilegio post Petr. ibi. de constit. princ. sequitur Felin. in c. 2. num. 4. in fin. de treug. & pac. Ioan. Lup. in repet. rubric. de donat. inter vir. & vxor. & pariter sunt realia, quando cõcessa sunt ob nobilitatem, vel memoriam paternam. Bald. cons. 355. num. 5. vers. sed certè lib. 1. Alciat. resp. 203. num. 19. Menoch. consil. 136. nu. 18. ita quod etiam ad emptorem, singularemquè successorem transire possunt Alciat. resp. 216. Menoch. d. consil. 136. nu. 18. Et pariter realia sunt, & transeunt ad successores, si conceduntur dignitati, vel officio. Federic. de sen. cons. 68. vbi dicit quod priuilegium concessum Episcopo, vt non possit alicui prouideri de beneficio in sua diœcesi sine licentia ipsius Episcopi, transit etiam in Episcopos successores. Anchar. cons. 327. num. 2. vbi inquit quod concessio facta cuidam Comiti tanquàm facta dignitati transit in successores; & in terminis immunitatis, quòd immunitas concessa dignitati, in successorẽ transeat tenuit Festas. de collect. part. 4. cap. 8. nu. 10. quem refert & sequitur Surd. d. cons. 262. nu. 41. vol. 2. quòd si quærimus an dispositio trahatur ad futura, futuraquè compræhendat, alia res est: sunt etiã realia priuilegia illa quę conceduntur collegio Roman. cons. 436. nu. 7. vers. cęterum. & nu. 8.

25 Si autem priuilegia modis enarratis concessa non essent, non modica esset difficultas in cognoscendo quando personalia, & quando realia dijudicanda forent; unam Spec. in tit. de instrum. edit. §. nunc autem dicendum. nu. 6. dicit, quod recurrendum esset ad intentionem concedentis. l. neratius. ff. de reg. iur. cap. cum venissent. de iudic. §. ex his omnibus. 11. quęst. 1. Sed si non posset haberi persona concedentis, intelligitur reale nisi probetur contrarium. l. beneficium. ff. de constit. princ. cap. cum dilecti. de empt. & vendit. cap. ad audientiam. de rescript. cap. placuit. 16. q. 3. & Spec. sequitur Ioan. And. & Franc. in cap. priuilegium. num. 4. de reg. iur. in 6. Anchar. consil. 327. num. 3. Bart. in l. pater. num. 6. ff. de seruit. legat. Oldrad. cons. 257. nu. 2. Bald. cons. 159. nu. 5. versic. item quia. lib. 3. & in l. idem Iulianus. §. si quis alicui. ff. de leg. 1. Dec. cõs. 262. num. 5. Alex. in l. quia tale. num. 4. ff. solut. matrim. Sed quod pręsumatur personale tenet glos. in cap. cum venissent. de institut. & glos. vlt. in c. tua. de his quę fiunt à pręlat. & in summ. 25. q. 2. vers. in dubio. & in cap. possessiones. 16. q. 1. Alex. cons. 86. num. 1. vol. 1. & facit ratio quia priuilegia sunt stricti iuris, & non extenduntur vltra rem, vel personam in eis nominatam. cap. sanè. de priuileg. Ias. in l. si sic stipulatus. num. 13. ff. de verb. obligat. & cons. 217. num. 1. vol. 2. & quia fauorabilis est interpretatio, vt res reuertatur ad suam pristinam naturam. l. si vnus. §. pactus. & ibi Ias. nu. 5. & seqq. ff. de pact. Sed Bart. in d. l. quia tale. ff. solut. matrim. cum quo transit Ang. & Imol. & quem ibi ad hoc inducit, & pariter sequitur Alex. sub num. 2. vers. tamen si verba; distinguit, vt si priuilegium concessum, siue à lege, siue à Principe non incæpit competere in vita defuncti, tũc in dubio dicatur esse personale, & ad hæredes non transitorium per. l. 1. ff. de constit. princ. sed si incępit competere in vita defuncti; denuò distinguit, aut tale priuilegium inducit defensionem, seu exceptionem peremptoriam, puta vt quis non possit conueniri à debitoribus, & tunc censetur reale & transmissibile ad hæredes, Aut inducit defensionem seu exceptionem dilatoriam, veluti do-

ti donec maritus ad pinguiorem fortunam perueuerit, & iudicandum est personale, ac non transmissibile; opinionem autem illorum qui dicunt in dubio præsumi reale, respondet idem Alex. in d. l. quia tale, num, 4. procedere in priuilegio seu concessione præter ius commune, secus in priuilegio, vel concessione contra ius commune; In hoc tamen non potest dari responsio certa, an præsumatur reale, vel personale, sed ad coniecturas recurrendum est; sic dixerunt Bellon, Natta, Alba, Crauet, & Palacz quos refert, & sequitur Menoch. de præsumpt. lib. 3, præsumpt, 103, num, 30. & seqq. vbi multas adfert coniecturas, cui aliam coniecturam addo resultantem ex præcedentibus, & sequentibus, arg. l. si seruus plurium. §, fin, ff, de leg, 1. Ioan, de Anan, consil. 20, num. 2.

26 Pro complemento sciatis priuilegium personale non solùm ad hæredes non esse transmissibile, sed neque cedi posse Bald, in l, per diuersas, num, 21. C. mandat, Alex. qui eum sequitur in l. si post diuortium, num, 2, vers, vbi autem quæritur. ff. solut. matrim, Ang, in l, quod si in diem. §, Iulianus in fin, ff. de petit. hæred, Ioan, Fab. in §, fuerat. num, 10, instit. de action. & de priuilegio fori tradit Surd. cō-

27 sil. 280. nu. 4. vol. 2. nam quæ non sunt transmissibilia ad hæredes, neque cessibilia sunt l. ex pluribus. ff. de admin. tut, Alex. in l, si stipulatus, num. 2. ff. de verb. obligat. Igneus in l, dudum num. 57, & 58. C, de contrah, empt. Surd. consf. 269. num. 29, lib. 2, hinc est quod si à statuto concessum est priuilegium alicui vt possit hostem occidere, is non potest alteri occidendum committere Bald, in c, de cætero, num, 4, vers. sed pone, de re iud, Idem de facultate recuperandi possessionem propria autoritate, quia alteri cedi non potest glos. in l. cum fundum, in verb. postea ff. de vi & vi armat, idem in iure occidendi adulterum, quod competit marito, nàm alteri committi non potest præterquàm filio in quo est eadem ratio, Bart. in l, non solùm, §, si mandato, num. 5. ff. de iniur. Triuis. decis. 22. lib. 2. & facit tex. in l. grachus C. de adulter, & ista tria dicta refert, ac sequitur idem Bald. in cap, 1, §, si quis verò, num, 3. de pace iur. firm. de quibus tamen & de alijs pluribus similibus actibus & iuribus non cessibilibus videndus est ad plenum Tiraq, de retract, consang. §. 26. glos. 1, & glos. 3, Et versa vice illud priuilegiū, quod in casibus superius recitatis dixi esse transmissibile ad hæredes extraneos, potest etiam cedi Roland, consil, 28, num, 27. & 28, lib, 2, & de priuilegio competente ex contractu Surd consf. 280. num. 21, vol, 2.

SVMMARIVM.

1 *Actio personalis non est transitoria in singularem successorem, nec contra eum.*

2 *Actiones personales non egrediuntur personam, sed sequuntur personam obligati, sicut lepra leprosum.*

3 *Actio personalis in rem scripta transit in singularem successorem; & quæ sit, adducuntur exempla.*

4 *Actio personalis transit ad hæredes, quando consuetudo vel statutum hoc admittit.*

5 *Actio petendi alimenta transit contra omnes, ad quos perueniunt bona, ex quibus alimenta debentur, Idem de annuis anniuersarijs, quæ relinquuntur Ecclesiæ pro defunctis, 6. idem de actione pro decimis, & oblationibus debitis de præterito. 7. Idem de tributo Principis, & vectigali debito à venditore. 8.*

9 *Actio personalis transit in subsidium contra possessores bonorum, vbi agitur de fauore publico ciuitatis; vel Reipublicæ. Idem de Ecclesia. 10.*

11 *Actio noxalis sequitur caput.*

12 *Actio realis sequitur rem, & illius possessorem.*

13 *Actionis personalis, & realis diffinitio remissiue.*

14 *Personales actiones possunt cedi quoad actiones vtiles, secus quoad directas. Reales liberè cedi possunt.*

CASVS XXIIII.

Actionum ciuilium transmissio pertractatur.

NVnc venio ad actiones, & primò ad actiones ciuiles, quarum altera est personalis, altera realis.

1 Actio personalis non est transitoria in singularem successorem. l. 3. §. si heres. ff. vsufruct. quemad. cau. Nec pariter contra eum. l. quædam, §, is autem. ff. de edend. l. 1, §. si heres. ff. ad Trebell. l. fin. C. de heredit. action, l. cum cui C. de action, & obligat. cum alijs adductis per Tiraq. de retract. lignag. §. 8, glos. 5, num, 6. & 7. Surd, consf. 131. num. 9. vol, 1, Dyn. in cap. is qui in ius. vers. ius autē agendi, & vers. itē nec. de reg. iur, in 6. Boer. decis. 204. num. 47. vers quoniam actiones, & plenè per Rip. in d. l. 1. §. Si heres. num. 2, & seqq. ff. ad Trebell. vbi per exempla; Et ratio

2 tio est, quia actiones personales non egrediũtur personam obligati. l. actionum genera. in princ. ff. de action. & obligat. glos. in §. omnium. in verb. aut enim. instit. de action. hinc dicitur quod tales actiones sequuntur personam obligati, sicut lepra leprosum. Ias. in d. §. omnium. num. 2. instit. de actionib. per tex. in d. l. 1. §. si hęres. ff. ad Trebell. & idem dicitur ex parte actoris, quia sunt affixæ ossibus eius, sicut caracter baptismi in anima. glos. vlt. in l. quis ergo. ff. de pecul. glos. in l. 3. ff. pro soc. Ias. in d. §. omnium. num. 2.

3 Declaratur primò casum non procedere in actione personali in rem scripta, ea enim licet origine, & ex sui natura sit personalis; tamen quia semper concomitatur possessorem rei, ob id dicitur in rem scripta & transit in singularem successorem, vt de actione, quod metus causa, quæ actiuè transmittitur non solũ ad hæredes. l. quod diximus. §. hæc actio. ff. quod met. caus. l. si vi. C. eod. & contra hæredes. d. l. quod diximus. §. in hæredem. l. videamus. l. quod autem. l. quãtum. ff. eod. sed etiã transmittitur ad singularem successorem, ac etiam contra eum. l. metum autem præsentẽ. §. fin. ff. eod. & in actione aquæ pluuiæ arcendæ: tex. est in l. si tertius. §. si quis prius. l. emptor. l. post venditionem. ff. de aqua pluu. arcend. in actione ad exhibendum. l. 3. §. est autem personalis. & §. fin. ff. ad exhibend. Idem de actione de dolo. l. in heredem. cum ll. seqq. ff. de dolo. l. quæsitum. §. in dolo. ff. de pecul. idem de actione de peculio. l. quoties. §. vlt. ff. de pecul. & in interdicto quorum legatorũ, quod similiter quàmuis sit personale tamen sequitur successorem rei. l. 1. §. illud. ff. quor. legat. idem de interdicto de itinere, actuque priuato. l. 2. §. Pomponius. in fin. & l. seq. ff. si seruit. vendit. l. apparet. §. hoc interdictum. §. emptori. ff. de itin. actuque priuat. idem de nunciatione noui operis, quæ per alienationẽ non extinguitur, sed transit contra singularẽ successorem. l. non solum. §. fin. & l. fin. ff. de nou. oper. nunciat. & generaliter verum est in omnibus interdictis, quia omnia interdicta dicuntur personalia in rem scripta. l. 1. §. interdicta. ff. de interdict. seu extraord. cognit. idemque est de interdicto de vi armata. l. 1. §. fin. l. idem est. §. qui vsusfructus. ff. de vi, & vi armat. Idem de interdicto quod vi, aut clam. l. deniquè. §. accedit. l. semper. §. hoc interdictum. ff. quod vi, aut clam. Idem de interdicto de migrando. l. 1. §. fin. ff. de migrand. Idẽ de lacu, puteo, & piscina purgandis, & reficiendis l. 1. in fin. vbi glos. vlt. ff. de fonte. Et idẽ quoque de alijs similibus actionibus personalibus in rem scriptis, quas recenset glos. in d. l. 3. §. est autem personalis. ff. ad exhibend.

4 Declaratur secundò non habere locum, quando consuetudo, vel statutum admitteret actionem personalem transire in singularem successorem, vel contra eum. Guid. Pap. decis. 42.

5 Declaratur tertiò non procedere in alimẽtis, nam actio petendi alimenta transit contra omnes, ad quos perueniunt bona, ex quibus alimenta debentur. l. 2. ff. de aliment. legat. glos. & Doctor. in l. fin. §. fin. ff. de contrahen. empt.

6 Declaratur quartò non procedere eadem ratione in annuis anniuersarijs, quæ relinquuntur Ecclesiæ pro defunctis. Guid. Pap. decis. 576. ad hoc facit Spec. in tit. de Emphiteos. §. 1. num. 109. vbi dicit quod imposita pensione pro alimentis super aliqua re, quod talis res dicitur perpetuò affecta pro tali re ad quemcunque possessorem transeat per tex. in l. hactenus. ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat.

7 Declaratur quintò non procedere in actione pro decimis, & oblationibus debitis de præterito. c. quanto. in fin. de vsur. c. cum non sit. de decim.

8 Declaratur sextò non habere locum in Tributo Principis, & vectigali debito à venditore, quia potest conueniri emptor. l. Imperatores. ff. de Publican. l. 1. C. in quib. caus. pign. vel hypot. tacit. cõtrah. Hostiens. Ioan. And. Abb. & alij. in c. pastoralis. de decim.

9 Declaratur septimò casus non procedere, vbi agitur de fauore publico, nam si debitor ciuitatis, vel Reipublicę distraxerit bona sua, actio personalis transit contra possessores ipsorum bonorum. l. 2. C. de debitor. ciuit. & l. fin. C. quo quisq. ordin. conu. lib. 11. Subdeclaratur tamen hoc verum esse in subsidium excusso scilicet prius debitore, & eius hærede. glos. in d. l. 2. in verb. conueniantur. & ibi Bart. & Ripa in l. 1. §. si hæres. numer. 7. ff. ad Trebell.

10 Declaratur octauò eadem ratione nõ procedere, vbi agitur de fauore Ecclesiæ, quia Ecclesia gaudet fauore, quo gaudet Respublica. l. fin. C. de sacrosanct. Eccles.

11 Declaratur nonò non procedere in actione noxali, illa enim caput sequitur. §. annis autem. instit. de noxalib. action.

12 Actio realis è conuerso sequitur rem, & illius possessorem l. actionũ genera in princ. ff. de

ff. de action. & obligat. l. 1. l. 2. C. si vnus ex plur. hæred. glos. in l. 1. §. si hæres, in verb. sequitur. ff. ad Trebell.

13 Personales autem, & reales actiones diffiniuntur, & exemplificatur in tit. C. de action. & obligat. & instit. de action. & aliqualiter per Rip. in d. l. 1. §. si hæres. num. 2. & seqq. ff. ad Trebell. & alibi sparsim.

14 Personales istæ actiones possunt quidem cedi quoad actiones vtiles tantùm, non autē quoad directas, quia directæ nunquam ab actore diuelluntur. l. quis ergo. vbi glos. fin. ff. de peculio, quæ dicit, quod non possunt separari à Domino, sicut nec anima à corpore. & l. si Stico. ff. eod. tit. l. 3. in princ. ff. pro socio: Actiones autem reales liberè cedi possunt. tot. tit. ff. & C. de hæredit. vel actione vendit. Crauet. consil. 191. num. 2. ac etiam per eosdem cessionarios. l. 1. §. de illo. ff. ad Trebellian.

SVMMARIVM.

1 *Actio personalis in hæredem, vel successorem vniuersalem transit, & comprobatur per exempla.*

2 *Hæres succedit in vniuersum ius defuncti.*

3 *Actio personalis transit ad hæredes & in actione natiua, & in datiua.*

4 *Actiones Prætoriæ sunt annales, & non transeunt contra hæredes, nisi sint rei persecutoria.*

5 *Actio personalis non transit contra donatarium omnium bonorum: Fallit quando prius obtenta est reuocatio donationis vti factæ in fraudem creditoris. 6. item fallit si constat donantem non esse soluendo, vel non habere hæredes. 7.*

CASVS XXV.

Actiones personales an transeant in successorem vniuersalem.

FIrmatum est in præcedenti casu personalem actionem regulariter non transire in successorem singularem: nunc videndum est, an transeat in hæredem, vel successorem vniuersalem: quocirca constituitur casus affirmatiuus

1 nempe actionem personalem in hæredem, vel successorem vniuersalem transire, l. sed & si quis. §. si operas. ff. de vsufruct. & quemadm. q. s vtat. Dyn. in c. is qui, in princ. de reg. iur. in 6. Ias. in l. si stipulatus fuerim. nu. 3. ff. de verb. obligat. Mising. in §. omnium num. 17. instit. de action. nam quælibet actio ad hæredes, & contra hæredes regulariter transmittitur. l. veteris. l. fin. C. de contrah. & committ. stipul. l. vnic. C. vt action. ab hæred. incip. l. ex contractibus. ff. de action. & obli-

2 gat. Hæres enim succedit in vniuersum ius defuncti. l. nihil. ff. de verbor. signif. l. hæreditas. ff. de reg. iur. ita quod ius agendi, quod competit defuncto, vel contra defunctum ad successorem vniuersalem, & contra eum transmittitur. Dyn. in loc. cit. eademquè persona cum defuncto censetur. §. 1. in authent. de iureiuran. à morient. præstit. ideo actio, & ius petendi æditionem transmittitur ad hæredes. l. vlt. C. de edend. ac etiā contra hæredes. l. quædam. §. nihil. ff. eod. tit. cum declaratione tamen, quia contra hæredes non datur, nisi ex suo facto. d. l. vlt. C. de edend. Actio ex edicto; de eo per quem factū erit, quominus in iudicio quis sistat; similiter transit ad hæredes, ac etiam contra hæredes ad illum effectum scilicet, vt ipsi hæredes non lucrentur ex dolo defuncti. l. 1. in fin. ff. de eo per quem fact. erit. Idem de actione negociorum gestorum tàm directa, quàm contraria, quæ pariter ad hæredes, & aduersus eos trāsmittitur. l. si autem. ff. de negoc. gest. l. curatoris. l. si ab eo. C. eod. & hæc actio transit etiam ad hæredes mariti contra vxorem pro rebus marito surreptis in locum expilatæ hæreditatis. l. hæres eod. tit. idem de actione mandati. l. si præcedente. ff. mandat. Idem de actionibus ædilitijs, nam ad hæredes, & contra hæredes transeunt. l. si tamen. §. ædilitiæ. l. sciendum. §. deinde. l. cum autem. §. hæ actiones. ff. de edilit. edict. Idem de actione exercitoria, quia transit ad hæredes, & contra hæredes. l. si tamen. §. si seruus. ff. de exercit. actio. idem de actione commodati. l. sed mihi. §. hæres. l. in commodato. §. si ex facto. ff. commodat. idē de actione institoria. l. nouissime. ff. de instit. actio. Actio de constituta pecunia transmittitur pariter ad hæredes, & contra hæredes. l. 1. l. receptitia. circ. medium. C. de constit. pecun. Actio in factum aduersus mensorē agrorum transmittitur ad hæredes, & contra eos. l. si duobus. §. hanc actionem. ff. si mens. fals. mod. dixer. Actio in factum de religiosis, & sumptibus funerum transit ad hæredes, & contra hæredes. l. liberum. §. vnde. l. at si quis. in fin. l. si filiusfamilias. §. hæc actio. ff. de religios. & sumpt. fun. Condictio furtiua transmittitur ad hæredes, & contra hæredes. l. si pro fure.

furt.§.condictio.l. siue manifestus.§. tandiù. ff.de cōdict.furt. & si sunt plures hęredes pro hęreditaria portione.l.in condictione.ff. cod. idem est de actione furti,& rerum amotarū.l. contra nurum.§.si post.l.si cum mulier.§.hæc actio.l.rerum amotarum.la 2.ff.de action.rer. amot. quamuis contra singularem successorē non transmittatur.l.furti.ff. de furt. actio tutelæ ad heredes transmittitur.l.pen.ff. de administr.tut.& contra heredes.l. sed non dantur.ff.de tutel.& ration.distrah.Similiter contraria actio tutelę ad hęredes, & contra hæredes transmittitur.l.3.in fin.l. hæredem.ff. de contrar. action. tut. Actio in factum de damno dato transit ad hæredem, & contra hæredem.l.dies cautioni.§.vl.ff. de damn. infect. idem est de actione ex edicto de bonis authoritate iudicis possidendis l. prætor ait. §. vlt. cū duabus.ll.seqq.ff.de bon. aut. iud. possid. Idem de actione,quæ in fraudem creditorū l. ait.prætor.§. vlt.& l.seq.ff.quæ in fraud. credit.

Ad hæredes etiam transmittitur actio legis Aquiliæ.l.inde Neratius.§. hanc actionē. ff. ad leg. Aquil. & idem est de actione, quę competit de effusis, & deiectis, nam pariter transmittitur ad hæredes.l.si vero.§. hæc autem actio.§.ista autem.ff.de his qui deiec.vel effud.idem de actione de seruo corrupto, ad hæredes enim domini serui corrupti transmittitur.l.sed & hęres.ff.de seru.corrupt.Idē de actione pro sequestro,nam ad hęredes trāsmittitur.l.si in alia.§.cum sequestro.ff. deposit.idem de actione depositi,quia ad hæredes pariter transmittitur.l. si plures.ff. deposit. hæc autem transmittitur etiam contra hæredes depositarij pro dolo, & culpa, & de eo, quod ad eos peruenit tantùm.l.1.§.quod autem.cum ll.seqq.l.si hominem.§.datur.l.in depositi.l.nec aduersus l. quod tumultus.ff. deposit. l. ex depositi.ff. de action. & obligat. Actio pignoratitia similiter transmittitur ad hæredes.l.solutum.§.si creditori. ff.de pignorat. action. & idem dicitur de actione ne vis fiat ei qui in possessionem missus est,l.1.§.nec in hæredes.ff.ne vis fiat ei.& idem de iure cōferendi,quia illud quoquè transit ad hæredes actiuè, & passiuè.l. 1. §. ibidem.ff.de collat. bon.l.si maritus.C.de collat.

3 Ampliatur procedere non solùm in actione natiua,de qua nullum est dubium,sed etiā locū habere in actione datiua,vtraque enim indifferenter transmittitur ad hęredes sic cōtra glos.vlt.in l. cum precario.la 1.ff. de precar.& Ias.in l. iurisgentium.nu.5.ff. de pact. tenet Petr.Calefat.in d.l.iurisgentium.num. 80.81.& Dec.in l.cum mota.sub nu.7. C. de transact. vbi dicit dictum glosæ iure non probari:sequitur Vasqu. de success.progress.§.7. num.54.& pro hac parte facit.l.hæreditas.ff. de reg.iur.l.nihil.ff.de verb.signif.

Contra hæredes transmittitur quoque actio de calumnia,quatenus ad eos peruenit. l.in hæredem.ff.de calumniat.idem de actione competente contra nautas,caupones,& stabularios.l.fin.§.hæc iudicia.ff. naut. caup. & stabular. idem de actione ad exhibendum, quæ licet tanquam in rem scripta sequatur possessorem rei, nec ideo intersit quęrere an transeat ad hęredem, vel contra hęredem, tamen ex dolo defuncti transmittitur contra hęredem, si locupletior eo nomine hęreditas facta est.l.de eo.§.hęres.ff.ad exhibend.idem de actione tributoria, quę transmittitur contra hęredem de eo, quod ad illum peruenit.l. illud.§.hęc actio.l. quia de dolo.ff. de tribut. action.idem de actione ob dolum malum defuncti non solùm ex causa depositi,sed etiam commodati,mandati, tutelę, & negotiorum gestorum, quia pariter transmittitur contra hęredes.l.ex depositi.ff.de action. & obligat. l.ex contractibus.ff.eod.tit.

4 Honorarię autem actiones,idest Prętorię, quia annales sunt. §. 1.instit. de perpet. & temp.action. ideo contra hæredes non transeūt.l.in honorarijs.§.honorarię.ff.de action. & obligat.nisi quando rei persecutionem habent,tunc enim post annum etiam contra hęredes dantur.d.l.in honorarijs, & ibi glos.1. quia actiones pretorię rei persecutorię regulariter sunt perpetuæ.glos. in d. §.1.in verb. plerunque.instit.de perpet.& tempor.action.

5 Dubium est autem, an donatarius omniū bonorum dicatur successor vniuersalis itàquod actio personalis transeat contra ipsum, & in ipsum; & partem negatiuam tenēt Barr. Bald.Salicet.Iacob.de Sanct.Georg.& Alex. quos refert,& sequitur Boer.decis.204.num. 47.vers.& ista est regula,& sequuta est etiam Cap.Tholos.decis.387. Et ita quoquè obtentum fuisse apud supremos Gallię iudices tradit Couar.var.resolut. libro 2.cap. 2. sub num.4. post med. ex relatione Io. Galli in quęstio.parlamenti 34. quę conclusio, quòd non possit agi actione personali contra donatarium omnium bonorum vera est; sed fallit 6
quando prius introducta,& obtenta est reuocatio donationis tanquam factæ in fraudem creditoris.glos.in l.æris alieni,quam sequuntur,& veram esse dicunt ibidem Bart.Ang.&

7 alij.C.de donat.Secundò fallit, quando constat donantem non esse soluendo, vel hæredes non habere, tunc enim similiter competit actio personalis contra donatarium omnium bonorum etiam non obtenta reuocatoria. Guid.Pap.decis.105.per tex. in l. si maritus. ff.de fund.dot.& glos.in l. 2. vers. tu respondeas.C. de hæredit. vel action. vendit. & sic sentit quoque Boer. d. decis. 204. num. 47. vers.& ista est regula.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones merè personales ad alios nō trāsmittuntur, neque ad hæredes. 2. Sed contra successores singulares distinguitur, an quis habeat titulum ex causa onerosa, vel lucratiua. 5. Contra successorem vniuersalem transeunt indistincte.6.*

3 *Exceptiones merè personales transmittuntur ad alium etiam singularem successorem durante vita transmittentis; Idem est de vsufructu.4.*

7 *Exceptiones reales transeunt in successores etiam singulares; & contra eos 8. & dantur exempla: & procedit etiam si inceperunt cōpetere post secutam translationem dominij, 10.intellige si est eadem ratio, secus si diuersa.11.*

9 *Exceptiones reales transeunt etiam in successorem beneficij.*

12 *Exceptiones mixta ad hæredes transmittuntur, & dantur exempla.*

13 *Exceptio rei iudicatæ non retransit in venditorem, si res vendita in eum reuertitur sine titulo, sed si ex titulo sic.*

14 *Compensationis exceptio transit ad emptorē, vel cessionarium, ac etiam contra eum.*

CASVS XXVI.

Exceptiones an & quando ad alios transeant, & transmittantur.

Ictum est de trāsmissione actionum, sequitur de transmissione exceptionum, sed quia aliæ sunt exceptiones merè personales, aliæ merè reales, & aliæ mixtæ; ideò materia distinguenda est ꝑ casus.

1 Primus igitur casus est de exceptionibus merè personalibus & istarum exceptionum natura est, vt non transmittantur ad alios, l. exceptiones, la. 2. ff. de except. l. qui ita. §. si legatus. ff. ad Trebell. l. sed & si restituatur. §. 1. ff. de iudic. facit. l. non solum. la 2. §. tale legatum. ff. de liberat. legat. vbi quæ personæ cohærent, non transmittuntur. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 9. num. 131. in fin.

2 Ampliatur, quia exceptiones personales non transeunt, nequè ad hæredes l. idem in duobus. §. personale. ff. de pact. Spec. in tit. de except. §. viso, num. 47.

3 Declaratur casus, quia exceptiones merè personales transmittuntur ad alium etiam singularem successorem durante vita ipsius trāsmittentis. l. si tibi. §. pactum. ff. de pact. sicuti

4 dicitur quoquè de vsufructu, cuius commoditas viuēte vsufructuario trānsmissibilis est. glos. in l. arboribus. §. vsufructuarius. in verb. vel donet. ff. de vsufruct. & quemadm. quis vtat. & in §. finitur. verb. cedendo. instit. de vsufruct. & in l. si vsusfructus. ff. de iur. dot. dummodo tamen per transitum rei factum ad eundem singularem successorem non sit perempta exceptio, quia si esset perempta, nō transiret, l. quæsitum. §. si annua. ff. de pecul. Bart. in l. si tertius. §. si quis prius. num. 6. ff. de aqua pluu. arcend.

5 Contra successores autem, vtrum exceptiones merè personales transeant: Si loquimur de successore singulari, hæc adhibetur distinctio; Aut is habet titulum ex causa onerosa, & actiones merè personales nō transeunt contra eum. l. apud celsum. §. de auctoris. §. si cum legitima, ff. de dol. except. Fallit si velit vti accessione auctoris, quia exceptiones quoquè eiusdem auctoris pati debet, quamuis titulum habeat ex causa onerosa d. l. apud celsum. §. de auctoris. §. si cùm legitima. ff. de doli except. Aut habet titulum ex causa lucratiua, & tunc transeunt. d. l. apud celsum. §. si quis autem. §. auctoris. & l. si rem legatam. ff. de except. & idem quando habet titulum ex causa quasi lucratiua, veluti si rem magno prætio dignam modico emerit. d. l. apud celsum. §. cæterum si noxæ. §. proinde; Et sic duobus casibus exceptiones merè personales transeunt contra singularem successorem, quando vtitur accessione auctoris, & quando habet causam lucratiuam, vel quasi. glos. in d. §. proinde. in verb. suo. Et hanc distinctionem tradit Dyn. in cap. is qui in ius. vers. in iure autem. & vers. quæri autem posset. de reg. iur. in 6. & illam sequitur Bart. in d. l. si tertius. §. si quis prius. nu. 7. ff. de aqua pluu. arcend. Bald. in l. si quis. vers. extra quę 10. ff. de procurat. Si loquimur de successore

6 vniuersali, tunc indistinctè transeunt contra eum. d. l. si rem legatam. ff. de except. facit. l.

sed

sed & si quis.§. si operas.ff. de vsufruct. & quemadm.quis vtat.

7 Secundus casus est de exceptionibus realibus, vel rei cohærentibus, & istæ transeunt in successores etiam singulares, & causam habentes ab eis.l. dolia.§. eum qui.ff. de contrah. empt.Bart.in l. si tertius.§.si quis prius.num. 6.ff.de aqua pluu.arcend.Crauett.cons.148. num.1.Socin.cons.158.num.28.vol.2.Dyn. in reg. is qui. versic. in singulare. de reg. iur. in 6.Tiraquel. de retract. lignag.§. 1. glos.9. num.130.131.vbi latè.Alex.in l.3. nu.3. C. quod met.caus. ac item transeunt contra suc-
8 cessores etiam singulares.l.idemquè.§. fin.ff. pro soc.l. in hoc iudicium.§. fin.ff. communi diuid.l. si superatus.§. per iniuriam.ff. de pignor.l.exceptio.ff.de except.rei iudic.l. apud celsum.§.de auctoris.vers.& per hoc.ff.de doli except.Ideo exceptio rei venditæ transmittitur non solùm ad emptores, sed etiam ad hæredes, & successores ipsorum emptorum, siue vniuersales siue singulares sint; ac etiam transmittitur contra hæredes venditorum.l.fin.ff. de except.rei vendit. & exceptio rei iudicatæ ad emptores transmittitur.l. si à te.§. Iulianus.l. exceptio.ff. de except. rei iud. non obstante tex.in l.quæsitum.§. si annua.ff. de pecul. vbi res iudicata pro venditore non prodest emptori, quia illa exceptio est personalis in venditore, & causa exceptionis concedendæ ibi cessat in emptore.sic respondet Bart.in d.l.si à te.§.Iulianus.nu.2. Et similiter transmittitur contra eos d.l.exceptio.ff.eod.tit.de except.rei iud.Et idem est de exceptione non numeratæ pecuniæ, quæ pariter ad hæredes, & contra hæredes transmittitur, diuersimodè tamen quia si lis per defunctum non fuit contestata, transmittitur pro residuo tantùm biennij quod superest eidem defuncto: si autem lis per eum intra dictum biennium contestata fuit, transmittitur in perpetuum duratura.l.si intra.C.de non numer.pecun.

9 Ampliatur primò hunc secundum casum procedere etiam in successore beneficij Ecclesiastici, quia pariter exceptiones concernentes rem, siue beneficium ipsum ad eundē successorem transeunt.Gomes.in reg. de Annal.quæst.63.

10 Ampliatur secundò procedere etiam si exceptio incæpit competere auctori post secutam trāslationem dominij.l.illicitè.ff. de reb. cor.

11 Declaratur hic casus, vt locum habeat quando militat eadem ratio in auctore, quæ militat in singulari successore; nàm si esset diuersa ratio, ius excipiendi non transiret in successorem singularem.Gabriel cons.44.nu. 13.14.lib.2.

12 Tertius casus est de exceptionibus mixtis, vt est exceptio mulieri ex Senatusconsulto Velleiano competens, ea enim transmittitur ad eius hæredes.l.hæredes.l. si sciens. C. ad Velleian. ac etiam transmittitur in eius fideiussorem.l.exceptiones.la 2.§. intercessionis. ff.de except.Et ratio est, quia est mixta nàm persona non est proxima, & immediata causa istius priuilegij, sed læsio. Dyn. in c. priuilegium personale vers. idem de beneficio. de reg.iur.in 6.& mouetur exemplo minoris, qui non potest in integrum restitui ex sola minori ætate, nisi adsit etiam læsio; Idem est de exceptione procedente ex Senatusconsulto Macedoniano, quia transit ad hæredes filij tàm ascendentes, quàm descendentes.l. sed Iulianus.§. quamquam.ff. ad Macedon. & pariter transit contra hæredes mutuantis.d.l.sed Iulianus.§.nō solùm.& etiā in fideiussorem eiusdem filij mutuantis.d.l.exceptiones.la 2.§.intercessionis.ff.de except.ea ratione, quia hæc exceptio est in rem ex parte eius, cui opponitur.Bart.& Paul.de Castr.in d.§.non solùm.

13 Quæro autem, an exceptio rei iudicatæ retranseat ab emptore in venditorem.& glos.in l.si à te.§.Iulianus.in verb.non debere. ff.de except. rei iudic. dicit indifferenter quod non transit, & reddit rationem nàm licet transeat de venditore in emptorem, hoc euenit quia venditoris interest, vt transeat ad emptorem, quod interesse cessat in emptore, & glosam sequitur ibi Rayn. & Angel. Sed Ioan. quem refert eadem glos.in d.l.si à te.§. Iulianus.in verb.non debere, & quem sequitur Petr.ibi aliter dicit.Vnde veritas hæc est, quod si res vendita reuertitur in venditorem sine titulo, tunc exceptio rei venditæ non transit in ipsum venditorem. d. l. si à te.§. Iulianus. & l.seq.ff.de except.rei iudic.sed si reuertitur ex titulo, vt per redhibitionem, pactum legis commissoriæ, vel addictionis in diem, tunc exceptio rei iudicatæ ab emptore in venditorem transit l.Pomponius.§.præterea. ff.de acquir.possess.l.si hominem.ff. de vsucap. & l. si duobus.§. vendidi.ff. de diuers. præscript. vbi habetur, quod accessio possessionis emptoris transit in venditorem; & sic tenent Ioan. & Petr.loco cit.& Azo in summ.ff.de except. rei iud.numer.4.& idem quoque in effectu dicit Bart. in d.§. Iulianus. quamuis contra distinctionem, quam facit inter redhibitionem, & pactum legis commissoriæ, & ad-

dictionis in diem obstet tex. in d. l. si hominem, ff. de vsuscap. vbi emptio resoluta ex conditione, similis est redhibitioni.

14 Quæro item, an exceptio compensationis transeat ad emptorem, vel cessionarium, ac etiam contra eũ: & quod transeat tenet Dyn. in c. is qui in ius. vers. item quæri potest. de reg. iur. in 6. & illum sequuntur Bald. Ang. & Salicet. in l. eius quod, C. de compensat. & Bart. num. 4. vbi dicit ità semel fuisse consultum Bononiæ per Iac. Butr. & multos alios aduocatos idem Bart. in l. si quis in rem. numer. 3. vbi dicit quod Doctores sequuntur Dyn. & ibi Ang. numero 2. & est communis DD. conclusio, de qua testatur Paul. de Castr. in d. l. si quis in rem. num. 3. licet ipse dissentiat, & secundùm eam consuluit Alex. consil. 54. num. 7. lib. 2. Aufrer. in addit. ad cap. Tholos. decis. 93. num. 3. vbi dicit ita fuisse pronunciatum de tempore suo, & ità etiam tenet, & de communi pariter testatur Tindar. in tract. de compensat. art. 7. nu. 3. & seqq. mouentur ea ratione, quia exceptio compensationis cohæret rei, quod sic probatur; nam exceptio cohærens rei competit fideiussori ex persona rei principalis, illa vero quæ cohæret personæ non. l. exceptiones. la 2. ff. de except. modò exceptio compensationis competit fideiussori ex persona principalis rei. l. si quid, ff. de compensationib. ergo necesse est, quod cohæreat rei, & consequenter transit ad successores etiam singulares, & contra eos. d. l. dolia. §. cum qui. ff. de contrah. empt. l. idemquè. §. fin. ff. pro soc. Alia ratio est, quam tangit idem Tindar. loc. cit. quia compensatio inducitur ipso iure à principio tempore contractorum debitorum, & propterea actio postmodum cessa habet annexam exceptionem ipsius compensationis iam factæ; cum res transeat inseparabiliter cum sua causa. l. si conuenerit. la 2. §. si fundus. ff. de pignorat. action. l. traditio. ff. de acquir. rer. domin. l. si debitor. & ibi glos. quę allegat concordant. C. de distract. pignor.

SVMMARIVM.

1 Actio personalis ad successores non transit, neque actiuè neque passiuè, & adducuntur exempla 2.

3 Fideiussio facta pro maleficio extinguitur morte fideiussoris ita quòd actio ad hæredes, vel contra eos non transit, secus est de fideiussione facta pro pæna pecuniaria. 5.

4 Fideiussio est accessio principalis obligationis, & assumit sibi naturam eius.

6 Pæna non soluti legati intra certum tempus non transit ad hæredes nec contra eos.

7 Actio pænalis quoad pænam quæ competit ad meram vindictam non transit, neque ad hæredes, neque contra hæredes. 14. sed quoad damna passa ex delictis transit ad hæredes eorum qui damna passi sunt; & adducuntur exempla 8.

9 Actio pænalis quoad damna passa transit contra hæredes damnum dantis inquantum ad eos peruenit: Fallit in actione vi bonorum raptorum, & in interdicto vnde vi. 10. et si nihil ad eos peruenit, nulla actio neque quoad damna passa contra eos datur. 11. Sed de iure Canonico datur actio contra hæredes etiã si nihil ad eos, vel ad defunctum peruenit 12. quomodo intelligatur num. 13.

15 Pæna conuentionalis ad hæredes, & contra hæredes transit etiam si excedat interesse partis, ac etiam quoad ius euitandi incursum pæne.

16 Actio pænalis in casibus in quibus transire potest in alium de iure communi potest etiam cedi, at si trãsire potest ex priuilegio, distinguitur an sit personale, vel reale.

CASVS XXVII.

Actionum criminalium transmissio explicatur.

1 Sequitur modò de transmissione actionis criminalis; quocirca se habet conclusio, actionem pænalem ad successores non transire, quia delicta vnà cum eorum pæna morte delinquentium extinguuntur, quod plenè examinat Farinac. quæst. 10. num. 36. vsque ad num. 83. vbi omnia iura, & authoritates recitat & per ampliationes, ac limitationes pariter procedit ita quòd illum repetere non expedit.

2 Ampliatur primò casus vltra dicta per Farinac. loco cit. vt actio pænalis non solùm non transeat ad successores actiuè, sed neque passiuè contra eos, pęnales enim actiones contra hæredes non transeunt. l. in honorarijs. §. honorariæ. ff. de action. & obligat. l. 2. §. fin. ff. vi bonor. rapt. §. est enim certissima. & ibi glos. in verb. ex maleficijs. instit. de perpet. & tempor. action. ideo pæna, quam incurrit is, qui vocat in ius quem vocare non potest, non transit contra hæredes. l. in eum. ff. de in ius vocand. idem de pæna illi imposita, qui iudici non obtemperat, hęc enim licet transeat ad

seat ad successores in officio ipsius iusdicentis. per tex. in §. sed hæredibus. instit. de perpet. & tempor. action. Azo in sua summ. tit. ff. si quis iusdicent. non obtemper. num. 2. in fin. tamen non transit contra hæredes illius, cui imposita est ipsa pęna. d. l. 1. in fin. ff. si qs iusdic. non obtemp. idẽ est quoque de actione, ne quis eum qui in ius vocatus vi eximat. l. si per alium. §. hoc iudicium. in fin. ff. eod. tit. idem est de actione, quæ competit contra iudicem qui fecit litem suam dolo malo, ex gratia, vel inimicitia, vel per sordes sententiã dicendo, nam aduersus hæredes eiusdem iudicis non competit. l. Iulianus etiam. ff. de iudic. quia est ex quasi delicto, & actio descendens ex quasi delicto non transit ad hęredes. Bart. ibi num. 1. prout nec competit aduersus successorẽ in officio. idem Bart. in l. 1. §. quod nouissimè. num. 2. ff. de publican.

3 Ampliatur secũdò casus, vt locum habeat etiam in fideiussore pro maleficio, quia sicut crimina extinguuntur morte delinquẽtium, nec transeũt ad hæredes vel contra eos, itá fideiussio simpliciter facta pro furto, vel alio maleficio extinguitur morte fideiussoris, ita quod ad hæredes, vel contra eos non transit. glos. in §. fideiussor. il 1. instit. de fideiuss. & ibi Ang. Aret. num. 2. Ioan. Fab. num. 1. Mising. num. 4. Boss. in tit. de carcer. fideiuss. cõmitt. num. 64. Decian. cons. 72. num. 7. in fin. lib. 2. Ioseph. Cumia. super ritu magnæ Cur. Sicil. cap. 65. num. 25. in fin. & seq. Roland. cons. 58. nu. 5. & seqq. lib. 1. & rationem adducit Fab. in d. §. fideiussor, quia vbi nõ transit actio contra heredem principalis, nec transit cõtra hæredem fideiussoris, cuius quidem rationis ratio ea est, quia exceptiones cõpetẽtes reo principali, competunt etiam fideiussori. l. omnes l. exceptiones. la 2. §. rei. ff. de except. l. fin. §. fin. C. de vsur. rei iud. l. 1. ĩ princ. ff. vt in poss. legat. l. defensiones. C. de except.

4 fideiussio enim est accessio principalis obligationis. §. fideiussores. instit. de fideiuss. & assumit sibi naturam eius. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut. ad hoc. l. 1. 2. ff. de pecul. legat.

5 Declaratur ampliatio locum habere, quando fideiussio, vt dixi, facta est simpliciter pro maleficio, secus si facta sit pro pœna pecuniaria; hæc enim non extinguitur morte fideiussoris, sed transit ad hæredes Ang. Aret. Io. Fab. & Mising. in d. §. fideiussor. Marsil. sing. 159. idem Ang. de malefic. in verb. pro quibus Antonius fideiussit. num. 17. Roland. d. cons. 58. num. 5. & seqq. lib. 1. nam pœna pecuniaria contra hæredes transibilis est. l. ad diem. ff. de verb. obligat.

6 Ampliatur tertio, quia pęna legati non soluti intra tempus à testatore præfixum non transit ad hæredes nec contra eos, vt dixi cas. 2. num. 40.

7 Declaratur primò casus procedere quoad illam pęnam, quæ competit ad meram vindictam, namque hec respectu regulariter verũ est quòd pœna morte delinquentium extinguitur, & non transit ad hæredes. tex. est in ratione sui. in l. cum emancipati. §. emancipatus. ff. de collat. bonor. l. pro hęrede. in fin. ff. de acquir. hęred. l. pen. ff. de in ius vocand. & est ratio, quia ante litem contestatam non est in bonis nostris l. iniuriarum actio in bonis. ff. de iniur. l. si cui. ff. de verbor. significat. Se-

8 cus autem est quoad damna passa ex delictis nam actio pęnalis ad damna persequenda transit ad hęredes illorum, qui passi sunt ipsa damna, vt de actione furti. l. 1. §. hęredem. ff. de priuat. delict, vi bonorum raptorum. l. 2. §. fin. ff. vi bonor. rapt. damni. l. dies cautioni. §. vlt. ff. de damn. infect. & de his omnibus pmiscuè. §. non autem. & ibi glos. in verb. sed hęredibus. instit. de perpet. & tempor. action. de actione legis aquilię. l. inde neratius. §. hãc actionem. ff. ad leg. aquil. d. l. 1. §. hęredem. ff. de priuat. delict. de actione, quę competit de effusis, & deiectis. l. si vero. §. hęc autem actio. §. ista autem. ff. de his qui deiecer. vel effud. de actione, ne quis eum, qui in ius vocatus vi eximat. l. si per alium. §. hoc iudicium. vers. hęredibus. ff. eod. tit. de actionibus competentibus ex incendio, naufragio, ruina, rate, naue expugnata. l. 4. in fin. ff. eod. de actione aduersus eum, qui dolo impediuit aliquem iudicio sisti. l. 1. §. vlt. ff. de eo per quem fact. erit.

9 Aduertendum tamen est, quod licet actio pęnalis ad damna persequenda transeat ad hęredes illorum, qui passi sunt ipsa damna; non tamen eo modo transit contra hęredes ipsius damnum dantis, nam contra hęredes damnum dantis, ad quos aliquid peruenit, transit actio quatenus ad eos peruenit tantùm. l. inde neratius. §. hanc actionem. ff. ad leg. aquil. l. in hęredem. ff. de calumniat. l. 1. §. vlt. ff. de eo per quem fact. erit. l. 4. in fin. ff. de incend. ruin. naufrag. l. quod diximus. §. in hęredẽ. ff. quod met. caus. l. sicuti. ff. de reg. iur. l. 3. in princ. ff. de vi, & vi armat. l. Lucius. ff. de iure fisci. Farinac. quæst. 10. num. 59.

10 Fallit primò in actione vi bonorum raptorum, ea enim non datur contra hęredes, neque in id quod ad eos peruenit. l. 2. §. fin. ff. vi bonor.

bonor.rapt.& ratio est, quia contra eosdem hæredes datur condictio furtiua.l. siue. ff. de condict. furt. quæ de se sufficiens est absque eo, quod detur etiam actio vi bonorum raptorum.d.§.fin.in fin.

Fallit secundò in interdicto vnde vi, quod pariter non datur contra hæredes etiam de eo, quod ad eos peruenit; sed eius loco datur actio in factum.l.1.§.fin.ff. de vi,& vi armat.

11 Contra hæredes vero damnum dantis, ad quos nihil peruenit nulla datur actio neque quo ad damna passa.d.l.inde neratius.§.hanc actionem.ff.ad leg.aquil.l.furti.C.de furt.l.si vero.§.hæc autem.§.ista autem. ff. de his qui deiec.vel effud.d.l.4.in fin.ff.de incend.ruin. naufrag. & ratio est, quia est ex maleficio. instit.de noxalib. in princ. quæ regulariter non transit contra hæredes.§. est enim certissima. instit. de perpet. & temporalib. action.

12 Subdeclaratur primò id qđ dicitur actionem pęnalem ad prosecutionem damnorum passorum (quæ dicitur actio pænalis ex parte conuenti tantùm) non transire contra hæredes damnum dãtis, nisi quatenus ad eos peruenit, vt hoc procedat, & verum sit de iure ciuili, secus de iure Canonico, quia de iure Canonico huiusmodi actio transit contra ipsos hæredes etiam si nihil ad eos, vel ad defunctũ peruenerit ex delicto c. fin. & ibi glos. vlt. de sepult.glos.in c.1.in verb. debita. de solut. & in cap. si episcopum. in verb. reddantur. 16. q.6.& in cap.ecclesia. §. item peccato israelitarum.in verb.acquisita. 1.q.4.& glos. vlt. in fin.in cap.Episcopus 12. q. 2. Bald. in l. furti actione. C. de furt. Abb. in cap. Parochiano. num.5.de sepultur. Couarr. var. resolut. lib. 3.cap.3.num.7. Villalob comm. opi. littera. H.num.2.cum addit.Soarez littera. H. num. 87. Gomez. lib.3. cap. 1. num. 85. propè fin. Gemin. cons. 3. num. 6. Clar. in prax. crim. quæst. 51.vers. vlterius quæro. vbi alios allegat.Gutierez Canon.quęst.lib.2.cap.18. num. 54.Cæuall.quæst.464.

13 Sed an teneantur vltra vires hæreditarias, si non fecerunt inuentarium, duæ sunt sentẽtiæ vna affirmatiua, altera negatiua vt per Doctores adductos pro vtraque parte per Cæuall.d.quæst.464.& Vasqu. de success. creat. §.1.num. 26. Verùm difficultas ista conciliatur hoc modo, nam aut quærimus an teneantur de iure Canonico in foro contentioso, & tunc procedit opinio affirmatiua, quòd non confecto inuentario tenentur vltra vires hæreditarias, quia cum habeamus legem quæ generaliter & indiffinitè obligat hæredes vltra vires hæreditarias in casu non confecti inuentarij l.fin.§.fin vero postquàm C. de iure delib. standum est eidem legi donec probetur casus ab ea exceptuatus l. antiquitas. C. de vsufruct. aliàs esset absurdum iudicare de his quæ nulla lege probantur contra id quod est lege expressum l.illam C.de collat. Fallit quãdo constat quòd verè & realiter nihil occultarunt, tunc enim dicerem eos non teneri vltra vires hæreditarias licet inuentarium non confecissent, nam ex quo ius Canonicum ex ęquitate introduxit contra rigorem iuris ciuilis quod hęredes teneantur ex delicto defuncti etiam si de ratione ipsius delicti nihil ad eos peruenerit, ità suadente eadem ęquitate dicendum est quod si constat quod nihil occultauerint, non teneantur vltra vires hęreditarias etiam inuentario non cõfecto, quã rationem considerant Federic.de Senis cons. 21.num.6. & Ruin. d.cons.20. num.6.lib.4. Aut quęrimus an teneantur in foro conscientię, & tunc quia dicitur constare de non occultatione, attento quod statur dicto pęnitentis c.si vero. 2.de sent.excom.c.significasti. 1. de homicid. ob id vltra vires hęreditarias nõ tenentur, & hoc modo procedit opinio nega-

14 tiua. In actione autem quę pęnalis est ex vtraque parte, puta quando actor agit ad vindictam, siue ad pęnam sibi applicãdam, licet ab eo nihil absit, statur regulę casus, quòd non transit neque ad hęredes, neque contra hęredes nulla facta distinctione inter ius ciuile, & ius Canonicum: sic declarant Bart. in l.1. nu. 6.ff.de priuat.delictis.Abb.Berou.Capr.Mainer.Florian.Innoc.& Ioan.And.quos refert, & sequitur Osasc.decis.152.num.8.Farinac. d.quęst.10.num.61.& seqq.Ang. Aret. in §. his autem.num.2. vers. secundò habes. insti. de lege aquil.

Subdeclaratur secundò, vt non procedat neque de iure ciuili in condictione furtiua, quia ratione frequentię istius delicti, constitutum est hęredem teneri insolidum etiam si nihil ad eum peruenerit. l.si pro fure. §. condictio.ff.de condict.furt. Bart. in l. 1. num.6. 7.C.ex delict. defunct. Farinac. d. quęst. 10. num.72.

15 Declaratur secundò casus non procedere in pęna conuentionali, hęc enim ad hęredes, & contra hęredes transit. l. Lucius. iuncta. l. seq.ff.de action.empt.faciunt allegata per Gabriel.conclus.35.nu.14.tit. de malefic. quod procedit etiam si hæc pęna cõuentionalis excedat interesse partis. idem Gabriel. conclus. 34.nu.12.cod.tit.de malefic.vbi omnes alios
recen-

recenseti ac etiam procedit quoad ius euitandi incursum ipsius pęnæ, namquè potest hæres parendo euitare incursum pęnæ conuentæ cum defuncto l. diem. §. 1. & ibi gl. in verb. paratus. ff. de arbitr.

Alias ampliationes, & declarationes istius casus adducit idem Farinac. d. quæst. 10. ad quem recurrendum est.

16 Quæritur autem, an actio pęnalis in casibus in quibus potest ad alios transire, possit etiā alteri cedi, vel demādari: Hæc adhibetur distinctio, aut ipsa actio pœnalis transire potest ad alium ex priuilegio contra regulas iuris communis cōcesso à lege, statuto, vel Principe, & talis actio non potest alteri cedi; Aut transire potest ad alium de iure communi, & tunc cedi & demandari potest, sic distinguendo tenent Felin. in cap. quæ in ecclesiarum. num. 13. versic. hoc intellige. de constit. Alex. in l. 1. §. fin. num. 5. ff. de nou. oper. nunciat. & in l. si cum dotem. §. trāsgrediamur. num. 10. ff. solut. matrim. Bald. in §. si quis vero. nu. 3. vers. & hoc facit. de pac. iuram. firmand. Arimin. ī addit. ad Ang. de Malefic. ī vers. che hai adulterato. nu. 64. Claud. Seisel. in l. vt vim. num. 124. ff. de iust. & iur. Orian. in l. 1. num. 49. ff. de offic. eius cui mandat. est iurisd. Tiraq. de retract. lignag. glos. 1. §. 26. num. 70. Roland. conf. 34. nu. 19. 20. lib. 2. cui quidem distinctioni addo quòd quoad priuilegium multùm interest, an illud sit personale, vel reale, quia si est personale tunc verum est, quod non potest cedi; si autem reale tunc cessibile est dummodò transmissibile sit ad hæredes extraneos, vt dixi cas. 23. nu. 26. & seqq.

SVMMARIVM.

1 *Contractus, pacta, promissiones, & obligationes ad hæredes transmittuntur: ampliatur num. 2. 10. 11. 18. Fallit num. 15. 16. 17. 143. & pluribus seqq.*

3 *Contrahentes præsumuntur hæredibus suis prouidere, & contractus ad eos transmitti velle.*

4 *Hæres censetur eadem persona cum defuncto.*

5 *Hæres contrahentis censetur nominatus absquè specificatione.*

6 *Quod iuris est de aliquo, idem iuris est etiam de hærede eius.*

7 *Concessio facta per viam contractus, transit ad hæredes etiam non nominatos, non repugnantibus verbis concessionis.*

8 *Contractus loquens de venditore habet locū in hærede eius.*

9 *Mentio hæredum quam faciunt notarij, superflua est.*

12 *Promissio de suo facto, & dato, vel de suo faciendo, & dando tantùm, compræhēdit etiā hæredes.*

13 *Factum hæredis reputatur factum defuncti.*

14 *Factum nomine defuncti ad hæredes transitorium, potest ratificari ab hæredibus.*

19 *Obligatio vitiosa in vitio merè reali transit ad quemcunque successorem, & dantur exēpla: Idē in obligatione vitiosa in vitio quasi reali. 20.*

21 *Res transit cum suo onere, & vitio.*

22 *Vitium violentiæ alio modo purgatur in re mobili, alio modo in immobili.*

23 *Vis expulsiua, vel ablatiua sola afficit rem vitio reali; vis autem compulsiua secus.*

24 *Vitium reale de iure ciuili purgatur lapsu 30. annorum; secus de iure Canonico.*

25 *Vitium merè personale quodnam sit; adducuntur exempla.*

26 *Vitium personale transit ad successorem vniuersalem; siue vtatur accessione tēporis sui autoris, siue non. 27. & hoc verum est etiam de iure Canonico. 28.*

29 *Hæres tenetur exonerare conscientiam defuncti.*

30 *Mala fides prædecessoris non transit in successorem in Prælatura, nisi cum vtitur accessione temporis prædecessoris. 32.*

31 *Succedens in beneficio non habet causam ab antecessore mortuo, sed à superiore conferente.*

33 *Mala fides defuncti non transit ad hæredem qui adiuit cum beneficio inuentarij.*

34 *Mala fides defuncti non transit ad hæredem volentem præscribere ex proprio titulo habito aliunde, quàm à testatore.*

35 *Mala fides defuncti præsumpta non transit ad hæredem, nec ei nocet, quin possit præscribere ex persona sua.*

36 *Vitium personale & mala fides transit in successorem singularem si is vtitur accessione possessionis sui autoris: secus si aliàs, & distinguitur. 37.*

38 *Vsuras restituēdi onus ad hæredes tam suos, quàm extraneos trāsit; in emptorem autem, seu alium singularem successorem secus. 4.*

39 *Vsuras repetendi ius ac etiam ius petendi editionem librorum rationum vsurarij similiter transit ad hæredes, & contra hæredes.*

41 *Bona vsurarij ad tertium peruenta non sunt tacitè obligata pro restitutione vsurarum.*

42 *Res succedit loco pretij, & è contra: intellige in iu-*

in iudicijs vniuersalibus, secus in particularibus. 43.

44 *Obligatio fideiussoria transmittitur ad hæredes; Fallit. num. 45. 46. 47.*

48 *Præcarium transit ad hæredes eius qui præcario concessit, non ad hæredes illius, cui præcarium concessum est; transit tamen contra illos pro eo, quod ad eos peruenit.*

49 *Promissio, vel stipulatio sistendi in iudicio, transit ad hæredes in causa transitoria: non alias.*

50 *Obligatio cameralis exceptis censuris, & pœna periurij transit ad hæredes, & contra hæredes ac etiam per viam cessionis.*

51 *Locatio, & conductio regulariter transit ad hæredes; ad singularem autem successorem secus.*

52 *Locatio facta à Prælato habente administrationem, & sub nomine Ecclesiæ, & debita solemnitate, & in vtilitatem Ecclesiæ transit ad successorem, qui eidem tenetur stare: secus aliàs. 53.*

Idem de locatione facta per commendatarios. 56.

Idem de locatione facta per œconomos. 57.

Idem de locatione facta à canonico. 58.

54 *Successor in beneficio non potest locationem morte prædecessoris extinctam, inuito conductore ratificare.*

55 *Successor in beneficio non tenetur stare locationi prædecessoris factæ nomine suo proprio, etiam si conductor antecipatè soluisset affictum.*

59 *Successor in beneficio, & aliàs singularis re non integra, tenetur pro illo anno stare locationi: idem vbi adest consuetudo. 60. idem si facta est cum euidenti Ecclesiæ vtilitate. 61. vel de licentia Papæ. 6..*

63 *Locationi prædecessoris factæ cum iuramento, successor stare tenetur: sed reprobatur.*

64 *Locatio facta vltra triennium est nulla in totum etiam pro ipso triennio, nec successor ei stare tenetur nisi in quibusdam casibus.*

65 *Onus soluendi debita contracta per Prælatū pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiæ, transit ad successorem in beneficio: Et idem in pluribus casibus inferius recitatis.*

81 *Expensas factas in litigando soluendi onus in successorem transit.*

Idem de iure eas repetendi ab aduersario præcessoris. num. 82.

83 *Decimæ, collectæ, & alia onera realia decursa, & non soluta tempore præcessorum, soluenda sunt, & ad id conueniri possunt tam ipsi præcessores, vel eorum hæredes, quàm etiam successores qui tamen successores regressum habent aduersus eos, si soluere potuerunt, & idem est de pensionibus ecclesiasticis, licet de stilo secus sit. 84.*

85 *Debita contracta ex causa studij successor soluere tenetur, idē de debitis factis ad se expurgandum à calumnia & infamia. nu. 86.*

87 *Successor in beneficio nullo casu tenetur debita contracta per prædecessorem soluere, nisi supersint ei fructus, vt viuere possit.*

88 *Successor in beneficio habet repetitionē à præcessore, vel hæredibus, si idem præcessor qui debita contraxit, potuit ea soluere ex fructibus beneficij, & non soluit, vt ampliaret patrimonium, vel eos in malos vsus cōsumeret.*

89 *Successor in beneficio nullo casu tenetur ad debita præcessoris, quando Ecclesia habet redditus separatos sufficientes, vel onus ea soluendi ex consuetudine, statuto, vel contractu spectat ad populum, vel alterum.*

90 *Successor in beneficio non tenetur ad debita præcessoris facta pro causa non concernente seruitium ecclesiæ, beneficij vel personæ suæ; neque ad debita voluntaria. 91.*

93 *Successor in beneficio stare tenetur factis præcessoris cum distinctione tamen trium casuum, illationum, & declarationum, vt in num. seqq.*

95 *Confirmatio, quæ fit ex interuallo debet fieri à suprema autoritate, & ex certa scientia, alias nihil operatur. 96.*

100 *Debita contracta per Principem vel Regem pro vtilitate, vel necessitate Principatus, vel Regiæ Coronę soluendi onus transit ad successorem in Principatu, vel Regno: & quomodo probetur versio in vtilitatem, vel necessitatem. 107.*

108 *Debita contracta per Principem in causam suam propriam soluendi onus transit in successorem, si idem successor est etiam hæres præcessoris, non aliàs.*

109 *Debita contracta per prędecessorem in feudo soluendi onus transit in successorem si contracta sunt pro vtilitate vel necessitate feudi: aliàs distinguitur, an sit hæres eiusdem prædecessoris, vel non.*

110 *Feudum ex pacto & prouidentia obtineri potest sine qualitate hæreditaria.*

111 *Hæreditaria onera sustinentur ab hærede vniuersali.*

112 *Debita contracta ab eo qui instituit maioratum, vel primogenituram soluendi onus, transit ad successorem: ampliatur, & declaratur num. 113. & seqq.*

115 *Hres debita hæreditatis soluere tenetur.*

116 *In*

CASVS XXVIII.

Contractuum, pactorum, promissionum, & obligationum transmissio plenè discutitur.

1 Contractus, pacta, promissiones, & obligationes omnes, siue in dando, siue in faciendo, siue in dando & faciendo simul consistant ad hęredes transmittuntur. l. veteris. C. de contrahend. stipulat. l. vnic. C. vt action. & ab hęred.
2 & contr. hæred. quod procedit etiam de eis nulla mentione facta, d. l. veteris. & l. fin. C. de contrahend. stipulat. l. si necessarias. §. de vendendo. ff. de pignorat. action. l. stipulatio ista. §. sicut autem. l. qui Romæ. §. flauius. ff.
3 de verb. obligat. & ratio est, quia naturali ratione præsumuntur contrahentes etiam hęredibus suis prouidere, & cōtractus ad eos transmitti velle. l. si pactum. ff. de probat. cap. 1. de duob. fratrib. à capit. inuestit. nam heres cen-
4 setur eadem persona cum defuncto. §. 1. authentico. de iureiur. à morient. præst. Hinc Bald. in l. si filia. ff. famil. ercisc. & Mantic. de tacit. & ambiguis conuent. lib. 3. tit. 1. nu. 33.
5 & seqq. dicunt mentionem heredis tacitè inesse, hinc heredi non potest opponi, quòd nō sit nominatus in instrumento, quia nominato Titio, videtur nominatus eius hęres. idem Bald. in l. 1. num. 3. versic. vnde exceptio. C. quor. legat. & Ang. in l. 1. ff. de his quę in testam. delent. & post illos. Ias. in l. Iulianus. nu. 3. ff. de verbor. obligat. & cons. 217. numer. 9. lib. 2. Dec. in l. hæredem. num. 4. ff. de reg. iur.
6 Natt. cons. 495. num. 10. hinc constituta est regula, quod iuris est de aliquo, idem iuris est etiam de hærede eius l. postulante. in princ. ibi; nec hæredis est facta mentio; vbi Bart. Ang. & Paul. de Castr. num. 3. Alex. num. 1. in vlt. not. ff. ad Trebell. idem Alex. cons. 18. num. 15. in fin. lib. 5. Ias. cons. 217. num. 11. lib. 2. hinc decidit Bald. in cap. 1. num. 16. de
7 iudic. quod si Princeps concedit iurisdictionē alicui nobili pro certo annuo censu, ista concessio tanquam facta per viam contractus trāsit ad hæredes eiusdem generis, dummodo verba concessionis non repugnent & illum sequutus est Ias. d. cons. 217. nu. 13. lib. 2. hinc
8 est quod contractus loquens de venditore habet locum etiam in hærede venditoris. Tiraquel. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. num. 1. vbi alios allegat, & adeo vera est conclusio, vt
9 clausula apposita à notarijs in contractibus, qua mentionem faciunt de hæredibus, superflua est l. cum qui. §. te & titium. & ibi Paul. de Castr. post princip. ff. de verbor. obligat. Bart. in l. si stipulatio ista. §. si quis ità. num. 5. ff. eod. tit. hinc Socin. cons. 293. incip. præsens consultatio. ante nu. 1. vol. 2. dicit quod sermo testatoris dicitur proprius sermo hæredis: & multa similia ad hunc propositum congerit Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. quæst. 5. num. 4. & seq.
10 Ampliatur primò casus procedere etiam in contractu, vel stipulatione conditionali, nam etiam contractus conditionales ad hæredes transmittuntur, vt dictum est. cas. 5.
11 Ampliatur secundò procedere etiam si in conuentione, vel contractu apposita sit dictio taxatiua; tantum; puta si promissor promisisset pro eo tantùm, nam adhuc non obstante illa dictione taxatiua, contractus transit ad hæredes. l. si necessarias. §. de vendendo. ff. de pignor. action. Ias. cons. 217. num. 4. lib. 2. Tiraquel. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. num. 4.
12 vbi concordantes adducit: hinc si quis promittit de suo facto & dato, vel de suo faciendo & dando tantùm; in tali promissione compræhenduntur etiam hæredes & successores ipsius promittentis, itaquod tenetur etiam de facto, & dato hæredum. l. stipulatio ista habere licere. in princ. vers. sed si ff. ff. de verb. obligat. vbi Bart. num. 1. Roman. & Paul. de Castr. num. 4. Bald. in l. fin. num. 5. C. de action. empt. Ias. in l. stipulationum la. 1. §. item si in facto. num. 2. ff. de verb. obligat. & cons. 217. nu. 5. lib. 2. Alex. cons. 18. nu. 15. lib. 5. Ruin. cons. 94. sub nu. 5. vers. nec obstat. lib. 1. Dec. cons. 281. num. 8. & ibi addit. in verb. hæredis. idem Dec. in l. hæredem. num. 6. ff. de reg. iur. Phanut. de Phanut. de inuentar. part. 7. num. 221. Crass. in §. hæreditas. num. 11. Euerard. in loc. legalib. loc. à natur. diction. taxat. num. 5. vers. quartò. cum alijs adductis per Tiraquel. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. num. 4. & seqq. vbi disputat articulum istum, & allegat pro vtraque parte: & vltimo loco Peregr. de fideicom. art. 52. nu. 96. Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. quæst. 5. num. 4. & ratio est;
13 quia factum hæredis reputatur factum defuncti. Ang. cons. 185. nu. 1. in fin. allegat. l. vxo-
14 rem. §. agri plagam. ff. de leg. 3. ideo factum nomine defuncti ad hęredes transitorium ratificari potest per ipsos hæredes. l. si fine. §. si procuratori. ff. rem rat. haber. Dyn. in cap. ratum. vers. quæri autem. de reg. iur. in 6. Bart. in l. bonorum. num. 3. ff. rem rat. haber. nam dictio taxatiua, tantùm, non solet personas similes excludere. l. ob æs. iuncta glos. in verb. tantùm. C. de præd. minor. l. 1. §. hæc actio. ff. si mens.

si mens. fals. mod. dixer. Tiraquell. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. num. 6. qui multos Doctores recitat, ob id videtur adiecta ad excludendas personas penitus extraneas, non autem successores, sic respondent Bald. in d. l. fin. num. 5. C. de action. empt. Alex. cons. 18. num. 15. lib. 5. Ruin. cons. 94. nu. 5. lib. 1. vbi dicit hoc de iure veriorem esse. Dec. consil. 281. num. 8.

15 Declaratur primò ampliatio hæc vt locum non habeat, quando dictio ista taxatiua; tantùm; apposita esset in conuentione negatiua; tunc enim ea excluderet hæredes, nec contractus ad illos transiret. Bart. in l. qui in futurum. §. 1. ff. de pact. & in l. si sic stipulatus. la grande. num. 2. in fin. ff. de verb. obligat. negatiua enim in suo genere potentius operatur, quàm affirmatiua glos. in c. cum dilectus. in verb. à suspensis. de consuetud. & glos. vlt. Bart. Imol. Cum. & Paul. de Castr. in l. hoc genus. ff. de condit. & demonstrat. Dec. cons. 3. num. 4. Roland. cons. 27. num. 14. lib. 4. Menoch. cons. 36. nu. 19. Crauet. cons. 146. nu. 4. ideo negatiua præualet affirmatiuæ. Bart. in l. 3. §. liberti. per illum tex. ff. de suspect. tut. Bald. & Ias. in l. si ruffinus. C. de testam. milit. plenè per Crauett. cons. 294. nu. 6.

16 Declaratur secundò ampliatio; vt procedat quando dictio ista taxatiua apposita esset in persona loquentis, secus quando esset apposita in persona alterius, puta Francisci mei, sui scilicet quo potest alteri stipulari, vel notario pro eo stipulante, quia tunc pactum, & contractus esset personalis & ad hæredes ipsius Francisci non transiret. l. non solùm. la 2. §. tale. ff. de liber. legat. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. nu. 10.

17 Declaratur tertiò ampliatio hæc; vt licet vera sit in iuribus hæreditarijs, non tamen locum habet in consensu vel renunciatione siue repudiatione facta de re quæ competit hæredibus ex iure suo proprio, veluti fideicommisso, feudo, emphiteosi, primogenitura, & alia similii, nàm qui consentit in simili materia, vel renunciat & præterea promittit de non contraueniendo pro se tantùm, aut pro facto suo tantùm, non præiudicat hæredibus suis iure suo proprio venientibus, nec eos obligat, sed operatur remissionem iuris ipsius renunciantis tantùm, non hæredis sui. Bald. in l. qui se patris num. 12. C. vnde liberi per tex. in l. cum pater. §. hæreditatem. ff. de leg. 2. & in l. Paulo Callimaco §. 1. ff. de leg. 3. sequitur Ruin. consil. 38. num. 18. vol. 1. & cons. 138. numer. 10. vol. 2. Alba cons. 74. nu. 3.

18 Ampliatur tertiò locum habere etiam si facta sit mentio hæredum in vna parte instrumenti, & non in alia, quia nihilominus fit trãsmissiò ad hæredes quoad omnia capitula secundum Corn. cons. 2. nu. 8. vol. 3.

Ampliatur quartò casus, vt locum sibi vendicet etiam in obligationibus vitiosis, & malæ fidei, pro cuius materiæ dilucidatione hos casus constituo.

19 Primus casus est in vitio merè reali, & istud transit ad quemcunque successorem, siue vniuersalem. l. vitia. C. de acquir. possess. siue singularem. §. furtiuæ. instit. de vsucapion. l. apud. §. de auctoris. ff. de doli mal. except. & glos. in d. l. vitia. vt de re quæ per vim expulsiuam possidetur, ea enim non potest præscribi, donec fuerit purgatum vitium per reuersionẽ in potestatem domini, vel possessoris expulsi. l. sequitur. §. si tu vi me. ff. de vsucap. §. furtiuæ. instit. eod. l. fin. ff. vi bon. rapt. idem de re furtiua, quia pariter non potest vsu capi, donec peruenerit ad antiquum dominum d. l. sequitur. §. quod autem. ff. de vsucapion. & not. glos. in d. l. vitia. & de vtroque. l. vbi lex. ff. de vsucap. & d. §. furtiuæ. instit. eod. tit. Idem est de rebus donatis proconsuli vel præsidi contra legem iuliam repetundarum. l. pen. ff. ad leg. iul. repet.

20 Et quod dictum est de vitio merè reali, idẽ dicendum est de vitio quasi reali, vt de rebus pupilli. l. bonę fidei. ff. de acquir. rer. domin. & in rebus fisci. §. res fisci. instit. de vsucapion. & in rebus vsui publico deputatis, vt campus martius, domus sacra, & via publica. l. apud Iulianum. §. vlt. ff. de leg. 1. l. viam. ff. de via public. & in rebus Ecclesiæ. c. vulteranæ. 12. q. 2. vbi quòd reuocari possunt ab emptoribus, & possessoribus, & quicquid. ead. caus. & q. in rebus fideicõmissarijs. l. 3. §. sed quia. & authentica. res quæ. C. comm. de legat. & his similibus, nàm pro regula traditur quod

21 res transit cum suo onere, & vitio. c. cùm non sit. de decim. l. alienatio ff. de contrah. empt. l. is cui opus. vbi Ias. nu. 6. ff. de nou. oper. nunciat. Afflict. decis. 95. nu. 3. 4. Socin. sen. cons. 45. lib. 3. & cons. 12. lib. 4. Gozadin. cons. 15. num. 13. Paris. cons. 127. num. 12. lib. 4. Tiraq. de retract. consang. §. 1. glos. 10. nu. 13. Socin. iun. cons. 74. nu. 8. lib. 3. Menoch. cõs. 2. num. 31. Marsil. sing. 334.

22 Declaratur hic casus, quia istud vitiũ violentiæ diuersimodè purgatur, nàm in re mobili non purgatur nisi per reuersionem in potestatem domini, in immobili autem sufficit, quod res reuertatur in potestatem possessoris

expulsi, licet non sit dominus. Bart. in l. certè. §. Iulianus. ff. de precar. per illum tex. & in l. sequitur. §. si dominus. ff. de vsucapion. glos. in d. §. Iulianus. in verb. possidere. not. Cyn. Bar, & Bald, in l. si partem. ff. pro empt.

23 Declaratur secundò, quia sola vis expulsiua, vel ablatiua afficit rem vitio reali, vis autē compulsiua secus. l. 3. & ibi glos. vlt. in verb. item adhuc, & Bart. num. 14. Bald. num. 8. Castrens. num. 3. C. quod met. caus. glos. in l. bonæ fidei, in verb. vi possessa, ff. de acquir. rer. domin. & in l. Pōponius. §. cum quis. in verb. vitijs, ff. de acquiren. possess. Balb. de præscript. 2. part. tertiæ part. princ. quæst. 12. num. 3, & ratio est, quia in vi compulsiua adest voluntas; licet sit voluntas coacta. l. si mulier. §. si metu coactus adij. ff. quod met. caus. glos. vlt. in d. l. 3. in verb. item adhuc. C. eod.

24 Declaratur tertiò hic casus procedere in præscriptione longi temporis. 10. vel 20. annorum, secus in præscriptione longissimi temporis triginta annorum, nam de iure Ciuili per tantum tempus triginta annorum purgatur vitium reale etiam in rebus inuasis, violētis, vel furtiuis. sic glos. in d. §. furtiuę. in verb. prædicto, instit. de vsucapion. & glos. vlt. in l. sicut. C. de præscript. 30. vel 40. annor. quæ allegat bonum tex. in l. 1. §. adhæc. C. de annal. except. vbi per tantum tempus tollitur actio furti, & vi bonorum raptorum, ergo tollitur etiam vitium furtiuitatis, & violentiæ, & consequenter non transit ad successorem, nisi dicto tempore durante; idem voluit Azo. in sum. tit. C. de pręscript. 30. ann. nu. 2. Bart. in l. sequitur. §. si fundum. in fin. ff. de vsucap. Abb. in c. nihil, num. 7. de præscript. Alex. in l. Pomponius. §. cum quis. num. 16. 17. ff. de acquir. possess. & in l. 3. num. 9. C. quod met. caus. licet de iure Canonico secus sit respectu inuasoris, furis, & raptoris propter eorum malam fidem. c. vigilanti. c. fin. de præscript. c. possessor. de reg. iur. in 6.

25 Secundus casus est in vitio merè personali, vt est dolus, mala fides, & scientia rei alienæ, nàm si quis possidet rem dolo, mala fide, & sciens rem ad alium pertinere, hoc dicitur vitium personale, ità glos. & Doctor. in l. vitia. C. de acquir. possess. & glos. Bart. Ang. & alij in l. Pomponius. §. cum quis. ff. de acquir. possess. item vitium clandestinitatis propter scientiam rei alienę pariter personale est. l. fur tum. cum. l. seq. ff. de vsuscapion. glos. in d. l. Pomponius. §. cum quis. in verb. vitijs, vbi Bart. num. 7. & Alex. num. 27. qui testatur de communi. ff. de acquir. possess. glos. in d. l. vitia; vbi Bald. num. 5. C. eod. De vitio autem precarij glos. in d. §. cum quis, & in d. l. vitia, tenet indistinctè esse personale; sed Cyn. post Dyn. in d. l. vitia. quos sequitur etiam Paul. de Castr. in d. §. cum quis. in fin. dicit quòd dum possidetur præcario domini voluntate durante vitium est personale, reuocata autem voluntate est reale; Bart. in d. §. cum quis. nu. 7. dicit, quod si possidens præcario possidet naturaliter tantùm, & denegat rem restituere domino, vera sit sententia Cyn. quòd dicatur vitium reale, sed si possideat naturaliter, & ciuiliter dicatur personale, sequitur Alex. ibidem num. 28. Vitium litigiosi similiter personale est. l. 1. C. de præscript. long. temp. & ibi Bart. & Doctor. glos. in d. l. vitia. circ. med. Bart. in d. §. cum quis. num. 8. & in l. 1. nu. 1. ff. de litigios. Ang. in authentico. de litigios. in princ. Ias. in l. 2. num. 19. C. de edend.

26 Dum ergò quæritur, an vitium personale transeat ad successorem, distinguendum est inter successorem vniuersalem, & successorem singularem.

Nàm quoad primum membrum, nempe quoad successorem vniuersalem; regula est affirmatiua vitium personale ad eum transire. l. cum hæres. in princ. ff. de diuers. & temp. præscript. l. 2. in fin. C. de fruct. & lit. expens. l. fin. C. de vsucap. cùm censeatur eadem persona cum defuncto, quod habet locum non solùm,

27 quando hæres vult vti accessione temporis sui authoris, de quo nullum est dubium. d. l. cum hæres, & l. Pomponius. §. cum quis. ff. de acquir. possess. sed etiam quando nollet vti accessione, & vellet incipere vsucapionem, vel præscriptionem ex persona sua. glos. 1. in d. §. cum quis, in fin. ff. de acquir. possess. & glos. in l. vitia. C. eodem. & glos. in l. fin. C. comm. de

28 vsuscap. & procedit etiam de iure Canonico, vt reprobata opinione Dyn. & sequacium tenet Butr. & Abb. in c. si diligenti. num. 30. & in c. nihil nu. 8. de præscript. Ioan. de Imol. in repet. c. fin. de præscript. Alex. cons. 63. nu. 10. lib. 4. & in d. §. cum quis. num. 19. & seqq. vbi dicit, quod ista opinio est æquior, & quod pro ea sæpenumero consuluit, & Ias. ibidem num. 21. 22. examinat istum articulum & allegat concordantes, & dicit opinionem istam esse magis communem, idem tenet Felin. in d. c. si diligenti. num. 6. vbi allegat omnes authoritates ad vtranque partem, & concludit hāc opinionē esse communiorem, & paucos ab ea recedere; idem firmat etiam Balb. de præscript. 2. part. tertiæ part. princ. quæst. 12. nu. 12. qui

qui pariter tractat articulum istum ex professo, & dicit ab hac opinione neque in iudicando, neque in consulendo recedendum esse, &
29 ratio est, quia hæres tenetur exonerare cōsciētiam defuncti. c. fin. de sepultur. c. in litteris. de raptor. quam exonerare non potest, nisi rem restituat, & sic videtur quod mala fides defuncti transit ad hæredem, ita quod neque ex persona sua præscribere potest; alia ratio est, quia hæres succedit in ius defuncti, & omne ius causatur à defuncto, ideo censetur eodem iure cum illo. d. l. cum hæres. ff. de diuers. & temp. præscript. & cum de iure Canonico contrarium non sit statutum, standum est iuri Ciuili. cap. 1. de noui oper. nunciat. vnde tàm de iure Canonico, quàm Ciuili mala fides ad hæredes transit.

30 Declaratur primò hoc primum membrum istius tertij casus, vt non procedat in successore vniuersali in Prælatura vel beneficio, q. licet prædecessor suus fuerit in mala fide tamen hæc mala fides non transit in successorē, & sic idem successor non impeditur præscribere ex persona sua glos. in c. cura. in verb. legitima. vbi Abb. num. 5. ac cæteri Doctor. de iurepatronat. glos. 2. in c. de quarta. & Abb. num. 9. Felin. num. 23. de præscript. Alex. in d. l. Pomponius. §. cum quis. num. 21. Ias. nu. 28. ff. de acquir. possess. idem Alex. cons. 89. num. 8. lib. 2. & cons. 63. num. 12. lib. 4. ratio
31 est quia succedēs in beneficio non habet causam ab antecessore mortuo, sed à superiore conferente sibi beneficium. sic Alex. d. consil. 63. num. 12. lib. 4. Abb. in d. cap. cura. num. 5. & Ias. in d. §. cum quis. num. 28. quod tamen
32 intelligitur verum esse; vt mala fides prædecessoris non transeat in successorem in beneficio, si idem successor non vtitur accessione temporis prædecessoris. Felin. in d. cap. de quarta. nu. 23. de præscript.

33 Declaratur secundò non procedere in hærede, qui hæreditatem adiuit cum beneficio inuentarij, & inuentarium ipsum confecit; tunc enim mala fides defuncti non transit in hæredem, sed idem hæres cum bona fide potest præscribere rem ex persona sua, quia habet illam ex alia causa, quàm hæreditaria, cū non velit vti titulo defuncti, nec quòad dominium, nec quoad possessionem. Alex. in d. l. Pomponius. §. cum quis. num. 21. vers. tamen in vno casu. ff. de acquir. possess. Balb. de præscript. d. quęst. 12. num. 13. Felin. in cap. si diligenti. nu. 6. vers. sed vno. de præscript.

34 Declaratur tertiò, vt non procedat, quando hæres vult præscribere ex proprio titulo habito aliunde, quàm à testatore, siue illum habuerit ante mortem ipsius testatoris. siue post, tunc enim mala fides defuncti non transit ad vniuersalem successorem, nec ei nocet, nàm quoad illam rem succedit in locum extranei, non autem in locum defuncti habentis malam fidem, & posset præscribere etiam si non esset hæres. l. an vitium. §. ex facto. ff. de diuers. & temp. præscript. quem tex. ad hoc pro singulari notat Bald. in l. cum qui. §. in hac. ff. de public. in rem action. & Ang. in l. 1. ff. eod. idem firmat Ias. in d. l. Pomponius. §. cum quis. nu. 20. ff. de acquir. possess. & Alex. cons. 39. num. 2. lib. 2.

35 Declaratur quartò locum habere in mala fide vera, secus in mala fide præsumpta, puta causata ab errore iuris, huiusmodi enim mala fides sic præsumpta non transit ad hæredem vniuersalem, nec ei nocet, quin possit præscribere ex persona sua. glos. vlt. in l. tutor rerum. ff. de admin. tut. quā sequitur Paul. de Castr. in l. nūquàm. la 2. in princ. ff. de vsucap. Alex. in d. §. cum quis. num. 22. Balb. de præscript. d. quæst. 12. nu. 14. & Felin. in d. c. si diligenti. nu. 6. in fine. de præscript. & ratio est quia fictio non est transitoria de vno ad alterum. l. 2. §. diuus. il. 1. ff. de iur. fisc. Bart. in l. eius qui delatorem. num. 5. ff. eod. Bald. in l. 2. nu. 22. & Ias. nu. 22. vers. quartò. C. de edend.

36 Quò vero ad secundum membrum istius tertij casus, nempe an vitium personale transeat ad successorem singularem, sic denuo distinguitur; Aut successor singularis vtitur accessione possessionis sui auctoris malæ fidei, & debet vti cum sua causa, & vitijs, ita quod mala fides eiusdem auctoris ad illum transit, & ei nocet. d. l. Pomponius. §. cū quis. l. apud. §. de auctoris. ff. de dol. except. & glos. 1. in l. an vitium. ff. de diuers. & temp. præscript. etiā in præscriptione longissimi temporis. Balb. de præscript. 2. part. tertiæ partis princ. d. quæst. 12. num. 6. vers. & hæc vera: maxime autem de iure Canonico per tex. in cap. vigilanti. cap. fin. de præscript. cap. possessor. de reg. iur. in 6. Aut non vtitur accessione, sed vult inci-
37 pere vsucapionem, vel præscriptionem à se ipso, & tunc mala fides auctoris similiter transit ad successorem singularem in præscriptione longi temporis 10. vel 20. annorum, & ei nocet, dum tamen dominus rei ignorauit ius suum, & alienationem factam, At si sciuit, tūc propter talem scientiam mala fides auctoris singulari successori non nocet; in pręscriptione autem longissimi temporis 30. annorū non nocet mala fides auctoris, siue dominus sciuerit

uerit ius suum, & alienationem, siue ignorauerit, authentica malæ fidei. C. de præscript. long. temp.

38 Ampliatur quintò casus principalis, vt locum habeat etiam in obligatione restituendi vsuras per defunctos extortas, nam ad hæredes vsurarij siue suos, siue extraneos transit onus restituendi vsuras ea districtione, qua cogerētur parentes sui, si viuerent. tex. in cap. tua nos & c. Michael. de vsur. c. ad nostram. 2. de iureiur. quòd si plures hæredes sint, non transit in solidum, sed pro hęreditarijs portionibus. gl. in d. c. tua nos. & l. pro hęreditarijs. C. de hæredit. action. l. pacto successorū. C. de

39 pact. & transit nō solū obligatio passiua ad restitutionem vsurarum sed etiam ius actiuè ad earum repetitionē d. c. Michael. de vsur. imò contra eosdem hæredes vsurarij dum agitur de vsuris transit etiam ius petendi editionem librorum rationum l. si quis ex argentarijs. §. cogentur, & l. quædam. §. nihil ff. de edend. vbi habetur quòd dum locus est editioni librorum rationū, onus edendi eosdem libros transit etiam ad hæredes & successores, & facit ratio quia hęredes vsurarij, siue sint sui siue extranei tenentur ad restitutionem vsurarum extortarum per defunctum d. c. tua. c. Michael. de vsur. ergò consequenter ad editionem librorum arg. l. ad rem mobilem l. ad legatum ff. de procur. & sic in specie, quòd hæredes vsurarij teneantur edere libros defuncti, tenet gloss. in clem. 1. §. cęterum. in verb. ipsos, quam sequitur ibi Bonifac. de Vital. nu. 75. & Imol. num. 20. de vsur. quod tamen intellige dummodo constet. saltem summariè eundem defunctum fuisse vsurariū, non alias. Lap. in d. clem. 1. num. 1. & ibi Card. num. 1. & Imol. num. 22. vers. iuxta: quò vero ad pœnam vsurarum debitam vigore statuti per Canonem ferendę sententię, ea regulariter non transit contra hęredes defuncti vsurarij. Marta cons. 171. num. 10. & seqq. ex regula quòd pęna morte delinquentis extinguitur, de qua regula dixi in casu pręcedēti, & eā discutit Farinac. in prax. crim. quęst. 10. nu. 36. & seqq.

40 Dubium autem est, an huiusmodi onus restituendi vsuras transeat in emptorem bonorum vsurarij, & alium singularem successorē: hęc difficultas pendet ab altera: An bona vsu-

41 rariorum ad tertium peruenta sint tacitè obligata pro vsuris restituendis; quocirca partem affirmatiuam, quod sint tacitè obligata, tenet glos. in d. c. tua nos. & in cap. quamquàm. in verb. facultates. in fin. de vsur. in 6. & Spec. in tit. de vsur. num. 5. qui mouentur per tex. in cap. cum tu. eod. tit. vbi dicitur, quod bona empta de vsuris debent vendi, & ipsorum pretia restitui his, à quibus vsurę sunt extortę: di

42 cit enim idem Spec. quod res succedit loco prętij, sicut è contra prętium loco rei. l. si & rem, & pretium. ff. de petit. hęredit. l. imperator. in fin. & l. sequent. ff. de leg. 2. idem videtur tenere Bald. in l. executorem. num. 1. & 2. C. de execut. rei iud. & in l. pen. num. 4. C. de ser. pign. dat. & est communis opinio antiquorum de qua testatur Hostiens. in d. cap. tua nos. & ibi Abb. num. 7. & Lap. allegat. 74. numero 3. Sed Laurent. de Rodulph. in tract. de vsur. quęst. 76. distinguit, an bona empta sint de pecunia fęnebri, vel non; vt in primo casu non sint hyppotecata, secundo casu sic, sequitur Calder. consilio. 1. de vsur. Verū hęc distinctio improbatur per Gemin. in d. cap. quamquàm. num. 13. & Franc. num. 15. Lapus autem d. allegat. 74. num. 3. concludit bona vsurarij possessa per tertiam personam esse obligata pro restitutione vsurarum duobus concurrentibus, nempe quod peruenerint ex causa lucratiua, & quod precesserit excussio contra hæredes vsurarij. Alan. & Tanc. quos refert, & sequitur etiam Barth. Brixien. quæst. venerali. 76. dicunt quod res vendicari possunt ab eo, si ad illum peruenęrunt ex causa lucratiua, secus si non ex lucratiua.

Partem negatiuam quod non sint obligata, siue possessor istorum bonorum habeat bona ipsa ex causa onerosa, siue ex causa lucratiua, tenet Ant. de Butr. in d. c. cū tu. Hostiens. in d. cap. tua nos. & Ioan. de lignan. in cap. quāquàm. de vsur. in 6. vbi dicit se consuluisse pro ista parte, idem tenet ibi Ioan. And. Archid. & Franc. num. 15. Gemin. num. 13. vers. videamus ergo. sequitur Ioan. Crott. in d. c. cum tu. nu. 33. de vsur. & Abb. in d. cap. tua nos. num. 7. & 8. eod. tit. vbi testatur sic communiter moderniores tenere; & in d. cap. cum tu. nu. 12. Consentiunt tamen Butr. Hostiens. Franc. & Abb. in loc. cit. quod si bona ipsa empta sint ex pecunia vsuraria, & sint penes tertium, tunc procedat distinctio, an ex causa lucratiua, vel ne, vt scilicet si peruenerint ad eum ex causa lucratiua, quod per officium iudicis poterunt vendi, non quidem eo respectu quod sint obligata, sed ex quadam æquitate per tex. in l. si me & titium. ff. si cert. petat. Et pro ista parte quod bona vsurarij ad tertium peruenta, non sint tacitè obligata pro restitutione vsurarum nulla facta differentia, an ex causa lucratiua vel onerosa, vel empta sint ex pecunia vsuraria, vel non, facit tex. in

d. cap.

d.c.tua nos. ibi enim Papa cõsultus de extraneis simpliciter ad quos bona vsurariorũ peruenerãt, nõ respõdet simpliciter de extraneis sed qualificatè de extraneis hæredibus; inferens quod extraneus simplex, qui etiã nõ est hæres nõ possit cõpelli; adducitur etiã ratio, qa res empta ex pecunia mea, nõ est mea, neque illam vendicare possum. l. si ex ea pecunia. C. de rei vendicat. l. si patruus tuus. in fin.
43 C. comm. vtriusque iud. & licet res succedat loco prætij. l. si & rem & prætium. in fin. ff. de petit. hæredit. l. imperator. in fin. ff. de leg. 2. hoc procedit in iudicijs vniuersalibus vt in petitione hæreditatis, fideicommissis vniuersalibus, peculio, & similibus; secus in iudicijs particularibus vt est casus noster vbi tractamus, an successor singularis teneatur ad restitutionem vsurarum, tunc enim non est verũ, quod res succedat loco pretij, tex. est in l. qui vas. §. cum fur rem. ff. de furtis. & sic declarat Bart. in d. l. si & rem, & prætium, & in d. l. qui vas. §. cum fur rem. ff. de furt. & Doctor. in l. mater. C. de rei vendicat. hanc partem simpliciter amplexus est quoque Negusant. de pignorib. 4. membr. 2. part. princ. num. 155. vbi dicit hanc esse communem opinionem, & ita esse tenendum, & de communi opinione testatur etiam Ambros. de Vignat. in repet. c. salubriter. num. 231. de vsur. & Viu. comm. opin. in verb. vsurarius. post med.
44 Ampliatur sextò casus principalis procedere quoquè in obligatione fideiussoria, sicut enim obligatio principalis debitoris transmittitur ad hæredes, ita etiam transmittitur obligatio fideiussoris. l. 4. ff. de fideiussor. l. fideiussoris C. eod. tit. §. fideiussor non tantùm. instit. eod.
45 Declaratur primò, vt locum non habeat in fideiussione simpliciter facta pro maleficio, hæc enim extinguitur morte fideiussoris, & ad hæredes non transit, vt dixi in cas. 27. num. 3.
46 Declaratur secundò, vt non procedat, quando constat de calumnia. Rot. Rom. decis. 1236. part. 3. lib. 3. diuers.
47 Declaratur tertiò non procedere, quando fideiussor est hæres debitoris, quia tũc obligatio fideiussoria confunditur, & fideiussor non potest amplius conueniri vti fideiussor, sed vti principalis, & consequenter tanquàm confusa & extincta non transmittitur. d. l. fideiussoris. C. de fideiussor. l. si debitoris creditor. ff. eod. fallit quia si hæres acceptasset hæreditatem cum beneficio inuentarij, tunc actiones non confunduntur nec extinguuntur, sed transmittuntur ad hæredes. l. fin. §. in computatione. C. de iur. deliber. Regulare autem est, quod creditum, & debitum confunditur per successionem. l. debitori. C. de pact. l. in imponenda. l. licet. C. ad leg. Falcid. l. cum secundum. C. de fideicomm. l. sticum. §. aditio. ff. de solut. l. si ab eo. C. de negoc. gest. l. pen. C. de hæredit. act. l. si vxor. C. de bon. auct. iud. possid. l. si pater. C. de contr. iud. tut. super quo tanquam extra materiam nostram transmissionis vos remitto ad glos. in d. l. debitori. in verb. confusa. C. de pact.
48 Ampliatur septimò procedere etiam in precario, nam præcarium transit ad heredes eius, qui præcario concessit, puta si quis aliquid præcario rogauit à Titio, videtur habere precario etiam ab hæredibus ipsius Titij concedentis. l. quæsitum. §. quod a Titio. l. cum precario. la 1. §. præcarij. ff. de præcar. cap. fin. de precar. ad hæredes autem illius, cui præcariũ concessum est non transit, quia censetur contemplata illius persona. d. l. cum præcario. §. præcarij. & cap. fin. extra eod. transit tamen contra illos pro eo, quod ad ipsos heredes per uenit, vel dolo fecerunt quò minus peruenirent. d. l. quæsitum. §. fin. ff. eodem. nec nõ transit quoquè contra eos actio pro repetitione habitationis defuncti l. vlt. C. de præcar.
49 Ampliatur octauò procedere quoquè in promissione, vel stipulatione sistendi in iudicio, hæc enim de sui natura ad hæredes transitoria est; verum est tamen quod si facta est in causa ad hæredes non transitoria, vt in causa iniuriarum, tunc assumit sibi naturam ipsius causæ iniuriarum, quæ est principalis, & ob id sicut non transit causa ipsa principalis, ità neque promissio sistendi in iudicio, quę est accessoria. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut.
50 Ampliatur nonò casus principalis, vt locũ habeat etiam in obligatione camerali, quæ pariter exceptis censuris, & pæna periurij vti personam ipsius obligati concernentibus trãsit ad hæredes, & cõtra hæredes cũ omnibus suis qualitatib. Galles. ad prim. part. form. cam. in sum. quæst. 1. nam licet iuramentum non transeat ad hæredes quoad reatum periurij, tamen benè transit quoad obseruantiam ipsius iuramenti Bald. in l. fin. num. 16. in fin. C. de pact. & in authentica. sacramenta. num. 17. & ibi Paul. de Castr. num. 3. C. si aduers. vendit. Alex. cons. 26. num. 4. lib. 7. Afflict. decis. 381. num. 8. cum multis alijs quos allegat Crass. in §. transmissio. quæst. 31. numer. 5. & Gabriel. tit. de iureiur. conclus. 6. num. 3. &

Gaill.

Gaill.obseruat.27.nu.3.& 4.lib.1.potest etiã eodem modo huiusmodi obligatio cameralis alteri cedi, vt per eundem Gallesi.in loc.cit.in summ.quęst.2.ex regula, quòd quę sunt transmissibilia ad hęredes, sunt etiam cessibilia.l.ex pluribus.ff.de administrat.tut.

51 Ampliatur decimò, vt pariter procedat in locatione, & conductione, quia regulariter transeunt ad hęredes.l. viam veritatis.C. locat.licet non transeant ad singularem successorem.l. emptorem.C. eod. quod exactè pertractat per ampliationes, & fallentias Caroc. in tit.de locat.part.4.quęst.7.& seqq.fol.212. & Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib.5. tit.9.10.& 11.

52 De successore autem in beneficio, an is teneatur stare locationi & conductioni prędecessoris, & sic an locatio & conductio trãseat ad successorem in beneficio, sic communiter distinguitur, vt si locatio facta est à Pręlato habente administrationem, & sub nomine Ecclesię, & debita iuris solemnitate adhibita, ac in commodum, & vtilitatem Ecclesię, tunc successor eidem locationi stare teneatur: si verò facta sit nomine proprio, vt fructus ad sui commodum conuerteret, vel etiam facta sit nomine Ecclesię à Pręlato non habente administrationem secus sit. ità distinguit glos. in verb.terminum Abb. & alij. in c. fin. ne pręlat.vic.suas.Card.& alij.in Clem.1. §. fin. in 1.quęst.de reb.eccles.non alien. Alex. consil. 160.num.4.lib.6. Rot.Rom. decis. 1. de locat. in nou. Anchar. consil. 116. Paul. de Castr. consil. 2. numero 3. 4. lib. 1. Socin. cons.32.lib.1.Gemin.cons.17.Abb.quęst.3. dub.5.Couar.variar.resolut.libro 2. cap.15. nu.6.vsque in fin.Milis in verb.locatio.Quarant.in summ.Bullar.verb.alienatio.num.19. & videtur casus.in cap.2.de pręcar. ratio primi dicti est, quia locatio facta nomine Ecclesię à Pręlato habente administrationem, censetur facta ab ipsa Ecclesia c.1.de deposit. sed Ecclesia nunquam moritur c.si gratiosè de rescript.in 6.c.liberti Ecclesię.12.q.2.ratio autem secundi dicti est, quia fructus & redditus superextantes post mortem Rectoris qui locauit, pertinent ad successorem eique reseruantur c.fin.de offic.ordin.in 6.c.relatum.2.de testam.

Addo tamen quod dum locatio facta est ab habente administrationem, & sub nomine Ecclesię, ac pro vtilitate vel necessitate eiusdem Ecclesię, tunc ea transit ad successores & eo sufficit etiam nulla superioris autoritate interueniente Inn.in c.edoceri.num.4.de rescript.Socin.sen.cons.34.num.2.vol.3. Seraph.decis.980.num.14.Rota decis.3. nu.2. & seq.de cons.ss.in nou, Bellam.decis.965. num.2.& latiùs dicam inferius num.97.& seqq. ibi videatis.

53 Extenditur primò habere locum non solùm in successore in beneficio vacante per obitum, sed etiam in beneficio vacante per renuntiationem Paul.de Castr.cons.4. num.4. lib. 1.Couar.var.resol.lib.2.cap.15.num.6. vers. secũdum.in fin.Paris.de resignat.lib.1.quęst. 16.num.47 Peregr.cons.9.nu.9.lib.3.

54 Extenditur secundò quia si idem successor vellet locationem hanc morte prædecessoris extinctam ratificare, adhuc tamen inuito conductore, illam ratificare non posset, cùm idem sit iudicium quod de morte vsufructuarij.sic Abb.d.quæst.3.sub nu.16.vers.aut enim quęrimus.Rota Rom.d.decis.1.vers.sed iuxta.de locat.in nou.Socin.cons.32. num.9. libro 1. Anan.in c.vlt.nu.15.ne prælat.vic.suas. Caroc.de locat.part.3.conclus.20.num.78.cum alijs per eum adductis.

55 Extenditur tertio etiam si conductor anticipatè soluisset affictum, locationes enim anticipatis solutionibus factæ nullo casu obligant successores Calder.cõs.7.de locat.Imol. cons.161.Hostiens.in c. fin. vers. quid si Canonicus.& ibi Ioan.And.num.4.ne præl.vic. suas.Gemin.cons.17.num.12.& 13. Ferret. cons.151.vbi alios allegat: & cons.225.num. 6.sibi enim imputet conductor, quia hoc euenire posse prospicere debuit l.si quis domum. §.1.ff.locat.& quod huiusmodi locationes nõ obligent successores, nisi forsam confirmatæ essent à sede Apostolica sic hodie expressim ordinatum est à Conc. Trid. cap. 11. sess.25. de reformat.

56 Extenditur quartò procedere quoquè in locatione facta per commendatarios nostri temporis, nam tanquam habentes plenam administrationem prout veri Prælati & titulares. Cassad.decis.5.nu.8.& 9.de priuileg. Crauet. cons.284.num.6.vers.sed premissis.Ferret.cons.256. num.2.& 5.idem dicendum est de locatione facta per commendatarios, quod supradictum est de locatione facta per alios Prælatos administrationem habentes.in terminis Mantic.de tacit.& ambig.conuent.lib. 5.tit.14.per tot.& pręsertim nu.10.idem Ferret. d.cons.256.

57 Extenditur quintò vt idem quoque dicendum sit de locatione facta per æconomũ sede vel beneficio vacante, quia hæc transit in successorem, dum tamen vnà cum requisitis superius

perius recitatis concurrat etiam autoritas superioris, idest Episcopi vel Archiepiscopi pro primo triennio, & Papæ vltra triennium, non aliàs: ità consuluit Grilenzon. cons. 95.

58 Extenditur sextò, vt idem sit de locatione facta à Canonico præbendato, nàm licet is non habeat tàm liberam administrationem, & potestatem contrahendi, sicut Prælatus stãte quod Canonicus non est administrator Ecclesiæ, sed est loco vsufructuarij, & hac de causa non possit obligare successorem ad standum locationi suæ l. si quis domum. §. hic subiungi. ff. locat. in specie Innoc. in c. fin. ne prælat. vic. suis. Abb. in c. ex literis. num. 7. de prob at. Bald. in sua Margarit. verb. Prælatus. Rot. Rom. decis. 1. de locat. in nou. Bertachin. de Episc. part. 4. lib. quarti quæst. 54. num. 186. & Milis in verb. locatio: nihilominus si locatio eiusdem canonici præbendati facta est sub nomine Ecclesiæ, & in vtilitatem vel necessitatem Ecclesiæ, & pariter adhibita sit autoritas superioris, ea pro certo transit in successores, illosquè obligat stare eidem locationi. Hostiens. in d. c. fin. vers. & hoc verum. & refert Gemin. cons. 17. num. 7. & ratio est, quia interpositio autoritatis superioris operatur vt locatio sit realis & ad successores transibilis. glos. in c. veniens. in verb. confirmatam. vbi Doctores. de transact. ac etiam operatur, vt ea dicatur locatio eiusdem superioris autoritatem interponentis l. 1. §. omnia C. de vet. iure enucl. c. si apostolicæ. de præbend. in 6.

59 Declaratur primò ampliatio ista, vt locum non habeat quando res non est integra; puta quia terræ satæ sunt, nàm pro illo anno successor in beneficio, vel alius singularis successor tenetur omni casu stare locationi etiam factæ à non habente administrationem, nec concurrentibus requisitis supra dictis. Cacheran. decis. 82. Cæphal. cons. 181. Franc. Marc. decis. 196. Caualcan. decis. 44. Caroc. de locat. part. 3. conclus. 13. Monald. cons. 25. nu. 2. vol. 1.

60 Declaratur secundò non procedere vbi viget consuetudo, vt successor teneatur stare locationi prædecessoris, quia hæc consuetudo attendenda est Franc. Marc. decis. 144. part. 1. Caroc. de locat. d. part. 3. cõclus. 14. & ampliatur procedere etiam in locatione facta vltra triennium. dumtamen ipsa consuetudo sit legitimè præscripta. Redoan. de reb. eccles. non alien. quæst. 58. num. 21. cum seqq.

61 Declaratur tertiò vt successor in beneficio teneatur stare locationi etiam factæ nomine proprio quando facta esset cum euidenti Ecclesiæ vtilitate secundùm Caroc. d. part. 3. cõclus. 12. & videtur esse rationabile, quia sicut successor tenetur soluere debita prædecessoris contracta pro necessitate vel vtilitate Ecclesiæ, quàmuis sub nomine proprio contracta sint c. 1. de solut. vbi not. omnes. & dicam num. 65. cum seqq. ità pari modo debet esse adstrictus stare locationi pro eiusdem Ecclesiæ vtilitate vel necessitate factæ.

Verùm ista ratio; quod possit prædecessor ex facto suo vtili vel necessario concepto sub nomine proprio, obligare Ecclesiam, & successores; procedit respectu temporis quo viuit idem prædecessor, non autem pro tempore decurrẽdo post eius mortem, quia pactum conceptum sub eius nomine proprio est personale l. iurisgentium. §. pactorum. ff. de pact. & finitur cum persona l. idem in duobus. §. personale. ff. eod. tit. icciro concludẽdum est non teneri successorem stare huiusmodi locationi & ità quod factum Prælati sub nomine proprio sit personale, & non obliget successores in beneficio etiam si illud factum sit in vtilitatem, vel necessitatem Ecclesiæ, ac etiam ab habẽte illius administrationem, tradit Innoc. in c. fin. ne prælat. vic. suas. Bald. in sua Margar. in verb. prælatus. Gemin. cõs. 17. nu. 9. & seq. Redoan. de reb. eccles. non alien. q. 57. nu. 29.

62 Declaratur quartò, nàm quando extat licentia Papæ de locando per aliquot annos, illis annis durantibus tenetur successor stare eidem locationi. Mandos. de signat. grat. tit. indultum locandi. vers. supponamus igitur; sequitur Carocc. d. part. 3. conclus. 11. & ità non semel practicari vidi.

63 Declaratur quintò vt successor in beneficio teneatur stare locationi prædecessoris quãdo facta est cum iuramento secũdùm Caroc. cum allegatis d. part. 3. conclus. 15. sed certè hoc non subsistit nec verum est, quia virtus & obligatio iuramenti non transit in singularem successorem. c. veritatis. de iureiur. & hãc declarationem acriter etiam impugnat Gutierez Canon. quæst. lib. 2. cap. 8. num. 32. & seqq. vbi alios allegat.

64 Declaratur sextò, nàm quando locatio prædecessoris facta est vltra triennium, non tenetur successor eidem stare etiam in casibus quibus aliàs stare teneretur; idquè procedit non solũ pro tempore excedente dictum triennium de quo nulla extat difficultas Bellam. decis. 747. Put. decis. 180. part. 1. Carocc. de locat. sub tit. de reb. eccles. non alien. conclus. 9. nu. 45. fol. 134. sed neque stare tenetur pro ipso triennio, cùm talis locatio sit nulla in totum etiam pro tempore trienij permisso, quæ conclusio; & si multùm torserit Doctorum ingenia, vt per Mantiç. de tacit. lib. 5. tit. 5. qui adducit

fundamenta, & autoritates pro vtraque parte; nihilominùs pro ea facilè inclinandum est per tex. in §. emphiteosim autem. in auth. de non alien. aut permut. ibi: neque quod sit habere aliquod penitus robur sinimus; & in extrauag. ambitiosæ. de reb. eccles. non alien. ibi: locatio aliter facta nullius omninò sit roboris: & in clem. 1. eod. tit. ibi: nec recipienti ius aliquod acquiratur: ex quibus iuribus videtur præscriptam esse formam, ne fiant locationes rerum Ecclesiæ vltra triennium, quæ forma est indiuidua Dec. consil. 532. num. 5. Rot. decis. 30. num. 3. par. 1. in recent. & eandem conclusionem, ac sententiam, quòd locatio facta vltra debitum tempus vitietur in totum etiam pro tempore permisso, explicitè tenuerunt Ias. in auth. qui rem. nu. 22. C. de sacros. eccles. Bart. cons. 159. numero 8. Lap. alleg. 80. vbi latè prosequitur materiã. Alex. cons. 17. num. 10. lib. 4. & consil. 165. num. 1. vers. secundò. lib. 2. Roland. cons. 84. nu. 29. lib. 1. vbi de communi. Afflict. decis. 107. nu. 2. & seqq. Prob. ad Monach. in c. vlt. num. 2. de pœnit. & remiss. lib. 6. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 16. num. 5. vers. tandem. Redoan. de reb. eccles. non alien. quæst. 58. num. 31. cum seqq. Gratian. discept. forens. cap. 162. num. 22. & cap. 905. nu. 10. & secuta est Rota Romana d. decis. 30. num. 3. par. 1. in recent. Quę tamen declaratio sic recepta adhùc subdeclaratur non procedere in locatione confirmata à Papa d. extrauag. ambitiosæ. §. alienanti. neque in locatione facta de licentia Papæ, vt dixi num. 62. neque in locis, vbi dicta constitutio non est vsu recepta; neque vbi ea sublata est per contrariam consuetudinem saltem spacio 40. annorum præscriptã Redoan. de reb. eccles. non alien. d. quæst. 58. num. 22. versic. quidam: cum num. seqq. quia in istis casibus locatio alias valida sustinetur quamuis facta sit vltra triennium.

65 Ampliatur vndecimò casus principalis locum habere etiam in onere soluendi debita, ex causa mutui siue ex alia causa cõtracta per Prælatum, vel Clericum pro necessitate vel vtilitate Ecclesię, hęc enim obligatio, & onus transit ad successorem in beneficio tex. est, & ibi not. omnes in c. 1. de solut. c. dilecti. de foro compe. & c. 1. de deposit. Alciat. cons. 38. in fin. Redoan. de reb. eccles. non alien. quęst. 56. cap. 1. & seq. quomodo autem probetur; & quis probare debeat versionem in necessitatem vel vtilitatem ecclesiæ, explicat Menoch. de arbitr. cas. 432.

66 Extenditur primò ampliatio ista, vt locum habeat etiam in debitis contractis propter infirmitatem vel propter necessaria vitæ, onus enim soluendi huiusmodi debita transit ad successorem in beneficio. Abb. in c. ex præsentium num. 5. de pignorib. per tex. in d. cap. 1. de solut. sequitur Redoan. de reb. eccles. non alien. quęst. 57. num. 11. Comitul. in respons. moral. lib. 1. q. 87. Ias. consil. 222. nu. 3. lib. 2. Rip. in l. obligatione. num. 46. ff. de pignorib. Mandos. in repet. c. 1. num. 11. vers. in plurali bus. de probat. Calder. cons. 1. de solut. Gratian. discept. forens. cap. 94. num. 20. idem Redoan. de spol. quæst. 10. num. 23. vers. stanti-

67 bus. & nu. 33. & de patrocinio aduocati prę stito prædecessori carcerato, ac de pecunijs expositis pro eo. Put. decis. 11. lib. 3. & Rota in manuscriptis quam allegat Redoan. de spol. d. quæst. 10. num. 33. & ratio est, quia sicut successor tenetur ad solutionem æris alieni contracti per prædecessorem pro necessitate Ecclesiæ. d. c. 1. de solut. sic & pro necessitate Prælati, quia Prælatus in Ecclesia, & Ecclesia in Prælato, vnum alteri æquipollet. c. scire. 7. q. 1. & ità quod Prælatus pro necessitate sua, sicut pro necessitate Ecclesiæ contrahere possit, tenuit Hostiens. in c. 2. de solut. & quia bo-

68 na Ecclesiæ tenentur prælatum alimentare, intantùm quod licitè venduntur pro necessitate vitæ. c. aurum, & cap. seq. 12. q. 2. c. non satis. 86. dist. quod procedit, & verum est secundum Ioan. And. in c. ex præsentium. de pignorib. etiam si beneficiatus habeat patrimonialia, nam adhuc onus æris alieni contracti pro eius sustentatione trãsit ad successorem,

69 ea ratione quia beneficiatus habens patrimonialia, potest licitè ea conseruare & viuere de beneficio. Inn. in c. Episcopus, & ibi Abb. num. 2. de præbend. Felin. in c. postulasti. nu. 6. de rescript. Ias. cons. 222. num. 2. lib. 2. Socin. cons. 91. lib. 3. Couarr. in c. 1. num. 2. de testam. Franc. Sarment. in tract. de redditib. Eccles. part. 1. cap. 1. num. 28. vbi de communi, ad hoc facit. c. cum secundum. de prębend.

70 hoc vltimum dictum non ità simpliciter verum est, sed est distinguendum vt si Ecclesia erat impotens ad sustentandum rectorem, tunc onus æris alieni non transit ad successorem, nam si impotentia fuit ab initio sibi imputet beneficiatus, qui Ecclesiam minus potentẽ acceptauit gl. in c. clericus il. 1. in verb. vigilijs. 91. dist. & in c. conquerente. in verb. pertinere. de cleric. non resid. & sicut teneretur viuere ex industria, multo magis ex patrimonio. cap. 1. vbi glos. 21. q. 1. & si superuenit ex postfacto, debet agere contra parochianos, vt subministrent sibi necessaria. iuxta glos. 1. in c. omnis Christianus. de consecrat. dist. 1.

dist.1.si autem Ecclesia potens est tunc est verum, quod onus æris alieni contracti pro sustentatione præcessoris transit ad successorem etiam si idem præcessor patrimonialia habuerit,& sic distinguit. Abb. in d.c.ex præsentiũ. nu.6.de pignorib.quod tamen intelligitur verum esse seruatis declarationibus infra dicendis.num.87.& seqq.

71 Extenditur secundò ampliatio, vt idem sit de salarijs propter seruitium, & operam præstitam ipsi Prælato præcessori, nàm onus illa persoluendi similiter transit ad successorem. c.fin.§.portò.& ibi Gemin.nu.3.Franc.num. 2.de offic.ordin. in 6. Abb. in c.per tuas nu. 2.de donat.& in c.relatum.il 2.num.8.in fin. de testam. dicit quòd seruitium impensum Prælato, videtur impensum Ecclesiæ, adeo quod de bonis Ecclesiæ potest fieri remuneratio, sequitur. Ias.cons.222.num.4.5. lib.2. & Put.d.decis.11.lib.3.Rip.in l.obligatione. num.46.ff.de pignorib.Rebuff.de priuil.scolar.priuil.26.

72 Declaratur tamen extensio hęc vt ad Prelatum successorem tunc transeat onus soluendi salaria pro operibus præstitis præcessori, quando adest obligatio efficax ad agendum; secus est vbi adest obligatio tantùm naturalis ad antidora, nàm effectus obligationis antidoralis, & præsertim facultas remunerandi seruitia recepta, vti personalis non transit ad alios, etiam hæredes. Bart. in l. ambitiosa.nu. 4.ff.de decret.ab ordin.facien.per l. viuus.ff. si quid in fraud.patron. Ias.in l.ex hoc iure. num.71.ff.de iust. & iur. Afflict. decis. 370. num.17.

73 Extenditur tertiò procedere quoque in debitis contractis pro reparatione Ecclesiæ. Ferret.cons.317.num.3.

74 Extenditur quartò procedere etiam in debitis factis pro aptatione siue reparatione bonorum, domorum, & ortorum Ecclesiæ. Gemin.cons.17.num.13.

75 Extenditur quintò ampliatio hæc locum habere etiam in expensis funeralibus, quia pariter onus istud transit ad successorem in beneficio, cùm Prælatus alendus sit ex bonis Ecclesię.c.illi autem qui.12.quęst.1.c.quoniam quicquid.16.q.1.c.clericos.1.q.2.& sic tenet Bertachin.de Episc.4.part.quarti libri.num. 193.& Petr. de Vbald. de Canonic. Episc.& Parochial.cap.13.canon. paroch. vbi de Papa, Cardinali, Episcopo, Abbate,& alijs clericis. Abb.in quæst.3.dub.1.vbi articulum istũ tractat ex professo, & in c. vt pręteritæ.num. 6.de elect.& Ias.d.cons.222.num.5. vers. similiter.& num.6.7.lib.2.Gratian.discept.forens.cap.94.num.20.& si prædecessor plures Ecclesias habebat, omnes debent contribuere. Petr.de Vbald.in d.tract.de Canon.Episc. & Paroch.cap.13.Canon.Paroch.nu.1.vers. secundò, & illa Ecclesia plus contribuet quæ magis abundans est in redditibus. idem Petr. de Vbald.loc.cit. num.4. vers. nonò. & adeò vera est extensio ista, vt si cõsanguinei vel parentes de facto fecissent huiusmodi expensas funerales, daretur eis repetitio aduersus successorem,& Ecclesiam, dummodo tamen protestati fuissent eas facere animo repetendi l. at si quis §. sed interdum ff.de relig.& sumpt. fun.Gemin.cons.1.num.6.Petr.de Vbald.de Canon.port.part.2.cap.13.nu.8.in fin. vers. oportet.Gratian.loc.cit.numer.23.Sed Dec. cons.157. limitat hanc extensionem habere locum, quando non reperiuntur bona prælati defuncti, nàm extantibus bonis eiusdem Prælati, onus funeralium ad eius hæredes, non ad successores spectare dicit, & idem tenet Gratian.discept.forens.d.cap.94.nu.25. 26.quæ tamen limitatio nõ admittitur, nàm sicut clericus in vita viuit de bonis Ecclesiæ, & sua suis conseruat, ità & fortius fieri debet in morte,& sic quòd non sit attendendum, an Prelatus præcessor reliquerit bona, & hæredes vel non: tenet Abb. in d. quæst. 3. dub. 1.num.4. & nu.11.vers.ad quartum,& in d.cap. vt pręteritæ.num.6.de elect. Capic.decis.84.& Ias. d.cons.222.nu.6.lib.2.Petr.de Vbald.de Canon.port.d.part.2.cap.13.num.8.

Et quod dicitur de successore in beneficio, idem dicendum est de successore in feudo, fideicommisso, & maioratu, quia onus funerandi prædecessorem similiter transit in eius successorem Peregrin.de fideicom.art.40.nu. 19.licet quò ad onus impensarum fiendarum in ipso funere diuersum sit, quia tunc demum successor in fideicommisso, feudo, & maioratu tenetur facere impensas funeris pro prædecessore defuncto, quando idem defunctus nulla bona reliquit ex quibus possint fieri, non aliàs, vt post spin. de testam. tradit Gratian. loc.cit.nu.29.& ratio diuersitatis quare successor in beneficio teneatur ad impensas funeris etiam prædecessore relinquente bona, non autem successor in fideicommisso, feudo, & maioratu, ea est quia Clerici habent beneficia ex titulo oneroso, cùm beneficium detur propter officium c.fin. de rescript. in 6. quod consistit in laudibus diuinis, sacrificio missæ, & sacrorum administratione. Garz. de benefic.part.1.cap.2.num.60.iccirco tanquàm in

seruientes altari, debent de altari viuere & mori c.cum secundum, de præbend.

76 Declaratur tamen, & limitatur alio modo hæc extensio, vt ea procedat & vera sit quoad expensas concernentes solatium seu remediũ animæ defuncti, vt sunt impensæ quæ fiunt circa clericos confluentes ad officium, & exequias sepulturæ; in quibus etiam habenda est consideratio facultatum ecclesiæ, quia successor non tenetur ad excessiuas l.at si quis.§.debet.ff.de relig.Gemin.cons.1.num.7.non autem procedit quoad expensas, quæ fiunt ad consolationem vel pompam viuorum, vt magni apparatus funerum in vestibus lugubribus, constructione sepulturæ prætiosæ, & similibus, quia huiusmodi generis expensarum onus spectat ad hæredes, non ad successorem in beneficio. Abb.in d.quæst.3.dub.1.& in d.cap.vt prætéritæ, num.6.de elect.Petr.Rebuff.in suo Enchiridio iud.Ecclesiast.not.159.Capic.d.decis.84.Ioan.Franc.Pauin.in tract.de off.& potest.cap.sed vacant.quæst.8.part.2.princ.num.28.refert, & sequitur Aufrer.in addit.ad Capell.Tholos.decis.498.Redoan.de spol.quæst.10.num.38.

77 Declaratur secundò huiusmodi extensio, vt non habeat locum quando Episcopus elegit sibi sepulturam extra suam diocesim, vel Prælatus inferior extra suam Ecclesiam, tunc enim si habet bona patrimonialia, exceptis exequijs in eius Ecclesia celebrandis: aliæ expensæ fiendæ in funere deferendo ad sepulturam electam transeunt ad hæredes, non ad successorem, quia quodammodo iniuria irrogatur propriæ dioecesi, & Ecclesiæ arg.not.in c.1.de sepult.& in cap.bonæ rei.& cap.apostolicæ.de donat.vbi permittitur donatio p magnificãdis sepulturis in Ecclesia dioecesis, secus extra Ecclesiam, & sic declarat idẽ Abb. in d.quæst.3.dub.1.num.9.versic.alia; Contrarium tamen, quod scilicet successor teneatur ad omnes expensas etiam pro sepultura electa extra dioecesim, vel Ecclesiam; consuluit Gemin.cõs.1.sed certè opinionem Abb. veriorem esse credo, quia expensæ, quæ fiunt in funere deferendo non sunt necessariæ, neque concernentes remedium animæ, ideoq; non spectant ad successorem in beneficio sed ad hæredes defuncti, vt in præcedenti declaratione dictum est.

78 Extenditur sextò quia debita dicuntur cõtracta in vtilitatem Ecclesiæ, & consequẽter onus illa soluendi transit ad successorem, etiã quando contracta sunt pro nutrimentis animalium, & alimentis seruorum necessariorũ, imò etiam si potuissent parcius viuere, & vixerint lautius. Inn.in cap.quod quibusdam de fideiuss.Calder.cons.1.de solut.

79 Extenditur septimò hæc vndecima ampliatio, vt locum habeat etiam in expensis factis circa prouisionem, & impetrationem dignitatis, vel beneficij ac expeditionem Bullarũ: quocirca Abb.in d.quæst.3 dub.2.qui disputat illum articulum ad vtramque partem, constituit tres casus. Primus quando quis iuit ad curiam principaliter ad dignitatem vel beneficium impetrãdum, & Papa sibi prouidit ad suam postulationem; secundus quando iuit alia de causa, sed precibus suis intercedentibus obtinuit dignitatem, vel beneficium; Tertius quãdo Papa sibi prouidit motu proprio: & illum refert, ac sequi videtur Redoan.de spol.quęst.10.num.37.& Grilenz.cons.112. num.15.Sed Calder.consil.2.de solut.aliter distinguit, quod aut quis electus, vel postulatus est, & prosequitur suam electionem, vel postulationem, & tunc ad successorem transeat onus soluendi sumptus factos pro tali causa, dumtamen sint moderati; Aut non fuit electus vel postulatus, sed ipse impetrauit dignitatem, vel beneficium à Papa, & in prosequenda sua impetratione fecit expensas, & tunc onus soluendi tales expensas non spectat ad successorem: & Federic.de Sen.cõsil.119.num.1.indistinctè dicit onus soluendi & repetendi expensas factas pro deffensione electionis & confirmationis concernentis vtilitatem ecclesiæ spectare ad ecclesiam & successores, idemque post alios per eum relatos, tradit Socin.cons.15.num.28.& consil. 29.nu.2.vol.1.sequitur Surd.cons.333.nu. 30.vol.3. Ego autem sic distinguo quòd aut quis gerit negotium Ecclesię, puta quia acceptauit Ecclesiam, vel ad illam fuit electus, & postulatus ex sola obedientia superiorum, vel pro vtilitate, seu necessitate eiusdem Ecclesię principaliter considerata, Et tunc expensę huiusmodi spectant ad ecclesiam & successorem, non autem ad hęredes ipsius prouisi.d. cap.1.de solut.cap.1.de deposit.c.dilecti.de for.compet. Aut gerit negotium suum proprium, puta quia illam acceptauit, vel ad illã fuit electus, & postulatus voluntariò ac nulla necessitate, vel vtilitate Ecclesię cogente, & onus talium expensarum non ad successorem in beneficio, sed ad eius hęredes pertineat ex deductis per Calder.d.cons.2.vers.aut non fuit electus.de solut.& sic videtur sentire Bald.cons.298.num.5.lib.1.

80 Extenditur octauò locum habere in pœna com-

commissa contra prędecessorē, quia hęc transit ad successorem, si ipse prędecessor tenebatur nomine prelaturę; sed si tenebatur nomine proprio ex proprio delicto, tunc successor non tenetur, nisi quatenus ad eum peruenit, & sua Prelatura est locupletata. Bart. in l. 1. nu. 5. ff. de priuat. delict. per not. in cap. cum dilectus. de ordin. cognit. Bertach. de Episc. 4. part. lib. 4. nu. 187. vers. ad pęnam, Iare Menoch. de recuper. possess. remed. 9. nu. 101. & seqq. & facit tex. in c. delictum. de reg. iur. in 6.

81 Extenditur nonò huiusmodi vndecima ampliatio vt etiam procedat in expensis, in quibus clericus litigando pro deffensione iurium Ecclesię condemnatus fuit, onus enim illas persoluendi transit in successorem, quia soluendę sunt de redditibus beneficij per ea quę dicit Hostiens. in c. repręhensibilis. & ibi Abb. num. 20. 21. de appellat. & refert Redoan. de spol. quęst. 10. num. 12. id tamen locum habet, quando prędecessor habebat iustā causam litigandi, secus si calumniosè litigasset. l. non est ignotum. vbi glos. C. de administrat. tut.

82 Et quod dicitur de onere soluendi expensas factas per prædecessorem, idem est de iure eas repetendi ab aduersario eiusdem prædecessoris; namquè si prædecessor litigauit pro iuribus & interesse Ecclesiæ & eius aduersarius condemnatus fuit in expensis, eęquè ipsi prædecessori solutæ non fuerunt, tunc deberi tur suo successori, & ius eas exigendi ad ipsū successorem transit, non ad hæredes predecessoris: sic decisum est à Rot. Rom. decis. 761. & decis. 809. par. 1. diuers. quam sequitur Surd. cons. 333. num. 56. vol. 3. & mouetur Rota ex ea ratione, quia huiusmodi expensę pręsumuntur factę ex redditibus Ecclesię cuius erat administrator l. nesĕnius, & ibi DD. ff. de negoc. gest. Crauet. cōs. 129. num. 3. iccirco ęquiparantur meliorationibus factis in rebus eiusdem Ecclesiæ, quæ licet sint suæ in vita, tamen de his testari non potest c. fin. de pecul. cleric. nā vtilitas annexa rebus Ecclesiasticis cedit Ecclesiæ. Anch. in d. c. fin. nu. 2. & ibi Imol. num. 3. Alia ratio considerari potest, quia sicut successor tenetur soluere expensas litis, quas prædecessor soluere tenebatur, pari modo consequi debet expensas, quas idem prædecessor consequi poterat, vt lucri & damni sit par ratio. §. illud. Inst. de societ. & eum sequantur commoda, quem sequuntur incommoda. l. secundum naturam ff. de reg. iur.

Declaratur autem ista extensio in ea parte qua dicitur successorem posse repetere ab aduersario prædecessoris expensas litis per eundem prædecessorem factas, vt procedat quando sumus in dubio, ex quibus bonis factæ sūt expensę prædictę, an scilicet ex bonis Ecclesię & beneficij, an ex bonis proprijs, stante quod in dubio præsumitur quod sint factæ de bonis Ecclesiæ, & consequenter spectent ad ipsam Ecclesiam, & successores, sic enim in his terminis loquitur Rot. d. decis. 761. nu. 2. & 3. & Surd. d. cons. 333. num. 59. & 60. secus autem est, quando constat eas factas non esse de bonis eiusdem Ecclesię, quia tali casu ipsarum repetitio nō spectat ad successorem, sed ad hęredes ipsius prędecessoris, quia etiā melioramenta, quę facta non sunt de bonis ecclesię sed de alijs bonis proprijs non remanent Ecclesię sed spectant & transmittuntur ad hęredes c. 2. 12. q. 4. Abb. in c. fin. num. 2. de pecul. cleric. Ias. in l. si non sortem. §. si centum. num. 10. vers. amplia. ff. de condict. indebit. Boer. decis. 44. num. 14. Afflict. in cap. 1. §. si vasallus. num. 15. tit. hic finit. lex. Gars. de expens. & melior. cap. 11. num. 72. Idquè procedit etiam si ipsę expensę essent factę ex fructibus eiusdem ecclesię, vel beneficij iàm collectis, & exactis per eundem prędecessorem, namquè huiusmodi fructus exacti, facti sunt sui proprij, adeò vt secundum veriorem opinionem transmittuntur ad hęredes pro rata temporis quo vixit idem prędecessor Couar. var. resol. lib. 1. cap. 15. nu. 12. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 11. nu. 4. Garz. de benefic. par. 2. cap. 1. num. 96. & seqq. cum alijs quos ipse recenset; & ex Bulla Iulij. 3. transmittuntur ad eosdem hęredes in totum, & sic perinde est ac si essēt factę de bonis proprijs. Surd. d. cons. 333. num. 34. vol. 3. & hanc eandem opinionem, quòd expensę huiusmodi debeātur hęredibus prędecessoris, non autem successoris tenuit & melius eadem Rota decis. 777. d. part. 1. diuers. quamuis postmodum contrarium dixerit in d. decis. 809.

83 Extenditur decimò, vt etiam procedat in decimis, & collectis, ac alijs oneribus realibus decursis tempore præcessorum, & non solutis ab eis, quamuis fructus beneficiorum perceperint; nàm etsi ijdem præcessores perceptores fructuum, & eorum hęredes cōueniri possint. Gemin. in c. præsenti, §. porrò. num. 4. & ibi Franc. num. 3. de offic. ordin. in 6. idem Gemin. cons. 3. Put. decis. 40. lib. 3. Ferret. cons. 317. num. 3. nihilominus conueniri possunt etiam successores in beneficijs ad electionem

actoris

actoris & consequenter onus illas soluendi ad eosdem successores transit. l. Imperatores. ff. de public. & vectig. Ioan. And. in c. non est in mora. nu. 6. de reg. iur. in 6. Gemin. d. cons. 3. in princ. & in fin. Franc. in d. §. porrò. num. 3. vers. & aduerte. Federic. de Sen. cons. 209. num. 6. & cons. 81. Cardin. in clem. 1. num. 6. de censib. Bellenz. in suo tract. de subsid. carit. quæst. 45. vers. fateor tamen. Butr. cons. 60. Riccius in sua praxi ciuil. resolut. 57. Verum est tamen quòd ipsi successores conuenti habent regressum, & repetitionem ab eisdem præcessoribus, & eorum hæredibus ratione temporis, quo fructus perceperunt; vt per Ioan. And. & Franc. & Federic. de Senis in loc. cit. & Gemin. in d. cons. 3. in fin. & Paris. de confident. quæst. 35. nu. 50. quod intellige, si ipsi præcessores potuerunt soluere ex fructibus beneficij, & non soluerunt vt dicam num. 88.

84 Extenditur vndecimò, vt quod dictum est supra nu. 83. de decimis, & collectis, idem sit quoquè de pensionibus Ecclesiasticis Franc. in d. §. porrò. num. 4. Gigas de pension. quæst. 39. & quæst. 43. Ludouis. decis. 507. nu. 1. & 2. cũ alijs quos allegat Garz. de benefic. part. 1. cap. 5. num. 191. quod quidem licet verum sit de iure, tamen secus est de stilo, namquè secundùm stilum in omnibus curijs obseruatum actio contra successores est subsidiaria, ità quod agi non potest contra eos pro pensionibus decursis tempore præcessorum, nisi factis prius diligentijs contra ipsos præcessores vel eorum hæredes, de quo stilo multipliciter testatur idem Garz. de benefic. d. part. 1. cap. 5. num. 199. & seqq. cum concordantibus quos ipse recenset, & Ludouis. d. decis. 507. num. 3. & ibi addent. num. 7. & Cocin. decis. 327.

85 Extenditur duodecimò hæc vndecima ampliatio, vt locum habeat etiam in debitis contractis ex causa studij pro alimentis, & vestibus studentis, namquè onus ea soluendi transit ad successorem in beneficio, vt voluit Ferret. cons. 256. num. 8. quod quidem dictum ego non approbo, nisi cum distinctione superius tradita in expeditione Bullarum nu. 79.

86 Extenditur decimotertiò, vt procedat quoquè in debitis contractis pro se deffendendo & purgando à calumnia & infamia sibi inflicta. Socin. cons. 29. num. 2. vol. 1.

87 Declarantur primò hæc vndecima ampliatio, & illius extensiones, vt tunc demum successor in beneficio teneatur ad solutionẽ præmissorum, si eidem successori supersint fructus vt viuere possit arg. c. 2. c. cum secundum c. extirpandæ. de præbend. & c. Odoardus. de solut. c. diaconi. 93. dist. l. Miles. l. item miles ff. de re iud. Ripa in l. obligatione num. 46. in fin. ff. de pignor. Ferret. cons. 317. nu. 3. Hinc Rota penes Ludouis. d. decis. 507. nu. 5. post aliam decisionem ibi adductam, & per tex. in d. c. cum secundum. c. extirpandæ. de præbẽd. declarauit successorem in beneficio non teneri ad pensiones decursas tempore præcessoris; nisi imprimis & ante omnia deducta congrua ex redditibus ipsius beneficij pro eodem successore iuxta dispositionem Conc. Trident. cap. 13. vers. ad hæc. sess. 24. de reformat.

88 Declarantur secundò hæc ampliatio, & omnes illius extensiones, quia si præcessor qui debita contraxit, potuit ea soluere ex fructibus beneficij, & non soluit, vt forsam ampliaret patrimonium vel eos in malos vsus cõsumeret, tunc successor pro rata temporis fructuum perceptorum habet repetitionem ab eodem præcessore si viuit, puta quia est ad aliam Ecclesiam translatus, vel ab eius hæredibus si est mortuus. At si debita non fuerunt contracta per ipsum præcessorem immediatum, sed per alium mediatum, tunc repetitionem habet à præcessore mediato qui debita contraxit vel ab eius hæredibus, non ab immediato vel hæredibus suis Paul. de Castr. in l. deducta. §. qui post per illum tex. in lect. Bononiens. prout refert Alex. ibi nu. 4. ff. ad Trebell. & Boer. decis. 204. num. 49. & 50. Ioan. And. in c. non est in mora num. 6. de reg. iur. in 6. Gemin. cons. 3. & sic etiam sentit Caccialup. de pension. quæst. 11. & ratio quare competat repetitio à præcessore, vel eius hæredibus quando ex fructibus beneficij perceptis potuit soluere debita per eum contracta, & ea non soluit, illa est quia fructus Ecclesiæ sunt deputati pro incumbentibus oneribus illius anni. c. fin. §. porrò. vbi Gemin. nu. 4. & Frãc. num. 2. de offic. ordin. in 6. sic etiam vsufructuarius tenetur ad onera occurrentia tempore vsufructus. l. hactenus. l. si pendentes. §. si quid. ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat. idẽ est de marito pro oneribus incumbentibus fundo dotali. l. neque. ff. de impens. in rebus dotal. fact. & in emphiteota Bald. in l. 1. num. 4. vers. sextò. & late Ias. num. 30. C. de iure emphitcot.

89 Declaratur tertiò ampliatio ista locum nõ habere, quando Ecclesia habet bona, & redditus separatos sufficientes pro eius sustentatione, vel sustentatio ipsius Ecclesiæ ex consuetudine vel contractu spectat ad populum; siue

siue ad alium: hoc enim casu successor ad debita contracta per praecessorem etiam pro necessitate vel vtilitate Ecclesiae non teneretur: Sic colligitur ex Cap. Tholos. decis. 499. & expresse tenet Nauarr. de spol. cleric. §. 10. sub num. 7. vers. secundo.

90 Declaratur quarto, quia si sacerdos vel Prelatus contraxisset debita pro alia causa nō concernente seruitium Ecclesiae, beneficij, vel personae suae, puta pro causa sui patrimonij vel alia simili; tunc ad huiusmodi debita non esset obligatus successor in beneficio, nec ideo ad eundem successorem transiret onus ea soluendi l. prouidendum. C. de decurion. lib. 10. glos. vlt. in c. 1. de solut. & ibi Abb. nu. 1. in fin. Ioan. And. in c. ex praesentium. nu. 1. & Abb. num. 4. de pignorib. vbi cum hoc dicto testatur transire communiter Doctores. Rot. decis. 705. num. 2. part. 1. in recent. & decis. 778. num. 2. part. 2. eod. in recent. & Redoan. de reb. eccles. non alien. quaest. 57. nu. 10. & de spol. quaest. 10. num. 23. vers. stantibus.

91 Declaratur quinto haec vndecima ampliatio, vt non procedat in debitis voluntarijs, successor enim ad debita voluntaria praecessoris non tenetur. glos. vlt. in c. 1. & ibi Abb. & communiter Doctores. de solut. & in c. ex praesentium, de pignorib. Put. decis. 43. num. 3. lib. 2. Paris. de resignat. lib. 1. quaest. 16. numero 52.

93 Ampliatur duodecimo casus iste principalis, vt generaliter procedat in omnibus factis & contractibus Praelati, vel Rectoris ecclesię, nam etiam facta & contractus Praelati obligāt successores in beneficio, & ad eos transeunt cum distinctione tamen infrascriptorum casuum.

Primus casus est quoad facta & contractus in quorum actu interuenit autoritas superioris, & ista facta, istique contractus obligant etiam successores, eos ligant, & ad eos transeūt l. quoties. ff. de acquir. haered. ad hoc tex. in c. 1. in fin. de transact. & in l. 1. §. omnia. C. de veter. iur. enucleand. diuersimode tamē autoritatem ipsam superioris accipiendo, quia quoad casus comprehēsos in extrauag. Paul. 2. incipien. ambitiosae. de reb. eccles. nō alien. inter comm. videlicet alienationem bonorū Ecclesię, pactum per quod transfertur eorum dominium, concessionem, hypothecam, locationem & conductionem vltra triennium, infeudationem, & cōtractum Emphiteoticum: ex forma eiusdem constitutionis (vbi ea seruatur & recepta est) requiritur autoritas apostolica, sine qua non potest Praelatus se, vel successores obligare, siue eis pręiudicium facere; quo vero ad alios casus non comprehensos in ipsa constitutione, vel etiam quoad cōprehensos in ea, vbi illa non seruatur, nec recepta est, sufficit autoritas Episcopi auth. hoc ius. & ibi glos. in verb. ordinatur C. de sacros. eccles. §. hoc ius. 10. q. 2. c. Abbatibus 12. q. 2. c. in venditionibus 17. q. 4. siue alterius pręlati pro diuersitate casuum, vt per eundem Redoan. de reb. eccles. nō alien. q. est. 41. per tot. iunctis tamen alijs solemnitatibus requisitis ex dispositione cap. sine exceptione. 12. q. 2. videlicet quod vltra consensum Episcopi adhibeatur quoque tractatus, & consensus capituli, de quibus erudite disserit Rebuff. de alienat. rer. eccles. aduertendo quod licet huiusmodi solemnitates in interpositione autoritatis Episcopi, vel alterius Pręlati inferioris à Papa necessarię sint; non tamen necessarię sunt in interpositione autoritatis Papę, sed sola eius autoritas supplet illarum defectum: Abb. cons. 41. num. 3. lib. 1. Dec. consil. 361. Gemin. cons. 48. nu. 9. Roland. consil. 15. nu. 5. vol. 1. Surd. cons. 149. num. 9. vol. 2. Rota decis. 95. part. 2. diuers. & decis. 625. num. 3. part. 1. in recent.

94 Secundus casus est quoad facta, & contractus confirmatos post actum ex interuallo, & isti in vim huiusmodi confirmationis efficiūtur reales, & ad successores transeunt, eosquè ligant & afficiunt c. veniēs. & ibi glos. in verb. confirmatam, & Doctores de transact. glos. in c. ex multiplici. in verb. eandem. de decim. Socin. sen. cons. 34. num. 3. vers. & ista doctrina, vol. 3. addit. ad Rot. decis. 2. de confirmat. vtil. vel inut. in nou. Roland. consil. 86. num. 37. lib. 1.

95 Declaratur tamen iste secūdus casus quia ad effectum vt confirmatio valeat, & factum vel contractum personalem faciat esse realē, ac transibilem ad successores in beneficio, requiritur quod ea adhibita sit à Papa, non ab alio inferiori: sic decidit cap. Tholos. decis. 98. post collect. in d. c. veniens. de transact. & ratio est quia autoritas in confirmatione interponitur ex post facto, & super actu iā nullo, quo casu requiritur autoritas suprema, cū de nihilo fiat aliquid. glos. in d. c. veniens: in verb. confirmatam vbi Doctores: hinc videmus quod si autoritas Episcopi adhibeatur ex interuallo, non in ipso actu, actus non tenet l. obligari. §. tutor. ff. de aut. tut. §. tutor. in stit. de aut. tut. l. si quis mihi bona. §. iussum. vbi glos. in verb. profecto. ff. de acquir. haered.

Innoc.

Innoc. in c. cum consuetudinis de consuet.

96 Declaratur secundò, quia nō sufficit quod ipsa confirmatio adhibita sit in forma cōmuni, sed requiritur quod sit facta ex certa scientia. glos. in d. c. veniens. in verb. confirmatam. & ibi Hostiens. & Innoc. Abb. cons. 62. nu. 4. vers. secundo, lib. 1. & licet etiam in confirmatione ex certa scientia insurgat adhuc alia difficultas, stante quod certa sciētia supplet defectum solemnitatis tantùm, non autem defectum potestatis actum gerentis, vel alterius substantialitatis. Bart. in l. si constat. num. 2. ff. de appellat. Archid. in c. cenomanensem. nu. 1. dist. 56. Rot. decis. 2. de confirmat. vtil. vel inut. in nou. nihilominus si verè constat interuenisse certam scientiam defectus potestatis, siue substantialitatis, superioremque confirmantem sciuisse, & intellexisse defectū, tunc confirmatio supplet etiam defectum ipsius potestatis siue alterius cuiuscunque substātialitatis sic post Gemin. respondet Felin. in c. 2. num. 41. de rescript. Brun. cons. 87. nu. 19. & seq. Gabriel in tit. de clausul. conclus. 1. num. 48. Rot. decis. 455. nu. 4. part. 1. diuers.

97 Tertius casus est quoad facta & contractus factos à Prælato habente administrationem Ecclesiæ, & sub nomine Ecclesiæ, ac pro necessitate vel vtilitate eiusdem Ecclesiæ; & isti dicuntur esse reales, & nocent ac præiudicant successoribus, eos obligant & ad eos trāseunt glos. in c. fin. in verb. terminum. ne prælat. vic. suas. Alex. cons. 160. num. 4. lib. 6. Anchar. cons. 116. Paul. de Castr. cons. 2. num. 3. & seq. lib. 1. Abb. quæst. 3. dub. 5. Bald. in l. prætor ait. num. 1. vers. secundus casus ff. de edend. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 15. num. 6. Milis in verb. locatio. Gemin. cons. 17. nu. 9. & seqq. Rot. decis. 70. num. 4. part. 1. in recent. Redoan. de reb. Eccles. non alien. quæst. 57. nu. 29. & 65. cum seqq.

98 Ampliatur hic tertius casus, quia facta & contractus huiusmodi transeunt in successores cum omnibus suis qualitatibus, non solùm quoad substantiam, sed etiam respectu renunciationis fori, vel alterius priuilegij c. dilecti. vbi Doctores. de foro compet. Bald. in cap. 1. num. 4. qui success. feud. dare tenen. Bertach. de Episc. 4. part. lib. quarti nu. 187. Ex hoc igitur casu sic firmato, quod factū, vel contractus prædecessoris his tribus requisitis simul concurrentibus, dicitur esse realis, & transit ad successores in beneficio, nempe quod factus sit ab habente administrationem Ecclesiæ, & nomine Ecclesiæ, ac pro necessitate vel vtilitate eiusdem Ecclesiæ.

99 Infertur primò quod si factum vel contractus factus est nomine proprio, non nomine Ecclesiæ, tunc est personalis etiam si factus esset à Prælato vel Rectore habente administrationem Ecclesiæ, & in necessitatem vel vtilitatem eiusdem Ecclesiæ, & durat vita ipsius Prælati, siue Rectoris tantū durante nec obligat successores in beneficio, nec ad eos transit Inn. in d. c. fin. ne prælat. vic. suas. Bald. in sua margarit. in verb. prælatus. Gemin. cons. 17. num. 9. & seq. Redoan. de reb. Eccles. non alien. quæst. 57. num. 29. ad hoc facit tex. in c. quoniam Abbas. de offic. deleg. c. si gratiose. de rescript. in 6. Hinc receptum est officium notariatus concessum alicui ad eius vitam ab Episcopo vel alio officiali, nomine suo proprio non nomine Ecclesiæ non afficere, nec obligare successorem Afflict. decis. 101. & de mente Rotæ Rom. tradit. Gratian. discept. Forens. cap. 167. num. 1. & seqq.

100 Infertur secundò quòd factum vel contractus factus à Prælato, vel Rectore non habente administrationem Ecclesiæ pariter personalis est etiamsi factus sit nomine eiusdem Ecclesiæ & in eius vtilitatem adeò vt successor non tenetur, nec obligatur, sed durat vita eiusdem Prælati siue Rectoris tantùm durante, nam cum ipse non habeat auctoritatem, nō potest Ecclesiam, vel successorem sua auctoritate obligare c. veniens. & ibi glos. in verb. confirmatam. Host. Innoc. & Abb. num. 2. & cæteri Doctores. de transact. Bald. in l. prætor ait. nu. 1. vers. & prædicta ff. de edend. Socin. cons. 34. nu. 3. vers. & ista doctrina vol. 3.

Declaratur hæc illatio, quia successor non obligatur quoad illum respectum, vt contra eum agi possit ex illo facto vel contractu, non autem quoad effectum, vt agi non possit contra eum actione de in rem verso, nam licet successor non teneatur ex illo contractu, tamen probata versione in vtilitatem Ecclesiæ tenetur de in rem verso. c. quod quibusdam. & ibi glos. pen. & Inn. num. 4. Hostiens. col. 3. & Abb. num. 12. de fideiussor. non enim debet Ecclesia locupletari cum alterius iactura l. nā hoc natura. ff. de condict. indeb. & si aliquid de meo peruenit ad eam, bonum & æquum est vt illud mihi reddat l. si & me, & titium. ff. si cert. pet. nec aliquid deperit Ecclesiasticis libertatibus, si quæ sunt aliena reddantur. c. generalis. in fin. 54. dist.

101 Infertur tertiò ex isto tertio casu, quod factum vel contractus qui Ecclesiæ præiudicialis & damnosus est, vel alio modo est nullus, nunquam obligat successores, nec ad eos transit c. 2.

sit c. 2. de precar. c. si quis presbiterorum. de reb. Eccles. non alien. c. quod quis. 35. q. 9. Gemin. d. cons. 17. num. 9. Gabriel. cons. 83. nu. 20. post mediũ. vol. 1. Rebuff. de alien. rer. Eccles. nu. 104. vers. secundò. Rota decis. 659. num. 7. part. 2. in recent. Redoan. de reb. Eccles. non alien. quæst. 57. num. 67.

102 Declarantur primò iste tertius casus, & illius illationes, vt in mutuo vltra præmissa requiratur etiam quandoquè probatio versionis in vtilitatem Ecclesiæ. Menoch. de arbitr. cas. 432. qui materiam per plures casus distinguit: & eadem probatio versionis vltra ea requiritur etiam in deposito, aliàs successor vel Ecclesia non obligatur c. 1. de deposit.

103 Declarantur secundò, quia Prelati dicuntur habere administrationem, & sunt legitimi administratores suarum Ecclesiarum, & monasteriorum, ac Congregationum c. edoceri. de rescript. c. cum deputati. de iudic. Rot. decis. 3. num. 2. de confess. in nou. Bellam. decis. 695. num. 2. & generaliter qui habent curam animarum, vel aliquod beneficium in titulum dicuntur habere administrationem. Gemin. in c. præsenti. nu. 14. de offic. ordin. in 6. Ias. cons. 75. num. 6. lib. 3. qualem quidem non habent Canonici sine interuentu Capituli, hi enim talem administrationem non habent, vt possint præbendam, vel successorem obligare Inn. in c. fin. ne prælat. vic. suas. Abb. in c. ex literis. num. 7. de probat. Bald. in l. prætor ait. num. 1. vers. secundo casu. ff. de eden. & in c. 1. num. 5. qui success. feud. dar. teneant. & in Margar. in verb. Prælatus. Rot. decis. 1. de locat. in nou. Bertachin. de Episc. part. 4. lib. 4. quæst. 54. num. 186.

104 Declarantur tertiò, nam factum vel contractus dicitur esse factus nomine Ecclesie, quando expressè dictum est ad l. continuus. §. cum ita. ff. de verb. obligat. vel quando factus est super bonis eiusdem Ecclesiæ l. post mortem. §. tutor. & ibi Bart. nu. 2. & l. fin. ff. quand. ex fact. tut. in specie Socin. d. cons. 34. nu. 3. vol. 3. vel quãdo facta est mẽtio beneficij, seu prelature l. fin. ff. de instit. action. idẽ Socin. d. cõsil. 34. nu. 3. vers. tertiò. vol. 3. si autẽ expressũ est quoque nomem propriũ, tũc attenditur illud quod præcedit, vt dicã in cas. 51. nu. 16.

105 Declaratur quartò iste tertius casus, vt locum habeat, quando facta, & contractus erãt perfecti, & absoluti de tempore præcessoris; aliàs enim si de eo tempore absoluti, & perfecti non fuissent, non tenerẽtur successores implere, nec onus implementi ad eos transiret, attento quòd ex contractu non perfecto, nec absoluto agi nõ potest, imo pænitentiæ tũc locus est. l. cõtractus. C. de fid. instrumẽt. & idẽ generaliter est, qũ factum, & cõtractus aliqua de causa non valet. c. 2. de præcar. l. pacta quæ contra. C. de pact. l. non dubium. C. de legib.

Quartus est casus quoad facta, & contractus factos sine autoritate superioris, & sine confirmatione Apostolica, ac sine interuentu trium requisitorum præcedentis tertij casus; sed cum vtilitate Ecclesiæ, vtrum scilicet huiusmodi contractus ob eorum vtilitatem & fauorabilitatem teneant, & consequenter transeant ad successores quamuis sine solemnitatibus; hunc casum tractant ex professo Cæuall. comm. opin. quæst. 675. & Redoan. de reb. Eccles. non alien. quæst. 20. nu. 174. & seqq. & quæst. 51. cap. 7. Gutier. pract. quæst. lib. 2. quest. 22. nu. 9. & Sarmient. de reddit. Eccles. cap. 2. nu. 1. & seqq.

Pro negatiua enim quod non valeant, nec ideo ad successores transeant, consideratur quod hæc solemnitas confirmationis Apostolicæ vel autoritatis superioris inducta est pro forma non solùm ex dispositione dictæ constitutionis ambitiosæ: sed etiam attenta dispositione iuris antiqui in c. abbatibus. c. placuit. c. sine exceptione 12. q. 2. c. in venditionibus. 17. q. 4. c. nulli. de reb. Eccles. non alien. ob id sola vtilitas contractuum sine solemnitate nõ facit eos validos, siue loquamur in terminis dictæ constit. ambitiosæ, siue in terminis iuris antiqui, quod erat ante ipsam constitutionem; prout sic voluerunt. Bart. in l. cum hi. §. eam. num. 3. & ibi Iacob. Butr. Alberic. Bald. Ang. Fulgos. Paul. de Castr. & Ias. ff. de transact. idem Bald. in c. 1. eod. tit. & in l. fin. §. necessitate. num. 17. C. de bon. que liber. & Ias. in l. contra iuris. nu. 9. ff. de pact. vbi de communi. Felin. in c. causam. il. 1. nu. 8. de iudic. Roland. cons. 99. num. 33. & seqq. lib. 1. Redoan. de reb. Eccles. non alien. quæst. 20. nu. 205. & quest. 51. cap. 7. nu. 21. cum alijs quos citat Cæuall. d. quest. 675. num. 13.

Pro affirmatiua vero militat exemplũ minoris, valet namquè liberatio facta ad vtilitatem minoris sine tutoris autoritate l. 2. & ibi glos. ff. de acceptilat. & pariter valet sententia lata ad fauorem procuratoris minoris per eum constituti sine autoritate curatoris. l. nõ eo minus C. de procurat. iura enim nolũt nisi effectum ad finem. l. 1. §. inde. ff. de oper. nou. nunc. & hãc partem tenet glos. in d. l. cum hi. §. eam. in verb. alimentarius. ff. de transact. Bald. in d. l. contra iuris. num. 2. ff. de pact. Barbat. cons. 60. vol. 3. Corsett. sing. incip. pupillus.

lus. Rebuff. de alien. rer. eccles. num. 34. cum multis alijs relatis per Redoan. de reb. eccles. non alien. d. quæst. 20. num. 174. & seqq. Cæuall. d. quæst. 675. num. 1. vsque ad num. 12. & per Guttierez, & Sarmient. in locis cit.

Vera igitur & recepta istius casus resolutio hæc est, quòd huiusmodi facta & contractus sine solemnitatibus, quamuis ecclesiæ vtiles sint tamen mero iure non tenent, & ità procedunt deducta pro negatiua; sed si eadē ecclesia velit eos habere ratos, sustinentur; & hoc modo procedunt deducta pro affirmatiua: Nam quod ecclesia possit contractus qui nulli sunt ob non seruatas has solemnitates ratificare sic decidit tex. in c. si qua de rebus. 12. q. 2. vbi Episcopus habet in electione, an vtilem venditionem bonorum ecclesiæ sine solemnitate factam velit habere ratā, vel potius rescindere; sic etiā suadet ratio, quia hęc solemnitas introducta est fauore ecclesiæ, ob id non est retorquenda in eius damnum l. nulla. ff. de legib. l. quod fauore C. eod. tit. & sic tradunt in specie Innoc. in c. 1. in princ. de his quæ fiunt à prael. & ibi Abb. nu. 6. Ruin. cons. 35. num. 31. vol. 1. Dec. in c. quæ in ecclesiarum nu. 9. de cōstitut. Crescēt. decis. 1. de locat. Put. decis. 310. lib. 1. Mātic. decis. 201. nu. 1.

106 Ampliatur decimotertio casus principalis vt locum habeat etiam in onere soluendi debita contracta per Principem, vel Regem, & facio duos casus: Primus est quando debita contracta sunt ex causa concernente vtilitatem, vel necessitatem Principatus, vel Regiæ Coronæ, & tunc onus istud transit ad successorem in Principatu, vel Regno, ità quòd idē successor ad illorum solutionem tenetur. Purpurat. consil. 17. & cons. 20. Tiraquel. de iur. primogen. quæst. 35. num. 25. 26. Peregrin. cons. 1. num. 45. vol. 2. & cons. 9. num. 8. vol. 3. cum alijs per eum adductis facit tex. in l. ciuitas. ff. si cert. pet.

107 Declaratur, quia probanda est versio in vtilitatem, vel necessitatem Principatus & Regni, nempe quod pecuniæ versæ sint in ipsam vtilitatem, vel necessitatem; quæ quomodo probetur, & cui incumbat onus probandi, distinguit per tres casus Peregr. de iure fisc. lib. 1. tit. 3. num. 81. vers. cum autem in vnum tamen concludentes, quia in substantia hoc dicit, quod quando constat de necessitate, vel vtilitate Status, Regni, siue Principatus, tunc onus probandi versionem in ipsas necessitatē vel vtilitatem non incumbit creditori, sed ei satis sit docere de necessitate vel vtilitate, & sic quod probatio non versionis in ipsas causas Principi successori incumbit; sed non recedatis à traditis per Menoch. de arbitrar. cas. 432. num. 18. & seqq. & num. 33. vsque ad finem.

108 Secundus casus est quando debita contracta sunt per Principem in causam suam propriam, & tunc aut successor est etiam heres prædecessoris, & tenetur ad solutionem æris alieni per ipsum prędecessorem contracti. l. 2. C. de hæredit. action. l. cum à matre. C. de rei vendicat. l. 3. C. de reb. alien. non alienand. cap. licet. de voto. Aut non est hæres, sed tantùm successor in Principatu iure sanguinis, & hoc casu ad solutionem non tenetur. l. 3. ff. de interd. & releg. l. prouidendum. C. de decurion. libro 10. Isern. in cap. 1. an agnat. vel fil. defunct. num. 1. & 3. Molin. de primog. lib. 1. cap. 10. num. 30. & lib. 3. cap. 6. num. 12. Rosentall. de feud. cap. 7. conclus. 21. num. 3. 4. 5. litera D. vbi alios allegat. Peregr. consil. 1. num. 47. & seqq. vol. 2.

109 Ampliatur decimoquarto casus principalis, vt procedat quoque in onere soluendi debita contracta per prędecessorē in feudo, quia si ipsa debita contracta sunt occasione feudi, puta pro illo bonificando, vel aliàs pro illius vtilitate vel necessitate, onus illa soluendi trāsit in successorem feudi Isern. in c. 1. num. 3. an agnat. vel fil. & ibi Afflict. num. 13. Bald. consil. 232. num. 2. lib. 3. Brun. cons. 104. Cranet. cons. 197. num. 1. Rosentall. de feud. cap. 7. conclus. 22. num. 21. & cap. 9. conclus. 15. num. 8. & 11. cum alijs per eum allegatis. Si autem ipsa debita non sunt contracta pro vtilitate vel necessitate feudi, distinguitur vt in pręcedenti casu, aut successor est hæres prędecessoris, & ad illum transit onus soluendi prædecessoris debita etiam si occasione feudi nō essent contracta l. cum à matre. C. de rei vendicat. l. 3. C. de reb. alien. non alien. l. siue possessio. C. de euiction. Aut non est hæres, sed successor tantum in feudo, puta quia feudum est ex pacto & prouidentia, tunc quia huius-

110 modi feudum obtineri potest sine qualitate hereditaria, imò hereditate prædecessoris repudiata Rosentall. de feud. capit. 7. conclus. 21. numero 3. 4. 5. litera D. vbi alios omnes recenset; non tenetur idem successor qui heres non est prædecessoris, debita per ipsum prędecessorem in non concernentibus vtilitatem, vel necessitatem feudi contracta persoluere; & ratio vna est, quia non consequitur feudum ab ipso prędecessore, sed ex tenore primę inuestiturę, ideo non debet obligari ob factum eius a quo nullum

lam commoditatis accepit.l.3.ff.de interd. & relegat.facit.l.ab eo. C. de fideicom.alia est,
111 quia onera hæreditaria sustinentur ab hærede vniuersali.l.ex facto.ff.de hæred.instit.l. quoties.C.eod.tit.sed successor in feudo non est successor vniuersalis,sed particularis,& de hoc quod successor feudi, qui hæres non est prædecessoris non teneatur ad eius debita, est casus in c. 1. in fin.an agnat. vel fil. & tenet Crauet.d.consil.197.num.1.Brun. cons. 18.num.13.Gaill. pract. obseruat. obseruat. 154.lib.2.cum pluribus allegatis per Rosentall.de feud.d.cap.7. conclus.21. numero 3. 4.5.

112 Ampliatur decimoquartò casus principalis vt etiam procedat in onere soluendi debita contracta in maioratu, vel primogenitura, pro cuius ampliationis plena dilucidatione duo casus distinguendi sunt.

Primus casus est de debitis contractis per eum,qui instituit maioratum,vel primogenituram;& tunc si institutio maioratus,vel primogenituræ facta est de vniuersa hæreditate, vel vniuersis bonis, successor siue sit mediatus, siue immediatus astrictus est ad soluendum debita contracta per eundem institutorem.l.2.C.ad Trebell.l.si quis seruum.§. fin. ff.de leg.2.ideo bona fideicommissi quæ prohibita sunt alienari,tamen propter debita eius, qui fideicommissum instituit, si alia bona libera non sufficiunt,alienari possunt.l.pater filium.ff. de leg. 3.l. cum fidei hæredis.ff. de fideicomm.libert.l.filiusfamilias.§.diui.il 2.ff.de leg.1.Ias.in authentica.res quæ.num. 2.C.comm.de legat. & in l. Marcellus.§. res quæ.num.3.ff ad Trebell.Gaill.pract.obseruat.lib.2.cap.137.nu.4.

113 Subampliatur primò ampliatio ista,vt procedat etiam si institutio maioratus, & primogenituræ facta sit de omnibus bonis,quia idẽ est,ac si facta esset de vniuersis bonis.l. nam quod.§. proinde. iunctis duabus.ll. seqq.l. si legatus.§.si quis bona.ff.ad Trebell.l.3.ff. de bonor. possess. Paul. de Castr. in l. si quis seruum.§.fin.num.4.ff.de leg.2.

114 Declaratur tamen ista subampliatio,vt locum habeat, quando talis institutio de omnibus bonis facta est in testamento,nam si facta esset in contractu, tunc successor non teneretur ad solutionem æris alieni.l. mulier bona. ff.de iure dot.l.subsignatũ.§.bona.ff.de verb. signif.idem Paul.de Castr.in d. l. nam quod. §.fin.num.2.ff.ad Trebell. Molin. de primogen.lib.1.cap.10.num.5.versic. quæ omnia; & ratio præmissorum est, quia institutio maioratus,vel primogenituræ facta in testamento de omnibus bonis importat vniuersitatem hæreditatis.d. §. proinde. cum alijs supra al-
115 legatis;hęres autem debita hæreditatis soluere tenetur. lib. 2. C. de hæred. act. l. 1.
116 C. si cert.petat. cum sim. cùm in eum transeant omnes actiones actiuę, & passiuę.l.hęreditas.ff. de reg. iur. l. nihil.ff. de verb. signif. l. hęres in omne ius.ff. de acquir. hęredit.In contractu verò non potest huiusmodi institutio importare hęreditatem,nec trãsmissionem onerum hęreditariorum, quia
117 hęreditas in cõtractu dari non potest.l.hęreditas.C.de pact.conuent.sed tantùm hoc importat, quod bona ipsa intelliguntur de his, quę supersunt deducto ęre alieno.d.l. mulier bona.ff.de iur.dot.

118 Subampliatur secundò procedere etiam si institutio facta sit de quota hęreditatis, hoc enim casu onus soluendi debita pariter transit ad successorem in maioratu, vel primogenitura pro rata hęreditatis.l. si quis seruum. §.fin.& ibi Bart.& Paul. de Castr. num.3. & alij omnes.ff. de leg. 2. l. 2. C. de hęredit. ation. Molin. in d. lib.1.cap.10. num. 7. & est
119 ratio,quia hęres,vel legatarius partis hęreditatis habetur loco hęredis vniuersalis, & in eum transeunt omnia onera actiua,& passiua. l.1.in prin.iũcta l.mulier.§.fin.ff. ad Trebell. l. fin. C. ad Trebell. Paul. de Castr. in d. l. si quis seruum.§.fin.num.3.ff.de leg.2. Molin. in d.lib.1.cap.10.nu.7.

120 Declaratur hęc secunda subampliatio, vt tunc demum vera sit,quando institutio maioratus,vel primogenitura facta est in testamento,secus si extra testamentum,cum onera hęreditaria non transeant, nisi mediante testamento.d.l.hęreditas.C.de pact.conuent.& sic in specie Molin.d.cap.10. nu.7.

121 Declarantur primò ampliatio ista.14.& illius subampliationes,vt procedant in suis terminis,quando scilicet facta est de vniuersa hęreditate,vel vniuersis bonis, vel de omnibus bonis, vel de quota hęreditatis; secus quando facta esset de quota bonorum, tunc enim successor non teneretur ad solutionem ęris alieni, quia in eum non transeunt actiones actiuę nec passiuæ.l.cum autem.ff. de leg. 2. Paul.de Castr. in d,l.si quis seruum.§.fin.nu. 3.ff.de legat.2.

122 Declarantur pariter & secundò, vt locum non habeant, quando institutio facta est de aliqua re certa,& particulari,namque hoc casu non tenetur successor ad debita soluenda,
123 qa onus æris alieni soluendi in successorem

certarum rerum non transit.l.1.§.si hæres.ff. ad Trebell.l.fin.in fin.ff.de vsufruct.legat.& ibi Bart. num. 1. Ang. cons.117. in princ. & est communis, ac frequentissima omnium sententia, vt attestatur Couarr. variar. resolut. lib.2.cap.2.vers.prima conclusio, Crass. in §. legatum num.3.& licet primogenitus teneatur ad solutionem æris alieni pro portione primogenituræ. Ioann.de Cirier.de primogen. lib.2.quæst.5.Tiraquel. de primogen.quæst. 35.num.27.28.Boer.decis.204.num.41.hoc procedit respectu hæreditatis, non autem respectu primogenituræ simpliciter, secundùm eundem Tiraq.d.quæst.35.num. 10. vsque ad num.15.subdeclaratur tamen hæc declaratio, vt vera sit quando competit actio personalis tantùm, secus quando competit actio realis, vel hipothecaria, ista enim actio equidem transit aduersus possessorem rei singularis.l.1.2.C. si vnus ex plurib. hæred. & idem est quando competit actio personalis in rem scripta.l. metum autem præsentem.§. fin. ff. quod met. caus. cum alijs per me adductis in cas.24.num.3.

124 Declaratur tertiò non habere locum, quando maioratus vel primogenitura esset facta irreuocabilis vigore derogatoriæ vlterioris voluntatis, tunc namque, quia reuocatio ipsius derogatoriæ debet esse specialis, nec tacita sufficit.l. si quis in principio testamenti. ff. de leg.3. iccirco æs alienum postmodum contractum ab institutore, nisi contractum sit cum speciali derogatione, non transit ad successorem in maioratu, & primogenitura in præiudicium eiusdem maioratus, & primogenituræ.Molin. post Ant.Gomes.& Peralt. de primogen.lib.1.cap.10.num.11.

125 Secundus casus est de debitis contractis non à primo institutore, vel fundatore, sed ab alijs successoribus, & hoc casu distinguitur, vt in duobus præcedentibus ampliationibus: quod aut debita contracta sunt pro vtilitate, vel necessitate maioratus, siue primogenituræ, & tunc onus debita ipsa persoluendi transit in successorem eodem modo, quo dictum est de successore in beneficio. Molin.d. lib.1.cap.10.num.15.Gars.de expens.& meliorat.cap.16.num.14. post alios Doctores hispanos, quos ipse allegat: Aut contracta sunt in causam propriam, & tunc si successor est etiam hæres, tenetur ad debita hæreditaria; si non est hæres non tenetur.idem Molin. d.lib.1.cap.10.num.28.29. Gars. de expens. & meliorat.d.cap.16.nu. 14. vers.si vero.

126 Ampliatur decimoquintò casus iste principalis procedere quoque in contractibus, pactis, & promissionibus principis: quocirca duos casus pariter constituo.

Primus est in contractibus, pactis, & promissionibus concernentibus Principatum, & illius dignitatem, ac officium, & tunc transeūt ad successorem in Principatu, siue ad illum peruenerit per viam successionis sanguinis, siue per viam electionis, vt Papa & Imperator. arg.§.& hoc vero iubemus.authentico.vt nulli iudic.& sic tenent Bald.in l.1.in princ.ff.de constit.princ.& ibi & Ias. num.13.14. Cyn. in l.digna vox.C.de legib.& ibi Alber.de Rosat.col.2.vers.aut contrahendo.Bald.num.3. Paul.de Castr.num.5.6.Ioan. Andr. Card. & Aret.in c.1.de probat.& ibi Dec. numer.37. 38.Bald.num.1.Abb.num.1.vbi de communi.Ferret.num.6.Brun.cons.1.num.26.cons. 10.num.27.& cons.51.num.2.Oldrad.cons. 94.num.17.in fin. Roland.cons.1.num.40. lib.2.& cons.13.num.36.& seqq.lib.3. Crauett.cons.241.nu.17.vers.& præmissas. Lotfred,cons.38.col.6.Ruin.consil.36.nu.16.& cons.91.num.3.lib.1.Martin.Laud. de Princip.quæst.127.Igneus in l.donationes.num. 18.C.de donat.int. vir.& vxor. Bald. cons. 271.num.2.3.4.lib.1.Mandos.in d.c.1.num. 8.& seqq.de probat. vbi alios allegat, & Neuizzan.cons.12.num.30.inter cons.feud.qui plures cumulat.Peregrin.de iur.fisci.lib.1. tit.
127 3.nu.45.& specialiter in successore Pontifi-
cis.Ias.consil.86.num.22.vol.3.Ruin. con-
128 sil.90.nu.4.5.vol.1.In successore Regis.Pa-
129 ris.consil.2.nu.132.lib.4.In successore Du
cis Socin. iun.consil.60.num.18.29.lib.3.
Ias.cons.1.num.4. vers. circa secundum du-
bium.lib.1.Ioann. Iacob. de Leonardis con-
sil.114.num.198.inter cons.feud. Natt. cons.
130 122.num.3. lib. 1. In successore Marchio-
nis.Ias.cons.249.num.7.& seqq. vol.3. Nat-
131 ta cons.636.nu.13.lib.3. In successore Co-
mitis Boer. decis.204. num. 41. 42. ratio est
quia Principatus non moritur.§. fin. authentico. quom. oport. Episc. c. si gratiosè. de rescript.in 6.meritò transit obligatio ad successorem.c.quoniam Abbas.de offic. deleg.& vl
132 terius cōueniens est, quod si cupit Princeps
mandata sua à successoribus obseruari, vt suorum prædecessorum mandatis pariter venerationem præstet, & custodiam.c.iustitiæ 25.q. 1.non obseruando enim docet successores gesta sua dissoluere c.institutionis.25.q.2.ideo Papa in c.si ea destruerem.25.q.2.dicit quod sibi non licet destruere, quæ eius antecessores statuerunt, alibi dicit Bald.in consil.318. lib.2.

lib. 2. quod qui non seruat morem antiquorum, non seruat honorem eorum, à quo Principes successores valdè cauere debent, quod refert, & sequitur etiam Crauet. consil. 238. num. 9. 10.

133 Declaratur primò ampliatio hæc, quia contractus, & pactum Principis transit ad successorem cum suis qualitatibus, ita quod si ex aliqua causa ipse stare non tenetur, pariter nec tenetur successor, nam is in quem transmitti-
134 tur, vtitur iure & persona transmittentis. l. si quis filiumfamilias. §. si filius vbi Bart. & alij. ff. de acquir. hæredit. Alex. cons. 132. nu. 3. lib. 6. Ruin. cons. 39. num. 7. vol. 3. Bursat. cons. 61. nu. 19. Socin. cons. 67. lib. 4. Tiraq. de iure primog. quæst. 14. num. 8.

135 Declaratur secundò vt tunc demum contractus, & Pactum Principis transeat ad successorem, quando continet iustitiam naturalem, & æquitatem. Bald. in d. l. digna vox. C. de legibus. refert, & sequitur Iacobin. in sua inuestit. in verb. Princeps, vers. sed an Princeps. num. 1. Tiraq. de iure primog. quæst. 35. num. 20.

136 Declaratur tertiò ampliatio, vt locum non habeat, quando contractus, & pactum Principis, siue inuestitura esset in magnam diminutionem iurisdictionis Principatus, tunc enim successor non tenetur stare. c. intellecto. de iureiur. Bart. in l. prohibere. §. planè. ff. quod vi, aut clam. Ias. cons. 1. num. 5. lib. 1. Peregrin. de iure fisci. lib. 1. tit. 3. num. 73. 74.

137 Declaratur quartò quia licet pactum, & contractus Principis concernentes Principatum transeant ad successorem in Principatu, tamen nō sic est in lege, vel statuto, quia Princeps non potest successori legem imponere. l. nam magistratus. ff. de arbitris. l. ille à quo. §. tempestiuum. ff. ad Trebell. in specie Bald. in l. digna vox. num. 3. C. de legib. Peregrin. de iure fisc. lib. 1. tit. 3. num. 94.

138 Secundus casus est in contractibus, pactis, & promissionibus factis per Principem in nō concernentibus officium Principatus, & hoc casu si successor est etiam hæres, sine dubio contractus, & pactum predecessoris ad ipsum successorem transit, sicut ad quemlibet successorem priuati per regulam d. l. cum à matre. C. de rei vendicat. l. ex qua persona. ff. de reg. iur. l. si ab eo. C. de liber. caus. sic Ias. in d. l. 1. num. 14. ff. de constit. princ. Boer. d. decis. 204. nu. 42. Iacob. in sua inuest. in verb. Princeps. vers. sed an Princeps. nu. 1. Socin. cons. 60. num. 19. vol. 3. Roland. consil. 100. num.
139 142. vers. secundò. lib. 4. Si autem non est hæres, sed tantùm Principatus, & Regni successor, quia in Regnis, & feudis ex pacto, & prouidentia non defertur successio iure hæreditario, sed ea obtineri possunt repudiata hæreditate. Iser. in cap. 1. nu. 1. vers. si autem est datum. de success. feud. per tex. in l. dotem quam dedit. ff. de collat. bonor. l. quecumque. §. si quis ità. ff. de verb. obligat. vbi si pater stipulatur filio acquiritur illi actio etiam si non est hæres. l. filiusfamilias. §. cum quis. ff. de leg. 1. vbi conditio; si sine liberis; deficit per existentiam liberorum, licet non sint hæredes: idē Iser. in c. 1. nu. 1. & seqq. an agnat. vel fil. defunct. Menoch. cons. 61. num. 8. Roland. cons. 67. num. 21. lib. 1. & consil. 28. nu. 9. vers. secundò. & num. 10. lib. 3. Rosentall. de feud. cap. 7. conclus. 21. num. 3. 4. 5. littera D, vbi iuribus, iudicijs, & totius scolæ Doctorum auctoritate hoc latè comprobat. Peregr. cons. 1. num. 47. & seqq. lib. 2. hoc igitur casu quando successor in Principatu non est hæres prædecessoris, non tenetur ad contractus eiusdem prædecessoris, neque ad solutionem æris alieni per eum in non concernentibus Principatum contracti. Rosentall. de feud. loc. cit. cum alijs ab eo relatis; & Peregr. d. cons. 1. nu. 47. lib. 2. ad hoc. l. prouidendum. C. de decurion. lib. 10. idque procedit etiam in alijs officialibus, nam pro regula traditur non posse officiales grauare suos successores Bart. in l. ambitiosa, num. 5. ff. de decret. ab ordin. facien. Bald. in cap. 1. nu. 3. tit. qui success. feud. dar. Gratian. discept. forens. cap. 167. num. 1. & seqq. tum quia par in parem non habet imperium d. l. nam magistratus. ff. de arbitr. tum etiam quia sic conferrent dispositionem in tēpus quo non possunt disponere l. quod sponsæ. C. de donat. ant. nupt. quod multò magis procedit in Principatu electiuo, vt Pontificatu & Imperio, pacta enim, contractus, & promissiones Papæ, & Imperatoris in non cōcernentibus Pontificatum, & Imperium ad successorem vti non habentem causam ab ipso prædecessore non transeunt. l. lex vectigali. ff. de pignorib. l. si quis domum. ff. locat.
140 nā ius non transit ad ipsum successorem, sed de nouo creatur per electionem. c. dilecto. de præbend. & sic dicunt Bald. & Ias. in d. l. 1. ff. de const. princ. Brun. consil. 1. num. 26. Boer. d. decis. 204. num 42. cum alijs supradict.

141 Ampliatur decimosextò casus principalis, vt procedat etiam in iure quod competit alicui pro rescissione contractus ex causa læsionis, doli, fraudis, vel alterius causa, nam illud ius rescindendi similiter ad hæredes transmittitur

titur Dec.conf.203. sub num.7. vers. ex quibus omnibus. Crauet.conf. 185.in fin. & cõs. 142.num. 29. ducuntur illa generali conclusione, quod ea quæ competunt ex beneficio legis & titulo singulari transmittuntur ad hæredes per ea, quæ scribit Ias.in l.si arrogator. num.14.& seqq.ff.de adopt.idem Crauet. d. cons.185. num.3. Surd.decis.138. num.15. Roland.de lucro dot.quæst.47.& dixi in cas. 8.nu. 174.& de remedio leg. 2.C.de rescind. vend. quòd illud transmittatur ad hæredes etiam sine agnitione, tradit Cancer.var.resol. lib.3.tit.de inuentar.cap.2.num.198.

142 Ampliatur decimoseptimò casus principalis vt locum habeat generaliter in omni materia, nàm regula iuris est factum defuncti ad hæredes transire nec posse hæredes venire cõtra factum ipsius defuncti d.l. cum à matre C. de rei vendic. l.venditrici C.de reb. alien. nõ alien.l.siue possessio C.de euict. quam regulã exactè pertractat per ampliationes, & fallentias Gabriel conclus.11.de reg.iur. & Pinell. in l.1.part.3.num.8 &. & seqq. C.de bon. matern.in specie autẽ de alienatione feudi quòd hæredes non possint regulariter contrauenire alienationi feudi factæ per defunctum, tradit Rosentall.de feud.cap.1.conclus.66.cũ multis seqq. De alienatione fideicommissi Marzar.de fideicom. quæst.46. Peregr. de fideicom.art.33.Fusar.de fideicom.substit.quæst. 557. De confessione Tusch.in liter.C.cõclus. 663. De renunciatione iurium Menoch. cõs. 1.num.68. De transactione Bero.consil.176. num.74.lib.1.Ludouis.decis.354.num.3. & de hac latius dicam in cas.34.

143 Declaratur primò casus iste principalis, & iura in eo deducta procedere in factis personæ non cohærentibus quę possunt impleri, & expediri per alium, vt domum, vel monumentũ suis sumptibus facere, rem emere, locationem subire, vel quid simile facere. l.vnica.§.ne autem.C.de caduc.tollend.l.non solùm.la 2. §. tale.ff.de liberat. legat. Secus in factis cohærentibus personæ, quæ ab alio adimpleri non possunt, puta quod aliquis liberalibus studijs vacet, domum proprijs suis manibus extruat, vel pingat, vxorem ducat, quia hæc ad hæredes non transeunt.d.l. vnic. §. fin.vero talis. C.de caduc.tollend.l.non solùm.la 2. §. tale. ff.de liberat.legat.l.cẽtesimis.§.1. ff. de verb. obligat.idem est in voto, quia si votum impleri potest per hæredes, puta quia illud consistit in aliquid dando, eius obligatio ad ipsos hæredes transit; si autem per eos impleri non potest, puta quia defunctus vouit de eundo ad sanctum Iacobũ, tunc secus l. 2. & ibi gloss. vlt.quæ sic declarat.ff. de pollicitat. Idem de administratione cõcessa per testatorem alicui primogenito, & maiori natu administrandi, regendi & gubernandi, hæc enim eo mortuo pariter non transit ad eius hæredes. Corn.cõsil.243. num.14. vol.3. & alia exempla adducam inferius. num. 168. idemquè est de alijs pactis personalibus, ea namquè ad hæredes non transeunt.l.idem in duobus.§.personale. ff.de pactis.in successorem autem singularem transeunt stipulatore viuente tantùm, non alias, hoc est quòad commoditatẽ, non quòad ius.l.si tibi.§.pactum, vbi Bart.& Paul.de Castr.num.1.& 2.vers.nec obstat.ff.eod. de pact.

144 & idem si personalia sunt ex parte vnius, ex parte vero alterius in rem, vt pactum ne ego petam, hoc enim modo ex parte mea est personale, ex altera est reale, vel ne à te petatur, quia ex parte tua est personale, ex parte mea reale.l.qui in futurũ.§.si ex altera. ff. de pact.

145 & in stipulatione de non offendendo, ea enim ex parte stipulatoris est personalis, & nõ transit ad hæredes. Ang. Petr.de Anchar. & Paul.de Castr.in l. 2.§.item si in facto.ff.de verb. obligat. Bologn.in l.4.§.Cato,nu. 194. ff.eod.& ratio est, quia est interposita ad tuitionem suæ personæ tantùm non etiam hæredum, ex parte autem promissoris est in rem, & transit ad hęredes ipsius, nam etiam illius hæredes offendere possunt. Bart. ĩ d.l.4.§.Cato.num.32.ff.de verb. obligat. idem est quoquè de vsufructu, qui ex parte stipulatoris est personalis, & eius morte finitur, ex parte autem promissoris est in rem.l.vti frui.§.vtrum. ff.si vsusfruct.pet.l.5.§. reo ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat. idem est quoquè de alimẽtis, quæ sunt ad sustentationem personæ, nam pro parte creditoris sunt in personam, & cum eius morte finiuntur, ex parte autem debitoris sunt in rem, quia etiam hæredes tenentur. l.libertus quos.§.manumissis.ff.de aliment.& cibar.legat.

146 Declaratur secundò, quia si stipulatio interposita esset super re de sui natura ad hæredes non transibili, nec ipsa stipulatio ad hęredes transiret, vt de stipulatione legati conditionalis.l.1.§.si quis sub conditione. ff. vt legat.nom. caueat. de stipulatione actionis iniuriarum.l.si eum.§.qui iniuriarum.ff.si quis caut.de stipulatione vsus, & vsufructus.l. stipulatio ista.§.si quis ità.ff. de verb. oblig. ratio est, quia assumit sibi naturam actus super quo interponitur.d.l.si eum.§.qui iniuriarũ. vbi Bart.ff.si quis caut.l.fin.C. de nõ numer. pec.

pec.l.sed & si possessori.§.item si iurauero.ff. de iureiur.c.quemadmodum.eod.tit.

147 Declaratur tertiò similiter non procedere quando natura contractus non patitur, vt ad hæredes transeat, vt in societate. l. nemo potest.l.adeo morte.vbi Bart.ff.pro socio. Cumsen.cons.53.Dec.cons.213.num.1.Ruin.consil.90.num.11.& consil.91.num.11.lib.1.Paris.cons.84.num.3.& consil.86.nu.18.lib.1.

148 Declaratur quartò non procedere, quando forma verborum non patitur, vt transmittatur, vel ex mente & coniecturis contrahentium apparere potest stipulationem factã esse in personam.l.iurisgentium.§.pactorum.ff.de pact.

149 Declaratur quintò casus, quia licet stipulatio transeat ad hæredes, vt ex iuribus in casu deductis.& l.sed & si quis.§.si operas.ff.de vsufruct.& quemad. quis vtat.l. 2.§. ex his, vers.ex quo.ff.de verb. obligat. tamẽ hoc intelligitur verum esse in hæredibus, & successoribus vniuersalibus, secus in hæredibus singularibus, nam ad hæredem vel successorem singularem stipulatio non transit. l. si seruus cõmunis.§.cum seruus.ff. de stipulat. seruor. quia ius quod ex ea quæritur est personale, Ang.in d.§.si operas.allegat.l.quis ergo.ff.de pecul. Et licet videatur etiam ad hæredem singularẽ transire per tex.in d.l.sed & si quis.§.si operas;nihilominus aduertatis,quod nõ transit in specie,sed tantùm in genere,hoc est, quia actio pro tempore præsenti est penes stipulatorem; actio autem pro tempore futuro est penes hæredem,non illa eadem specie,sed alia.sic glos.in d.§.cum seruus. in verb. pecu-

150 niam.& Bart.ibi num. 1. 2. Benè verum est quod stipulationes,& pacta realia, vt pignoris,hypporecæ,& retrouenditionis transeunt etiam in singularem successorem. l.si conuenerit.la.2.§.si fundus.ff.de pignorat.act. l.si debitor.C.de distract.pignor.l.Pomponius. §.cum quis.ff.de acquir.possess.Tiraq.de retract.consang.§.1.glos.10.num.13.Boer.decis.182.num.16.Afflict.decis.95.num.3.Paris.cons.127.num.12.lib.4. Socin.iun. cons.74.num.8.lib.3.& ratio est quia res trãsit cũ sua causa.d.l.si conuenerit.§.si fundus.& d.l.si debitor.

151 Et pariter in singularem successorem; vt emptorem vel donatarium; trãseunt quoquè pacta personalia l.si tibi.§.pactum ff. de pact. limitatè tamen viuente scilicet stipulatore tantùm,non eo mortuo,hoc est quòad solam commoditatem non quòad ius,nàm alio modo pactum personale non egreditur personã, nec transit ad hæredes l. idem in duobus.§. personale.ff.eod.de pact.sic declarat glos. in d.§.pactũ.in verb. emptori.in fin. & ibi Bart. & Paul.de Castr.num.1.& 2.vers. nec obstat. & Alex.in fin.& Ang.& dixi in cas. 26.nu.3. & infra cas.66.num.21.Subdeclaratur adhuc quia si pacto personali adiecta esset dictio taxatiua,tunc esset personalissimum & non trãsiret ad successorem etiam viuente stipulatore vel paciscẽte l.nisi ff.de pact. & per illum tex. Paul.de Castr.in d.§.pactum.nu.2.in fin.

152 Declaratur sextò casus locum non habere in hæredibus adiecti solutioni, nàm si quis adiectus sit solutioni tantùm,non etiam obligationi, non transmittit ad hæredes facultatem, vt ipsis hæredibus fieri possit solutio. l. cum quis sibi.ff.de verb. obligat. l. si stipulatus sum.ff.de solut.& ratio vna est,quia adiectus habet merum factum, meramque facultatem recipiẽdi solutionem,ita quod aliquid iuris ei non acquiritur, sed ea quæ sunt facti non transeunt ad hæredes. l. qui hæredi. in princ.ff.de condit.& demonstrat. ob id solutio debet fieri præcisè adiecto,non eius hæredibus;alia est ratio,quia videtur electa industria personæ adiecti,potest enim accidere,vt hæres adiecti vel propter sexus,vel ætatis infirmitatem, vel ipsorum hæredum multiplicitatẽ habiles non sint.l.cuius bonis.ff.de curat.furios.& consequenter quod creditor de illis non confideret, prout confidit de adiecto,quam rationem considerat Ias.in d.l.cùm quis.ff.de verb. obligat.

153 Subdeclaratur primò, nam etiam ea quæ sunt facti transeunt ad hæredes, quando factum est executiuum iuris præambuli.Bar.in l.si stipulatus fuerim.num.3.vers. sed contra. ff.de verb.obligat. sequitur Alex. in l. et mquis.num.6.quam legit cum.l. in stipulationibus,& ibi Ias.nu.2.ff.eod. tit. & adducunt rationem, quia sicut ad hæredes transit illud ius præambulum,ita etiam transit factum,nã illud dicitur actus consecutiuus, qui est quid accessorium,& connexum,puta inuestitura & traditio possessionis ad actum collationis, & electionis antea factum, de quibus plenè per Lancellot. de attent. appellat. pend. limit.40.

154 Subdeclaratur secundò,quia licet adiectus ad solutionem recipiendum non transmittat ad hæredes facultatem,vt ipsis fieri possit solutio, hoc tamen procedit, quando adiectus fuit nomine proprio, secus si sub nomine dignitatis, nam tunc ad successorem transmittet.cap.quoniam Abbas. de off. deleg. quam decla-

declarationem firmat etiam Ang. in d. l. cum quis. & ibi Alex. numero 6. ff. de verb. oblig.

155 Declaratur septimò non procedere in annua præstatione gratuita, quia à neutra parte transit ad hæredes. cap. 1. §. fin. quis dicat. Dux, March. com. vbi Præposit. nu. 2. Subdeclaratur, quia transit si actum sit, cùm à verbis claris non sit recedendum. l. ille aut ille. §. cũ in verbis. ff. de leg. 3. Isern. in d. cap. 1. num. 6. & Præposit. num. 2. quis dicat. Dux, March. com. Subdeclaratur item, nã pariter transit ad heredes respectu temporis de preterito, per not. in l. diem functo. ff. de offic. assess. & tenet Isern. ac Præposit. loc. cit.

156 Declaratur octauò locum non habere in pacto, vel obligatione limitata ad vitam, puta paciscentis, quia non transit ad hæredem. l. epistol. 1. §. de inofficioso. vbi Ias. ff. de pact. & facit tex. in d. l. ille aut ille. & l. non aliter. ff. de leg. 3.

157 Declaratur nonò non procedere in pacto facto socero à marito de dote non petenda, quia speciale est quod extinguitur per mortem Soceri, & non transit ad eius hæredes. l. si marito publico iudicio. §. si pater. ff. solut. matrim. Alex. in l. 1. nu. 42. ff. eod. Campeg. de priuileg. dot. vers. vigesimoquinto.

158 Declaratur decimò casus non procedere in hærede qui inuentarium confecit, ad eum enim obligationes defuncti non transeunt, nisi quatenus vires hæreditariæ patiuntur. l. fin. C. de iure deliber.

159 Declaratur vndecimò locum non habere in foro conscientiæ, nam cum in illo foro cesset præsumptio fraudis, ob id obligationes defuncti respectu illius fori non transeunt ad hæredem, nisi pro viribus hæreditarijs etiam si inuentarium non confecerit. Ioan. Andr. in cap. quamquam. col. 6. versic. vidi dubitari. de vsur. in 6. Bart. & Ias. in rubr. ff. de acquir. hæredit. Felin. in cap. 1. nu. 44. de constit. Alciat. in cap. nouit. nu. 42. de iud. Martin. laud. de primogenit. quæst. 7. Couarruu. in cap. 1. nu. 16. de testam. vbi alios allegat. & Ruin. consi. 20. num. 6. lib. 4. qui testatur de communi.

Verùm quia in 1. & 2. declarat. casus principalis dictum est stipulationem non transire ad hæredes, quando interposita est super factis cohærentibus personæ, vel super re ad heredes non transibili, ideo operæ pretium est videre de aliquibus.

160 Quæro igitur primò, an obligatio facta in contractu, vt quis possit capi personaliter pro obseruantia eiusdem contractus transeat ad heredes obligati, cùm talis obligatio valida sit, dummodo captura, & carceratio fiat ministerio iudicis, vt per Feder. de sen. consil. 60. num. 1. Paul. de Castr. in l. Titio centum. §. Titio centum. num. 3. ff. de condit. & demonstrat. vbi dicit ità vbique seruari. sequitur Gal les. ad form. cam. 3. partic. quæst. 4. quamuis si conuentum esset, vt captura fiat propria auctoritate creditoris, non valeret conuentio, vt post Dyn. tenet Bart. in l. alia. §. eleganter. nu. 10. ff. solut. matrim. & sequuntur ibi Imol. Ang. Roman. & Alex. num. 6. & seqq. Felin. in cap. ex rescripto. nu. 14. de iureiur. vbi alios allegat. Viuius comm. opin. littera debitor. sub nu. 2. Vasqu. de success. creat. §. 6. nu. 33.

Pro resolutione ergò duos casus cõstituo. Primus est in obligatione ex contractu, & tũc huiusmodi obligatio in casu illius validitatis tanquã obligatio cohærens personæ non transit in hæredem obligati. Bart. per illum tex. in l. si decesserit. num. 1. Castrens. ibi num. 10. & Ias. num. 13. ff. qui satisd. cogant. & Abb. in cap. fin. num. 3. de arbitr. & consil. 90. num. 1. vol. 1. Ant. Canar. in tract. de execut. instrum.

161 quæst. 30. Ad heredes autem creditoris, vel eius cessionarium benè transit ius capiendi ipsum obligatum. Iac. Butr. quem refert, & sequitur Bald. in l. per diuersas. nu. 14. C. mandat. Paul. de Castr. in l. postulante. num. 6. & ibi Alex. sub num. 5. ff. ad Trebell.

162 Secundus casus est in obligatione statutaria, nempe quando extat statutum disponẽs, quod debitor, seu obligatus capi possit, & hoc casu obligatio transit ad hæredes ipsius obligati, itaut illius heredes quoque personaliter capi, & detineri possunt, licet statutum de heredibus debitoris nullam mentionem faciat, hoc tenent Bart. in l. postulante. per illũ tex. ff. ad Trebell. & cum eo trãsit ibi Io. de Imol. & Ang. & Alex. num. 2. & Paul. de Castr. nu. 3. idem Paul. de Castr. in l. si decesserit. num. 10. vbi Ias. nu. 13. & 14. ff. qui satisd. cogant. Roman. cons. 120. idem Alex. cons. 18. nu. 16. vol. 5. Abb. in d. c. fin. num. 3. de arbitr. Ant. Canar. d. quæst. 30. loc. cit. Et hanc esse communem opinionem attestatur Vasquius de success. creat. §. 6. num. 36. & ratio est quia hæres post aditam hæreditatem pariter debitor, & obligatus dicitur. l. debitor. ff. de verb. signif. Nec obstat quod statuta non extendãtur de persona ad personam. l. si vero. §. de viro. ff. solut. matrim. nam cùm hæres sit adeo debitor, & obligatus, vt erat defunctus, intrat statutum principaliter contra eum, non per extensionem.

163 De-

163 Declaratur tamen quia si statutum non loqueretur de debitore, seu obligato; sed loqueretur de promissore, tunc quicquid dicat. Imol. in d. l. stipulante & Vasqu. de succesl. creat. §. 6. nu. 43. non traheretur ad hæredes; nam licet hæres dicatur debitor, & obligatus; tamen non dicitur promissor, cùm ipse non promiserit; quia statutum huiusmodi tanquam odiosum, & irrationabile non debet extendi vltra personã de qua loquitur. l. quod vero. ff. de legib. l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pact. & sic etiam tenent Alex. in d. l. postulante. num. 2. Socin. cons. 293. lib. 2. & post eos. Dec. in l. hæredem. nu. 2. ff. de reg. iuris.

164 Declaratur secundò nam statutum istud permittens capturam non habet locum in hærede debitoris conficiente inuẽtarium. Imol. in d. l. postulante. vbi Alex. num. 7. vers. item inquantum. ff. ad Trebell. Crass. in §. transmissio. quæst. vlt. nu. 6. non enim is tenetur, nisi pro viribus hæreditarijs. l. fin. C. de iur. delib. & istud statutum debet intelligi seruato iuris ordine Bald. in l. 1. C. qui bon. ced. poss. in verb. quæro si statutum dicit.

165 Declaratur tertiò quia antequàm deueniatur ad capturam hæredum, debet præcedere citatio. Bald. in d. l. per diuersas. num. 14. C. mandat. Alex. in d. l. postulante. num. 5. & ibi Castrens. num. 4. & 5. Dec. in cap. quia g. nu. 7. de iudic. Socin. in Fallentiã reg. 135. Roland. cons. 20. num. 8. & seqq. lib. 1. Ant. Canar. in d. tract. de execut. instrum. quæst. 30. Surd. cons. 121. num. 4. & seqq. vol. 2. nisi statutum diceret, quod debitor capi possit ad meram voluntatem creditoris, tunc enim capi posset sine citatione. Ang. in d. l. postulante. & ibi Alex. num. 8.

166 Ius autem capiendi debitorem competens ex contractu, vel statuto cedi potest. sic determinauit. Iac. Butr. quem refert, & sequitur Io. And. in addit. Spec. de cession. act. § 1. in verb. de cessione. post princ. & Bald. in l. per diuersas. num. 14. C. mandat. Paul. de Castr. in d. l. postulante. num. 6. ff. ad Trebell. Tiraq. de retract. lignag. §. 29. glos. 3. num. 24. cum alijs per eum adductis. allegat l. imperator. ff. qui sin. manum. ad libert. peruen.

167 Quæro secundò an stipulatio facti affirmatiui transibilis sit ad hæredes, & breuiter si loquimur an transibilis sit ad hæredes stipulatoris, conclusio est affirmatiua cum infrascri-
168 ptis tamen limitationibus: Primò dummodò factum, quod deductum est in stipulationem sit certum, & determinatum, puta de incidendo decem plaustra lignorum ab igne ex aliquo nemore, tunc enim talis facultas tanquàm certa transit ad hæredes. l. si necessarias. §. de vendendo. ff. de pignorat. action. l. si pactum. ff. de probat. nisi qualitas personæ suadeat, vt sit merè personale. l. pen. ff. de seruit. legat. Sed si factum esset incertum, & indeterminatum vt de cædendo lapidem, tunc dicitur cohærere personæ & videtur electa eius industria ad determinandum, & ita non transiret ad hæredes. l. vnic. §. ne autem. C. de caduc. tollend. l. inter artifices. ff. de solut. cap. fin. de offic. deleg. sic Petr. Cyn. Bald. Imol. Alex. & cæteri. in l. idem Iulianus. §. si quis ali cui. ff. de leg. 1. & Ias. ibi num. 5. & in d. l. si sic stipulatus. la grande. num. 10. ff. de verb. obligat. & cons. 89. num. 16. vers. septimò lib. 3. Natta cons. 163. nu. 10. & cons. 164. nu. 23. lib. 1. Dec. cons. 262. nu. 2. vers. tertiò, & nu. 6. vers. sextò. Simile est, quod liceat mihi capere de bonis tuis, vel in viridario tuo cœnare, aut deambulare. l. vt pomum. ff. de seruitut.

169 Secundò limitatur non procedere in factis cohærentibus personæ stipulatoris, vt dictum est. nu. 143. & est exemplum de operis obsequialibus, quia non transeunt ad hæredes nisi respectu interesse pro mora promissoris. Bart. i d. l. si sic stipulatus nu. 3. alleg. d. l. à duobus. l. Fabriles. l. operę in rerum ff. de operis libert.

170 Tertiò limitatur, vt nõ procedat, quãdo stipulatio facti affirmatiui interposita est super re ad hæredes non transibili, vt dixi nu. 146. & facit Bart. in d. l. si sic stipulatus. num. 3.

171 Si autem loquimur, an stipulatio facti affirmatiui transibilis sit passiuè ad hæredes, seu contra hæredes promissoris; sic distinguitur, Aut factum cohæret personæ ita quòd expediri non potest per alium, & non transit: Aut non cohæret, puta quia factum ipsum potest etiam explicari per alterum, & semper transit, nisi concernat industriam personæ, & sic distinguit Bart. in d. l. si sic stipulatus. la grande. num. 3. & 4. ff. de verb. obligat. post Petr. & Cyn. in d. l. veteris. C. de contrah. stipul. In cõtrariũ autẽ, qđ imò si factum cohæreat personę promissoris, vel electa sit eius industria, obligatio adhuc transeat ad hęredes eiusdẽ promissoris non facta differẽtia an cohęreat, vel nõ cohæreat psonæ, vel alicuius industriã cõcernat, vrget tex. i d. l. veteris. vbi reiecta hac subtili distinctione, cõsideratur solũmodo effectus obligationis, & adducitur ratio, q. a cũ similis sit natura omnium hominũ, ita vt tantundem, vel plus, vel paulominus per aliũ pręstari possit, quã per promissorem, non est dicẽdum hęredes nõ posse factum defuncti adimple-

plere; & sic quod obligatio ad hæredes transeat explosa differentia ista, tenuit Cyn. in d. l. veteris. & illum sequuntur Ioan. de Imol. & Aret. in l. si sic stipulatus. & ibi Ias. num. 19. ff. de verb. oblig. &c. pro qua opinione facit ratio, quia electio industriæ personę est in fauorem stipulatoris ideo ipso stipulatore contentante, quod factum defuncti adimpleatur per hæredem, quomodocunque is scit, & potest, idē hæres tenetur adimplere ad l. cum à matre. C. de rei vendicat. nam alias inductum in fauorem retorqueretur in damnum, contra reg. l. quod fauore. C. de legibus. & c. quod ob gratiam. de reg. iur. in 6. & ratio rationis est ratio casus, quia hæres repræsentat personam defuncti, & facit etiam tex. in sui generalitate in l. ex qua persona. ff. de reg. iur. vbi quis tenetur præstare factum eius, ex cuius persona lucrum capit; Non recedatis tamen ab hac distinctione, quam etiam consideraui. num. 143. quòd aut factum tale est, quod potest per alium expediri, & tunc procedit d. l. veteris. C. de contrahend. stipulat. vt ad hæredes transeat; aut nō potest expediri per aliū, & non trāsit. sic glos. 2. Bart. Bald. & alij in d. l. veteris.

172 Quæro tertiò an idem sit de stipulatione facti negatiui, & puto stipulationem facti negatiui pariter comprehendere hæredes & ad eos transire, nulla etiam de eisdem hæredibus mentione facta. l. stipulatio ista. in princ. vers. sic. sed si se. ff. de verb. obligat. glos. 2. in l. si ità stipuler, & in l. si sic stipulatus. la grande. in verb. caput. ff. eod. tit. glos. in l. si pactum. ff. de probat. quæ loquitur de pacto de non petendo; & hanc partem tenet Bart. Ang. Aret. Raph. Cum. & Paul. de Castr. in d. l. si sic stipulatus. in fin. ff. de verb. obligat. idem Bart. & Ang. in l. qui in futurum. §. 1. ff. de pact. Alex. cons. 148. num. 3. lib. 5. vbi dicit, quod ista opinio videtur esse ipsa veritas, & quod non potest benè responderi ad d. l. stipulatio ista; quodque hanc opinionem tanquam veriorem semper secutus est, & est ratio, quia in dubio pactum videtur esse in rem, & persona videtur adiecta, vt demonstretur cum quo fit conuentio. l. iurisgentium. §. pactorum. ff. de pactis; & quia hæres succedit in vniuersum ius defuncti, & censetur eadem persona cum eo, ob id quoad effectum, vt obligatio transeat ad ipsos hæredes non est fienda differentia inter obligationem facti affirmatiui, vel facti negatiui; nec obstat tex. in l. qui in futurum. §. 1. ff. de pact. vbi promissio negatiua ne ego petam; vel ne à te petatur; comprahendit tantùm personas contrahentium non etiam illorum hæredes, & sic ad eorum hæredes nō transit, quia ibi subauditur dictio taxatiua; tantùm; Franc. Accurs. & Iacob. de Beluis. & post eos Bart. in d. l. qui in futurum. §. 1. ff. de pact. & in d. l. si sic stipulatus. num. 2. in fine. ff. de verbor. obligat. nā iura etiam per subauditionem concordanda sunt. glos. in cap. cupientes. in verb. petere. de elect. in 6. per tex. in l. 1. C. de inoff. dotib. §. fin. in authentico de exhiben. reis. c. cū expediat. de elect. in 6.

173 Declaratur primò hæc tertia quæstio procedere, quando persona adijcitur verbo obligatiuo, seu promissiuo, vt profiteor te non teneri, tunc enim verum est quod stipulatio, & pactum est in rem, & transit ad hæredem. l. tale pactum. vbi Paul. de Castr. nu. 4. ff. de pact. quando autem persona adijcitur verbo executiuo, tunc si stipulatio est de tertia persona, puta ne petatur à Lucio Titio, est personalis, & ad alios non porrigitur. l. iurisgentium. §. pactorum. l. idem in duobus. §. personale. l. & hæredi. §. nos autem. ff. de pact. Paul. de Castr. in d. l. tale pactum. num. 4. Ias. in d. §. in his. num. 2. in fin. ff. de pact. Bart. in l. si sic stipulatus. la grande. sub num. 2. ff. de verb. obligat. Si verò stipulatio apponitur de se ipso stipulante, tunc adhuc subdistinguitur, quia aut est talis, qui considerato illo præsenti statu non potest habere hæredem, vt seruus, & est personalis, nec transit ad hæredes nisi ipso viuente. d. l. & hæredi. in princ. ff. de pactis; Aut potest habere hæredem, & tunc in stipulatione negatiua subintelliguntur etiam hæredes, & ad eos transit. d. l. stipulatio ista. in princ. ff. de verb. obligat.

174 Declaratur secundò non habere locum extante dictione taxatiua; tantùm; vel alia similis, quia stipulatio facti negatiui in tali casu esset in personam, & non transiret ad alias personas non expressas. per tex. in l. non solùm. la 2. §. tale. ff. de liberat. legat. Bart. in l. qui in futurum. §. 1. ff. de pact. & in d. l. si sic stipulatus. nu. 2. in fine. ff. de verbor. obligat. quod secus est, si esset apposita in stipulatione facti affirmatiui, vt hoc eodem cas. dictum est num. 11.

175 Declaratur tertiò, quia etiam si non adijciatur aliqua dictio taxatiua, tamen quando adiecta est personæ vnius ex futuribus hæredibus, tunc pactum intelligitur merè personale quoad alios, nam inclusio vnius hæredum tendit ad exclusionem aliorum. l. auus. ff. de pactis. Ias. in l. nisi: quam legit cum. l. & hæredi. §. in his. num. 2. ff. de pactis.

176 Declaratur quartò quando aliàs stipulatio nul-

nullum commodum afferret, nisi transiret ad hæredem, puta si stipulator decederet ante collectam vindemiam, & ob id nullum haberet commodum, nisi ad hæredem transiret, tunc quidem ad hæredes transit. Bart. Ias. & alij in d. l. si sic stipulatus. glos. & Alex. in l. si ità stipuler. ff. de verb. obligat. vbi dicit hoc ab omnibus approbari reprobata opinione cõtraria Raph. Cum. & Pauli de Castr. in d. l. si stipuler; & adduco bonum tex. in l. si stipulatus fuero per te non fieri. ff. de verb. obligat. quilibet enim disponens præsumitur velle facere actum efficacem. l. si prætor. in princ. ff. de iudic. l. 3. ff. de testam. milit. c. Abbate. de verb. signif. ideo obligatio comprehendit etiã legitimam, quando alias nihil operaretur. Socin. iun. consil. 136. num. 17. vol. 1. Roland. cons. 99. num. 37. vol. 4. Menoch. consil. 71. nu. 23. cum multis exemplis, quæ afferri possent.

177 Declaratur quintò, quia hæc stipulatio facti negatiui ad hæredes non transit, quando forma verborum non patitur, vt transmittatur, nec quando ex coniecturis, & mente contrahentium apparere potest ipsam stipulationem factam esse in personam. l. iurisgentium. §. pactorum. ff. de pactis.

178 Declaratur sextò non procedere, quando stipulatio facti negatiui interposita est super re ad hæredes non transibili, vt dixi. nu. 143. & seqq.

179 Quæro quartò, an actus in quo apposita est dictio; ipsi; sit personalis, ita quod ad hæredes non transeat, & pro plena intelligentia cõstituo infrascriptos casus. Primus est in contractibus, & tunc dictio; ipsi; non stat restrictiuè, sed tantùm demonstratiuè, ideoque non impedit transmissionem, sed contractus dictione ipsa non obstante ad hæredes transeũt. l. stipulatio ista. §. sicut autẽ. in fin. ff. de verb. obligat. l. si necessarias. §. de vendendo. ff. de pignorat. action. Mantic. de tacit. & ambig. cõuent. lib. 3. tit. 1. num. 40. cum alijs suprà allegatis num. 1. & seqq. vbi etiam adducitur ra-

180 tio, quia quilibet præsumitur suo hæredi, vt sibi prospicere, & prouidere, quæ præsumptio non tollitur ex dictione; sibi; quia est præsumptio violenta procedens ex visceribus naturalibus contrariam probationem non admittens. Bald. in rubric. C. de probat. num. 6. vers. exemplum de primò. Menoch. de præ-

181 sumpt. lib. 1. quæst. 3. nu. 5. Secundus casus est in alia dispositione & tunc aut est simplex concessio, aut est prohibitio; si simplex concessio, similiter dictio, sibi, non stat restrictiuè, sed demonstratiuè, & transit ad hæredes, ac successores, quia adiectio personæ in concessione de sui natura ad heredes transitoria, nõ facit quod ipsa concessio sit personalis, & non transitoria. Ias. in l. si sic stipulatus. la grande. nu. 15. ff. de verb. obligat. ideo videmus, quod hæc verba; tibi dabo claues regni cælorum; non excludunt successores Petri: Hinc si Prin

182 ceps dicat in rescripto; per te cognoscas; nõ intelligitur electa industria personę, quia stat demõstratiuè, non restrictiuè. Bald. in c. pen. num. 3. de off. deleg. quem sequitur Imol. ibi, & nouum, ac singulare, & paucis notum dicit Ias. in l. 1. num. 30. ff. de offic. eius cui mand. est iurisd. refert, & sequitur Roland. cons. 55. nu. 54. vers. similiter, & nu. 55. lib. 3.

183 Declaratur primò, quia sicut hęc dictio; sibi; apposita in concessione ad hæredes transitoria non facit ipsam concessionem esse personalem, & non transitoriam, & sic non alterat naturam actus principalis, ità multò minus operaretur è conuerso, si apposita esset in concessione non transitoria, puta vbi electa est industria personæ, vel in actu personæ cohærente, vel alias ad hæredes non transibili, de quibus dictum est. nu. 143. & seqq.

184 Declaratur secundò procedere in puris terminis dictionis; ipsi; Secus si aliunde appareret concessionem esse personalem, quod apparere potest per coniecturas, quarum aliquas recitaui in cas. 23. nu. 9. & alias recitat Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 103.

185 Tertius casus est in prohibitione, siue dispositione prohibitiua, & tunc si ipsa prohibitio facta est de his, quæ sunt de genere permissorum, dictio, ipsi, apposita in prohibitione stat restrictiuè, & est personalis, ita quod prohibitio ad alios non transit. Bald. cons. 304. num. 1. lib. 5. Ias. in l. filiusfamilias. §. diui. in secunda lect. nu. 151. ff. de leg. 1. & in l. si quis filium. §. in omni. num. 17. ff. de acquir. hæredit. Ferdinand. Loaz. in d. §. diui. num. 188. sequitur Rip. nu. 111. Curt. sen. cons. 50. Cott. in memorial. incip. ipse pronomen. Menoch. consil. 82. num. 158. Gratt. in resp. 36. num. 11. vol. 1. Paris. cons. 53. num. 11. vol. 3. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. num. 25. facit glos. in l. 2. in verb. sibi. C. de præscript. 30. vel 40. ann. & ratio est, quia cum in genere permissorum, omnia intelligantur permissa, quæ specialiter non reperiuntur prohibita. l. mutus. §. cum quæritur. ff. de procurat. ideo prohibitio non extenditur vltra personam prohibitam. l. si vero §. de viro. ff. solut. matrim.

186 Quartus casus est in prohibitione facta de his, quæ sunt de genere prohibitorum, vt in prohibitione alienandi fideicommissa, feuda, bona Ecclesiæ, & similia non alienabilia; & tali casu dictio, ipsi, contenta in vltima prohibitione hominis, non censetur reuocare primam prohibitionem iuris, quæ propterea remanet in suo robore, & transit ad alios, quia vbi adest duplex prohibitio, vna sublata, non cessat altera. l. si domus. ff. de seruit. vrb. præd. §. affinitatis. instit. de nupt. Gemini. consil. 33. num. 8. Oldrad. consil. 268. num. 2. vers. tertiò pro hac parte. Menoch. consil. 36. nu. 36. Put. decis. 199. in fin. lib. 1.

187 Quæro quintò, an pacta in dubio censeantur realia vel personalia, & sic cohærētia personæ, vel non; & Bart. in l. iurisgentium. §. pactorum. per illum text. ff. de pact. & ibi Bald. num. 2. Ias. num. 20. & Alex. ac cæteri omnes, & idem Ias. consil. 217. nu. 3. vol. 2. dicunt realia, & transmissibilia in dubio esse censenda; & de hoc nullum est dubium quia sunt iura id expresse probantia in l. si pactum. ff. de probat. l. veteris. C. de contrah. stipul. cum alijs deductis in principio istius casus; vbi firmatū est contractus, pacta, promissiones, & obligationes omnes ad hæredes transire etiam de eisdem hæredibus nulla mentione facta: sicquè constat in dubio censeri realia alias enim si personalia censerentur, ad hæredes non trāsirent. l. idem in duobus. §. personale. l. & hæredi. in princ. ff. de pact.

SVMMARIVM.

1 *Omnes homines de iure naturæ æquales sunt.*

2 *Nobilitas per Principem tolli potest.*

3 *Mulier nobilis nubendo viro plebeio, nobilitatem amittit.*

4 *Nobilitas parentum transmittitur ad liberos: etiam furiosos, & dementes. 5.*

6 *Nobilitas proueniens per accidens, seu per dignitatem non transmittitur vltra pronepotes, nisi transeat etiam Regnum, Ducatus, & Comitatus, qui est causa nobilitatis. nu. 8. Nobilitas autem generis, & originis progreditur vsque in infinitum. 7.*

9 *Hi qui nati, & concepti sunt durante dignitate Regia, vel Senatoria dicuntur filij Regis, & Senatoris Idem si concepti sunt durante dignitate sed nati post finitam dignitatem Regiam, vel Senatoriam. 10.*

11 *Hi qui concepti, & nati sunt ante adeptam dignitatem Regiam, vel Senatoriam, non dicuntur filij Regis, vel Senatoris.*

12 *Hi qui concepti sunt ante adeptam dignitatem; sed nati durante dignitate, dicuntur filij Regis, vel Senatoris.*

13 *Hi qui concepti sunt post dimissam dignitatem non dicuntur filij Regis, vel Senatoris.*

14 *Nobilitas paterna ad filios adoptiuos non trāsmittitur nisi quodam certo modo. 18.*

15 *Filij adoptiui non comprehenduntur in statutis loquentibus de filijs.*

16 *Per adoptionem iura patris naturalis non dissoluuntur.*

17 *Adoptionis vinculum fragile est.*

19 *Nobilitas à patre amissa non transmittitur in filios: intellige si filij de tempore amissionis non erant nati, vel saltem concepti, aliàs secus. 20. item intellige non procedere in nobilitate concessa per Principem alicui, & suis liberis 21.*

22 *In feudo concesso alicui & suis liberis, pater non potest liberis non hæredibus, vel hæredibus cum inuentario præiudicare. Idem est in emphiteosi concessa pro se, & filijs. 23. Idem est in substitutione fideicommissaria. 24.*

25 *In nobilitate antiqua, & auita procedente à genere, non potest pater ex actibus, vel ex delicto suo præiudicare filijs. Idem est in feudo antiquo. 26.*

27 *Feudum antiquum alienatum sine consensu Domini aperitur agnatis ad id vocatis: Idē si inuestituræ renouatio petita nō fuerit. 28.*

29 *Vbi pater, vel mater exclusi sunt à successione, pariter exclusi sunt descendentes ab eis.*

30 *Medium inhabile impedit transitum ad extrema; quomodo intelligatur.*

31 *Nobilitas paterna ad filios incapaces non trāsmittitur.*

32 *Ad filios naturales tantùm non transmittitur nobilitas paterna: nequè ad filios legitimos, & naturales ex eis. 36. item non transmittitur neque nobilitas materna. 37.*

33 *Bastardi non sunt de domo, vel familia, seu agnatione.*

34 *Bastardi non comprahenduntur sub appellatione nobilium.*

35 *Bastardi non sunt hominibus honorabiles, nec Deo amabiles, & censentur infames infamia facti.*

38 *Ad filios legitimatos etiam per rescriptum Principis vel oblationem Curiæ, nobilitas paterna transmittitur. Contra 40. sed refellitur. 43. ad legitimatos autem per subsequēs matrimonium transmittitur absque dubio. 45.*

39 Legitimati non sunt amplius turpes personæ.
41 Legitimatus est similis homini Curato à vulnere, remanente cicatrice.
42 Veneti non admittunt in eorum consilium illegitimè natos etiam legitimatos per subsequens matrimonium.
43 Legitimatus non differt à legitimis, & naturalibus; & recitantur exempla.
44 A' primæuo iure naturæ, omnes nascebantur legitimi, nulla facta differentia legitimi, & naturalis.
46 Legitimati retinent nobilitatem generis, vbi extat consuetudo, vel statutum, vel communis vsus loquendi.
47 Consuetudo potest aliquem facere nobilem, qui de iure communi nobilis non sit.
48 Honor est ille qui reputatur in loco.
49 Statutum facit homines nobiles, & ignobiles.
50 Nobilis dicitur, quem vulgus, & communis hominum æstimatio nobilem reputat.
51 Popularis sermo præualet propriæ significationi.
52 Nobilitas proueniens à matre, vel alijs superioribus cognatis non transmittitur ad filios, nisi impropriè, Et secundum quid. 56. Valet etiam statutum, & consuetudo, vt transmittatur. 55.
53 Quoad honores, & dignitates spectanda est conditio patris.
54 Potentior est forma quæ est agens, quàm materia, quæ est patiens.
57 In ciuitate Venetiarum natus ex matre ignobili, quamuis ex nobili patre ad consilium, vel ad actus nobilitatis non admittitur.
58 Nobilitas filiorũ propriè loquendo non transmittitur ad parentes, & superiores: secus impropriè, & secundum quid. 59. Idem est de nobilitate transuersalium. 60.

CASVS XXIX.

Nobilitas maiorum, an & quomodo transmittatur in posteros.

1 N nobilitas maiorum ad successores transmittatur hic dignoscendum est, & pro negatiua adduco tex. in l. quod attinet. ff. de reg. iur. vbi ita scribitur: quod ad ius naturale attinet, omnes homines æquales sunt, & in l. vt vim. ff. de iustit. & iur. dicitur naturam inter homines cognationem quandam constituisse, & in §. ius autẽ gentium. instit. de iur. nat. gent. & ciuil. quòd ius gentium omni humano generi commune est, & in l. veteris. C. de cõtrah. stipulat. quòd penè similis omnium hominum natura est; stante itaquè omnium hominum æqualitate, non potest cõsiderari transmissio alicuius nobilitatis; & habetur Iob. 14. cap. quod mortui siue nobiles, siue ignobiles fuerunt, non in-
2 tererit filiorum; præterea si nobilitas ex natiuitate naturali transmitteretur, nõ posset tolli per Principem, quia iura naturalia sunt immutabilia nec per Principem tolli possunt. §. sed naturalia. instit. de iur. nat. gent. & ciuil. sed nihilominus potest tolli, & mutari, nam propter delictum amittitur nobilitas. l. 2. l.
3 quoties. C. de dignit. lib. 12. & mulier nobilis nubendo viro plebeio nobilitatem amittit. l. fœminæ. ff. de senator. ergo non potest dici,
4 quod nobilitas transmittatur: Pro affirmatiua, quod imò nobilitas transmittatur ad liberos, tex. est in l. 1. & l. si senator. C. de dignit. lib. 12. & tenet Gulielm. laud. in clem. 1. nu. 1. de baptism. & ibi Cardin. Florent. in 2. quæst. Abb. in c. licet. num. 5. de censib. Gulielm. de Benedict. in repet. cap. Raynutius. part. 2. vers. mortuo itaquè testatore. nu. 105. Barth. Cæpoll. de imperat. milit. delig. §. nobilitatis. nu. 10. & 16. Bald. in l. fin. C. de seru. fugit. vbi dicit, quod nobilitas est quædam dignitas à parẽtibus deriuata, & facit illud Prouerb. 18. cap. ibi; gloria filiorum parentes eorum. & sapient. 3. gloria hominis ex honore patris sui, & contumelia filij pater sine honore: & quod dicit Iob. de quo Oseæ 9. Gloria eorum à partu, ac ab vtero, & cõceptu honor illius: Et habetur Deuter. 1. de vtero vestro sapientes, & nobiles constitui Principes: Et facit tex. in l. 3. C. de commerc. & mercat. ibi; nobiliores natalibus. l. honor. §. de honoribus. ff. de muner. & honor. ibi; origo natalium. l. si furiosi. C. de nupt. propè fine, ibi; quàm ijs qui ex genere eorum nobiliores sunt; & not. glos. in rubric. C. quemad. ciuil. mun. indic. lib. 10.
5 Hac igitur parte affirmatiua retenta non obstantibus in contrarium adductis, quæ locum habent inspecto iure naturæ tantùm.

Ampliatur casus iste, quia nobilitas parentum transmittitur quoquè in filios furiosos, & dementes, namquè nobilitas non est in voluntate, vel intellectu, nec est actus voluntarius illius, qui nobilis efficitur, vel actus procedens ab ipso, sed in ipsum, cadit enim nobilitas generis in puerum natum ex nobili. l. emancipatum. ff. de senator. l. si senator. C. de dignit. lib. 12. l. 2. §. in filijs. ff. de decurion. Et similiter cadit in eum nobilitas ex priuilegio.

l.1.C. de muner, & honor. non cont. lib. 10. Tiraquell. de nobilit. cap. 6. num. 35. & tamē pupillus, & impubes quicquid videt, ignorat. l.1.§. impuberes. C. de fals. monet. l. fin. ff. de iur. & fact. ignor. & sic de furioso tenet Bart. in l.1. num. 53. C. de dignit. lib. 12. & illum refert, ac sequitur. Tiraq. d. tract. de nobilit. cap. 15. num. 4. & adduco bonum tex. in l. iudex. ff. de iudic. vbi dicitur, quod iudex furiosus non desinit esse iudex. licet iudex dicatur esse nobilis. l. iudices, vbi Bart. C. de dignit. lib. 12.

6 Declaratur primò casus principalis, quia nobilitas non transmittitur vltra pronepotes l. diuo. C. de quæst. glos. in d. l. 1. C. de dignitat. lib. 12. Subdeclaratur, vt intelligatur de ea nobilitate, quæ prouenit per accidēs, idest per dignitatem, illa enim verum est, quod nō transmittitur vltra pronepotes. glos. in d. l. 1.

7 C. de dignit. lib. 12. secus est in nobilitate generis & originis, nam ista progreditur vsquè in infinitū. Mart. laud. in tract. de dignit. vers. 44. Aluarot. in cap. 1. §. cæteri. tit. quis dicat. Dux. March. & com. Ioan. Plat. in l. 1. col. 1. C. de dignit. lib. 12. Rayn. in tract. nobilit. in 3. quæst. 5. quæst. princ. Calcan. cons. 8. col. 7. vers. ex prædictis. Matth. de Afflict. in cōstit. sicil. incip. intentionis. col. 9. in 6. not. Tiraq.

8 de nobilit. cap. 15. num. 3. Subdeclaratur secundo, vt si illa dignitas, quæ est causa nobilitatis transit ad posteriores, vt Regnum, ducatus, & comitatus, nobilitas quoquè transit vsquè in infinitum non quidem ex parentum persona, sed quia ipse habet id ex quo nobilis est, scilicet feudum nobile, cum enim duret causa nobilitatis durat etiam nobilitas ipsa, ex tex. in l. semper. §. negociatores. ff. de iur. immunit. l. 2. §. omnes. ff. de iudic. l. si cui. §. 1. ff. ex quib. caus. maior. & in specie Bart. in d. l. 1. nu. 101. C. de dignit. lib. 12. Cassan. in cathal. glor. mund. 8. part. 24. considerat.

9 Tiraq. de nobilit. d. cap. 15. num. 2. Subdeclaratur tertiò, nam licet nobilitas prouenīes ex dignitate transmittatur vsque ad pronepotes, tamen filij illorum, qui positi sunt in ipsa dignitate Regali, vel senatoria, non dicuntur filij Regis, vel Senatoris, nisi nati, & concepti vel saltem tantùm concepti sint dignitate durante. l. filij. §. senatores. il 1. ff. ad municipal. melius declaro: hi qui nati, & cōcepti sunt durante ipsa dignitate, de his nullum est dubiū

10 quia dicuntur filij Regis, vel Senatoris: Hi qui concepti sunt durante dignitate, sed nati post finitam dignitatem Regiam, vel Senatoriam, dicuntur pariter filij Regis, vel Senatoris. l. emancipatum. §. sed si quis. ff. de Senator.

11 Hi qui & concepti, & nati sunt ante adeptam dignitatem Regiam, vel Senatoriam; non dicuntur filij Regis, vel Senatoris. l. si Senator. in princ. C. de dignit. lib. 12. & est communis Doctorum opinio, vt per Corsett. in tract. de potest. Reg. quæst. 26. vbi ex profes-

12 so: Hi qui tantùm concepti sunt ante adeptā dignitatem, sed nati durante dignitate, videtur quod non dicantur filij Regis, vel Senatoris, quia inspicitur tempus conceptionis. l. emancipatum. §. sed si quis. ff. de Senator. §. illud autem. instit. quib. mod. ius patr. potest. sol. l. verum est. ff. de sec. tab. l. item prætor. & ibi Bart. ff. de suis, & legitim. ideo filius conceptus tantùm, facit deficere conditionem. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebell. Sed tamen in contrarium est textus in l. 2. §. præterea. ff.

13 de decurion. Hi autem qui cōcepti sunt post dimissam dignitatem ipsam, non dicuntur eadem ratione filij Regis, vel Senatoris. l. emancipatū. §. sed si pater. ff. de Senator. Hæc sunt in puncto iuris, sed quia ad obuiandū discordijs, & dissensionibus vsu obtētum est Regna deferri per successionē. Martin. laud. in tract. de Princip. quæst. 78. & quæst. 161. Lancell. Conrad. lib. 1. cap. 2. §. 1. de origin. Regum. num. 15. ideo rarò locum habebunt.

14 Declaratur secundò casus, vt nō procedat in filijs adoptiuis, nam ad filios adoptiuos nō transmittitur nobilitas paterna, cùm ipsi non sint filij propriè sed fictè ideoquè non admittuntur ad recuperationem bonorum vigore legis Dominij Veneti de retrahendis bonis iure sanguinis. Tiraq. de retract. lignag. §. 1.

15 glos. 8. num. 16. nec comprehenduntur in statutis loquentibus de filijs. Bald. cons. 24. nu.

16 2. lib. 1. ratio rationis est, quia per adoptionē iura patris naturalis non dissoluuntur. l. cum in adoptiuis. post princ. C. de adopt. & ado-

17 ptionis vinculum fragile est. d. l. cum in adoptiuis. §. cum enim: Et in terminis, quod nobilitas patris ad filios adoptiuos non transmittatur, tenet Tiraq. d. tract. de nobilit. cap. 15. num. 6. post Bonum Curtil. allegatum per

18 eum: Fatendum est tamen ipsos ex nobilitate parentum quodammodo aliquid nobilitatis consequi, per tex. in l. Senatoris filium, & l. liberos. ff. de Senator. vbi habetur quod nō tantùm dicuntur Senatores filij, qui naturales sunt, sed etiam adoptiui, & huic opinioni accedit etiam Tiraq. d. cap. 15. num. 6.

19 Declaratur tertiò hic casus non habere locum, quando pater nobilitatem amisit, quæ quomodo amittatur, tradit idem Tiraquel. d.

tract.

tract. nobilitat. cap. 24. & seqq. nam quod nobilitas à patre amissa non transmittatur in liberos; satis constat quia nemo transmittit quod non habet. l. traditio. ff. de acquir. rer. domin. ideo videmus quod hæreditas repudiata transmitti non potest. l. vnic. C. de his qui ante apert. tabul. ibi: si tamen hæreditatẽ non recusanti; & in terminis nobilitatis adduco tex. in d. l. diuo. C. de quæst. & sic dixit Crauet. cons. 163. num. 3. vers. ideo. & Guliel. de Benedict. in repet. cap. Raynutius. part. 2. in verb. mortuo itaque testatore. nu. 105.

20 Subdeclaratur primò hæc tertia declaratio inquantum dicit, quod pater qui nobilitatem amisit, illam ad filios non transmittit, vt procedat in filijs adhuc non conceptis tempore amissionis nobilitatis, hoc enim casu verũ est, quod pater non potest ex persona sua trãsmittere ad filios nobilitatem, qua ipse ante illorum conceptionem priuatus erat, licet ijdẽ filij tali casu nobilitatem aui retineãt, vt mox dicam. num. 25. non autem procedit declaratio ipsa in filijs iam natis, vel etiam conceptis de tempore, quo idem pater priuatus fuit, tũc enim casus patris non nocet filijs, sed nobilitas paterna ad eos transmittitur non obstante priuatione post ipsorum conceptionem secuta. l. emancipatum. §. sed & si quis. & ibi glos. vlt. & Bart. in §. si quis. ff. de Senator. glos. in l. diuo. in verb. aspergit. C. de quæst. l. 2. §. si quis proximior. ff. vnde cognat.

21 Subdeclaratur secundò hæc tertia declaratio non procedere in nobilitate per Principem cuipiã, & suis liberis concessa, hæc enim transit ad liberos nõ habito respectu delictorum, vel demeritorum patris, cùm illã nõ à patre, sed à Principis liberalitate, & prouidentia obtineant, quia sic est in feudo concesso ali-
22 cui, & suis liberis, quod ex pacto, & prouidentia vocatur, nàm pater in simili feudo non potest liberis non hæredibus vel hæredibus cũ beneficio inuentarij existentibus præiudicare. cap. 1. in princ. de success. feud. Mascard. de probat. conclus. 767. num. 4. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. nu. 2. Rosentall. de feud. cap. 9. conclus. 67. num. 1. 2. cum alijs omnibus per eos adductis, eadem ratione, quia censetur concessum liberis ex prouidentia concedentis, non iudicio patris. l. si arrogator. §.
23 cæterum. ff. de adopt. idem est in Emphiteosi concessa pro se & filijs, nam pariter delictum patris eisdem filijs non præiudicat, vt latè per Corbul. de Emphiteot. tit. de caus. priuat. ob mort. ciuil. num. 25. & seqq. eadem ratione, quia filij dicuntur Emphiteosim habere non ab eorum patre, sed à domino concedente. Bart. per illum tex. in l. mortis causa capitur. ff. de donat. caus. mort. Bald. in l. 1. in fin. C. per quas person. nob. acquirit. Ruyn. consil. 48. num. 5. vol. 1. Couar. var. resolut. cap. 18. num. 2. vers. tertia conclusio. lib. 2. idemq; est
24 in substitutione fideicommissaria, nam per fideicommissariam substitutionem succeditur testatori, & non illi cui facta est talis substitutio. l. cohæredi. §. cum filiæ. vbi Doctor. ff. de vulg. & pupill. Ias. in l. qui romæ. §. duo fratres. num. 13. ff. de verb. obligat. Crauet. cons. 19. num. 16. in fin. & ità in terminis nobilitatis tenet Tiraquel. de nobilit. cap. 34. num. 5.

25 Subdeclaratur tertiò declaratio hæc, vt procedat in nobilitate noua, quæ habuit originem ab ipso patre, tunc enim verum est nobilitatem per patrem amissam in liberos non transmitti; secus in nobilitate antiqua, & auita procedente à genere, nàm quoad istàm nobilitatem non potest filijs, quibus acquisitum est ius ex eorum auis, & antiquis præiudicari ex actibus vel delicto patris, cùm illam non habeant à patre, sed à genere & à maioribus eorum, tex. est not. in l. 3. ff. de interdict. & relegat. & l. emancipatum. §. sed si quis. ff. de senator. & tenet Tiraq. de nobilit. cap. 35. nu. 4.
26 Hinc videmus quod licèt in feudo nouo saltem hæreditario facto, & delictum patris regulariter noceat, & præiudicet filijs. Rosentall. de feud. cap. 7. conclus. 7. nu. 8, tamen in feudo antiquo, quia non est acquisitum ab ipso patre secus est, glos. per eadem iura in d. l. emancipatum. in verb. patris. in fin. ff. de senator. & glos. vlt. in l. adoptiuum. ff. de in ius vo-
27 cand. ideo si pater alienauerit feudum antiquum sine consensu Domini non potest successoribus præiudicare, imò feudum ipsum aperitur eisdem agnatis ad id vocatis. Iacob. in sua inuestit. in verb. & cum pacto de non alienãd. Curt. iun. in tract. de feud. in 5. part. in 4. conclus. Roland. ex professo consil. 57. num. 61. & seqq. & cons. 60. & cons. 64. num. 3. vers. his tamen non obstantibus. lib. 3. vbi
28 omnes allegat; & idem est si inuestituræ renouationem non petierit, idem Roland. d. cons. 64. lib. 3. de quo tamen per eundem Rosentall. cap. 11. conclus. 17. Sic igitur constat nõ esse veram ampliationem traditam per Crauet. cons. 163. num. 4. 5. dum dicit, quod pater qui nobilitatem amisit, consequenter impedit etiam transmissionem nobilitatis aui, ea ratione, quia medium inhabile impedit, ne trãsitus fiat ad extrema. l. qui sella. §. fin. l. tria

præ-

prædia.ff. de seruit. rustic. præd. l. seruitutes prædiorum. in fin. ff. de seruit. Paul. de Castr. cons. 421. num. 3. lib. 1. cuius quidem ratio
29 videtur confirmari, quia simile est etiam in successionibus intestatis, nam vbi pater, vel mater exclusi sunt à successione, pariter exclusi sunt descendentes ab eis. l. fin. in fin. C. de natural. liber. Anchar. cons. 389. num. 2. qui loquitur de successione in nobilitate. Alex. cons. 174. num. 2. & seqq. lib. 5. Cuman. cons. 117. in princ. Corn. cons. 210. col. fin. lib. 4. Paul. de Castr. d. cons. 421. num. 2. vers. primò. lib. 1. Dec. cons. 85. num. 8. & cons. 462.
30 num. 16. Non enim obstat, quod medium inhabile impediat transitum ad extrema, quia procedit quando extrema habent transire per illud medium. Paul. de Castr. d. cons. 421. nu. 3. lib. 1. sed nobilitas antiqua acquisita à genere & ab antiquis, non est necesse quod transeat per mediam personam patris, vt dictum est. Ac item procedit, quando medium est inhabile inhabilitate originis, & natiuitatis. l. fin. C. de natur. liber. Secus quando inhabilitate accidentali, & superueniente post natiuitatem.
31 Declaratur quartò casus principalis, vt tunc nobilitas transmittatur ad filios, si ipsi filij sint capaces nobilitatis; nam si propter delictum, vel aliam causam facti essent incapaces, nobilitas ad eos non transmitteretur. Bart. in l. f. nu. 49. C. de dignit. lib. 12. quia vbi perditur nobilitas iam adepta, multò magis acquirenda impeditur. arg. cap. quemadmodum. §. alioquin. de iureiur.
32 Declaratur quintò non procedere in filijs naturalibus tantum, ad eos enim siue nothi, siue bastardi vocentur, nobilitas paterna non transmittitur per tex. in l. cum legitimæ. ff. de stat. homin. vbi dicitur quod non legitimè natus non sequitur conditionem patris, ad idē. l. liberos. iuncta glos. in verb. naturales. ff. de Senator. & sic in puncto tenet Bart. in d. l. 1. num. 50. C. de dignit. lib. 12. & Bald. in cap. innotuit. num. 14. de elect. & in l. cum in antiquioribus. num. 8. C. de iure deliber. Anchar. cons. 389. num. 2. Tiraq. de nobilit. cap. 15.
33 num. 10. Et ratio est, quia bastardi non sunt de domo, vel familia nobilium, cùm de domo, & familia contineantur solummodo illi qui sunt de eadem agnatione. l. pronunciatio. §. familiæ. ff. de verb. signif. Sed bastardi non habent agnationem. §. vulgò. instit. de success. cognat. Crauet. cons. 138. num. 3. vsque ad num. 8. & ita dicunt Bart. in l. fin. nu. 1. C. de verb. signif. & sequitur ibi Bald. num. 4. & in repet. l. filium. num. 2. ff. de his qui sunt sui, vel alien. iur. & in cap. innotuit. num. 15. de elect. & in l. generaliter. §. cum autem. numer. 5. C. de instit. & substit. Ang. & Ias. in d. l. fin. nu. 13. Gulielm. de Bened. in repet. cap. Raynutius. i verb. Raynutius. nu. 32. & glos. in clement. 1. in verbo. liberi. de baptis. & reiecta Bart. distinctione inter ciuilia nomina, & naturalia, sic tenet indistinctè Palæott. de noth. & spur. cap. 59. & cap. 60. & ante eum Alex. in l. ex facto. §. si quis rogatus. num. 56.
34 ff. ad Trebell. Nec comprehenduntur sub nomine, vel appellatione nobilium. Bald. in d. l. cum legitimæ. & in d. l. generaliter. §. cum autem. num. 1. in fin. Cæpoll. de imperat. milit. delig. §. nobilitatis. num. 9. Aluarot. in c. 1. §. cæteri. col. 3. vers. quæro an bastardi tit. quis dicat. Dux. March. Com. Guid. Pap. dec. 586. Gemin. consil. 140. num. 2. Ang. cons. 30. num. 6. Tiraq. de nobilit. d. cap. 15. num. 10. Palæott. de noth. & spur. cap. 61. & est tex. in cap. liguis anglorum. 56. dist. vbi di
35 citur, quod non sunt hominibus honorabiles, nec Deo amabiles; & tales illegitimè nati censentur infames infamia facti, vt not. Azo in summ. C. de his qui not. infam. nu. 3. Alex. cons. 21. nu. 5. & cons. 25. num. 4. lib. 1. & cons. 172. num. 3. lib. 7. Curtius iun. cons. 37. num. 3. Tiraq. d. cap. 15. num. 14. vbi omnes alios allegat.
36 Ampliatur declaratio ista, vt locū habeat etiam in filijs legitimis, & naturalibus ipsorum bastardorum, quia nobilitas aui ad eos pariter non transmittitur tanquam de domo, & casata non existentes. Bald. in d. l. vlt. in fin. C. de verb. signif. Anchar. cons. 389. num. 2. Gulielm. de Bened. in repet. cap. Raynutius. in verb. Raynutius. num. 39. ea ratione, quia nulla consequentia potest esse legitima ex illegitimo nascendi principio, & ex radice corrupta. l. fin. C. de natur. liber. sequitur Card. Alex. in c. per venerabilem. col. 3. in princ. qui fil. sint legit. & Tiraq. de nobilit. d. cap. 15. num. 24. nam medium inhabile impedit transmissionem ad extrema Crauet. cons. 163. nu. 4. & 5. per tex. in l. seruitutes prædiorum. in fin. ff. de seruit. l. qui sella. §. fin. l. tria prædia. ff. de seruit. rustic. præd. prout ad eos non trāsmittitur, neque nobilitas matris, tùm quia
37 non consideratur nobilitas matris, sed patris. l. liberos. vbi glos. in verb. conditionem. ff. de senator. & not. in l. cum legitimæ. ff. de stat. homin. tùm quia nobilitas mulieris obumbratur dū nubit spurio. l. fœminæ. ff. de senator. ideoquè nobilitatem, quam perdidit, non potest ad fi-

ad filios transmittere. l. traditio. ff. de acquisit. rer. domin. c. dalbertum. 1. q. 7. & ita tenet Anchar. d. cons. 389. num. 3. & Palaeott. de noth. & spur. cap. 61. num. 2.

38 Subdeclaratur primo declaratio ista, vt non procedat in bastardis, & filijs naturalibus legitimatis etiam si per rescriptum Principis, vel oblationem Curiae legitimati sint, ad eos enim nobilitas paterna transmittitur. Paleott. de noth. & spur. cap. 62. & voluit Bon. Curtil. in tract. nobilit. 4. par. col. 5. Paris. cons. 58. num. 45. libro 4. idem quoque videtur tenere Bald. cons. 146. num. 7. lib. 1. vbi dicit

39 quod legitimati nō sunt amplius turpes personae per tex. in l. imperialis. §. praesenti. C. de nupt. in illis verbis; nam omni macula penitus direpta, neque vocabulum inhonestum eis inhaerere de caetero volumus, neque differentiam aliquam eas habere cum ijs, quae nihil simile peccauerunt; & idem sequi videtur Lancell. Conrad. de praestant. & potentia Imperat. §. 4. num. 12. nec contrarium audet affirmare Alex. in l. ex facto. §. si quis rogatus. num. 58. ff. ad Trebell. In contrarium tamen

40 quod legitimatus non adipiscatur nobilitatē paternam tenet idem Bald. in c. per tuas. num. 2. de maior. & obedient. per tex. in §. & quoniam. authentico. quibus modis natur. effic. sui. Alex. in l. ex facto. §. si quis rogatus. num. 57. ff. ad Trebell. Franc. Curt. in l. admonendi. nu. 7. ff. de iureiur. Bertrand. cons. 169. nu. 8. lib. 2. mouentur, quia legitimati non sunt de stirpe, nec toti stirpi attinent, nec eis potest relinqui, nisi quantum vni ex legitimis, refert etiam Ioan. le Cirier. in tract. de primogenit. lib. 1. quaest. 13. num. 27. & Ias. in l. si is qui pro emptore. num. 260. ff. de vsucap. pro qua parte facit etiam, quia isti naturales legitimati non succedunt in feudo. cap. 1. §. naturales. tit. si de feudo defunct. content. sit in dom. & agnat. ea ratione, quia feudum est beneficium, & honor; legitimatus enim vt dicit ipse Bald. in c. vlt. num. 1. in fin. de translat.

41 Episc. similis est homini curato à vulnere remanente aliqua cicatrice; Hinc Domini Ve-

42 neti non admittunt in corū consilium illegitimè natos, quamuis per subsequens matrimonium legitimatos, refert Fulgos. consil. 62. numero 3. versic. hocquè euidentius. & Paleott. de noth. & spur. cap. 61. num. 9. Sed

43 nihilominus primam partem veriorem esse credo, quia legitimatus nanciscitur omnia iura legitimorum nihil differens à legitimis. §. quapropter, authentico. quibus mod. nat. eff. sui. illi enim debetur legitima prout legitimè nato; is potest agere ad supplementū legitimae vt legitimus; succedit patri vnà cum legitimis, & naturalibus; praeteritus vel iniustè exhaeredatus à patre potest nullum dicere, quaerellare, & contratabulare testamentum paternum. Et si frater legitimatus praeteritus sit à fratre instituta turpi persona, fraternum testamentum impugnare potest; leges loquentes de filijs legitimis & naturalibus locum habent in filijs legitimatis, ideo. l. fin. C. de natur. liber. quae prohibet relinqui filijs naturalibus extante sobole legitima, locum habet in legitimato; leges vocantes ad successionem proximiorem agnatum, locum habent etiam in legitimato; Consuetudo Bulgari pariter locum habet in eo; Et dispositio cap. Raynutius. & cap. Raynaldus. de testament. de duabus quartis. Et dispositio. l. iubemus. C. ad Trebell. de non imputandis fructibus in quartam Trebellianicam filijs primi gradus; sic etiam dispositio. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testam. & auth. si qua mulier. C. de sacros. Eccles. & dispositio. l. cum auus. ff. de condit. & demonstrat. l. generaliter. §. cum autem. C. de instit. & substit. & l. cū acutissimi. C. de fideicom. & dispositio leg. si vnquam. C. de reuocand. donat. in legitimatis locum habent; & in statutis quoque legitimati continentur appellatione filiorum. Haec Peregrin. de fideicomm. art. 23. numer. 26. & seqq. filius legitimatus constituit pariter numerum duodecim ad consequendum immunitatem. Roland. cons. 67. nu. 18. lib. 3. Competit ei ius retractus, ac item ius congrui. idem Roland. cons. 83. num. 13. lib. 3. & idem operatur sequens legitimatio, quod praecedēs legitima natiuitas. l. 2. ff. de natali restituen. sed

44 tollitur omnis difficultas, quia à primaeuo iure naturae omnes nascebantur legitimi nulla facta differentia legitimi, & naturalis; postmodum autem excrescente personarum malitia & concupiscentia, proditae fuerunt leges ad reprimendum libidinem facientes differentiam inter naturales, & legitimos. §. liceat. authentico quib. mod. nat. eff. legit. §. natura. §. si quis ergo. authentico. quib. mod. nat. eff. sui: Cum igitur differentia ista inter legitimum, & naturalem à iure scripto constituta sit; non est dubium quin eodem iure pariter reuocari potuit. §. fin. instit. de legit. agnat. tutel. & in terminis Curt. iun. cons. 22 1. nu. 18. vers. confirmari. & num. seqq. & Decian. respons. 42. num. 15. 16. 17. vol. 1. vbi alios allegat; prout quidem reuocata fuit d. §. & quoniam. §. quapropter. authentico. quib. mod. nat. effic.

sui. quoad legitimatos autem per subsequens
matrimonium nulli dubium est, quia ad eos
nobilitas paterna transmittitur. glos. 1. & ibi
Doctor. in cap. tanta est vis. qui fil. sint legit.
not. Bald. & alij in d. §. naturales. si de feud.
fuer. contr. ouer. inter domin. & agnat.
46 Subdeclaratur secundò declaratio ista, vt
locum non habeat vbi consuetudo, statutum,
vel communis vsus loquendi se habet, quod
naturales appellentur nobiles, & retineant
nobilitatem generis, vt in consuetudine tenet
Bart. in l. fin. num. 1. Bald. num. 4. & Ias. num.
13. C. de verb. signif. idem Bart. in l. pronun-
ciatio. in fin. ff. eod. Ang. cons. 30. num. 6. &
cons. 191. nu. 2. Socin. cons. 102. vol. 3. Corn.
consil. 169. col. 3. Paleott. de noth. & spur.
cap. 60. num. 5. Guid. Pap. decis. 580. num. 31
Boer. decis. 127. num. 21. Nam consuetudo
47 potest aliquem facere nobilem, qui de iure
cōmuni nobilis non fit. l. 1. §. 1. ff. de muner.
& honor. Bart. in l. 1. nu. 83. C. de dignit. lib.
12. Cæpoll. de imperat. milit. delig. §. nobili-
tatis. nu. 7. 8. & 9. cum alijs allegatis per Tiraq.
de nobilitat. cap. 10. num. 2. & seqq. & honor
48 est ille, qui reputatur in loco. l. munerum. cir-
ca princ. ibi calendarij quoque. ff. de muner.
49 & honor. in statuto autem, quòd illud faciat
nobiles, & ignobiles, firmat idem Bart. in d. l.
1. num. 83. & ibi Ioan. Plat. col. 3. vers. ex quo
infert. C. de dignit. lib. 12. Afflict. in cap. 1.
col. 8. vers. ego addo duos [illegible]. Dux
March. com. & eos sequitur Tiraq. de nobilit.
d. cap. 10. nu. 5. Et quoad communem vsum
50 loquendi, quòd is pariter dicatur nobilis,
quem vulgus & communis omnium æstima-
tio nobilem reputat, dicit Dyn. cons. 11. Paul.
de Castr. cons. 107. num. 1. vol. 2. Socin. cons.
246. num. 3. vol. 2. Roland. cons. 67. nu. 28.
lib. 3. cum cæteris omnibus quos refert Tira-
quel. d. cap. 10. num. 6. & seqq. Paleott. de no-
51 th. & spur. cap. 61. num. 8. popularis enim ser-
mo præualet propriæ significationi. l. cum de
lanionis. §. asinam. ff. de fund. instruct. l. anni-
culus. la 1. ff. de verb. signif. l. Labeo. §. idem
Tubero. ff. de supell. legat.
52 Declaratur textus casus principalis, vt non
procedat in nobilitate proueniente a matre
vel alijs superioribus cognatis, quia nobili-
tas, honor, dignitas, & familia venit à supe-
rioribus agnatis, & linea paterna; non autem
à linea materna, & superioribus cognatis.
glos. 1. in l. 1. C. de dignit. lib. 12. Bald. in l.
fin. nu. 1. C. de seru. fugit. Anchar. cons. 389.
num. 3. Gulielm. de Benedict. in reper. cap.
Raynutius. in verb. Raynutius. num. 3. de te-
stam. Cæpoll. d. tract. de imperat. milit. delig.
§. nobilitatis. num. 16. Dec. in l. fœminæ. nu.
68. ff. de reg. iur. & in c. nouit. num. 57. de iu-
dic. cum alijs pluribus relatis per Tiraq. de no
bilit. cap. 18. nu. 20. 21. Cassan. glor. mund. 8.
53 part. 8. considerat. & quoad honores, ac di-
gnitates, spectanda est conditio patris. l. liber-
os. iuncta glos. in verb. conditionem. ff. de se-
nator. not. in l. cum legitimæ. ff. de stat. homin.
gloss. 2. in c. dstat aliquis. 32. q. 4. Gulielm. de
Benedict. in repert. d. c. Raynutius. in verb.
Raynutius. num. & ratio rationis est, quia si
cut mater sequitur dignitates mariti, ergo &
partus eius. l. fin. C. de incol. lib. 10. & quia
54 nobilitas denominatur à causa potentiori,
sed potentior est forma, quæ est agens, quàm
materia quæ est patiens: sic ratiocinatur Bald.
in d. l. fin. in fin. C. de seruis fugit. ideo Fede-
ric. de Sen. cons. 301. & Abb. post eum in c. fra-
ternitati. de dec. qui cognent. consang. xer.
sunt; quos etiam refert Dec. in c. nouit. num.
36. de iudic. dicunt quod secundum commu-
nem modernorum opinionem, generatio con-
sideratur solùm ex persona viri generantis.
55 Ampliatur declaratio ista, quia nec valet
statutum, nec consuetudo, quod quis censea-
tur nobilis, vel ignobilis ex linea, & progenie
materna. l. exemplo. vbi Bart. & Ioan. de Plat.
C. de decurion. lib. 10. refert etiam Gulielm.
de Benedict. in d. verb. Raynutius. num. 15.
& sequuntur Ang. Rebuff. Cæpoll. Barbat.
Franc. Aret. Felin. Nicol. Perus. Consert. Ma-
th. Afflict. Iacob. à sanct. Georgio. & Bernād.
allegati per Tiraq. d. cap. 18. num. 22. Contra-
rium verò quod imò valeat statutum & con-
suetudo vt quis consequatur nobilitatem, &
ignobilitatem maternam, tenet Dec. in d. c.
nouit. num. 28. de iudic. ea ratione quia con-
suetudo, & statutum potest inducere obliga-
tionem ex toto, ergo a fortiori potest dare fo-
mentum nobilitati ex parte matris, nec obsta-
re dicit d. l. exemplo, quia procedit in illo ca-
su speciali, in quo lex vetera procedit ita dispo
nendo, alias secus; cùm illud sit de iure posi-
tiuo, contra quod valet statutum, & consuetu-
do. §. fin. instit. de legit. agnat. tutel. & not. in
l. omnes populi. ff. de iust. & iur. idem dicit
Dec. in l. fœminæ. nu. 70. ff. de reg. iur. Roch.
de Curt. in c. fin. col. 16. de cōsuetud. & Bon.
Curtil. de nobilit. part. 4. nu. 38. Cassan. glor.
mund. 8. part. 8. considerat. idemque voluit
Alciat. in l. familiæ. §. fœminarum. ff. de verb.
signif. & Rebuff. de concordat. tit. de collat.
§. cum vero. in verb. ex vtroque parente. in
fin. & sequitur Tiraq. d. cap. 18. nu. 22. & seqq.

pro

pro qua parte videtur tex. expressus in c.pen. §.verum.de præbend. cui ego adhæreo ex dictis superius num.46. & seqq. reiecta distinctione inter statutum,& cõsuetudinem Principis,seu populi habentis ius condendi leges, & statutum,ac consuetudinem inferioris,quã distinctionem facit Dec.in d.l.fœminæ.num. 69.70.& videtur sentire Tiraq.d.cap.18.nu. 24.& 25.& Cassan. glor. mund. 8.part. 8. considerat.

56 Subdeclaratur declaratio ista,quia loquendo simpliciter, & precisè non dicitur quis nobilis respectu generis materni,sed paterni:secundùm quid tamen,& impropriè non est dubium, quod omne compositum participat de forma,& materia.Bald.in l.fin.in fin.C.de seruis fugit.& sic sentit ibi Bald.quod nobilitas, aut ignobilitas matris aliquid addat ad nobilitatem, vel ignobilitatem liberorum, & illum sequitur, ac multipliciter, multisque auctoritatibus hoc comprobat Tiraq. d. cap. 18.num.26. vsque ad num.38. idemquè tradit Cassad.decis.2. num.1.de iure patr. cum

57 alijs quos ipse adducit. Hinc emanauit statutum,siue consuetudo in Ciuitate Venetiarum,quod natus ex matre ignobili, quãmuis ex nobili patre ad consilium, vel ad actus nobilitatis non admittitur, de quo etiam testatur Menoch. de præsumpt. libro 4. præsumpt. 189. num. 88. & est similis consuetudo Mediolanensium prohibens filios viri nobilis ex vxore ignobili succedere in fæudo, de qua in c.1.tit. de fil. nat. ex matrim. ad Morganic.contract.ex quibus quidem specialibus consuetudinibus desumitur argumentum in contrarium esse ius commune, nempe quòd de iure communi fit etiam aliqualiter considerabilis nobilitas matris: Sic argumentatur Bald.in l.non iccirco.nu.2.vers.adde tamen. C.de iur.& fact.ignor.Dec.cons.175.num.7. Roland.cons.5.num.4.lib.1.Peregrin. cons. 95.nu.6.lib.2.

58 Quæro autem,an è conuerso nobilitas filiorum transmittatur ad parentes,& superiores, nam pro affirmatiua facit tex.in l.hac lege. in princ.& ibi glos.in verb.duarum.C.de metatis,& epidemet.lib.12.l.vlt.in princ.C.de priuil.scolar.lib.12.l.in sacris.la 3.& ibi glos.in verb.parentes.C.de proxim.sacror.scrin. lib. 12.l.vlt.§. hæc autem priuilegia. iuncta glos. in verb. matrum.C. de Castrens. & minister. lib.12.§.hæc ita. vers. si vero. authentico. de consulib.ex istis enim iuribus probatur priuilegium dignitatis filiorum transire ad superiores; Contra vero,quod nobilitas non transeat de inferioribus ad superiores tex. est, & ibi glos.vlt.& Bart.in l.1.ff.de senator. & facit etiam cap.1.de nat.success.feud. vbi ascendentes non succedunt in feudo inferioris, & sic etiam tenet glos.vlt.in d.l.1.ff.de senator. & in d.§.hæc ita.in verb. voluerit. authentico.de consulib.Anchar.in c.1.de cognat.spirit.Ioan.Plat. in d.l. in sacris. in princ. & in l.vlt.C. de incol. Rayn. in tractat. nobilitat. in 13. quæst.5. quæst. princ. & Mansuer. in tit. de tall. & collect.§. item vxor militis.in fin.& ad iura in contrarium adducta respondent ea esse specialia. Hęc igitur opinio,quod

59 nobilitas filiorum non transeat ad parentes, & superiores vera est loquendo propriè & simpliciter;sed impropriè, & secundum quid vera est prima opinio, pro qua adduco tex. in §.generaliter;authentico. constit. quæ de dignit. ibi; & nobiliores adhuc patres ostendat; & ibi; hoc enim multò maior patribus laus erit, & lætitiæ occasionem præbebit magnæ; & ibi notabilis glos.in verb. & nobiliores,& in verb.occasionem;quæ dicit,quod dignitas filij,gloria & laus patris est;sequitur glos.in l.sed Iulianus.§.proinde. in verb.solebat.ff.ad Macædon.& facit tex.in l.1.§.vsquè adeo. & l. si quis seruum.ff. de iniur.sic quoque concludit Tiraq.de nobilit.cap.16.idem

60 què dicendum est de nobilitate transuersalium, quia pariter transit ad transuersales vsque ad quartum gradum. idem Tiraq. eod. loc.cap.17.

S V M M A R I V M.

1 *Vitia,delicta,& opprobria parentum ad filios quo ad pœnam spiritualẽ nõ transmittũtur.*

2 *Excommunicari non potest vnus pro altero, nec alia pœna puniri, qua amittitur æterna gloria.*

3 *Vitia,delicta,& opprobria parentum ad filios non transmittuntur,quoad pœnam temporalem corporis,vel bonorum.*

Fallit in crimine læsæ maiestatis; hæresis, & quoad ordines.4.

5 *Infamia paterna procedens ex vitijs,delictis, & opprobrijs quoad pœnam temporalem honoris, & dignitatis in filios non transmittitur:sed contra verius est.6.& procedit etiã in filijs illegitimis.7.ac item in nepotibus.8. etiam natis ante ortam infamiam.9.*

10 *Transmissio infamiæ paternæ in filios impeditur ex propria eorumdem filiorum virtute:exceptis casibus in quibus à iure reperitur expresse cautum in contrarium.11. de*

qua tamen propria filiorum virtute perspicuis probationibus constare debet 12.

13 *Filius natus ex patre fatuo, fatuus præsumitur.*

CASVS XXX.

Ignobilitas, & infamia maiorum vtrum in filios & posteros transmittantur.

POstquam dictum est de transmissione nobilitatis; nunc est videndum de transmissione ignobilitatis: An scilicet vitia, opprobria, & delicta parentum ex eadem regula transmittantur ad filios; quocirca per casus distinctos procedendum est.

1 Primus igitur casus est, quoad pænam spiritualem, & tunc vitia, delicta, & opprobria patris ad filios non transmittuntur. c. vndecunque, & ibi gloss. in verb. sic mali. c. nasci de adulterio. 56. dist. c. iam itaque. c. non imputantur. 1. q. 4. §. spiritualiter. c. si habes. 24. q. 3. c. sicut satius. 32. q. 4. & isto respectu intelligitur illud quod anima quæ peccauerit ipsa punietur. d. c. iam itaque. 1. q. 4. & §. spiritualiter. & c. si habes. 24. q. 3. & quod filius non portat iniquitatem patris. c. iudæi. & c. seq. 1.
2 q. 4. qua ex re infertur vnum pro altero vel pro alterius culpa non posse excommunicari, nec alia pæna puniri, qua æterna gloria amittitur. c. Romana. §. fin. de sent. excomm. in 6. Alphons. de Castr. de iust. hæret. punit. lib. 2. cap. 11. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 8. nu. 1. vers. quinta. Menoch. cons. 99. numero 207. 208. 209.

3 Secundus casus est quoad pænam temporalem corporis, vel bonorum; & isto casu vitia, delicta, & opprobria parentum ad filios regulariter non transmittuntur, quia pæna debet tenere suos authores. l. sancimus. C. de pœnis. c. quæsiuit. de his quæ fiunt à maior. part. cap. d. c. Romana. §. fin. de sent. excom.
4 in 6. in certis tamen casibus specialibus transmittuntur etiam in filios, vt in crimine læsæ maiestatis. l. quisquis. §. filij. C. ad leg. iul. maiest. & in crimine hæresis. c. vergentis. de hæretic. c. 2. §. hæretici. de hæretic. in 6. authentica. Gazaros. C. de hæretic. Et quoad ordines, quia illegitimus non potest promoueri ad ordines. c. 1. de filijs præsbit. Conc. Trid. sess. 23. de reformat. cap. 5. ac item quoad beneficia. c. 1. de fil. præsb. in 6. d. c. 2. §. hæretici. de hæretic. in 6. Conc. Trid. cap. 1. sess. 7. de reformat. cap. 2. sess. 22. de reformat. & cap. 1. sess. 24. de reformat. Garz. de benef. part. 7. cap. 2. nu. 1. & seqq. vbi alios allegat; perit enim iustus sæpissime pro impio. c. in Sancta. de consecrat. dist. 1. c. cum multæ. 15. q. 8. c. sed illud. §. polluitur. 45. dist. iccirco habetur ex verbis euangelij, vbi Apostoli de cæco nato Christum interrogasse dicuntur. Rabbi quis peccauit hic, aut parentes eius, vt cæcus nasceretur? Et Dominus dixit ad Moisem; ego sum Deus Zelotes visitans peccata parentum in filios vsque in tertiam, & quartam progeniem; de quibus est tex. in §. his ità respondetur. 24. quæst. 3. & cap. homini. §. è contra. 1. q. 4. & plura cumulat Menoch. cons. 99. num. 210. & seqq.

5 Tertius casus est quoad pænam temporalem honoris, & dignitatis; hoc est an infamia parentum procedens ex eorum vitijs, delictis, & opprobrijs transmittatur in filios, & quoad istum respectum, non videtur in filios transire, per tex. in l. crimen. ff. de pænis. & cap. crimen. 1. q. 4. vbi dicitur, quod crimen, vel pæna paterna nullam maculam filio infligit. l. 2. §. in auo. ff. de decurion. ibi; ne qua patris nota filius maculetur; &. §. nullum, ibi; ideoque nec ordine decurionum, aut cæteris honoribus propter eiusmodi causam prohibetur; l. 3. §. quod si pater. ff. de muner. & honor. vbi quod patris delicta filijs non præiudicant in honore: ad idē. l. generali. §. fin. ff. de rit. nupt. cap. nunquam de vitijs. 56. dist. vbi filius non obfuscatur, nec polluitur ex fornicatione vel adulterio matris: Hinc iuuenalis dixit: Tolle tuum Annibalem, malo pater tibi sit tersites, dummodo tu sis Eacide similis, vulcaniaque arma capescas, quàm te tersite similem producat Achilles. gloss. vlt. in fin. in cap. vndecunque. 56. dist. & ratio est quia non debet quis alieno odio pregrauari. l. si quis. in suo. §. legis. C. de inoff. testam. l. non debet. ff. de
6 reg. iur. E contra quod imò infamia paterna in filios transmittatur tex. est in cap. venerabilē. §. sunt enim, & ibi Host. col. 6. vers. quod ergo. & Abb. num. 12. de elect. vbi quòd ad repellendum aliquem à dignitate adipiscenda, cōsideratur delictum progenitorum, & Bald. ibi num. 11. notat, quod infamia progenitorū trāsit in posteros: & facit tex. in l. generaliter. §. spurios. & l. spurij. iuncta gloss. 1. ff. de decurion. vbi spurij ob peccatum patris non possunt eligi in decuriones, nisi in defectum legitimorum. l. diuo Marco. C. de quæst. vbi quod filius aspergitur macula patris, & ob id potest torqueri qui aliàs torqueri non poterat. l. si cohor-

cohortalis. C. de cohortalibus lib. 12. vbi filius ob delictum patris spoliatur omnibus insignibus impetrati honoris. l. fin. C. de muni. leg. lib. 11. vbi filius quoad honores sequitur conditionem patris. l. imperialis. §. his illud. C. de nupt. vbi filiæ mulierum scenicarum ob infamiam maternam certis hominibus in matrimonium copulari prohibentur. l. quisquis. §. filij. C. ad leg. iul. maiest. ibi: infamia eos paterna semper comitetur ad nullos prorsus honores perueniant; c. 2. §. hæretici. de hæretic. in 6. cap. fælicis §. nulli. de pœnis. eod. lib. vbi filijs, & nepotibus hæreticorum clausa est ianua dignitatis, honoris, & officij publici, pro peccato enim vnius punitur alius infamia Innoc. in c. grauem num. 3. de sent. excom. per tex. in c. quæro. §. verùm. 6. q. 1. & facit illud sapient. 3. contumelia filij pater sine honore; & ratio istius partis est, nã qui nascitur à malo, & infami patre, malus esse præsumitur. l. quod si nolit. §. qui mãcipia. ff. de ædil. edict. l. cùm vnus. in princ. ff. de alim. & cibar. legat. Caccialup. in l. admonendi. nu. 257. ff. de iureiur. cùm præsumendum sit filium gesta parentum imitari. Specul. in proœm. num. 17. Grammat. decis. 18. nu. 1. sæpe enim solet filius similis esse patri. glos. in d. l. quod si nolit. §. qui mancipia, in verb. non infamatæ. ff. de ædilit. edict. & in cap. 2. in verb. defectu. de filijs presbit. in 6. glos. in d. cap. venerabilem. §. sunt enim. in verb. progenitores. de election. quia non potest arbor mala bonos fructus facere. glos. in d. §. qui mancipia. in verb. non infamatæ. moresq; formantur à coniuncto. d. l. si cohortalis. C. de cohortalib. lib. 12. l. non omnes. §. à barbaris. ff. de re milit. & ex mala conuersatione bonus efficitur vitiosus. l. ædiles. la. 1. §. pædius. ff. de ædilit. edict. cap. cum in iuuentute. de purgat. canon. hinc consortium malorum sępe corrumpit etiam alios de se bonos. cap. sæpe malorum. 28. q. 1. & vna ouis morbida inficit totum gregem. l. Iulianus. in princ. ff. de action. empt. cap. ex quo. de stat. regul. c. sed aliud. 40. dist. Cępoll. de seruit. rustic. præd. cap. 9. nu. 20. Et modicum fermenti totam massam corrumpit. glos. in l. si vnus. §. pactus. in verb. ipso iure. ff. de pactis. hinc dicitur quod cum sancto sanctus eris, & cum peruerso peruerteris. glos. in l. si finita. §. ex hoc edicto. in verb. iuncta. ff. de damn. infect. Crauet. consil. 220. num. 12. & cum bonis ambula. glos. in l. ædiles. la. 1. §. pædius. in verb. conseruorum. ff. de ędilit. edict. Neuizz. in silua nupt. §. 1. num. 16. hinc est, quod ex conuersatione, quam quis habet, præsumitur bonus, vel malus. cap. peruenit. 2. q. 7. d. cap. sæpe 28. q. 1. glos. in d. §. pædius. in verb. conseruorum. ibi: hinc denique est, quod conuersatio mala facit quem præsumi suspectum. l. 3. §. constat enim. ff. de administrat. tut. Et ibi Bart. in §. si parens. & §. quamuis. Gandin. in tit. de quæst. sub num. 14. Grammat. cons. 17. num. 14. Bald. cons. 95. num. 6. lib. 1. Crauet. cons. 220. num. 12. Ex quibus cõcludendum est veram esse hanc partem affirmatiuã, quod infamia prouenient ex vitijs, delictis, & opprobrijs parentum quoad pœnam temporalẽ honoris, & dignitatis transmittitur in filios.

7 Ampliatur primò hic tertius casus, vt locũ habeat etiam in filijs illegitimis, hi enim præsumuntur eisdem vitijs laboraturi, quibus & eorum pater laborabat, cùm à sanguine illius processerint, & sint eius corporis pars, quæ ratio etiam in filijs illegitimis obtinet, & sic concludit Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 8. nu. 3. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 33. num. 9. & seqq.

8 Ampliatur secundò procedere etiam quoad nepotes, nàm licet in his quæ pertinent ad pœnam & odium, appellatione filiorum non veniant nepotes. l. lege iulia. §. hoc capite. ff. de rit. nupt. l. patri. ff. de adult. Bart. in l. liberorum. num. 6. ff. de verb. signific. nihilominus cum ex eodem sanguine procreati sint, ob id præsumuntur auorum vitia imitari. Couar. d. cap. 8. nu. 2. & 3. Menoch. d. præsumpt. 33. num. 12. & seqq.

9 Ampliatur tertiò, vt procedat non solùm in filijs natis postquàm pater commisit delicta, & opprobria, sed etiam in eis qui antea nati erant, nàm & ij præsumũtur laboraturi eodem vitio, quo affectus erat eorum pater. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 33. num. 16. cum alijs per eum adductis.

10 Declaratur iste tertius casus, quia hæc trãsmissio infamiæ impeditur, & tollitur ex propria eorundem filiorum virtute, nam si filij propria virtute decorati sunt; opprobrijs, vel vitijs parentum non dedecorantur, nec de eis sunt culpandi. tex. est in cap. tanquàm de vitijs. 56. dist. namquè pater esse potest persona vilis, & abiecta, filius autem persona honesta. l. si vnius. §. interdum. ff. de iniur. & ità intelliguntur iura adducta pro parte negatiua.

11 Subdeclaratur primò ista declaratio, vt nõ procedat, nec locum habeat in his casibus specialibus, in quibus à iure reperitur expressè cautum in contrarium. vt d. l. generaliter. §. spurios. l. spurij. ff. de decurion. l. diuo Marco. C. de quæst. l. si cohortalis. C. de cohortalib.

lib.lib.12.l.fin.C.de murileg. lib.11.l.imperialis.§.his illud.C.de nupt.l.quisquis.C. ad leg.iul.maiest.cap.venerabilem.§.sunt enim. de elect.cap.2.§.hæretici.de hæret.in 6.cap. fęlicis.§.nulli.de pęnis in 6.quę iura superius adduxi pro parte affirmatiua; tunc enim non considerata propria filiorum virtute standũ est legum dispositioni,quàmuis duræ.l. prospexit.in princ.ff.qui & à quib.

12 Subdeclaratur secundò declaratio hæc, quia de hac propria ipsorum filiorum virtute perspicuis probationibus constare debet, cùm vrgenti præsumptione præmantur, ex quo filius est portio corporis patris sui.l.cum scimus.C.de agric.& censit. lib.11.cap. contradicimus.§.hac autoritate.35.quæst.3.c.afferte.de præsumpt. vnde talis esse præsumitur,qualis pater fuit Spec.in tit.de feud. cap. quoniam.num.14. Vasqu. controuers. illustr. lib.2.cap.51.num.60.& eiusdem affectionis, ac voluntatis, sicut & pater Bald. in l. liberti. nu.4.C.de oper.libert. vbi etiam dicit, quod sapientes ità opinantur; quia filij sunt imitatores progenitorum;& illum refert,ac sequitur Gram.decis.18.num.2.& Vasqu. de success.progress.§.19.num.44.ideo Fulgos.consil.159.num.1. dicit quod cùm pater qui est radix est corruptus, non potest bonus filius de ipso descendere,hinc est quod si pater fuit incontinens,incõstans, & infidus,talis etiam præsumitur filius.cap. si gens anglorum. 56. dist.Ioã.And.in cap.semel malus.de reg. iur. in 6. Alciat. de præsumpt. reg. 1. præsumpt. 24.Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 33.num.2.Hinc si fuit factiosus,& partialis, talis etiam pręsumitur filius.Gramat.d.decis. 18.num.2.& cons.13.num.5. Barbat.consil.

13 34.vol.2.Hinc si erat fatuus de tempore cõceptionis filij, talis esse præsumitur & filius qui ex eodem sanguine infecto est compositus, namquè vna est species transmissionis, quæ naturalis dicitur. Bald. in l. cum in antiquioribus.num.8.C. de iure deliber. qua de causa etiam natiuus splendor, & nobilitas à progenitoribus seminatur in posteros.l.nobiliores.C.de commert. & mercat. Bald. in d.l. cum in antiquioribus.num.8.ea enim quæ naturalia sunt immutari non possunt. §. sed naturalia.instit.de iure nat. gent.& ciuil.

SVMMARIVM.

1 *Macula,& infamia proueniens ex adulterio, vel fornicatione transit ad illos qui sunt de cognatione,vel affinitate. Contrarium verius est.4.& seq.intellige si ea improbarũt, vel de eis conquæsti sunt.6.*

2 *Ius accusandi mulierem de adulterio ad effectum lucrandi dotem, transit ad hæredes si maritus in vita mores mulieris adulteræ improbauit,aut de eis conquæstus est.*

3 *Iniuria facta vni de cognatione, vel affinitate, toti cognationi, vel affinitati fieri videtur.*

5 *Vilitas patris non facit, quin filius esse possit persona honesta.*

CASVS XXXI.

Infamia proueniens ex adulterio vel fornicatione,an transeat in illos de agnatione.

1 MAcula & infamia proueniens ex adulterio, vel fornicatione; vtrũ transeat ad illos, qui sunt de cognatione vel affinitate.

Primò aspectu videretur affirmatiuè resoluendum per tex.in l.miles.§.socer.ff. de adulter.ibi; vindictę domus suę; & sic tenet Bald. in l.vnic.num.5.C.de rapt.virg.vbi Ang.nu. 3.Dec.cons.133.num.4.vers.tertiò conside-

2 randum.Roman.cons.451.col.2. Hinc videmus,quod ius accusandi mulierem de adulterio ad effectum lucrandi dotem transit ad hęredes mariti saltem si idem maritus in vita mores ipsius mulieris adulterę improbauit, aut de his conquestus est.Alex.cons.189.nu. 2.vers.sed pręmissis.& nu.3.lib.6.Boer.decis. 338.num.8.Menoch.cons.31.num.33.vers.

3 respondeo secundò: Et ratio est quia iniuria facta vni de cognatione,vel affinitate,toti cognationi, vel affinitati fieri videtur. l. 1. in princ.vers.qua lege,& ibi glos. in verb. corũ. ff.de iniur.ad idem.l.1.vbi Bald.num.1.C.si quacunque prędit.potest.& facit.l. 1.& 2. ff. de liber.caus.vbi seruitus vnius porrigitur ad dolorem,& iniuriam aliorum de cognatione; ideo Bart.in d.l.1.in princ. nu.1. ff. de iniur. notat quod consanguineus non potest esse testis in causa iniuriarum,quia sic videretur esse testis in causa propria; Et ità quod iniuria facta vni censeatur facta omnibus de agnatione, & propterea nullus de ea possit esse testis, sequitur Bald.in d.l.vnic.num.5. C. de rapt. virg. vbi etiam Cyn. Ang. & Salicet. Felin. in cap.literas. num. 8.de restit. spoliat. & in cap.cum oporteat.num.2.vers. & ista procedunt. de accusat. cum alijs allegatis per Menoch.de arbitr. iudic. cas. 262. num. 5. Alex. cons.24.num.19.lib. 2. vbi quod non solum

repel-

repelluntur agnati, sed etiam cognati, & affines: sed pro parte contraria, quod adulteriũ,
4 & fornicatio mulieris non noceat illis de cognatione, vel affinitate quoad honorem, & decorem tex. est in cap. nunquã de vitijs. 56. dist. vbi dicitur, quod filius non obfuscatur, nec polluitur ex fornicatione, vel adulterio
5 matris, si is propria virtute decoratur. l. sed si vnius. §. interdum. ff. de iniur. vbi quod vilitas patris non facit, quin filius esse possit persona honesta, & l. crimen. ff. de pœnis. c. crimẽ. 1. q. 4. vbi quod crimen paternum nullam maculam filio infligere potest. l. sancimus. C. eo. de pœnis, vbi crimina non afficiunt propinquos, vel affines. l. 2. §. nullum. ff. de decurion. l. 3. §. quod si pater. ff. de muner. & honor. vbi quod patris delicta filijs non præiudicant in honore, ad idẽ. l. generali. §. fin. ff. de rit. nupt. & facit tot. tit. C. ne filii pro patre, & cap. satis peruersum. 56. dist. & facit quoque quia soror nõ splendet nobilitate fratris. §. si vero. authentico. de cõsulibus & glos. 1. in l. mulieres. C. de incolis. lib. 10. & consequenter non afficitur ignobilitate illius, ergo nec frater afficitur ignobilitate sororis. ratio huius partis est, quia vbi non est culpa, ibi non est pœna. d. l. sãcimus. C. de pœnis. cap. 2. de constit. pœna enim debet tenere suos autores. d. l. sancimus, & cap. quæsitum. de his, quæ fiunt à maior. part. cap. nec ex aliorum culpa quis puniri debet. l. ob maritorum. C. ne vxor pro marit. nec grauari odio alterius. l. si quis in suo. §. legis. C. de inoff. testam. l. non debet. ff. de reg. iur. l. fin. ff. ad sillan. Ex quibus patet hanc partẽ esse veram de iure diuino & humano, ac item de naturali æquitate. cap. 1. vbi Archid. Gemin. & alij. de iniur. in 6. & quidem miserrimus, ac deplorandus esset status hominis, si honor illius in manibus aliorum, & multò magis in femoralibus mulierum staret; omnes enim scimus eas esse fragiles. l. si mulier. la 2. C. ad Velleian. l. si pater. C. de sponsal. cap. ex parte abbatissæ. de priuileg. Et propter earum fragilitatem ac imbecillitatem facillime decipi, & seduci. §. his consequens, vers. vnde volumus. authentico. de æqualit. dot. Tiraq. de legibus connubial. in l. 1. glos. 1. num. 70. & seqq. præsertim autem in rebus venereis, quia mulieres ad hoc natura progenuit, vt partus ederent, obidquè maxima eis cupiditas in hoc constituta est. l. 2. §. cũ enim. C. de indict. viduit. toll. l. quæritur. §. si mulier. ff. de ædilit. edict. Et multipliciter comprobat Tiraq. de legib. connubial. l. 9. glos. 1. num. 85. & seqq. & Neuizzan. in sua Silua

6 nupt. lib. 4. num. 33. in fin. cum seqq. Vnde concludo vxorem, vel sororem aliquam habẽtes (prout Deo propitiante ego nullam vnquàm habui) non posse notari de illarum criminibus quæ improbarunt, aut de quibus cõquæsti sunt, maximè quando propria virtute sunt decorati. d. cap. nunquam. 56. distinct. ideoque maculam ipsarum ad eos non transire; & idem de matre, ac alijs consanguineis dicendum fore: non obstante quod ex adulterio, vel fornicatione resultet iniuria toti casatæ, & cognationi; cùm aliud sit iniuria, & aliud sit infamia, & macula.

S V M M A R I V M.

1 Ciuilitas acquisita per patrem ratione originis transit ad filios; ad nepotes autem secus: si tamen ijdem nepotes nati sunt viuo auo etiam ad eos transit. 2.

3 Ciuilitas acquisita mediante domicilio, seu incolatu non transit ad aliquos descendentes.

4 Ciuilitas acquisita ex pacto, & conuentione inita cum ciuitate ad filios, & descendentes transit, si verba conuentionis non repugnãt.

5 Filius adoptiuus consecutus ciuilitatem patris adoptantis, illam ad filios & descendentes transmittit: Idem est de liberto, & intellige de ciuilitate tantùm acquisita ratione originis. 7.

8 Ciuilitas acquisita ex priuilegio, in tantum transmittitur, in quantum transmittitur priuilegium ipsum.

C A S V S XXXII.

Ciuilitas acquisita per patrem quando transeat in filios vel alios descendentes.

Ciuilitas per patrem acquisita, quando transeat in filios & alios descendentes, infrascripta casuum distinctione enucleatur.

1 Primus casus est quoad ciuilitatem patris acquisitam ratione originis, & ista transit quidem ad filios, ad nepotes autem non transit. glos. 1. in princ. in l. filios. C. de municip. & originar. lib. 10. glos. in l. assumptio. §. filius. in verb. non domicilium. ff. ad municip. Cyn. in l. 2. C. de iurisd. omnium iud. Crott. in l. si is qui pro emptore. nu. 101. ff. de vsucapion. Alex. cons. 16. num. 9. lib. 5. Boss. in pract. crim. tit. de foro compet. num. 28. Ludouis. decis. 372. num. 6.

2 Declaratur iste primus casus, vt si nepotes essent nati viuo auo, tunc huiusmodi ciuilitas transiret etiam ad eosdem nepotes vti natos in potestate ipsius aui. Sic Cyn. in d. l. 2. C. de iurisd. omn. iud. & post eũ Bart. in d. l. assumptio. §. filius. num. 1. ff. ad municip. sequitur Crott. in d. l. si is qui pro emptore. num. 101. Alex. d. consi. 16. num. 9. lib. 5. Boss. tit. de for. compet. num. 28.

3 Secundus casus est quoad ciuilitatem patris contractam per domicilium, seu incolatũ, & ista non transit ad aliquos descendentes. d. l. assumptio. §. filius, & l. libertus. §. patris. & ibi Bart. ff. ad municipal. Crott. in d. l. si is qui pro emptore. nu. 101. ff. de vsucap. Alex. consil. 16. num. 11. lib. 5. Boss. in tit. de foro competent. num. 28. & ratio est, quia domicilium est mutabile ex voluntate ipsius patris, quam rationem adducit glos. in d. l. libertus. §. patris. per illum tex. in verb. temporaria, & ibi Bart. ff. ad municip.

4 Tertius est casus quoad ciuilitatem acquisitam ex pacto, & conuentione inita cum ciuitate, & ista quatenus verba non repugnent, ad filios & descendentes transit, licet de eis mentio facta non sit, quia contractus omnes transmittuntur ad hæredes. l. si pactum. ff. de probat. quod procedit etiam nulla de eisdem hæredibus mentione facta. l. veteris. l. fin. C. de contrah. stipulat. ac etiam si ipsi cõtractus non sint perpetui, dummodo non sint mutabiles ex voluntate, vt est commodatum. l. in commodato. §. sicut. ff. commodat. & magis in terminis probatur ex eo, quia ciuilitas acquisita per domicilium, vel incolatum, ea ratione transibilis non est, quia est mutabilis ex volũtate glos. in d. l. libertus. §. patris. in verb. temporaria: & ibi Bart. ff. ad municip. ideo à contrario sensu, si non est mutabilis, debet trãsire; sed ciuilitas acquisita ex pacto, & conuẽtione non est mutabilis, quia paciscens obligatus est ciuitati ità quod non potest libera voluntate recedere. l. sicut. C. de action. & obligat. igitur ad filios, & descendentes trãsmissibilis est: sic etiam priuilegium, quod concessum est ex pacto, vel contractu præsumitur esse reale, & consequenter ad hæredes transmissibile. Bald. in c. 1. in 2. lect. num. 16. de iudic. Ias. in l. si sic stipulatus. la 2. num. 13. & num. 17. ff. de verb. obligat. & cons. 217. lib. 2. Crauet. cons. 404. num. 2. & cons. 929. nu. 33. & ità in specie de ciuilitate acquisita ex conuentione, quod transeat ad hæredes, tenet Bart. in d. l. libertus. §. patris. ff. ad municip. & Ias. consil. 217. nu. 8. lib. 2.

5 Quartus casus est quoad ciuilitatem acquisitam per adoptionem, vel per manumissionẽ; & hoc casu filius adoptiuus ciuilitatem patris adoptantis consecutus, illam ad filios & descendentes suos transmittit d. l. libertus. §.
6 in adoptiua. ff. ad municip. & idẽ est de liberto, is enim ciuilitatem patroni consecutus, illam ad filios ac alios descendentes pariter transmittit. d. l. assumptio. §. libertini. & eodẽ tit. ad municip.

7 Declaratur, vt transmittant ciuilitatem acquisitam ratione originis, non ratione domicilij vel incolatus, quia ista non est transmissibilis vt in præcedentibus casibus dictum est.

8 Quintus est casus quoad ciuilitatem acquisitam ex priuilegio; & ista ciuilitas quomodocunque distinguat Roman. sing. 78. intantum transmittitur, inquantum transmittitur priuilegium ipsum; quando autem priuilegium trãsmittatur, de hoc satis dixi cas. 23.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

1 *Arma, & insignia domorum portare, est honor, & nobilitas.*

2 *Arma, & insignia domorum transmittuntur ad descendentes de illa agnatione.*

3 *Arma, & insignia ab aliquo cõcessa pro se, & filijs, seu familia, vel agnatione, trãseunt ad filios, & descendentes de illa familia, & agnatione; non ad cognatos, vel affines. & num. seqq.*

4 *Descendentes ex fœminis non sunt de familia, vel agnatione.*

6 *Arma & insignia concessa pro se, & filijs, seu familia, & agnatione, non sunt cessibilia ad extraneos.*

9 *Arma, & insignia domorum concessa pro se, & filijs, seu familia, & agnatione, transeunt ad descendentes de illa familia, & agnatione etiam si non sint hæredes patri, vel auo.*

10 *Vnicuique licitum est arma, & insignia sibi assumere propria autoritate.*

11 *Arma, & insignia assumpta propria autoritate, transibilia sunt in quoscunque etiam per viam cessionis: idem de armis & insignijs emptis ab alio 12.*

13 *Arma, & insignia, quæ competunt ratione dignitatis, & officij, non transeunt nisi ad illos, qui habent illam dignitatem, vel officium.*

14 *Arma, & insignia, quæ competunt alicui ratione familiæ, & agnationis ex tempore immemorabili, transmissibilia sunt.*

15 *Vbi*

25 *Ubi armorum, & insignium transmissioni locus est, ea transmittuntur in totum, & diuidi non debent.*

26 *Arma, & insignia transmittere non potest, qui pro delictis priuatus, vel priuandus est.*

27 *Arma, & insignia domus propria autoritate assumpta, vel empta, vel competentia ex tempore immemorabili transire possunt ad hæredes extraneos: & ad fideicommissarium. 28. etiam particularem. 21.*

29 *Ea quæ sunt transmissibilia ad hæredes extraneos, sunt etiam restituibilia fideicommissario.*

30 *Valet conditio apposita à testatore, vt hæres deferat arma & insignia sua.*

CASVS XXXIII.

Arma, & insignia domorum, an transmittantur ad descendentes de agnatione.

1 ARma, & insignia domorum portare honor, & nobilitas est, vt dicit Bald. in l. generaliter. §. cum autē num. 5. C. de instit. & substit. Cassan. in cathal. glor. mund. par. 1. conclus. 12. Per signa enim armorum denotatur ex conseruatur memoria domus. Anchar. cons. 113. nu. 4. Ioan. de Anan. cons. 86. nu. 2. & ibi Bologn. 2 in addit. num. 3. ideo sicut nobilitas transmittitur ad descendentes, sic etiam ad descendentes de illa agnatione transmittuntur arma, & insignia domorum. Gulielm. à Monserrat. de success. regum. dub. 2. num. 19. Cassan. d. part. 1. conclus. 38.

Sed pro intelligentia materiæ procedendum est per casus distinctos.

3 Primus ergo casus est de insignijs, & armis concessis ab aliquo pro se & filijs, seu pro se & sua familia vel agnatione, & isto casu arma, & insignia domus transeunt ad filios, siue descendentes solummodo de illa familia vel agnatione, seruata forma concessionis, ita quod non transeunt neque ad cognatos, vel affines. l. ius familiarium. C. de relig. & sumpt. fun. Bart. in tract. de insign. & arm. num. 10. Petr. de Vbald. in tract. de duob. fratr. part. 11. num. 68. in fin. Cassan. d. part. 1. conclus. 40. ra4 tio est quia descendentes ex fæminis non sunt de familia, vel agnatione. l. pronunciatio. in 5 fin. ff. de verb. signif. licèt ex communi obseruantia, & vsu contrarium seruari testetur idē Cassan. d. conclus. 40. vt scilicet à cognatis, & affinibus in parte dextera ponantur arma patris, in parte vero sinistra arma matris, nec su6 cessibilia sunt ad alios extraneos. Cassan. d. part. 1. conclus. 45. vers. aut vero loquimur de 7 armis datis; prout nec transeunt ad bastardos, vel spurios, qui pariter armis, & insignijs domus patris modo supradicto concessis vti non possunt, eadem ratione, quia non sunt de familia, vel agnatione. Bart. in d. tract. de insign. & armis. num. 11. Bald. in l. generaliter. §. cum autem. num. 5. C. de instit. & substit. Nicol. de Vbald. in tract. success. ab intest. nu. 53. Butr. in c. per venerabilem. qui fil. sint legit. Guid. Pap. decis. 580. num. 2. Gulielm. de Benedict. in repet. cap. Raynutius. in verb. Raynutius de clera. num. 31. & 35. cum alijs allegatis per Tiraquell. in tract. nobilitatis. cap. 15. nu. 13. Cassan. in cathalog. glor. mund. part. 1. conclus. 24. & conclus. 75. vers. itē arma. Palæott. de noth. & spur. cap. 60. num. 6. De consuetu8 dine autem generali bastardi quoque & spurij portant arma domus testatoris, de qua testatur Matth. de afflict. de iure protomis. §. 1. num. 33. in fin. Palæott. de noth. & spur. cap. 60. num. 6. Nicol. de Vbald. de success. ab intest. nu. 53. Verum est quod in Francia, & Brittania bastardi de consuetudine non portant arma, & insignia sui generis plana, sed cum barra per transuersum. Gulielm. de Benedict. in dict. vers. Raynutius de clera. num. 31. Nicol. de Vbald. d. nu. 53. sic etiam de consuetudine patriæ Delphinalis. Guid. Pap. d. decis. 580. num. 3. & de consuetudine Germaniæ idem Nicol. de Vbald. d. num. 53. in reliquis autem istius articuli quando arma, & insignia domus trāseant ad bastardos, vel spurios seruandus est modus traditus in casu. 29. num. 32.

9 Ad ipsos vero descendentes de familia, vel agnatione transeunt arma, & insignia huiusmodi etiam si non sint hæredes patri, vel eorum auo. Bart. in d. tract. de insign. & arm. nu. 10. Gulielm. à Monserrat. de success. Reg. dub. 2. num. 19. Petr. de Vbald. de duob. fratr. part. 11. nu. 68. in fin. per tex. in l. vel quæ pater. in princ. & in l. familiaria. ff. de relig. & sumpt. funer.

10 Secundus casus est de armis & insignijs, quæ quis propria autoritate sibi assumpsit, quod facere licitū est Bart. de insign. & arm. num. 4. Cassan. d. part. 1. conclus. 28. nam sicut nomina inuenta sunt ad recognoscēdum. l. ad recognoscēdos. C. de ingen. & manumiss. ità pariter ad recognoscendum inuenta sunt arma, & insignia. l. sanctum. ff. de rer. diuis. sed talia nomina cuilibet licet imponere

sibi ad placitum d. l. ad recognoscendos. & l. falsi. in princ. ff. de falsis. ita etiam ista insignia cuilibet licet portare, & pingere in suo, non tamen in alieno, vt l. 2. C. vt nem. lic. sin. iud. aut. & ibi not. per glos. in verb. aliquis; modò

11 arma, & insignia ista sic propria autoritate assumpta transire possunt in quoscunque etiam via cessionis. Cassan. d. part. 1. conclus. 45. vers. aut loquimur de armis, quæ quis sibi assumpsit.

12 Tertius casus est de armis, & insignijs quæ quis emit ab alio, in casu quo vendi possunt, puta quia sunt arma, vel insignia pariter empta, vel propria autoritate assumpta, & ista ad quoscunquè etiam via cessionis similiter transeunt. Cassan. d. part. 1. conclus. 45. vers. aut loquimur de armis, quæ quis sibi assumpsit.

13 Quartus casus est de armis, & insignijs, quæ competunt ratione dignitatis & officij, & hæc non transeunt neque ad illos de agnatione. l. eos. §. fin. ff. de fals. neque ad alios in præiudicium successorum. Cassan. d. part. 1. conclus. 45. vers. circa istud; sed transeunt solummodo ad illos qui habent illam dignitatem, vel officium. l. 1. ff. de off. proc. & legat. l. sanctum. ff. de rer. diuis.

14 Quintus casus est de illis armis, & insignijs, quæ competunt alicui ratione familiæ, vel agnationis ex tempore immemorabili; hęc autem secundum Cassan. d. conclus. 45. versic. circa illud: non sunt ad alios transmissibilia; sed puto contrarium esse verius, quod imò transmissibilia sint, nam qui habet tempus immemorabile, potest allegare quemcunque titulum tam emptionis, quam assumptionis propria autoritate. c. 1. de præscript. in sexto. Balb. de præscript. 2. part. tertiæ part. princ. quæst. 6. num. 11. arma verò empta, vel propria auctoritate assumpta sunt transibilia, vt proximè dictum est num. 11. 12.

15 Ampliantur casus isti, nam vbi armorum, & insignium transmissioni locus est, ea transmittuntur in totum, ita quod vni per diuisionem, vel differentiam assignari non possunt. arg. l. sepulchra. C. de relig. & sumpt. funer. Bart. in d. tract. de insign. & arm. nu. 10. Gulielm. a Monserrat. de success. reg. dub. 2. nu. 19. imò vnusquisque potest alijs inuitis, & non consentientibus illa portare sine vlla differentia. Gulielm. a Monserrat. d. num. 19. tamen si quis vellet apponere aliquod signum, vel differentiam in insignijs, & armis ad effectum vt existens de vno columnello discernatur ab altero, hoc facere posset præterquam primogenitus, ad instar prænominis quod ad differentiam additur nomini. l. vnic. C. de mutat. nom. glos. 1. in §. si quis in nomine. instit. de legat. sic idem Bart. in d. tract. de insign. & arm. num. 11. Gulielm. à Monserrat. d. dub. 2. nu. 19. 20. Cassan. in cathal. glor. mund. part. 1. conclus. 20.

16 Declarantur supradicti casus non habere locum in rebellibus, proditorijs, falsarijs, vel similibus delinquentibus; siue in hæredibus eorum qui pro delictis priuandi sunt ipsis armis, & insignijs domus, nam si isti ante rebellionem, proditionem, seu falsitatem haberent arma, & insignia, deberent post delicta commissa illis priuari. l. eorum qui; & per illum tex. Bart. ibi. ff. de pœnis. Ias. in §. pœnales. nu. 14. instit. de action. Roman. singular. 474. & singul. 666. multò fortius transmissio ipsorũ armorum, & insignium in eos, vel eorum hæredes impeditur. c. quemadmodũ. §. alioquin. de iureiur. & sic tenet etiam Cassan. d. part. 1. conclus. 42.

17 Vnde ex præmissis patet arma, & insignia domus propria autoritate assumpta, vel empta, vel competentia ex tempore immemorabili transire posse ad hæredes extraneos, & de hoc est tex. in l. ius familiarium. C. de relig. & sumpt. fun. l. facta. §. si in danda. vers. si vero nominis. ff. ad Trebell. & tenent Gulielm. de Benedict. in repet. cap. Raynutius. in verb. Raynutius de clera. num. 44. & seqq. Cassan. d. part. 1. conclus. 46. Guid. Pap. decis. 251. Socin. sen. cons. 259. lib. 2. Grat. cons. 5. nu. 77. 78. lib. 2. Paris. cons. 19. nu. 29. lib. 2. Dec. cons. 273. nu. 2. vers. sed tamen.

18 Sed an pari ratione transmittantur ad fideicommissarium, videtur dubiũ facere, quia iuspatronatus & iura sepulchrorum non transeunt in fideicommissarium, nam ad fideicommissarium non transeunt, nisi ea, quæ concernunt commodum pecuniarium, vt latè per Rocch. de Curt. in tract. iurispatronat. in verb. ipse vel is à quo. quæst. 9. & Lambert. in eod. tract. part. 2. lib. 1. 35. art. secundæ quæst. princ. Crass. in §. fideicõmissum. quæst. 52. 53. iccirco idem videretur dicendum de vsu armorum, & insignium domus, vt eadem ratione non transeant ad fideicommissarium; & sic in his terminis quod arma, & insignia testatoris ad fideicommissariũ non transeant, nisi idem fideicommissarius sit de liberis, & descendentibus testatoris, vel de comprehensis in concessione eorundem armorum, & insignium; vel ipsa concessio facta sit pro se, & hæredibus quibuscunque, tenet Gulielm. de Benedict. in

ned. in

ned. in repet. cap. Raynutius in verb. si absquè liberis. il. 2. de compend. subst. num. 25. 26. 27. Contrarium tamen verius est, loquendo de armis, & insignijs assumptis propria auctoritate, vel emptis, seu competentibus ex tempore immemorabili, hæc enim transeunt in fideicommissarium vniuersalem, quia is censetur esse hæres. l. postulante. in princ. ff. ad Trebell. l. si filiusfamilias. §. si filio. ff. quod cum

19 eo; Et ea quæ sunt transmissibilia ad hæredes extraneos, sunt etiam restituibilia fideicommissario, vt not. in l. si patroni filius. in princ. ff. ad Trebell. Guid. Pap. decis. 507. num. 2. Sed sic est, quod huiusmodi arma, & insignia domus transmissibilia sunt ad hæredes extraneos, vt mox dixi, ergo sunt restituibilia fidei commissario vniuersali; & hanc opinionem amplectitur quoque Cassan. d. part. 1. conclus. 43. Et licet iura sepulchrorum & ius patronatus non transeant in fideicommissarium, tamen non benè infertur à iuribus spiritualibus ad arma, & insignia domus, quæ spiritualia

20 non sunt; quod patet ex eo quia valet conditio apposita à testatore, vt hæres deferat arma, & insignia sua. l. facta. §. si in danda. vers. si vero hominis. ff. ad Trebell. Guid. Pap. decis. 251. Gulicl. de Benedict. d. vers. Raynutius decleta. num. 44. & seqq. Menoch. cons. 30. nu. 7. Tessaur. decis. 270. quæ tamen conditio, vel alia pactio in spiritualibus non valeret. c. fin. de pact. Et idem esse puto de fidei-

21 commissario particulari, vel legatario cum arma, et insignia ista sint cessibilia, vt dictũ est. Nec obstat doctrina Boer. decis. 146. num. 6. & Cassan. d. part. 1. conclus. 46. dum dicunt non valere dispositionem armorum, nec consequenter locum esse illorum transmissioni nisi deficientibus illis de agnatione, vel familia; nam aut loquuntur de istis armis propria auctoritate assumptis, vel emptis, vel competentibus ratione familiæ ex tempore immemorabili, & iam constat illa transmitti, & cedi posse de omni tempore; Aut loquuntur de armis, siue insignijs concessis ab alio, & tunc attendenda est forma concessionis.

SUMMARIUM.

1 *Transactio transit ad hæredes actiuè, & passiuè; nisi facta sit super his, quæ competunt eis ex iure suo proprio. 2.*

3 *Transactio non præiudicat successoribus in beneficio, vel alia administratione. 5. ampliatur num. 6. declaratur num. 8. & seqq.*

9 *Principis rescriptum non confirmat malè gesta, nec tollit remedia rescissoria.*

10 *Confirmatio operatur vt actus realis sit, & transibilis ad successores.*

13 *Regularium transactio obligat successores.*

14 *Transactio vasalli non præiudicat alijs agnatis etiam habentibus notitiam ipsius transactionis. 15. declaratur num. 16. & seqq.*

21 *Transactio emphiteotæ non præiudicat alijs agnatis, nisi in his casibus quibus præiudicat transactio vasalli.*

22 *Transactio non præiudicat fideicommissarijs, vel substitutis: ampliatur. 28. & seqq. Declaratur. 34. & seqq.*

23 *Alienare qui non potest, non potest compromittere.*

24 *Alienatio sequi potest ex compromisso.*

25 *Substitutis non nocet actus voluntarius.*

26 *Transactio est species alienationis.*

27 *Ius nostrum à nobis auferri non potest sine facto nostro.*

36 *Compromittere in lite intricata partes cogi possunt.*

38 *Transactio primogeniti non nocet successoribus nisi in his casibus quibus nocet substitutis, & fideicommissarijs.*

39 *Primogenitura est fideicommissum perpetuũ familiæ relictum.*

40 *Transactio vsufructuarij non nocet alijs vocatis ad vsumfructum.*

CASVS XXXIV.

Transactio quando ad alios transeat, eos obliget, vel eis præiudicet.

FRequens in palatijs versatur quæstio, vtrum transactio in successores transeat, eos obliget, & eis præiudicet; ideirco vtilis hæc materia per casus distinguenda est.

1 Primus igitur casus est quoad hæredes, & regula est affirmatiua quòd transactio transit ad hæredes actiuè & passiuè, eis nocet, atquè præiudicat. Bero. cons. 176. num. 74. vol. 1. Rimin. sen. cons. 107. num. 6. Rota. Rom. penes Ludouis. decis. 354. num. 3. & decis. 418. num. 5. & seqq. Seraph. decis. 711. num. 4. idquè deducitur ex tex. in l. si pactũ. ff. de pact. l. cum à matre. C. de rei vendic. l. si ab eo C. de liber. caus. l. ex qua persona ff. de reg. iur.

2 Declaratur tamen casus iste, vt non procedat quando transactio facta est super his quæ cõpetunt ipsis hæredibus ex iure suo proprio,

& propria sua vocatione, veluti ex causa fidei commissi, feudi, emphiteosis, primogenituræ, & similium, tunc enim intrat theorica Baldi in l.q. se patris nu. 12. C. vnde liber. videlicet quòd aut quis consentit, renunciat, vel transigit simpliciter, & talis consensus, renunciatio, vel transactio non præiudicat hæredibus in iure proprio ipsorum hæredum; aut vltra consensum, siue renunciationem; vel transactionem promittit etiam obseruare, & non contrauenire, & hoc casu si promittit pro se tantùm, vel pro facto suo tantùm pariter non præiudicat hæredibus venientibus ex iure suo proprio, at si promittit pro se & hæredibus, vel pro se absque dictione taxatiua, tunc si ijdem hæredes non confecerunt inuentariũ, eis præiudicat, ijquè tenentur stare huiusmodi consensui, renunciationi, & transactioni; si autem inuentarium confecerunt, tunc transactio, consensus, vel renũciatio facta super his quæ competũt eisdem hæredibus ex iure suo proprio ad eos non transit, nec eis nocet, vel præiudicat, & ista est theorica Baldi in loc. cit. quam approbat Aret. in l. apud Iulianum. §. si quis alicui, propè finem, & eam legit cum l. cum seruus. ff. de leg. 1. Ruin. cons. 38. num. 18. & cons. 42. num. 17. vol. 1. & consil. 138. num. 10. vol. 2. & cons. 51. num. 22. circa medium vol. 5. Gabriel. cons. 125. num. 1. lib. 1. Alba cons. 74. num. 1. Decian. cons. 33. num. 109. vol. 1. Peregr. de fideicom. art. 52. num. 90. & seqq. & de hac re latiùs dicã in cas. 73.

3 Secundus casus est quoad successores in beneficio, & regula est negatiua, quòd transactio facta cum præcessore non transit in successores in beneficio, nec eis præiudicat. c. veniens. c. de cætero. de transact. c. præterea. de

4 censib. & ratio est quia transactio est stricti iuris, & non egreditur personas in ea expressas l. imperatores. in princ. ff. de transact. l. 2. & 3. C. res int. alios acta. l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pact. latè Mantic. de tacit. lib. 26. tit. 4. & ratio rationis est quia transactio est species alienationis l. 1. ff. de offic. proc. Cæs. Bald. in l. 1. in princ. C. si aduers. transact. Alex. consil. 129. num. 2. lib. 1. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 14. num. 65. & seqq. & qui non potest alienare, non potest transigere d. l. 1. & l. non solum. C. de præd. min. Tiraq. d. num. 65. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. nu. 8. Surd. cons. 501. num. 9. vol. 4.

5 Ampliatur primò iste secundus casus; vt quod dicitur de successore in beneficio, idem quoquè dicẽdum est de successore in alia administratione, namquè transactio facta per vnum administratorem non præiudicat alijs successoribus, vel principalibus suis, nisi quãdo facta est de re dubia & cum bona fide l. præses. C. de transact. vbi notant omnes; & præterea interuenerit etiam decretum iudicis, si res super quibus transactum est, tales erant quæ non possent alienari sine iudicis decreto; & latiùs dicam inferius num. 36.

6 Ampliatur secundò casus iste, vt procedat etiamsi Prælatus transigeret dimittendo rem litigiosam penes possessorem, adhuc enim trãsactio non præiudicaret successoribus, cùm in hoc casu necessariæ sint eædem solemnitates, quæ sunt necessariæ in alienatione rerum Ecclesiæ, & licet valdè controuersum sit inter Doctores, an huiusmodi transactio valida sit vel inualida, nihilominus quod ea inualida sit, voluit glos. in l. cum hi. §. si vni. in verb. trãsactione. ff. de transact. quam sequitur Bart. in l. nulli & ibi Ias. num. 2. ff. eodi tit. Abb. in c. contingit. numer. 3. vers. concludendum. eod. tit. Federic. de sen. consil. 94. num. 2. Crauet. cons. 323. nu. 1. vers. hæc ità. Natta cons. 441. & sic seruat Rota Rom. vt per Cocin. decis. 301. num. 1. & decis. 362. num. 3. vbi aliæ decisiones allegantur, & alios multos refert Surd. cons. 561. sub num. 9. vol. 4. Rosental. de feud. cap. 9. conclus. 21. nu. 4. lit. g. & quicquid sit de hac conclusione quoad validitatẽ transactionis, & quoad euadendum pœnam alienantis, tamen certum est quod eadẽ transactio facta sine solemnitatibus non præiudicat successoribus Molin. de primogen. lib. 1. cap. 8. num. 27. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 9. num. 88. Lodouis. decis. 418. num. 12. Ias. in l. quoties. 1. num. 2. C. de fideicom. Ripa in l. filiusfamilias. §. diui. num. 17. Crott. num. 146. Loaz. nu. 19. ff. de leg. 1. & quod dicitur de illa transactione quæ fit dimittendo rem Ecclesiæ litigiosam penes possessorẽ, idem fortius dicendum est de transactione, quæ fit transferendo rem ipsam in alium, hæc enim; si facta est sine solemnitatibus requisitis in alienatione rerum Ecclesiæ; pariter nulla & inualida est & consequenter successoribus non nocet, nec præiudicat. Rebuff. de alienat. rer. eccles. num. 2. Redoan. de reb. eccles. non alien. quæst. 2. cap. 1. num. 1. & seq. Roman. cons. 166. num. 1. Bald. in cap. 1. num. 6. de controuers. int. dom. & alium de benef. & in cap. imperialem. nu. 17. de prohibit. feud. alien. per Frider. Iacob. de feud. in verb. & cũ pacto de nõ alienando num. 8. Curt. de feud. part. 4. num. 96. Paris. cons. 1. num. 134. lib. 2. Clar. in §. feudum. num. 38. cum alijs congestis

ftis per Rosental. de feud. cap. 9. memb. 3. conclus. 21. num. 2. & seqq.

7 Declaratur primò iste secũdus casus, quia si Prælatus transigendo retinet rem contentiosam penes se etiam aliquo facto vel dato, tunc transactio valet cùm reddit conditionẽ ecclesiæ meliorem, glos. in l. nulli. ff. de transact. & ibi Bart. & Ias. num. 2. Abb. in d. c. contingit. num. 3. vers. concluderem. eod. tit. Rebuff. de alienat. rer. eccles. num. 2. Redoan. de reb. eccles. non alien. d. quæst. 2. cap. 1. num. 2. & seq.

8 Declaratur secundò vt non procedat quãdo in actu ipsius transactionis interuenit autoritas superioris l. quoties. ff. de acquir. hæred. ad hoc tex. in c. 1. in fin. de transact. l. 1. §. omnia. C. de veter. iur. enucleand. Redoan. de reb. Ecc. non alien. d. quæst. 2. cap. 1. num. 6. dummodo tamen ipsam superioris autoritatem accipiendo, nàm quoad casus compræhensos in constit. ambitiosæ. de reb. eccles. nõ alien. & in locis vbi ea recepta est, requiritur autoritas Papæ, sic enim apertè loquitur eadẽ constitutio, in alijs autem casibus non compræhensis in ea, vel vbi ea non est recepta, sufficit autoritas Episcopi cum alijs solemnitatibus requisitis ex forma cap. sine exceptione. 12. q. 2. idest quod vltra consensum Episcopi cõcurrat quoquè tractatus, & consensus capituli, quæ tamen declaratio adhuc subdeclaratur non procedere, quando transactum esset mala fide & per calumniam, tunc enim licet interuenisset autoritas superioris, tamen non cõ

9 ualidaretur transactio, cùm Principis rescriptum non confirmet malè gesta, nec tollat remedia rescissoria l. rescripta. C. de precib. imper. offeren. c. rescripta. 25. q. 2. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. nu. 33.

10 Declaratur tertiò, vt licet autoritas superioris non interuenerit in actu ipsius transactionis, nihilominus si eadem transactio ex post facto confirmata fuerit à Papa, adhuc transibit ad successores quia confirmatio operatur, vt transactio de personali fiat realis & perpetua, ac ad successores transeat c. veniens & ibi glos. in verb. confirmatam, & Doctores. de transact. glos. in c. ex multiplici. in verb. eandem. de decim. Socin. cons. 34. nu. 3. vers. & ista doctrina vol. 3. Roland. cons. 86. num. 39. lib. 1. dummodo tamen eadem confirmatio facta sit à Papa, & ex certa scientia, non alias vt dixi in cas. 28. nu. 95. & 96.

11 Declaratur quartò, quia etiam non intercedente autoritate superioris in ipso actu transactionis, nec confirmatione Papæ ex post facto, tamen concurrentibus his solitis requisitis, videlicet quod ipsa transactio facta sit ab habente administrationem Ecclesiæ, & nomine Ecclesiæ, ac pro necessitate vel vtilitate eiusdem Ecclesiæ, tunc inspecto iure antiquo, quod erat ante d. constitut. ambitiosæ, & sic quoad casus in eadem constitutione non compræhensos, vel vbi ea non seruatur, nec est vsu recepta, huiusmodi transactio obligat etiam successores, eos afficit, & ad eos transit glos. in c. fin. in verb. terminum. ne prælat. vic. suas. Bald. in l. 2. si prætor. num. 1. ff. de edend. Abb. quæst. 9. dub. 3. Rota decis. 701. num. 4. part. 1. in recent. cum alijs adductis in d. cas. 28. num. 97. & seqq.

12 Declaratur quintò, quia transactio facta per Prælatum in casibus in quibus permissa est alienatio sine solemnitatibus, quos recitat Rebuff. de alien. rer. Eccles. num. 24. & seqq. & Redoan. de reb. Eccles. non alien. quæst. 31. per totam, obligat etiam successores, & ad eos transit, nàm cum sit concessa perpetua alienatio etiam quoad successores, consequenter concessa est transactio arg. l. non solùm C. de præd. min.

13 Declaratur sextò, vt locum non habeat in fratribus predicatoribus & minoribus, ac alijs mendicantibus, namquè transactio facta à cõuentualibus ipsorum fratrum, siue à Prioribus, vel Guardianis de consilio & assensu suorum conuentuum transit ad successores, & eos obligat, licet non interuenerit autoritas superioris c. fin. de pact. in 6. Natta cons. 441. num. 9. cum allegatis: & est speciale in istis fratribus ex ea ratione quia non possunt possidere nisi parua, & modica eis reseruata ex dispositione tex. in clem. dudum, & clem. exiui. de verb. significa. in quibus nulla requiritur solẽnitas. c. terrulas 12. q. 2. sic respondet Petr. de Anchar. in d. c. fin. & ibi Butr. num. 8. vel saltem propter scandalum ex ea ratione, quia ipsi vti debent puritate, prout sic dixit ibi Imola & Gemin. num. 12. & Franc. num. 3. Natta d. cons. 441. num. 31. Hoc tamen sciendum est, quod si appareret transactionem factam ab ipsis fratribus esse præiudicialem Ecclesiæ, nihilominus non obligaret successorem, nisi esset confirmata à superiore. Rota decis. 559. num. 7. propè finem part. 2. in recent.

14 Tertius casus est, an transactio facta à vasallo noceat, & præiudicet agnatis compræhensis in inuestitura, quibus postea feudum apertum esset; & negatiuè resoluerunt Isern. in cap. 1. §. si vasallus de feudo. nu. 11. in tit. si de feud. defunct. controuers. fuer. & ibi Præ-

pos.

pos. in fin. Aluar. num. 6. & Afflict. num. 14. Curt. de feud. part. 4. num. 97. Roland. cons. 100. num. 110. vol. 4. & cons. 97. nu. 45. vol. 1. Iacobin. in verb. & cum pacto de non alienando. num. 12. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. num. 9. Decian. cons. 23. num. 94. lib. 1. Menoch. cons. 442. num. 30. cum alijs allegatis per Scrader. de feud. part. 8. cap. 6. num. 2. & per Rosental. de feud. cap. 9. memb. 1. conclus. 21. num. 4. lit. h. Rota penes Ludouis. decis. 418. num. 11. cum alteri per alterum præiudicari non possit ad e. nut. nec pater possit præiudicare filio l. si fundum C. de reb. alien. non alien. l. si patri tuo. C. de donat.

15 Ampliatur, vt procedat etiam si ijdem agnati habuissent notitiam ipsius transactionis, & non contradixissent, quia nullum adhuc ex eadem transactione præiudicium reciperent, & hanc ampliationem firmant omnes doctores mox allegati num. 14. & mouentur ex ea ratione, quia licitum est vasallo transigere ad sui ipsius præiudicium etiã inuitis agnatis; ideo non valentes ijdem agnati transactionem impedire contradicendo, nec præiudiciũ recipiunt tacendo, nam quando actus non potest impediri per contradictionem, scientia cum taciturnitate non operatur consensum. l. Caius iuncta glos. magna circa med. ff. de pignorat. action. l. sæpe, §. cur autẽ ff. de re iud. glos. in l. fideiussor §. pater. in verb. manifestũ in fin. ff. de pignorib. Bart. in l. quæ dotis. nu. 23. & ibi Ias. num. 95. ff. solut. matrim. Mascard. de probat. conclus. 1158. num. 47. Bero. cons. 64. num. 13. vol. 1.

16 Declaratur primò iste tertius casus, vt non sit semper, & absolutè verus, attento quod licitum est vasallo transigere in aliquibus casibus, namque sciendum est quòd transactio vasalli potest fieri tribus modis, quemadmodũ dictum est de trãsactione rei ecclesiæ, Aut scilicet feudum dimittendo penes possessorem, aut illud transferendo in alium, aut illud retinendo penes se, licet enim quoad primum modum contendant Doctores an vasallus possit transigendo sine licentia domini feudum dimittere penes tertium possessorem, & affirmatiuam teneant Bald. in cap. 1. num. 6. de contr911 inter dom. & alium de benef. num. 6. & in cap. imperialem num. 17. de prohibit. feud. alien. per Frideric. Iacobin. in verb. & cum pacto de non alienando. num. 8. Curt. de feud. part. 4. num. 96. Paris. cons. 1. num. 134. lib. 1. Clar. in §. feudum quæst. 38. & Rosental. de feud. cap. 9. membr. 1. conclus. 21. num. 2. ea ratione quia hoc casu non dicitur alienare l. si pro fundo. C. de transact. negatiuam verò defendant multi alij relati per Surd. cons. 501. num. 9. vol. 4. & per eundem Rosental. d. cap. 9. conclus. 21. num. 4. lit. g. Secundo autem modo, hoc est transferendo feudum in alium, sine dubio nõ possit vasallus transigere Bald. Iacob. Curt. Paris. & Clar. in locis præcitatis cum alijs congestis per Rosental d. cap. 9. membr. 1. conclus. 21. num. 2. & seqq. nihilominus certũ est quod quoad tertium modũ, retinendo scilicet ipsum feudum penes se, potest transigere sine vlla domini licentia, vel cõsensu etiam aliquo facto vel dato, cùm reddat conditionem feudi meliorem; ita enim tradunt Iacob. Curt. Paris. Clar. & Rosental. in locis supracitatis. & Socin. cons. 87. num. 16. vol. 3. & Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. num. 21.

Potest etiam vasallus transigere de re dubia & incerta, dummodo hoc faciat bona fide per tex. in l. præses. C. de transact. idem Rosental. d. cap. 9. membr. 1. conclus. 21. nu. 4. cum pluribus per eum allegatis lit. F.

17 Subdeclaratur tamen ista prima declaratio, vt licet vasallus possit transigere cùm retinendo feudum penes se, tùm etiam de re dubia, nihilominus intelligitur quoad validitatem transactionis, & quoad euitandum pœnã alienantis, non autem quòd possit vasallus trãsigere in præiudicium aliorum agnatorum, vt per Meloh. Palaez de Maior. part. 4. quæst. 22. sub num. 2. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. num. 18. & nu. 23. & sic voluisse videtur Rosental. de feud. d. cap. 9. membr. 1. cõclus. 21. num. 4. & seq. & expressim voluit Rota, vt per Ludouis. decis. 418. num. 12. agnati enim habent feudum à Domino, & ex illius prouidentia & inuestitura, non autem à vasallo præcessore cap. 1. de concess. feud. cap. 1. an agnat. vel fil. defuncti. Ideo non potest idem vasallus præiudicare agnatis in dicto suo iure proprio, q̃a non potest quis auferre posteris suis, quod ipse eis non dedit, sed habuit à suis maioribus l. emancipatum. in fin. ff. de senator. Paul. de Castr. cons. 70. num. 6. vers. item nõ obstant literæ. lib. 1. Natta cons. 589. num. 5.

18 lib. 3. puto tamen quòd si transactio quæ fit in his vel alijs similibus casibus à iure permissis fiat ex decreto iudicis, præiudicet etiam agnatis posterioribus cùm nemo decipiendus sit ex autoritate iudicis l. ait prætor. §. permittitur. ff. de minorib. l. 1. C. de his qui ven. ætat. impetr. quod pariter voluisse videtur idem Molin. d. lib. 4. cap. 9. num. 29. Intrigl. de subst. cent. 3. quæst. 73. num. 114.

19 Declaratur secundò iste tertius casus, vt non procedat in feudo nouo, de eo enim; si illud est hæreditarium; potest vasallus absolutè disponere in præiudicium sequentium; & si est ex pacto potest disponere & transigere, saltem cum consensu Domini. Rosental. de feud. cap. 7. conclus. 7. Peregr. de fideicomm. art. 52. num. 84. qui alios adducunt, saluo nisi fuisset expresè receptum contẽplatione alicuius filij specialiter, & ꝓprio noïe ĩ inuestitura noïati, idẽ Rosental cap. 9. mẽbr. 2. cõclus. 66.

20 Declaratur tertiò vt locum non habeat casus in illis agnatis, qui sunt etiam hæredes trãsigentis, hi enim non possunt venire contra factum defuncti ex reg. tex. in l. cum à matre. C. de rei vend. l. si ab eo. C. de liber. caus. l. venditrici. C. de reb. alien. non alien. & l. siue possessio C. de euict. quibus iuribus habetur nõ posse hæredem tanquam de euictione obligatum venire contra factum defuncti, licet aliter dicendum esset in casu confecti inuentarij namquè si hæres vasalli alienantis vel transigentis inuentarium confecerit, tunc stare tenetur alienationi vel transactioni inquantum se extendunt vires hæreditatis ad tex. in l. ex qua persona ff. de reg. iur. vltra vires autem hæreditarias non l. fin. §. etsi præfatam. C. de iur. delib. sic distinguit Fachin. controuers. iur. lib. 7. cap. 13. Verùm materia hæc plenè explicata habetur per eundem Rosental. de feud. cap. 9. membr. 2. conclus. 49. cum seqq. & per Menoch. consil. 89. num. 104. & seqq. qui eam distinguit per quatuor casus, sed tamen non recedatis a theorica Baldi in l. qui se patris. num. 12. C. vnde liber. quam latius explicabo in cas. 73. ibi eam videatis.

21 Quartus casus est quoad agnatos comprahensos in Emphiteosi, vtrum scilicet transactio facta ab emphiteota transeat ad eos qui sunt vocati in inuestitura eiusdem emphiteosis, ita ut eis noceat, & præiudicet, & in hoc casu Doctores sequendo regulam feudorum residunt in illa simplici distinctione mox recitata in secundo, & tertio casu, videlicet, quod aut Emphiteota transigit dimittendo rem Emphiteoticam contentiosam penes possessorem, aut illam transferendo in alium, aut illã retinendo penes se, & sic cum hac distinctione transit Ias. in l. iusiurãdum. §. pupillus nu. 4. ff. de iureiur. & in l. fin. num. 121. & seq. C. de iure Emphiteot. Corbul. de Emphiteos. tit. de caus. priuat. ob alien. ampliat. 34. & limit. 28. & Redoan. de reb. eccles. non alien. quæst. 79. cap. 9. nu. 38. Verùm vlterius progrediendo mihi videtur quòd cùm Emphiteosis & feudum sint eiusdẽ naturę, Hostiens. in summ. de feud. in princ. Specul. eod. tit. §. quoniam. num. 63. in fin. vers. non interest. Isern. in prælud. feud. num. 41. Curt. iun. de feud. part. 1. quæst. 3. princ. num. 6. & septem tantũ modis distent inter se ques refert Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 4. ideirco fienda sit conclusio, quod dum quæritur an transactio facta ab Emphiteota super bonis Emphiteoticis præiudicet agnatis comprahensis in inuestitura emphiteosis, eadem regula seruanda sit, quæ seruatur in transactione vasalli facta super bonis feudalibus, de qua dictum est in tertio præcedenti casu, ideoquè hic quartus casus ampliandus, & declarandus sit in omnibus prout casus præcedens.

22 Quintus casus est quoad fideicommissarios, & substitutos, An scilicet transactio ad eos transeat, eisquè noceat & præiudicet, & videretur dicẽdum quod sic per tex. in l. cum hæreditas. 1. ff. ad Trebell. vbi dicitur quod si hæres grauatus de restituendo hæreditatem fecerit compromissum de aliqua re hæreditaria, tenetur fideicõmissarius ante restitutam hæreditatem præstare ei cautionem de illum indemnem seruando; & sic habetur quod hæres potest compromittere in præiudicium fideicommissarij; & licet idem tex. loquatur de compromisso, tamen locum habet etiam in transactione, quia compromissum est quedã transactio, & æquiparantur inter se. Alex. cõs. 119. num. 3. lib. 2. Dec. cons. 130. nu. 1. Lanfranc. de arbitr. part. 3. num. 3. Caccialup. de transact. quæst. 7. nu. 5. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. num. 1. Pinell. in l. 1. part. 3. num. 44. in fin. C. de bon. matern. & idem tradidit Bart. in l. prætor. nu. 2. ff. de tut. & curat. dat. ab his; Verùm respondetur quòd ille tex. in d. l. cùm hęreditas. intelligitur de compromisso fiendo in casibus à iure permissis, veluti de re dubia cum bona fide, non autem intelligitur de quocunque compromisso absolutè, cũ regula sit negatiua, quod qui non potest alie-

23 nare, nõ potest compromittere c. cum tempore, vbi Abb. Butr. & alij. de arbitr. Tiraq. de legib. connub. glos. 5. num. 203. & seq. Pinell. in l. 1. part. 3. num. 44. C. de bon. matern. Molin. de primogen. d. lib. 4. cap. 9. num. 8. Blanc. de compromiss. quæst. 4. num. 28. vbi quamplures eandem regulam probantes adducunt,

24 cuius regulæ ratio ea est quia ex compromisso potest sequi alienatio Abb. in d. c. cum tempore. num. 3. de arbitr. lap. allegat. 102. Blanc. in loc. cit. num. 28. & ita etiam in specie respõdet ad illum tex. Molin. loc. cit. nu. 12. & seq.

Vnde

Vnde constituenda est conclusio negatiua, quod transactio non transit ad fideicommissarios, vel substitutos, eisquè non nocet, nec prçiudicat, quam conclusionem probat tex. in l. 2. & 3. C. res int. alios act. l. si vnus. §. ante omnia ff. de pact. vbi habetur quòd transactio inter alios facta alijs non præiudicat, & in l. si suspecta. §. quamuis. ff. de inoffic. testam. l. à sententia. §. si hæres. ff. de appellat. vbi quod trãsactio facta inter hæredem scriptum, & eum qui agit de inofficioso testamento non præiudicat legatarijs, vel eis qui libertatem acceperunt l. 3. in princ. ff. de transact. vbi transactio facta inter hæredem scriptum, & legitimum similiter non prçiudicat legatarijs in iure suo, & ratio est quia transactio est actus voluntarius qui non piudicat alteri in iure suo. Innoc. in c. auditis. sub nu. 2. de præscript. & refert ac sequitur Abb. in c. quis nu. 30. de re iudic. Alex. in l. sæpe. nu. 129. ff. eod. tit. & in specie quod
25 actus voluntarij, nõ piudicet substitutis, tradit Bart. in l. in diem num. 1. ff. de aqua pluu. arc. Bald. cons. 215. sub num. 1. lib. 2. Natta cons. 470. nu. 16. Ruin. cons. 138. nu. 10. vol. 2. Ripa in l. qui romæ. §. duo fratres. nu. 101. ff. de verb. obligat. Cæphal. cons. 155. prope finem. & cons. 371. nu. 32. Odd. cons. 49. nu. 9. Alba cons. 74. num. 1. Menoch. cons. 545. & de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 115. num. 59. & in indiuiduo de transactione Paul. de Castr. in l. factam. §. si hæres. 1. num. 3. ff. ad Trebell. & in l. fin. in fin. ff. de transact. Pinell. in l. 1. part. 3. num. 50. vers. octaua limitatio. C. de bon. matern. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. num. 10. & seq. Intrigl. de substit. cent. 3. quæst. 73. num. 118. Peregr. de fideicom. art. 40. num. 123. & art. 52. num. 81. & ratio
26 rationis est quia transactio est species alienationis l. 1. ff. de offic. proc. cæs. Bald. in l. 1. in princ. C. si aduers. transact. Alex. cons. 129. num. 2. lib. 1. Rebuff. de alien. rer. Eccles. nu. 2. Redoan. de reb. Eccles. non alien. quæst. 2. cap. 1. num. 1. & 2. Paris. cons. 85. num. 14. 15. vol. 3. plures citat Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 14. num. 65. & seqq. & qui non potest alienare non potest transigere d. l. 1. & l. non solum. C. de præd. min. Tiraq. d. num. 65. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. num. 8. Surd.
27 cons. 501. num. 9. vol. 4. ius autem nostrum sine facto nostro à nobis auferri non potest l. id quod nostrum ff. de reg. iur. quod procedit etiam si illud sit quæsitum ex dicto remittentis l. pen. ff. de pact. ac etiam si tantùm spe quçsitum sit Bald. in l. si constante. C. de donat. ant. nupt. Aret. cons. 7. sub num. 3. vers. sed dicendum. Dec. cons. 107. ante nu. 2. cum alijs congestis per Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 7. num. 20.

28 Ampliatur hic quintus casus, vt procedat etiam si trãsactio facta super re subiecta fideicommisso facta sit in præsentia fideicommissarij vel substituti tacentis & non contradicentis, adhuc enim eidem fideicommissario vel substituto non præiudicat Alex. in l. sæpe num. 129. ff. de re iudic. Alciat. in l. cum proponas num. 9. & ibi Ias. num. 10. & seqq. C. de pact. idem Ias. in l. filiusfamilias. §. diui. 2. lect. num. 85. & ibi Crott. num. 148. ff. de leg. 1. Crass. in §. fideicommissum quæst. 62. nu. 5. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 9. num. 156. & licet in contrarium videatur tenere glos. in d. l. cum proponas. C. de pact. & Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 16. nihilominus d. glos. reprobatur ab omnibus Doctoribus supracitatis, illamquè communiter reprobatam esse testatur Bald. in l. 1. num. 12. C. de bon. matern. & Menoch. pariter in hac reprobatur per Rosental de feud. cap. 9. membr. 2. conclus. 77. num. 30. vbi etiam respondet Doctoribus per eum allegatis, ideo tenenda est conclusio negatiua quòd transactio facta super re fideicommissaria præsente, & tacente fideicommissario vel substituto ei non præiudicat, & ratio est quia antequàm eueniat dies fideicommissi, possunt interim res fideicommissariæ alienari, alienatioquè valet quamuis postea eueniente die reuocari possit l. fin. §. sin autem sub conditione. & auth. res quæ C. comm. de legat. vnde cùm fideicommissarius non possit contradicendo impedire alienationem, consequenter tacendo sibi non præiudicat; quia scientia cum taciturnitate nõ inducit consensum in illis actibus qui nõ possunt impediri per cõtradictionem d. l. Caius. ff. de pignor. act. l. sæpe §. cur autem ff. de re iudic. Bart. in l. quæ dotis nu. 22. & Ias. nu. 95. ff. solut. matrim. Paris. cõs. 93. nu. 45. vol. 1.

29 Declaratur autem ista ampliatio secundũ Bald. in d. l. cum proponas. C. de pact. & in l. quoties num. 1. & num. 3. C. de fideicom. vt locum non habeat quando fideicommissarius vel substitutus habebat scientiam de fideicõmisso, tunc enim præsens & non contradicens sibi præiudicat, cùm prçsumatur dolosè tacere arg. l. si fine C. ad Velleian. verùm hanc declarationem reprobat & bene Paul. de Castr. ibi & Ias. num. 11. vers. tenendo. ob rationem prædictam, quod non poterat contradicendo impedire alienationem siue sciret, siue ignoraret; & addo quod non dicitur esse in dolo,

qui

qui nullum cõmodũ sentit ex actu. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 3. num. 18. & seqq. Mascard. de probat. conclus. 532. numero 22.

30 Declaratur secundò ampliatio, vt nõ procedat quando fideicommissarius vel substitutus nedum præsens esset huiusmodi transactioni factæ super re fideicommissaria, vel illius alienationi, sed etiam fideiussisset de euictione, quia hoc casu sibi præiudicaret ꝑ tex. in l. exceptione C. de euict. & per rationem, quòd quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio l. vendicantem C. eod. tit. & in specie sic tenet Ias. in d. l. cũ proponas. num. 11. C. de pact. & Crott. in l. filius familias. §. diui. num. 151. ff. de leg. 1.

31 Declaratur tertiò non procedere quando substitutus, vel vocatus ad fideicommissum præsens fuit transactioni vel alienationi, & vlterius etiam affirmauit rem illam esse liberam, & non subiectam fideicõmisso, hoc enim casu transactio propter huiusmodi mendaciũ ad eum transit, eique præiudicat ad tex. in l. si fine C. ad velleian. & ità tradit Salicet. & alij Doctores in d. l. cum proponas, vbi Ias. nu. 11. C. de pact. Crott. in d. l. filiusfamilias. §. diui. num. 150. ff. de leg. 1.

32 Declaratur quartò ampliatio hæc vt locũ non habeat quando fideicommissarij vel vocati ad fideicommissum simul & eodem tempore vendunt rem fideicommissariam, vel trã sigunt super ea, tunc enim vnus videtur alteri consentire, & vnusquisque sibi præiudicat l. cum pater. §. libertis ff. de leg. 2. Alex. cons. 8. num. 6. vol. 5. Crott. in d. §. diui. nu. 152.

33 Subdeclarantur autem huiusmodi tres declarationes, videlicet secunda, tertia, & quarta, vt locum non habeant quoad pręiudicium successorum qui sunt vocati ad fideicommissum, nàm licet valeat transactio in pręiudiciũ ipsius fideicommissarij vel substituti, qui vltra quod est præsens fideiubet etiam de euictione, siue affirmat rem transactam non esse fideicommisso subiectam, vel interuenit in ipsa transactione; tamen non valet quoad præiudicium aliorum vocatorum. Fulgos. Corn. & Ias. in l. quoties. 1. num. 2. C. de fideicom. Ripa in l. filiusfamilias. §. diui. nu. 17. Crott. num. 146. Loaz. num. 191. ff. de leg. 1. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 9. num. 88. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 8. num. 27. & cap. 9. num. 23. & seqq. & num. 31. vbi loquitur in specie de bonis fideicommisso subiectis.

34 Declaratur autem primò hic quintus casus, vt non procedat, nec locum habeat quando fideicommissarius vel substitutus, est hæres transigentis sine beneficio inuẽtarij, quia tali casu transactio & similiter alienatio ad eũ transit, ei nocet, & præiudicat, prout relatis omnibus fundamentis pro vtraque parte, ità concludit Menoch. cons. 89. per totum, vbi etiam respondet obiectionibus contrarijs, & alios Doctores concordãtes adducit: Verùm quoad istam declarationem non recedatis à theorica Baldi in l. qui se patris. num. 12. C. vnde liber. quam explicabo in cas. 73. cum constitutione duorum casuum, & ampliationum.

35 Declaratur secundò iste quintus casus vt locum non habeat in transactione facta bona fide de re dubia & incerta, hæc enim transactio, si aliàs valida est, afficit fideicõmissarios & substitutos ad tex. in l. præses. C. de transact. vbi habetur, quòd administrator ciuitatis potest transigere super re dubia, sed in specie tenet Imol. in l. ante restitutam, propè finem. ff. de solut. Cephal. cons. 261. num. 35. Marzar. de fideicom. quæst. 72. vers. de transactione. idem Peregr. de fideicom. d. art. 52. num. 88. 89. Mantic. de tacit. lib. 26. tit. 4. nu. 20. addentes ad Ludouis. decis. 418. num. 16.

36 qua de causa potest etiam iudex in lite intricata compellere partes ad concordiam vel ad compromittendum c. placuit. 90. dist. & per illum tex. Abb. in c. fin. num. 2. de maior. & obed. Felin. in rubr. de tregua & pac. num. 5. Dec. cons. 445. num. 2. Ias. in l. quidam æstimauerunt num. 4. vers. secundò principaliter. ff. si cert. pet. Grammat. decis. 9. nu. 1. Afflict. decis. 149. num. 7. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. num. 30. Bona fide autem signanter trã sigitur, quando transigitur propter timorem deficientium probationum Bald. in d. l. præses. num. 2. C. de transact. & cons. 448. in fin. lib. 1. aduertendum est tamen, quod huic declarationi obstat conclusio mox firmata vt scilicet transactio valeat quoad præiudiciũ transigentium tantùm, non quoad præiudicium aliorum vocatorum; iccirco pro conciliatione dicatis quòd transactio quamuis aliàs valida, non aliter trãsit ad agnatos, substitutos, vel alios vocatos posteriores, nec eis præiudicat, nisi vltra eius validitatem, hæc duo copulatiuè concurrant, Primum quòd fiat in casibus à iure permissis, veluti de re dubia cũ bona fide, vel retinendo rem litigiosam penes se, vel alijs similibus casibus à iure concessis; Secundum requisitum est, quòd in ea interueniat decretum iudicis, sic intelligit Bald. in d. l. præses. num. 5. vers. item apparet. C. de tran-

transact. quem sequitur ibi Salicet. & Paul. de Castr. num. 5. Aret. num. 2. vers. & addas, & Curt. nu. 8. ibi enim dicunt transactionem factam ab administratore de re dubia non valere sine decreto iudicis, si res super qua transigitur non poterat alienari sine decreto, & not. in l. 1. C. si aduers. transact. & facit tex. in l. si ad resoluẽdam. C. de præd. min. & hoc idẽ voluit Lanfranc. de arbitr. part. 3. num. 2. & Ioan. Bapt. de Perus. in eod. tract. cap. 15. lib. 2. num. 4. vbi ampliant procedere etiam in cõpromisso: concurrentibus autem ipsis duobus requisitis credo veram esse declarationẽ quòd transactio producatur ad posteros, eisquè noceat & præiudicet, cùm transigentes non sint decipiendi sub fide publica, & auctoritate iudicis l. ait pretor. §. permittitur. ff. de minorib. l. 1. C. de his qui ven. ætat. impetr.

37 Declaratur tertiò hic quintus casus, vt locum non habeat in ea transactione quæ fit retinendo rem litigiosam penes se, hæc enim transactio etiam aliquo dato vel facto valet, & obligat successores eodem modo quo dictũ est de rebus Ecclesiasticis & feudalibus, in specie Peregr. de fideicom. art. 40. nu. 123. in fin.

Ampliatur ista declaratio, vt procedat etiã dimittendo possessionem penes alium possidentem per tex. in l. si pro fundo C. de transact. Natta cons. 145. num. 20. quam tamen ampliationem intelligo veram si ipsa transactio est aliàs valida, & vlterius concurrant requisita secundæ præcedentis declarationis, vt scilicet facta sit de re dubia cum bona fide & decreto iudicis, non aliàs.

38 Sextus casus est quoad successores in primogenitura vel maioratu & regula pariter negatiua est, quod transactio facta per possessorem primogenituræ in concernentibus ius ipsius primogenituræ non transit ad successores in ea, nec illis præiudicat Pinell. in l. 1. part. 3. num. 50. vers. octaua limitatio. C. de bon. matern. & post Gregor. ac Gomez. hanc veram & in palatijs receptam opinionem esse testatur Molin. de primogeñ. lib. 4. cap. 9. num. 11. & ratio ea est quia possessor eiusdem primogenituræ nõ potest nocere successoribus ex actu voluntario l. peto. §. fratre ff. de leg. 2. & quoad ampliationes, ac declarationes istius casus

39 animaduerto quòd primogenitura aliud nõ est, quàm fideicommissum perpetuum familiæ relictum, in quo proximior de eadem familia succedere debet prout meminit Iurisconsultus in l. cum ità legatur. §. in fideicommisso. & d. l. peto. §. fratre. ff. de leg. 2. & expressim Molin. de primogen. lib. 1. cap. 1. num. 7. iccirco ne eadem repeti contingat, constituo conclusionem quòd iste sextus casus amplian dus & declarandus est eo modo quo ampliatus, & declaratus fuit casus præcedens, quòdquè recipit easdem ampliationes, & declarationes eiusdem precedentis casus, in quo actũ fuit de transactione facta super ipsis bonis fideicommisso subiectis.

40 Septimus est casus de vsufructuario, hoc est an vsufructuarius possit transigere super iure vsusfructus in præiudicium aliorum vocatorum ad ipsum vsumfructum, & resolutio istius casus est negatiua, eaquè resultat ex rationibus superius allatis, quia scilicet transactio est actus voluntarius qui non potest alteri præiudicare in iure suo. Innoc. in c. auditis. sub num. 2. de præscript. Abb. in c. quamuis. num. 30. de re iudic. Alex. in l. sępe. num. 129. ff. eod. tit. & quia qui non potest alienare non potest transigere. l. 1. ff. de offic. proc. cæs. l. nõ solùm. C. de præd. min. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 14. num. 65. Surd. cons. 501. num. 9. vol. 4. attento quod transactio est species alienationis d. l. 1. ff. de offic. proc. cæs. Paris. cons. 85. num. 14. & seq. vol. 3. Tiraq. in loco cit. sed vsufructuarius non potest alienare ius vsusfructus l. si vsusfructus. ff. de iur. dot. glos. in l. arboribus. §. vsufructuarius. in verb. vel donec. ff. de vsufruct. & queãd. quis vtat. Bart. in l. in venditione ff. de bon. aut. iud. pos sid. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 8. num. 7. vers. quod si patre. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 1. nu. 46. igitur nec potest super eodem iure vsusfructus transigere: Hæc sunt quoad trãsactionem, de compromisso videbimus in sequenti casu.

SVMMARIVM.

1 Compromissum non transit ad hæredes vel successores, sed soluitur morte compromittentium: Ampliatur & declaratur num. 3. & seqq.

2 Arbitria sunt stricti iuris, & extra compromissum arbiter nihil potest.

5 Vbi causa est diuidua, tot dicuntur compromissa, quot compromittentes sunt.

7 Compromissum expirat morte compromittentium vel alterius ex eis, etiam si mors occurrat post conclusionem in causa, vel post terminum ad sententiam, non sic post sententiã ante factam executionem.

8 Soluto compromisso per mortem, expirant attestationes testium viuorum volente reo, attesta-

testationes mortuorum vel confessiones non expirant: Acta instructoria causa pariter expirant, ordinatoria sic. 10. fallit num. 11. 12. 13.

9 *Bono viro conuenit, vt quod semel dixit, postea non reuocet.*

14 *Attestationes receptæ coràm arbitratore non probant coràm alio iudice; idem est de confessionibus. 15. & idem de alijs actis. 16.*

17 *Litis contestatio facta coràm arbitratore non interrumpit præscriptionem.*

18 *Compromissum in quo ab vtraque parte facta est mentio hæredum non finitur per mortem, sed ad hæredes transit.*

19 *Compromissum factum in arbitratore non expirat per mortem sed transit in hæredes.*

20 *Compromissum factum ab vniuersitate vel collegio non extinguitur per mortem compromittentium, per destructionem autem vniuersitatis, vel collegij iurè factam sic. 24.*

21 *Populus, & vniuersitas nunquàm moritur.*

22 *Populo interdicto, interdictum durat in perpetuum.*

23 *Contractus factus nomine Reipublicæ semper durat.*

25 *Pactum de compromittendo morte non expirat, sed ad hæredes transit.*

26 *Compromissum vel laudum non præiudicat successoribus vocatis & seqq. declaratur 27. & seqq.*

29 *Transigere & compromittere æquiparantur.*

30 *Sententia est actus necessarius.*

38 *Aequiparatorum eadem est ratio, et dispositũ in vno censetur dispositum in altero.*

40 *Compromissum super rebus Ecclesiasticis valet in præiudicium compromittentis.*

41 *Alienatio rei Ecclesiæ non tenet neque quoad alienantem.*

CASVS XXXV.

1 *Compromissum, an & quando transeat ad hæredes, successores, vel alios.*

Odò videndum est de compromisso, an & quando compromissum aliàs validum, & rite ac rectè factum transeat ad hæredes, successores, vel alios vocatos, eos obliget, & afficiat; & materiam distinguo in duos casus.

2 Primus casus est quoàd hæredes compromittentium, an scilicet compromissum ad eos transeat, eos obliget, illosquè afficiat; & conclusio negatiua est quod compromissum morte compromittentium solutum vel alio modo finitum ad hæredes eorundem compromittentium non transit, nec eos obligat l. diem proferre §. si hæredis. l. sed & interpellatur. §. fin. ff. de arbitr. c. fin. eod. de arbitr. ratio est 2 quia arbitria sunt stricti iuris, & arbiter extra compromissum nihil facere potest l. non distinguemus. §. fin. ff. de arbitr. Quibus autem modis finiatur, tradit spec. in tit. de arbitr. §. finitur.

3 Ampliatur primò casus, quia compromissum expirat non solùm morte vtriusque partis compromittentis, sed etiam morte alterius tantùm ex ipsis compromittentibus. l. sed & interpellatur. §. fi. ff. de arbitr. glos. in l. diem proferre. §. 1. in verb. morte. ff. eod. tit. cap. ex parte. de arbitr. Lanfranc. de arbitr. part. 4. membr. 5. num. 7.

4 Subampliatur procedere ampliationem istam etiam si ex vna parte fuerunt plures cõpromittentes, nam morte vnius eorum expirat compromissum quoàd omnes; quod tamẽ intelligitur cum distinctione; nam si causa erat diuidua, puta quando plures compromittunt & quilibet litigat pro parte sua, tũc morte vnius ex illis non soluitur compromissum, 5 quia vbi causa est diuidua, tot intelliguntur esse compromissa, quot sunt compromittentes. l. ad officium. C. communi. diuid. l. scire debemus. in princ. ff. de verb. obligat. l. si plures. ff. de iniur. Si autem erat indiuidua, vt seruitus, tunc verum est quod morte vnius illorum soluitur, & extinguitur compromissum quoàd omnes, quia exercitium dictæ litis non recipit diuisionem. l. si communem. ff. quemad. seruit. amitt. l. loci corpus. §. si fundus. ff. si seruit. vendic. l. hæredes. ff. famil. ercis. & sic tenet, & distinguit. glos. in d. l. diem proferre. §. 1. in verb. morte. ff. de arbitr. Ioan. And. in addit. ad spec. in tit. de arbitr. §. finitur. verb. litigatorum. sequitur Ang. conf. 248. nu. 1. circ. fin. & nu. 2. Quòd si dictum esset in compromisso, vt semel iudicetur, vel de omnibus simul, tunc licet causa ex sui natura esset diuidua, tamen vigore istius pacti regularetur tãquam indiuidua, & cõsequenter morte vnius ex pluribus compromittentibus, expiraret cõpromissum. glos. in d. l. diem proferre. §. 1. in verb. morte. ff. de arbitr.

6 Declaratur tamẽ subampliatio ista, vt procedat quando cõpromittunt principales omnes per se ipsos, secus autem quando vnus cõpromittit pro se, & alio cum promissione de rato; tunc enim si moritur is, pro quo promissum est de rato, non finitur compromissum,

transact. quem sequitur ibi Salicet. & Paul. de Castr. num. 5. Aret. num. 2. vers. & addas, & Curt. nu. 8. ibi enim dicunt transactionem factam ab administratore de re dubia non valere sine decreto iudicis, si res super qua transigitur non poterat alienari sine decreto, & not. in l. 1. C. si aduers. transact. & facit tex. in l. si ad resoluẽdam. C. de præd. min. & hoc idẽ voluit Lanfranc. de arbitr. part. 3. num. 2. & Ioan. Bapt. de Perus. in eod. tract. cap. 15. lib. 2. num. 4. vbi ampliant procedere etiam in cõpromisso: concurrentibus autem ipsis duobus requisitis credo veram esse declarationẽ quòd transactio producatur ad posteros, eisque noceat & præiudicet, cùm transigentes non sint decipiendi sub fide publica, & auctoritate iudicis l. ait pretor. §. permittitur. ff. de minorib. l. 1. C. de his qui ven. ætat. impetr.

37 Declaratur tertiò hic quintus casus, vt locum non habeat in ea transactione quæ fit retinendo rem litigiosam penes se, hæc enim transactio etiam aliquo dato vel facto valet, & obligat successores eodem modo quo dictũ est de rebus Ecclesiasticis & feudalibus, in specie Peregr. de fideicom. art. 40. nu. 123. in fin.

Ampliatur ista declaratio, vt procedat etiã dimittendo possessionem penes alium possidentem per tex. in l. si pro fundo C. de transact. Natta cons. 145. num. 20. quam tamen ampliationem intelligo veram si ipsa transactio est aliàs valida, & vlterius concurrant requisita secundæ precedentis declarationis, vt scilicet facta sit de re dubia cum bona fide & decreto iudicis, non aliàs.

38 Sextus casus est quoad successores in primogenitura vel maioratu & regula pariter negatiua est, quod transactio facta per possessorem primogenituræ in concernentibus ius ipsius primogenituræ non transit ad successores in ea, nec illis præiudicat Pinell. in l. 1. part. 3. num. 50. vers. octaua limitatio. C. de bon. matern. & post Gregor. ac Gomez. hanc veram & in palatijs receptam opinionem esse testatur Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. num. 11. & ratio ea est quia possessor eiusdem primogenituræ nõ potest nocere successoribus ex actu voluntario l. peto. §. fratre ff. de leg. 2. & quoad ampliationes, ac declarationes istius casus

39 animaduerto quòd primogenitura aliud nõ est, quàm fideicommissum perpetuum familiæ relictum, in quo proximior de eadem familia succedere debet prout meminit Iurisconsultus in l. cum ità legatur. §. in fideicommisso. & d. l. peto. §. fratre. ff. de leg. 2. & expressim Molin. de primogen. lib. 1. cap. 1. num. 7. iccirco ne eadem repeti contingat, constituo conclusionem quòd iste sextus casus amplian dus & declarandus est eo modo quo ampliatus, & declaratus fuit casus præcedens, quòdquè recipit easdem ampliationes, & declarationes eiusdem precedentis casus, in quo actũ fuit de transactione facta super ipsis bonis fideicommisso subiectis.

40 Septimus est casus de vsufructuario, hoc est an vsufructuarius possit transigere super iure vsusfructus in præiudicium aliorum vocatorum ad ipsum vsumfructum; & resolutio istius casus est negatiua, eaquè resultat ex rationibus superius allatis, quia scilicet transactio est actus voluntarius qui non potest alteri præiudicare in iure suo. Innoc. in c. auditis. sub num. 2. de præscript. Abb. in c. quamuis. num. 30. de re iudic. Alex. in l. sępe. num. 129. ff. eod. tit. & quia qui non potest alienare non potest transigere. l. 1. ff. de offic. proc. cæs. l. nõ solùm. C. de præd. min. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 14. num. 65. Surd. cons. 501. num. 9. vol. 4. attento quod transactio est species alienationis d. l. 1. ff. de offic. proc. cæs. Paris. cons. 85. num. 14. & seq. vol. 3. Tiraq. in loco cit. sed vsufructuarius non potest alienare ius vsusfructus l. si vsusfructus. ff. de iur. dot. glos. in l. arboribus. §. vsufructuarius. in verb. vel donec. ff. de vsufruct. & quead. quis vtat. Bart. in l. in venditione ff. de bon. aut. iud. poss. Couar. var. resol. lib. 1. cap. 8. num. 7. vers. quod si patre. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 1. nu. 46. igitur nec potest super eodem iure vsusfructus transigere: Hæc sunt quoad trãsactionem, de compromisso videbimus in sequenti casu.

SVMMARIVM.

1 *Compromissum non transit ad hæredes vel successores, sed soluitur morte compromittentium: Ampliatur & declaratur num. 3. & seqq.*

2 *Arbitria sunt stricti iuris, & extra compromissum arbiter nihil potest.*

5 *Vbi causa est diuidua, tot dicuntur compromissa, quot compromittentes sunt.*

7 *Compromissum expirat morte compromittentium vel alterius ex eis, etiam si mors occurrat post conclusionem in causa, vel post terminum ad sententiam, non sic post sententiã ante factam executionem.*

8 *Soluto compromisso per mortem, expirant attestationes testium viuorum volente reo, attesta-*

testationes mortuorum vel confessiones non expirant: Acta instructoria causa pariter expirant, ordinatoria sic. 10. *fallit num.* 11. 12.13.

9 *Bono viro conuenit, vt quod semel dixit, postea non reuocet.*

14 *Attestationes receptæ coram arbitratore non probant coram alio iudice; idem est de confessionibus.* 15. *& idem de alijs actis.* 16.

17 *Litis contestatio facta coram arbitratore non interrumpit præscriptionem.*

18 *Compromissum in quo ab vtraque parte facta est mentio hæredum non finitur per mortem, sed ad hæredes transit.*

19 *Compromissum factum in arbitratore non expirat per mortem sed transit in hæredes.*

20 *Compromissum factum ab vniuersitate vel collegio non extinguitur per mortem compromittentium; per destructionem autem vniuersitatis, vel collegij iurè factam sic.* 24.

21 *Populus, & vniuersitas nunquam moritur.*

22 *Populo interdicto, interdictum durat in perpetuum.*

23 *Contractus factus nomine Reipublicæ semper durat.*

25 *Pactum de compromittendo morte non expirat, sed ad hæredes transit.*

26 *Compromissum vel laudum non præiudicat successoribus vocatis & seqq. declaratur* 31. *& seqq.*

29 *Transigere & compromittere æquiparantur.*

30 *Sententia est actus necessarius.*

39 *Aequiparatorum eadem est ratio, et dispositũ in vno censetur dispositum in altero.*

40 *Compromissum super rebus Ecclesiasticis valet in præiudicium compromittentis.*

41 *Alienatio rei Ecclesiæ non tenet neque quoad alienantem.*

CASVS XXXV.

Compromissum, an & quando transeat ad hæredes, successores, vel alios.

MOdò videndum est de compromisso, an & quando compromissum aliàs validum, & ritè ac rectè factum transeat ad hæredes, successores, vel alios vocatos, eos obliget, & afficiat; & materiam distinguo in duos casus.

1 Primus casus est quoàd hæredes compromittentium, an scilicet compromissum ad eos transeat, eos obliget, illosque afficiat; & conclusio negatiua est quod compromissum morte compromittentium solutum vel alio modo finitum ad hæredes eorundem compromittentium non transit, nec eos obligat l. diem proferre §. si hæredis. l. sed & interpellatur. §. fin. ff. de arbitr. c. fin. eod. de arbitr. ratio est

2 quia arbitria sunt stricti iuris, & arbiter extra compromissum nihil facere potest l. non distinguemus. §. fin. ff. de arbitr. Quibus autem modis finiatur, tradit spec. in tit. de arbitr. §. finitur.

3 Ampliatur primò casus, quia compromissum expirat non solùm morte vtriusque partis compromittentis, sed etiam morte alterius tantùm ex ipsis compromittentibus. l. sed & interpellatur. §. fi. ff. de arbitr. glos. in l. diem proferre. §. 1. in verb. morte. ff. eod. tit. cap. ex parte. de arbitr. Lanfranc. de arbitr. part. 4. membr. 5. num. 7.

4 Subampliatur procedere ampliationem istam etiam si ex vna parte fuerunt plures cõpromittentes, nam morte vnius eorum expirat compromissum quoàd omnes; quod tamẽ intelligitur cum distinctione; nam si causa erat diuidua, puta quando plures compromittunt & quilibet litigat pro parte sua, tũc morte vnius ex illis non soluitur compromissum,

5 quia vbi causa est diuidua, tot intelliguntur esse compromissa, quot sunt compromittentes. l. ad officium. C. communi. diuid. l. scire debemus. in princ. ff. de verb. obligat. l. si plures. ff. de iniur. Si autem erat indiuidua, vt seruitus, tunc verum est quod morte vnius illorum soluitur, & extinguitur compromissum quòad omnes, quia exercitium dictæ litis non recipit diuisionem. l. si communem. ff. quemad. seruit. amitt. l. loci corpus. §. si fundus. ff. si seruit. vendic. l. hæredes. ff. famil. ercisc. & sic tenet, & distinguit. glos. in d. l. diem proferre. §. 1. in verb. morte. ff. de arbitr. Ioan. And. in addit. ad spec. in tit. de arbitr. §. finitur. verb. litigatorum. sequitur Ang. cons. 248. nu. 1. circ. fin. & nu. 2. Quòd si dictum esset in compromisso, vt semel iudicetur, vel de omnibus simul, tunc licet causa ex sui natura esset diuidua, tamen vigore istius pacti regularetur tãquam indiuidua, & cõsequenter morte vnius ex pluribus compromittentibus, expiraret cõpromissum. glos. in d. l. diem proferre. §. 1. in verb. morte. ff. de arbitr.

6 Declaratur tamẽ subampliatio ista, vt procedat quando cõpromittunt principales omnes per se ipsos, secus autem quando vnus cõpromittit pro se, & alio cum promissione de rato; tunc enim si moritur is, pro quo promissum est de rato, non finitur compromissum,

quia executio non fit contra eum, sed contra promittentem.l.Plautius.ff.de procurat. & sic tenet Ioan.And.in addit. Spec.tit.de arbitr.§.finitur.vers.litigatorum.in fin.

7 Ampliatur secundo casus locum habere, etiamsi mors compromittentium,vel alterius illorum occurrat post conclusionem in causa, imò etiam post præfixionem termini ad audiendum sententiam diffinitiuam,dummodo ante laudum latum;quia adhuc, licet sit conclusum in causa,vel præfixus terminus ad sententiam,tñ cõpromissum expirat.c.ex parte,& ibi Abb.num.2.de arbitr.c.præsentata.de testib.l.in summa.§.fin.ff.de re iudic.verum est quòd si mors compromittentium accidat post sententiam, quamuis ante factam executionem, tunc compromissum non expirat, sed effectus ipsius sententiæ transit ad hæredes;& contra eos,ita quod potest executioni demandari.l.diem proferre.§.1.l.quamuis.ff.de arbitr.Abb.in d.c.ex parte.num.2.eod. tit.Spec.in tit.de arbitr.§.finitur.nu.3.vers. quod autem.

8 Ampliatur tertiò casus, quia soluto compromisso per mortem expirant etiam attestationes,& acta; diuersimode tamen quia attestationes testium superstitum expirant volente litigatore contra quem testimonia proferũtur,is enim habet in electione, an velit stare eisdem attestationibus,vel ipsos testes repeti; at si mortui sunt, illis stare tenetur saluo iure obijciendi in personas & dicta illorum. l. fin. C.de testib.c.præsentata.eod.tit.glos.fin.in l. pen.C.de arbitr.Confessiones autem factæ coràm eisdem arbitris licet controuersia sit, an sustineãtur vti iudiciales vel extraiudiciales; & Alex.cõs.13.nu.4.lib.1.post Petr. & Cyn. in l.1.C.de cõfess.& in l.1.C.de arbitr. teneat illas sustineri tantùm vti extraiudiciales,idẽquè sequatur Milis.in verb.confessio facta coram arbitratore.& Afflict.decis.178.sub nu. 10.vers.septimò fuit dubitatum;nihilominus verior est opinio,quod valeant vti iudiciales, quã tenet Imol.in d.c.præsentata;& ibi Abb. nu.8.Felin.nu.11.addit.ad Alex.d.cons.13. nu.4.Lanfrãc.in tract.de arbitr. part. vlt.nu. 76. & secuta est Rota Rom. vt per Cæs. de

9 Grass.decis.57.nu.18.& 19. non enim conuenit bono viro vt quod semel dixit, postea reuocet.l.generaliter.§.nimis.C. de non. num.

10 pecun.c.per tuas.de probat.Actorũ verò duo sunt genera,alia sunt acta instructoria causæ, siue decisoria,idest respicientia factũ, vt sunt probationes, & ista acta gesta coràm arbitro non expirant per mortem, sed perseuerant in sua validitate,& transeunt ad successores, ita quod probant coram iudice.d.l.fin.in fin. C. de testib.c.præsentata.eod.tit.& ibi Abb.nu. 7.Felin.nu.9.idem Abb.in c.fin. nu.6. de arbitr.Spec.de arbitr.§.differt.num.1.Cæs. de Grass.d.decis.57.nu.22. Lanfranc. de arbitr. 7.diuis.quæst.33.num.77. saluo quod supra proxime dictum est de attestationibus testiũ, quia ipsis viuentibus litigator habet in electione, an eis stare, vel illos repetere velit. Alia sunt acta ordinatoria,vt citatio,litis contestatio,satisdatio,ac seruatio terminorum;hęc pereunt expirato compromisso, nec transeũt ad successores. Abb.in d.c.fin.num.6. de arbitr. & in d.c.præsentata nu.9.& ibi Felin.num.6. de testib. Lanfranc.de arbitr.part.vlt.nu.76. Mascard. de probat.conclus.33.nu.3. vsque ad num.10.

11 Declaratur primò hæc tertia ampliatio quia etiã acta ordinatoria facta coràm arbitro probant coram iudice ordinario quoad actus pręteritos,vt est interruptio præscriptionis resultans ex aliquo actu facto coràm eodem arbitro.Felin.in c.causam.il 1.num.28.& in d. c. præsentata.num.7.in fin. & ibi Abb.num. 6. vers.aliud.de testib.Lanfranc.d.part. vlt.nu. 76.Mascard.d.conclus.33.nu.20.

12 Declaratur secundò,vt secus sit de arbitro electo ex necessitate statuti,acta enim facta coram eo,siue decisoria siue ordinatoria sint,trãseunt,probant,& regulantur prout acta facta coràm iudice ordinario. Mascard. de probat. d.conclus.33.num.22.Cęs.de Grass.d.decis. 57.num.20.

13 Declaratur insuper & tertio,quia acta huiusmodi ordinatoria probant coràm iudice ordinario de consensu vtriusque partis dummodo tamen non sint acta de substantialibus iudicij, quæ non dependent à voluntate partium,vt est litis contestatio.Abb.in d. c. præsentata.nu.9.de testib. & sequitur Felin. ibi. nu.9.Mascard.d.conclus.33.num.15.

14 Declaratur quartò aliud dicendum esse de arbitratore,quia attestationes receptæ coràm eo non transeunt, nec probant coràm alio iudice.Abb.in d.c.præsentata.nu.5. vbi Felin. num.12.de testib. Bald.in l.fin. C. eod. Lanfranc. de arbitr. part.vlt.num.75. & ratio est quia coràm arbitratore non est iudiciũ, ideoquè tales testes non dicuntur recepti in forma iudicij, & perinde est, ac si essent recepti corã honestis personis carentibus iurisdictione,quo casu nullã fidem faciunt.not.in l.3. §. Sabino.ff.de testib.& hanc rationem adducit etiam Lanfranc.de arbitr.d. part.vlt. nu. 75.

Idem-

15 Idemquè est de confessionibus coràm eodē arbitratore factis, quia valent tanquam confessiones extraiudiciales tantùm, non vti iu-
16 diciales: & idem est quoquè de alijs actis factis coram eo, siue decisoria, siue ordinatoria ea sint, nam processus arbitratoris nullam habet similitudinem iudicij, cùm arbitrator propriè sit quidam bonus vir assumptus ad componendum inter partes. authentico. vt differ. iud. §. si vero contigerit; ideo litis contestatio
17 facta coram eo non interrumpit præscriptionem. Ioan. And. in addit. Spec. in tit. de lit. cōtest. §. effectus. litera B.

18 Declaratur primò casus, nam licet morte compromittentium, vel arbitrorum finiatur compromissum, tamen non habet locum, vbi in compromisso facta est mentio hæredum, tunc enim ad eos transiret. l. diem proferre. §. 1. ff. de arbitr. cap. fin. eod. tit. sed aduertendum est, quod ad effectum, vt compromissum transeat ad hæredes non sufficeret factam esse mentionem hæredum ab vna parte tātùm, sed requiritur vt facta sit ab vtraque parte. l. sed & interpellatur. §. fin. ff. eod. glos. in c. vlt. eod. de arbitr.

19 Declaratur secundò casus, vt non procedat in compromisso facto in arbitratore; nā istud compromissum morte compromittentium, vel alterius illorum non expirat, sed transit indifferenter in hæredes Spec. post Vbert. de Bob. in tit. de arbitr. §. finitur. num. 3. ea ratione, quia arbitramentum non est verum compromissum, sed quodam pactum, vel transactio, quæ transit ad hæredes. l. si pactum. ff. de probat. & hanc sententiam sequitur, & tuetur Alex. in l. si quis arbitratu. num. 23. ff. de verb. obligat. & Bald. in l. fin. quæst. vlt. C. de contrah. empt. Ant. de Butr. Ioan. And. & communiter Canonistæ in c. fin. de arbitr. Contrariū tamen quod imò indifferenter morte compromittentium, vel alterius ex eis expiret compromissum, nec transeat ad hæredes, tenent Card. Flor. & Abb. in c. fin. num. 8. de arbitr. Aliam sententiam tenet Bart. in l. si quis arbitratu. num. 13. ff. de verb. obligat. vbi distinguit, vt si arbitrator assumptus est super contractu perficiendo, tunc extinguitur, per d. l. diem proferre. §. 1. ff. de arbitr. si autem super contractu perfecto, vt super aliquo accessorio ipsius contractus imperfecti, tunc sicut contractus transit ad hæredes, sic illud arbitramentum. c. si super gratia. de off. deleg. in sexto. hunc sequitur Ias. in d. l. si quis arbitratu. nu. 28. & Ioan. Baptista de Perus. in tract. de arbitr. cap. 6. decimi tertij lib. Alteram opinionem tenet Imol. & Roman. in d. l. si quis arbitratu. ff. de verbor. obligat. nempe quod si arbitrator electus est super contractu perfecto, vel perficiendo, compromissum non expirat per mortem compromittentium, vel alterius ex eis, sed transit ad hæredes, at si electus est super lite, tunc expirat & consequenter ad hæredes non transit: idem tenet Opizon. in repet. d. l. si quis arbitratu. num. 82. vers. præterea ibi. Mihi magis placet opinio Bart. vt si arbitrator electus est super contractu perfecto, tunc quia est solius facti, non expiret compromissum per mortem compromittentium, vel alterius ex illis, si autem electus est super contractu perficiendo, eo casu quia habet mixturam iuris extinguatur, prout arbitrium, & hāc opinionem in effectu sequūtur Imo. Roman. & Opizon. in d. l. si quis arbitratu. ff. de verb. obligat. dū distinguunt, an arbitrator electus sit super contractu perfecto siue perficiendo, vel electus sit super lite, vt primo casu non extinguitur, secundo casu quando electus est super lite sic; nam contractus perficiendus, & lis in hoc proposito idem sunt, compromissum enim factum super lite dicitur factum super contractu transactionis ineundo. Bart. in l. si societatem. §. arbitrorum. num. 8. & in l. 1. §. & post operis. num. 2. ff. de nou. oper. nunciat. Alex. in d. l. si quis arbitratu. num. 23. Paul. de Castr. cons. 341. part. 2. nihilominus opinio Spec. est magis communis. vt dicit Alex. in d. l. si quis arbitratu. num. 23. & ibi Ias. nu. 28. & ab ea recedere durum esset. Opizon. ibidem nu. 82. vers. præterea ibi, pro qua est etiā glos. in l. in compromissis. ff. de arbitr.

20 Declaratur tertiò idem casus, vt non procedat, nec locum habeat in vniuersitate, vel collegio compromittente, tunc enim morte compromittentium etiam si hi omnes mortui sunt, & mutati, non extinguitur compromissum per tex. in l. proponebatur. ff. de iudic. l. si grege. ff. de leg. 1. & in specie sic tenet Bald. in in d. l. proponebatur. num. 2. Ang. nu. 1. Paul. de Castr. num. 6. & Dyn. in d. l. si grege. Bart. in l. quod in rerum. §. vlt. num. 3. ff. de leg. 1. Natta cons. 589. nu. 17. lib. 3. & ratio est quia
21 populus, & vniuersitas nunquam moritur, sed dicitur semper durare. d. l. proponebatur. & ibi Bald. num. 3. ff. de iudic. Natt. d. consil. 589. num. 17. & seqq. Vnde dicit Bald. in d. l. proponebatur. num. 4. quod si populus est in-
22 terdictus illud interdictum durat etiam vltra centum annos, ea ratione quia populus nō moritur, licet sint mortui illi, qui causam præstiterunt interdicto, & illum sequitur Castr. s. num.

num.7.& alibi idem Bald.conf.159. numero
23 5. lib. 3. dicit quod contractus factus nomine reipublicæ semper perseuerat, quia respublica non moritur, sed continuò viuit in semetipsa.iuxta not.in l.1.§. fin. ff si quis iusd. non obtemp. Si tamen vniuersitas, vel colle-
24 gium iure destructum esset, & postmodum restitutum, tunc compromissum expiratum esset. Bald.in d.l.proponebatur.nu.2.& Ang. num. 1. dicitur enim quasi mori.l. si vsusfructus.la 1.ff.quib.mod. vsusfruct. amitt. & ob maximam illam capitis diminutionem omnia iura amittit.l. cognitionum.§. consumitur.ff. de var. & extraord. cognit. de quo late per Gaill.lib.2.obseruat.61.

25 Declaratur quartò casus, quia licet morte compromittentium siue alterius ex eis expiret compromissum, ita quod nô transit ad hęredes, vel successores, tamen secus est in conuentione, & pacto de compromittendo, hoc enim benè transit ad hæredes, & morte pacifcêtium non expirat ex cômuni regula, quod pactum transit ad hæredes.l. si pactum.ff. de probat.in specie Ioan.de Anan. conf.19.nu. 12.

26 Secûdus casus est quoad successores, agnatos, fideicommissarios, substitutos, ac alios vocatos ad aliquam dispositionem, an scilicet compromissum aliâs validum, & laudum illius vigore secutum trâseat etiam ad eosdem successores, ac alios posteriores vocatos, eis noceat & præiudicet; & pro affirmatiua adducitur tex.in l.cum hæreditas.1.ff. ad Trebell. vbi dicitur quod si hæres grauatus de restituendo hæreditatem fecerit compromissum de aliqua re hæreditaria, tenetur fideicommissarius ante restitutam hæreditatem præstare ei cautionem de illum indemnem seruando, & sic habetur quod hæres potest compromittere in præiudicium fideicommissarij; idem etiã probatur ex tex. in c.Rainaldus.in princ. vsque ad §. porrò. de testam. vbi valet compromissum factum ab hærede cui datus fuit substitutus, si sine liberis decessisset; idemque probat tex.in l. 1. C.de pact. vbi fideicommissum conditionale potest per pactum remitti. Pro negatiua vero, quòd nec compromissum, nec laudum illius vigore secutum obliget successores, vel alios posteriores vocatos, nec eis noceat vel præiudicet; hæc adducuntur fundamenta: inquantum enim ad compromissũ, expeditũ est quod ijdem successores vel posteriores non tenentur stare eidem compromisso cùm nec hæredes ei stare teneantur l. diem proferre.§.1.l.sed & interpellatur.§.fin. ff.de arbitr. Inquantum autem ad effectus ipsius compromissi, vel laudum illius vigore secutum, consideratur inualiditas eiusdem compromissi attento quod qui non potest alienare non potest compromittere c.cum tempore. & ibi notant Ioan. And. Abb. Butr. & alij de arbitr. Tiraq.de legib. connub. glos. 5. num. 203.& seq. Pinell.in l. 1.§.3.num.44. C. de bon.matern. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9.num.8. Crauet.conf.976.nu.15. Dec.conf. 39.num.4.conf.44.num.3. & conf. 475. nu. 41. Blanc.de compromiss. quæst.4. num. 28. Mascard.de probat.conclus.1243.num.106. Redoan.de reb.eccles.non alien.quęst.2.cap. 36.cum pluribus alijs per eos adductis: sed res ad quas vocantur alij agnati posteriores non possunt alienari in eorum præiudicium vt de bonis feudalibus cap. 1. de alien. feud. patern. cap. 1. §. præterea. quib. mod. feud. amitt. de emphiteoticarijs l.fin.C.de iure emphit.c. potuit.de locat. de bonis ecclesiasticis c.sine exceptione 12.q.2.cap. ambitiosæ, de reb.eccles.non alien.int.extrauag.comm.de fideicommissarijs l.fin.§. sin autem sub conditione.C.commun.de legat. & generaliter est tex.in l.peto.§.fratre.ff.de leg.2. igitur nec super eis compromitti potest, & ratio conclusionis est quia sicut bona huiusmodi non possũt directè alienari, ità nec indirectè compromittendo. c. tuæ.de procurat.c.cùm quid vna via
27 de reg. iur.in 6. Namque ex compromisso potest sequi alienatio.c. peruenit. & ibi gloss. in verb.existere.& Hostiens.vers.posset enim.de arbitr. Abb.in d.c.cum tempore.num.3.& ibi idem Hostiens. vers. sine licentia & Ioann. And.nu.4.eod.de arbitr.lap.alleg.102.Blanc. in loc.cit.num.28.& qui non potest alienare, non potest actum facere per quem alienatio sequi possit. Tiraq. de retract. consang. §. 1. glos.14.num.14.vbi alios citat. Surd.consil. 276.num.13.vol.2. Pręterea ex actu voluntario non potest fieri præiudicium substitutis d.l.peto §.fratre.ff.de leg.2.Bart.in l.in diem num.1.ff. de aqua pluu. arc. Ripa in l. qui Romæ.§.duo fratres.num.101. ff. de verb. obligat.Bald.conf.215.sub num. 1. lib. 2. Natta consf.470.num.16.Ruin.conf.138. num.10. vol. 2. Compromissum autem & consequenter laudum, est actus voluntarius l. si dictum. §.si compromisero.ff. de euict. ex quibus igitur puto magis veram esse hanc partem negatiuam quòd compromissum vel laudum inde secutum non præiudicet posterioribus vocatis, prout in terminis bonorum feudalium, quòd super eis non possit fieri compromissũ

neque

neque in arbitratorem, neque in arbitrum in præiudicium agnatorum in inuestitura compræhensorum, tradit Molin. de primogenit. lib.4.cap.9.nu.9. Peregrin. de fideicom. art. 52.nu.87.imò quòd super eisdem bonis feudalibus non possit absolutè vllum fieri compromissum tenet Socin. iun. consf.77. nu. 76. & seq.vol.1.Clar.in §.feudum.quæst.39.Roland.consf.22.lib.4.Intrigl.de substit.cent.3. quæst.73.num.95.Redoan.de reb. ecclesf. nõ alien.quæst.79. cap.8. num.10. Rosental. de feud.cap.9.mẽbr.1.conclus.22.qui alios omnes concordantes adducunt: De bonis Emphiteoticis,quòd pariter super eis non possit fieri compromissum Iaf. in l. cum dubitabatur.num.119.C.de iure Emphit. Corbul. de Emphit.tit.de caus.priuat.ob alien. ampliat. 33.idem Peregrin. de fideicom.art.40. num. 120.De bonis maioratus,siue primogenituræ Molin.de primogen.lib.4.cap.9.numer.7. & seqq. De rebus Ecclesiæ quòd Prælatus non possit super his facere compromissum sine cõsensu superioris in damnum, & præiudicium Ecclesiæ,& successorum tex.in c.peruenit. de arbitr.& ibi Hostiens.& Ioan.And.in fin.Federic.de Senis cõs.94.num.2. Abb. consf.56. num.2.& consf.62.num.1.lib.1.& in d.c.cum tempore.num.3.de arbitr.Spec.de arbitro.§. finitur num. 4. vers. verius. Redoan. de reb. ecc.non alien.quæst.2.cap.36.De iure vsusfructus, quòd pariter super eo non possit fieri compromissum in præiudicium aliorum vocatorum ad vsumfructum Ioan. Bapt. de Perus.de arbitr.cap.16.lib.2.nu.4.

28 De rebus autem fideicommissarijs, vtrum grauatus de restituendo possit super his facere compromissum in præiudicium aliorum fideicommissariorum sequẽtium in gradu, maior difficultas est, partem enim affirmatiuam quòd possit, tenent Ang. in d. l. cum hæreditas:per illum tex.& ibi Paul.de Castr.num.2. & Alex.num.4.ff.ad trebell.Ioan.Bapt.de Perus.in tract.de arbitr.lib.2.cap.16. numer.6. Boer.decis.147.num.6. Bertrand. consf.158. num.19.lib.3.part.2,Crass.in §.fideicommissum. quæst. 61. Gomez. var. resolut. tom. 1. cap.5.num.2. Peregrin. de fideicom. art.40. num. 119. & videtur sequi Petr. de fideicom. quæst. 8. num. 67. Et vltra superius adducta mouentur ex ea ratione quia grauatus restituere interim est dominus & habet plenam proprietatem ac possessionem rerum,& hæreditatis,vt probat Ruin. consf. 137. num. 8. & consf. 138. num.7.vol.2.& tradit Bald.in l.voluntas.nu.10.C.de fideicom. Intrigl. de substit.cent.3.quæst.73.num.106.& addi potest quod etiam sententia eisdem substitutis,& fideicõmissarijs pariter præiudicat.Ang. Imol. Roman.Alex.Crot.Iaf. Ripa, & Ferd. Loaz. in l.filiusfamilias §.diui ff.de leg.1.& videbimus inferius in casf.74.ad textum autem in l.si dictum.§.si compromisero.ff.de euict.respondent quod ille tex. habet locum in contractu emptionis & venditionis, vbi venit leuis culpa l.si vt certo.§.nunc videndum. ff. commodat.non autem procedit in hærede & fideicõmissario,cùm hæres non teneatur, nisi de culpa lata.l.mulier.§.sed enim.ff.ad trebell.inferentes ideo quod compromittere non sit lata culpa. Quibus tamen non obstantibus arbitror magis veram esse opinionem cõtrariam, quòd imò grauatus de restituendo non possit facere compromissum in præiudicium aliorũ fideicommissariorum sequentium in gradu; & vltra superius adducta pro ista parte, vrget hæc ratio quòd compromissum est quædam
29 transactio, & transigere ac compromittere æquiparantur Alex. consf.119. num.3. lib.2. Dec. consf.130. num. 1. Lanfranc. de arbitr. part.3.num.3.Molin.de primogen.lib.4.cap. 9.num.1.Pinell.in l.1.part.3.num.44. in fin. C. de bon. matern. Caccialup. de transact. quæst.7. num. 5. sed constat quod transactio non potest fieri in præiudicium substitutorũ, & fideicommissariorum.Paul.de Castr.in l.facta.§.si hæres.num.3.ff.ad trebell.Molin.loc. cit.num.10.& seq.Pinell.in d.l.1. part.3. nu. 50. vers. octaua limitatio. Intrigl. de substit. cent.3.quæst.73.nu.118. Peregrin. de fideicom.art.40.num.123.& art.52.nu.81.ergo idem dicendum est de compromisso: Præterea nõ potest quis auferre posteris suis quod ipse eis non dedit, sed habuit à suis maioribus l.emãcipatum.in fin.ff.de senatorib. Paul. de Castr.consf.70.num.6.vers.item non obstant literæ lib.1.Natta consf.589.num.15.lib.3.ex compromisso enim sequi potest alienatio in præiudicium substitutorũ vt dictum est, quæ tamen alienatio sicut non est permissa per viã contractus l.fin. §. sin autem sub conditione C.comm.de legat.pariter nõ est permissa per viam compromissi, cùm in iudicio quasi contrahatur l.3.§.idem scribit ff.de pecul. & hãc partem tenet, & tuetur etiam Molin. de primogen.lib.4.cap.9.num.12.& seqq. & videtur tenere Intrigl.de substit.cẽt.3. quæst.73. num.93.& infra.

Nec obstat tex. in l. cùm hæreditas la 1. ff. ad trebell. quia ille tex.intelligitur de cõpromisso fiendo in casibus à iure permissis, non de

de quocunque compromisso absolutè, cùm regula sit negatiua, quòd qui non potest alienare, non possit compromittere ex superius dictis, imò idē textus potius retorquetur, quia si obligatio hæredis resultans ex laudo transiret in fideicommissarium, non esset necessaria cautio indemnitatis, sic enim eum retorquet Ang. cons. 31. num. 9. vers. ad confirmationē: quò vero ad tex. in d. c. Rainaldus. de testam. & in l. 1. C. de pact. respondetur quod ijdem tex. intelliguntur quoad præiudicium cōpromittentium, non in præiudicium aliorum vocatorum; & licet hæres ante restitutam hæreditatem sit dominus ipsius hæreditatis pleno iure, non tamen habet ius alienandi irreuocabiliter d. l. fin. §. sin autem sub conditione C.
30 comm. de legat. nec adaptatur exemplum allatum de sententia, quia est diuersa ratio inter sententiam & compromissum vel laudū; nàm sententia est actus necessarius l. inter stipulantem. §. si stichum. ff. de verb. oblig. Compromissum autem est actus voluntarius l. si dictum. §. si compromisero. ff. de euict.

Minus obstat respōsio data ad tex. in d. l. si dictum. §. si compromisero. ff. de euict. quia imò compromittere in arbitium est lata culpa, idquè probatur per tex. in l. si minor 25. annis filiofam. §. 1. ff. de minorib. cum ibi not. per Bart. & cæteros Doctores; vbi habetur quòd eo ipso quòd minor compromittit, videtur læsus; & glos. vlt. in d. §. 1. duas adducit rationes, vna quia á sententia arbitri non potest appellari l. 1. C. de arbitr. l. diem proferre. §. stari. ff. eod. tit. altera quia non potest agi de euictione, per eundem textum in d. §. si cōpromisero.

31 Declaratur primò iste secundus casus, vt non procedat in compromisso necessario vigore legis, vel statuti iubentis compromitti, tunc enim stante huiusmodi lege vel statuto potest compromitti etiam in præiudicium successorum Pinell. in l. 1. part. 3. nu. 43. vers. antequam. C. de bon. matern. Intrigl. de substit. cent. 3. quæst 73. num. 112. Peregrin. de fideicom. art. 40. num. 122. Blanc. de compromiss. quæst. 4. num. 28. & seqq. qui dicit hoc procedere in re prohibita alienari, in re Emphiteotica, feudali, & fideicommissaria, & facit tex. à contrario sensu in d. l. si dictum. §. si compromisero. ff. de euict. ibi: nulla enim necessitate cogente id feci.

32 Declaratur secundò, vt non procedat quādo quis coactus esset compromittere ex sententia iudicis, quia hoc casu similiter valeret compromissum in præiudicium successorum, & aliorum vocatorum. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. num. 29. Intrigl. de substit. cent. 3. quæst. 73. num. 114. potest enim iudex aliquando putà in lite valdè intricata præsertim vbi timentur rixæ, & scandala cogere partes ad compromittēdum c. placuit. 90. dist. Abb. in c. fin. num. 2. de maior. & obed. Felin. in rubr. de treug. & pac. num. 5. Ias. in l. quidam estimauerunt. num. 4. vers. secundò principaliter. ff. si cert. pet. hoc tamen obseruandū est, quod compromissum factum vigore sententiæ iudicis non aliter afficit successores, quàm afficiat sententia ipsa, de quo [illegible] in casu. 74.

33 Declaratur tertiò idem secundus casus locum non habere quando consentiunt omnes illi qui vocati sunt, & qui habent, vel in futurum habere possunt interesse l. quoties. 1. C. de fideicō. Molin. de primogen. d. lib. 4. cap. 9. num. 31. Intrigl. de substit. d. cent. 3. quæst. 73. num. 117.

34 Declaratur quartò non habere locum quādo prohibitus compromittere, compromittit super aliquo dando vel faciendo tantùm adhoc vt liberetur á vexatione, & res litigiosa penes se remaneat, non autem compromittit super ipsa re litigiosa, hoc enim casu valet cōpromissum etiam quoad successores, & posteros agnatos per tex. in l. si pro fundo. C. de transact. & tradit. Molin. d. lib. 4. cap. 9. num. 22. & Abb. in c. cum tempore num. 3. in fine. de arbitr. idquè procedit etiam in compromisso facto super rebus Ecclesiasticis sub nomine dignitatis: idem Abb. in loc. cit. & cons. 62. nu. 2. vers. moueor. lib. 1. nimirum quia tunc compromissum dicitur esse vtile glos. in l. nulli. ff. de transact. & ibi Bart. & Ias. num. 2. Abb. in c. contingit num. 3. vers. concluderem. de transact. quo casu successor eidem compromisso stare tenetur spec. in tit. de arbitro. §. finitur. num. 4. vers. verius. Bertachin. de Episc. 4. part. quarti lib. nu. 190.

35 Declaratur quintò, & est notabilis declaratio, quia licet compromissum respectu successorum, & aliorum vocatorum posset ab initio esse nullum, stante quòd ex eo potest sequi alienatio in illorum damnum, & præiudicium, nihilominus si laudum inde prolatum nihil aufert, vel præiudicat eisdem posteris vocatis, puta quia pronunciatum sit possessionem remanere debere penes vasallum, emphiteotam, vel alium restituere grauatum, siue Prælatum compromittentem, etiam aliquo facto, vel dato ad hunc effectum, hoc casu cōpromissum, & laudum volentibus ipsis posteris

ris sustinetur etiam quoad eos, & in illos trāsit Abb. in d.c. cum tempore. num. 3. in fin. & num. 4. de arbitr. Lanfranc. de arbitr. part. 3. num. 3. ab euentu namquè desumitur validū argumentum l. si exhæredatus. ff. ad Sillan. l. 3. §. quando autem. ff. de iur. fisc. l. & si quis sti puletur. §. 1. ff. de vsufruct. & quemadm. clem. 1. vt lit. pend.

36 Declaratur sextò casus iste, vt locum non habeat, quando agnatus, fideicommissarius, substitutus, vel alius vocatus, est etiam hæres compromittentis, tunc enim non posset contrauenire compromisso defuncti ex reg. tex. in l. cum à matre C. de rei vend. l. si ab eo. C. de liber. caus. l. ex qua persona. ff. de reg. iur. Sed tamen quoad huiusmodi declarationem seruanda est theorica Bald. in l. qui se patris num. 12. C. vnde liber. de qua plenius dicam in cas. 73. eam videatis.

37 Declaratur septimò, quia super his, quæ possunt in perpetuum alienari, potest etiam fieri compromissum in præiudicium successorum, agnatorum, ac aliorum vocatorum sequentium in gradu. arg. l. non solum. C. de pręd. min. ex quo infertur quod super his quę Prælatus solus habebat potestatem in perpetuum alienandi, vt in rebus minimi momenti, vel quæ seruando seruari non possunt, vel similibus casibus recitatis p Rebuff. de alien. rer. eccles. num. 24. & seqq. & per Redoan. de reb. eccles. non alien. quæst. 51. per totam; habet etiam potestatem compromittendi in pręiudicium successorum, cùm Ecclesia hoc casu dicatur compromittere ministerio Prælati c. cum venisset in fin. de restit. spol. c. mulieres. in fin. de sent. excom. quamuis tamen aliter dicendum sit de compromisso facto super his quæ non poterat alienare in perpetuum, tunc enim intrat distinctio, quòd aut compromissum factum est cum autoritate Papæ; vel etiā solius Episcopi adhibitis solemnitatibus cap. sine exceptione 12. q. 2. in illis scilicet locis vbi non seruatur cōstitutio Paul. 2. incip. ambitiosæ; & tunc transit ad successores, & eos obligat c. veniens. de transact. Abb. in c. fin. num. 10. de arbitr. & ità intelligitur idē Abb. in c. præsentata numer. 1. & ibi Felin. num. 1. Bald. nu. 1. Imol. & alij. de testib. aut factum est sine autoritate Papæ; vel Episcopi, vbi nō est recepta dicta constitutio Paul. 2. & hoc casu compromissum & laudum latum illius vigore est personale & non transit ad successores ipsius compromittentis d.c. veniens. Abb. in d.c. fin. num. 10. de arbitr. & in c. præsentata. num. 1. de testib. Verall. decis. 165. part. 1. Roman. cons. 175. numer. 3. & cons. 369. numer. 18. Spec. in tit. de arbitro. §. restat. numer. 7. Federic. cons. 94. num. 2. Redoan. de reb. eccles. non alien. quæst. 55. num. 64. & 65.

38 Declaratur generaliter iste secundus casus, quia omnes, & singulæ ampliationes, & declarationes competentes transactioni de quibus vidimus in casu 34. sunt etiam communes compromisso, adeout ad euitandum superfluam repetitionem, firmanda est conclusio quòd casus iste compromissi ampliandus & declarandus est eo modo quo ampliatus, & declaratus est dictus casus transactionis, & recipit eandem casuum distinctionem, & non est mirum quia transigere & compromittere æquiparantur vt sæpedictum est, &

39 dispositum in vno ex æquiparatis censetur dispositum in alio. glos. in auth. quas actiones. in verb. excluduntur. prope fin. C. de sacros. eccles. glos. pen. in c. si postquàm de elect. in 6. Abb. cons. 75. numero 6. vers. quoties. lib. 1. Roman. cons. 32. num. 9. vers. sextò.

40 Nunc autem potest vtiliter dubitari; An compromissum factum à Prælato beneficiato super rebus & bonis beneficij sine autoritate Papæ, vel alterius superioris validum sit in pręiudicium ipsius compromittentis; Pro negatiua adducitur quod alienatio, & compromissum æquiparantur, nàm qui non potest liberè alienare, non potest cōpromittere. Ioan. And. Ant. Butr. & Abb. in c. cum tempore. nu. 3. de arbitr. Cardin. cōs. 75. col. pen. Dec. cōs. 39. num. 4. & cons. 475. num. 41. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 9. nu. 8. Tiraq. de legib. connub. glos. 5. num. 203. qui plures allegat; sed alienatio rei Ecclesię nō tenet neque quòad alienantem, cùm is cogatur eam reuocare & recuperare c. si quis præsbiterorum. & ibi glos. in verb. alienator. de reb. eccles. nō alien. l. iubemus. la 2. §. sanè. 1. C. de sacros. eccles. Dec. cons. 142. sub num. 4. vers. & ideo. Surd. cōs. 284. num. 15. vol. 2. quod pręsertim euenit propter iuramētū de non alienando. c. intellecto. de iureiur. & hanc partem tenet & tuetur Ioan. Baptist. de Perus. de arbitr. cap. 4. num. 8. lib. 2. Pro affirmatiua quæ verior est adducitur tex. in c. ex multiplici. de decim. c. veniens. c. de cętero. de trāsact. & tradit Spec. in tit. de arbitr. §. restat. num. 7. vers. item nec habens. Roman. cons. 175. nu. 3. & facit glos. 1. in l. rem alienam ff. de contrah. empt. & li-

cet alienatio rei ecclesiæ non valeat neque quoad alienantem, est verum quantum ad effectum vt res non remaneat penes emptorẽ, tamen valet vt venditor teneatur emptori ad interesse l. emptorem. in fin. & ibi gloss. vlt. ff. de action. empt. Alciat. in tract. de eo quod interest num. 82. Roland. d. cons. 57. num. 20. lib. 3. Bocat. de societ. offic. num. 208.

SVMMARIVM.

1 *Facultas arbitrandi non transit ad hæredes, successores, vel alios: idem de remissione mulctæ, vel pœnæ. 3. ampliatur. 5. & seq.*

2 *Arbitrium est infertum personæ, & videtur electa eius fides, & probitas.*

4 *Remissione facta in aliquem, qui arbitretur de consilio certæ specificatæ personæ, ea persona consilium non præstante, non potest alius assumi.*

6 *Compromissum non transit in successorem etiam si factum sit in habentem dignitatem. declaratur. 7*

8 *Si contrahentes fuerunt in causa, ne arbitrator electus suum protulerit iudicium, ius arbitrandi transit ad iudicem.*

9 *Vbi remissa sunt accidentalia, vel accessoria contractus: arbitratore non arbitrante itur ad iudicem, explosa opinione contraria.*

10 *Accidens immutare non potest substantiam rei.*

11 *Venditione facta pro centum, & pro eo pluri quod Titius arbitrabitur: Titio non arbitrãte, potest recurri ad iudicem: Idem si dictum sit, quod si apparebit rem venditam esse emphiteoticam diminuatur pretium arbitrio talis 12. & idem generaliter est, ubi est remissum aliquod accidens, vel aliqua qualitas. 13.*

14 *Verba; arbitrio talis; in contractibus faciunt conditionem, in vltimis voluntatibus secus: nisi positum sit conditionaliter per verbum, si. 15.*

16 *Relatiuum, quem, iunctum verbo futuri temporis facit conditionem.*

17 *A sponsalibus licitum est recedi, quando sponsa non dat dotem promissam.*

18 *Electo arbitratore super liquidatione dotis, eo non liquidante, ius liquidandi ex speciali fauore dotis transit ad iudicem: Idem est in causa alimentorum, vel alia pia causa. 19. & de æquitate Canonica idem est in omnibus contractibus: sed contra. 20.*

21 *Remisso negocio in aliquem ex contrahentibus, eo non arbitrante, ius arbitrandi ad iudicem transit.*

22 *Vbi res est integra, & quis locupletaretur cum alterius detrimento nisi sequatur arbitrium; ius arbitrandi ad iudicem ordinarium transit: & dantur exempla.*

23 *Si negocium remissum in arbitrium alterius potest declarari ex actu præcedenti, recurritur ad iudicem, siue remissa sint accidentalia, siue substantialia contractus. 24.*

25 *Quæ ex abundanti fiunt, non vitiant contractum.*

26 *Facta promissione de vendendo, vel locando pro pretio liquidãdo ab aliquo, eo non liquidante, ius liquidandi transit ad iudicem; quod secus est in venditione facta hoc modo, vigore præcedentis promissionis. 28.*

27 *Aliud est vendere, vel locare; & aliud est pro missio de vendendo, vel locando.*

29 *Arbitrium, seu facultas arbitrandi non transit ad alios, neque per viam cessionis & num. seqq.*

30 *Facilius potest aliquid transmitti, quàm cedi.*

31 *Ius declarandi cedi non potest.*

32 *Conscientia vnius ad alios transmitti non potest.*

33 *Motiuum animi transmitti non potest.*

34 *Confidentia ad alios non transmittitur.*

CASVS XXXVI.

Ius, & facultas arbitrandi an transeat ad hæredes, successores, vel alios.

1 Postquàm vidimus de solutione compromissi ex causa compromittentium & an transeat ad eorũdem compromittẽtiũ hæredes, vel successores vel eos obliget: Nũc videndum est de solutione compromissi ex causa arbitri, vel arbitratoris, & an ius ac facultas arbitrandi data in eodem compromisso transeat ad hæredes, vel successores eiusdem arbitri, vel arbitratoris siue ad alios: quocirca conclusio se habet negatiua: quòd scilicet remisso negocio in aliquem, qui suo arbitrio habeat liquidare, declarare, vel taxare; si contingat ipsum arbitratorem non arbitrari, putà quia sit mortuus, vel aliàs nolit vel non possit arbitrari, tamen arbitrium seu facultas ista arbitrandi ad hæredes, successores, vel alios non transit, neque ad alios pro ipso arbitrio, liquidatione, declaratione, vel taxatione

xatione fienda recurri potest, per tex. in l. si quis arbitratu. ff. de verb. obligat. vbi dicitur, quod arbitratore electo à partibus ad terminandum differentiam inter eas vertentem nō arbitrante, nihilominus non receditur ab eius persona; ad idem est tex. in l. fin. C. de contrah. empt. vbi si declaratio, vel liquidatio prętij, siue pensionis committatur ad arbitrium alicuius, eo non declarante, non tenet venditio, nec locatio. & l. si merces. in fin. princ. ff. locat. l. cū stipulatus sim mihi ò procule. ff. de verb. oblig. ibi; quoniam mortuus arbitrari nō potuisset; quibus iuribus probatur ius arbitrandi ad alios nō trāsire; & sic expressè quod non transeat ad hæredes eiusdem arbitratoris, tenet Bart. in l. si stipulatus fuerim. num. 5. ff. de verb. obligat. Ias. in d. l. si quis arbitratu. num. 7. & ibi opizon. num. 10. Socin. num. 9. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 68. num. 29. & quod non transeat ad successorem, tenet idem Ias. in d. l. si quis arbitratu. nu. 7. Bologn. cons. 6. col. 5. vers. quòad secundum caput. Menoch. d. quæst. 68. num. 26. & seqq. & generaliter quod non recurratur ad alios, dicit glos. in l. 1. in verb. conditio. ff. de leg. 2. &

2 ratio est, quia arbitrium est insertum personæ. l. in cōpromissis. ff. de arbitr. attento quod videtur electa fides, & probitas ipsius. l. non distinguemus. §. quæsitum. vers. item pædius. ff. de arbitr. & docet Bald. in l. vnic. §. ne autem. nu. 7. vers. in arbitrarijs. C. de caduc. tollend. in electione namquè arbitrorum, siue arbitratorum quilibet verisimiliter eligit sibi amicum & confidentem ad l. apertissimi C. de iudic. c. quod suspecti 3. q. 5. & amicitia vel cōfidentia est personalis, ac ad hęredes nō trāsibilis. glos. in c. vlt. in verb. mortuo. de testam. in 6. potest enim esse, quod arbiter fuerit homo bonæ famæ & legalis, hæres autem & successor nequam l. generaliter. in princ. & ibi glos. in verb. à principali. C. de reb. credit. alia ratio est, quia huiusmodi contractus est conditionalis, quatenus scilicet ille talis arbitrabitur. d. l. si quis arbitratu. ff. de verb. oblig. l. fin. C. de contrahend. empt. sicquè ipso non arbitrante, deficit conditio, & consequenter cōtractus. d. l. si merces. in fin. princ. ff. locat. §. prætium. instit. de empt. & vendit. ideo non est mirum si non receditur à persona, quia nō subest aliquis contractus, vel læsio, pro qua corrigenda recurrendum sit ad iudicem, nam iudex adiri non potest nisi super contractu, qui subsistit. l. domum. ff. de contrah. empt. Bart. in l. hæc venditio. ff. eod. Opizon. in d. l. si quis arbitratu. num. 41. ff. de verb. obligat.

3 Ampliatur primò casus, vt procedat etiam in mulcta, vel pœna remissa in arbitrium alterius, nām ipso arbitratore nō arbitrante, quia sit mortuus, vel arbitrari nolit, vel non possit, quòad mulctæ, & pœnæ commissionem à persona non receditur; & hoc habet locum nō solum in contractibus, sed etiam in vltimis voluntatibus. l. multa. in princ. ff. de condit. & demonstrat.

4 Ampliatur secundò quia si factum esset cōpromissum in aliquem putà Titium, vt ipse arbitretur de consilio Sempronij, tunc si idē Sempronius nolit, vel non possit dare consilium non receditur ab eius persona, nec potest ad arbitrium boni viri, siue ad alium recurri, per regulam. d. l. si quis arbitratu. ff. de verb. oblig. ad qđ non obstat. tex. in c. 1. §. vlt. ne sede vacant. in sexto. vbi habens conferre cum consilio Episcopi, potest tamen conferre, si ipse Episcopus est mortuus, vel in remotis; is enim tex. loquitur de consultore assumpto ex dispositione legis, vel statuti; nos autem quando consultor assumptus est ex consensu, & conuentione partium: obseruandum tamen est, quod si dictum esset generaliter, vt arbitrator arbitretur cum consilio sapientis non expressa persona certa consultoris; tunc si consultor assumptus nolit, vel non possit, dare consilium, potest alius assumi, & sic receditur à persona, nām istud consilium in genere perire non potest. l. incendium. C. si cert. pet. l. in ratione. §. tametsi. §. diligenter. ff. ad leg. Falcid. & sic concludit Bart. in l. 1. §. si plures. num. 14. ff. de exercit. act. Abb. in c. ex parte. num. 3. de constit. Ias. in l. si quis arbitratu. num. 30. ff. de verb. obligat. vbi dicit, quod ità se habet communis conclusio.

5 Ampliatur tertiò vt procedat etiam si compromissum factum sit in plures arbitros vel arbitratores, & vnus tantùm ex eis mortuus sit, vel aliàs nolit, seu non possit arbitrari, quia nihilominus expirat compromissum & remissio in eos facta, nec ad hæredes transit facultas pronunciandi c. vno, & ibi glos. in vers. idem enim. de offic. deleg. l. item si vnus. §. itē si plures. vbi glos. in verb. sed aut. l. si in tres. ff. de arbitr. Ioan. Bapt. Perus. in tract. de arbitr. cap. 6. lib. 13. quia compromissum est in eos, vt omnes iudicent, & quia illius præsentia potest alios trahere in diuersam sententiam d. l. si in tres. ff. de arbitr.

6 Ampliatur quartò casus vt locum habeat etiam in compromisso facto in habentem dignitatem, puta in Regem, Episcopum, Abbatem, vel alium sub nomine dignitatis, adhuc

enim compromissum istud non transit in successorem in dignitate. Bart. per illum tex. in l. qui liberis. §. hæc verba num. 4. ff. de vulg. & pup. & ibi Imol. & Paul. de Castr. num. 4. Ias. num. 10. vbi alios allegat, & dicit hoc in practica tenendum esse, vt Euangelium, & num. 11. testatur de communi. Bald. in auth. si tamen. C. de tempor. appell. & in tit. de inuestit. in marit. fact. num. 9. & in c. vno. num. 3. de offic. deleg. Bertachin. de Episcop. 5. part. 4. lib. num. 60. Felin. in c. præsentata. num. 1. de testib. Lanfranc. de arbitr. part. 5. nu. 49. Ioan. Bapt. Perus. de arbitr. cap. 6. lib. 13. in fin. Iacobin. de sanct. Georg. in sua inuestit. in verb. Carolus Dux. vers. addo. & adducunt rationem, quia censetur electa ac contemplata industria, & fides, siue confidentia personæ, sed personæ industria ad alios non transit l. inter artifices. ff. de solut. prout nec transit confidentia glos. in c. vlt. in verb. mortuo. de testam. in 6. Nec obstat tex. in c. quoniam Abbas. de offic. deleg. quia loquitur de causis cõmissis ab alio qui nullam habet affectionem ad ipsas causas, ob id quãdo commissa est sub nomine dignitatis censetur potius commisisse dignitati, quam personæ; secus est in causis compromissis, quia compromittentes solent facere compromissum in amicos communes, & videntur potius moti ratione affectionis & confidentiæ quam habent ad personã, quam ratione dignitatis, quæ dignitas in compromissis censetur expressa honoris causa, non vt recedatur ab industria personali, integritate, conscientia, & fide arbitri electi Paul. de Castr. in d. §. hæc verba num. 4. & Bald. in tit. de inuestit. in marit. fact. num. 9. & in d. auth. si tamen. C. de tempor. appell. sic etiam annuente tex. in l. in compromissis. ff. de arbitr. vbi quòd in compromissis à persona expressa non est recedendum.

7 Declaratur tamen ampliatio ista, vt locum habeat quando compromittentes aliquo modo habebant notam personam ipsius arbitri electi, tunc enim verum est, quod compromissum censetur factum contemplatione personæ, & consequenter quòd non transit in successorem in dignitate; sed quando is qui impugnat transitum in successorem nullo modo habebat notam personam eiusdem arbitri neque per practicam, neque per relationem, tali casu cessat ratio affectionis, confidentiæ, & conscientiæ illius, & propterea censetur factũ compromissum contemplatione dignitatis, & sic trãsit ad successorem in ipsa dignitate arg. tex. in l. qui habebat. ff. de reb. dub. & per illũ tex. sic tenet in specie Paul. de Castr. in d. l. 9. liberis §. hæc verba. num. 4. ff. de vulg. & pup. & illam approbat Alex. ibi num. 7. in fin. & Dec. in d. c. quoniam Abbas. num. 28. in fin. de offic. deleg.

8 Declaratur primò casus, vt tunc demum locum habeat, quando stetit per ipsum arbitratorem, quia noluit, vel non potuit arbitrari; secus autem si alter ex contrahentibus fuit in causa, ne is arbitrator electus suum protulerit iudicium, tunc enim si est promissa pœna, illa committitur. l. diem. §. si quis. ff. de arbitr. sed si non fuit adiecta pæna, receditur à persona arbitratoris, & ius arbitrandi transit ad arbitrium boni viri, idest ad iudicem. Bart. in d. l. si quis arbitratu num. 6. & ibi Ias. nu. 20. ff. de verb. oblig. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 68. num. 37. & ratio est quia cùm stat per aliquem, quo minus quid fiat, id habetur pro facto in eius præiudicium, & conditio habetur pro impleta. l. in executione. § fin. ff. de verb. oblig. l. hæc venditio. ff. de contrahend. empt. cum pluribus allegatis per Tiraquel. de retract. lignag. §. 15. glos. 2. num. 7. namque culpa vnius alteri nocere non debet. c. alteri. de reg. iur. in sexto. l. non debet. ff. eod. tit. verùm quia conditio arbitrandi habita pro impleta reddit ipsum arbitrium incertum, & inexequibile. l. 3. l. 4. C. de sent. quæ sine cert. quant. profert. ideo necesse est ius declarandi dictum arbitrium ad successorem, vel iudicẽ transire. l. continuus. §. cum ità. ff. de verbor. obligat. Ias. in d. l. si quis arbitratu. num. 20. in fine. ff. eodem.

9 Declaratur secũdò casus, vt procedat quãdo in arbitrium tertij remittuntur substantialia contractus, puta res, vel prætium in contractu emptionis. l. fin. C. de contrah. empt. hoc enim casu verùm est non recedi à persona arbitratoris, secus si remittatur aliquod accidentale, vel accessorium, vt de fideiussoribus dandis arbitrio talis, quia tunc quandò remissum est aliquod accidens vel accessoriũ, receditur à persona arbitratoris non arbitrantis, & declaratio ad arbitrium boni viri, idest ad iudicem transit. glos. in l. in vendentis. in glos. magn. C. de contrah. empt. & glos. in l. in personam. in verb. generaliter. ff. de reg. iur. Bart. in d. l. si quis arbitratu. num. 5. vers. aut loquimur in cõtractibus; ibi enim dicit quod si arbitrator assumptus fuit super contractu perficiendo, non receditur à persona; sed si super contractu perfecto, & aliquo accessorio sic; contractus autem perficiendus accipitur pro substantia contractus. Paul. de Castr. ibi nu. 6.

nu.6.& mouetur Bart.per tex.in l. domum. l. suæ rei.cum.l.seq.l.si in emptione.in princ.ff. de contrah. empt. & idem quod Bart. voluit etiam Bald. in l. cū stipulatus sim mihi ò procule. vers. tertiò nota. ff. de verbor. obligat. quem sequitur Ias.in d.l.si quis arbitratu.nu. 9.ff.de verb.oblig.dum dicunt, quod hic casus procedit, quando arbitrium est necessariū pro obligatione formanda; sed quod vbi necessarium est pro exequenda obligatione iam formata, tunc desinens arbitrium non resoluit actum nec impedit recedi à persona, & hanc partem quod vbi remissa sunt accidentalia, vel accessoria cōtractus recedatur à persona arbitratoris,& eatur ad iudicem, vti boni viri arbitrium, sequitur etiam Ias. in d. l. si quis arbitratu. num.8. & num. 16. in fine. & Paul.de Castr. num.6. Roman. cons. 502. in fin. Dec.cons. 404. num. 14. Paris. cons. 30. nu.34.lib.1.Corn. cons. 160. circa princ. lib. 1.Natta cons.390.nu.3.& 4. idem Castrens. in l.si merces.num.3.ff.locat. Contrariam tamen opinionem quòd nulla facta differentia inter substantialia, & accidentalia cōtractus, nullo casu recedendum sit à persona arbitratoris, nec sit recurrendum ad iudicem, tenent Bald. Imo l.& Roman. & post eos Alex. in d. l.si quis arbitratu. num.4. & Socin. num. 16. ff.de verb.obligat.Petr.& Cyn.in l. in vendē tis. C. de contrah. empt. & Menoch.de arbitrar.lib.1.quæst.68.num.32.& seqq. mouentur hi principaliter ex generalitate tex.in d.l. si quis arbitratu.ff.de verb.obligat.sed prima opinio verior est,& magis æquā, eiquè libenter adhæreo, nàm quando remissa sunt substātialia, tunc contractus est imperfectus, & habet in se tacitam conditionem, si is arbitrator fuerit arbitratus, sicquè arbitratore non arbitrante, stipulatio est nulla,& inualida,& contractus resolutus,& habetur pro infecto, stipulatoriq; succursum remanet propter nullitatem ipsius contractus.l.si quis arbitratu.iuncta l.seq.ff.de verb.oblig.l.si merces.ff.locat. l.fin.C.de contrah. empt. At quando remissa sunt accidentalia, tunc contractus principalis remanet firmus, purus, & perpetuus, vt docuit.Socin.in d.l.si quis arbitratu, nu.14.15. quia non vitiatur propter defectum accessorij.l.si in emptione.in princ.ff.de contrah. em

2 pt.namquè non potest accidens immutare substantiam rei.l.generaliter.§.proinde.ff.de fideicom.libert.& sentit glos. in l. pacta conuenta.in verb. nouam conuentionem. ff. de contrah. empt. & multa scripsit Gomes. in §. in personam.num.14. instit. de action. ideo, què si arbitratore non arbitrante non posset recurri ad iudicem vti boni viri arbitrium, nō esset succursum in hoc casu stipulatori, & sic resultaret iniquitas, quod alius indebitè locupletaretur.l.iure naturæ.ff.de reg.iur.cap.locupletari.de reg.iur.in sextò. Et licet eidem stipulatori videatur succursum actione ex cōtractu.Alex.in d.l.si quis arbitratu.num.4.ff. de verb. obligat. tamen actio ex contractu nō sufficeret, cùm pro prætio taxando necessariū sit arbitrium boni viri. Ias. in d.l.si quis arbitratu.num.12.

11 Et ex hac declaratione infertur resolutio illius quæstionis: si vendidi fundum pro centū,& pro eo pluri, quod titius arbitratus fuerit, an titio non arbitrāte possit recedi ab eius persona,& recurri ad arbitriū boni viri, idest, ad iudicem pro declaratione; Aut enim partes non sunt concordes in prætio expresso, & tunc quia intelligitur remissa substantia contractus, ipsequè contractus pendet ex declaratione arbitratoris, consequenter eo non arbitrante, contractus remanet resolutus, & nullus, ideo à persona arbitratoris nō receditur, nec ad iudicem recurritur; Aut partes sunt concordes in prætio, sed tamen conueniunt, quod si maius prætium à titio declarabitur, illud debeatur; hoc casu quia contractus principalis est iam firmatus, & perfectus in prætio concordato, quod est de eius substantia, ideo intelligitur remissum quid accidentale siue accessorium; ob id arbitrium transibile est ad alios,& ità arbitratore non arbitrante potest recedi ab eius persona & recurri ad iudicem, vti arbitrium boni viri: sic conciliando Doctores, distinguit, & benè Alex.in d.l. si quis arbitratu.num.4.vers.passus est dubius.ff. de verb. oblig.& ibi Socin.nu.16.vbi dicit hanc esse ipsam veritatem.

12 Et pariter succedit solutio alterius questionis, quod si inter partes conuentū sit, vt quandocunquè appareret rem venditam esse emphiteoticam, vel seruitutem debere, diminuatur prætium arbitrio talis, tunc quia non est remissa substātia, sed alia qualitas, iccirco eodem arbitratore nō arbitrante, recurri potest ad arbitrium boni viri, qui declaret. Bart. in d.l.si quis arbitratu. num.4. ff. de verb. obligat.& ibi Ang. Cum. & Socin. num. 14. Ias. nu.19. vbi refert de communi opinione. Paul. de Castr.num.6.Opizon.num.28.Florian.in l.si Societatem.§.arbitrorum.col. 3.ff.pro socio.Roman.d.cons.502.Natta cons.390.numer.4.

13 Et generaliter resolutum remanet, quod firmato

firmato contractu in sui substantia, si arbitrator circa aliquod aliud accidens, vel aliquam qualitatem non arbitretur, à persona arbitratoris recedi potest, & ad arbitrium boni viri recursus haberi, & sic hanc generalem conclusionem firmat, illamquè communiter ab omnibus Doctoribus teneri testatur Opizon. in d.l. si quis arbitratu.num.29.ff.de verb.obligat.

Subdeclaratur locum non habere, quando declaratio haberi potest ex actu præcedenti, vel aliunde quàm ex arbitramento arbitratoris, quia tunc etiam si remissa sint substantialia contractus, tamen à persona arbitratoris non arbitrantis receditur vt infra dicam nu. 24.

14 Declaratur tertiò casus, quia licet hæc verba; arbitrio talis; per ablatiuum prolata, faciant conditionem in contractibus.l. fin. C. de contrah.empt.l.si merces.in princ.ff.locat. ideoquè arbitratore non arbitrante, & sic deficiente conditione, contractus sit nullus, & cõsequenter non recedatur à persona, tamen in vltimis voluntatibus, hæc verba non faciunt conditionem.l.1.vers.sed cum.ff. de leg.2. & sic in vltimis voluntatibus arbitratore non arbitrante receditur à persona, & est speciale fauore vltimæ voluntatis, quam publicè interest executioni demandari. Bart. in d. l. si quis arbitratu.nu.3. Paul.de Castr. in l. si merces. num.2.ff.locat.quam communem esse sententiam dicunt Ias.in d.l. si quis arbitratu. num. 17.& Opizon.num.41. Nec obstat, quòd ablatiuum absolutum faciat conditionem etiam in vltimis voluntatibus.l.à testatore.ff.de condit.& demonstrat.quia aliud est verbum participij, de quo habetur in d.l.à testatore: & aliud est verbum; arbitrio; quod accipitur in vim nominis. Rustic.in tract.an & quand. liberi in cond.posit.lib.6 cap.1.nu.25.cui subintelligitur dictio; pro, vt dicit Ias.in d. l. si quis arbitratu.num.17.in fine, & probat.tex. in d.l.1. ff. de leg.2. ibi; pro viri boni arbitrio accipi; & l. in personam.§. generaliter.ff. de reg.iur.

15 Subdeclaratur declaratio hæc, nam si arbitrium poneretur conditionaliter per dictionem; si; vt si titius arbitratus fuerit; vel si talis arbitrio titij nupserit, tunc dispositio esset cõditionalis etiam in vltimis voluntatibus, vt de primo exemplo est glos.in l.1.in verb.conditio.in fin.ff.de leg.2.& de secundo tex. in l. cum tale.§.rescriptum.ff.de condit.& demonstrat.ideoquè titio non arbitrante, vel conditione aliàs deficiente, dispositio & legatum non valet, & non receditur à persona, nec recurritur ad iudicem.glos.in d.l.2.in verb.conditio.in fine.ff.de leg.2.Bart.in l. si quis arbitratu.num.3.Ang.num.3.Opizon. num. 42. ff.de verb. oblig. quia conditio expressa debet impleri in forma specifica.l. qui hæredi.l. mæuius.in princ.ff.de condit.& demonstrat. Est tamen aduertendum, quod ad effectum, vt locum habeat hæc subdeclaratio, nempe, quod posito arbitrio conditionaliter per dictionem, si, in vltimis voluntatibus dispositio non valeat, nec ideo recedatur à persona, nec ad iudicem recurratur dùm arbitrator arbitratus non fuerit; hæc duo copulatiuè requiruntur, primò vt arbitrium collatum sit in tertiũ, nàm si collatum esset in hæredem, tunc à persona recederetur, & recurreretur ad iudicem. l.si sic.in princ.ff.de leg.1.l.fideicommissa.§. quamquam.ff.de leg.3.vbi quamuis legatum relictum sit conditionaliter per, si, vt si tu hæres fueris arbitratus, si putaueris, si existimaueris, nihilominus legatum valet, & à persona receditur, ad iudicemquè recurritur, ea ratione quia collatum est arbitrium in hæredẽ, & ratio rationis est, quia dum stat per eũ qui implere debet conditionem quominus impleatur, quoad eum & eius præiudicium habetur pro impleta. l. iure ciuili. ff. de condit. & demonstrat.cap.imputari.de reg. iur. in 6. Sic respõdet Bart.in d.l. si quis arbitratu. nu. 3.Opizon.num.43.Ang.num.3. Alex. nu.8. ff.de verb.obligat.& facit.l.Thais.§. sororc. ff.de fideicom.libert. vbi si hæres non vult arbitrari, non deficit legatum, sed receditur ab eius persona: secundò requiritur quod sit cõditio expressa, vt per dictionem, si, nam si esset conditio tacita, tunc arbitratore non arbitrãte recederetur in vltimis voluntatibus ab eius persona.l.fin. §. sed & si quis.C.comm.de legat. vbi legatus erat seruus, quem tertius ele-

16 gerit, nàm relatiuum, quem, iunctum verbo futuri temporis pro certo facit conditionem. l.sticum qui meus erit.ff.de leg.1.& nihilominus, quia est cõditio tacita solummodo, ideo eo non arbitrante receditur à persona; Cui rationi non obstat, quod sit in potestate hæredis facere legatum deficere, sicut quando factum est legatum sub conditione, si hæres capitolium ascenderit.l.nonnunquàm.ff.de cõdit. & demonstrat.l.3.ff.de leg.2.quia hęc iura loquuntur, quando legatum est commissũ in tacitam voluntatem hæredis per verba importantia voluntatem, non quando est commissum per verba importantia arbitrium boni viri, primo enim casu pendet à voluntate eiusdem

eiusdem hæredis, secundo casu non. l. cũ quidam. la 2. in princ. ff. de leg. 2. Alex. in d. l. si quis arbitratu. num. 8. vers. sed ipsemet. ff. de verb. obligat.

17 Declaratur quartò casus non procedere in materia dotis, nàm fauore dotis etiam si non esset contractum matrimonium irreuocabile per verba de præsenti, sed contracta essent solummodo sponsalia, à quibus potest recedi quando sponsa non dat dotem promissam. Abb. & cæteri. in c. quemadmodum. de iureiur. Couar. super. 4. decret. 1. part. cap. 5. nu. 4. Menoch. de arbitrar. cas. 455. num. 6. nihi-
18 lominus electo arbitratore super liquidatione, & declaratione dotis per stipulationem promissæ, eoque non arbitrante, nec declarante ius arbitrandi, & declarandi ipsam dotem transit ad arbitrium boni viri, idest ad iudicem aliàs competentem, & ità speciali fauore dotis potiusquàm ex alia ratione, vel causa receditur à persona arbitratoris, & potest recurri ad iudicem ex tex. in l. cum post. §. gener. ff. de iure dot. l. 3. C. de dot. promiss. quæ iura licet non videantur probare specialitatem cùm loquantur de arbitrio collato in personam debentis soluere dotem, & sic de casu regulari quòd collato arbitrio in debitorem vel interessatum, eo non arbitrante, semper receditur ab eius persona, & ad alterum recurritur. l. hęc venditio. ff. de contrah. empt. stante quod in eius præiudicium fingitur arbitrium, & habetur pro impleto. l. iure ciuili. ff. de condit. & demonstrat. tamen declarationem hanc tenet glos. 3. in l. fin. & ibi Bald. C. de contrah. empt. idem Bald. in l. fin. num. 13. C. de sent. quę sine cert. quant. profert. Ias. in d. l. si quis arbitratu. num. 10. & Socin. nu. 27. vers. & vltra. Paul. de Castr. num. 5. ff. de verb. obligat. Socin. iun. cons. 141. num. 9. lib. 1. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 68. nu. 39. & seqq.

19 Ampliatur, vt quod dictum est de causa dotis, idem sit quoque de causa alimentorũ, vel alia pia causa, quia pariter arbitratore nõ arbitrante, potest recurri ad iudicem qui arbitretur. Bart. in l. 1. num. 14. ff. solut. matrim. Socin. in d. l. si quis arbitratu. num. 27. vers. & vltra. & ibi Ias. num. 10. ff. de verbor. obligat. Curt. iun. cons. 36. num. 7. vers. non etiam obstant; vbi dicit cum Bart. cæteros communi-
20 ter transire. Et vlterius quod dicitur de dote, alimentis, & alia pia causa, extenditur quoque, vt de æquitate Canonica locum habeat in omnibus alijs contractibus. Socin. in d. l. si quis arbitratu. num. 28. vers. postremò. ff. de verb. obligat. Alex. in l. ità stipulatus. num. 9. ff. eod. tit. Ruyn. cons. 142. num. 3. lib. 4. Menoch. de arbitr. lib. 1. quæst. 68. numer. 55. & sentit Afflict. decis. 337. nu. 10. adducunt eam rationem, quia incertitudo de æquitate Canonica non vitiat contractum. Archid. in c. sunt nonnulli. 1. q. 1. Butr. in c. ex parte. de decim. sed quod illa certificari debet arbitrio boni viri, idest iudicis; quæ tamen extensio, vt de æquitate Canonica recedatur ab arbitratore non arbitrante, & eatur ad iudicem vera non est, quia de hoc non habemus legem Canonicam expressam quòd recedatur, ideo statur iuri Ciuili, nam vbi deficiunt Canones statur iuri Ciuili etiam in foro Canonico. c. 1. & ibi glos. in verb. adiuuantur. de noui oper. nunciat. Vltra quod ratio istius extensionis non est sufficiens, quia si etiam incertitudo non vitiaret contractum, tamen illum vitiaret defectus conditionis, namquè contractus qui commissus est arbitrio alterius, est conditionalis, quatenus ipse arbitretur. l. si quis arbitratu. ff. de verb. obligat. l. fin. C. de contrahend. empt. iccirco eo non arbitrante deficit conditio, & contractus, & consequenter à persona arbitratoris electi non receditur, nec ad arbitrium boni viri recurritur, vt supradixi. num. 2.

21 Declaratur quintò casus vt locum habeat, quando arbitrium commissum est in tertiam personam, secus quando in aliquem ex contrahentibus, quia hoc casu arbitratore non arbitrante, receditur ab eius persona, & recurritur ad arbitrium boni viri, idest ad iudicem. l. hæc venditio. ff. de contrah. empt. quando enim remissio facta est in tertiam personam, ea dicitur conditionalis, quatenus scilicet arbitrator electus arbitretur, ob id ipso non arbitrante, contractus non subsistit: at quando facta est in aliquem ex contrahentibus tunc in eius præiudicium fingitur esse secutum arbitramentum, & ità habetur pro impleto, & sic contractus subsistit & est firmatus, sed bonus vir vel iudex qui debet arbitrari, non potest adiri nisi super contractu qui subsistat. l. domum. ff. de contrah. empt. iccirco non est mirum si commisso arbitrio in tertium, non receditur ab eius persona, sed commisso in aliquem ex contrahentibus sic. Et ità ratiocinatur Bart. in d. l. hæc venditio. ff. de contrah. empt. & licet non videatur superesse materia recurrendi ad iudicem quando arbitrium habetur pro impleto, tamen necessarius est recursus ad effectum declarandi ipsum arbitrium, quod est incertum. l. continuus. §. cum ità. ff. de verb. oblig. Ias. in l. si quis arbitratu. num. 20. in fin.

50.in fin.ff.eodem.arg.l.3.4.C. de sent. quæ sine cert. quant. profert. §. curare. instit. de actionib.

22 Declaratur sextò locum non habere his duobus concurrentibus, videlicet vbi res non est integra, exindeque; nisi sequeretur arbitrium, quis locupletaretur cum alterius iactura, & detrimento; putà locaui tibi domũ pro prætio declarando per titium, tu inhabitasti domum, & titius non vult, aut non potest arbitrari: vel vendidi tibi merces pro prætio liquidando per titium, tu merces ipsas consumpsisti, & titius non vult, aut non potest arbitrari; his & similibus casibus, quia res non est integra, & iàm processum est ad executionẽ, & nisi sequeretur arbitrium, conductor, vel emptor locupletaretur cum detrimento meo; iccirco receditur à persona eiusdem arbitratoris electi, & ius arbitrandi transit ad iudicẽ ordinarium, vti bonum virum, ad eumquè recurri potest. Paul. de Castr. in l.si in lege. nu. 3.& in l.si merces.num.3.ff.locat. Socin.in d. l.si quis arbitratu.num.27.vers. datur etiam. & ibi Ias.num.12.& Cuman.ff.de verb.obligat.idem Socin.cons.44.col.4.vers.& ex hoc decidit.lib.1.Paris.cons.30.num.36.lib.1.& cons.132.num.3. lib.4. Curt. iun. cons.36. num. 1. vers. secundò pro eadem. & num. 7. vers.non etiam obstant. Menoch. de arbitrar. lib.1.quest.68.num.47.& seqq. Contrarium tenet Alex.in d.l.si quis arbitratu. num. 4. & mouetur per eundem tex.iuncto primo exemplo glosę primæ ibidem, & ad rationem istius declarationis, quod esset iniquitas, vt quis locupletatur cũ alterius iactura, respondet cessare iniquitatem, attẽto quod competit actio ex contractu; sed tamen sequenda est prima opinio quia si à persona arbitratoris iniquè arbitrantis receditur, & ad iudicem vti boni viri arbitrium pro iniquitate corrigenda recurritur. l.si societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio. pari modo & ex eadem ratione ab eius persona recedi, & ad iudicem recurri licitum esse debet pro corrigenda iniquitate resultante ex nõ prolato arbitrio; nec verum est, quod competat actio ex contractu, namquè si res fuit locata vel vendita pro prætio declarando, pendente arbitrio non competit quia locatio, & venditio est conditionalis, & sic nõ fuit orta nequè obligatio, nequè actio. l. quoties in diem. ff. de verb. oblig. arbitro autem nolente postea arbitrari similiter non competit actio hæc ex contractu, quia deficit conditio contractus, & sic contractus habetur, ac si nũquàm factus fuisset, & ita respondet Socin. in d.l.si quis arbitratu.nu.27. vers. sed ego non video.ff.de verb.obligat. vltra quod actio ex contractu non sufficeret, cùm pro prætio taxando necessarium videatur arbitrium boni viri. Ias.ibidem num.12.

23 Declaratur septimò, vt casus non procedat, quando illud quod commissum est alterius arbitrio declarari potest ex actu præcedẽti, vt si dicas, ꝓmitto tibi id quod mihi debet sempronius, & quod mihi debeat sempronius sit positum arbitrio caij; nàm hoc casu, si ex prima obligatione potest cognosci, & declarari quantum debeat sempronius frustra expectatur arbitrium caij arbitratoris electi, iccirco ipso Caio non declarante, nec arbitrante receditur ab eius persona, & recurritur ad arbitrium boni viri, idest iudicem, staturquè declarationi insurgenti ex eodem actu præcedenti, seu ex eadem prima obligatione, sic post Roman.cons.402.dixit Ias.in l.si quis arbitratu.nu.13.ff.de verb.obligat. refert Curt. iun.cons.36.num.7.vers.nec præmissæ: & sequitur Menoch.de arbitrar.lib. 1. quæst. 68. num. 51.

24 Ampliatur hæc declaratio, vt procedat, & vera sit non solùm si arbitrio alterius remissa sint accidentalia, seu accessoria contractus, sed etiam si remissa sint substantialia; quamuis enim vbi remissa sunt substantialia contractus non recedatur à persona arbitratoris nõ arbitrantis, vel declarantis, vt dictum est, nu. 9. tamen receditur quando declaratio vel ex actu præcedenti, vel aliunde, quàm ex arbitramento arbitratoris resultare potest. Menoch. de arbitrat. d.lib.1.quæst.68. num. 51.& seqq. mouetur quia vbi declaratio sequi potest ex præcedentibus, & sequentibus, non dicitur res incerta, imò certa, & clara. l. vbi autẽ non apparet. §. illud. ff. de verb. oblig. Alia & melior ratio est, quia cùm de ipsa declaratione appareat aliunde, ob id remissio declarationis facta arbitrio alterius non habet vitiare actum, si idem arbitrator non arbitretur, nam

25 quæ ex abundanti fiunt non vitiant contractum. l.si pupilli. §. item si procuratori. ff. de negoc.gest. l. testamentum. C. de testam.

26 Declaratur octauò casus, quia licet facultas arbitrandi prætium venditionis, vel locationis non transeat ad alios, sicquè in venditione vel locatione non recedatur à persona arbitratoris prætium non arbitrantis, attento quod est remissum quid substantiale contractus, cum non valeat venditio, nec locatio sine expressione prætij. §. prætium. instit. de empt. & vendit. tamen secus est in promissione

de

de vendendo, vel locando pro prætio quod arbitrabitur talis, tunc enim illo non arbitrante receditur ab eius persona, & itur ad arbitrium boni viri, attento quod expressio prætij in promissione de vendendo, vel locando non est de substantia, sed huiusmodi promissio valet etiam sine prætij expressione, cùm intelligatur iusto prætio. l. si fideiussor. §. meminisse. ff. de leg. 1. facit tex. in l. etsi æquo. ff. eod. tit. & hanc declarationem tradit Socin. in l. si quis arbitratu. num. 27. circa fin. ff. de
27 verb. obligat. & non est mirum, quia aliud est vendere, vel locare, & aliud est promissio de vendendo, vel locando: Paul. de Castr. in l. in bonæfidei. num. 2. & 3. Ias. num. 3. per illum tex. ff. de eo quod cert. loc. idem Ias. cōs. 117. num. 2. lib. 1. & cons. 148. num. 27. lib. 2. Dec. in l. cum fundus. §. seruum tuum. nu. 4. ff. si cert. petat. Ang. in l. 1. num. 1. C. de pact. pignor. Ruin. cons. 79. nu. 2. lib. 1. Alex. cons. 121. num. 5. lib. 4. Arct. cons. 28. num. 1. & 2. Roland. cons. 69. num. 25. lib. 3. Tiraquel. de retract. cōuēt. ad fin. tit. nu. 42. & seqq. & nu. 65. glos. vlt. in fin. in l. titius. ff. de pignor. act.
28 Declaratur consequenter, & nonò casus iste, vt si facta esset promissio de vēdendo pro iusto prætio, & deinde vigore ipsius promissionis facta esset venditio pro prætio declarādo arbitrio titij, tali casu titio nō arbitrāte, facultas arbitrandi trāsit ad iudicē, & sic receditur à persona eiusdē titij, & habetur recursus pro declaratione ad arbitriū boni viri, idest ad iudicem, ità tenet, & se consuluisse dicit Socin. in d. l. si quis arbitratu. nu. 28. ff. de verb. obligat. mouetur ea ratione, quia venditio est executio promissionis de vendēdo, igitur attendi debet natura promissionis per tex. in l. si fundus. §. fin. ff. de pignoribus. cuius promissionis natura est, vt à persona arbitratoris recedatur, & eatur ad iudicem, vt in præcedenti declaratione dictum est; pro qua opinione facit ratio, quia in qualibet dispositione attenditur initium, & origo. l. si procuratorem. in princ. ff. mādat. l. clam possidere. ff. de acquir. possess. Contrarium tamen verius esse puto, quod scilicet attenditur pactum prætij factū in venditione, non primum pactum factum in promissione de vendendo, & consequenter quod titio non arbitrante prætium iuxta pactum venditionis, ab eius persona recedi non possit, nec facultas arbitrandi ad alios transeat. tex. in l. pacta conuenta. §. paulus. ff. de contrah. empt. l. 2. ff. de rescind. vendit. l. si quis ante. ff. de acquir. poss.
29 Pro vltimo sciendum est arbitrium, vel facultatem arbitrandi non transire ad alios neque per viam cessionis, nam si quis promiserit titio purgare riuum, vel clusam eius Molendini ad arbitrium ipsius titij, & deinde idē titius ipsum riuum, vel molendinum mihi vendidisset, non tenebitur promissor talem riuum, vel clusam etiam arbitrio mei emptoris purgare: Et licet in contrarium videatur tex. in l. si sic legatum. §. si quis ità. ff. de leg. 1. vbi dicitur, quod si quis promisit mihi seruum, aut decem ad meam electionem, possum electionem huiusmodi ad alios transmittere, & alteri legare; & sic teneant in specie Iac. de Aren. & Bald. in d. §. si quis ità. idem Bald. cons. 93. lib. 1. & Salicet. in l. fin. C. de contrah. empt. tamen is tex. loquitur de facultate eligendi, quæ iam semel facta est transmissibilis. Bart. in d. §. si quis ità. num. 1. & Paul. de Castr. nu. 4. Ias. in l. si stipulatus fuerim illud. numer. 1. vers. tertiò limita. ff. de verb. obligat. sicquè non habet locum in facultate arbitrandi quia sicut arbitrium non est transmissibile ad hæredes, vt dixi. nu. 2. ità non est cessibile. l. ex pluribus. ff. de administrat. tut. imò multò minus
30 est cessibile; nam facilius potest aliquid transmitti, quàm cedi, vt probat Ias. in repet. l. quò minus. num. 176. vers. confirmo. & num. 177. ff. de fluminibus, & in l. si stipulatus fuerim. num. 3. ff. de verb. obligat. Et quia sicut ius de
31 clarandi cedi non potest. Tiraq. de retract. consang. §. 26. glos. 1. num. 77. idem videtur de facultate arbitrandi. l. si quis arbitratu. ff. de verb. obligat. Prꝗterea quod istud arbitriū, vel facultas arbitrandi alteri cedi non possit,
32 stringit ratio, quia conscientia ipsius titij arbitratoris electi non potest trāsmitti ad alios. Gulielm. de Bened. in repet. cap. Raynutius. in verb. mortuo itàquè testatore. il 2. nu. 106. addit. ad Bald. in cap. 1. §. Sacramentum. nu. 8. in fin. de consuetud. rect. feud. sic nec mo-
33 tiuum animi transmitti potest. arg. l. cuius bonis. ff. de curator. furios. l. 4. ff. locat. c. si gratiosè de rescript. in 6. Vltra quod forsan idē promissor habuit particularē confidentiam in ip-
34 sum titium, quæ confidentia ad alios pariter non transmittitur. glos. in c. fin. in verb. mortuo. de testam. in sexto, & facit tex. in l. non distinguemus. §. quæsitum. ff. de arbitr. & pro hac parte quod arbitrium, siue facultas arbitrandi non possit per cessionem transferri in alium, reprobatis alijs contrarium tenentibus concludit Alex. post Imol. in d. l. si sic legatū. num. 23. ff. de leg. 1. & Ias. in repet. d. l. quòminus. nu. 174. & seqq. ff. de fluminib.

SVMMARIVM.

1 Electio & declaratio differunt inter se & facultas eligendi in alternatiuis duplex est: vna iure suo, alia iure alieno.

2 Eligendi facultas quam quis habet iure suo, est pura & ad hæredes transmittitur: intellige de electione quæ potest fieri secundum meram voluntatem eligentis, nō de illa quæ secundum iudicium rationis. 5.

3 Ius cogēdi electorem vt eligat, pariter ad hæredes transmittitur.

4 Pupilli habentes ius eligendi quem ex suis tutoribus conueniant, illud ius transmittunt ad hæredes.

6 Facultas eligendi in alternatiuis, viuente stipulatore est personalis & non potest cedi, vel transmitti.

Fallit num. 12. 14. 15. 16. 17.

7 Mortuo stipulatore facultas eligendi est realis, & transmittitur non solùm ad hæredes sed transmissa potest etiam cedi ab eis.

8 Res semel facta transmissibilis, semper durat transmissibilis.

9 Regula, quòd ea quæ sunt transmissibilia sūt, etiam cessibilia, vera est & procedit negatiuè, non affirmatiuè.

10 Actiones personales directæ non possunt cedi.

11 Ius fideicommissi vniuersalis non potest cedi, & tamen transit ad hæredes: Potest etiam constitui procurator specialis ad petendum restitutionem fideicommissi. 16.

13 Prohibitio alienationis non habet locū in alienatione necessaria.

18 Eligendi facultas, quam quis habet iure alieno non transmittitur ad hæredes, sed defertur ad eum in cuius commodum fienda erat electio: is autem facultatem ipsam eligendi transmittit ad hæredes suos statim quod præteryt tempus datum ad eligendum, & non elegit; & dantur exempla. 19.

CASVS XXXVII.

Ius eligendi an transmittatur ad hæredes.

1 VTrum facultatem eligendi quam quis habet in alternatiuis ad hæredes transmittat nunc agendum est, Sed pro euidentia præmitto quòd electio & declaratio inter se differūt quia electio cadit in incerto, vt quando testator legauit rem incertam de certa, & non expressit nomen proprium; Declaratio autem cadit in obscuro vel dubio, vt si testator expressit nomē propriū, sed erāt plures habentes idem nomen. Bald. in l. si quis à filio. §. si quis plures. ff. de leg. 1. Paul. de Castr. in l. qui duos. num. 1. ff. eod. tit. Simon de Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 14. num. 19. & sentit Bart. in l. quicquid astringendæ. num. 4. ff. de verbor. obligat. Præmitto etiā quòd hic tractaturus sum de transmissione electionis, non autem de electione ipsa, an scilicet & quando electio competat hæredi vel legatario, quod quidem non concernit tractatum nostrum transmissionis, ideo vos remitto ad Gomez. var. resol. tom. 2. cap. 11. num. 42. & 43. & Simon. de Præt. de interpræt. vlt. vol. fol. 13. & seqq. Materiam igitur transmissionis electionis in duos casus principales distinguo, namquè aut is habet facultatem eligendi iure suo, aut iure alieno. Bart. in l. illud. num. 2. ff. de opt. legat. & in l. si stipulatus fuerim. num. 5. & ibi Ias. numer. 3. vers. tertio limita. ff. de verb. oblig. & facultatem eligendi iure suo habere dicitur, qui eligit ad sui commodum & vtilitatem, iure alieno qui ad commodum & vtilitatem alterius. Bart. in d. l. illud. num. 2. & in d. l. si stipulatus fuerim. num. 5.

2 Primus igitur casus est de facultate eligendi, quam quis habet iure suo, idest quando eligit pro se, & ad sui commodum; & ista dicitur pura, non conditionalis, ideo eo non eligente, illam ad hæredes transmittit quandocunquè decedere contingat, l. illud. ff. de opt. legat, l. fin. in princ. C. comm. de legat. §. optionis. instit. de legat. quibus iuribus habetur, quod legatario, cui electio personarum vel rerum legata est, non eligente, legatum electionis tanquàm iure suo, & ad sui commodum competentis ad hæredes transmittitur, sicquè hæredes ipsi habent electionem, sicut habebat legatarius defunctus, & ita dicit Bart. in d. l. illud. num. 1. & in d. l. si stipulatus fuerim. num. 5. & Ias. num. 3. vers. tertiò limita; Et ratio ea est, quia sicut ad hæredes transmittitur illud ius, ità etiam transmittitur facultas eligendi tanquam sequela, & executio ipsius iuris. glos. in l. si stipulatus fuerim. in verb. obligatio; & ibi Bart. num. 3. vers. oppono si illa. Paul. de Castr. num. 1. vers. sed oppono, Ias. nu. 3. vers. secundò limita. ff. de verb. obligat. qui propterea dixerunt ibi, tunc transmitti facultatem eligendi, quando habet ius præambulum transmissibile, & est executiua alicuius iuris, vel actionis præambulæ transmissibilis, secus autem iure, & actione præambu-

la cessante, idemquè dixit Ang. in d. l. si stipulatus fuerim. num. 1.

3 Ampliatur primò casus, quia sicut legatarius transmittit electionem ad eius hæredes, ità è conuerso hæredes testatoris, qui habent ius cogendi ipsum legatarium, vt eligat, & optet intra terminum ei à iudice præfigendū. l. mancipiorum. ff de opt. legat. illud idem ius in eorum hæredes, & successores transmittūt. l. si optio. §. Pomponius. ff. eo. tit.

4 Ampliatur secundò, nàm etiam pupilli habentes ius eligendi quem ex suis tutoribus cōueniant, transmittunt istud ius eligendi ad eorum hæredes. l. à tutorib. §. hæredibus, ff. de administr. tut.

5 Declaratur primò casus procedere quoad illam facultatem eligendi, quæ potest fieri secundum meram & liberam voluntatem, non autem quoad illam facultatem eligendi, quæ fienda est secundum iuris dispositionem, vel iudicium rationis, vt est facultas arbitrandi. l. illa verba. la 1. ff. de verb. significat. namquè facultas arbitrandi nullo casu transit ad hæredes arbitrari debentis, quia ab eius persona non receditur, vel si receditur, itur ad iudicē. l. si quis arbitratu. ff. de verb. obligat. & latè dixi in cas. præcedenti. & in specie Bart. in l. si stipulatus fuerim. nu. 5. & sentit Alex. ibi. nu. 3. ff. de verb. oblig.

6 Declaratur secundò casus, quia facultas eligendi in alternatiuis viuente stipulatore est personalis, ita quod stipulator illam alteri cedere non potest. l. si stipulatus fuerim. & ibi glos. in verb. cohæret. & Bart. num. 3. vers. sed contra & Ias. num. 1. ff. de verb. obligat. idem Bart. in l. si sic. §. si quis ità. num. 1. ff. de leg. 1. & ratio est quia si alij cedi posset vel in alium transferri, fieret conditio debitoris deterior, nam fortè cessionarius aliter eligeret, quàm stipulator, vt l. is qui. & l. generaliter. §. fin. ff. de fideicom. libert. quam rationem adducit idem Bart. in d. l. si stipulatus fuerim. num. 3. vers. videamus. & sequitur Ias. num. 6. ff. de

7 verb. obligat. stipulatore autem mortuo, tūc facultas eligendi benè realis est & propterea non solùm transmittitur ad hæredes eiusdem stipulatoris. d. l. si stipulatus fuerim, & ibi glos. in verb. cohæret. & Bart. num. 3. vers. sed contra. ff. de verb. obligat. idem Bart. in d. l. si sic. §. si quis ità. num. 1. ff. de leg. 1. ea ratione quia sicut obligatio ipsa principalis est transmissibilis, ità & electio. Bart. in d. l. si stipulatus fuerim. nu. 3. vers. videamus. & ibi Paul. de Castr. num. 1. & Ias. num. 6. vers. prima. iūcto vers. secundò; sed postquàm transiuit in ipsos hæredes incipit etiam esse cessibilis & sic deinde transit quoquè in cessionarium. l. si

8 sic. §. si quis ità. ff. de leg. 1. quia semel facta transmissibilis, semper durat transmissibilis. l. videamus. ff. de eo quod met. caus. Bart. in l. qui duos. num. 11. & Socin. nu. 31. ff. de reb. dub. Præt. de interpret. vlt. vol. lib. 3. fol. 216. num. 43. Peregr. cons. 45. num. 10. vol. 5. & in hac specie iuris eligendi idem Bart. in d. §. si quis ità. num. 1. & ibi Paul. de Castr. num. 4. & in d. l. si stipulatus fuerim. num. 2. vers. si vero, vbi Ias. nu. 1. vers. tertio limita. ff. de verb. obligat. nec dubium facit regula, quæ sunt

9 transmissibilia sunt etiam cessibilia, quia regula ipsa non procedit, nec vera est affirmatiuè, sed tantùm negatiuè, scilicet quæ non sunt transmissibilia, non sunt cessibilia, sic probatur ex l. ex pluribus. ff. de administrat. tutor. & d. l. si stipulatus fuerim. ff. de verb. obligat. vbi quæ non sunt cessibilia in vita, sunt tamen transmissibilia ad hæredes;

10 Hinc actiones personales directæ nō possunt cedi. l. quis ergo. vbi glos. fin. ff. de pecul. l. 3. in princ. ff. pro socio. & tamen transmittuntur ad hæredes. l. sed etsi quis. §. si operas. ff. de vsufruct. & quemadm. quis vtat. Simili-

11 ter ius fideicommissi vniuersalis non potest cedi. l. si mulier. §. ex affe. ff. de iure dot. & tamen transit ad hæredes. l. cogi. §. idem mætianus. ff. ad Trebell. & ita quod hæc regula non sit bona affirmatiuè, sed tantùm negatiuè latè probat Ias. in d. l. si stipulatus fuerim. num. 3. & ibi Alex. num. 2. idem Ias. in l. 1. §. fin. num. 6. ff. de nouī oper. nunciat. Dec. in l. si maritus num. 8. C. de collat. Ruin. cons. 72. num. 4. & Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 1. nu. 47. 48. vbi allegat omnes alios Doctores & dicit multos in hoc decipi; idem repetit. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. nu. 12.

12 Subdeclaratur primò hæc secunda declaratio, quia licet facultas eligendi in alios transmitti non possit viuente stipulatore, tamen fallit si fiat ex necessitate, vt si creditor ipsius stipulatoris caperet in solutum nomē illius debitoris; hoc enim casu facultas eligendi in ipsum creditorem transiret ex tex. in l. pro hærede. §. si quid tamen. vers. cùm petitio. ff. de acquir. hæred. & sic notat Bart. in d. l. si stipulatus fuerim. num. 4. & ibi Paul. de Castr. num. 2. & Ias. nu. 1. vers. secundò limita. ff. de verb.

13 obligat. namquè prohibitio alienationis nō habet locum in alienatione necessaria. l. alienationes. ff. famil. herci sc. l. 1. ff. de fund. dotali. Crauett. cons. 215. nu. 3. & 4. Roland. cōs. 21. numer. 14. & seqq. lib. 1. Redoan. de reb.

eccles. non alien. quæst. 19.

14 Subdeclaratur secundò, vt locum habeat in facultate eligendi, quæ competit per viam meri facti, idest ab homine, secus in facultate eligendi competente per viam iuris, idest à lege, vt est ius eligendi Episcopum, vel Abbatem, quod competit Canonicis vel monachis quia istud ius benè potest cedi, & in alium transferri ipsis viuentibus c. causamquè. c. quia propter. de elect. c. si quis iusto, de elect. in 6. l. item eorum. §. si decuriones. ff. quod cuiusque vniuers. & sic limitat Bart. in d. l. si sic stipulatus fuerim. num. 2. Paul. de Castr. nu. 2. Alex. num. 7. & Ias. num. 1. qui dicit omnes sequi hanc limitationem. ff. de verb. obligat. quamuis tamen idem non sit dicendum in casu singulari legis. si mulier. §. ex asse. ff. de iure dot. vbi illud quod est iuris, scilicet ius fideicommissi vniuersalis non potest cedi: vt dixi in casu secundo num. 41. & seqq. & ità in hac specie limitat Alex. in d. l. si stipulatus fuerim. num. 2. in fin. & Ias. num. 1. vers. tenendo tamen.

15 Subdeclaratur tertiò hæc secunda declaratio, vt licet stipulator non possit regulariter eo viuo facultatem eligendi cedere, vel in aliũ transferre, potest tamen facere procuratorem ad eligendum. l. si is qui. ff. de procurat. l. cum debitore. ff. rem rat. haber. simile est in iure pe-

16 tendi restitutionem fideicommissi, quod licet cedi non possit d. l. si mulier. §. ex asse. ff. de iure dot. tamen bene potest procurator simplex, specialiter tamen ad petendum restitutionem fideicommissi constitui. l. qui ità. §. 1. l. restituta. §. 1. ff. ad Trebellian. & ità quod possit fieri procurator simpliciter, sed tamen specialiter ad eligendum tenet Bart. in l. si stipulatus fuerim. num. 6. Ias. num. 7. & seqq. & Ang. nu. 2. ff. de verb. obligat.

17 Subdeclaratur quartò, vt locum habeat in facultate eligendi vnum de pluribus in genere, vel de pluribus alternatiuè debitis, secus in facultate soluendi aliud pro alio, quæ quidem facultas tunc competit, quando vnum est in obligatione, aliud in solutione; puta si legatus est fundus, & nisi hæres dederit fundũ, soluat centum; hoc casu, quia fundus est in obligatione, centum in solutione; iccirco hæres habet electionem vel dandi fundum, vel soluendi centum, & sic habet facultatem soluendi aliud pro alio: hanc ergo facultatem eligendi an velit dare fundum, vel soluere centum transmittit in emptorem eiusdem fundi & sic in singularem successorem etiam eo viuo. tex. est in l. si quando. §. hæres. vbi Doctores. ff. de leg. 1. Aret. in l. fin. num. 2. vers. hæc autem dicta. ff. de verb. obligat.

18 Secundus casus est de facultate eligendi, quam quis habet iure alieno, idest dum eligit ad commodum alterius; & ista ad hæredes nõ transmittitur. l. cum quidam. l. vnum ex familia. §. rogo. ff. de leg. 2. vbi habetur quod legata electione hæredi de persona legatarij, seu fideicommissarij, cui soluendum est legatum, ipsoquè hærede non eligente, electio vti non concernens commodum, & vtilitatem ipsius hæredis, sed legatarij, vel fideicommissarij nõ transmittitur ad hęredes eiusdem hęredis, sed ipsum legatum defertur ad omnes eosdem legatarios, seu fideicommissarios inter quos cadebat electio; idem probat tex. in l. fin. §. sed & si quis. C. comm. de legat. vbi deciditur quod legata electione non legatario, vel fideicommissario, sed alteri de re quæ eidem legatario, vel fideicommissario præstanda est, eoquè qui electionem habebat non eligente, puta quia noluit, vel non potuit, vel morte pręuentus fuit; electio tanquam competens ad commodum alterius non transmittitur ad hęredes ipsius qui electionem habebat, sed defertur ad eundem legatarium, seu fideicommissarium, & ità quod facultas eligendi competens ad commodum alterius non transmittatur ad hæredes eius, qui electionem habebat, tenet Bart. in l. illud. num. 1. ff. de opt. legat. & in l. si stipulatus fuerim. numero 5. post Cyn. & sequitur Ias. num. 3. vers. tertiò limita. ff. de verb. obligat. & ratio est quia electio non transmittitur, nisi habeat aliquod ius, vel actionem præambulam. Bart. in d. l. si stipulatus fuerim. num. 3. vers. oppono si illi. & ibi Paul. de Castr. nu. 1. vers. sed oppono. & Ias. nu. 3. vers. secundò limita. ff. de verb. obligat.

19 Ampliatur casus, quia ipsi legatarij vel fideicommissarij ad quos sic vt supra defertur legatum, vel electio ob non factam electionẽ ab eo qui eligere debebat, transmittunt tale legatum, & electionem ad eorum hæredes statim quod præterijt tempus ei concessum ad eligendum, & non elegit. l. cum quidam. ff. de leg. 2. quod tempus in electione consistente circa res est vnius anni. l. fin. §. sed & si quis. C. comm. de legat. in electione circa personas de certis a testatore nominatis est tempus modicum arbitrio iudicis. glos. in d. l. cum quidã. in verb. interuallo. & ibi Bart. num. 12. ff. de leg. 2. & in electione circa personas incertas de incertis, vt pauperes Christi, tempus eligendi est annus. vt not. in l. nulli. C. de episc. & cleric. quamuis tamen si non præterijt tempus ei-

pus eidem datum ad eligendum, tali casu legatum vti conditionale ad hæredes ipsorum legatariorum, seu fideicommissariorum non transmittitur. d. l. cum quidam. §. cum igitur & ibi glos. vlt. & Bart. num. 7. & num. 12. ex regula. l. vnic. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de caduc. tollend. cum similibus.

SVMMARIVM.

1 *Melioramenta facta per Vassallum in feudo, si sunt subsistentia per se, transmittuntur ad hæredes, siue feudum sit apertum ex delicto, siue sine delicto.*

2 *Melioramenta industrialia, quæ per se subsistentia non sunt, si feudum apertum est sine delicto, transmittuntur ad hæredes: Ampliatur num. 3. & seqq.*

10 *Ea quæ causa dubitationis tollendæ inseruntur, ius commune non lædunt.*

11 *Expressio eorum, quæ tacitè insunt, nihil operatur.*

12 *Vassallus transmittit melioramẽta industrialia per se non subsistentia ad hæredes, etiam si in inuestitura specificatum sit, quod has, vel illas impensas faciat.*

13 *Omnis alia præsumptio sumenda est potius, quàm donationis.*

15 *Melioramenta naturalia, siue casualia, & incrementa, in casibus in quibus spectant ad vassallum, ad eius hæredes etiam transmissibilia sunt.*

16 *Melioramenta facta à vassallo in feudo aperto ex delicto, amittuntur, & non transmittũtur ad hæredes: etiã si apertum sit agnatis, non domino. 17. etiam si meliorationes sint maximi momenti, & culpa consistat in omittendo. 18. Fallit quia vassallus repetit, & transmittit impensas necessarias factas post deuolutionem feudi. 19.*

20 *Melioramenta facta in Emphiteosi finita propter culpam Emphiteotæ amittuntur, & non transmittuntur ad hæredes. 21. intellige de melioramentis modicis. 26.*

22 *Conductor ad longum tempus, si ob culpam suam reijciatur à conductione, amittit melioramenta, nec ea transmittit ad alios: sed contra. 25.*

23 *Locatio ad longum tempus transit in Emphiteosim & num. seq.*

24 *Conductor ad longum tempus cessans in solutione per biennium, vel triennium, cadit à conductione, sicut emphiteota.*

27 *Melioramenta facta in Emphiteosi finita sine culpa Emphiteotæ non amittuntur, sed trãsmittuntur ad hæredes.*

28 *Emphiteota non debet esse deterioris conditionis, quàm colonus.*

29 *Melioramenta facta in Emphiteosi finita sine culpa, transmittuntur ad quoscunque hæredes etiã extraneos, & tàm fœminas, quàm masculos: Et procedit etiam si non deoluantur ad dominum directum, sed ad agnatos. Et siue facta sint à primo inuestito, siue à sequentibus, vel ab vltimo. 30. ac etiam si Emphiteosis concessa sit expressim ad meliorandum. 31.*

32 *Melioramenta facta à Prælatis beneficiorum non transmittuntur ad hæredes neque ex testamento, neque ab intestato: intellige si facta sunt de bonis Ecclesiæ, secus si de bonis proprijs. 33. quod quomodo cognoscatur remissiuè. 34.*

35 *Melioramenta necessaria, & vtilia facta in bonis fideicommissarijs ad hæredes trãsmittuntur.*

36 *Melioramenta necessaria facta per maritum in fundo dotali inæstimato repetuntur à marito, & ius ea repetendi transmittitur ad hæredes: Vtilia verò si facta sunt de voluntate vxoris transmittuntur, si absque eius voluntate distinguitur. 37. Voluptaria non transmittuntur nisi recipiant commodam separationem. 38. Modica tamen expensa nunquã detrahitur, nec transmittitur etiam si melioramenta sint necessaria vel facta de voluntate mulieris. 39.*

40 *Melioramenta facta per vsufructuarium, si necessaria sunt, & perpetuam vtilitatem respiciunt, & expensa est maxima, repetuntur, & ius repetendi ad hæredes transmittitur: secus si temporalem vtilitatem respicerent, & expensa esset modica; vel non sunt necessaria.*

41 *Vsufructuarius non potest noua ædificia fabricare, ideo expensas non repetit, nec transmittit.*

42 *Melioramenta facta à possessore primogenituræ, vel maioratus transmittuntur ad hæredes, ad instar melioramentorum factorum in bonis fideicommissarijs.*

43 *Melioramenta facta à colono, seu inquilino si sunt necessaria vel vtilia repetuntur, & transmittuntur ad hæredes, etiam si eiectus sit ob non solutam pensionem.*

CASVS XXXVIII.

Melioramenta an transmittantur ad hæredes vel alios.

DE transmissione melioramentorum distinctè, & per casus tractare intendo.

1 Primus casus est de melioramentis factis per Vassallum in feudo; & hoc casu si melioramenta, seu augmenta sunt externa & separata, ac per se subsistentia non accrescunt feudo, sed spectant indistinctè ad ipsum Vassallum, & transmittuntur ad eius hæredes nulla facta differentia, an feudum sit apertũ ex delicto, vel sine delicto. §. è contrario. & ibi omnes Doctores. de inuest. de re alien. fact. Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 43. nu. 6. 7. & ibi glos. e. Exemplum est, si Princeps habens castrum sine iurisdictione, illud concedit alicui in feudum, Vassallus autem acquirit postmodum iurisdictionem ab altero, ista iurisdictio vti separata ab ipso castro, & per se subsistens pertinet ad Vassallum, & eius hęredes; sic exemplificat, & tenet Bald. in d. §. è cõtrario. num. 4. & ibi Aluar. num. 4. Afflict. num. 1. Clar. in §. feudum. quæst. 88. num. 5. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 26. nu. 5. vers. ex quo. Fachinæus de controuers. iur. part. 3. lib. 7. cap. 89. & est communis opinio, vt dicit Ruyn. cons. 14. post princ. lib. 1.

2 In alijs autem melioramentis distinguitur modo infrascripto, Aut feudum apertum est sine delicto, puta ob tempus finitum, siue generationem extinctam, vel ex conuentione; Aut apertum est propter delictum, culpam, & feloniam Vassalli: Primo casu quando scilicet feudum apertum est sine delicto, tunc melioramenta industrialia, vt sunt ædificia, & alia quæ sigillatim exemplificat Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 43. num. 50. & seqq. ad hæredes transmittuntur. c. 1. §. si Vassallus. & ibi glos. in verb. soluat pretium. Ruin. cons. 24. nu. 10. lib. 1. Menoch. de recuper. possess. remed. 15. num. 508. Rosentall. d. cap. 10. quęst. 43. num. 36. & ibi glos. in litera. T. vbi allegant concordantes.

3 Ampliatur primò hic primus casus subalternus procedere etiam si feudum non deuoluatur ad Dominum, sed ad agnatos, quia adhuc melioramenta transeunt ad hæredes, ita quod agnati tenentur ad illorum solutionem. Roland. cons. 28. num. 30. vol. 1. Curt. iun. cons. 41. nu. 10. Brun. cons. 105. nu. 7. Ruyn. cons. 14. num. 10. lib. 1.

4 Ampliatur secundò locum habere siue melioramenta facta sint à primo inuestito, siue à sequentibus vel ab vltimis, quia deferuntur sicut cætera bona hæreditaria Fulgos. cons. 9. col. 2. Gabriel. cons. 80. num. 38. 39. lib. 2.

5 Ampliatur tertiò vt procedat etiam si ea facta sint ex proprijs laboribus, & artificijs vassalli. Bald. in l. si quis sciens. C. de rei vendic. Boer. decis. 44. num. 23. vers. Et ideo. Paul. de Castr. in l. diuortio. §. impendia. num. 4. ff. solut. matrim. Abb. in c. 1. num. 3. de in integr. restit. & in c. ad nostram. num. 8. de reb. Eccl. non alien. Pinel. in repet. l. 2. part. 2. cap. 3. num. 4. C. de rescind. vendit.

6 Ampliatur quartò, vt procedat etiam si nõ sint facta à vassallo, sed ab amico contemplatione tamen illius. Menoch. de recuper. poss. remed. 15. num. 509. Afflict. in c. 1. §. si vassallus. num. 8. in tit. hic finit. lex. per tex. in l. sed si plures. §. in arrogato. ff. de vulg. & pup. vbi Bart. Ias. Alex. & alij, ex quibus sumitur regula, à me factum dicitur quod ab amico contẽplatione mei factum est, si autem facta essent ab alio non contemplatione, nec intuitu eiusdem vassalli, tunc neque vassallo, neque eius hæredibus soluenda essent, quia impensa cederet solo, & feudo. l. si is contra quem. C. de ædif. priuat. §. ex diuerso. instit. de rer. diuis. in specie Rosentall. d. cap. 10. conclus. 43. num. 42. 43.

7 Ampliatur quintò quia soluenda sunt melioramenta, & ad hæredes vassalli transmittuntur, quamuis ligna, lapides, & alia materia eidem vassallo donata sint, siue ex causa remunerationis arg. l. idemque. §. fin. ff. mandat. de quo nullum est dubium, sed etiam si simpliciter donata sint. arg. l. si vero non remunerandi. §. Marcellus. ff. mandat. Schrader. de feud. part. 2. part. 9. princ. sect. 2. num. 41. in fin. & seq. Rosentall. de fæud. cap. 10. conclus. 43. num. 41.

8 Ampliatur sextò quia melioramenta facta in feudo non solùm transeunt in masculos, sed etiam in fæminas, nam licet fæminę regulariter in feudo non succedant. c. 1. §. hoc autem notandum. qui feud. dar. poss. tamen in melioramẽtis factis per vassallum in bonis feudalibus succedere possunt. Ruin. cons. 24. nu. 9. vers. quęritur. lib. 1. Paris. cons. 28. cons. 55. cons. 58. vol. 3. Roland. cons. 28. num. 29. lib. 1. Menoch. de recuper. poss. remed. 15. nu. 506.

9 Ampliatur septimò vt locum habeat, & procedat etiam si feudum datum esset expressè ad meliorandum, adhuc enim melioramenta hæc

ta hæc

ta hæc secundum veram, & æquiorem sententiam soluenda essent argumento sumpto ab emphiteosi, nam si emphiteosis data est ad meliorandum, & postea sine culpa emphiteotæ ad dominum deuoluatur, melioramenta facta solui debent. Pinel. in l. 2. part. 2. cap. 3. num. 10. C. de rescind. vend. Paul. de Castr. consi. 270. nu. 3. vers. sed circa prædicta. lib. 2. Ruin. consi. 157. num. 19. 20. lib. 1. & potest adduci
10 ratio, quia ea quæ causa dubitationis tollendæ inseruntur, ius commune non lædunt. l.
11 qui mutuam. ff. mandat. & expressio eorum, quæ tacitè insunt nihil operantur. l. non rectè. C. de fideiuss. l. hæc verba. ff. de leg. 1. & in feudis sic tenet in specie Schrader. part. 2. part. 9. sect. 3. nu. 71. in fin. vers. secus autem esse; quem allegat Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 43. num. 84. licet contrarium dicat Forster. de success. lib. 3. cap. 20. num. 12.
12 Subampliatur ampliatio ista, vt idem sit etiam si in inuestitura sit specificatum, quod vassallus has, vel illas impensas faciat in re feudali, nam vassallus non excluditur propterea à repetitione, imò illas repetere poterit. Rosentall. d. cap. 10. conclus. 43. num. 84. per ea quæ traduntur in l. dominus horreorum. §. 1. l. colonus. ff. locat. l. suo victu. ff. de oper. libert. & ratio est quia nemo præsumitur velle suum perdere. l. cum de indebito. vers. qui enim soluit. ff. de probat. ideo omnis alia præ-
13 sumptio sumenda est potius quàm donationis. Bart. in l. si cũ aurũ. ff. de solut. Bald. in l. generaliter. in 4. opposit. C. de non num. pecun. & in l. fin. C. de dot. promiss. Afflict. decis. 44. num. 24. Menoch. de arbitr. cas. 88. in princ. Galles. ad form. cam. summ. quæst. post process. inciden. nu. 4. Tiraq. in l. si vnquam. in verb. donatione largitus. num. 206. C. de reuoc. donat.
14 Declaratur, vt locum habeat in hæredibus, & alijs successoribus vniuersalibus; secus in successoribus singularibus quia huiusmodi melioramenta, vel actio ad ea consequendum in singularem successorem vassalli sine cessione non transit, ex regula quod actio personalis non transit ad singularem successorem: sic tenet Rosentall. d. cap. 10. conclus. 43. nu. 48. vers. ac pertinet, post Schrader. per eum allegatum; sed verior est sententia, quod in successorem singularem transeat, nam licet sit actio personalis, tamen est in rem scripta. l. 1. ff. in quib. caus. pign. vel hyp. tacit. contrah. l. interdum. ff. qui pot. in pignor. habeant. §. his consequens. in authẽtico. de æqual. dot. actio autem personalis in rem scripta ad singularem successorem trãsit. vt dixi in cas. 24. nu. 3.

In reliquis seruatur regula communis, prout in alijs melioramentis industrialibus, quã explicat Menoch. de recuper. poss. remed. 15. num. 500. cum seqq. & Rosentall. d. cap. 10. conclus. 43. nu. 61. & seqq. & Redoan. de reb. eccles. non alien. quæst. 72. cap. 2.

15 Quòad melioramenta vero naturalia, siue casualia, & incrementa, vt est insula nata in flumine publico iuxta feudum, & ea quæ accedunt alluuione, præscriptione, condemnatione, & alijs similibus modis, hæc pariter de sui natura ad hæredes vassalli transitoria sunt in illis casibus, quibus ea spectant ad ipsum vassallum, quod pertractat Rosentall. d. cap. 10. conclus. 44.

16 Secundo casu, quando scilicet feudum est apertum ex delicto, vt ob culpam, fæloniã, vel non petitam inuestituram, tunc vassallus amittit omnes meliorationes, & augmenta, ob id eas non transmittit ad hæredes. Bald. in c. 1. §. si vassallus. numer. 1. in tit. hic finit. lex. Ruin. cons. 24. numer. 10. lib. 1. cum omnibus alijs adductis per Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 43. glos. 1. per tex. in l. 2. C. de iur. emphit. & per rationem, quia amittens principale, accessorium etiam amittere necesse est.

17 Ampliatur primò iste secundus casus subalternus, vt idem sit non solùm si feudum ob culpam vassalli perueniat ad dominum, sed etiam si perueniat ad agnatũ, nam adhuc vassallus, siue eius hæres melioramenta repetere non potest. Rosentall. d. cap. 10. conclus. 43. glos. C. post Bald. Aluar. Præposit. Rauen. Ardizzon. Blanc. Capic. Valent. Forster. Vult. Schoner. Brun. & Bursat. per eum allegatos.

18 Ampliatur item etiam si impensæ, & meliorationes sint maximi pretij, quia reiecta opinione aliquorum distinguentium inter magnas & paruas impensas, & aliorum distinguentium an culpa consisteret in faciendo vel omittendo, verũ est quod feudo aperto ex delicto amittuntur indistinctè omnes meliorationes etiam si sint maximi valoris, ac etiam si culpa consisteret in omittendo; sic idẽ Rosentall. ex professo. d. cap. 10. conclus. 43. num. 6. & seqq.

19 Declaratur vt non procedat in impensis necessarijs factis post deuolutionem feudi; eas enim vassallus, & eius hęredes repetere possent, quamuis ex delicto feudum amiserit, nã etiam malę fidei possessor ipsas deducit. l. dominum. C. de rei vendicat. Bart. in l. in fundo. num. 11. ff. eod. tit. Boer. decis. 44. nu. 6. in fi. Menoch. de recuper. poss. remed. 15. nu. 514.

& sic

& sic in specie tenet idem Rosentall. d. cap. 10. conclus. 43. num. 12. 13.

20 Secundus casus est de melioramentis factis in bonis emphiteoticis, & in istis eadem adhibetur distinctio, prout in melioramentis factis in bonis feudalibus, nempe quod aut finita est emphiteosis propter culpam emphiteotæ, puta si non soluit canonem, vel rem emphiteoticam irrequisito domino alienauit; Aut finita est sine illius culpa, puta ob generationem finitam.

Primo casu emphiteota amittit melioramenta, ob id ea ad hæredes non transmittit. l. 2. C. de iure emphit. §. si vero quis aut locator in authentico de alienat. & emphit. authentica. qui rem. C. de sacros. eccles.

21 Ampliatur primò hic primus casus subalternus, vt locum habeat indistinctè non solùm in emphiteota Ecclesiæ, sed etiam in emphiteota priuati, nam emphiteota siue Ecclesiæ, siue alterius, quando eijcitur propter eius culpam, vel pensionem non solutam, suas meliorationes non repetit. Bart. in l. pen. num. 5. & ibi Paul. de Castr. num. 4. ff. locat. Ias. in authentica. qui rem. num. 9. C. de sacros. eccles. & in l. 2. num. 27. C. de iur. emphit. Pinel. in d. l. 2. part. 2. num. 7. vbi testatur de communi Garf. de expens. & meliorat. cap. 6. num. 20. vers. namque per tex. in l. 2. C. de iur. emphit. & §. si vero quis. in authentico. de alienat. & emphit. Et licet glos. 2. in d. l. pen. per illum tex. ff. locat. dixerit speciale esse in emphiteota Ecclesiæ, vt ipse eiectus ab emphiteosi ob pensionem non solutam non repetat melioramenta; tamen Bart. Paul. Ias. Pinel. & Garf. in locis citat. respondent tex. in d. l. pen. ff. locat. intelligi de colono de quo loquitur, nec locum habere in emphiteota, sicque concorditer d. glos. reprehendunt.

22 Ampliatur secundò procedere etiam in cõductore ad longum tempus, ipso enim cessante in solutione per biennium, vel triennium amittit melioramenta. Bero. in c. potuit. num. 166. de locat. & hanc opinionem communẽ appellat Pinel. in l. 2. part. 2. cap. 3. num. 8. C. de rescind. vendit. Contrarium tamen quod imò non perdat melioramẽta tenet Ias. in authentica. qui rem. num. 9. C. de sacros. eccles. & in l. 2. num. 28. C. de iure emphit. Garf. de expens. & meliorat. cap. 6. num. 23. Aretin. cons. 55. Natta cons. 49. num. 32. vers. item emphiteuta: sed has opiniones conatur conciliare Pinel. d. cap. 3. num. 8. vt si locatio facta sit ad vitam procedat prima opinio, si autem ad longum tempus vera sit opinio secunda: Verè prior opinio quod amittantur melioramenta, & sic nõ transeant ad hæredes, videtur magis sustentabilis, quia in locatione ad longum tempus transfertur dominium vtile l. 1. in fin. ff. si ager vectig. vel emphit. pet. & talis locatio

23 transit in emphiteosim. Papiens. in form. libell. ad fict. praest. glos. 1. num. 1. intantum

24 quod si conductor ad longum tempus cessat in solutione per biennium, vel triennium cadit à conductione, quemadmodum emphiteuta. Socin. cons. 167. num. 7. vol. 2. Boer. decis. 234. num. 3. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 14. num. 84. vers. ideoque. Corbul. de iur. emphiteot. de caus. priuat. ob non solut. can. ampliat. 23. ideo eadem ratione debet etiam cadere à melioramentis, locatio enim ad longum tempus non differt ab emphiteosi, sed viribus, & effectu est quædam concessio in emphiteosim, & idem de vtroque iudicandum est. Sic probat Tiraq. d. §. 1. glos. 14. nu. 84. nihilominus

25 quia repetitio melioramentorũ est fauorabilis d. l. domũ. C. de rei vendicat. ex quo nemo cũ alterius iactura locupletari debet. l. iure naturæ ff. de reg. iur. l. locupletari. de reg. iur. in 6. & è contra pœnæ sunt odiosæ, & nõ debent habere locum nisi in casibus à iure expressis. l. at si quis. §. diuus. ff. de relig. & sumpt. funer. Bald. in l. nemo. numer. 1. C. de sacros. Eccles. & in l. fin. num. 2. ff. de in ius vocand. ita quod non sunt extendendæ etiam ex identitate rationis. l. fin. C. de interd. matrim. Bart. Fulgos. & Roman. in d. l. fin. ff. de in ius vocand. Ias. in l. cum quidam. num. 10. ff. de liber. & posthum. Crauet. consil. 173. num. 4. Gemin. in c. 1. num. 9. de tempor. ordinat. in 6. ideo libenter sequor opinionem negatiuam, quod conductor ad longum tempus, si ob culpam suam eijciatur à conductione, melioramenta non perdat, sed ea repetat, & ad hæredes transmittat.

26 Declaratur iste primus casus subalternus, vt locum habeat in melioramentis, & impensis modicis, puta quas ex natura contractus Emphiteuta tenetur conficere, vt deductio riuorum, maceries, lucus plantatus, vinea insita, & similia, secus in melioramentis magni sumptus, quæ ex natura contractus non veniunt, vt ædificia, & Molendina, aliaque huiusmodi prætiosiora, hæc enim Emphiteuta sua efficit, & ad hæredes transmittit, quàmuis ab Emphiteosi decadutus sit ob culpam suam; sic tenent Balduin. in §. adeo. instit. de locat.

locat. Pinel. in l. 2. part. 2. c. 3. num. 9. C. de rescind. vend. t. Garf. de expens. & meliorat. cap. 6. num. 20. & num. 22. vbi refert idem quoquè tenere Aluar. Vasqu. iuris Emphit. quæst. 25. num. 3. & ita dicit fuisse iudicatũ, sequitur addit. ad Dec. in cons. 518. mouentur ea ratione quia dum legislator statuit Emphiteotam eiectum ob culpam suam amittere melioramenta, vtitur verbo; emponemata: pro verbo, melioramenta, vt in l. 2. C. de iur. Emphit. & in §. si vero quis. in authentico. de alienat. & Emphit. quod quidem verbum; emponemata; dicunt expensas maiores vt ædificia, & molendina non compræhendere: & satis æqua est huiusmodi sententia, ne Dominus sub prætextu non soluti Canonis pauci momenti, fortè melioraméta magni valoris lucretur, sicque cum immodica iactura Emphiteutæ locupletetur, nam pœna commensuranda est delicto. l. 1. §. sed & qui. ff. de abigæis. authentica. omnes Peregrini. in fin. C. comm. de success. & licet contrarium dictũ sit de Vassallo supra num. 18. hoc euenit quia maior est culpa in Vassallo propter fidelitatem quam iurauit, vt in tit. de nou. form. fidelit. & in eo legislator non est vsus verbo; emponemata; vt in Emphiteota.

27 Secundò casu quando Emphiteosis finita est sine culpa Emphiteotæ, tunc ipse non perdit melioramenta, sed ea transmittit ad hęredes. Bald. in l. senatus. §. Marcellus. & ibi Ang. ff. de leg. 1. idem Bald. in c. 1. §. si Vassallus. num. 1. in tit. hic finit. lex. & in l. 2. num. 2. in fin. vbi dicit ità seruare consuetudinem. idem consuluit Cuman. cons. 57. & Dec. cõs. 518. vbi testatur de communi opinione, & ab ea neque in consulendo, neque in iudicando recedendum esse dicit, idem etiam dicit, & tenet Clar. in §. Emphiteosis. quæst. 45. Pinel. in l. 2. §. 2. cap. 3. num. 7. C. de rescind. vendit.

28 hoc enim permittitur colono. l. sed & ædes. §. si inquilinus. ff. locat. ergo multò magis hoc dicendum est in Emphiteota, qui habet ius in re, & non debet esse deterioris conditionis, quàm colonus. arg. l. etsi vnius. §. si seruus. ff. de iniur.

29 Ampliatur primò iste secundus casus subalternus, quia huiusmodi melioraméta transmittuntur non solùm ad hęredes filios descendentes tàm masculos, quam fæminas, sed etiam ad hæredes extraneos. Clar. in d. §. Emphiteosis. quæst. 45. num. 2. vbi refert de communi. Rot. diuersi decis. 312. num. 2. part. 2. & decis. 398. num. 2. part. 1. Gabriel. cons. 80. num. 37. & seqq. lib. 2.

30 Subampliatur ampliatio ista; quia melioramenta transeunt ad hæredes Emphiteotæ etiamsi Emphiteosis ipsa non deuoluatur ad dominum directum, sed ad agnatos in inuestitura compræhensos. Socin. in l. diuortio. num. 10. ff. solut. matrim. Dec. cons. 326. nũ. 3. Gabriel. cons. 80. num. 35. lib. 2. nam in meliorationibus idem dicitur, siue Emphiteosis reuertatur ad Dominum, siue ad agnatos. c. pen. & ibi glos. in tit. de inuestit. de re alien. fact. & hæc subampliatio vera est, siue melioramenta ipsa facta sint à primo inuestito, siue à sequentibus, vel ab vltimo. Gabriel. d. cons. 80. num. 38. 39. lib. 2. post Fulgos. cons. 9. col. 2. ea ratione, quia melioramenta deferuntur, prout alia bona hæreditaria.

31 Ampliatur secundò iste secundus casus, vt procedat etiam, si res expressim concessa sit ad meliorandum, nam adhuc finita, vel deuoluta Emphiteosi absque culpa Emphiteotæ, is potest melioramenta facta repetere, & ad hęredes transmittere. Pinel. in l. 2. part. 2. cap. 3. num. 10. & ibi Soarez. in addit. litera. C. Paul. de Cast. cons. 270. num. 3. vers. sed circa prędicta. lib. 2. Ruin. consil. 157. numer. 19. 20. lib. 1. ratio est, quia hęc est conditio, quę inest absquè alia expressione, ideo illius expressio nihil operatur, nec sensum mutat. l. hæc verba. ff. de leg. 1. l. non rectè. C. de fideiuss.

32 Tertius casus principalis est de melioramentis factis in bonis Ecclesiasticis a Prælatis beneficiorum; quocirca videretur firmiter dicendum huiusmodi melioramenta ad hęredes transmitti stante consuetudine, vt Prælatis, & Clericis tàm ab intestato, quàm ex testamento succedatur in acquisitis per eos de bonis, & pecunia Ecclesiæ, vt dicam in cas. 69. num. 7. sed tamen veritas est in contrarium, quòd imò melioramenta ista facta à Prælatis beneficiorum in bonis Ecclesiasticis non repetuntur, nec consequenter transmittũtur ad hæredes neque ex testamento, neque ab intestato, quia sunt sua in vita tantùm, & de illis non possunt testari c. fin. de pecul. cleric. cùm præsumantur facta ex redditibus Ecclesię cuius erant administratores l. ne sennius. & ibi DD. ff. de neg. gest. Crauet. cons. 129. nũ. 3. Rota decis. 761. part. 1. diuers. & tanquàm acquisita ex bonis. vel pecunia Ecclesię efficiuntur Ecclesiæ, nec transmittuntur ad hæredes. c. 1. c. 3. de pecul. cleric. c. 1. c. cũ in officijs. de testam. Nãquè vtilitas annexa rebus Ecclesiasticis cedit Ecclesiæ Anchar. in d. c. fin. nu. 2. & Imol. nu. 3. amplę per Surd. cons. 333. nu.

 40. &

40.& infra vol. 3. allegata autem consuetudo tanquam repugnans iuri communi est stricti iuris, & non extenditur. l. quod non ratione. ff. de legib. Bart. in authentica. qui rem. num. 8. C. de sacros. Eccles. Paul. de Castr. consil. 340. num. 3. vers. superest videre. part. 2. Crauet. cons. 30. num. 5. & cons. 170. num. 3. & 4. Roland. cons. 69. num. 30. & seqq. lib. 3. Osasch. decis. 29. num. 15. 16. maximè quia cum ista melioramenta facta sint de bonis Ecclesię & in bonis Ecclesiæ, interpretādum est quod sint facta eiusdem Ecclesiæ arg. l. si vnus. §. pactus. & ibi Ias. nu. 5. & seqq. ff. de pact. & hanc partem tenet in proprijs terminis Gars. de expens. & meliorat. cap. 11. num. 71. Redoan. de reb. Eccles. non alien. quæst. 72. cap. 1. num. 7. Surd. d. cons. 333. num. 35. & infra vol. 3. & ante eos voluit Abb. in d. c. fin. num. 2. de pecul. cleric.

33 Declaratur casus iste, vt locum habeat quādo meliorationes factæ à Prælatis beneficiorum, factæ sunt de bonis Ecclesiæ, secus si de bonis patrimonialibus, vel alijs bonis proprijs, quia quicquid in contrarium de hoc voluerit Surd. d. cons. 333. nu. 57. 58. vol. 3. magis vera, & recepta est conclusio quòd meliorationes factæ per Prælatos beneficiorum in bonis Ecclesiasticis de bonis suis repetantur ac transmittantur ad hæredes. cap. 2. 12. q. 4. Abb. in c. de multa. num. 14. de præbend. & in c. fin. num. 2. de pecul. cleric. Ias. in l. si non sortem. §. si centum. num. 10. vers. amplia. ff. de condict. indebit. Boer. decis. 44. num. 14. vers. Et idem in eo. Afflict. in c. 1. §. si Vassallus. nu. 15. in tit. hic finit. lex. Gars. de expens. & meliorat. cap. 11. nu. 72. Peregr. de fideicō. art. 50. num. 43. quod quomodo cognoscatur an

34 sint factæ de bonis Ecclesię, vel de bonis suis, tradit Redoan. de Spol. quæst. 9. §. quid dicendum. num. 24. cum seqq. Rocch. de Curt. de iure patronat. verb. ius. num. 19. & amplè Menoch. de arbitrar. iud. cas. 195.

35 Quartus casus est de melioramentis factis per hæredem in bonis fideicommissarijs; Et ista melioramenta si sunt necessaria vel vtilia ad hęredes hæredis transmittuntur. l. domos hæreditarias. ff. de leg. 1. l. mulier. §. sed enim. l. vbi purè. §. qui in distrahendis. ff. ad Trebell. Ruin. cons. 38. nu. 25. lib. 1. & cons. 117. num. 1. & cons. 135. nu. 13. lib. 3. Corn. cons. 180. num. 8. vol. 4. Roland. cons. 28. nu. 1. & per totū. lib. 1. Vincent. de Franch. decis. 109. Menoch. de recuper. poss. remed. 15. nu. 507. 508. Peregrin. de Fideicom. d. art. 50. nu. 39. Anchar. Regien. quæst. 46. part. 1.

36 Quintus casus est de melioramentis facti per maritum in bonis dotalibus inæstimatis, nàm licet maritus dicatur Dominus eorundē bonorum. glos. in l. in rebus. in verb. iure naturali. C. de iure dot. per tex. in l. si prædium. C. eod. l. doce ancillam. C. de rei vendicat. l. 1. C. de seru. pign. dat. in l. seruus dotalis. ff. solut. matrim. l. Pomponius. §. in dotem. ff. de acquir. possess. l. si maritus. ff. de fund. dotal. l. dotis fructus. §. si res. ff. de iur. dot. tamen eo mortuo bona ipsa restituenda sunt vxori. l. vnic. §. exactio. C. de rei vxor. action. d. l. in rebus. C. de iur. dot. ideo dicitur Dominus impropriè, & constante matrimonio tantùm. Campeg. de dote. sub rubric. de pact. & fund. dotalib. quæst. 7. Cassan. in consuet. Burg. rubric. 1. §. 4. vers. mariagè d'vne fille. nu. 24. & seqq. Gars. de expens. & meliorat. cap. 13. nu. 6. & 7. Expensæ itaquè, & melioramenta facta per maritum in fundo dotali inæstimato, si necessaria sunt, repetuntur per eundem maritum. l. quod dicitur. l. 1. ff. de impens. in reb. dotalib. fact. l. dote. ff. de rit. nupt. iusquè illa repetendi ad hæredes transmittit. Gars. d. cap. 13. num.

37 57. Vtilia autem si facta sunt de voluntate vxoris repetuntur per actionem mandati. l. vnic. §. sed nec ob impensas. C. de rei vxor. action. l. vtilium. ff. de impens. in reb. dotalib. fact. ideo actio ad hæredes transmittitur. l. si præcedente. ff. mandat. Si vero sine vxoris voluntate facta sunt, tunc aut potest eadem mulier aliunde soluere, quàm rem dotalem distrahendo, & pariter repetuntur per actionem negociorum gestorum. d. §. sed nec ob impensas, & consequenter actio ad hæredes, & contra hæredes transmittitur. l. si autem. ff. de negoc. gest. quod procedit etiam si ea non esset soluendo de tempore impensarum factarum, sed tantum de tempore, quo ea repetuntur, vt post Dyn. Rayn. & Cyn. consuluit Alex. cons. 162. numero 4. lib. 7. ac item ampliatur procedere etiam si non fuisset soluendo ipsa mulier, sed eius hæres à quo repetuntur, nam si idem hæres habet aliunde vnde satisfaciat de dictis melioramentis tempore repetitionis, ipse tenetur ad illorum solutionem, quamuis ipsa mulier in eius vita soluendo non fuisset. sic idem Alex. d. consil. 162. num. 4. lib. 7. Aut ipsa mulier, vel eius hæres non potest aliunde soluere nec de tempore quo facta sunt melioramenta, nec de tempore quo ea repetuntur, & tali casu non tenetur. l. vtilium. ff. de impens. in rebus dotalibus fact. & ibi Bart. post Dyn.

Dyn. qui etiam adducit rationem, quia tunc non videntur vtilia, cum non expediret mu-
38 lieri: Voluptaria vero melioramenta non sũt soluenda etiam si voluntate mulieris facta sint. l. voluptariæ. ff. eod. tit. Si tamen recipiũt commodam separationem, & hæredibus mariti profutura sunt, vxor autem vult ea habere, nec permittit illa asportari, tunc mulier tenetur ea hæredibus persoluere. l. pro voluptarijs. ff. de impens. in reb. dot. fact.

39 Declaratur casus iste, vt non procedat quã do expensa est modica, nam modica expensa nunquàm detrahitur, nec transmittitur etiãsi melioramenta essent necessaria, vel facta de voluntate mulieris. l. omnino. l. pen. ff. de impens. in rebus dot. fact.

40 Sextus casus est de melioramentis factis per usufructuarium in bonis, quorum habet vsumfructum; Et hoc casu si melioramenta sunt necessaria, perpetuamque vtilitatem respicientia, & expensa est maxima, ac egregia; illa repetere potest à proprietario, iusquè illa repetendi vti alia bona hæreditaria ad hæredes transmittit; secus autem si solùm temporalem vtilitatem respicerent vt sunt ea, quæ fiunt gratia colligendorum fructuum, & expensa esset modica, quia hæc nec repetere, nec consequenter trãsmittere potest. l. hactenus. ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat. l. eum ad quem. C. de vsufruct. Bart. in l. damni. §. ei cuius. num. 3. ff. de damn. infect. & in l. cotem ferro. §. qui maximos. numero 14. ff. de public. Borgnin. de vsufruct. numero 160. 161. Garf. de expens. & meliorat. cap. 11. nũ. 12. Menoch. de arbitrar. caf. 215. num. 5. & 6. Et quæ modica vel magna sit impensa, iudicis arbitrio relinquitur pro rei, & personarũ qualitate regulando. Menoch. d. caf. 215. num. 8. vbi omnes adducit. Noua ædificia ve-
41 ro non potest vsufructuarius fabricare, nec ideo impensas in eis factas repetere, vel ad alios transmittere. l. vsufructuarius. 51. ff. de vsufruct. & quemadm. quis vtat. nec incæpta perficere. l. vsufructuarius. 68. ff. eodem. tit.

42 Septimus casus est de melioramentis factis a possessore primogenituræ, vel maioratus; hæc transmittuntur ad hæredes eodem modo, prout melioramenta facta in bonis fideicommissarijs. Palat. Rub. in repet. rubric. de donat. int. vir. & vxor. §. 62. num. 14. 15. 16. quem refert, & sequitur Garf. de expens. & meliorat. cap. 16. num. 1. & allegant eadem iura: & tanquàm de re certa pertransit Molin. de primog. lib. 1. cap. 27.

43 Octauus est casus de melioramentis factis à colono, siue inquilino in bonis per eum cõductis; hi enim melioramenta necessariò, vel vtiliter facta repetunt, & ad hæredes transmittunt. l. dominus. §. in conducto. l. colonus. ff. locat. Menoch. de recuper. possess. remed. 15. num. 550. & seqq. Redoan. de reb. eccles. non alien. quæst. 72. cap. 4. vbi de materia; quòd procedit etiam si ob pensionem non solutam eiecti essent ante finitam conductionem. d. l. colonus. ff. locat.

SVMMARIVM.

1 *Possessionis commoda quæ sint.*

2 *Possessio ad hæredes non transit sine noua apprahensione: neque in hæredes suos. 4. neque pro sua legitima. 5.*

3 *Possessio amittitur solo animo.*

6 *Iuris præsentandi quasi possessio non transit in hæredem sine actu facti; & idem est in alijs incorporalibus.*

7 *Cessio in incorporalibus transmittit quasi possessionem in cessionarium absque corporali apprahensione, vel traditione.*

8 *Pensionem exigendi quasi possessio non transit in translatarium eiusdem pensionis, nisi transferens fuisset in possessione per annos triginta.*

9 *Possessio non transit in hæredes etiam si hæres est Ecclesia.*

10 *Possessio non transit in legatarium sine noua apprahensione.*

11 *Fideicommissorum possessio non transit in fideicommissarium absque apprahensione.*

12 *Dominium sine traditione non transit: Fallit in casibus recitatis. num. 14.*

13 *Possessio non transit sine actuali apprahensione etiam in casibus in quibus dominium trãsit sine traditione.*

15 *Fideicommissarius vniuersalis dicitur hæres.*

16 *Feudaltum bonorum possessio ad hæredes siue sui siue extranei sint sine noua apprahensiõne non transit.*

17 *Possessionis apprahensio requiritur in omnibus bonis, nec sufficit si apprahendatur in vna tantùm re, vel in parte hæreditatis: Fallit cùm fundus diuisus est in plures partes ex causa vbertoris, vel commodioris culturæ. 18. Fallit in vniuersitate rei. 19. Fallit in incorporalibus. 20. Fallit in bonis Ecclesiæ, seu alterius dignitatis. 25.*

21 *Possessione acquisita quoad vnum actum censetur acquisita quoad omnia: Subde-*

claratur num. 22. & seqq.

26 *Possessionis triennalis exceptio non transit in successorem.*

27 *Vsucapio, & præscriptio incepta cum defuncto complectur ab hærede sine noua apprehensione possessionis, & pariter completur ab hæreditate iacente. 28.*

29 *Colonus, si defuncto domino retineat possessionem nomine hæredis, operatur transmissionem possessionis in eum sine alia apprehensione, requiritur tamen eius mandatum, seu ratificatio saltem tacita. 30. & idem quod de colono, dicitur de commodatario, & depositario. 31.*

32 *Ex actu necessario non inducitur tacitus consensus.*

33 *Possessio bonorum monasteria ingredientium transit in ipsa monasteria sine apprehensione: idem de bonis arrogati. 34. idem de bonis societatis. 35.*

36 *Hæredes possunt apprehendere possessionem propria autoritate, si non est occupata ab alijs.*

37 *Possessio exigendi pensiones, decimas, & alias præstationes ab antecessore suffragatur etiã quoad successores.*

38 *Ius metimur à possessore non à persona rei.*

39 *Possessio bonorum defuncti transit ad hæredes sine noua apprehensione, extante statuto siue consuetudine de continuanda possessione in hæredes.*

CASVS XXXVIIII.

Possessio an transeat ad hæredes sine noua apprehensione.

1 Ossessionis commoda in iure plura esse noscuntur, possessor enim dicitur reus, qui absoluitur actore non probante. l. 2. C. de probat. l. est & decretũ. ff. de iure fisc. quod procedit etiam si idem reus, & possessor nihil præstiterit, nec probauerit l. qui accusare. C. de edend. c. vnic. §. cum enim. vt ecclesiast. benefic. sine diminut. conf. c. fin. §. sanè. de iureiur. nam ipse vincit ex non iure actoris. l. fin. C. de rei vẽdicat. l. vti frui. ff. si vsufruct. pet. §. commodum. instit. de interdict. & etiam procedit in beneficialibus, si enim constat de nõ iure actoris, reus non est à possessione beneficij amouẽdus etiam si & ipse bono iure careat, cùm melius sit conseruare possessorẽ iniustum, quàm iniustum admittere de nouo Felin. in c. olim. num. 10. vers. limita tertio. de rescript. Rota decis. 4. de re iudic. in nou. & decis. 4. de reiudic. in antiq. Menoch. de retin. poss. remed. 3. num. 602. vers. in beneficialibus, & nu. 694. Gigas cons. 5. num. 14. & 17. Franc. Marc. decis. 1148. num. 8. part. 1. & cùm obscura sunt iura partium, ad fauorem possessoris iudicandum est c. ex literis. de probat. c. inter dilectos. in fin. de fid. instrum. d. §. commodum. instit. de interdict. c. cum sunt. de reg. iur. in 6. ideo cùm agitur de probando dominio, ille obtinet in pari præsũptione qui possidet. Bal. in l. cum res. C. de probat. & marito ac vxore simul morientibus in eadem naui, licet ignoretur quis primò mortuus fuerit, tamen iudicabitur in fauorem possidentis res hæreditarias. Salicet. in l. si inter virum. ff. de reb. dub. & si duo reperiuntur testamenta eiusdem testatoris eadẽ die confecta, & ignoratur quodnam ex eis posterius fuerit, præfertur ille qui est in possessione. Bart. in l. 1. §. 1. num. 1. ff. de bon. poss. sec. tab. & si vnum ac idem beneficium eadem die duobus conferatur, is præfertur, qui possidet. c. si à sede. de præbend. in 6. & idem est de alia simili concessione. Bald. in c. capitulum. num. 2. de rescript. & quando dubium est, an bona Clericorum sint acquisita ex bonis Ecclesiæ, vel alijs bonis proprijs, similiter iudicandum est ad fauorem possessoris. glos. in c. nulli. 12. q. 5. Menoch. de arbitr. cas. 195. num. 10. & ex possessione præsumitur dominium, quando de eo quæritur incidẽter glos. in l. pen. in verb. amoueri. in fin. & ibi Bart. nu. 4. ff. de condit. instit. Bart. in l. apud Trebatium. §. neque. num. 3. ff. de aqua pluu. arcen. & possessorium tenet præcedentiam, quia prius de possessione, quàm de proprietate agendum est l. ordinarij. C. de rei vendic. l. incerti. C. de interdict. Gozadin. cons. 10. num. 15. cum allegatis. Et ex duobus causam ab eodem autore habentibus, ille præfertur, qui prius possessionem habuit etiam altero existente priore in titulo, l. quoties. C. de rei vendicat. l. siue autem. §. si duobus. ff. de public. in rem action. & de isto commodo plenè tradunt Doctores in d. l. quoties. Et possessio rerum immobilium tollit suspicionẽ fugæ, & releuat ab onere satisdandi de iudicio sisti. l. sciendum. ff. qui satisd. cogant. & triennalis possessor beneficij amplius molestari nequit. reg. canc. 36. & qui pignus possidet præfertur in iure offerẽdi. l. Paulus. §. qui pignoris. ff. quib. mod. pign. vel hypot. soluit. Et possessio causat acquisitionem dominij mediante vsucapione, vel præscriptione.

c. fine

& sine possessione. de reg. iur. in 6. gloss. in authentica. nisi tricennale. C. de bon. mater. & possessor bonæ fidei facit fructus suos secundùm distinctionem Bart. in l. ex diuerso. num. 6. & 7. ff. de rei vendicat. de quo latè per Fachineum controuers. iur. lib. 1. conclus. 56. 57. 58. & 59. & ex separata possessione præsumitur diuisio inter fratres, si possessio est decennalis, & vterque aliquid possederit. gloss. 1. in l. pen. C. comm. diuid. Balb. de præscript. part. 3. princ. quæst. 10. num. 39. & 40. Menoch. cons. 87. num. 77. Aliquos etiam effectus possessionis recitat Bald. in c. 1. num. 5. de content. int. domin. & fidel. & multa eius commoda congerit Tiraq. de iure primogen. quæst. 17. opin. 11. Mascard. de probat. conclus. 1260. & Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 69. Et generale est, quod melior est conditio possidentis. c. si à sede. de præbend. in 6. c. in pari. de reg. iur. eod. lib. Port. cons. 29. nu. 15. & cons. 125. nu. 44. Roland. cons. 2. num. 5. lib. 3. & quod qui possidet plus iuris habet, quam ipse, qui non possidet. l. 2. ff. vti possidet.

2 Iccirco, quando possessio ad hæredes transeat videndum est, & constituo casum negatiuum, nempe possessionem siue mobilium, siue stabilium ad hæredes sine noua appræhensione non transire. l. cū hæredes. in princ. & l. qui vniuersas. §. quod per colonum. ff. de acquir. poss. l. 1. §. scæuola. ff. si quis testam. liber esse. l. fin. C. de edict. diu. adrian. tollen. Gaill. practic. obseruat. lib. 2. obseruat. 129. num. 7. vbi ità in Camera imperiali sæpius iudicatū esse testatur. Tiraq. in tract. le mort saisit. 3. declarat. præfat. num. 3. qui allegat alios, ratio est quia possessio amittitur solo animo l. 3. §. in amittenda. vbi Ias. num. 1. ff. de acquir. possess. idem Tiraq. de retract. consang. §. 26. gloss. 2. num. 13. Surd. cons. 160. nu. 31. vol. 2. sed per mortem animus expirat l. 4. ff. locat. & c. si gratiosè. de rescript. in 6. ideò cùm possessio remaneat extincta per mortem possidentis ob id non potest ad hæredes transire, & sic opus est noua eius appræhensione per ipsos hæredes, quæ acquiri non potest absque corpore, & animo simul d. l. 3. in princ. l. quemadmodum. ff. de acquir. possess.

4 Ampliatur primò casus, vt possessio defuncti non transeat, nequè in hæredes suos, sic enim tenet gloss. in l. cum miles. in verb. quasi coniunctim, & ibi Bart. Bald. & Alberic. ff. ex quib. caus. maior. idem Bart. in d. l. cum hæredes, & ibi Alex. num. 10. & alij. ff. de acquir. possess. & in l. in suis. ff. de liber. & posthum. Bald. in l. fin. num. 2. C. de edict. diui adrian. tollen. per l. si homo. ff. de vsucapion. Afflict. decis. 167. num. 3. Natta cons. 237. num. 1. & cons. 439. nu. 5. Tiraq. in tract. le mort. saisit. declarat. 3. pfat. nu. 6. & seqq. vbi plures alios Doctores adducit, & communem conclusionem esse dicunt Alex. cons. 37. num. 5. vers. & sic videmur. vol. 1. & in l. in suis. num. 8. ff. de liber. & posthum. & Gaill. pract. obseruat. lib. 2. obseruat. 129. num. 2. Roland. cons. 46. nu. 28. lib. 2. Menoch. de adipiscend. remed. 4. num. 82. Crass. in §. transmissio. quæst. 3. nu. 1. licet ipse contrarium teneat, & Gutierrez in repet. §. sui. instit. de hæred. qualit. & differ. num. 66. & Rota penes Cocin. decis. 464. nu. 3. nam ratio casus, quod per mortem extinguitur possessio, ità militat in hærede suo, sicut in extraneo. Roland. d. cons. 46. num. 3. lib. 2.

5 Et ampliatur procedere, quia in eum nec transit possessio suæ legitimæ, nec pro ea competit aliquod remedium possessorium. Bart. in l. 2. num. 4. C. quand. & quib. quart. pars lib. 10. Alex. cons. 134. num. 1. 2. 3. lib. 4. Tiraq. in tract. le mort saisit. declarat. 3. præfat. num. 10. & refert Gulielm. de benedict. in repet. cap. Raynutius. in verb. mortuo itaquè testatore. 2. nu. 74. vers. ex quibus etiam. Picus in l. in quartam. num. 159. ff. ad leg. aquil. & ratio est propter incertitudinem, non solùm ratione quotæ fundi, attento quod legitima debetur deducto prius ære alieno. l. Papinianus. §. quarta autem. ff. de inoff. testam. sicquè ære ipso alieno non liquidato non potest esse certum quota pars fundi debeatur, sed etiam ratione incertitudinis loci, quia legitima est portio pro indiuiso, quę appellatur incerta ratione loci. l. Mæuius. §. duobus. ff. de leg. 2. possessionem autem incertæ partis ratione loci, & quotæ quis adipisci non potest. l. 3. §. incertā vbi gloss. Bart. Paul. de Castr. Alex. Ias. & alij & l. locus. ff. de acquir. possess. Surd. qui alios allegat cons. 168. num. 48. & cons. 225. num. 12. vol. 2.

6 Ampliatur secundò casus, vt procedat & locum habeat etiam in incorporalibus, quia in his quoquè non transit quasi possessio in hæredem sine actu facti, itaut licet defunctus esset in quasi possessione præsentandi, tamen illa possessio non transit in hæredem sine noua appręhensione, hoc est sine noua præsentatione Rocch. de Curt. de iurepatr. in verb. ius. num. 10. vers. limita tamen hanc conclusionē, post Calder. cons. 12. de iurepatronat. & reprobata opinione Lambert. de iurepatronat. lib. 2. part. 1. art. 22. 3. quæst. princ. contrariū dicen-

dicentis, cum quo etiam tenet Mantua conf. 38. num. 21. lib. 1. Peregr. conf. 35. num. 3. & 8. lib. 1. Marta conf. 58. & ante eos voluit Bald. in l. fin. nu. 48. C. de edict. diu. adr. toll. ità decisum est in Rot. Rom. vt per Verall. decis. 135. & decis. 420. part. 2. & Achill. decis. 5. de caus. possess. & propriet. vbi etiam ad omnia fundamenta Lambert. respondetur; idem quoquè decisum est apud Mantic. decis. 88. num. 5. Ludouis. decis. 222. num. 6. & decis. 417. nu. 7. Coccin. d. decis. 464. & alibi sæpe prout testatur addentes ad d. decis. 222. nu. 12. quod procedit etiam stante statuto loci de continuãda possessione in heredes quia illud non habet locum in quasi possessione præsentandi. Rota decis. 260. nu. 4. part. 2. in recent. Coccin. d. decis. 464. nu. 4. Ludouis. d. decis. 417. num. 8. & quod dicitur de hærede, idem est de successore, nàm quasi possessio præsentandi, siue conferendi similiter non transit in successorem sine actu facti, vt post Fab. Accoramb. decis. 63. lib. 2. tenuit Gabriel. consil. 185. num. 17. vol. 2.

Declaratur tamen ampliatio, vt non procedat quando successor appræhendit possessionem Ecclesiæ, dignitatis, Castri, vel villæ cuius ratione competit ius præsentandi, tunc enim secuta appræhensione possessionis eiusdem Ecclesiæ, dignitatis, castri, vel villæ, transit in eum etiam quasi possessio iuris præsentandi, adeout in eadem possessione tanquam successor manutenendus est. ità decidit Rota decis. 1. de iure patronat. in nouis. quam approbat quoquè idem Achill. d. decis. 5. num. 8. de caus. possess. & propriet. dum respondendo eidem Rotæ decisioni admittit esse verũ in illo casu quia ibi aderat castrum & sic persona ficta p quam possessio conseruabatur, & idem pariter tradit Ludouis. d. decis. 222. nu. 9. & ratio est quia possessio bonorum ecclesię, dignitatis, castri, villæ vel similium non vacat morte possessoris, cùm isti nunquàm moriantur c. si gratiosè. de rescript. in 6. c. liberti. 2. 12. q. 2. ob id videntur hoc ius præsentandi semper tenuisse & possedisse ita quòd apprænsa possessione eiusdem Ecclesiæ, dignitatis, castri, vel villæ, censetur etiam apprænsa quoad ius præsentandi & sic exerceri possunt remedia possessoria, Innoc. in c. cum super. num. 4. & Abb. num. 21. de caus. possess. & propriet. Felin. in c. constitutus num. 19. de rescript. Rota decis. 1. de restit. spoliat. in nouis. & decis. 435. nu. 3. part. 2. in recent. Coccin. decis. 86. quod secus est in hærede, nàm hæreditas non possidet, nec in ea conseruatur possessio l. 1. §. scæuola. ff. si quis testam. lib. esse ius. sed requiritur quòd idem hæres possessionem bonorum hæreditatis appræhendat. d. l. 1. §. scæuola. l. cum hæredes. ff. de acquir. possess. eamquè appræhendat in omnibus bonis, quia non sufficit si appræhenderet possessionem in aliqua re singulari vel in parte hæreditatis glos. in l. 3. in verb. quamlibet. ff. de acquir. possess. vbi Bart. num. 4. Alex. nu. 21. & Ias. num. 30. & seq.

7 Declaratur insuper ampliatio locum non habere in cessione inter viuos, quia cessio in incorporalibus transmittit quasi possessionem in cessionarium absque alia corporali apprænsione vel traditione, & ratio ea est, quia cessio ipsa in incorporalibus est loco traditionis, & id quod operatur traditio in corporalibus operatur cessio in incorporalibus. glos. in l. ad eum. in verb. portionibus. & ibi Bart. ff. de donat. glos. vlt. in l. vlt. & ibi Ang. num. 3. C. quando fisc. vel priuat. idem Bart. in l. is cui. §. vlt. in fin. ff. vt in possess. legat. & in l. 1. num. 8. C. de act. & oblig. Bald. in c. 1. num. 4. de consuet. recti feud. & in l. ex legato. nu. 2. C. de legat. Natta consil. 398. num. 24. Dec. cons. 446. num. 5. Ias. in l. si sic. §. vlt. num. 8. ff. de leg. 1. Menoch. de retinend. remed. 3. nu. 260. & seqq.

8 Ampliatur tertiò casus, vt procedat quoquè in translatario pensionis, quamuis enim sit translata pensio, tamen non censetur trãslata quasi possessio exigendi, quam habebat is qui possessionem transtulit. Cassad. decis. 10. de rescript. Gig. de pension. quæst. 85. nu. 9. Vestr. in sua prax. lib. 3. cap. vlt. num. 2. Et ità pluries ab eadem Rot. Rom. decisum est. Garz. de benefic. part. 1. cap. 5. num. 469. & seqq. quod adeò verum est, vt si etiam idem translatarius gratiosè subrogatus esset in possessionem transferentis, adhuc per hanc gratiosam subrogationem nõ censeretur in eum translata quasi possessio exigendi, nec ideò competeret ei manutentio vel remedium retinendæ; sed solùm censeretur translata in eũ facultas ingrediendi possessionem, & sibi cõpeteret interdictum adipiscendæ. Mohedan. decis. 21. de restit. spoliat. Sarnen. super reg. de trienn. quæst. 14. vers. nec obstat quod sit subrogatus etiam quoad possessionem. Lancellot. de attent. part. 2. cap. 4. in præfat. num. 407. Gonzalez. super reg. 8. canc. §. 3. proæm. num. 93. & seqq. Garz. de benefic. part. 6. cap. 4. num. 2. & 3. Declaratur hæc ampliatio, vt locum non habeat quando tranferens fuit in possessione per triginta annos, quia tali casu

pensio

pensio præsumitur iustificata, & sic possessio transferentis transit in translatarium, sic decisum fuit in vna causa Brixien. & dictum in alia Neritonen. & refert idem Garz. d. part. 1. cap. 5. num. 471. 472.

9 Ampliatur quartò casus, vt procedat etiam si hæres est Ecclesia, nam adhuc possessio in eam non transit, sed appræhensione opus est. glos. in l. vlt. in verb. in rem. & ibi Bald. nu. 8. C. de sacros. Eccles. Alex. in l. cum hæredes. num. 2. ff. de acquir. possess. Bertach. de Episc. lib. 3. part. 1. quæst. 56. vers. item verum. Bero. cons. 11. nu. 7. vol. 1.

10 Ampliatur quintò locum habere etiam in legatario, quia pariter possessio in eum non transit absque appræhensione. l. 1. C. quor. legat. l. 1. §. rediguntur. ff. eod. tit. l. non est dubium. C. de legat. glos. in l. si fratres. §. idem respondit. il 2. in verb. dominium. ff. pro Soc. Bal. in l. pen. §. fin. nu. 10. C. ad Trebell. Alex. in d. l. cum hæredes. nu. 2. ff. de acquir. possess.

11 Ampliatur sextò, vt idem sit in fideicommissario, is enim possessionem pariter capere tenetur de manu hæredis. glos. in l. 1. §. de illo. in verb. actiones. & ibi Doctores. ff. ad Trebell. & not. in l. 1. ff. quor. legat. & in d. l. pen. §. fin. & ibi Bald. C. ad Trebell. Natta cons. 653. num. 8. Peregrin. de fideicommiss. art. 47. num. 7. cum enim legata, & fideicommissa exæquata sint. l. 1. ff. de leg. 1. l. 2. C. commun. de legat. §. sed non vsquè. instit. de legat. ideo sicut possessio non transit in legatarium, ità neque in fideicommissarium; sic etiã tàm legatarius, quam fideicommissarius tenentur capere legata, & fideicommissa de manu hæredis. l. facta. in princ. ff. ad trebell. §. restituta. instit. de fideicomm. hæredit. quod procedit non solùm in fideicommissario particulari, sed etiam in fideicommissario vniuersali Ripa in l. 1. nu. 5. ff. quor. legat. Dec. cons. 243. num. 3. Menoch. de adipiscend. remed. 2. num. 21. & seqq. Peregr. de fideicomm. d. art. 47. num. 7.

12 Ampliatur septimò casus principalis, vt procedat nedum in casibus, in quibus dominium non transit absquè traditione, quod est regulariter verum in omni contractu, nam regulariter dominium sine traditione non transit. l. traditionibus. C. de pact. l. qui tibi. C. de hæred. vel action. vend. l. si ager. ff. de rei vendic. l. pen. C. eod. l. quintus. ff. de action. empt. l. qui prædium. C. de distract. pignor. l. si ex stipulatione. ff. de acquir. poss.

13 Sed etiam procedit, & locum habet casus principalis in his casibus specialibus, in quibus dominium transit ipso iure absque traditione, quia adhuc licet transeat dominium, tamen nunquam transit possessio sine actuali appræhensione. glos. in l. si fratres. §. idem respondit. il 2. in verb. dominium. ff. pro socio. glos. in l. fin. in verb. in rem. & ibi Ias. nu. 25. C. de sacrosanct. Eccles. Bart. in l. commissa. num. 1. per illum tex. & ibi Ang. ff. de publican. & vectig. Bald. in l. in suis. ff. de liber. & posthum. Ias. cons. 148. num. 8. lib. 4. & in §. sed istæ quidem. num. 75. instit. de action. Tiraq. qui alios congerit in repet. l. si vnquàm. in verb. reuertatur. num. 389. C. de reuoc. donat. & in tract. le mort saisit. 4. declarat. 1. part. nu. 3. Bertach. de Episc. lib. 3. part. 1. nu. 104. & est communis opinio. Ant. Gomez. 3. tom. cap. 2. num. 3.

14 Casus autem speciales, in quibus dominiũ transit sine traditione, vel possessione sunt isti, in Ecclesias namque, monasteria, hospitalia, & ciuitates speciali eorum fauore transit dominium absquè appræhensione. l. fin. §. in his. & ibi glos. in verb. in rem. C. de sacros. Eccles. glos. in l. pen. in verb. non potest. C. de rei vendic. glos. vlt. in l. si ager. ff. eod. & glos. vlt. in fin. in c. 2. de consuet. in pauperes. Bald. in l. siue autem. §. si duobus, & ibi Ang. nu. 1. in fin. Ias. in l. fin. num. 32. C. de sacros. Eccles. ratio est quia pauperes gaudent eodem priuilegio, quo gaudet Ecclesia ex deductis per Tiraq. de priuileg. piæ caus. in præfat. vers. item relicta pauperibus. In filios suos propter potentiam suitatis pariter transit dominium sine traditione. l. in suis. ff. de liber. & posth. §. sui. instit. de hæred. qual. & differ. in hæredem: d. l. si ager. in fin. ff. de rei vendic. quia in hæredes adita hæreditate transeunt omnia iura possessione excepta. l. cum hæredes. ff. de acquir. possess. in bonorum possessorem ad similitudinem hæredis. l. 1. ff. de bonor. possess. in fideicommissarium vniuersalem facta restitutione verbali. l. facta in princ. vbi glos. in verb. possessionem. ff. ad trebell. §. restituta. instit. eod. quia restitutio hæreditatis verbalis, aut legalis eosdem operatur effectus in persona fideicommissarij vniuersalis, quos operatur aditio hæreditatis in persona hæredis. l. seruo. in princ. l. si hæres. ff. ad trebell. glos. 2. in l. 1. ff. de fideicom. hæred. petit. Paul. de Castr. cons. 152. num. 2. lib. 2. fidei-
15 commissarius enim vniuersalis heres esse dicitur. l. si filiusfamilias. §. si filio. ff. quod cum eo. glos. in l. quamuis. ff. de iudic. in legatariũ. l. a Titio. ff. de furt. l. si partem. l. si per fundũ. ff. quemad. seruit. amitt. quia legata acquirũtur

tur etiam ignoranti.l.cum pater. §. Surdo. ff. de leg.2.l.filiusfamilias.§.Marcellus.ff.de testament. quod procedit etiam in re tacitè legata, vt per Bart.Bald.Ang.Flor. Paul.de Castr. Alex. Ias. Dec. & Bertach. quos allegat Crauet. de antiquit. temp. verb. ampliatur. num.35. fol.26. excepta re penes eundem legatarium existente.idem Crauet. loc.cit. nu. 36.in pacto legis commissoriæ dominium pariter sine traditione transfertur, quia in casu dicti pacti, res videtur inempta. l. commissoriæ . C. de pact.int. empt. & vendit. Et idem eadem ratione dicitur in pacto addictionis in diem.l.si quis hac lege.& ibi glos.in verb.vti. ff.de rei vendic.l.si ex duobus. §. sed & Marcellus.ff.de in diem adiect. in donatorem qui donationem fecit, vt sibi præstentur alimenta, quia nisi ea præstentur retransit dominiũ absque traditione.l.1.vbi glos. vlt. C. de donat.quæ sub mod.

16 Ampliatur octauò casus principalis, vt locum habeat etiam in feudo, quia neque in feudalibus possessio defuncti transmittitur in hæredem absque appræhensione, vt pro constanti tenet Rosentall.de feud.cap.7.conclus. 17. num.3.vbi colligit omnes alios Doctores concordantes, & ampliationem istam communẽ, ac iudicijs approbatam esse dicit; quod ampliatur procedere etiam in filio suo, quia pariter possessio in feudis non transit in eum, sed opus est appræhensione possessionis. Tiraq.in tract.le mort saisit.declar.4.præfat.nu.4.

17 Ampliatur nonò casus, quia non sufficit appræhensio possessionis vnius tantùm rei, vel partis ipsius hæreditatis, sed requiritur appræhensio omnium bonorum, ita quod res quarũ possessio capta non est, non censentur possideri glos.in l.3.in verb.quamlibet.ff. de acquir. possess.quam sequitur ibi Bart.nu.4. & Alex. num.21.qui dicit quod ea communiter approbatur; & Ias.num. 30.31. Crauet. cons. 258. num.16.Paris.cons.37.num.17.lib. 3. Gaill. pract.obseruat.lib.2.obseruat.129.nu.6. Mising.obseruat.39.num.2.3.cent.3.per tex. in l.1.§.veteres.& l.prædia.ff.de acquir.possess. vbi appræhensa possessione vnius serui, non intelligitur appræhensa possessio aliorum quamuis vno titulo debitorum; nec obstat.l. restituta.in princ.ff.ad Trebell.vbi restituta videtur hæreditas, si hæres passus est fideicommissarium possidere aliquas res de hæreditate, quia illa lex procedit in acquisitione iuris hæreditatis, non in acquisitione possessionis. Bart. in d.l.3.num.5.Ias num.31.in fin.Alex.nu. 21. 22.ff.de acquir.possess.Dyn.in c.1. quæst. 4. de reg.iur.in 6.Andr.de Isern.in c. 1.num.94. in tit. quid sit inuest. ob id non datur hæredi interdictum retinendæ pro re cuius possessionem non est adeptus. Natta cons.429. lib. 2. Menoch.de retinend.possess. remed. 3. num. 281.Gaill.obseruat.129.nu.8.lib.2.

18 Declaratur primò hæc nona ampliatio, quia si fundus diuisus est in plures partes ex causa vberioris, seu commodioris culturæ, tũc sufficit appræhensio vnius partis dicti fundi eo animo, vt acquiratur possessio omnium partium ipsius fundi: sic Ang.in l.licet.num.5.C. de acquir.possess. & illum sequitur Alex. in l. 3.num.21.in fin.ff.eod.ad hoc allegat glos.in l.iubemus nulli.in princ. in vers. videtur. C. de sacros.Eccles.l.Caius.§.1. ff. de leg. 2. vbi dicitur per huiusmodi diuisionem non censeri plures esse fundos.

19 Declaratur secundò non procedere hanc ampliationem in vniuersitate rei, putà in vna re sub se plures continente, vt in castro, quia capta possessione partis ipsius castri, censetur capta possessio omnium ædificiorum; sic determinauit Iac.Butr.per d.l.Caius.§.1.ff.de leg. 2.l.prediis.l.patronus.ff.de leg.3.l.Titia cum testamento.§.1.ff. de leg. 2. & illum refert ac sequitur Bart.in d.l.3.num.5.Alex. num.22. vers.iuxta prædicta.Ias.num.32.33.ff. de acquir.possess.Gaill.d.obseruat.129.nu. 7. lib. 2.Crauet.cons.54.num.14.& facit tex.in d.l. 3.in princ.ibi: omnes glebas eius circumambulet.

20 Declaratur tertiò ampliatio, vt locum quidem sibi vendicet in corporalibus: secus autem in incorporalibus, puta in iurisdictione, nam per vnum actum iurisdictionis volente venditore factum acquiritur quasi possessio totius iurisdictionis. Bart. in d.l.3. sub numer. 5. in fine & ibi Alex.num.22.& Ias.numer. 34. ff. de acquir. possess. per tex. in l. si stillicidij. §. fin. ff. quemad. seruit. amitt. sequitur Menoch. cons.36. numer.32. Namque

21 magis attendenda est causa vniuersalis per quam peruenitur ad actum quàm ipsius actus exercitium. Bald. in l. 1. num. 25. vers.tu dic.C.de emancipat.liber.Felin. in c. auditis.nu. 19. propè finẽ.vers.& dicit Bald. de præscript. Socin. cons.111. num.4. lib. 1. Crauet.cons.55.num. 1. in princ. Rot. decis. 189.nu.12.part.2.diuers. Oldrad. cons.172. num. 24. & plura exempla quibus acquisita possessione vnius actus cẽsetur propter vniuersalitatem causæ acquisita quoad omnia cumulant addent. in annot. ad decis. Ludouis. 557.num.6.& seqq.

22 Sub-

22 Subdeclaratur primò hæc tertia declaratio, nã licet per adeptionẽ possessionis vnius actus censeatur propter vniuersalitatem causæ acquisita quasi possessio quoad omnia, tamen conclusio non procedit alio existente in possessione per tex. in l. quod meo. §. fin. ff. de acquir. possess. vbi dicitur quod ingressus in vnam partem fundi non acquirit possessionẽ alterius partis eiusdem fundi alio existẽte in possessione, & in specie quod exercitiũ vnius actus non extendatur ad alium actũ in incorporalibus alio existente in possessione, tradit Abb. in c. 1. nu. 3. de relig. domib. Alex. cons. 68. nu. 19. lib. 2. Dec. cons. 71. nu. 2. Crauet. cons. 258. num. 16.

23 Subdeclaratur secundò, vt non procedat declaratio, quãdo resistit ius commune. Put. decis. 310. num. 1. lib. 2. addent. in annot. ad decis. Ludouis. 557. num. 12.

24 Subdeclaratur tertiò declaratio ista, vt tũc procedat, & vera sit quando sumus in dubio, secus si appareret quod venditor vel soluens, vel alter qui poterat possessionem tradere & transferre, voluit consentire seu debitũ agnoscere respectu certi actus, vel certæ partis tantùm, tunc enim censeretur acquisita quasi possessio limitatè pro illo actu, vel pro illa parte tantùm, non autem quoad alia. ita declarauit Rota decis. 547. num. 8. part. 1. in recent.

25 Declaratur quartò, vt non procedat hæc ampliatio in bonis Ecclesiæ, seu alterius dignitatis, capta namquè possessione Ecclesiæ, seu dignitatis, cẽsetur capta possessio omniũ bonorum & iurium ad dictam Ecclesiam, seu dignitatem pertinentium absque alia illorũ particulari appræhensione. Bart. in l. cum hæredes. & ibi Aret. num. 5. ff. de acquir. possess. idem Aret. in l. possideri. num. 8. ff. eod. Spec. in tit. de petit. & possess. §. 1. num. 37. Butr. in c. fin. nu. 19. de restit. spoliat. Couar. var. resolut. cap. 16. num. 13. lib. 3. Bertach. de Episc. lib. 3. part. 1. quæst. 56. Anchar. in reg. beneficium. ante num. 12. & in reg. sine possessione. num. 10. in fin. de reg. iur. in 6. Ioan. Fab. in §. retinendæ. num. 9. instit. de interdict. Tiraq. in tract. le mort saisit. 5. declarat. præfat. & ratio est quia Ecclesia quamuis sit vacans, dicitur nihilominus possidere. l. raptores. §. sin autẽ diaconissa. C. de Episc. & Cleric. ibi; & plenam possessionem earundem rerum; &. l. iubemus. in fin. la 2. C. de sacros. eccles. Innoc. in c. cum super. num. 3. & 4. de caus. possess. & propriet. Oldrad. cons. 172. nu. 16. Couar. var. resolut. d. cap. 16. nu. 13. lib. 3. Paris. cons. 24. num. 8. vol. 1. Surd. cons. 183. num. 37. & 38. lib. 2. addent. ad Rot. decis. 1. nu. 4. de restit. spoliat. in nou. Ecclesia enim, & dignitas nũquam moritur, de Ecclesia. c. libertati. il 2. 12. q. 2. de dignitate. c. si gratiosè. de rescript. in sexto.

26 Ampliatur decimò casus, vt procedat quoquè in triennali possessione beneficiorum; nã licet possessor triennalis non possit super beneficijs pacificè per spacium trium annorum absquè Simonia vel intrusione possessis amplius molestari, vt in reg. canc. 36. nihilominus si idem triennalis possessor decedat, vel beneficia resignet, non potest successor iuuari possessione ipsius præcessoris, nec vti exceptione dictæ regulæ Sarnen. super d. reg. canc. 36. quæst. 13. vers. quid tenendum. Sed tamen contrarium tenet Ripa respons. 3. part. 2. Verùm opinio Sarnens. recepta est in practica, & secundum eam practicari vidisse testatur Staphil. de vi & effic. claus. §. successiue num. 7. fol. 72.

Ampliatur vndecimò vt idem sit de rebus inuicem vnitis, quia possessio Ecclesiæ vel alterius rei vnitæ non transit in alteram Ecclesiam vel rem cui facta est vnio absquè appræhẽsione possessionis c. pastoralis. de priuileg. Petr. de Perus. in tract. vnion. c. 2. nu. 4.

27 Declaratur primò casus principalis non habere locum quoad effectum complendi vsucapionem, & præscriptionẽ quia si defunctus incepit vsucapere vel præscribere, hæres dicitur vsucapionem, ac præscriptionẽ sine alia appræhensione possessionis continuare. l. miles. ff. ex q. b. caus. maior. Bart. Paul. de Castr. & Alex. in l. cum hæredes. ff. de acquir. pos-

28 sess. sic etiam hæreditas iacens, quæ non dicitur possidere, l. 1. §. Scæuola. ff. si quis test. liber esse iuss. fuer. tamen complet præscriptionem inchoatam per defunctum sine noua possessione. l. nunquã. §. vacuam. l. ceptam. ff. de vsucapion. Balb. de præscript. 3. part. 6. part. nu. 12. Sapia. in l. fin. nu. 27. C. de edict. diu. adrian. toll. Roland. cons. 46. nu. 27. lib. 2. & ratio est quia per aditionem transeunt in hæredem omnia, quæ reperiuntur in hereditate. l. omnia. ff. de reg. iur. sed in hereditate datur qualis qualis possessio. l. gerit. ff. de acquir. hered. ideo quantũ ad præscribendum etiam in hæredem continuatur possessionis effectus; hãc rationem adducit Sapia in d. l. fin. nu. 29. C. de edict. diu. adrian. tollen. & illã sequitur Rolãd. d. cõs. 46. nu. 27. lib. 2. Tiraq. in tract. le mort saisit. 3. declarat. præfat. nu. 4.

29 Declaratur secundò casus principalis, vt locum non habeat, quãdo defunctus possidebat

bat animo suo,& corpore alieno,puta per colonum iuxta l.3.§.saltus.ff. de acquir.possess. quia si colonus defuncto domino retineat possessionem nomine hæredis,huiusmodi continuatio, & retentio coloni nomine hæredis operatur trāsmissionem eiusdem possessionis in ipsum heredem absque alia apprehensionē. Ang.in l.qui vniuersas.§.quod per colonum. nu.1.& ibi Alex.ff.de acquir.possess. Afflict. decis.167.num.5.& seqq. vbi refert ita fuisse votatū,& sententiatū;idemquè dicit fuisse cō clusū in decis.325.nu.3. sequitur Socin. cōs. 54.nu.11.vol.3.Tiraq.de iure cōstit. possess. par.2.ampliat.12.nu.5. Marant. in sua prax. part.4.dist.7.nu.3.Carocc.de locat. in tit. de success.quęst.7.num.6.Gutierrez in repet.§. sui.num.77.instit.de hæred.qualit.& differ.
30 Surd.cons.117.nu.8.vol.1. Animaduertendum tamen est quod ad hoc,vt colonus dicatur retinere, & continuare possessionē nomine heredis requiritur mandatum,seu ratificatio ipsius heredis.l.si communis seruus.§.fin. ff.de acquir.possess.l.si ego.ff.de negoc.gest. Ruin.cons.163.nu.2.& 3.vol.5. Alex.cons. 110.nu.2.lib.1,Gozadin.cons.42.nu.5. quod quidem mandatū,seu ratificatio sufficit quod tacitè resultet presertim autem ex solutione, & receptione affictus, & mercedis. Paul. de Castr.in d.§.quod per colonū.Bald.cōs.336. nu.6.vol.1.Roland.cons.46.nu.37.lib.2.& cons.6.num.41.eod. lib.2.& quod dicitur de
31 transmissione possessionis per colonum, idē quoque dicendum est de commodatario,& depositario Alex.in d.§.per colonum,& pariter de seruo ex causa peculiari Ang.& Alex.in d.§.per colonum.Tiraq. de iure constit.part. 2.ampliat.12.nu.5. Non obstat id quod dicit Imol.in d.§.quod per colonum, quem sequitur Natta cōs.538.nu.7.8.& 9. quod scilicet non requiritur,vt voluntas heredis precedat, vel sequatur, attento quod videtur in dubio cōsentire in eo,quod voluit defunctus; cuius personam representat, & obligatus est ad seruandam locationem factā per defunctū. l. viā
32 veritatis.C.locat.quia huiusmodi rationi respondetur, quod cum heres hanc locationem defuncti impugnare non possit,sed ei necessario stare teneatur,propterea non dicitur eidē locationi tacitè consentire.l.in omnibus.l.in delictis.ff.de noxalib.l.3.§.scio etiam.& ibi glos.in verb.restituendum & Bart.ff.de minorib.l.velle non videtur ff.de reg.iur.
33 Declaratur tertiò casus non habere locū in quibusdam casibus specialibus in quibus possessio transit ipso iure absque apprehensione, vt in ingredientibus monasterium, possessio enim bonorum monasteria ingredientiū transit ipso iure in ipsa monasteria glos.1. in c.si qua mulier.vers.sed nunquid.19.q.3.& alios allegat Tiraq.in d.tract.le mort saisit.6.declarat.prefat.nu.9.similiter possessio omniū bo-
34 norum illius qui arrogatur transit in arrogatorem ipso iure absque apprehēsione per tex.
35 in l.si adoptauero.ff.de precar.idem est in societate omnium bonorum, quia statim communicantur absque traditione.l.1.2.ff.pro socio. & idem de cessione facta à Principe, de qua dicam in cas.41.nu.12.
36 Declaratur quartò, quia licet non continuet possessio in heredes ipso iure absque apprehensione,tamen possunt eam apprehendere propria autoritate dummodo ab alijs non sit occupata.Bart.in l.fin.num.16.C.de edict. diu.adrian.tollen.& ibi Dec.nu.4. Gozadin. cons.21.nu.10. Neuizzan.cons.82.nu.29.idē Tiraq.d.tract.le mort saisit. declarat.8. prefat.
37 Declaratur quintò quia licet possessio nō transeat ad successores, tamen benè transit contra eos,posito enim quòd quis sit in quasi possessione exigendi pensionem, decimā, vel aliam præstationem ab aliquo antecessore censetur pariter esse in quasi possessione exigendi eandem pensionem,decimam,vel præstationem ab eius successore, quamuis ab eodem successore illas nūquam exegerit. Guid. Pap.decis.629.Put.decis.a 51.lib.3.Rota decis.962.nu.1.part.1.in recent.& decis.508. num.1.& decis.387.num.2.part.2.eod.in recent. Coccin. decis.31. num.5. Ludouis. decis.275.num.1.& ibi addent.nu.17. vbi aliæ decisiones cumulantur. Gigas de pension.
38 quæst.47.num.10.& eam rationem adducūt quia ius metimur à possessore quod non mutatur nec variatur ex variatione personarum, non autem metimur illud ex persona rei l.2. §.ex his.ff.de verb.oblig.l.1.§.is qui.ff.si pars hæred.petat. Aegid. decis.616.Rota Lucen.decis.47.num.5.
39 Declaratur sextò casus vt non procedat extante statuto, vel consuetudine de continuanda possessione defuncti in hæredes ipso iure absque corporali, & naturali apprehensione, vel traditione, quod quidem per statutum,vel consuetudinem introduci potest. Tiraq. in tract. le mort saisit. declarat.6. prefat. Gabriel.cōclus.9.de acq.possess.Gaill.pract. obseruat.lib.2.obseruat.129.nu.13.Mysing. cent.3.obseruat.39.num.4.Crass.in §.transmissio.quæst.3.vers.sed quæro.cum alijs pluribus quos ipsi recensent. Data autem existentia

tia istius statuti, vel consuetudinis, quando & quomodo procedat; hoc non est de materia nostra transmissionis, ideo vos remitto ad vberrimum Tiraq. in d. tract. le mort saisit. 2. part. vsque ad finem, & ad Gabriel. in d. conclus. 9. de acquir. possess.

SVMMARIVM.

1 *Remediũ leg. fin. C. de edict. diu. adrian. toll. vt hæredes immittantur in possessionem hæreditatis, & bonorum defuncti, ad hæredes eorum transmittitur. & num. seqq. etiamsi hi sint hæredes ab intestato hæredum scriptorum. 4.*

2 *Hæres hæredis dicitur hæres testatoris verè, & propriè.*

3 *Conditioni satisfit, si iussus dare hæredi, dat hæredi hæredis.*

5 *Remedium dictæ legis fin. non competit hæredibus hæredum nisi ex iure transmisso.*

6 *Remedium d. l. fin. transmittitur ab hæredibus scriptis, non ab hæredibus ab intestato.*

7 *Remedium d. l. fin. non transmittitur ad hæredem hæredis, quando primus hæres in vita sua adeptus fuisset possessionem, & deinde ab ea cecidisset.*

8 *Remedium d. l. fin. C. de edict. diu. adr. toll. nō transit in singularem successorem sine cessione iurium.*

9 *Remedium d. l. fin. transmitti potest in alios etiam per viam cessionis.*

10 *Interdictum, quorum bonorum, est remedium adipiscendæ, & ad hæredes hæredis trāsmittitur, etiam si sint hæredes ab intestato. 11.*

12 *Interdictum, quorum bonorum, transit quoque contra singulares successores: intellige si possident pro hærede, vel pro possessore, nō si alio titulo. 13. vel si dolo desierunt possidere. 15.*

14 *Possidens pro hærede, vel pro possessore non dicitur habere titulum.*

16 *Paria sūt possidere, vel dolo desiisse possidere.*

17 *Interdictum, quorum bonorum, non competit hæredi, qui possessionem semel apprehendit, & postea cecidit, consequenter ad hæredes illud non transmittit.*

18 *Interdictum, quorum bonorum, non competit hæredibus hæredis, nisi ex iure transmisso.*

19 *Interdictum, quorum bonorum, non transit ad singularem successorem.*

20 *Interdictum, quorum legatorum, est adipiscendæ, & ad hæredes hæredis, ac cæteros successores transmittitur.*

21 *Interdictum Saluianum, remedium adipiscendæ est, & ad hæredes hæredis transmittitur.*

22 *Interdictum Saluianum vtile transit ad singularem successorem, & creditorem; & transit quoque contra singulares successores.*

23 *Interdictum Saluianum non competit hæredibus hæredum, nisi ex iure transmisso.*

24 *Saluianum interdictum non competit hæredi, qui à possessione iam cœpta cecidit.*

25 *Pactum ingrediendi possessionem autoritate propria est remedium adipiscendæ, & ad hæredes transmittitur: intellige de pacto ingrediendi ciuili modo & debitore non resistente, vel resistente solo verbo sine iusta causa, non aliàs. 26. si tamen vltra pactum, addita est clausula constituti vel precarij creditor potest ingredi etiam per vim. 27.*

28 *Facultas ingrediendi possessionem competēs vigore priuilegij non transmittitur nisi eo modo quo transmittitur priuilegium.*

29 *Facultas ingrediendi possessionem autoritate propria transmittitur etiam ad singularem successorem per viam cessionis: dummodo cessio fiat limitate de ingrediendo ciuili modo non aliàs. 30. & cedatur etiam actio personalis, vel saltem sola hypotecaria. 32 si tamen facultas hæc competit ex priuilegio, nō potest cedi, nisi eo modo, quo cedi potest priuilegium. 31.*

33 *Facultas ingrediendi possessionem autoritate propria transmittitur quoque contra hæredes debitoris, siue sint eiusdem conditionis, siue diuersæ: intellige quoad bona testatoris, non quoad bona hæredis. 39.* *Item quod prius constare debet eum esse hæredem debitoris 40.*

34 *Priuilegium hæredis succedentis non attenditur.*

35 *Clericus succedens laico post litem contestatam coràm iudice sæculari, tenetur causam prosequi coràm eo.*

36 *Clericus venditor tenetur emptorem deffendere in foro ipsius emptoris.*

37 *Minor succedens alteri non vtitur iure suo: idem est de Ecclesia 38.*

41 *Facultas ingrediendi possessionem propria autoritate, an transeat contra singularem successorem, valdè controuersum est.*

42 *Pactum ingrediendi propria autoritate appositum ad executionem obligationis personalis in contractibus, non transmittitur contra singularem successorem: nisi prius rescissa ac reuocata alienatione in eum facta. 44.*

43 *Instrumenta guarantigiata, vel cum obli-*

gatione camerali, non possunt exequi contra singularem successorem obligati.

45 *Pactum, siue licentia ingrediendi autoritate propria appositum ad executionem obligationis personalis in vltimis voluntatibus, contra singularem successorem non transmittitur nec exerceri potest: nisi prius resciso, vel reuocato pacto siue licentia. 46. si tamen alienatio facta est dolosè, non indiget resciſſione 47.*

48 *Pactum, seu licentia ingrediendi possessionem autoritate propria appositum ad executionem iuris realis, non transit nec exerceri potest contra singularem successorem non habentem causam à debitore; sed si causam habet distinguitur.*

49 *Pactum de ingrediendo possessionem autoritate propria vnà cum clausula constituti, vel precarij transit indistinctè contra singularem successorem, & contra eum exerceri potest.*

CASVS XL.

Remedia possessorij adipiscendæ, an transmittantur.

POstquàm dictum est de transmissione possessionis, sequitur de transmissione in remedijs possessorijs, & primò de possessorio adipiscendæ.

1 Primus itaquè casus principalis in hoc possessorio adipiscendæ est de remedio legis fin. C. de edict. diui adrian. tollend. quod quidē remedium videretur dicendum ad hæredem hæredis non transmitti: dò exemplum, si quis decedens instituat aliquem hæredem, isquè hæres institutus antequàm immittatur in possessionem hæreditatis ex dicta lege fin. C. de edict. diui adrian. tollen. decedat alio hærede instituto videtur quod iste hæres ipsius hęredis non habeat remedium dictæ leg. fin. & sic remedium ipsius legis ad hæredem hæredis non transmittatur, stante quod d. l. fin. tribuit istud beneficium hæredibus scriptis, sed hæres hæredis non dicitur hæres scriptus. l. cum filio. l. qui liberis. §. hęc verba. ff. de vulg. & pup. sed tamen veritas est in contrarium quod imò hæredes remedium istud, vt immittantur in possessionem hæreditatis, & bonorū testatoris ex d. l. fin. C. de edict. diui adrian. tollend. ad eorum hæredes transmittūt, quia

2 istud beneficium dictæ l. fin. conceditur hæredi testatoris, & hæres hæredis dicitur hæres testatoris. l. fin. C. de hæred. instit. l. hæredis appellatio. ff. de verb. significat. l. qui per successionem. ff. de reg. iur. & dicitur hæres testatoris verè, ac propriè. glos. in l. hæredis appellatione. ff. de verb. signif. Bald. in d. l. fin. num. 41. C. de hæred. instit. Ias. in l. si quis filiumfamilias. §. vlt. num. 6. & seqq. ff. de acquir. hæred. & in l. filiusfamilias. §. diui. in 1. lect. nu. 110. 111. ff. de leg. 1. Paul. de Castr. cons. 45. in fin. lib. 2. Socin. cons. 257. incip. visis inuestituris. vers. ex quibus. lib. 2. Alciat. in d. l. hæredis appellatio. ff. de verb. significat. Dec. in

3 d. l. qui per successionem. nu. 4. Hinc est quod licet conditiones sint adimplendæ propriè, & verè ac in forma specifica. l. qui hæredi. ff. de condit. & demonstrat. tamen iussus dare hæredi, si dat hæredi hæredis, dicitur satisfacere conditioni. l. cum ita datur. §. vlt. ff. de condit. & demonstrat. & in specie quod istud remedium transmittatur ad hæredes hęredis tenet Bart. in d. l. fin. §. sin autem aliquis. num. 11. Bald. num. 38. vers. idem in hærede hæredis. Sapia num. 55. Zuchard. nu. 236. C. de edict. diui adrian. tollēd. idem Bald. in l. 3. vers. sed an mihi. ff. de petit. hæredit. & cons. 186. nu. 7. lib. 1. Spec. in tit. de testam. §. sequitur. nu. 39. Tiraq. in tract. le mort saisit. part. 2. declarat. 5. num. 17. 18. Ad contrarium respondet textus in l. sciendum. ff. de verb. signif. nempe quod appellatione hæredis regulariter continetur hæres hæredis, sed quod ab ipsa regula excipitur casus pupillaris substitutionis, de quo in d. l. cum filio. & in d. §. hæc verba, & ratio exceptionis est propter affectionem, & confidentiam substituti, quia dum pater substituit filio pupillariter, eo iudicio facit, vt filio pуideat de idoneo successore, ne aliquod periculum, vel insidiæ ei immineant. §. sic autem. instit. de pupill. substit. ideoque in tali casu non admittitur hæres hæredis, nam cùm sit incognitus & incertus, non potest testator de eo iudicium facere: & hanc solutionem sequitur Zuchard. in d. l. fin. num. 244. C. de edict. diui adrian. tollend. & Menoch. de adipiscend. remed. 4. nu. 239. & nu. 240.

4 Ampliatur casus iste, vt procedat etiam si hæredis scripti quis esset hæres ab intestato, quia id facit non ex persona sua propria, sed ex persona hæredis scripti. Sic ampliat Zuchard. in d. l. fin. num. 245. & sequitur Menoch. de adipiscend. remed. 4. nu. 242. 243.

5 Declaratur primò casus procedere, si idem hæres agat vti hæres ipsius hæredis, qui habebat ius ex successione testatoris, quasi sit hæres eiusdem testatoris per mediam personā, secus

secus si agat ex persona sua propria Spec. in d. tit. de testam. §. si quitur. num. 39. Tiraq. in tract. le mort saisit. part. 2. declarat. 5. num. 17. 18.

6 Declaratur secundò non procedere, quando primus hæres successit in hæreditate defuncti ab intestato, quia sicut non datur istud beneficium eidem hæredi ab intestato succedenti, vt firmant omnes relati à Menoch. de adipiscend. remed. 4. nu. 64. ea ratione, quia datur hæredi scripto qui testamentum ostendit, ita etiam non datur hæredi ipsius hæredis, cum ipse hęres transmittere non possit ad alios remedium de immittendo, quod ipse nõ habet. l. traditio. ff. de acquir. rer. domin. l. si liberam. C. quod cum eo: Et ampliatur declaratio ista, vt procedat etiam si idem secundus hęres esset hęres ex testamento eius qui fuit hęres ab intestato primi defuncti; nam adhuc non esset transmissum ad ipsum secundum hęredem remedium dictę leg. fin. vt immittatur in possessionem bonorum primi defuncti, qui intestatus decessit stante quod testamentum hęredis non potest dici testamentum illius primi defuncti intestati; & sic tenet Zuchard. in d. l. fin. num. 246. & Menoch. d. remed. 4. num. 244. & seqq.

7 Declaratur tertiò casus, vt ad hęredem hęredis non transmittatur remedium dictę leg. fin. quando primus hęres in vita sua adeptus fuisset possessionem, & deinde ab ea cecidisset, nam hoc remedium tali casu amplius non competeret eidem primo hęredi si viueret. §. sequens. vers. itaque. instit. de interdict. nec consequenter illud trãsmittere posset ad alios hęredes. Bald. in l. 3. vers. si semel missus. ff. de petit. hęredit. Alex. cons. 183. nu. 3. lib. 5. Zuchard. in d. l. fin. num. 246. vers. limita. & nu. 214. Menoch. de adipiscend. remed. 4. num. 248. ratio istius declarationis est, quia cum hęres semel adeptus est possessionem, illa bona nõ dicuntur ampliùs hęreditaria propriè, sed patrimonialia ipsius hęredis. glos. in l. hęres per seruum. ff. de acquir. hęred. & in l. 1. §. veteres. in verb. per vnum, & ibi latè Ias. nu. 14. ff. de acquir. possess. idem Ias. in l. sicut maiori num. 3. C. de repud. hęredit. & facit tex. in l. cum hęredes. in princ. ff. eodem. vbi dicitur, quod adita hęreditate, omnia iura ad hęredes transeunt; vnde cessat remedium ipsius legis fin.

8 Declaratur quartò quia non transit ad singularem successorem sine iurium cessione puta legatarium, donatarium vel alio singulari titulo successorem. Menoch. de adipiscend. remed. 4. num. 132. & seqq. Nam tex. in d. l. fin. C. de edict. diui Adrian. tollend. habet locum solummodo in hereditate, vel quota hęreditatis; & vbi non conueniunt verba, nõ conuenit neque dispositio. l. 4. §. toties. ff. de dam. infect.

9 Quęritur autem, an remedium dictę legis fin. alteri cedi possit, & cedi posse consuluit Bald. in cons. 186. num. 7. lib. 1. sequitur Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 3. num. 19. & Menoch. de adipiscend. remed. 4. nu. 249. & seqq. cum enim cedi possit facultas exequẽdi instrumenta etiam quoad capturam personę. Ioan. And. in addit. spec. tit. de cess. action. §. 1. in verb. de cessione. post princ. Bald. in l. per diuersas. num. 14. C. mandat. Paul. de Castr. in l. postulante. num. 6. ff. ad Trebell. Tiraq. de retract. lignag. d. §. 26. glos. 3. num. 24. Ergo idem dicendum est de facultate exequẽdi testamenta.

10 Secundus casus principalis est de interdicto quorum bonorum, quod pariter est remedium adipiscendę possessionis. l. 1. ff. quor. bonor. §. adipiscendę. instit. de interdict. & ad heredes heredis transmittitur per tex. in l. 1. §. hoc interdictum. ff. quor. legat. & per rationem, quia hęres hęredis dicitur verè, & propriè hęres testatoris, vt dixi num. 2.

11 Ampliatur primò, quia transit etiam ad hęredes ab intestato. l. 2. C. quorũ bonor. Dec. cons. 424. num. 10. Berous cons. 67. num. 76. lib. 1. Roland. cons. 1. num. 8. lib. 1.

12 Ampliatur secundò, quia transit etiam contra successores singulares. §. adipiscendę, & ibi glos. in verb. quod ex ijs. instit. de interdict. glos. vlt. in l. 1. ff. quor. bonor. & glos. in l. 2. in verb. possident. C. eodem. iuncta. l. regulariter. & l. licet minimam. ff. de petit. hęred.

13 Declaratur ampliatio hęc secunda vt tunc demum procedat, quando singulares possessores possident pro hęrede, vel pro possessore: aliàs enim si alio titulo possiderent, non competeret contra eos hoc interdictum quorum bonorum, neque directũ. l. 1. ff. quor. bonor. l. 2. C. eodem. §. adipiscẽdę. instit. de interdict. neque vtile. Bart. & Ripa in d. l. 1. num. 2. ff. quor. bonor. Angel. Aret. in §. quadrupli. nu. 35. instit. de actionib. Marant. in suà prax. 7. distinct. princ. num. 4. Menoch. de adipiscen. remed. 1. num. 60. Roland. cons. 1. nu. 9. lib. 1. Et ratio quare istud interdictum non datur contra titulo possidentem, puta pro empto, pro donato, vel alio simili titulo, ea est quia cum hęres fundet se solum in titulo suo, & possess-

possessionem defuncti, ille vero qui titulo possidet habeat titulum, & possessionem suam, ob id ratione suæ possessionis debet præferri; quia in pari causa melior est conditio possidentis. c. in pari. de reg. iur. in 6. & hanc rationem adducunt Bart. in l. hæreditatis. num. 2. vers. quæ ergo. & ibi Bald. num. 4. & Angel. C. de petit. hered. Paul. de Castr. in l. si post motam. num. 3. C. de petit. hæred. Roland. cons. 1. nu. 15. lib. 1. Zuchard. in l. fin. nu. 464. C. de edict. Diu. Adr. toll. Ias. in l. 1. nu. 10. C. de inoffic. testam. & in §. actionum. num. 218. instit. de actionib. ratio autem, quare sic non datur contra possidentem pro hærede, vel pro possesso-
14 re, illa est quia possidens pro hærede, vel pro possessore non dicitur habere titulum. l. hæreditatem. C. in quib. caus. cess. long. temp. præscript. §. adipiscendæ. vers. pro hærede. & vers. pro possessore. instit. de interdict.

15 Declaratur item hæc secunda ampliatio, quia sicut interdictum illud datur contra singulares successores possidentes pro hærede, vel pro possessore, ita etiam datur contra eum qui dolo desijt possidere. d. l. 1. ff. quor. bonor. vbi Bart. & Ripa. num. 4. Ang. Arct. in §. quadrupli. num. 35. instit. de actionib. & est ratio,
16 quia paria sunt possidere, vel dolo desijsse possidere. l. qui dolo. ff. de reg. iur. c. pro possessore. de reg. iur. in sexto. ad hoc autem conceditur istud remedium contra eum, qui dolo desijt possidere, vt si res ad eum aliquando peruenerit eam restituat. d. l. 1. in verb. possideris. ff. quor. bonor. vel vt soluat æstimationem rei venditæ vna cum interesse, quantum in litem ab actore iuratum fuerit. Ripa in d. l. 1. num. 14. in fin. ff. quor. bonor. per tex. in l. qui restituere. ff. de rei vẽdicat. Plott. de in lit. iurand. §. 14. num. 4.

17 Declaratur primò casus iste, quia si hæres possessionem semel appræhendisset, & ab ea postmodum cecidisset, amplius hoc interdictum quorum bonorum ei non competeret, & consequenter ad hæredes illud non transmitteret, non enim datur tale interdictum nisi pro possessione rerum hæreditariarum adipiscenda, quæ nunquam fuit apud hæredem. §. sequens. vers. Itaquè. instit. de interdict. gloss. 1. in fin. in c. 1. de confess. in 6. Alex. cons. 70. num. 11. lib. 6. Roland. d. cons. 1. num. 16. lib. 1. Marant. in sua praxi distinct. 7. princ. num. 6. sed tunc habebit alia remedia, nẽpe rei vendicationem vti dominus, vel publicianam vti quasi dominus, vel etiam interdictum recuperandæ, & ratio est quia istud interdictum datur ratione hæreditatis. l. 1. ff. & C. quor. bonor. sed hæreditas postquàm est semel acquisita non est amplius hæreditas; sed patrimonium. l. sed si plures §. filio. ff. de vulg. & pupill.

18 Declaratur secundò casus, vt tunc demum competat hæredibus hæredis, quando agunt ex iure transmisso ex persona hæredis, cui successerunt; secus si ex persona propria, prout etiam de remedio leg. fin. C. de edict. Diui Adr. tollend. supra declaratum est nu. 5.

19 Declaratur tertiò, quia istud interdictum nõ transit ad singularem successorem, conceditur enim succedenti in vniuersitate bonorum. l. 1. ff. quor. bonor. & ibi Ripa. num. 15. in fin. & numer. 16. Menoch. de adipiscend. remed. 1. num. 37.

20 Tertius casus est de interdicto quorum legatorum, quod est similiter adipiscendæ. l. 1. in princ. ff. quor. legat. & ad hæredes hæredis pariter transmittitur. d. l. 1. §. hoc interdictũ. ff. quor. legat. glos. 1. in l. 1. C. eodem tit. prout etiã trãsmittitur ad cęteros successores. d. l. 1. §. hoc interdictum. glos. 2. in l. 1. C. quor. legat. & non solùm ad successores vniuersales, sed etiam ad singulares, ob illud verbum; cæteros; quod omnes compræhendit. l. cæterorum. ff. de verb. signif. glos. in c. vt constituerentur. in verb. etiam de cęteris. 50. distinct. & sic sentit Ias. in l. quædam. §. nihil interest. num. 23. ff. de edend. & explicitè Menoch. de adipiscend. remed. 2. num. 16. ac insuper ad succedẽtes ab intestato. glos. 2. in l. vnic. & ibi Bart. num. 1. & Salicet. C. quor. legat. per tex. in l. fin. C. quand. dies legat. ced. l. 1. §. ad eos. ff. ad leg. Falcid. & contra singulares successores. l. 1. §. illud. ff. quor. legat. idem Menoch. de adipiscend. remed. 2. num. 27.

21 Quartus est casus de interdicto saluiano, & istud pariter remedium adipiscendæ est. §. interdictum. instit. de interdict. & ex eadem ratione ad hæredes hæredis transmittitur.

22 Ampliatur quia istud Saluianum interdictum vtile (quamuis contrarium sit de directo) transit etiam ad singularem successorẽ, & quemcunque creditorem. Ang. Arct. in §. item seruiana. num. 9. instit. de action. per tex. in l. 1. C. de Saluian. interd. Costa in miscellan. decis. 217. incip. veneris. 17. Ianuarij. Paleott. decis. 303. incip. Foroliuiensis bonorũ. Ac item transit quoque contra singulares successores glos. 1. in l. 1. ff. de saluian. interd. & in l. 1. in verb. competit. C. eodem tit. Et Menoch. de adipiscend. remed. 3. nu. 55. & seqq. qui alios recenset.

23 Declaratur, vt tunc competat hæredibus

hære-

hæredis, si agunt ex iure transmisso ex persona ipsius hæredis cui successerunt, non si ex eorum propria persona.

24 Declaratur etiam, quia si defunctus à possessione iam capta cecidisset, istud saluianum interdictum amplius ei non competeret. §. sequens. vers. itaquè. instit. de interdict. nec ideo ad hæredes illud transmitteret.

25 Quintus casus est de iure, & facultate, siue pacto intrandi, vel ingrediendi possessionē autoritate propria, quod pariter est remediū possessorium adipiscendæ. Menoch. de adipiscend. remed. 5. & de iure validum est. l. creditores. C. de pignoribus. & ad hæredes transmittitur. Ang. in l. si ità stipuler. & ibi Alex. nu. 2. ff. de verb. obligat. Bald. in c. 1. §. si quis vero. nu. 7. vers. quæro. de pac. iuram. firmād. Negusant. de pignorib. 4. part. num. 20. vers. nona conclusio. Menoch. de adipiscend. d. remed. 5. num. 97. Natta cons. 398. num. 1. lib. 2. & ratio est, quia quilibet præsumitur suis hæredibus, vt sibi prouidere. l. si pactum. ff. de probat. & probaui in casu 28. nu. 3. & seqq.

26 Declaratur primò casus iste vt locum habeat in pacto; & facultate ingrediendi ciuili modo, & debitore non resistente vel resistente solo verbo absquè iusta causa, & hoc modo procedit opinio Io. glossatoris. in glos. 1. in d. l. creditores. C. de pignorib. & iura per eum allegata; secus autē in pacto ingrediendi per vim, & debitore resistente de facto, vel etiam resistente solo verbo cum iusta causa, puta quia debitum offertur. l. 2. C. debitor. vendit. pignor. imped. non poss. vel alia iusta causa. l. colonus. in fin. ff. de vi, & vi armat. l. non ab re. C. vnde vi; quia tale pactum de ingrediendo possessionem per vim, vel debitore resistente de facto, vel etiam solo verbo cum iusta causa, non est validum, nec ideo transmittitur ad hæredes propter occasionem tumultus faciendi, vt in l. non est singulis. ff. de reg. iur. & facit in arg. l. conueniri. ff. de pact. dotalib. & l. si vnus. §. pacta quæ turpem. ff. de pact. & hoc modo procedit opinio Azon. & Iac. Butr. in d. l. creditores. C. de pignorib. & ibi tenet Bart. num. 17. vers. non tamen credo. & num. 19. & sequitur Ias. in l. 2. num. 104. C. de iure emphit.

27 Subdeclaratur, quia si vltra pactum de ingrediendo propria autoritate additum esset, quod debitor constituit se creditoris nomine possidere, vel precario possidere, tunc creditor posset ingredi per vim. Bart. in repet. d. l. creditores. nu. 19. C. de pignor. & Ias. in l. 2. nu. 104. 105. C. de iure emphit. Negusant. de pignorib. 4. part. nu. 20. vers. octaua conclusio.

28 Declaratur secundò casus vt non habeat locum in facultate ingrediendi possessionem competente vigore alicuius priuilegij, tunc enim huiusmodi facultas etiam si sit de ingrediendo ciuili modo non transmittitur, nisi eo modo, quo transmittitur priuilegium ipsum; de quo dictum est supra in casu. 23.

29 Ampliatur primò iste casus, quia huiusmodi facultas propria autoritate ingrediendi, & adipiscendi possessionem transmittitur quoque ad singularem successorem quia potest alteri vendi, cedi, & alienari. Bart. in l. 1. §. fin. num. 2. per illum tex. ff. de noui oper. nunciat. & cum sequūtur Ang. Imol. Roman. & Alex. ibi num. 5. idem Ang. in l. quod si in diem. §. Iulianus. nu. 2. ff. de petit. hæredit. Negusant. de pignorib. 4. part. num. 21. Paul. de Castr. cons. 59. nu. 3. part. 2. Dec. cons. 191. sub nu. 9. vers. septimò. Natta cons. 398. num. 1. lib. 2. cum alijs pluribus quos allegat Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 1. nu. 63.

30 Declaratur primò ampliatio locum habere, dūmtamen cessio fiat limitatè vt cessionarius ingrediatur ciuili modo sine attrocitate facti, idest contra non resistentem de facto, neque resistentem solo verbo cum iusta causa; secus si diceretur quod posset ingredi per vim, vel debitore resistente de facto, vel resistente solo verbo cum iusta causa; tunc enim non valet pactum, vt mox dictum est num. 26. consequenter alijs cedi non potest, & in specie cessionis sic decidit Bald. in c. 1. §. si quis vero. num. 3. de pace iuram. firmand. per tex. in l. nō est singulis. ff. de reg. iur. Ruin. cons. 192. nu. 2. lib. 1. Alex. in l. 1. §. fin. num. 5. ff. de noui oper. nunciat. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 1. nu. 66. Menoch. de adipiscend. remed. 5. num. 102.

31 Declaratur secundò ampliatio ista nō procedere, quando facultas ingrediendi possessionem propria autoritate competit alicui ex priuilegio, quia hoc casu sicut non transmittitur vt mox dixi, ita alijs cedi non potest, nisi eo modo quo cedi potest priuilegium, vt in casu 23. & sic etiam sentit Bald. in d. c. 1. §. si quis vero. num. 3. de pace iuram. firmand. & in l. accusationis. num. 2. in fin. C. quod met. caus. Alex. in l. 1. §. fin. num. 5. ff. de noui oper. nunciat.

32 Declaratur tertiò hæc prima ampliatio vt procedat, cùm ceditur etiam actio personalis, vel saltem sola hypotecaria; nam cùm facultas ingrediendi possessionem autoritate propria non detur sine actione personali, vel hypotecaria,

caria, frustra cedi diceretur: de actione perso-
nali dicit Dec.cons.449.num.36.Tiraq.de re
tract.lignag.§.26.glos.1.num.67.Menoch.
de adipiscend.remed.5.num.103. De hypo-
tecaria sola sine personali tenet Alex.in l.1.§.
fin.num.7.vers.item adde.ff.de noui oper.nũ
ciat.& Ruin.cons.192.num.2.lib.1. vbi post
Paul.de Castr.per eos adductum dicit quod
per cessionem hypotecariæ sine personali tran
sit in cessionarium facultas ingrediendi posses-
sionẽ autoritate propria per notata per Bart.
in l.post dotem.in fine.ff.solut.matrim.
33 Ampliatur secundò casus, quia hæc facul-
tas ingrediendi possessionem autoritate pro-
pria transmittitur quoque contra hæredes de
bitoris, siue ipsi hæredes sint eiusdem condi-
tionis, cuius erat defunctus; puta quia sũt ma-
iores prout erat defunctus. Bart. in repet. d. l.
creditores.num.21.& ibi Salicet.col.9.vers.
quæro quintò.C.de pignorib. Negusant.de
pignor.4.part.num.1.Roland.cons.20.num.
1.2.lib.1.Alex.cons.51.nu.15.lib.5.Gabriel.
de acquir.possess.conclus.8.num.32.siue sint
diuersæ conditionis, vt est pupillus, vel Eccle
34 sia; nam priuilegium hęredis succedentis de-
bitori non impedit executionem istius pacti,
& facultatis ingrediendi possessionem autori-
tate propria: de pupillo dicit Ruin.cons.152.
num.6.lib.4.& repetit in cons.119.nu.8.lib.
5. Negusant.d.tract.de pignorib.4.part.nu.
17.Socin.iun.cons.125.nu.5.lib.2.& facit tex.
in l.1.C.quand.decret.opus non est: De Ec-
clesia idem pariter est dicendum, quia Eccle-
sia succedens priuato debet vti iure priuati. l.
fiscus.ff.de iure fisci, vbi dicitur quod fiscus
succedẽs in ius priuati, vtitur iure priuati pro
tempore præterito, & l.si fundum.ff.de fundo
dotal.vbi fundus datus in dotem non gaudet
priuilegio fundi dotalis pro tempore præteri
to: & c.is qui in ius.de reg.iur.in 6.vbi qui
succedit in ius alterius eo iure quo ille, vti de-
bet, res enim transit cum suo onere.c.cum nõ
sit.de decim.l.alienatio.ff.de contrah.empt.
& actio surrogata obtinet vicem primæ.l.1.
§.hæc actio.ff.si quis testã.liber esse iuss.fuer.
eosque succedens in locum alterius eodem iu-
re censetur cum illo.l.imperator.§.fin.cum l.
seq.ff.de leg.2.c.Ecclesia.il 1.& ibi glos.in
verb.successerunt.vt lite pendent. Et hæres,
ac defunctus censetur vna, & eadem persona.
§.1.in authentico.de iureiur.à morien.præ-
35 stit. Hinc Clericus succedens laico post litem
contestatam coram iudice sæculari tenetur cau
sam prosequi coram eodem iudice sæculari,
per tex.in l.hæres absens.& ibi Paul.de Ca-
str.num.4.Ang.nu.3.ff.de iudic.& l.si is qui
Romæ.vbi Castrens.ff.eodem tit.Imol.in l.si
cum hominẽ.ff.de fideiussor.Gaill.lib.1.ob-
seruat.37.num.8.9.Couar.pract.quæst.cap.
8.num.2.& seqq.Surd.decis.110.Galles.ad
form.cam.2.part.quæst.2.num.4.5. Hinc cle
36 ricus venditor tenetur deffendere emptorẽ
in foro ipsius emptoris, nec potest vti priuile-
gio suo proprio.l.venditor.ff.de iudic. Couar.
d.cap.8.num.3.vbi alios allegat. Hinc minor
37 non vtitur iure suo, si succedat maiori cui nõ
competebat restitutio in integrum.l.2.C.si ad
uers.vendit.pignor.Afflict.decis.212.Rolãd.
38 cons.99.num.43.lib.1.Et sic quod Ecclesia
succedens priuato vti debeat iure priuati te-
net Arcus.in authẽtica.quas actiones.in fin.
glos.verb.excludantur.C.de sacrosan.eccles.&
ratio præmissorum est quia non debent iura
alterius deteriora fieri ex persona successorũ
l.2.§.ex his ff.de verb.obligat. quod multo
magis locum habere debet in casu isto, vbi agi
tur de pacto, & conuentione facta cum defun-
cto, nam per superuenientiam priuilegij vel
personæ priuilegiatæ non præiudicatur pa-
cto, & conuentioni præcedenti.c.3.de decim.
Et in specie de facultate ingrediendi posses-
sionem autoritate propria vigore pacti, quod
illa transmittatur contra Ecclesiam hæredem
debitoris, tenet Bart.in repet.d.l.creditores.
num.7.C.de pignoribus, & in l.fin.ff.vt in
possess.legat.post Hostiens.& Ioan.And.in c.
verum.de foro compet.& consuluit Aret.cõs.
21.num.5.& adduco tex.in c.cum dilecti.de
donat.vbi si testator legat fundum Ecclesię
cum certo onere, & cum conditione quod ip-
so onere non satisfacto, possit per hęredẽ pro-
pria autoritate redigi idem fundus in forestã,
deciditur validam esse conditionem hanc.
39 Declaratur hęc secunda ampliatio, quia fa
cultas hęc ingrediendi possessionem propria
autoritate competit quoad bona testatoris,
non quoad bona ipsius hęredis, & procedit
etiam si is non confecisset inuentarium. Sali-
cet.in d.l.creditores.col.8.quęst.5.vers.or at
tende.Gabriel.conclus.8.num.34.de acquir.
possess.
40 Declaratur secundò hęc secunda amplia-
tio, quia debet imprimis constare hunc esse de
bitoris hęredem.Roland.cons.20.num.8.9.
lib.1.Aret.cons.21.num.5.Ruin.cons.152.
num.6.lib.4.Gabriel.conclus.8.num.33.de
acquir.possess.Menoch.de adipiscend.remed.
5.num.108.
41 Ampliatur tertiò casus hic, quia facultas
ista apprehendendi possessionem autoritate
pro-

propria secundùm vnam opinionem transit quoquè contra singularem successorem itaquod si debitor alienauit, vel alio modo possessio peruenit in aliquem potest contra ipsum possessorem talis conuentio, & facultas exerceri: Verùm quia huiusmodi ampliatio à Doctoribus valdè controuersa est, cum alij dicant hanc facultatem, & pactũ continere ius reale, ideoque in singularem successorem transire, alij continere ius personale & consequenter non transire, alij autem vt Bart. in d. l. creditores. num. 22. & seqq. C. de pignoribus. & post eum Gabriel conclus. 8. de acquir. possess. & Menoch. de adipiscend. remed. 5. nu. 111. & seqq. distinguant per casus; iccirco per casus similiter procedendum esse duxi.

42 Primus igitur casus istius tertiæ ampliationis est, quando istud pactum vel facultas ingrediendi possessionem autoritate propria appositum est ad executionem iuris, siue actionis, vel obligationis personalis in contractibus, & tunc non trãnsit in singularem successorem. Bart. in d. l. creditores. sub nu. 23. vers. circa hoc: iuncto versic. hoc pręmisso. Et ibi Bald. num. 7. & Ang. num. 5. C. de pignorib. Neuizzan. de pignor. 4. part. num. 20. versic. tertio restringitur. Ruin. cons. 166. nu. 1. lib. 4. Gabriel. conclus. 8. nu. 2. de acquir. possess. Menoch. de adipiscend. remed. 5. num. 126. quia iura personalia non transeunt in singularem successorem, nec successorem singularem afficiunt. l. cùm præcibus. C. de rerum per

43 mut. vbi est casus; ideo instrumenta guarantigiata, vel vallata obligatione camerali contra singularem successorem obligati, vel possessorem exequi non possunt. Fel. in c. cum super. num. 15. vers. amplius. de re iudicat. Ias. in l. quædam. §. 1. num. 7. ff. de edend. Ang. in d. l. creditores. num. 5. vers. & ideo. C. de pignor.

44 Declaratur hic primus casus, vt locum habeat non rescissa, nec reuocatá alienatione, nã ea rescissa, & reuocata, pactum ingrediendi possessionem autoritate propria exerceri potest etiam contra illum singularem successorem. §. item si quis in fraudem. instit. de action. Bart. in d. l. creditores. num. 24. vers. hoc præmisso. & ibi Bald. num. 7. Ang. num. 5. vers. quod autem dixi. C. de pignorib. Ant. Butr. in c. quia g. col. fin. vers. si successor est singularis. de iudic. Gabriel. conclus. 8. num. 3. de acquir. possess. Subdeclaratur, quia si extaret pactum alienationem ipsam rescindens, vt in casu. l. Titius. ff. de seruis exportand. l. si quis sub hoc pacto. ff. de contrahend. empt. l. commissoriæ. C. de pact. int. empt. & vendit. l. 1. C. de donat. quæ sub modo; tunc tale pactum posset exerceri contra quemlibet successorem alienatione ipsa per iudicem non rescissa, nec reuocata. Bart. in d. l. creditores. num. 24. vers. hoc præmisso. Gabriel. d. conclus. 8. num. 4. Menoch. de adipiscend. remed. 5. nu. 128. & ratio est quia cum lex alienationem rescindat, non est necesse, vt rescindatur à iudice. l. quæ sub conditione. §. de hoc. ff. de condit. instit.

45 Secundus casus istius tertiæ ampliationis est de licentia ingrediendi possessionem autoritate propria ad executionem obligationis personalis apposita in vltimis voluntatibus; & hoc casu idem dicitur quod de pacto apposito in contractibus, vt scilicet contra singularem successorem exerceri non possit. l. is cui. §. qui in possessionem. l. fin. ff. vt in possess. legat. Bart. in d. l. creditores. num. 23. vers. circa hoc. Gabriel. d. conclus. 8. num. 5. Menoch. de adipiscend. remed. 5. nu. 130.

46 Declaratur iste secundus casus, vt non procedat facta reuocatione alienationis, nam ea reuocata potest huiusmodi licentia exerceri etiam contra singularem successorem, prout dictum est num. 44. & in specie dicit Bart. in l. is cui. §. qui in possessionem. num. 1. ff. vt in

47 possess. legat. Subdeclaratur, quia cùm alienatio facta est dolosè, tunc fauore vltimarum voluntatum exequi potest hæc licentia contra singularem successorem etiam non facta reuocatione ipsius alienationis. d. l. is cui. §. qui in possessionem. l. si legatorum. ff. vt in possess. legat. l. certa. C. eodem. Bart. in d. l. creditores. num. 23. vers. circa hoc, & in d. l. is cui. §. qui in possessionem. nu. 1. Gabriel. d. conclus. 8. num. 6. & Menoch. d. remed. 5. num. 131. cum allegatis per eum.

48 Tertius casus istius tertię ampliationis est, cùm agitur de licentia seu pacto ingrediendi possessionem autoritate propria apposito ad executionem iuris realis, vt ad executionem pignoris, & tunc si successor singularis non habet causam à debitore cum quo factum est pactum ingrediendi possessionem autoritate propria, adhuc tale pactum, talisque facultas ad ipsum singularem successorem non transit. arg. l. sæpe. in fin. ff. de re iudic. l. 1. 2. C. quib. res iudic. non nocet. sic Bart. in d. l. creditores. num. 23. in fin. vers. si vero tale pactum. C. de pignoribus. Socin. sen. cons. 27. in fin. lib. 4. Negusant. de pignorib. 4. part. num. 20. vers. & sic ista. Natta cons. 398. nu. 1. lib. 2. Gabriel. conclus. 8. nu. 7. de acquir. possess.

Menoch.de adipiscend.remed. 5. num. 132. Si autem idem successor causam habet ab ipso debitore, cum quo factum est pactum, tunc denuò distinguitur, nam aut ius exequendi est in esse productum, hoc est quod debitum sit liquidum ex ipso instrumento, vel sententia emanata ante alienationem; Et hoc casu ista executio transit contra tertium possessorem ex tex.in l. si superatus.in princ. ff. de pignorib.l. si mater.§. item si rem.l. iudicatæ.§. vlt.ff.de except.rei iudic.Bart.in d.l. creditores.num. 24. vers. si vero habet causam.Butr. in c.quia.num. 13. vers. primus.de iudic. Ripa in l. 1.§.si hæres.num. 21. versic.aut executio.ff. ad Trebell. Negusant. de pignorib. 4. part.num. 20. vers. secundò.Gabriel. d. conclus.8.num.8. Et Menoch. d. remed. 5. num. 133. quod procedit etiam si sit successor mediatus. Grat. cons. 37. col. 2. vol. 2. Aut ius istius executionis erat in actu producendi, vt quia lis pendebat: Et tunc aut ex illa lite res affecta erat vitio litigiosi & sic facta inalienabilis, puta quia erat quæstio de Dominio, hoc casu pactum istud capiendi possessionem autoritate propria similiter transit contra successorem per tex.in l. 2. C.de litigios.ibi; tanquam si nihil factum sit; & tenet Bart. in d.l. creditores.num. 23. vers. secundo casu.Butr. in d. c. quia.numer. 13. vers. secundus casus. Bald.in l. vnic.num. 9. C. de alienat. iud. mutand.caus.fact. Gabriel.conclus.8.num. 10.de acquir.possess. Afflict.super constit.in tit.pacis cultum.num. 23. Menoch. de adipiscend. remed. 5. num. 137. Ex quo infertur, quod si res partium conuentione facta est inalienabilis, puta quia debitor promisit rem creditori obligatam non alienare, quo casu alienatio facta non valeret. l. si creditor.§. fin. ff. de distract.pignor. quod tunc facultas ingrediendi possessionem autoritate propria contra singularem successorem exequi poterit. Bart.in d.l. creditores.num. 25. Afflict. in d. tit.pacis cultum.num. 26. Gabriel.d.conclus. 8.numer. 12. Menoch.d.remed. 5.num. 137. cùm enim alienatione rescissa per iudicem possit fieri executio contra singularem successorem.§. item si quis in fraudem. instit. de action. idem dicendum est quando est rescissa per legem, arg. l. quæ sub conditione.§. fin. ff.de condit.instit, & licet dissentiant Bald.in d.l.creditores.num.6.vers.sed est falsa. & ibi Ang. num. 5. vers. sed est falsa; tamen ratio per eos adducta non concludit, nam quàmuis sit translata possessio, ea translata est cum sua causa. l. si conuenerit. la. 2. §. si fundus. ff. de pignor. action. l. si creditor. C. de distract. pignor. ob id non impeditur quin contra eum exequi possit istud pactum non rescissa alienatione iam rescissa, & resoluta ipso iure; Et sic quoquè respondet Menoch.d.remed. 5.num. 137.in fine: Aut ex illa lite res non est effecta inalienabilis, puta quia erat quæstio in hypotecaria, & hoc casu pactum ingrediendi possessionem autoritate propria non transit contra singularem successorem. Menoch. de adipiscend.d.remed. 5.num. 138.

Declaratur quia in prædictis casibus quibus creditor potest ingredi possessionem autoritate propria contra singularem successorē, vti habentem causam à debitore; vel debet prius coram iudice saltem summariè probari, vel debet esse manifestum quòd causam habeat à dicto debitore. Bart. in l. creditores.nu. 24. vers. aduerte tamen. Aret. cons. 21. num. 4. Ias. cons. 138. num. 12. lib. 1. Afflict. decis. 326. num. 2. Roland. cons. 20. num. 12. lib. 1. Gabriel. d. conclus. 8. num. 13. 14. Menoch. de adipiscend. remed. 5. num. 135. 136.

Aut tandem illud ius exequendi non erat in esse productum, nec erat in actu producendi; nempe quia debitum non erat liquidatum, nec in actu liquidationis, vt quia nec lis cœpta erat, nec de eo constabat ex instrumento, Et tali casu istud pactum ingrediendi possessionem autoritate propria non transit contra singularem successorem. l. si mater. §. fin. l. iudicatæ. §. fin. ff. de except. rei iudic. Bart. in d. l. creditores, num. 23. vers. tertio casu. Salicet. Butr. & post eos Gabriel. d. conclus. 8. nu. 16. & Menoch. de adipiscend. remed. 5. nu. 139.

49 Quartus casus istius tertiæ ampliationis est, quando in instrumento apposita est clausula constituti, vel precarij, & tunc istud pactum potest exequi indistinctè contra singularem successorem etiam non liquidato debito, non citato possessore, nec alia liquidatione facta, ac etiam ipso possessore resistente de facto. Bart. in d. l. creditores. num. 25. vers. sed pone. C. de pignor. Aret. cons. 21. nu. 4. vers. his tamen non obstantibus. Negusant. de pignor. 4. part. num. 20. vers. octaua conclusio. Tiraq. de iure constit. part. 1. nu. 43. Gabriel. conclus. 8. num. 17. 18. de acquir. possess. Menoch. qui plures cumulat de adipiscend. remed. 5. num. 140.

SVMMARIVM.

1 Possessorium retinendæ transmissibile est ad hæredes, & successores vniuersales, & etiam

cedi

cedi potest in successorem singularem.

2 *Hæres, vel successor agens remedio retinendæ ex iure transmisso debet probare illud competijsse defuncto vel cedenti; & agere ex persona transmittentis, vel cedentis, non ex suo iure vel persona.*

3 *Manutentio non competit cessionario vel translatario etiam si is gratiosè subrogatus sit in possessionem cedentis vel transferentis.*

4 *Remedium retinendæ nō datur, nisi possidēti.*

5 *Remedium retinendæ datur hæredibus etiam ex eorum persona contra turbatorem possessionis defuncti ubi extat statutum, quod possessio defuncti continuet in hæredem: idem si turbatus non potuit experiri contra turbatorem ex illius impedimento.6. idem si turbatio contingit hæreditate iacente.7. idem si lis à turbato incepta erat.8.*

9 *Possessio exigendi pensiones, decimas; vel alias præstationes ab antecessore suffragatur etiam quoad successores ac etiam in remedio redintegrandæ.*

10 *Possessio bonorum dignitatis vel Prælaturæ non vacat morte possessoris.*

11 *Possessio in incorporalibus transit in cessionarium absque traditione; idem si extat statutum, quod cessionarius in omnibus, & per omnia succedat loco cedentis.14.*

12 *Princeps ex solo suo titulo transfert possessionem sine traditione, si illum concedit per viā privilegij, secus si per viam contractus.*

13 *Princeps in contractibus censetur uti iure communi.*

CASVS XLI.

Possessorium retinendæ, an transmittatur.

1 Possessorium retinendæ est pariter transmissibile, cum infrascriptis; tamen declarationibus, non solùm ad hæredes, & successores vniuersales, sed etiam cedi potest in successorem singularem. Bald. in c. licet causam. num. 34. vers. item interdicta. de probat. Ioan. Fab. in §. retinendæ num. 9. in fin. instit. de interdict. Guid. Pap. decis. 552. num. 3. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 3. num. 17. idem Bald. cons. 436. nu. 4. lib. 3. Paul. de Castr. & alij in l. 1. §. fin. nu. 5. ff. de noui oper. nunciat. Natta consil. 399. num. 5. lib. 2. Roland. cons. 28. num. 22. lib. 2. & est glos. in l. 2. §. idem Nerua. in verb. experiaris. ff. ne quid in loco public.

2 Declaratur casus, quia ad hoc vt hæres, vel successor possit agere isto remedio retinendæ ex iure trāsmisso à defuncto vel cedente, hęc duo copulatiuè requiruntur. Primum quod illud competierit defuncto ante eius mortem, vel cedenti; quod scilicet ipse defunctus, vel cedens fuerit turbatus in sua possessione ex deductis in casu sequenti. num. 9. Secundum quod hæres, siue cessionarius agat iure transmisso ex persona ipsius defuncti transmittentis, siue cedentis turbati: Menoch. de retinend. remed. 3. num. 265. 266. Natta cons. 399. num. 5. lib. 2. Ioan. Fab. in d. §. retinendæ. nu. 9. in fin. instit. de interdict. Guid. Pap. decis. 552. num. 3. aliàs enim ex propria persona, & proprio suo iure hæres vel cessionarius experiri non potest hoc interdicto, siue possessorio aduersus illum qui turbauit defunctum, vel cedentem Alex. in l. cum hæredes nu. 9. vers. excepto. ff. de acquir. poss. Ioan. Faber. in §. retinendę. num. 9. instit. de interd. Guid. Papæ d. decis. 552. nu. 3. Menoch. de retinend. remed. 3. num. 56. Roland. cons. 46. numer. 10. vsque ad finem. lib. 2. & ratio est quia possessio non transit absquè traditione, nequè in hæredem. l. cùm hæredes. ff. de acquir. possess. nequè in cessionarium per tex. in l. quemadmodū. l. 3. §. Neratius. ff. de acquir. possess. l. 3. §. in amittenda. l. qui vniuersas. §. quod per colonum. l. licet. C. eodem tit. l. creditor. ff. de distract. pignor. Natta cons. 398. num. 13. & seqq. & cons. 399. nu. 5. lib. 2. Menoch. de retinend. remed. 3. nu. 267. & infra: quod ampliatur procedere etiā si cedens cessisset omne ius suum, & facultatem apprehendendi possessionem, adhuc enim ex sola cessione non dicitur trāslata possessio, vt probat idē Natta. d. cons. 399. num. 4. 5. lib. 2. & illa verba; dedit, & tradidit; non transferunt possessionem; sed solummodo tribuunt licentiam ingrediendi possessionem. Doctor. in l. prædia. ff. de acquir. possess. Natta d. cons. 398. num. 35. Menoch. de retinend. remed. 3. num. 273. & pariter ampliatur habere locum etiam si cessionarius, vel translatarius gratiosè subrogatus esset in possessionem cedentis vel transferentis, quia nihilominus non censeretur in eū translata possessio, nec ideo ei competeret manutentio, vel remedium retinendæ, sed censeretur translata sola facultas ingrediendi possessionem, & sibi competeret interdictum adipiscendæ tantùm. Mohed. decis. 21. de restitut. spoliat. Lancellot. de attent. part. 2. cap. 4. in præfat. num. 407. Gonzalez super reg. 8. cāc. §. 3. proęm. nu. 93. & seqq. Garz. de benefic. part. 6. cap. 4. nu. 2. & 3. & cōsequēter cū

4 possessio non transeat nequè in hæredē nequè in cessionarium, non competit eis istud remedium retinendæ ex proprijs personis, quia nō datur, nisi possidenti. l. 3. §. creditores. ff. vti possid. §. hodie. instit. de interdict. Bart. in l. 1. §. vlt. numer. 14. ff. vti possidet. Couar. pract. quæst. cap. 17. num. 3. Menoch. de retinend. remed. 3. num. 556. Rot. Rom. decis. 170. nu. 3. part. 4. diuers. & sic est conclusio successorem agere posse huiusmodi interdicto ex persona transmittentis, vel cedentis iure transmisso, vel cesso, secus ex propria persona & iure suo proprio.

5 Subdeclaratur primò declaratio ista inquātum dicitur hoc interdictum, siue possessoriū retinendæ non transire ad hæredem, vel cessionarium eo respectu, vt possit agere ex propria persona, & proprio suo nomine; nam quando extat statutum in ciuitate, quod possessio defuncti continuet in hæredem sine appræhēsione, tunc istud interdictum datur hæredibus etiam ex eorum propria persona contra turbatorem possessionis defuncti. Guid. Pap. decis. 552. num. 3. Ioan. Fab. in §. retinendæ. num. 9. instit. de interdict. Menoch. de retinend. remed. 3. num. 59. 60.

6 Subdeclaratur secundò, quia si turbatus non potuit experiri contra turbatorem ex facto, & impedimento ipsius turbatoris, tunc hæres, & cessionarius huiusmodi interdicto similiter agere potest ex sua propria persona, perinde ac si ipse turbatus fuisset. Bald. in c. licet causam num. 34. de probat. sequitur Menoch. de retinend. remed. 3. num. 61. per tex. in l. si abducta. C. de furt.

7 Subdeclaratur tertio, vt si turbatio contingit hæreditate iacente, tunc hæredi competit hoc interdictum retinendæ pariter ex persona propria. Sic concludit idem Menoch. d. remed. 3. num. 63. mouetur quia similiter competit ei interdictum quod vi, aut clam. l. denique. §. quæsitum. ff. quod vi aut clam.

8 Subdeclaratur quartò, vt si à turbato incæpta esset lis super turbatione eidem illata, ac super isto possessorio retinendæ, tali casu hæres litem ipsam prosequi potest. Menoch. d. remed. 3. num. 62.

9 Subdeclaratur quintò, nam & si possessorium retinendæ regulariter non transit ad successorem eo respectu, vt is possit agere hoc interdicto ex sua propria persona, tamen benè transit contra eundē successorem; vsquè adeo quòd si quis esset in quasi possessione exigendi ab aliquo antecessore pensionem, decimā, vel aliam præstationem, posset ex sua propria persona, nomine, & iure agere hoc interdicto retinendæ pro eadem pensione, decima, vel præstatione etiam contra illius successorem à quo nunquàm exegit Guid. Pap. decis. 629. Rota decis. 562. num. 1. part. 1. in recent. & decis. 508. nu. 1. part. 2. eod. in recent. Ludouis. decis. 275. num. 1. & ibi addent. num. 17. Put. decis. 151. lib. 3. Gigas de pension. quæst. 47. num. 10. quibus iuribus probatur hoc etiā procedere in remedio redintegrandæ; & sicuti hoc interdictum retinendæ non posset retardari, aut impediri à præcessore etiam cōditionibus non purificatis, ità neque ab eodē successore. Rota decis. 547. num. 4. part. 1. in recent. ex mutatione enim & variatione personarum contra quos possidetur, non variatur possessio, nec ius actoris iuxta d. decis. Guid. Pap. 629. quam Rota passim sequitur, prout dicitur in eadem decis. 562. num. 1. part. 1. in recent.

10 Subdeclaratur sextò declaratio hæc; vt locum non habeat in successore dignitatis, vel prælaturæ, ad eum namquè transit possessoriū retinendæ, & ei cōpetit manutētio in iuribus eiusdē dignitatis, vel prælaturæ, quamuis ipse nunquā perceperit, exegerit, vel dictis iuribus vsus fuerit; & agere potest hoc remedio vel etiam remedio redintegrandæ absquè eo quòd agat iure transmisso, dūmodo tamen nō agat iure suo proprio, sed agat vti successor in eadem dignitate vel prælatura, & illius nomine Inn. c. in c. cum super. nu. 4. & ibi Abb. num. 21. de caus. possess. & propriet. Felin. in c. constitutus. nu. 19. de rescript. Rota decis. 1. & ibi addent. num. 4. de restit. spol. in nou. & decis. 435. num. 3. part. 2. in recent. Coccin. decis. 86. & ratio est quia possessio bonorum dignitatis, vel prælaturæ non vacat morte possessoris, ex quo dignitas vel prælatura non moritur c. liberti. l. 2. 12. q. 2. c. si gratiosè. de rescript. in 6. & dixi in cas. 39. num. 25.

11 Subdeclaratur itidem dupliciter eadem declaratio in alia parte in qua dictum est possessionem non transire in cessionarium absquè traditione, primò enim subdeclaratur eadem declaratio quia ea intelligitur in corporalibus, nam in incorporalibus secus est, cessio enim in incorporalibus transfert quasi possessionem in cessionarium absque corporali appræhensione, & ea est ratio quia cessio ipsa in icorporalibus est loco traditionis, & id quod operatur traditio in corporalibus operatur cessio in incorporalibus. glos. in l. ad eum. in verb. portionibus, & ibi Bartol. ff. de donat. glos. vlt. in l. vlt. vbi Ang. num. 3. C. quand. fisc.

fisc. vel priuat. Bart. in l. is cui. §. fin. in fin. ff. vt in possess. legat. Natta cons. 398. nu. 24. Dec. cons. 446. num. 5. Ias. in l. si sic. §. vlt. nu. 8. ff. de leg. 1.

12 Subdeclaratur secundò nam sicut possessio in quibusdam casibus specialibus transit ipsò iure absque traditione vt dixi in casu 39. num. 33. ita etiam cessio in quibusdam casibus specialibus transfert possessionem absque traditione, puta in cessione facta à Principe, is enim ex solo suo titulo transfert possessionem sine traditione. Bald. in c. ad audientiam. num. 2. de præscript. Ias. in l. quoties. num. 5. & seqq. C. de rei vendicat. & in l. traditionibus. num. 5. C. de pact. Bos. in tit. de Princip. num. 67. qui tamen hoc intelligunt procedere in cessione facta per viam priuilegij ex tex. in c. si tibi ablenti. de præbend. in 6. quia verbum Principis pro lege habetur l. benè à Zenone. C. de quadrienn. præscript. l. pen. C. de

13 donat. int. vir. & vxor. Secus per viam contractus, nam Princeps in contractibus censetur vti iure communi. Canonistæ in c. 1. de probat. Bart. Bald. & alij in l. digna vox. C. de legib. Bald. & Ias. in l. 1. ff. de pact. Roland, cons. 1. num. 26. & cons. 66. lib. 2. & alibi sæpe. Peregrin. de iure fisci lib. 1. tit. 3. num. 44.

14 Idem est cùm extat statutum, quòd cessionarius in omnibus & per omnia succedat loco cedentis, tunc enim pariter transit possessio absquè alia traditione. Natta cons. 398. num. 40. vers. militabat. Menoch. de retinend. remed. 3. num. 279.

SVMMARIVM.

1 *Possessorium reintegrandæ regulariter ad hæredes transmittitur.*

2 *Interdictum vnde vi transmittitur ad hæredes, & ad cæteros successores etiam singulares, ac etiam sine iurium cessione 3.*

4 *Interdicta omnia sunt in rem scripta, & ad singularem successorem transeunt.*

5 *Interdictum vnde vi cedi potest ad effectum procedendi iudicialiter, non autem recuperandi possessionem autoritate propria.*

6 *Interdictum vnde vi transit etiam contra hæredes, & successores vniuersales spoliatoris pro eo, quod ad illos peruenit: secus contra illius successorem singularem. 7. quod tamen limitatur. 8.*

9 *Hæres vel successor agens remedio recuperandæ ex iure transmisso, debet probare illud cōpetijsse defuncto, vel cedēti, & agere ex persona defuncti transmittentis, vel cedentis, non ex persona sua.*

10 *Hæres repræsentat personam defuncti in iure creato tempore mortis tantùm.*

11 *Interdictum vnde vi. an competat hæredi vigore ciuilissimæ possessionis aduersus spoliū commissum post mortem defuncti, remissiuè.*

12 *Remedium canonis redintegrandæ 3. q. 1. est possessorium recuperandæ, & est pinguius remedio interdicti, vnde vi. et ad hæredes trāsmittitur. 13. & pariter transmittitur in singularem successorem. 14 ac etiam ad cessionarium. 15.*

16 *Remedium canonis redintegrandæ non competit hæredi vel successori, nisi concurrentibus duobus requisitis in interdicto vnde vi.*

17 *Remedium istius Canonis contra singularem successorem possidentem cum titulo, & bona fide, & habentem causam ab autore bonæ fidei non datur: Contra singularem autem successorem cum titulo & bona fide habentem tamen causam ab autore malæ fidei, & vtentē adminiculo ex parte autoris sic. 18. Sed contra eum non vtentem adminiculo prædicto, distinguitur aut dominus rei ignoratius suum, & alienationem, Et tunc datur aut scit & non datur. 19.*

Contra singularem successorem cum bona fide sed sine titulo remedium datur. 20.

Contra singularem successorem cum bona fide, & titulo, sed titulo acquisito post ipsam possessionem similiter datur. 21.

Contra singularem successorem cum bona fide & titulo, qui tamen successit in re affecta vitio reali, remedium transit. 22.

23 *Remedium canonis, sæpe, de restit. spoliat. quale sit; & possessorium est reintegrandæ, & transmittitur ad hæredes spoliati & ad singulares successores ac etiam ad cessionariū.*

24 *Remedium canonis, sæpe, de restit. spoliat. trāsit contra quemcunque singularem successorem vitiosum etiam mediatum, & millesimum: sed contra eum qui acquisiuit de medijs possessoribus possessionem bona fide non datur. 25. nec contra alios sequentes illius successores, nisi probata sciētia vitij, & ignorantia bona fidei illius medij possessoris. 26.*

27 *Remedium cap. sæpe. de restit. spol. licet detur contra singularem successorem, tamen non datur contra illum successorem, qui ignorat possessionem esse vitiosam; etiam si inceperit habere scientiam violentiæ ex post facto 28. & pariter non datur contra eum qui scit rē esse alienam, nisi etiam sciat illam esse rem spoliatam. 30.*

29 *Qua-*

29 *Qualitas adiecta verbo intelligitur secundū tempus verbi.*

31 *Remedium cap. sępe, de restit. spoliat. datur contra singularem successorem recipientem rem vacantem, scientem tamen illam esse vitiosam.*

CASVS XLII.

Remedia possessorij reintegrandę, an transmittantur, & quomodo.

1 POssessorium reintegrādæ pari modo ad hæredes regulariter transmittitur: Sed quia plura sunt remedia huiusmodi possessorij reintegrandæ, ideo per aliquot casus principaliores procedendum est.

2 Primus igitur casus est de interdicto vnde vi, & istud ad hæredes trāsmitti statutum est in l. 1. §. hoc interdictum. l'vltimo. ff. de vi & vi armat. glos. in c. cum ad sedem. in verb. interdictum. de restit. spoliat. & in c. significauerunt. §. vnde. in verb. ea ratione. de testibus. Crauet. consf. 124. num. 5. vers. tertiò. Ruin. consf. 47. num. 1. vol. 4. & consil. 45. num. 10. vol. 1. Roland. consf. 50. num. 6. 15. 25. lib. 2. & consf. 6. num. 14. lib. 3. Cagnol. in l. hæredem. num. 22. ff. de reg. iur. Natta consf. 439. num. 4. Corn. consf. 329. col. 7. vol. 1. Socin. iun. consf. 34. nu. 13. vers. vera est. vol. 3. Gratian. decis. 211. num. 1. Surd. consf. 189. num. 13. vol. 2.

3 Ampliatur primò casus, quia trāsmittitur non solùm ad hæredes, sed etiam ad cæteros successores; & nedum ad successores vniuersales, sed etiam ad successores singulares etiā sine iurium cessione, puta si auctor propter iniustam causam à possessione cecidisset, & postea rem spoliatam alteri legasset, vel donasset, idem legatarius vel donatarius posset vti hoc remedio reintegrandę. d. l. 1. §. hoc interdictum. l'vltimo. ff. de vi & vi armat. ibi; hoc interdictum hæredi, & cæteris successoribus competit: verbum enim cæteros, compræhendit omnes, & singulos. l. cęterorum. ff. de verb. signific. Ias. in l. quædam. §. nihil interest. num. 3. ff. de edend. Menoch. de adipiscend. remed. 2. nu. 16. & quia interdicta omnia sunt in rem scripta. l. 1. §. interdicta. ff. de

4 interdict. seu extraord. action. ideo transeunt ad singularem successorem, vt probaui in casu 24. num. 3.

5 Ampliatur secundò casus, quia interdictū istud potest etiam cedi. l. quod si in diem. §. Iulianus. ff. de petit. hęredit. & per illum tex. Ripa in c. sæpe. num. 25. de restit. spoliat. & Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 3. num. 18. post glos. Ang. Roman. Barbat. & Guid. Pap. per cum allegatos. Bald. cōs. 309. nu. 2. lib. 3.

Declaratur ampliatio, vt cedi possit quoad effectum procedendi iudicialiter, secus ad effectum recuperandi possessionem autoritate propria, nam ius competens spoliato recuperandi possessionem propria autoritate tanquàm personæ infixum a lege, in alium transferri non potest. glos. in l. cum fundū. in verb. postea. ff. de vi, & vi armat. Crauet. consf. 191. num. 2. vers. ius tamen Roland. consf. 34. nu. 34. lib. 2.

6 Ampliatur tertiò casus, quia istud remedium transit non solùm ad hęredes, & successores spoliati; sed etiam contra hæredes, & successores vniuersales spoliatoris pro eo, quod ad illos peruenit. l. 1. §. fin. & ibi glos. l. 3. in princ. & §. fin. ff. de vi. & vi armat. Menoch. de recuperand. remed. 1. num. 157. sicuti enim pœna ex delicto defuncti hæres teneri non debet, ita nec lucrum facere, si quid ad eū ex ea re peruenit. l. sicuti. ff. de reg. iur.

7 Declaratur ampliatio, quia licet interdictum vnde vi transeat contra successores vniuersales spoliatoris, tamen contra illius successorem singularem regulariter non conceditur. l. cum a te. ff. de vi & vi armat. Menoch. de recuperand. remed. 1. num. 150. amplè per Surd. consf. 189. num. 16. vol. 2. limitatur pri-

8 mò hæc declaratio, vt locum non habeat in eo, qui post expulsionem possessoris, & ante appræhensionem possessionis, possessionem ipsam sic vacantem intrauit, nam contra eum tāquàm vitiosè ingredientem possessionem, datur istud interdictum vnde vi, l. sequitur. §. si tu vi me. ff. de vsucap. & sic reprobata glos. ibi. in verb. locum, tenet Menoch. de recuper. remed. 1. num. 153. limitatur secundò non procedere spoliatore existente non soluēdo, tunc enim in subsidium datur hoc remedium contra singularem successorem etiam de iure Ciuili. glos. vlt. Bart. & alij. in d. l. cum a te. ff. de vi & vi armat. Ripa in c. sæpe. nu. 8. de restit. spoliat. limitatur tertiò non procedere, cum possessio ex singulari possessore peruenit in primum spoliatorem, nam quamuis idē primus spoliator possideat vti singularis possessor, tamen potest conueniri ad restitutionē possessionis. Isern. in c. 1. nu. 12. 13. & ibi Afflict. nu. 84. de milit. vassall. qui contum. est. Menoch. de recuper. remed. 1. nu. 156.

9 Declarantur casus & ampliationes, quia adhoc

ad hoc vt heres vel successor possit agere isto remedio recuperandæ ex iure transmisso à defuncto vel cedente, hęc duo requisita copulatiuè concurrere debent: Primum, quòd illud competierit defuncto ante eius mortem vel cedenti, quod scilicet ipse defunctus vel cedens ceciderit à possessione per iniustas causas, & sine culpa, ac facto suo, aliàs enim nisi competijsset eidē defuncto dum viuebat vel cedenti, non potuissent illud trāsmittere. Roland. cons. 6. num. 14. lib. 3. & cons. 50. num. 15. & 25. lib. 2. Ruin. cons. 47. num. 5. vol. 4. & cons. 45. num. 10. vol. 1. Cagnol. in l. hęredem num. 22. ff. de reg. iur. Corn. consil. 329. col. 7. vol. 1. Natta cons. 439. nu. 5. lib. 2. Gratian. decis. 193. num. 2. & decis. 211. num. 2.
10 mouentur ea ratione, quia hæres vel cessionarius repræsentat personam defuncti vel cedentis in iure creato, & formato actiuè, & passiuè tempore mortis vel cessionis in personam ipsius defuncti vel cedentis, secus in non creato tempore mortis, vel cessionis, quia id nunquam fuit penes eum. Aretin. cons. 123. num. 6. sed si defunctus vel cedens non fuisset spoliatus, ius recuperandæ vel reintegrandæ possessionis non fuisset in eius personam formatum, consequenter ad hæredes, vel cessionarios transmissibile nō esset, cùm defunctus vel cedens non possit transmittere, vel cedere id quod non habuit. l. traditio. ff. de acquir. rer. domin. & in his terminis Ruin. cons. 45. num. 10. vol. 1. Roland. cons. 6. num. 14. lib. 3. Secundū requisitum est quòd idē hęres vel cessionarius agat ex persona ipsius defuncti vel cedentis, & vti illius hæres vel cessionarius. Natta cons. 439. num. 5. lib. 2. Menoch. de recuperand. remed. 1. num. 364. Cagnol. in d. l. hæredem. nu. 22. ff. de reg. iur. Roland. d. cons. 50. nu. 25. lib. 2. ex persona enim sua propria non potest hæres & multò minus cessionarius habere hoc remedium aduersus spolium defuncti, stante quod possessio defuncti non transit ad hæredes, sed opus est noua apprænhensione, l. cum hæredes. ff. de acquir. poss. cum alijs adductis in casu 39. num. 2. Menoch. de recuper. remed. 1. num. 363.
11 An competat autem istud remedium hæredi vigore ciuilissimæ possessionis in eum continuatæ ex statuto vel consuetudine ante apprænhensam per illum possessionem aduersus spolium commissum post mortem defuncti aliud est, & non spectat ad materiam transmissionis. vide Tiraq. in tract. le mort saisit. part. 6. declarat. 4. Gabriel de acquir. possess. conclus. 7. Menoch. de recuper. remed. 1. nu. 346. & infra. Couarr. var. resolut. lib. 3. cap. 5. nu. 6. vers. sic & interdicto, vbi omnes alios adducunt.
12 Secundus casus est de remedio canonis redintegranda. 3. q. 1. quod pariter esse possessorium recuperandæ probarunt Doctores in c. cum ad sedem. de restit. spoliat. & tuetur Socin. in l. rem quæ nobis num. 1. & 2. ff. de acquir. possess. & Menoch. de recuperād. remed. 15. num. 2. 3. 4. & est pinguius remedio interdicti vnde vi, quia illud non competit regulariter contra tertium possessorem, & hoc respectu dicitur pinguius prouidere. Ripa in c. sæpe. num. 20. de restit. spoliat. Paul. de Castr. cons. 105. nu. 1. vers. ex quibus. lib. 1. Contard. in l. vnic. inter ampliationes. num. 30. &
13 ad hęredes transmittitur per tex. in l. 1. §. hoc autem interdictum. l. vltimo. ff. de vi & vi armat. cum alijs superius adductis. nu. 2. Surd. cons. 189. num. 13. vol. 2.
14 Ampliatur primò, vt trāsmittatur quoque in singularem successorem in quem res sine iurium cessione alienata est. sic firmant Socin. in d. l. rem quæ nobis. num. 10. ff. de acquir. possess. Socin. iun. cons. 34. numer. 10. lib. 3. Grat. cons. 42. num. 7. 8. lib. 2. & refert Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 3. num. 18. in fine; quam opinionem sequor contra Menoch. de recuper. remed. 15. num. 66. quia istud remedium est in rem scriptum. c. episcopi. 3. q. 1. c. cum ecclesia. 3. q. 2. l. 1. §. interdicta. ff. de interdict. seu extraord. action. & quam etiā videtur probare Ruin. cons. 45. col. 5. vers. & est breuiter dicendum. lib. 4. & illam tenet ac tuetur Rota Rom. vt per Put. decis. 176. lib. 2.
15 Ampliatur secundo quia transit etiam ad cessionarium. Ripa in c. sæpe. num. 25. de restit. spoliat. Socin. in l. rem quæ nobis. nu. 10. ff. de acquir. possess. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 3. num. 18. in fin. Gomes. super reg. canc. de trienn. possess. quæst. 11. vers. secundus casus est. Roland. cons. 28. num. 22. lib. 2. Menoch. de recuperand. remed. 15. nu. 59. 60. Gabriel. conclus. 5. num. 17. de restit. spoliat. & ratio est quia cedi potest interdictum vnde vi. l. quod si in diem. §. Iulianus. ff. de petit. hæredit. ergo multo magis remedium istud, quod est minus odiosum; ius tamen recuperandi possessionem autoritate propria cedi non potest, vt dixi supra de interdicto vnde vi num. 5.
16 Declarantur casus, & ampliationes non aliàs procedere, nisi concurrentibus duobus requisitis, de quibus dixi num. 9. de interdicto vnde vi.

17 Quæ-

17 Quæro autem, an remedium istius Canonis redintegranda, transeat cõtra singularem rei successorem, & pro materiæ dilucidatione infrascriptos casus constituo.

Primus casus est, an remedium istud detur contra successorem singularem possidentem cum titulo; & bona fide & causam habentem ab autore bonæ fidei: in hoc casu Doctores diuisi sunt partim affirmatiuam, partim negatiuam tenentes, ita quod licitum est vnicuique in quam malit sententiã inclinare; hi qui stant pro affirmatiua mouentur, primò quia probata antiquiori possessione, possessio recens præsumitur clandestina. c. licet causam. de probat. secundò ex generalitate cap. redintegranda, & c. episcopi. 3. q. 1. & c. cum ecclesia. 3. q. 2. tertiò quia remedium istius cap. redintegranda, inductum est ad instar interdicti vnde vi, vbi non habetur ratio tituli, cùm spoliatus ante omnia restituendus sit ad possessionem; quartò quia illud est magis priuilegiatum, quàm interdictum vti possidetis, in quo exceptio tituli non obstat agenti, & probanti antiquiorem possessionem; quintò quia inductum fuit fauore animæ, vt euitentur peccata; Tenentes autem negatiuam mouentur ex l. siue autem. §. si duobus. ff. de public. in rẽ action. vbi si duo titulum à diuersis nõ dominis consecuti sunt, & vterque sit in bona fide, ille in Publiciana præfertur, qui de præsenti possidere reperitur; secundò mouentur ex dispositione cap. sæpe. de restit. spoliat. ex quo potissimum fundamento in hanc partem adducor, ibi enim constitutum est agi posse cõtra successorem singularem in vitiosa possessione scienter succedentem, nam si per cap. redintegrãda, prouisum esse censeretur, vt illius remedium transiret contra successorem cum titulo, & bona fide, consequẽter & multo magis intelligeretur esse prouisum, vt illud transiret quoque contra successorem succedẽtem in vitio; & sic prouisio inducta per d. cap. sæpe. redderetur superflua, & inutilis, quod non est dicendũ. §. 1. prima constit. Cod. l. si quando. ff. de leg. 1. c. si Papa. de priuileg. in 6. qua ratione vtitur Abb. Socin. Franc. Corn. & post eos Menoch. de recuperand. remed. 15. num. 93. & vltimo loco Guttierez Canon. quæst. lib. 1. cap. 34. num. 61. vers. tertio: sicquè hanc partem negatiuam tenent omnes Doctores quos refert Gabriel conclus. 5. nu. 38. de restit. spoliat. Menoch. d. remed. 15. nu. 89. vers. contrariam. Guttierez d. cap. 34. numer. 63. & illam inter recentiores sequitur Gaill. obseruat. 75. nu. 11. lib. 2. quã dicit æqui tati, & iustitiæ magis consentaneam esse.

18 Secundus casus est, an remedium istius Canonis redintegranda, detur cõtra singularem successorem possidẽtem cum titulo, & bona fide, sed causam habentem ab autore malæ fidei, & vitioso, sicquè quando res affecta est vitio personali; & hoc casu illud dari concludunt. Socin. in l. rem quæ nobis. num. 12. vers. aliquando & secundò. & ibi Alciat. num. 8. ff. de acquir. possess. quos sequitur Menoch. de recuperand. remed. 15. num. 73. & seqq. Guttierez. Canon. quæst. lib. 1. cap. 34. num. 84. Hunc alterum casum, videlicet quando singularis successor est cum titulo & bona fide, sed causam habet ab autore vitioso congluti- nant Socin. in d. l. rem quæ nobis. numer. 12. vers. aliquãdo & quarto. ff. de acquir. possess. Menoch. de recuperand. remed. 15. num. 78. & Guttierez Canon. quæst. lib. 1. cap. 34. nu. 84. versic. sed an idem; quo in casu videntur etiam contrarium tenere; itaquod in tanta linguarum confusione dicere possumus ius certum non habere, quare cum in effectu is vnus, & idem casus sit, & dum agitur de tribuendo vnicuique ius suum, & de illud auferendo, iudex debet esse certus. arg. notat. per Bart. in l. hæc autem. §. non defendi. num. 2. ff. quibus ex caus. in possess. eat. & in l. multũ. ff. de condit. & demonstrat. Dec. in c. prudentiam. nu. 10. de offic. deleg. Socin. cons. 37. col. fin. vers. & quia habiles. lib. 1. Aretin. cõs. 62. num. 2. Crauet. cons. 134. num. 4. vbi dicunt, quod quando iudex ignorat fundamentum suæ iurisdictionis & suæ potestatis, non valet quod agit, ideirco cum quærimus quando personale vitium, & clandestinitas possessionis autoris transeat contra singularem successorem non recedo ab hac distinctione; quod si successor singularis vtitur adminiculo ex parte autoris, tunc vitium, clandestinitas, & mala fides eiusdem autoris transit contra singularem successorem, & ei nocet. l. Põponius. §. cũ quis. ff. de acquir. possess. l. apud. §. de auctoris. ff. de doli except. itaquod contra dictum successorem singularem datur remedium Canonis redintegranda, donec præ-

19 scriptum est; Aut adminiculo dicti autoris non vtitur, & tunc si dominus rei ignorat ius suum, & alienationem factam, similiter nocet singulari successori, ob id pariter datur remedium illius Canonis contra eum, donec est præscriptum; at si scit, non nocet mala fides autoris, nec datur remedium dicti Canonis contra successorem ex tex. in authentica. ma-

20 læ fidei. C. de præscript. long. temp. Tertius casus

casus est, quando nouus hic singularis successor est cum bona fide, sed sine titulo, & tūc contra eum concedi remedium istud communis conclusio est, vt testatur Socin. in d.l. rem quæ nobis. num. 12. in princ. ff. de acquir. poss. Alex. cons. 51. num. 1. vers. & præsertim quando. lib. 1. & cons. 117. numer. 3. versic. sed in proposito. lib. 2. Socin. iun. cons. 128. num. 21. lib. 2. Menoch. de recuperand. remed. 15. num. 68. Guttierez. Canon. quæst. lib. 1. cap. 34. num. 82. & ea est ratio, quia probata antiquiori possessione, illa quæ est iunior, & sine titulo præsumitur clandestina. c. licet causam. de probat. Bart. in l. si duo. sub num. 4. ff. vti possidet. Afflict. decis. 363. nu. 3. & 4. Et licet casus iste seruetur in praxi, vt dicit Menoch. de recuper. remed. 15. nu. 72. tamen ipse contrarium sentit. d. remed. 15. num. 70. in fine, iuncto num. 72. in fine; mouetur ex his rationibus, quia istud remedium inductum est ad similitudinem interdicti vnde vi, quod contra singularem successorem etiam vitiosum non conceditur. l. cum à te. ff. de vi & vi armat. Nec pariter concedi probatur de iure pontificio, quòd remedium istius Canonis concedatur contra singularem successorem, cùm verba; à quibuscunque detentoribus; apposita in c. cum Ecclesia. 3. quæst. 2. possint intelligi de ipsis detentoribus immediatis maxime stante dispositione cap. sæpe. de restit. spoliat. quæ aliàs frustratoria redde-

21 retur. Quartus casus est, quando nouus successor & possessor est cum bona fide, & titulo, sed titulus acquisitus est post ipsam possessionem, & hoc casu, quia idem titulus est suspectus de fraude, cum facilè supponi possit amicus a quo ematur. Curt. iun. cons. 108. nu. 25. Crauet. consil. 258. num. 21. vers. secundo igitur: propterea remedium istius Canonis datur contra hunc successorem prout in casu præcedenti: sic videtur tenere Menoch. d. remed. 15. num. 71. Guttierez. Canon. quæst. lib. 1. cap. 34. numer. 83. Quintus

22 casus est, quando quis succedit in re affecta vitio reali, vt in re furtiua, vel quæ per vim expulsiuam possidetur, & tunc etiam si idem successor haberet titulum, & bonam fidem tamen contra eum transit remedium istius Canonis. Socin. in l. rem quæ nobis. nu. 12. vers. aliquando, & tertiò & ibi Aret. col. vlt. in princ. vers. vnde miror. ff. de acquir. poss. Corn. cons. 18. num. 11. & cons. 62. num. 10. vers. tamen præfertur. lib. 1. Et eos sequitur Guttierez. Canon. quæst. lib. 1. cap. 34. num. 85. & refert. Menoch. de recuperand. remed. 15. nu. 77. quamuis ipse contrarium sentiat; Et de materia istius casus satis dixi in casu 28. nu. 19. & seqq.

23 Tertius casus principalis est de remedio canonis, sæpe. de restit. spoliat. succurrentis spoliato per beneficium restitutionis contra singularem successorem, qui scienter rem inuasam a spoliatore receperit, & istud similiter possessorium reintegrandæ est, & transmittitur ad hæredes spoliati, nec non ad singulares successores, ac etiam ad cessionarium, sicuti quoque de interdicto vnde vi, & de remedio Canonis redintegranda. 3. quæst. 1. supra dictum est.

24 Ampliatur casus, quia remedium istius Canonis trāsit contra quemcunque singularem successorem vitiosum, & non solùm contra eum qui immediatè causam habuit à spoliatore, sed etiam si ipse sit successor mediatus, & millesimus, & res spoliata per multas manus ambulauerit. Innoc. in d.c. sæpe num. 2. vers. imò idem. Abb. num. 15. Ripa num. 46. vbi de communi. Rubeus in l. naturaliter. §. nihil commune. num. 60. in fine Menoch. de recuperand. remed. 16. nu. 56. Ang. cons. 157. num. 1. vers. sed si omnes; quia ratio peccati quod est fundamentum ipsius Canonis est generalis, & militat in quocunque scienter succedente in vitio, ideo ampliat & extendit ipsum canonem ad omnes casus quibus adaptatur ipsa ratio. Crauet. cons. 227. num. 3. & infra. Roland. cons. 14. num. 22. & seqq. lib. 3. & cons. 6. num. 16. & seqq. lib. 4.

25 Declaratur ampliatio, vt si aliquis de medijs possessoribus quæsiuit possessionem bona fide, tunc contra eum non datur remedium istius Canonis, quod patet ex ratione sui, q.a non dicitur iniustè detinere, qui vitium ignorat, & bonam fidem habet. c. in primis 2. q. 1. & sic tenet Innoc. in d.c. sæpe. num. 2. vers. si autem vnus. & Abb. num. 15. de restit. spo-

26 liat. Prout nec datur contra alios sequentes illius successores, nisi probatum fuerit eos habere scientiam vitij, & ignorātiam bonę fidei illius medij possessoris, quia per acquisitionē factam bona fide ab illo medio possessore, censetur purgatum vitium spolij, ideo etiam sequentes successores præsumuntur pariter esse in bona fide, vt post Ang. concludit Menoch. de recuperand. d. remed. 16. numer. 56. vers. declaratur: probata autem scientia dictorum sequentium successorum de vitio, & spolio, ac illorum ignorantia de bona fide illius medij possessoris, tunc procedit ampliatio, vt pariter contra eos transeat reme-

dium istud, Vti quasi succedentes in vitium. Ripa in d.c.sæpe.num.46.vers.sed hic suboritur.de restit. spoliat. vbi etiam quæstionem mouet, an condictio ex isto canone tunc competat primo spoliato, vel eidem bona fide quę renti secundo spoliato, & cōcludit cum Butr. contra Innoc. competere vtrique, si vltimus possessor cognouit vtrique illatam esse violentiam, sed dato concursu inter eos, dicit primū spoliatum præferri contra opinionem Innoc. & Butr. Rectius autem senserunt Innoc. & Butr. quos sequitur Menoch. de recuper. remed.16.num.57. vltimo tantùm spoliato remedium istud concedi, nàm cum illud primū spolium iàm purgatum sit per acquisitionem factam bona fide à secundo spoliato restat vltimum spolium tantum, & offensio vltimò spoliati tantùm consideratur.

27 Declaratur primò casus & ampliatio quia remedium istius Canonis non transit contrà singularem successorem, qui ignorat possessionem esse vitiosam.glos. in d. c. sæpe. in verb. scienter.de restit.spoliat.Bald.cons.321. nu. 1.lib.3.Aretin.cons.103.num.4.vers.primus esset.Ripa in d.c.sæpe.nu. 40. vbi testatur de communi.Menoch.de recuperand.remed.16. num. 10. fundamentum enim dicti Canonis constitutum est in scientia tanquam causa peccati, ideoque cessat cessante illius ratione.l. adigere.§.quamuis.ff.de iurepatronat.l.quod dictum.vbi Bart.ff.de pact.Tiraq.in tract.cessant.caus.in 1.part.num.130. quod procedit

28 etiam si idem singularis successor inceperit habere scientiam violentiæ ex post facto, nam scientia requiritur pręcisè de tempore receptionis, ibi; sciens receperit; qualitas enim ad-

29 iecta verbo, intelligitur secundum tempus verbi.l.in delictis.§. si damnum extraneus.ff. de noxalib. Et licet videatur resistere ratio peccati, tamen non omnis ratio peccati fuit inductiua istius canonis, sed ea tantùm, quæ fuberat tempore successionis, nam habens scientiam spolij, quasi succedit in vitium, data autem ignorantia de tempore successionis, non potest dici in vitium successio, & per has rationes sic tenet Abb.in d.c.sæpe.num.13.& Ripa num. 41. de restit. spoliat. post Cæpol. cons.ciuil.60.col.3.& illum tuetur Io.Coras. in l.naturaliter.§.nihil commune.2.part. nu. 129.ff. de acquir. possess. & probat Menoch. de recuperand.remed.16.num.11.& seqq.

30 Declaratur secundò casus, & ampliatio, quia remedium istius Canonis similiter non transit contra singularem successorem, nisi is habeat scientiam rei alienæ, & etiam scientiā spolij, ita quod non sufficit ei, quod sciat rem esse alienam, nisi etiam sciat illam esse rem spoliatam; sic enim habetur ex tex. in d. c. sæpe. ibi; scienter rem talem; quod verbum; talem; refertur ad rem spoliatam demonstratam in parte præcedenti.l.2.ff.de vsur.l. fin.C. vnde vi.ibi; talem possessorem; Dec.cons.500.num. 14.vers. & reassumendo: Et hanc declarationem tenent Ripa in d.c.sæpe.num.42.Angel. cons.157.num.2.vers.& attendendum.Imol. Lanfranc.Corn.Franc. & post illos Menoch. de recuper.remed.16.nu.26.

31 Declaratur tertiò casus, vt etiam transmittatur remedium istud contra singularem successorem recipientem rem vacantem, dummodo tamen sciuerit illam esse vitiosam, idest alienam, & spoliatam; nàm licet in contrariū vrgere videantur verba tex.ibi; re per spoliatorem in alium translata; tamen ratio eiusdem tex. quòd sciens vitium videtur succedere in vitio, præferenda est verbis.l.scire leges.ff.de legibus.l. non dubium.C. eodem. Tiraq. in tract.cessant.caus.in 1.part.num.139. & istā declarationem sequitur Ripa.in d.c.sæpe.nū. 45. post Innoc. & Abbat. de restit. spoliat. Alia de materia istius Canonis videatis per Ripam in d.c. sæpe.& per Menoch.de recuperand. remed. 16. quia non spectant ad nostrum tractatum transmissionis.

SVMMARIVM.

1 *Nunciatio noui operis ex parte eius cui nunciatur non extinguitur morte, nec alienatione, sed transit contra successorem etiam singularem: intellige quoad patientiā destruendi operis, secus quoad pœnas, vel expensas.* 2. *secus est ex parte nunciantis* 3.
Fallit num. 5. *& seqq.*

4 *Voluntas morte finitur, & ad hæredes non transit.*

CASVS XLIII.

Nuntiatio noui operis, an transeat ad alios.

1 NVnciatio noui operis ex parte illius cui nunciatur non extinguitur morte, nec alienatione, sed transit contra successorem etiam singularem. l. non solum §.morte.l.fin.ff.de oper.nou. nunciat. & ratio est quia ex parte illius cui nunciatur est in rem scripta.l. operis.l. de pupillo.§. si plurium. d. l. fin. ff. eod. ideo sequitur illius pos-

possessorem.d.l.fin. & l.actionum genera.in princ.ff.de action.& obligat.

2 Declaratur tamen habere locum quoad patientiam destruendi operis, secus quoad pœnas, vel expensas.l.prætor ait.§. hoc interdictum.il 1.versic.planè.& l. pen. ff. de oper. nou.nunciat.concordat l.competit.§. in summa.ff.quod vi, aut clam.& facit.§.non autem. instit.de perpet.& temp.action.

3 Ex parte autem nunciantis non transmittitur nunciatio, sed morte ipsius nunciantis, ac etiam rei alienatione extinguitur, itaquod hæredes eius non possunt agere interdicto de molitorio.d.l.non solùm.§.morte.ff.eod. de oper.nou. nunciat. Et ratio est, quia ex parte nunciantis est in personam.glos. vlt. in d.§. morte. & ita summant ibi Bart. Paul. de Castr.& Ias.& dicit Hormannoct.num. 2.nunciatio enim vt actus, qui non geritur cum aliquo dependet à mera voluntate nunciantis, quæ voluntas morte finitur, & non transit ad hæredes.l.4.ff.locat.sic Bart.in d.§.morte.num. 3.& Rubeus.nu.4.48.& 142.

5 Declaratur primò, vt tunc demum verum sit, quod nunciatio ex parte nunciantis extinguitur morte vel alienatione, si res erat integra, nec aliquid de opere factum erat, quia si res integra non fuisset, sed aliquid factum esset de opere, tunc transmittitur ad hæredes.d. l.prætor ait.§.hoc interdictum.il 1. Ac insu-

6 per transmittitur quoque ad successores in rem glos.in d.§.hoc interdictum.in verb.successoribus; quem ibi sequitur Dyn.& Bart. num.4.& Ias. num.6. qui etiam testantur sic omnes tenere, & adducunt rationem, quia interdicta sunt in rem scripta.l. 1. §. interdicta. ff.de interdict.

7 Declaratur secundò, quia si nunciatio facta fuisset nomine nunciantis, & hæredum, tunc transiret etiam ad hæredes.l. diem.§. si hæredis.ff. de arbitr. & per illum tex. Bart. in d.§. morte.nu.5.Paul.de Castr.& Ias.nu.2. Hormannoct.num.2.33.& 34.

SVMMARIVM.

1 Beneficium restitutionis in integrum transitorium est ad hæredes & etiam ad hæredes hæredis.4. & tam si sint hæredes ab intestato, quàm ex testamento.3.etiam si læsio proueniat à contrauentione conditionis ordinatæ à testatore.2. etiam si læsio contingat hæreditate iacente.5. ac item transmittitur contra hæredes aduersarij.6.

7 Instantia causæ incepta super restitutione in integrum ad hæredes transit.

8 Beneficium restitutionis in integrum transmittitur ex quocunque capite competat, & transmittitur tàm ad maiores, quàm ad minores.

9 Beneficium restitutionis in integrum transit in substitutum vulgarem intellige quando agitur de læsione testatoris, secus si de læsione hæredis instituti & idem quod de substituto vulgari dicitur de substituto fideicommissario.13 In substitutum autem pupillarem transit indistinctè 11.

10 Substitutus vulgaris succedit testatori, non hæredi: substitutus pupillaris succedit pupillo.12.18. substitutus fideicommissarius succedit testatori, non hæredi grauato. 14.16.

15 Restitutio in integrum non competit aduersus ea, quæ approbata sunt.25.

16 Restitutio in integrum aduersus aditionem hæreditatis damnosæ factam per grauatum non competit substituto vulgari, vel fideicommissario, substituto autem pupillari aduersus aditionem paternæ hæreditatis factam per pupillum sic.17.

19 Ex actu necessario non inducitur approbatio, vel consensus.

20 Beneficium restitutionis in integrum transit etiam in fiscum & num.seq. ac etiam in successorem singularem.24.

21 In fiscum non transeunt iura futura: nisi habeant originem à præterito 23.

22 Fiscus est successor vniuersalis in omnibus actionibus actiuis & passiuis.

25 Beneficium restitutionis in integrum non transmittitur, cùm competit ex causa non transmissibili.

26 Aduersus actum expressè, vel tacitè approbatum non competit, nec transmittitur restitutio in integrum.

Approbatio autem tacita quibus modis inducatur, adducuntur exempla.27.

28 Beneficium restitutionis in integrum transmittitur ad hæredes eo modo, & forma, qua competebat defuncto, & non aliàs: Fallit quando læsio perficitur in puncto mortis, vt in minore, qui decedit hæreditate non adita.29.

30 Beneficium restitutionis in integrum transmitti potest etiam per viam cessionis.

CASVS XLIV.

Restitutionis in integrum beneficium an ad hæredes vel alios transmittatur.

1 BEneficium restitutionis in integrū ad hæredes transitorium esse passim probatur in l. non solum. ff. de restit. in integr. l. minor autem ma gistratus. §. non solum. ff. de minorib. l. cum miles. ff. ex quib. cauſ. maior. l. 1. C. de restit. milit. l. stichum. §. quod vulgò. ff. de solut. l. ex persona. C. de tempor. in integ. restit. l. 1. C. si aduers. dot. & ratio est, quia licet persona sit causa istius beneficij, tamen non est causa proxima & immediata, nam proxima & immediata causa huiusmodi beneficij est læsio, & deceptio patrimonij. Dyn. in reg. priuilegium lib. 6. & ibi Ioan. Andr. & Franc. num. 3. & Dec. in l. in omnibus causis id. num. 3. & 4. ff. eod. & conſ. 51. num. 2. Afflict. super constit. Regni lib. 2. rubric. 40. num. 19. Gomeſ. in §. æque. num. 3. verſ. pro ista. iuncto verſ. non obstat. instit. de action. Menoch. conſ. 33. num. 45. læso autem siue decepto competit officium iudicis pro recuperatione eius quod per læsionem perdidit, ob id non dicitur illud perdidisse, imò in bonis, & patrimonio habere. l. nemo. ff. de restit. in integr. l. rem in bonis. ff. de acquir. rerum domin. l. bonorum. la 1. §. in bonis. ff. de verb. signif. l. qui actionem. ff. de reg. iur.

2 Ampliatur primò casus vt procedat etiam si læsio proueniat à contrauentione, vel non paritione conditionis a testatore ordinatæ; nam si testator mandasset filiam minorem nubere certis adiectis conditionibus, & ipsa conditionibus non adimpletis, imò neglectis decesserit, beneficium restitutionis in integrum sibi competens ad eius hæredes transmittit: sic post Curt. conſ. 67. tenet Maurit. de restit. in integr. cap. 287.

3 Ampliatur secundò casus, vt procedat nō solùm in hærede ex testamento, sed etiam ab intestato, quia leges de hoc loquentes non distinguūt. l. de pretio. ff. de public. in rē action. c. solitæ. §. 1. de maior. & obed. & sic de communi refert Villalob. in verb. restitutio. num. 44. Odd. de restit. in integr. quæst. 50. art. 1. num. 14.

4 Ampliatur tertiò, quia transmittitur quoquè ad hæredes hæredis Rub. conſ. 57. num. 2. qui testatur de communi, & illum refert Villalob. in verb. restitutio. num. 43. Bero. in c. cum sit Romana. num. 46. versus finem. de appellat. Odd. de restit. in integr. quæst. 50. art. 1. num. 15.

5 Ampliatur quartò, quia beneficium restitutionis in integrum transmittitur ad hæredes etiam quando læsio contingit hæreditate iacente Alex. conſ. 45. numer. 8. lib. 5. allegat Dyn. Bart. & Doct. in l. ad diem. ff. de verb. obligat. Odd. d. quæst. 50. art. 1. nu. 16.

6 Ampliatur quintò, quia istud beneficiū restitutionis in integrum non solùm transmittitur ad hæredes transmittentis, sed etiam contra hæredes aduersarij. l. si intra. l. de tutela. C. de restit. in integr.

7 Ampliatur sextò, vt procedat etiam in instantia causæ restitutionis in integrum incæptæ: nam sicut instantia super actione transit ad hæredem. l. si eum hominem. ff. de fideiuſſor. cum similib. ita etiam transit ad hæredes instantia super officio iudicis d. l. si intra. vbi Bald. C. de restit. in integr. Maurit. in tractat. de restit. in integr. cap. 19.

8 Ampliatur septimò, quia non solum minor ex capite minoris ætatis transmittit istud beneficium restitutionis in integrum, sed etiam omnes alij, qui ex alio quocunque capite in integrum restitui possunt. l. non solum. ff. de restit. in integr. ibi item omnium qui ipsi potuerunt restitui in integrum; & non solùm beneficium istud transmittitur ad minores, sed etiam ad maiores l. minor autem magistratus. §. non solùm. & l. seq. vbi gloſ. in verb. ex anno. in princ. ff. de minorib.

9 Ampliatur octauò, vt beneficium restitutionis in integrum transmittatur quoquè in substitutum. l. non solùm. ff. de restit. in integ. Declaratur tamē ampliatio, quia si loquimur de substituto vulgari, tunc demum beneficiū istud restitutionis in integrum transit in ipsum substitutum vulgarem, quando agitur de læsione testatoris, quando autem agitur de læsione ipsius hæredis instituti ex propria læsione ipsius, tunc non transit, & ratio est, quia

10 substitutus vulgaris est hæres testatoris, & non est hæres hæredis. §. 1. post princ. instit.

11 de pupill. substit. Si vero loquimur de substituto pupillari, ad eum transit beneficium restitutionis in integrum indistincte, siue illud competeret testatori, siue ipsi pupillo hæredi; nam si competebat pupillo forsan pro aliquibus perperam gestis ab eo, transit ea ratione,

12 quia substitutus pupillaris est hæres pupilli. l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. de vulg. & pupill. §. 1. post princ. instit. de pupill. substit. & si competebat testatori transit ex eo, quia licet substitutus pupillaris sit hæres pupilli, non te-

non testatoris; tamen restitutio in integrum, transit quoque ad hæredem ipsius heredis, vt dictum est num. 3. Et si loquimur de substitu-
13 to fideicommissario tunc idem dicendum est, vt in substituto vulgari, quod si agitur de læsione testatoris, tunc transmissum censeatur beneficium restitutionis in integrũ in ipsum substitutum, si autem de læsione grauati se-
14 cus; & eadem est ratio, quia per fideicommissariam substitutionem succeditur testatori, non hæredi grauato. l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vulg. & pupill. glos. in l. 1. in glos. magna, & ibi Doctores. C. de pactis. Ias. in l. qui, Romæ. §. duo fratres, nu. 13. ff. de verb. obligat. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit. 12. num. 39. nec est vera distinctio, quam facit Odd. de restit. in integr. quæst. 50. art. 2. num. 36. 37. vbi dicit quod si fideicommissarius damnum sentit in bonis fideicommissarijs ex eo, quia magis intersit sua restitui in integrum aduersus possessorem, vel creditorem, quàm regressum habere contra hæredes grauati, vel agere reuocatoria aduersus possessores, tunc datur ei restitutio transmissa ex persona minoris grauati, saltem quia dum hæreditas fuit in manibus ipsius grauati, potest dici hæreditas iacens; hæc enim fundamenta iure non probantur, quia nec ad substitutum fideicommissarium aliquid transmittitur ex persona grauati, nec iacens dici potest hæreditas, quæ ab hærede grauato possessa est.
15. Verùm, quia restitutio in integrum non competit aduersus ea, quæ approbata sunt. l. 1. 2. C. si major fact. l. 3. §. 1. ff. de minorib. ic-
16 circo suboritur dubium, an substitutus adeũdo hæreditatem dicatur approbare aditionẽ hæreditatis damnosæ, & læsiuæ factam per grauatum, ita quod excludatur à restitutione in integrum aduersus ipsam aditionem grauati; & resolutio istius dubij pendet ex prædictis, quod cum non agatur de aditione, & læsione testatoris, sed de aditione, & læsione hæredis grauati, & cùm substitutus vulgaris, vel fideicommissarius non sit hæres ipsius grauati, sed testatoris, propterea ad ipsum substitutum vulgarem vel fideicommissarium re-
17 stitutio non transit: quò vero ad substitutum pupillarem, an scilicet substitutus pupillaris adeundo pupillarem in qua reperit hæreditatem paternam, censeatur approbare aditionem ipsius paternę hæreditatis factam per pupillum, ita quod illi deneganda sit restitutio in integrum quoad eandem paternam hæreditatem, maius dubium est, nam pro parte affirmatiua est glos. in l. paterfamilias. in verb. seruandum. vers. vel melius. ff. de priuileg. credit. quam glos. sequitur, & illam singularem esse dicit Bart. ibi num. 2. & Ang. Aret. in §. si quis agens. num. 10. instit. de action. Roman. singul. 98. Caballin. super constit. March. lib. 6. cap. 13. num. 5. in fine. Maurit. de restit. in integr. cap. 15. num. 9. & ratio est quia erat in potestate eiusdem substituti hæreditatem pupilli non adire, ideo si volens & sciens aditam à pupillo hæreditatem acceptauit, meritò nõ est restituendus: Pro parte autem negatiua, quòd non censeatur inducta approbatio, nec excludatur à restitutione iure transmisso ex persona ipsius pupilli, voluit idem Bart. in l. sed si plures. §. si ex asse. sub nu. 1. ff. de vulg. & pupill. & in l. quidam elogio. sub num. 3. vers. vide glos. C. de iur. delibe r. & in l. fin. sub num. 7. vers. primo casu. ff. de acquir. hęredit. sequitur Imol. in d. l. sed si plures. §. filio; & ibi Paul. de Castr. ff. de vulg. & Corn. in d. l. quidam. col. 2. vers. nec habeat aliquem; & hanc opinionem magis veram, & æquam esse
18 credo, quia substitutus pupillaris est hæres pupilli. l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. de vulgar. & pupillar. §. 1. instit. de pupill. substit. ob id restitutio, quæ competebat eidem pupillo aduersus aditionem prædictam, competit quoque substituto iure transmisso ex persona ipsius pupilli ex iuribus allegatis in casu principali, vbi firmatum est restitutionẽ in integrum ad hæredes transmitti, nec hæreditas ipsa pupillaris separari potest ab hæreditate paterna. d. l. quidam elogio. C. de iure deliber. & l. paterfamilias. ff. de priuil. credit. & vtrobique Doctores; ideo cum coniunctio
19 istarum hæreditatum sit necessaria, nullam exinde approbationem, vel consensum resultare manifestum est. l. 3. §. scio etiã. & ibi glos. in verb. restituendum. & Bart. ff. de minorib. l. in omnibus. l. in delictis. ff. de noxalib. §. si tutor. & ibi glos. in verb. si tutor, instit. de inoff. testam. l. velle non creditur. ff. de reg. iur. & sic etiam tenet, & tuetur Odd. de restit. in integr. quæst. 50. art. 2. num. 32. 33.
20. Ampliatur nonò casus principalis, vt beneficium restitutionis in integrum transeat quoquè in fiscum, nam licet contrarium dicendũ
21 videretur, attento quod in fiscum non transeunt ea quæ non sunt in bonis delinquentis tempore commissi delicti. l. si mandauero tibi, vt pro me. §. is cuius bona. ff. mandat. Peregr. de iure fisc. lib. 5. tit. 1. nu. 132. & per hanc rationem ità consuluit Cephal. cons. 321. nu. 66. & seqq. lib. 3. nihilominus vera est amplia
22 tio, nam fiscus est successor in omnibus actionibus

nibus actiuis, & passiuis. l. tutoris. C. ad leg. iul. de vi public. l. si ademptis. C. de sent. pass. l. si vt proponis. C. de bonis damnat. & est successor vniuersalis. Ias. in l. si quis mihi bona. §. 1. num. 11. ff. de acquir. hæredit. Paul. de Castr. cons. 441. num. 5. lib. 1. Boss. de bonor. publicat. nu. 13. Peregrin. de iure fisci. lib. 5. tit. 1. num. 53. & non obstat, quod iura futura nō
23 veniant in fiscum, quia fallit in his, quæ habent originem à præterito: Boss. in tit. de bonorum publicat. num. 15. & sic in specie quòd in fiscum transeat beneficium restitutionis in integrũ, tenet Odd. de restit. in integr. quæst. 50. art. 4. & Peregr. de iure fisci lib. 5. tit. 1. num. 84.

24 Ampliatur decimò, quia beneficium restitutionis in integrum transmittitur, quoquè in singularem successorem, ita quod emptori, donatario, legatario, vel alio singulari successori competit ius petendi restitutionem in integrum, quæ competebat venditori, donatori, testatori, vel alteri autori, vt post Bald. & Alber. in l. non solum. ff. de restit. in integr. tradit Odd. in eod. tract. de restit. in integr. quæst. 50. art. 3.

25 Declaratur primò casus principalis non procedere, quando beneficium restitutionis in integrũ competebat aduersus aliquod ius non transmissibile, puta immunitatem, tacitã hypotecam in bonis tutorum, vel alia personalia, quæ cum persona extinguũtur, de quibus dixi in casu 23. num. 2. tunc enim licet de functo ex priuilegio personæ competeret restitutio in integrum quæ est transmissibilis, quia tamen competebat ex causa non transmissibili, ideo transmitti non potest. arg. l. Pōponius. §. cum quis. ff. de acquir. possess.

26 Declaratur secundò non procedere, quando hæres expresse, vel tacite approbauit, & confirmauit gesta defuncti, nam aduersus ea, quæ approbauit restitui non potest. l. 1. 2. C. si maior fact. l. 3. §. si quis. ff. de minoribus: ap-
27 probatio autem tacita multis modis inducitur, puta si quis contractu, instrumento, vel actu vtitur modo aliquo, siue aliàs eum obseruat, vel illius vigore aliquid dat, vel recipit, censetur ipsum contractum, instrumentum, & actum approbare: de vsu illius. Bald. cons. 349. num. 5. lib. 1. Dec. cons. 463. num. 19. de eius obseruatione Ang. cons. 171. Crauet. cõsil. 380. num. 10. & de datione, ac receptione. l. quidam ex parte. ff. de euict. Paul. de Castr. cõs. 330. vers. ad probationem. lib. 2. Crauet. cons. 351. nu. 10. ideirco qui agit vigore eiusdem contractus, scripturæ, vel instrumenti, videtur ipsum approbare. Bald. cons. 34. num. 1. vol. 2. & cons. 14. vol. 5. Gozadin. cons. 42. num. 19. Crauet. cons. 65. nu. 6. vers. hoc ita. & cons. 524. num. 1. Dec. cons. 297. num. 2. quod verum est etiam si quis agat ex contractu alterius. l. si seruus alienus. ff. de fideiussorib. idem est si quid soluitur vigore alicuius contractus, vel instrumenti. arg. l. si ponas. §. si hæreditatem. ff. de inoffic. testam. §. fin. instit. de hæred. qualit. & different. & firmauit Bald. cons. 184. num. 5. lib. 2. & Alex. consil. 127. num. 1. in fin. lib. 5. Dec. cons. 583. num. 6. idem ex retentione rei, quia pariter resultat tacita actus approbatio. Paul. de Castr. cons. 300. in fin. lib. 2. Crauet. cons. 151. num. 30. Dec. d. cons. 583. num. 6. Idem quando exigitur ratio administrationis factæ vigore alicuius contractus, testamenti, vel instrumenti. Paul. de Castr. cons. 1. num. 3. lib. 1. allegat in arg. l. procula. ff. de probat. & illũ refert Crauet. cons. 204. num. 13. in fin. Idem de subscriptione, nam qui subscribit se alicui scripturæ, videtur illam approbare. Gabriel. conclus. 3. de præsumpt. Idem de eo, qui apponit sigillum, idem Gabriel. conclus. 4. de præsumpt. Idem cum quis ordinat, vel quoquomodo statuit super aliqua re. Crauet. cons. 204. num. 13. 14. Idem si quis accipit bona sibi per laudum adiudicata, nam ipsum laudum censetur ex huiusmodi bonorum acceptatione approbare. Paul. de Castr. cons. 116. sub num. 3. versic. restat respondere lib. 1. Dec. cons. 618. nu. 2. Idem si fiat compositio, vel transactio litis, & controuersiæ de aliquo contractu, vel testamēto, quia inducitur illius approbatio. l. cum mota. C. de transact. Paul. de Castr. cons. 375. num. 1. vers. secundò. lib. 1. Crauet. cons. 754. num. 8. Idem si disponitur de re legata, quia videtur legatum agnosci. l. si auia. C. de iure deliber. Dec. cons. 45. num. 3. vers. disposuit. Crauet. cons. 261. num. 3. Menoch. consil. 1. num. 490. idem si petitur dilatio temporis ex causa soluēdi. l. ad solutionem. C. de re iudic. Ang. in l. cum te. num. 1. C. quod met. caus. Dec. cons. 618. num. 2. idem ex perceptione fructuum. Alex. cons. 88. num. 32. lib. 5. per tex. in l. litibus. C. de agric. & censit. lib. 11. sequitur Dec. cons. 58. num. 2. & cons. 583. num. 4. & ante eos Rota Rom. decis. 9. de restit. spol. in nouis; idem si recipitur pensio pro contractu locationis Cyn. & Bald. in l. 2. C. de dot. promiss. per tex. in l. 2. C. de iure Emphit. Dec. cons. 583. nu. 8. vers. vltimo. Alex. cons. 127. num. 2. vol. 5.

28 Declaratur tertiò casus, quia ad hæredes non

non transit aliud beneficium restitutionis in integrum, nisi illud quod competebat defuncto dum viuebat, itaquod si defunctus non poterat restitui multò minus potest restitui hæres. l. quod si minor. §. scæuola. in fin. ff. de minorib. ideoquè si ipse defunctus restitui nō poterat forsan ob lapsum temporis restitutionis, nec hæres restitui poterit. Bart. in l. nō solùm. num. 2. & ibi Ang. num. 2. Bald. consil. 226. lib. 1. Et pariter si restitui non poterat ratione propriæ personæ, puta contra patrem, vel patronum propter eorum reuerentiam, vt l. fin. C. qui & aduers. quos; similiter nec contra eosdem patrem, vel patronum restitui possunt hæredes. glos. 1. in l. non solùm. ff. de restit. in integr. itidem si defunctus non poterat restitui ex eo, quia nō erat læsus, similiter nec restitui potest hæres ex iure transmisso, quãuis læsio in persona ipsius hæredis incipiat. Odd. de restit. in integr. quæst. 50. art. 1. numer. 10.

29 Subdeclaratur declaratio ista, vt non procedat quando læsio perficitur in puncto mortis, tunc enim defunctus transmittit auxilium restitutionis in integrum ad hæredes, licet ipse viuens illud non haberet, Exemplum est in minore, qui decedit hæreditate non adita, nã eius hæres potest restitutionem in integrum obtinere ad adeundum, quamuis minor dum viueret restitui non posset, attento quod non erat læsus ex eo, quia læsio perfecta est in puncto eius mortis tantùm. l. Pantonius. ff. de acquir. hæred. l. 1. C. de restit. minor. Bart. & Ang. in l. nō solùm. ff. de restit. in integr. Odd. de restit. in integr. quæst. 50. art. 6.

30 Præterea istud beneficium restitutionis in integrum potest etiam cedi. l. quod si minor. in princ. ff. de minoribus. l. si minoris. ff. de administrat. tut. l. alterius. §. non idcirco. ff. de tut. & rat. distrah. Crauet. cons. 191. num. 2. & cons. 127. num. 15. in fin. Roland. consil. 28. num. 28. lib. 2. Maurit. in tract. de restit. in integr. cap. 17. Odd. in eodem tract. quæst. 50. art. 3. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 3. num. 13. vbi alios omnes recenset, & ratio est nam quæ sunt transmissibilia ad hæredes extraneos, sunt etiam cessibilia, sed restitutio in integrum est transmissibilis ad extraneos hæredes, vt visum est de substitutis, fisco, & alijs, ergo etiam cessibilis: sic Ioan. Igneus in repet. l. dudum. num. 57. in fin. C. de contrah. empt. Roland. cons. 28. num. 27. lib. 2.

SVMMARIVM.

1 *Donatarius ex donatione causa mortis præmoriens donanti non transmittit bona donata ad hæredes, sed ea redeunt ad donantem.*

2 *Legatarius præmoriens testatori legatum ad hæredes non transmittit.*

3 *Donatarius ex donatione inter viuos præmoriens donanti; bona donata, & actionem ad ea consequẽdum transmittit ad hæredes, ac etiam contra hæredes donantis. 7. Et procedit etiam in donatione inter virum & vxorem quæ tamen iuramento vallata est. 4. Et pariter procedit in donatione iurata facta inter patrem & filium. 6. ac etiam procedit in fideicommisso facto in donatione. nu. 8.*

5 *Furor, affinitas, vel alius euentus superueniens non infirmat acta, quæ sortita sunt effectum.*

9 *Donatio remuneratoria non est propriè donatio, & est irreuocabilis, & ad hæredes transmittitur.*

10 *Donatio causa mortis, quam donator promisit non reuocare, transit in donationem inter viuos, & ad hæredes transmittitur, & procedit siue promissio apposita sit in dispositione principali, siue in fine instrumenti in clausulis executiuis. 12. & seqq. Promissio autem hæc non reuocandi resultat multis modis recitatis num. 11.*

13 *Clausulæ omnes in quacunque parte instrumenti, censentur apposita de voluntate partium.*

14 *Instrumenta valida non sunt nisi a notario coràm partibus lecta, & à partibus approbata fuerint: idem de testamento nuncupatiuo, excepto testamento inter liberos. 16.*

15 *Verba instrumenti post illius publicationem, & approbationem, non verba notarij, sed partium esse dicuntur.*

17 *Promissio non reuocandi donationem causa mortis, illam non transmutat in donationẽ inter viuos, si vti donatio inter viuos non valeret, vt est donatio omnium bonorum præsentium & futurorum, quæ neque iuramento confirmatur. 18. & donatio facta vltra summam. 500. aureorum. 21. & donatio facta per patrem filio. 19. vel inter virum, & vxorem. 20.*

22 *Promissio non reuocandi donationem causa mortis, illam pariter non transmutat in donationem inter viuos, quando facta est in testamento reuocato, vel in codicillis reuocatis.*

23 *Stipulatio de sui natura irreuocabilis, efficitur reuocabilis, si interposita est ex causa vltima voluntatis.*

24 *Voluntas testatoris est ambulatoria vsque ad mortem.*

25 *Donatio causa mortis facta pro se & hæredibus, trāsit in donationem inter viuos, ideo donatarius præmoriens transmittit.*

26 *Agnatus cui facta est donatio ea conditione, vt bona donata post eius mortem vadant ad extraneum; decedens cum liberis transmittit bona ad eius liberos excluso extraneo substituto. si apparet donatorem habuisse rationem conseruandæ agnationis, aliàs non.*

27 *Donatio quando inter viuos, & quando causa mortis censenda sit; remissiue.*

CASVS XLV.

Donatio, quando ad hæredes transmittatur.

Onationis materia, in quantum concernit transmissionem, infrascriptis casibus distinguenda est.

1 Primus est casus de donatione causa mortis, & natura istius donationis est, vt euanescat per mortem donatarij, qui prædecedit donanti. l. non omnis. in princ. ff. si cert. petat. §. 1. instit. de donat. l. si vir vxori. §. vxor viro. ff. de donat. int. vir. & vxor. & prouenit ex præsumpta mente donantis, quē lex præsumit voluisse donare illi donatario tantùm non autem eius hæredibus, cùm non eandem fiduciam de illis, ac de ipso donatario habuerit, vt sentit Alciat. respons. 99. nu. 24. & cōfert quod is scribit ibidem. num. 17. post Bald. cons. 391. lib. 3. Fulgos. cons. 17. & Bologn. cons. 64. dum inquit, quod quando quis donat Caio & eius hæredibus, intelligitur donare hæredibus contemplatione ipsius Caij, quod si in eius persona effectum non habet, nec in persona ipsorum hæredum, & hos refert, ac sequitur. Menoch. cons. 84. nu. 15. 16. & consequenter bona donata ad hæredes ipsius donatarij præmortui non transmittuntur, sed redeunt ad donantem. l. si inter virū. ff. de reb. dub. Bald. in l. 2. C. de iur. dot. Paul. de Castr. in l. quod de bonis. §. ex donationibus. num. 2. ff. ad leg. Falcid. Ias. in d. l. nō omnis. num. 5. & ibi Dec. num. 7. & 8. Alex. consil. 14. num. 3. lib. 1. & cons. 78. num. 4. lib. 4. Crauet. cons. 214. num. 18. Ias. cons. 6. alias. 245. num. 4. lib. 3. & ratio est, quia hæc donatio habet naturam legati. l. illud. ff. de donat.

2 caus. mort. d. §. 1. instit. de donat. legatarius autem præmortuus testatori non transmittit ad hæredes. l. vnic. §. pro secundo. C. de caduc. tollen. l. non putauit. §. à primo. ff. de bonor. poss. cont. tabul.

Ampliatur vt idem sit in donatione conditionali causa mortis, si contingat donatariū decedere pendente cōditione, quia donationem ipsam similiter ad hæredes non transmittit, nisi quando facta esset pro se, & hæredibus. Bald. cons. 93. num. 1. vol. 2. & dicam inferius num. 25.

3 Secundus casus est de donatione inter viuos; hæc autem donatio non euanescit, si donatarius præmoriatur donanti, sed bona donata, & actio ad ea consequendum transmittitur ad hæredes. l. illam. l. si quis argentum. §. fin. in fin. C. de donat. Roland. cons. 77. num. 12. lib. 1. post Bald. cōs. 195. lib. 4. & Bertrād. cons. 233. col. fin. vol. 2. & ratio est, quia est irreuocabilis. l. perfecta. C. de donat. quæ sub modo. l. fin. in princ. & §. ex his enim. C. de reuoc. donat. §. aliæ. instit. de donat. & æquiparatur titulo venditionis. d. l. illam. vers. nā sicut. C. de donat.

4 Ampliatur primò vt procedat quoquè in donationibus factis inter maritum, & vxorē iuramento tamen vallatis, nam si donatarius prędecędat donanti, bona donata ad hęredes transmittit, nec redeunt ad donantem, & ratio est, quia donatio iurata inter virū, & vxorem est valida. Bart. in l. seius. & augerius nu. 7. & ibi Alex. num. 13. ff. ad leg. Falcid. Crauet. cons. 81. num. 1. vers. sed præmissis. Roland. cons. 77. num. 2. lib. 1. Couar. in rubric. de testament. part. 2. num. 10. Crass. in §. donatio. quęst. 6. numer. 3. Clar. in eodem. §. donatio. quęst. 9. num. 3. vbi omnes alios adducit, & testatur ab hac opinione tanquam indubitabili non esse in iudicando aut consulēdo recedendum; quamuis donatarius prędecedat donatori. Bald. Nouell. in tract. de dote. part. 10. num. 10. vers. insuper. Gabriel. conclus. 3. num. 21. de donat. idem Crass. in §. donatio. quęst. 6. num. 3. vers. & nota. & consequenter est irreuocabilis. Roland. d. cons. 77. num. 9. lib. 1. Ripa respons. 124. nu. 6. Euen-

5 tus enim superueniens non debet infirmare actum, qui effectum sortitus est. l. nec enim. ff. de itin. actuquè priuat. l. sancimus. la. 1. C. de administrat. tut. c. factum & ibi glos. de reg. iur. in 6. ideo furor superueniens non vitiat acta prius gesta. l. qui furere. & ibi Bart. ff. de stat. homin. l. si quis alicui. ff. de acquir. hæredit. l. qui in potestate. §. fin. ff. de testam. §. itē furiosi.

furiosi.instit.quib.nõ est permiss.fac. testam. c.neque furiosus.32.q.7.sic etiam affinitas superueniens non dirimit matrimonium antea contractũ.c.discretionem. de eo qui cognou. consang.vxor.suæ. vbi glos. in verb. afficere. sic maleficium, vel delictum superueniens nõ potest irritare quòd legitimè factũ est. Bald. cons.349.nu.2.vol.3. Crauet. cons. 102.nu. 2.& in terminis donationis iuratę inter virũ, & vxorem,quod si donatarius prædecedat donanti bona donata transmittat ad hæredes cõsuluit Roland. d.cons.77. lib. 1. ex professo. Bertrand.consil.175.num.3.vol.1.part.2.

6 Ampliatur secũdò vt idem sit de donatione iurata facta inter patrem,& filium, nam licet filius donatarius præmoriatur patri donãti,tamen bona donata ad hæredes transmittit eodem modo prout supra dictum est de donatione facta inter virum & vxorem, quæ à pari procedunt. l. donationes. la 1. in princ. C.de donat.int.vir.& vxor.quia donatio inter patrem & filium iuramento firmata, valida est Crauet.cons.19. num. 1.& cons. 102. num.1.Grammat.decis.103.nu.73. Clar. in §. donatio. quæst.8. qui allegat omnes alios Doctores,& dicit rem hanc in practica nullã habere difficultatem:& ità quod filio donatario præmoriente,donatio non resoluatur,sed bona donata ad hæredes transmittat, reprobata opinione Dec.in cons.240.& cons.536. num.8.tenet Bertrand.cons.233.col.fin. lib. 2.part.2.& illum refert, ac sequitur Roland. d.cons.77.num.14.lib.1.Alciat.in c.cum cõtingat.nu.297.de iureiur. & ex professo Crauet. d. cons. 102. vbi firmis rationibus diluit fundamenta Decij.

7 Ampliatur tertiò,nam actio ad consequendum res donatas donatione inter viuos transit ad hæredes donatarij non solùm contra ipsum donatorem superuiuentem;sed etiã contra eius hæredes,ac successores tàm vniuersales,quàm singulares.d. l. si quis argentum.§. fin.in fin.C.de donat.& est ratio quia præsumitur esse realis ex qualibet parte. Bald. in d. §.fin.ante num.1.

8 Ampliatur quartò iste secundus casus, vt locum habeat etiam in fideicommisso facto in donatione; nàm substitutio facta in donatione post mortem donatarij non perimitur si idem substitutus præmoriatur donatario grauato, sed spes substitutionis ad hæredes eiusdem substituti transmittitur per tex.in §. ex conditionali.instit.de verb. oblig. & tenet Bart.in l.huiusmodi. ff. quand. dies leg. ced. Bald.in l.quoties in fin.C. de donat. quæ sub mod. Oldrad.cons.224.num.28. Surd. cons. 517.num.3.lib.4.& decis. 144.nu. 24. & latius dixi in cas. 5.num.5.

9 Tertius est casus de donatione remuneratoria,& ista transmittitur ad hæredes.l. Attilius regulus.ff.de donationib. quia est irreuocabilis.l.si pater.§.si quis.ff.eodem.de donat. nec est propriè donatio d.l. Attilius regulus; Clar.in §.donatio. quæst. 3. nu. 1. vbi de magis cõmuni. ita quòd nõ reuocatur neque propter ingratitudinẽ glos.in d.l.si pater. §. si q.s in verb. irreuocabilis. ff de donat. Abb. in c. fin.nu.11.de donat.Roland.cons.5.num.13. lib.3.Menoch. cons.29. nu.6.Viuius.comm. opin.in verb.donatio ex quinque. num. 6. & seqq. vbi de communi:neque per superueniẽtiam liberorum.Clar.in d. §. donatio. quæst. 23.num.3.Tiraq.in l.si vnquam.in verb. donatione largitus.nu.12. & seqq. C. de reuoc. donat.vbi alios omnes adducit.

10 Quæro autem primò, quãdo donator promisit donationem causa mortis non reuocare, an donatio ista dicatur donatio inter viuos,vel causa mortis; vtilitas quæstionis est, quia si est inter viuos trãsmittitur ad hęredes donatarij eo præmoriẽte donatori,secus si est donatio causa mortis; Et quod ista donatio virtute promissionis de non reuocando transeat in donationẽ inter viuos est tex. in l. vbi ità donatur. ff. de donat. caus. mort. & tenet Angel.cons.179.num.6.Alex.cons.14. num. 1.post medium lib.1.Ias.in l.quæ dotis.num. 30.& 31.ff.solut.matrim. & in l. non omnis. nu.2.vers.sed istis non obstantibus.ff. si cert. pet. Aretin.consil.74.num.3.vers. sed quando in donatione.Guid.Pap.cons.vlt. num.1. Natta cons.104.num.6.& 7.Boer.decis.353. numer.10.11. & 13.Couar.in rubric.part.2. num.14.vers.quarta conclusio.Clar.in §. donatio.quæst.4.numer.5. Gabriel. conclus. 9. num.2. & 7. vers. tenendo.de iureiur. Crass. in §.donatio. quæst.1. num. 4. Mantic. cum pluribus adductis per eum de coniect.vlt.volunt.lib.1.tit.13.nu.5.Pro altera parte quod imò ea non mutet speciem, sed remaneat in sua natura donationis causa mortis tenet Bald.in l.cum quis.vers. sed quid. ff. de condict.ob caus.Ang.cons.254.Corn.cons.126. col.2.vers.& propterea.lib.1.Dec.cons.305. num.2.& seqq.Paris.cons.6.nu.17.lib.2.Ias. sibi contrarius.cons.6.aliàs.245.nu.27.vers. secundò principaliter.cum num. seqq. lib. 3. Gabriel.cõs.96.nu.8.& seqq.lib.2.Io.Crott. in l.stipulatio hoc modo concepta num.178. & seqq. ff. de verbor. obligat. sequitur Guliel.

liel.de Bened.in repet.cap. Raynutius. verb. testamentum.il 4.num.28.in fin. & num.29. mouentur ea potissimum ratione, quia verba intelliguntur secundum naturam contractus. l.si vno. in princ.ff.locat.l. si stipulatus. ff. de vsur. l.quæro.§.inter locatorē.ff.locat. Ideoque promissio non reuocandi donationem causa mortis attēta natura ipsius donationis, quæ ex sola pænitentia reuocabilis est. §. 1. instit. de donat. l. qui mortis causa donauit. ff. de donat. causa mortis; intelligenda est, nisi donator pænituerit, & pro hac parte videtur glos.in l.si alienā.§.Marcellus. in verb. qui acceperit.ff.de donat.caus.mort. Prior tamen opinio verior est, & ab ea non est recedēdum pro qua est tex. expressus in d. l. vbi ita donatur.ff.de donat.caus.mort.& ita quoque se habet communis opinio, vt per Clar. in §. donatio.quæst.4.num.5.& Mantic.de coniectur.vltim.volunt.lib.1.tit.13.numer.5. & tanto magis procederet & vera esset declaratio ista, vbi promissio de non reuocando donationem causa mortis confirmata esset iuramento. Ias.in l.quæ dotis.num.33. 34. ff. solut.matrim.& in d.l.non omnis.num.2. vers. sed istis non obstantibus. ff. si cert. pet. Aret. cons.74.num.3.vers. prima ratio. Gozadin. cōs.87.nu.9.Ferar.caut.30.Boer. decis.353. num.10.11.Paul.de Castr.cons.75.numer.3. part.2.Gabriel.conclus.9.numer.11.de iureiur. Mantic.d.lib.1.tit.13. num.5. vers. quæ etiam: sed cum ad transmutandum donationem causa mortis in donationem inter viuos, sufficiat solum pactum sine iuramento, nō est opus insistere super hoc iuramento nec consequenter respondere conclusioni Didaci Couarr.in rubric.part.2.num.14. vers. quinta conclusio, vbi post alios per eum adductos dicit non sufficere quod iuramentum præstitum sit simpliciter in donatione, nisi illud expressè adiectum sit promissioni de non reuocando ipsam donationem.

11 Ampliatur quia non refert, an donator promittat donationem non reuocare, vel eam esse irreuocabilem, an promittat eam ratam habere, & nullo vnquam tempore contrauenire, quia omnibus his modis donatio causa mortis transit in donationem inter viuos. Couar. in rubric. part.2.num.13.vers.secunda conclusio. Mantic.de coniect.vlt. volunt. lib.1.tit.13.numer.5.vel promittat omnia attendere, & obseruare. Syluest. Aldobrand. cons.93. numer.7. quem refert & sequitur idem Mantic.in d.lib.1.tit.13.num.5.in fine. Vel donator dicat, quod donat irreuocabiliter, & titulo simplicis, ac irreuocabilis donationis causa mortis, vel tandem aliquo modo colligi possit ex verbis contrahentes noluisse donationem reuocari, quia donatio his casibus pariter trāsit in donationem inter viuos, ac si factum esset pactum expressum de non reuocando. Gabriel.cons.96.nu.14.in fine, & nu.15.lib.2. Et sic nulla inter has clausulas facta differētia tenet Ias.in l.quæ dotis. nu. 30. ff.solut.matrim.nā quicquid distinxerit Natta.cons.104.nu.6. inter promissionē non reuocandi & promissionē nō contraueniendi, veritas est nullā inter has promissiones extare differentiam, cū vtroque modo perpetuetur donatio, & consequenter transmissibilis sit.

12 Declaratur primò secundum aliquos conclusio istius quæstionis vt procedat, quando promissio, vel pactum non reuocandi ponitur in dispositione principali, secus si in fine instrumenti seu in clausulis accessorijs respiciētibus executionem donationis, vbi similes clausulæ censentur appositæ potius ex stilo notariorum, quàm ex voluntate donantis. sic Dec.in l.vlt.numer.21.C.de pact.& in l.non omnis num.10.& 11 ff.si cert.petat. & cons. 305.num.5.& hoc commendat Iacob.de Nigris in l.1.§.si quis ita.numero.44. ff. de verbor.obligat.latè Couar.in rubric.part.2. numer.13.vers.tertia conclusio Curt.iun. cons. 56.numer. 2. in fine & num. 3. Gabriel conclus.9.num.3.& 4.de iureiur. Ego tamen opi-
13 nor clausulas omnes in quacunque parte instrumenti appositas, de voluntate donatoris vel partium appositas esse censeri; ad hoc
14 enim vt valeant instrumenta, ea legēda sunt à notario coram partibus, & ab eisdem partibus approbari debent. l. fideicommissa. §. 1. vbi Bart.num. 1.ff.de leg.3.Alex. in l. sciendum,num.38 in fine.ff.de verb.obligat. Couar.in c.relatum.il 1.nu.11. vers. oportet tamen.de testament.vbi de communi.Ang.cōsil.73.in princ.& cons.275.nu.2.vers. tertiò. Dec.cons.97.nu.3.vers.tertiò.Socin.iun.cōsil.144.nu.19.& cōs.147.nu.15.lib.2. Ruin. cons.1.numer.2. vers.quarto.lib.2.Menoch. cons.27.num.41.& cons.87.nu.48.49. itcir-
15 co verba instrumenti post illius publicationem, & approbationem, nō verba notarij, sed verba partium esse dicuntur. Bald.in l.matern. num.6.C.de rei vendicat. Dec.cons.450.numero 1.vers. ad hoc rectè. Menoch. cons.37. num.122.123.& cons.87.num. 48. 49. & in tract.de arbitrar.cas. 144.num.9.& 10.Ias.in l.sciendum. numer.35.ff. de verbor. obligat. & ita quod clausulæ ex hac potissimum ratione

tione

stione censeantur appositæ de voluntate partium, nō de stilo notarij tenet & tuetur Dec. d.cons.450.& cons.490.num.10.Alex.cons. 1.num.22.lib.5. Ruin.cons. 159.nu.16. lib. 3.Neuizz.in.cons.28.num.14.Ripa.in l.centurio.num.83.vers.in primis.ff.de vulgar. & pupill. Menoch. de arbitrar.d.cas.144.num, 11.& d.consil.37.num.77. vsque ad finem, qui ibid. numero.130. cum quatuor sequentibus alios concordantes recenset. idem Menoch. d. cons. 87. num.45. & seqq. ideoquè puto hanc donationem firmatam promissione, vel pacto nō reuocandi esse indistinctè donationem inter viuos & transmitti, siue clausula promissionis vel pacti apposita sit in dispositione principali, siue in fine instrumenti: non attenta quoque distinctione Alciati in l. 1. §. si quis ita.num. 12. ff. de verb. obligat. distinguentis inter clausulas contractuum,& vltimarum voluntatum, vt primæ censeantur appositæ de voluntate partium, secundæ nō; hæc enim distinctio etiam quoad vltimas voluntates repugnat rationi adductæ, nam in
16 specie de scriptura testamenti nuncupatiui, quod ea non faciat fidem, nisi lecta sit testatori & testibus, & ab eodem testatore sit approbata, tenet Bart.per illum tex.in d.l.fideicommissa.§.1. ff. de leg. 3. & Paul.de Castr. in l.hac cōsultissima.§. at cum humana. nu.3. C.qui testam.facer.poss. idem Bart.in l. ex ea scriptura.ff.de testam.Boer.decis.35.num.6. & communem sententiam esse dicit Couar. in c.relatum.il.1.numer.11.vers.prima equidem. de testam. quamuis aliter dicendum sit de testamento inter liberos, vt per Bart. in d. l.fideicommissa.§.1.& Couar.d.nu.11. vers. secunda conclusio.& hanc distinctionem Alciati confutat etiam Menoch.consil.37.num. 135.136.& in tract.de præsumpt.lib.2. præsumpt.79.num.4.

17 Declaratur secundò conclusio ista, quia pactum de non reuocando appositum in donatione causa mortis non transmutat ipsam donationem in donationem inter viuos, quādo ea tanquam donatio inter viuos non valeret, puta si facta sit donatio de omnibus bonis præsentibus, & futuris, hoc casu vti donatio causa mortis est valida. l. fin. & ibi glos. in verb.accommodauerit.C.de pact. Clar. in §. donatio.quæst.19. num.7. vbi de communi: sed vti donatio inter viuos non, quia tolleretur libera testandi facultas. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb.obligat.idē Clar. in d.§.donatio.quæst.19. numer.1. vbi alios recenset, & testatur de communi: idcirco licet tale pactum de non reuocando sonet inter viuos, tamen quia vti donatio inter viuos non potest valere, sed solùm causa mortis, ideo pactum ipsum reijcitur, & remanet donatio in suis terminis causa mortis. Paul. de Castr.cons.75.num.3.vers.potest dici.vol.2. Roland.cons.8.num.23.lib.1. Afflict. decis. 338.num.6.Socin.cons.130.col.3. vers. nec secundo loco.lib.1.Crauet.cons.52.nu.4.sequitur Alex.in l. stipulatio hoc modo concepta.nu.19.ff.de verb.oblig. Crass.in §. donatio.quæst.1.nu.5. quia non debet fieri interpretatio per quam actus reddatur nullus. l. quoties.ff. de reb. dub. l. quoties. ff. de verb. obligat. In contrarium tenet idem Alex. in l. quæ dotis.nu.11.ff.solut. matrim. & eum sequitur Gulielm.de Benedict. in repet.c.Raynutius.in verb. testamentum.il 4.num.26.ea ratione, quia donatio omnium bonorum præsentium & futurorum sustinetur quoad bona præsentia, reiecta mentione futurorum. Sed ptima opinio est communiter recepta, vt dicit Bald.in l.fin.num. 19.vers. communis. C. de pact.& post Curt. iun. Guid. Pap. Purpurat.& Duenn. dicit ab hac opinione in iudicādo non esse recedendum. Clar. in §. donatio. quæst.20.num.2. quod ampliatur procedere
18 etiam si pactum non reuocandi appositum in ipsa donatione causa mortis omnium bonorum præsentium,& futurorum, firmatum esset cum iuramento, nam adhuc non transiret in donationem inter viuos, cùm donatio omnium bonorum præsentium, & futurorum iuramento confirmari non possit. Clar. in §.donatio.quæst.1.vbi alios allegat,& testatur de
19 communi. Et quod exemplificatum est de donatione omnium bonorum præsentium & futurorum, idem quoque dicendum est de donatione causa mortis facta per patrem filio, quia pactum de non reuocando ex eadem ratione non transmutaret ipsam donationem in donationem inter viuos, stante quod ea non valeret, cùm filius in potestate non sit capax donationis inter viuos.l. donationes quas parentes. C. de donat. int. vir. & vxor. sic tenet Socin.cons.137.col.1.lib.1.& post illum Ro
20 land.cons.8.num.23.lib.1.Et idem est de donatione inter virum,& vxorem, quæ pariter non valeret. l.1.ff. de donat.int. vir. & vxor. saluo tamen quod si donatio inter patrem & filium, virum & vxorem facta foret cum iuramento, tunc valeret vt supra dixi.num.4.& 6.& consequenter in donationem inter viuos transiret, & efficeretur irreuocabilis, ac transmissibilis ad heredes dūtamen facta non

esset in testamento vel codicillis vt infra di-
cam.num.22.

21 Et idem tandem ex hac ratione dicendum
est; quando donatio summam quingentorum
aureorum excederet, nam cũ ea sit nulla pro
illa parte, quatenus excedit summam 500. au
reorum.l.sancimus.l.fin.C.de donat.ideo do
natio causa mortis etiam cum iuramento de
non reuocando non transiret in donationem
inter viuos transmissibilem, nisi pro parte va-
lida vsque ad quingentos aureos tantùm: sic
sentit.Ang.cõs.254. in fin. & tenet Gulielm.
de Benedict.in repet.cap.Raynutius.in verb.
testamentum.il 4.num.29. sequitur Gabriel.
conclus.9.num.9.de iureiur.

22 Declaratur tertiò ista conclusio, vt proce-
dat in donatione causa mortis, quæ fit per se,
& principaliter, quo casu pactum de non re-
uocando eam transmutat in donationẽ inter
viuos, vt dictum est, secus autem si donatio
fieret in testamento, vel codicillis, tunc enim
quamuis appositum esset pactum de non re-
uocando, tamen quia est accessoria testamen-
ti, & codicillorum, & sapit illorum naturam,
ob id reuocari potest, non quidem sola dona-
tio per se principaliter obstante illius pacto,
sed accessoriè ex pęnitentia totius prioris vo-
luntatis & testamenti, siue codicillorum, quia
intelligitur, vt non possit reuocari, nisi testa-
torem pęnituerit totius voluntatis. glos. in l.
si alienam.§.marcellus.in verb. qui acceperit.
& ibi Bart.nu. 1. post Iac. de Aren. ff. de do-
nat.caus.mort.Gulielm.de Benedict.in repet.
d.cap.Raynutius.in verb. testamentum. il 4.
num.27.de testament.Ruin.cons.129. nu.7.
vol.1.Socin.cons.114.nu.13. vol.3. Angel.
cons.254.num.4. Gabriel. conclus.9. nu.10.
de iureiur.Mantic.de coniect.vlt.volunt. lib.
1.tit.13.nu.10. Et sic declaratio ista vt dona-
tio causa mortis facta in testamento vel codi-
cillis cum pacto non reuocandi reuocari pos-
sit, nec ideo transeat in donationem inter vi-
uos, intelligitur cum hac restrictione; dum-
modo ea reuocetur vna cum testamento, vel
codicillis; stante quod ipsa sola reuocari non
potest obstante pacto, nec reuocatio sola te-
stamenti in aliqua parte tantùm tollit dona-
tionẽ, nisi sit reuocatio totius voluntatis. An-
gel.d.cons.254.nu.5. & ratio quare talis do-
natio contenta in testamento, vel codicillis
reuocari possit, ea est quia assumit naturam vl
23 timæ voluntatis, sicut stipulatio, quæ sui na-
tura est irreuocabilis.l.sicut.C.de act.& obli-
gat.l.ex placito.C. de rer. permut. tamen in-
terposita ex causa vltimæ voluntatis efficitur r-
euocabilis secundum Aret.in §.sciendum.ff.
de verb. obligat. per l.cum quis decedens. §.
1.ff.de leg.3.& per not.per Bart.in l.fin.ff.de
24 solut.Ruin.cons.129.num.7.lib.1.voluntas
autem testatoris est ambulatoria vsque ad
mortem. l. 3. ff. de adim. legat. nec valet pa-
ctum, quod liberam testandi facultatem tol-
lit.l.fin.C.de pactis.

25 Quæro secundò, quid si in donatione cau-
sa mortis apposita est clausula ad fauorem do
natarij; pro se & hæredibus; an ista donatio
saltem ad effectum, vt non euanescat præmo-
riente donatario, sed ad hæredes transmitta-
tur, transeat in donationem inter viuos, & af-
firmatiuè post Bald. Salicet. & Socin. tenet
Dec.in l.non omnis.numer.8. ff.si cert.petat.
idẽ Bald.cons.93.vol.2.Ias.cõs.6.aliàs. 245.
num.3.lib.3. Roland.cons.8. nu.19. & seqq.
lib. 1.cum pluribus per eum allegatis. Ferrat.
caut.30.Couar.in rubric.part.3.nu.25. vers.
ex quibus; vbi dicit hanc opinionem in praxi
frequentissimo autorum consensu obtinere,
sequitur Crass. in §.donatio.quæst.1.nu.7.&
Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 1. tit. 13.
num.13. nàm hęredum mentio est contra na-
turam donationis causa mortis, de cuius na-
tura est quod pręmoriente donatario euane-
scat, & ad hęredes non transmittatur. l. non
omnis.ff.si cert.petat.idquè ampliatur proce-
dere etiam si donatio ipsa causa mortis sit cõ-
ditionalis, quia dum facta est pro se & hęre-
dibus, trãsmittitur ad hæredes donatarij etiã
eodem donatario moriente pendente condi-
tione.idem Bald.d.cons.93.in princ.vol.2.

26 Quæro tertiò, an donatio facta agnato eo
pacto, vt res donata post mortem ipsius dona-
tarij vadat ad extraneum; si donatarius susce-
perit liberos, an res donata ad eos transmitta-
tur, & sic donatio intelligatur; si sine liberis
decesserit; Pro solutione istius quęstionis
ita distinguitur: aut apparet donationem ma-
nifestè esse factam ex causa conseruandę agna-
tionis, & tunc ad liberos ipsius donatarij ius
agnationis retinentes transmittitur, nam si-
cut donator prętulit agnatum extraneo sub-
stituto, ita verisimiliter debet intelligi pre-
tulisse eius liberos, si de illis cogitasset. l.gene
raliter.§.cum autem.C. de instit. & subst. &
hanc sententiam sequitur Ripa in l.si vnquã.
quęst.37.C.de reuoc.donat.& Mantic.de ta-
cit.& ambig. conuent.lib.13.tit.49. num.3.
vers.& hęc sententia: Aut non apparet dona-
tionem esse factam hoc respectu conseruan-
dę agnationis, & tunc ad liberos donatarij nõ
transmittitur, quia dispositio dictę l.si vnquã.
loquitur

loquitur de liberis susceptis à donatore, & propterea ad filios donatarij extendi non debet. l. si vero. §. de viro. ff. solut. matrim. l. quod vero contra. ff. de legib. cap. quæ à iure communi. de reg. iur. in 6. & ità sentit Ripa in d. l. si vnquam. quæst. 37. nu. 96. & tenet Mantic. de tacit. & ambig. conuent. d. lib. 13. tit. 49. num. 5.

27 Alios casus, quibus censenda sit donatio inter viuos vel causa mortis perquiratis penes Mantic. de coniectur. vlt. vol. d. lib. 1. tit. 13. Roland. cons. 8. lib. 1. & cons. 61. lib. 2. Clar. in §. donatio quæst. 4. & ibi addentes. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 35. & 36. & alibi sparsim; his enim duobus vti magis dubitabilibus contentus sum, quia non intendo digressiones facere.

SVMMARIVM.

1 *Facultas reuocandi donationem ex causa ingratitudinis non transmittitur ad hæredes donatoris, neque contra hæredes vel successores donatarij. 2. neque pro eo quod ad eos peruenit. 3. Fallit quando ingratitudo prouenit ob pacta non seruata. 4.*

Fallit per viam exceptionis. 5. Fallit si donator iudicialiter egit; vel si agere non potuit 7.

6 *Pœna pro qua competit exceptio, transit ad hæredes.*

8 *Querimonia iudicialis esse debet ad effectum transmittendi ius reuocandi donationem ex causa ingratitudinis nec sufficit extraiudicialis.*

9 *Querella inofficiosæ donationis ad liberos transmittitur etiam non præparata, ad extraneos non præparata non transmittitur.*

10 *Ius reuocandi donationem ob superuenientiam liberorum transmittitur à donatore etiam non facta per eum declaratione: quæ declaratio dato quod necessaria sit, tamen excusatur si non habuit tempus, vel ignorauit filios esse natos. 11. non tamen transmittitur quando constat donatorem cogitasse de filijs. 12.*

13 *Ius reuocandi donationem causa mortis, non transmittitur. Ius dicendi de nullitate sic. 14.*

CASVS XLVI.

Ius reuocandi donationem, an ad hæredes transmittatur.

1 Vbitatur autem, an donator cui competit ius, & facultas reuocandi donationem transmittat huiusmodi ius, & facultatem ad eius hæredes, & constituo quinque casus.

Primus est de iure, ac facultate reuocandi donationē ex causa ingratitudinis, & istā non transmitti diffinitū est in l. 1. §. hoc tamē l. fin. §. hoc tñ l. his solis. §. actionē. C. de reuoc. donat. c. fin. de donat. facit in simili tex. in l. omnimodo. §. nam si nullam. C. de inoffic. testam. l. 1. §. fin. ff. ad Sillan. nam merita, & demerita sunt personalia, & non transeunt ad hæredes, istud enim ius competit donatori ob iniuriam sibi factā, ideo morte extinguitur sicut actio iniuriarum. l. iniuriarum. in princ. ff. de iniur. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut.

2 Ampliatur, quia ista facultas non solùm non transmittitur ad hæredes donatoris, sed neque transmittitur, neque exerceri potest contra hæredes, vel alios successores donatarij. d. l. his solis. §. actionem. & l. fin. §. fin. in fine & ibi Ripa. quæst. 64. C. de reuocand. donat. glos. vlt. in c. fin. de donat. quod procedit

3 etiam pro eo, quod ad eos peruenit, quia adhuc contra ipsos hæredes donatarij non transit actio hæc; præterquàm si donatori aliquid absit propter ingratitudinem. idem Ripa in d. l. fin. num. 213. C. de reuocand. donat. & ratio est quia donatio fit ex mera liberalitate donatoris, & contemplatione donatarij, non hæredis; ideo consideratur ingratitudo respectu donatoris, non respectu hæredis. Abb. in c. fin. nu. 4. de donat.

4 Declaratur primò casus iste non habere locum in iure reuocandi donationem propter ingratitudinem prouenientem ob pacta non seruata, nam ius reuocandi donationem ob pacta non seruata transmittitur ad hæredes, vt post Bald. in l. fin. num. 2. Salic. Ang. & Alberic. ibi. C. de reuocand. donat. & Barbat. in c. fin. de donation. communiter teneri testatur. Viu. comm. opin. in verb. donatio ex quinque causis. num. 5. Faber. in §. sciendum. numer. 1. versus fin. instit. de donat. & sic quoque transire videtur Ias. in l. qui se patris. nu. 44. vers. non obstat aliud simile. C. vnde liber.

5 Declaratur secundò hic primus casus, vt non

non habeat locum, quando opponitur de ingratitudine per viam exceptionis, veluti si res donata nunquam exijsset è manibus donatoris, sed adhuc ea extaret penes ipsum, vel eius hæredes: & donatarius, vel hæredes sui rem ipsam peterent; quia tunc ipsi hæredes donatoris opponentes de ingratitudine audiendi sunt. l. filio. §. Seia. ff. de adim. legat. in specie Anchar. Barbat. & Imol. in c. fin. de donat. Ripa in l. fin. num. 214. C. de reuoc. donat. Curt. iun. de feud. part. 4. num. 157. Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 40. num. 3. & ratio est

6 quia pœna pro qua competit exceptio, transit ad hæredes Ang. in l. 3. §. quod autem. & ibi Castrens. nu. 3. Ias. num. 8. & ibi Dec. ff. quod quisque. iur. Gabriel. conclus. 35. num. 19. de malefic. ideo cum donator putauerit ius suũ esse saluum mediante exceptione & retentione, ob id tacens non videtur remisisse. l. sicut re. §. non videtur. ff. quib. mod. pig. vel hypot. soluit. omnis enim alia præsumptio tollit præsumptionem donationis, & remissionis iuriũ suorum. l. si cum aurum. ff. de solut. Menoch. de arbitr. cas. 88. in princ.

7 Declaratur tertiò hic primus casus, vt procedat quando donator in vita potuit agere ad reuocationem donationis, litemquè saltem inchoare, & non fecit, sic enim intelliguntur iura allegata in hoc primo casu: si autem viuens iudicialiter egit saltem litem inchoando, vel agere non potuit ex eo quia non habuit notitiã de dicta ingratitudine, siue aliàs repentina morte præuentus seu alia legitima causa impeditus fuit; his casibus ius reuocandi donationem ex causa ingratitudinis ad hæredes transmittit: Nam quod transmittatur, quando donator incæpit agere probatur ex d. l. 1. §. hoc tamen. & l. fin. §. hoc tamen. C. de reuocand. donat. l. ea quæ à patre. C. de restit. milit. l. 1. §. fin. ff. ad Sillan. d. l. omnimodo. §. nam si nullam. C. de inoff. testam. illos tex. inducendo à contrario sensu; & quia ratio casus quare ius reuocandi donationem non transit ad hæredes fundata est super præsumpta voluntate donatoris non agentis ex eo quia per taciturnitatem censetur illud remissum. glos. vlt. in c. vlt. de donat. Ripa in l. fin. num. 206. C. de reuocand. donat. ad hoc l. si seruus communis. §. idem iuris. ff. de donat. int. vir. & vxor. c. qui tacet. de reg. iur. in 6. ideo ipsa ratio cessat cessante taciturnitate. l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patronat. Tiraq. in tract. cessant. caus. in princ. num. 130. Hinc licet maritus non transmittat ad hæredes ius opponendi contra vxorem de adulterio, hoc intelligitur si idem maritus in vita non est de dicto adulterio conquæstus. Paul. de Castr. in l. cum mulier. num. 6. ff. solut. matrim. Alex. consil. 189. num. 1. vers. præterea. lib. 6. vbi dicit sic communiter teneri per scribentes per tex. in l. rei iudicatæ. §. hæredi. ff. solut. matrim. at si in vita de dicto adulterio vxoris conquæstus esset, tunc ius opponendi de ipso adulterio ad hæredes quidem transmitteret. Alex. d. cons. 189. num. 2. vers. sed præmissis. & num. 3. lib. 6. Boer. decis. 338. num. 8. quod autem similiter transmittatur etiamsi donator non incepit agere, dummodo non habuerit notitiam ingratitudinis, vel morte præuentus fuerit, siue alia legitima causa fuerit impeditus, adducitur similiter tex. in d. l. 1. §. hoc tamen. & l. fin. §. hoc tamen. C. de reuocand. donat. vbi ponderatur taciturnitas donatoris, nàm donator non dicitur tacuisse; & consequenter remisisse iniuriam, si ob ignorantiam vel aliud legitimum impedimentum agere non potuit ex tex. in l. mater decedens. §. cæterum. ff. de inoff. testam. l. tres fratres. ff. de pact. & sic trãsmitti tenet Io. And. Anchar. & communiter Doctores in c. vlt. de donat. & ibi Abb. num. 7. Io. Faber in §. sciendum. num. 1. vers. si vero. instit. de donat. Ripa in l. fin. nu. 205. vers. sed quid si non potuit. C. de reuocand. donat. Ias. in l. cum mota. num. 18. C. de transact. & de communi testatur Viu. comm. opin. in verbor. donatio ex quinque causis. nu. 4. Tiraq. in l. si vnquam. in verb. susceperit liberos. nu. 215. cum multis per eum allegatis. C. de reuocand. donat. & facit glos. not. in l. fideicommissum. C. de fideicomm. vbi dicitur quod si legatarius intulit iniuriam testatori, & idem testator in vita hoc ignorauit, ius reuocandi legatum ad hæredes transmittit.

8 Hic autem dubium oritur, an quærimonia ingratitudinis fienda sit in iudicio ad effectũ transmittendi ius reuocandi donationem ex causa ingratitudinis ad hæredes vel sufficiat quod facta sit extra iudicium. Et quicquid dicat in contrarium Ripa in l. fin. quæst. 62. C. de reuocand. donat. opinor necessariam esse quærimoniam iudicialem per tex. in d. l. fin. vers. ex his. & sic etiam tenet. Corn. cons. 15. nu. 12. lib. 1. & latius dicam in sequenti casu. num. 13. & seqq.

Secundus casus est de donatione inofficiosa, & in hoc sciendum est quærellam inofficiosæ donationis introductam esse ad similitudinem inofficiosi testamenti. l. fin. C. de inoff. testam. propterea seruandas esse regulas inofficiosi testamenti, de quibus dixi in casu 12. nempe quod

pe quod quærella inofficiosæ donationis trãsmittitur ad liberos etiam non præparata. l. si quis filium. l. Scimus. §. sin vero. C. de inoff. testam. l. si. in l. emancipata. in fin. C. qui admitt. & in d. l. si quis filium. num. 3. vers. quartò limita. C. de inoff. testam. Vasqu. de success. progress. lib. 1. §. 7. num. 25. ad extraneos autem hæredes quærella inofficiosæ donationis non præparata non transmittitur. l. si pater. la 1. & d. l. scimus. §. fin. in fin. C. de inoff. testã. Bald. in l. 1. nu. 15. C. de inoffic. donat. & cõs. 163. num. 7. vol. 4. Gulielm. de Bened. in cap. Raynutius. in verb. mortuo itaque testatore. 2. num. 145. de testament.

10 Tertius est casus de iure reuocandi donationem ob superuenientiam & natiuitatem liberorum ex l. si vnquàm. C. de reuocand. donat. an scilicet ius reuocandi huiusmodi donationem non reuocatam ab ipso donatore dum erat in vita transmittatur ad eius hæredes; præmittendum est autem donationem hanc per natiuitatem liberorum reuocari ipso iure, vt per Doctores, quos copiosè adducit Tiraq. in d. l. si vnquàm. in verb. reuertatur. num. 1. C. de reuocand. donat. sed licet reuocetur ipso iure, tamen requiri declarationem voluntatis, quod multipliciter probat idem Tiraq. in d. verb. reuertatur. num. 10. & seqq. aut ita quę donator declarauit velle donationem reuocari, & hoc casu est expeditum, quod censetur reuocata, nec est amplius quærendum, an ius reuocandi transmittatur; Aut non declarauit, & tunc non transmittitur, quia censetur tacitè voluisse donationem ratam manere nõ obstante tali natiuitate ad tex. in l. 1. in fin. & l. fin. §. fin. C. de reuoc. donat. & sic tenet & probat Tiraq. in d. l. si vnquàm. in verb. susceperit liberos num. 211. 212. & seqq. Puto tamen quoad incursum reuocationis non esse necessariam donatoris declaratoriam stante reuocatione iam incursa & secuta ipso iure, quæ est sententia legis, sed bene quòad executionem facti requiri sententiam declaratoriã iudicis, vt constet de veritate facti, per ea quę dicit Boss. in tit. de pęnis. num. 34. in fine, vbi loquitur de pœna imposita ipso iure, & testatur de communi & in tit. de sentent. num. 46. & seqq. Clar. quęst. 51. vers. scias etiam. Farinac. in prax. quæst. 10. num. 70. vers. sed his non obstantibus; vbi enim necessaria esset declaratio, si ea omitteretur, sine dubio donator præsumeretur velle donationem manere, at cessante necessitate istius declarationis nulla oritur donationis pręsumptio. l. si cum aurũ. ff. de solut. Menoch. de arbitr. cas. 88. in princ.

11 Declaratur casus iste, quia posito quod necessaria sit declaratoria donatoris, nihilominus si non habuit tempus declarandi, puta quia filius natus sit in articulo mortis ipsius donatoris, vel ipse donator ignorauit illum esse natum, his casibus ius reuocandi donationem ob superuenientiam liberorum ex d. l. si vnquàm. ad hęredes transmittit etiam non facta declaratione voluntatis. Tiraq. in d. verb. susceperit liberos num. 224.

12 Declaratur insuper iste tertius casus, nam quando constat patrem donantem cogitasse de futuris filijs, donatio non reuocatur per superuenientiam liberorum, nec ideo ius eam reuocandi ex hoc capite ad hęredes transmittitur. Bart. in l. titia seio. §. imperator. num. 7. & seq. ff. de leg. 2. Socin. sen. cons. 22. num. 1. & cons. 53. nu. 17. & seqq. lib. 4. Dec. cons. 365. num. 4. Tiraq. in d. l. si vnquàm. in proœm. nu. 63. Hieron. Gabriel. cons. 127. nu. 37. & seqq. lib. 1. Clar. in §. donatio. quæst. 22. numer. 2. quòd quando dicatur de filijs cogitatum, tradit Ant. Gabriel. de donat. conclus. 2. nu. 48. & seqq. & Tiraq. in loc. cit. num. 66. & seqq. ratio autem istius declarationis est quia dispositio dictæ leg. si vnquã, vt donatio infringatur ob superuenientiam liberorum, fundatur in præsumptione, quia scilicet præsumitur donatorem non donasse, si de futuris filijs cogitasset, ex hac enim sola ratione præsumptæ voluntatis donantis sancitum est donationem ipsam ob superuenientiam liberorum infringi. Bart. in d. l. titia seio. §. imperator. nu. 7. & 8. ff. de leg. 2. Corn. cõs. 15. in princ. vol. 1. Tiraq. in d. l. si vnquàm. in proœm. num. 62. & seqq. & ità tenent communiter Doctores, prout testatur Ripa ibi num. 2. & Socin. iun. cons. 67. num. 51. vol. 2. Honded. consil. 78. num. 130. vol. 2. quare dum constat donantẽ cogitasse de filijs, cessat ratio ipsius legis, hoc est præsumpta voluntas quòd non donasset, si cogitasset de eis, & consequenter cessat eiusdem legis dispositio, quòd donatio ex huiusmodi præsumptione infirmetur vel ius eam infirmandi transmittatur ad tex. in l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patr. l. quod dictum. ff. de pact.

13 Quartus casus est de donatione causa mortis, cuius reuocatio, cum à sola voluntate & pænitentia donatoris pendeat, non transmittitur ad hæredes, quia facultas pænitendi non transmittitur Alex. post Salicet. in l. si pecuniam num. 23. ff. de condict. ob caus. Dec. in l. non omnis. num. 13. ff. si cert. petat.

14 Quintus tandem casus est generalis de qua

libet

libet donatione, quæ ex causa nullitatis vel inualiditatis siue alia de causa per ipsum donatorem reuocari vel impugnari potest; quocirca constituo conclusionem pariter generalem quòd ius quomodolibet competens donatori pro reuocatione & rescissione donationis ad eius hæredes transit, ita quod hæredes donatoris impugnare possunt donationem eodē modo, quo posset donator ipse si viueret; namquè hęredes sunt eiusdem iuris & potestatis cuius erat defunctus l. hæredem ff. de reg. iur. & latè probaui in cas. 28. nu. 1. cum seqq. & sic in puncto, quòd ius reuocandi donationem inualidam transeat ad hęredes donantis, tenet Surd. cons. 469. nu. 10. vol. 4.

SVMMARIVM.

1 *Maritus conuincens vxorem de adulterio lucratur dotem.*

2 *Ius quod habet maritus accusandi mulierem de adulterio ad effectum lucrandi dotem ad hæredes non transmittit; sed controuertitur, & distinguitur.*

3 *Gerentes aliquem actum, censentur se astringere legibus de ipso actu loquentibus.*

4 *Pœna conuentionalis transit ad hæredes, & contra eos.*

5 *Maritus qui habuit notitiam adulterij vxoris, & non est conquæstus, videtur ei remisisse, idcirco ius illam accusandi de adulterio ad hæredes non transmittit: neque contra ipsā vxorem, nequè contra illius hæredes. 6. Fallit tamen per viam exceptionis in casu statuti 7.*

8 *Ius excipiendi de fælonia, vel ingratitudine aduersus vassallum ad effectum illum priuandi feudo transit ad hæredes.*

9 *Maritus, qui habuit notitiam adulterij vxoris, & de eo conquæstus est, transmittit ad hæredes ius opponendi de ipso adulterio, siue sint hæredes sui; siue extranei. 10. Ad singularem autem successorem non transit. 11. nisi contra vxorem sit iudicatum. 12. hæc autem quærimonia debet esse iudicialis, & extraiudicialis non sufficit. 13.*

14 *Ordinata ad vnum finem regulari debent secundum finem ad quem ordinata sunt.*

15 *Maritus qui habuit notitiam adulterij vxoris, sed legitimè impeditus conquæri non potuit, ius eam accusandi ad hæredes transmittit.*

16 *Maritus, qui ignorauit adulterium vxoris, ius opponendi contra eam de adulterio transmittit ad hæredes; at si ignorantia fuit supina, habetur pro sciente. 18.*

17 *Ignorans non dicitur consentire, nec iuri proprio renunciare.*

19 *Ius opponendi de adulterio contra vxorem competens marito vel hæredibus, competit etiam contra eius hæredes excipiendo non agendo. 20.*

21 *Ius opponendi vxori de adulterio ad effectum lucrandi dotem in casibus, quibus transmissibile est ad hæredes, est etiam cessibile.*

CASVS XLVII.

Ius accusandi mulierem de adulterio ad effectum lucrandi dotem, an transmittatur ad hæredes.

1 Aritus conuincens vxorem de adulterio lucratur dotem. l. consensu. §. virum etiam. C. de repud. §. quia vero plurimas. in authentico. vt liceat matri, & auiæ. c. plerunque. de donat. int. vir. & vxor. vnde
2 oritur dubium, an idem maritus cui ad lucrādum dotem competit ius accusandi mulierem siue ei opponendi de adulterio commisso ipso viuente, istud ius ad effectum dotem lucrandi transmittat ad hæredes; & non transmittere dixerunt glos. in l. rei iudicatæ. §. hæredi. in verb. non habet. & ibi Bart. & Bald. ff. solut. matrim. cum pluribus allegatis per Gabriel. conclus. 35. num. 8. de malefic. expressim autem quod indifferenter non transmittat, siue ipse maritus sciuerit, siue ignorauerit adulterium tenent Bald. in d. l. rei iudicatæ. §. hæredi, & ibi Paul. de Castr. nu. 3. ff. solut. matrim. idem Bald. cons. 182. num. 1. lib. 3. mouentur ea ratione quia tanquam actio ad vindictam ad hæredes non transit. l. cum emancipati. §. emancipatus. ff. de collat. bonor. l. iniuriarum actio. ff. de iniur. eandem opinionem quoque amplexi sunt Ang. Raphael. & Imol. in d. §. hęredi. & Ang. Aret. in tract. malef. in verb. che hai adulterato. num. 29. & illam communem esse dicit Boer. decis. 338. nu. 12. vers. pro qua multùm facit: Hæc ratio quidem valdè vrget, sed pars contraria quod imò illud ad hæredes transmittat cum restrictionibus tamen seqūētibus saluari potest ex eo, q̄a maritus, & vxor adeundo matrimonium, dicuntur pænam iuris impositam pro adulterio quasi contrahe-
3 re, cum gerentes aliquem actum censeantur se astringere legibus de ipso actu loquentibus l. exigere dotem. ff. de iudic. Bald. in l. si duo.

duo.per illum tex.ff. de acquir. hæred. Alex. consf. 103.num.8.lib.2.Roland.consf. 37. nu. 2.lib.2.Alciat.de præsumpt.reg.3.præsumpt. 32.num.14.Surd.consf.198.num.10.& seqq. vol.2. sic qui vult adire hæreditatem, consequẽter vult omnia onera hereditatis.l. si duo. ff. de acquir.hered.maximè autem,quia pena adulterij reciproca est,nempe ex parte mariti amissionis donationis propter nuptias, ex parte vxoris amissionis dotis.l.consensu.§.si vero causam,§. virum.C. de repud. & in authentico.vt liceat matr.& auię.§.si de adulterio.§.si quis in sua domo; & sic quasi pena conuentio
4 nalis transit ad heredes,& cõtra eos.l.Lucius. iuncta l.seq.ff.de act.empt. Gabriel. conclus. 35.num.14.de malefic.vbi alios allegat.

Pro clara igitur materię discussione infrascriptos casus constituo.

5 Primus casus est, quando maritus habuit notitiam adulterij vxoris,& de ipso adulterio non est conquęstus,& tunc quia videtur ei remisisse; ob id ad heredes ius illam accusandi, vel ei opponendi de adulterio non transmittit.Paul.de Castr.in l.quod si in patris.§.item si voluntate.num.3.in fin.ff.solut. matrim. & in l.cum mulier.num.6.ff. eodem tit. Alex.in l.rei iudicatę.num.3.ff.solut. matrim. vbi dicit hoc communiter tenere Doctores ibi,& in c.plerunque.de donat.int. vir.& vxor. Bald. consf.303.lib.3.& consf. 221. vers. tertius casus.lib.2.idem Alex.consf.189.num.1.versic. pręterea.lib.6. Io. de Garronibus.in authentica.ex testamento.num.62.C.de secund.nupt. Signor. de Homod. consf. 50. & multos alios adducit Farinac.in tract.de delict. carn. quęstio.142.nu.121. sic etiam voluit Rot. Rom. decis.606.num.4.part.1.diuers.

6 Ampliatur, quia hoc casu non transmittit actionem non solùm contra vxorem, sed neque contra illius heredes.Salicet. Bald. Ang. & alij communiter in l.fin.C. de adult. per illum textum;sequitur Bald.Ang.& Alex.in d. l.rei iudicatę.ff. solut. matrim. Ripa in l.fin. num.211.vbi dicit hanc partem esse veriorẽ. C.de reuoc.donat.illamquè sequi videtur Gabriel.conclus.35.nu.12.tit.de malefic.

7 Declaratur iste primus casus,quia in loco vbi extat statutum, vt vxor propter adulterium amittat dotem ipso iure, hæredes mariti dotem apud se retinentes audiendi sunt excipiendo aduersus vxorem, vel eius heredes ipsam dotem repetentes, quamuis maritus in vita sua conquæstus non sit, Marsil.in l.vnic. num. 84. C. de rapt. virgin. Conrad.in pract.rubric.de adulterio.nu. 24. in 3.limit. vers.nisi ex statuto perderetur dos ipso iure,& refert Farinac. in tract. de delict. carn.quęst.142.num. 132. nam pena pro qua competit exceptio transit ad heredes, & contra heredes Ang.in l. 3.§. quod autem.& ibi Paul.de Castr.num.3. Dec. & Ias. num.8. ff. quod quisque iur.Gabriel.conclus. 35. num. 19.tit.de malefic. idẽ Farinac. in prax. quęst. 10.nu.76.vers.limita decimoquarto,per tex. in d.§.quod autem.& l.purè.§. fin. ff. de doli
8 except. sic etiam dicitur de priuatione feudi ob feloniam vel ingratitudinem vassalli ipso iure incursa,vt licet Dominus de eadem felonia, siue ingratitudine notitiam habens, non fecerit querimoniam in vita,tamen illius heredes possint per viam exceptionis de ipsa felonia,siue ingratitudine opponere.Ripa in l. fin.num. 238. C. de reuoc.donat. Siluan. de feud.recognit.quęst. 29. vers. secundò fallit. Curt.iun.de feud.part.4.num.vlt. in fin.Rosentall.de feud.cap. 10.conclus.40.num.2.3. & propterea cùm sciret maritus ius suum esse saluum,sibiquè & hæredibus suis succurri mediante exceptione, & retentione ob id tacens non videtur remisisse.l.sicut re.§. nõ videtur. ff.quib. mod. pign. vel hypot. soluit. omnis enim alia præsumptio facit cessare præsumptionem donationis, & remissionis iuriũ suorum.l.si cum aurum.ff.de solut.Crauet. consf. 142.num.26.Menoch.de arbitrar.cas.88.in princ. quæ declaratio multò magis procedit quando mulier adultera ex propria autoritate, & spreto thoro maritali recedit cum adultero virum ipsum spoliando quasi possessione thori, quia ei dotem repetenti obstat exceptio adulterij c.plerunque.& ibi Abb.num.4. de donat. int. vir. & vxor. Bald. consil. 221. vers.secundus casus.lib.2.Menoch. consf. 31. num.34.

9 Secundus casus est, quando habuit notitiam adulterij vxoris, ac etiam de eo conquæstus est; & tali casu ad hæredes ius opponendi de ipso adulterio transmittit, vt post Iacob. de Beluis.Imol. & Ang. tenet Alex. in d. l. rei iudicatæ. numer. 5. vers. limita tamen.ff. solut. matrim. pro quo allegat tex.in l. 1. in fin. in verb. conquæstus.ff. ad Sillan. idem Alex. consf. 189. numer. 2. vers. sed præmissis.& num. 3. lib. 6. Boer. decis.338.num.8. Menoc. consil. 31. numer. 33.vers.respondeo secundò.Io. de Garronib. in authentica.ex testamento.nu. 62.C.de secund. nupt. Signorol. de Homod. consil. 50.

10 Ampliatur primò iste casus,vt trãsmittatur ad hæredes, siue sint hæredes sui, siue extra-

nei.l. 3. C. si pend. appellat. mors interuen. quod etiã tenet & probat Vincent.de Franc. decis.184.num.8.& seqq.

11 Ampliatur secundò, quia ius opponendi contra vxorem de adulterio transit etiã ad singularem successorem habentem causam à marito secundùm Bald.in cons.221.num.1.lib. 2.sed tamen aduertẽdum est, quod idẽ Bald. allegatur pro negatiua, quod scilicet ad successorem singularem non transeat,sic enim illum allegat Boer.decis.338.nu.8.in fin.Frãc. Curt. in addit. ad Alex. in l. rei iudicatæ.in verb. priuare.ff. solut. matrim. Gabriel. conclus.35.num.13.de malefic.& l.etiam.ff. de iureiur.quam allegat idem Bald.pariter sonat in contrarium; quocirca vera est ista pars ne-

12 gatiua, quod ius opponendi, siue excipiendi contra vxorem de adulterio non transit ad successorem singularem,nisi in casu quo contra eam iudicatum esset, tunc enim transiret, quia exceptio iudicati ad singularem successorem transit.l.si à te.§.Iulianus.ff.de except. rei iudic.l.exceptiones.la 2.§.rei.ff.de except.

13 Declaratur iste secundus casus quia conquæstus, vel quærimonia debet esse facta iudicialiter, nec sufficit quod ea extraiudicialiter facta sit, nàm licet vna sit opinio quod sufficiat quærimonia extraiudicialis,puta quod maritus vxorem expellat de domo,vel alio simili modo illius adulterium improbet, prout sic tenuerunt Alex. in d. l. rei iudicatæ.num. 5.vers.limita tamen.ff.solut.matrim. Ripa in l.fin.quæst.62. C. de reuoc. donat. Vincent. de Franch.decis.184.num.6.& num.10. Rosentall.de feud.cap.10.conclus.40. num. 37. & saltem sufficiat ad effectum transmittendi ad hæredes suos, ad idquè multos Doctores congerat Farinac. in d. tract. de delict. carn. quæst.142.nu. 126. nihilominus credo opus esse quærimonia iudiciali; nec extraiudicialem sufficere ad effectum transmittendi hanc actionem ad hæredes, & moueor ex eo, nàm quod maritus lucretur dotem propter adulterium non pendet à sola animi sui voluntate, sed pendet quoquè à iudice, quia non potest lucrari dotem, nisi adulterio ipso iudicialiter probato.l. consensu.§. si vero.C. de repud.§. quia vero plurimas.in auth. vt liceat matri & auiæ:ideo etiam quærimonia ad hoc ordinata

14 regulari debet via iudicij, quia ordinata ad vnum finem regulari debent secundùm finem ad quem ordinata sunt Bald. cons. 105. vers. illud etiam lib.1.per tex.in l.oratio.ff.de spon salib.Crauet.cons.223.num. 9. propè finem. Vltra quod quærimonia vel conquæstus inquantum est animi dolor non est transmissibilis cùm motiuum animi non possit transmitti arg. l. cuius bonis.ff. de curat. furios.ideo vt transmittatur opus est quòd sit in iudicium deductus; Hoc etiam suadetur ex l. 1.in fin.ff. ad Sillan.vbi si Dominus vulneratus superuixerit, & de seruis non est conquæstus, censetur illis remisisse;nàm si sufficeret sola quærimonia extraiudicialis frustra dixisset de superuiuentia, cùm quis possit se conquæri in eodem instanti, & concordat l.ea quæ à patre C.de restit.milit.& hanc partem quòd requiratur iudicialis actus videtur sequi Bald.cõs. 221.vers.secundus casus.lib.2.& multipliciter cõprobat Vgol.de Arim.in addit.ad Ang. de malefic.in verb.che hai adulterato.sub nu. 29.vers. maritus qui non approbauit: & sic etiam inclinant hi omnes, qui dicunt quòd si maritus adeò repentè decessit vt non potuerit vxorem accusare, vel contra eam de adulterio opponere, quòd tunc transmittit ad hæredes ius opponendi contra illam;inferunt enim ex hoc dicto necessariam esse quærimoniam iudicialem quia illa benè potest impediri per mortem repentinam,non autem impediri potest quærimonia extraiudicialis cùm ea fieri possit vnico verbo.

15 Tertius est casus, quando maritus sciuit adulterium vxoris, sed repentè decessit, vel alia legitima causa impeditus fuit, ità quod conquæri, siue eam accusare, vel de tali adulterio contra illam opponere non potuit, tunc istud ius opponendi de adulterio ad hæredes pariter transmittit perinde ac si in vita conquæstus esset. Ioan. And.in addit.ad Spec. in tit.de feud.§.fin. in fin.in addit.incip.reuolui tur hęc quęstio.Alex. in d.l. rei iudicatę.nu.3. in fin.ff.solut.matrim.Nell.de bãnit.1.part.2. tẽp.quęst.29.Menoch.d.cons.31.nu.33.vers. respondeo tertio.Boer.decis.338.nu.8. Farinac.in d.tract.de delict.carn.qst.142.nu.120.

Ampliatur vt idem pariter sit,si è conuerso vxor mortua fuerit statim quod maritus notitiam habuit de illius adulterio,itaquod nõ potuit conquęri,vel illam de ipso adulterio accusare,quia poterit de eo excipere cõtra eius hęredes dotẽ repetentes.Farinac. in loco proximè citat. vers. vbi pariter.qui alios allegat.

16 Quartus casus est,quando maritus ignorauit adulterium vxoris, prout ignorasse præsumitur.l.verius.iuncta.glos. in verb. obligatam.ff.de probat.l. super seruis. & ibi glos. in verb.ostendere.C.qui milit.poss.lib.12. & in specie.Alex.cons.189.num.5.in fin. lib. 6. & tunc ius opponendi contra ipsam vxorem de

adul-

adulterio similiter ad hęredes transmittitur. Ruin.cons.155.num.1. vers. sed remanet lib. 3.Bald.cons.303.lib.3.Menoch.cons.31.nu. 13.idem senserūt Salicet.in l.vlt.C.de adult. Abb.cons.3.num.7.lib.2.Crauet.cons.59.in fin.idem Alex.in d.l.rei iudicatę.num.5.ff.solut.matrim.Surd.de aliment. tit.7. quęst.24. num.15. cum multis alijs relatis per Farinac. in d.tract.de delict.carn.quęst.142.num.115.

17 & seqq. quia ignorans non dicitur consentire, nec iuri proprio renunciare.l. mater decedens.§.cęterum.ff.de inoff.testam.

18 Declaratur non procedere quando ignorantia fuisset supina,tunc enim haberetur pro sciente.l.nec supina.l.regula.§.sed facti.ff. de iur.& fact.ignor.

19 Ampliantur generaliter pręmissa,nàm quibus casibus competit istud ius opponendi de adulterio contra vxorem, siue illud competat marito ex iure proprio,siue hęredibus ex iure transmisso, ijsdem casibus illud idem via exceptionis competit etiam contra hęredes ipsius vxoris dotem repetentes.l. fin. §. sancimus.C.de adulter.nec aduersatur Rot. Rom. decis.13.part.3.lib.3.diuers. dum dicit hæredibus hæredum mariti non competere exceptionem adulterij contra hæredes vxoris dotem repetentes, quia loquitur quando ipsi primi hæredes mortui sciuerunt adulterium viuente vxore, & contra eam nihil dixerunt, qui quidem est vnus ex casibus quibus non competit ius istud opponendi de adulterio, vt diximus superius num.5.

20 Declaratur ista ampliatio,vt licet cōtra hęredes adulterę opponi possit de adulterio per viam exceptionis,non tamen idem dicendum est si procederetur contra eos per viam actionis vel quęrelę, quia pro adulterio defunctæ non potest proponi actio vel querela contra eius hæredes, cùm pæna delicti non transeat ad hæredes l. ex iudiciorum.ff. de accusat.& sic in specie tradit Aretin.in l. rei iudicatæ.§. hæredi.in fin.ff. solut. matrim. & late probat Petr.Barbos.in repet.l.2.in princ. part.1. nū. 129.in fin.cū pluribus seqq.ff.eod. tit. & illū sequtur Farinac.de delict.carn.quęst.142.nu. 67.& 119. Verùm declaratio ista adhuc patitur multas subdeclarationes,vel Fallentias recitatas per eundē Farinac. in sua prax.quæst. 10.nu.36.& seqq.& aliquas addidi in cas.27.

21 Quæro autem, an ius opponendi vxori de adulterio cedi possit ad effectum lucrandi dotem in his casibus,quibus transmissibile est ad hæredes sine cessione, & cedi posse concluditur, quia etiam ius vindictæ dummodo competat de iure cōmuni cedi potest alteri. Alex. in l.si cùm dotem.§.transgrediamur.num.10 ff.solut.matrim.Felin.in c.quæ in Ecclesiarū. num.13.de constit.Seysell.in l. vt vim. num. 124.in fin.ff.de iustit.& iur.Tiraq.de retract. consang.§.26.glos.1.num.70.

SVMMARIVM.

1 Feudo hæredes Domini priuare non possunt vassallum ob feloniam, siue ingratitudinem cōmissam in vita eiusdem Domini, si is notitiam habuit de ea, & non est conquæstus. Fallit per viam exceptionis. 4. dummodo excipiens offerat probationes incontinenti, non aliàs. 5. Fallit etiam, quando vassallus pacta inuestituræ non seruauit 6. Fallit item, quando pæna imposita ob ingratitudinem incurritur ipso iure. 7. quod procedit etiam nō facta declaratione voluntatis. 8. Fallit item, quando dominus feudi legitimè impeditus conqueri non potuit. 10. Fallit item, quando veniret puniendus non solum vassallus, sed etiam hæres eius. 11. sed contra 12. Fallit item quando vassallo non erat adhuc aperta via ad succedendum in feudo. 13. Fallit item quando ingratitudo versaretur circa contractum feudi quæ purgaretur per actionem descendentem ex eo contractu. 15. Fallit item quoad damna & interesse, quæ Dominus passus fuit. 16. Fallit item quādo feudum post delictum vassalli peruenit ad eius hæredes, & penes eos reperitur, sed reprobatur. 17.

2 Hæredes vassalli non possunt à Domino priuari feudo ob feloniam, siue ingratitudinem eiusdem vassalli.

3 Morte delinquentis extinguitur delictum.

8 Pæna imposita ipso iure debetur, & ad hæredes transit etiam non facta declaratione.

9 Dispositio concernens fauorem certæ personæ, intelligitur ipsa volente, & declarante, sed non facta declaratione, non censetur propterea iuri suo renunciare.

14 Ingratitudinis remissio considerari non potest in eo, qui adhuc non habet successionem.

18 Dominus qui habuit notitiā de felonia, siue ingratitudine commissa per vassallum, & de ea conquæstus est ius illum priuandi feudo ad hæredes, & contra hæredes transmittit.

19 Dominus qui in vita sua vel vassalli ignorauit culpam eiusdem vassalli transmittit ius reuocandi feudum ad hæredes & contra hæredes: si tamen ignorantia esset supina, haberetur pro sciente. 20.

CASVS XLVIII.

Ius priuandi vassallum feudo, an transmittatur ad hæredes vel contra hæredes.

NVnc de transmissione iuris reuocandi feudum ob fæloniã, vel ingratitudinem commissam per vassallum, an scilicet si Dominus in vita sua, vel vassalli non priuauit eundem vassallum feudo ob feloniam, vel ingratitudinẽ per eum cõmissam, trãsmittat istud ius ad hęredes ipsius Domini, vel contra hęredes ipsius vassalli: Et considero infrascriptos casus.

1 Primus casus est, quando Dominus habuit notitiam de felonia, siue ingratitudine commissa per vassallum, & non est conquæstus, & tunc istud ius ad hæredes non transit, sicquè hæredes ipsi non poterunt vassallum feudo priuare. glos. in cap. 1. §. porrò. in verb. assalierit. in fin. in tit. quæ fuit prim. caus. benef. amitt. & ibi Præpos. num. 2. Bald. num. 3. Aluarot. num. 3. Afflict. num. 33. glos. in cap. 1. §. item si fidelis. in verb. concubuerit. quibus mod. feud. amitt. Curt. iun. de feud. part. 4. num. 156. & glos. in l. omnimodo. in verb. nõ licebit. C. de inoff. testam. glos. in c. 1. §. insuper. in verb. non succedit. de prohibit. alienat. feud. per Frider. Iacobin. de Sanct. Georg. in sua inuestit. in verb. dictiquè vassalli promis. non committ. num. 71. post medium. Roland. consil. 81. numer. 16. lib. 3. Mising. obseruat. 97. numer. 2. cent. 3. Ripa in l. fin. num. 237. C. de reuocand. donat. Tiraquell. in l. si vnquam. in verb. susceperit liberos. num. 215. Pedemont. decis. 77. num. 11. Gabriel. conclus. 35. num. 7. de malefic. Clar. in §. feudum. quæst. 64. num. 1. cum alijs per eos allegatis, & ea potissimum ratio est, quia videtur tacitè remisisse culpam. Zasius de feud. priuat. part. 10. col. 17. Iacobin. de sãcto Georg. in d. verb. dictiquè vassalli. num. 71. Ripa in l. fin. num. 237. C. de reuocand. donat. Ias. in d. l. omnimodo. num. 10. C. de inoff. testam. Aret. cõs. 14. num. 16. Menoch. cons. 99. numer. 182.

2 Clar. in d. §. feudum. quæst. 64. num. 2. Sic è contra si mortuus sit vassallus antequàm Dominus de eius felonia, siue ingratitudine cõquestus sit, similiter nec ipse vassallus transmittit eius culpam ad hæredes, ita quod neque hæredes dicti vassalli ob feloniam, siue ingratitudinem eiusdem vassalli defuncti feudo priuari possunt. glos. vlt. in l. fin. C. de reuocand. donat. & ibi Bald. num. 4. Ang. num. 5. Ripa num. 236. quæst. 70. glos. vlt. in fin. in c. fin. de donat. Item in cap. 1. §. porrò. num. 21. in tit. q̃ fuit prim. caus. benef. amitt. Iacobin. de sancto Georgio. in d. verb. dictiquè vassalli promiser. non committ. nu. 71. Curt. de feud. part. 4. num. 157. Siluan. de feud. recognit. quæst. 28. Tiraq. in l. si vnquam. in verb. susceperit liberos. nu. 216. Mising. cent. 3. obseruat. 97. num. 3. Menoch. cons. 99. nu. 108. Clar. in §. feudum. quæst. 65. cum pluribus adductis per Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 40. num. 1. litera B. & Gabriel conclus. 35. num. 3. & 4. de malefic. morte enim

3 delinquentis remanet extinctum delictum. l. defuncto. ff. de public. iud. l. 2. C. si reus, vel accusat. mort. fuer. Et pęnæ debent tenere suos autores. l. crimen. l. sancimus. C. de pęnis. l. si sint tabulæ. ff. de tabul. exhibend. itaquod pœna exceptis quibusdam casibus specialibus nõ potest incipere ab hæredibus nisi accusatio mota sit viuente reo. l. ex iudiciorũ. ff. de accusat. alia melior ratio est, quia Dominus videtur ius suum remisisse ex. l. vlt. C. de reuocand. donat. c. vlt. de donat.

4 Declaratur primò casus, vt locum non habeat, quando allegatur felonia, siue ingratitudo vassalli per viam exceptionis, tunc enim istud ius ad hæredes, & contra hæredes transmittitur, itaut hæres Domini, qui portionem feudi apud se existentẽ ob dictã feloniã, siue ingratitudinem retinere vult aduersus vassallum, & eius hæredes audietur, licet idem Dominus in vita nullam quærimoniam fecerit. Siluan. de feud. recognit. quæst. 29. vers. secundò fallit. Ripa in l. fin. num. 238. C. de reuocand. donat. Curt. iun. de feud. part. 4. nu. vlt. in fin. Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 40. num. 2. & 3. & ratio est quia pęna pro qua competit exceptio transit ad hæredes & contra hæredes. Ang. in l. 3. §. quod autem & ibi Paul. de Castr. num. 3. Dec. & Ias. num. 8. ff. quod quisquè iur. per illum tex. & per l. purè. §. fin. ff. de doli except. sequitur Gabriel conclus. 35. num. 19. de malefic. vnde cùm sciret Dominus ius suum saluum esse sibiquè & hęredibus suis succurri mediante exceptione, ac retentione, ideo tacens non videtur remisisse. l. sicut re. §. nõ videtur. ff. quib. mod. pign. vel hypot. soluit. omnis enim alia præsumptio facit cessare præsumptionem donationis, & remissionis iurium suorum. l. si cùm aurum. ff. de solut. Crauet. cons. 142. num. 26. Menoch. de arbitrar. cas. 88. in princ.

5 Subdeclaratur tamen, vt procedat si excipiens offert se probaturum exceptionem suã incontinenti, iuxta. l. si is à quo. ff. vt in possess.

fess.legat.aliàs si exceptio requireret altiorem indaginem, non esset retardanda inuestitura, reseruata tamen exceptione feloniæ, & ingratitudinis. Bald. in cap. imperialem. §. insuper.num.3. Aluarot.num.4. Præposit.num. 1.vers.ex quibus infertur.de prohibit.alienat. feud.per Frider.Ripa in l.fin.num.238.C.de reuocand.donat.Rosentall.de feud.d.cap.10. conclus.40.num.4.&5.cum concordantibus quos ipse recenset.

6 Declaratur secundò hic primus casus, vt locum non habeat quando vassallus pacta inuestituræ non seruauit, tunc enim etiam si Dominus in vita sua, vel in vita vassalli non egit, nec declarauit se velle priuare, tamen ius priuandi ad hęredes, & contra hæredes transit. Bald. in d.cap. 1. §. in super. num. 4. in fin. quem sequitur ibi Præposit.num. 1. in fin. de prohibit.alienat.feud. per Frider. Iacobin. in sua inuest. in verb. dictiquè vassalli promis. nu.72.in fin. Siluan.de feud.recognit. quæst. 29.vers.septimò.Rosentall. de feud.cap. 10. conclus. 14.num.13.& conclus.40. num. 19. & probatur in l. fin.C. de reuoc. donat. & est ratio, quia inter causas ingratitudinis, nulla est iustior causa, quàm inobseruantia promissorum.cap. 1. §. sed nec est alia.tit. quæ fuit prim.caus.benef.amitt.

7 Declaratur tertiò vt non procedat, quando pæna imposita ob ingratitudinem incurritur ipso iure, vt si vassallus feudum alienasset, quo casu incurritur priuatio ipso iure.glos.in cap.1.§.callidis.in verb.reuertatur.de prohibit.feud.alienat. per Frider. quia hæc transit ad hæredes, & contra hæredes, licet per Dominum nulla proposita sit quærella.l. commissa. ff.de publican.Bald.in d.cap.1.§.insuper.nu. 7.de prohib.feud.alienat. ꝑ Frider. Iacobin. in d.verb.dictiquè vassalli promis.numer.72. vers.limitabitis.Aretin.cons.14.nu. 20. vers. item intellige.Abb.in c.fin.num. 8. de donat. Siluan.de feud.recognit.quæst. 29. vers. tertiò limitatur.Gabriel.conclus.35.num.16.de malefic.

8 Subdeclaratur, quia licet incurratur pæna ipso iure, tamen etiam in feudo requiritur declaratio voluntatis. latè per Tiraq. in l. si vnquàm.in verb. reuertatur. num. 11. C. de reuoc. donat. Siluan.d.quæst.29.vers.tertio limitatur; iccirco distinguendum videtur, vt ante factam declarationem voluntatis, pæna non transeat nec ad hæredes Domini, nec cõtra hæredes vassalli, quàmuis ea imposita sit ipso iure; post factam autem declarationem. vtiquè transeat: sic distinguit Siluan.de feud. recognit. d.quęst.29.vers.tertiò limitatur.& Clar.in §. feudum quæst. 64.num. 2. In contrarium tamen est veritas, quod imò vbi pęna imposita est ipso iure, nõ sit necessaria declaratoria partis nam sicut pęna transit ad hæredes, quando reus moritur post sententiam l.ex iudiciorum. vbi Doctores. ff. de accusat. & per Farinac.in prax.quæst.10.num.45. qui allegat alios, pari modo transire debet quando imposita est à lege ipso iure, vel ipso facto, quia tunc sententia dicitur lata non ab homine, sed à lege, quod magis est, vt considerat Boss.in tit.de sentent.num.47.& quamuis requiratur declaratoria iudicis, illa tamen non requiritur quoad incursum pænæ, quia commisso delicto iàm statim pæna intelligitur incursa sine alia declaratione, sed requiritur super ipso delicto, nempe quoad executionem facti, ac exactionem pænæ, & vt de facto ipso constet: c. licet Episcopus.de præben.in 6.c. cum secũdum §.fin.de hæretic.eod. lib. Bald. in auth.qui semel.num.2.C.quom.& quand. iud.Alex.cons.103.numer.17. & cons. 124. num.2.lib.1.Dec.cons.144.num.6. propè finem.Curt.de feud.part.4.num.156.vers.moueor.Roland.cons.18.nu.11.vers. imò.lib.1. cũ multis allegatis per Gabriel.cõclus.13.tit. de malefic.nu.1.& ita quod non sit necessaria declaratoria partis quoad incursũ pęnę, tenet Bald.in c. 1.nu. 1. de feud.sine culp. nõ amit. Ruin.cons.57.num.2.vol.4.Boss.in tit.de pęnis.num.34.in fin. vbi testatur de communi, & in d.tit. de sentent. num.46. & seqq. Clar. quæst. 51. vers. scias etiam. Farinac. in prax. quæst.10.num.70.vers.sed his non obstantibus; Hinc videmus huiusmodi iudicis declaratoriam posse fieri etiam mortuo delinquente contra hæredes eiusdem delinquentis. Cartar.de execut.sentent.capt.bannit. cap. 1. nu. 356.Menoch.cons.99.num.171.& seqq. Ancharan.cons.65.num.2.in fin.Ioan.Igneus in l.Caius.num.22.in fin.ff. ad Syllan. Farinac. d.quæst.10.num.70.vers. quę quidem declaratio.

9 Non obstat quòd dispositio concernens fauorem certæ personæ intelligatur ipsa volente & declarante, ex quo aliàs non declarando censetur iuri suo renunciare.l. 2.ff.de leg. cõmiss.l.vlt.C.de execut.rei iud.l.debitoribus. ff.de re iud.l.vniuersa.& ibi Ias.nu.2.& seqq. C.de præcib. imperat.offer.Roland.cons.22. num.40.& seqq.& cons. 57. nu.5. & seqq. & cons.81.num.5.& seqq.lib.3.Tiraq. in tract. le mort saisit.part.7. declarat. 1. num.4. cum pluribus sequentib. & in specie feudi idem

Tira-

Tiraq. in l. si vnquàm. in verb. reuertatur. nu. 11. cum multis per eum congestis. C. de reuocand. donat. Cassad. decis. 4. num. 11. de locat. quia respondetur hoc quidem verum esse, quòd dispositio intelligitur parte volente & declarante; sed quod non facta declaratione cēseatur quis iuri suo renunciare ita quod ius declarandi ad hæredes non transmittat, hoc non est semper verū, quia videmus quod testamentum in quo præteritus est filius eatenus nullum est, si filius ipse velit l. filio præterito. & ibi glos. vlt. ff. de iniust. testam. l. maximum vitium. §. sancimus. C. de liber. preterit. glos. in l. scimus. in princ. C. de inoffic. test. Tiraq. in d. l. si vnquàm. in verb. reuertatur. num. 13. C. de reuoc. donat. & nihilominus ius dicendi illud nullum transmittitur ad hęredes vt supra firmatum est casu 11. & absolutè non est verum dum agitur de declarando incursum pęnæ, quæ inducta est ipso iure, si quidem tunc potuit Dominus cogitare ius suum esse saluum, & non habere animum remittendi. l. sicut. §. non videtur. ff. quib. mod. pign. vel hypotec. soluit. Et quando alia sumi potest interpretatio, quàm iuris proprij renunciatio, illa sumi debet. l. elegāter. §. qui reprobos. ff. de pignorat. action. Crauet. cons. 290. ante num. 1. vers. quintò licet. Tiraq. in l. si vnquàm. in verb. donatione largitus. nu. 206. C. de reuoc. donat. Menoch. cons. 1. nu. 216. & omnis alia quæcunque præsumptio facit cessare præsumptionem donationis. Crauet. cons. 142. num. 26. Menoch. de arbitrar. cas. 88. in princ. amplè per Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 13. tit. 9. facit tex. in l. si cum aurum. ff. de solut. l. cāpanus. ff. de oper. libert. l. cū de indebito. §. qui enim. ff. de probat. c. super hoc. de renunciat. & si dicatur ius declarandi voluntatem defuncti ad hæredes non trāsire. glos. in l. idem Pomponius. §. fin. in verb. appareat. & ibi Bart. num. 1. Bald. & Ang. ff. de rei vendicat. respondetur hic non tractari de transmissione iuris declarandi voluntatem defuncti, cùm ea iam declarata sit à iure reijciente pręsumptionem remissionis, & donationis; sed agitur de declaratione hæredis super executione facti, & exactione pœnæ tantùm: Vnde concludo quod quando pęna est imposita ipso iure, ea transeat ad hæredes, & contra hæredes nulla etiam per Dominum proposita quærella, vel facta declaratione.

10 Declaratur quartò iste primus casus, vt locum non habeat, quādo Dominus feudi morte præuentus, vel alia iusta causa impeditus conqueri nō potuit Rosentall. de feud. d. cap. 10. conclus. 40. num. 36. vbi alios allegat. Gabriel conclus. 35. num. 6. & num. 15. de malefic. Mising. cent. 3. obseruat. 97. num. 6. veluti si vassallus decesserit statim commissa felonia, hoc sanè casu potest Dominus proponere quærellam contra hæredes eiusdem vassalli. Ioan. And. in addit. ad specul. tit. de feud. §. fin. in verb. reuoluitur hæc quæstio. Alex. in l. rei iudicatæ. nu. 4. ff. solut. matrim. Abb. cons. 3. nu. 7. lib. 2. Siluan. de feud. recognit. d. quæst. 29. vers. limitatur primò. Menoch. cōs. 99. nu. 182. Rosentall. de feud. d. cap. 10. conclus. 40. nu. 36. Vel è conuerso, si statim decesserit Dominus, itaut post commissam feloniā nō potuerit quærellam proponere, nam illud ius ad hæredes eiusdem Domini transit. Siluan. d. quæst. 29. vers. limitatur primò. Præposit. in c. imperialem. §. insuper. num. 1. versus finem. de prohibit. feud. alienat. per Frider. Iacobin. in sua inuestit. vers. dictique vassalli promis. num. 72. vers. idem esset. Rosentall. d. cap. 10. conclus. 40. num. 36. vel si vassallus Dominum occidit, idem Rosentall. d. cap. 10. conclus. 20. nu. 2.

11 Declaratur quintò casus iste, vt non procedat quando propter delictum, vel feloniam commissam punitur non solùm ipse vassallus sed etiam eius hæres, nàm tunc punietur ipse hæres quàmuis nulla contra vassallum committentem delictum, & feloniam quærella proposita fuerit, exemplum est in cap. 1. si vassall. feud. priuet. & c. 1. §. si vassallus culpam. si de feud. vassall. content. sit. vbi habetur quod si vassallus propter delictum priuetur feudo, filius ei non succedit in ipso feudo, nisi ex noua acquisitione, & ratio declarationis est, nā licet ob non propositam quærimoniam contra delinquentem, censeatur inducta tacita remissio aduersus eum, tamen quia lex afficit etiam filios, idcirco remissio non extenditur ad illos. l. de pupillo. §. si in pluribus. ff. de oper. nou. nunciat. c. ad apostolicæ. §. Et si diceret. de re iudic. in 6. remissio enim est stricti iuris. l. 1. ff. de iniur. Et in terminis tenet Siluan. de feud. recognit. d. quæst. 29. vers. quar-

12 tò fallit. Verùm ita declaratio non subsistit, quia de directo repugnat casui, quo firmatum est culpam, & feloniam vassalli non transire, ad eius hæredes, si Dominus in vita ipsius vassalli non sit de ea conquæstus namque remisso principali, nempe felonia patris per taciturnitatem & mortem, cēsetur consequenter facta remissio filio, & iura in contrarium adducta procedunt, quando non extat remissio: Et licet remissio vnius non extendatur ad alterum,

rum, procedit quoad personas venientes iure proprio, secus quoad personas venientes iure transmisso, vt est filius qui venit ex persona patris cui per taciturnitatem, & mortem censetur fuisse remissa felonia, quandoque enim quis consequitur ex persona alterius quod ex persona sua habere non potest. l. non tantùm. §. si pater. vers. planè. ff. de bonor. possess. contr. tabul. l. aristo. in fin. & ibi glos. vlt. ff. quæ res pignor. oblig. possunt. l. fin. ff. de liber. & posthum. & sic reprobata opinione Siluan. tenet, & tuetur Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 40. num. 56.

13 Declaratur sextò non procedere, quando in vita Domini, aut vassalli delinquentis non erat adhuc eidem vassallo aperta via ad succedendum in feudo, tunc enim quærella est transitoria ad hæredes Domini, & datur contra hæredes vassalli, si postea eidem vassallo aperiatur via ad succedẽdum in ipso feudo, quia

14 non potest considerari remissio, cùm adhuc non competeret successio arg. l. manumissiones. ff. de iustit. & iur. l. decem. ff. de verbor. oblig. c. ad dissoluendum. de desponsat. impub. in specie Siluan. de feud. recognit. quęst. 29. vers. sextò limitatur: Et idem est de hæreditate nondum delata, quę ideo nec adiri, nec trãnsmitti potest, vt dixi in cas. 8. num. 150. Contrarium tamen determinat Rosentall. d. cap. 10. conclus. 40. num. 59. & 60.

15 Declaratur septimò vt non procedat casus iste, quando ingratitudo versaretur circa contractum feudi quæ purgaretur per actionem descendentẽ ex eo contractu, tunc enim quærella non mota transiret ad hæredes, & contra hæredes per tex. in l. ex depositi. l. ex contractibus. ff. de action. & obligat. l. si hominem. §. datur. ff. deposit. Bart. in l. 1. num. 1. & 3. ff. de priuat. delict. Farinac. quæst. 10. nu. 76. vers. limita decimoquintò. ĩ specie Siluan. de feud. recognit. quæst. 29. in fin. & quæst. 28. vers. suadetur hæc opinio.

16 Declaratur octauò, quia actio ad damna, & interesse quæ Dominus passus fuit ob feloniam vassalli ad hæredes eiusdẽ Domini transit, vt post schrad. tenet Rosentall. de feud. d. cap. 10. conclus. 40. num. 53. sed de hac transmissione actionis pro damnis passis satis dixi in casu. 27. num. 8.

17 Declaratur nonò, vt iste casus non procedat, quando feudum post delictum vassalli ad eius hæredes peruenit, & apud eos reperitur, tunc enim ne lucrentur ex delicto defuncti, idem feudum eis auferri debet, quamuis vassallus qui delictum commisit mortuus fuerit nulla à Domino contra eum proposita quærella. sic Siluan. de feud. recognit. quæst. 29. vers. quintò fallit; sed tamen ista declaratio non est vera, quia nec verum est, quod hæredes vassalli acquirant feudum ex delicto ipsius vassalli, sed iure successionis, vel ex prouidentia legis, & maiorum, ità in reuocatione donationis ob ingratitudinem tenet Ripa in l. fin. nu. 213. C. de reuocand. donat. & Ioan. de Imol. in cap. fin. de donat. & in specie de feudo Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 40. num. 55. post Schrader. allegatum per eum.

18 Secundus casus est, quando Dominus habuit notitiam de Felonia, siue ingratitudine commissa per vassallum, & etiam de ea conquæstus est, & tunc ius transit ad hæredes, & contra hęredes, siue lis desuper contestata sit. Rosentall. de feud. d. cap. 10. conclus. 40. nu. 37. siue vassallus delinquens sit solummodo ad iudicium ad hunc effectum priuationis citatus. idem Rosentall. d. nu. 37. siue denique alio modo etiam extraiudicialiter Dominus animum suum declarauerit; adhuc enim ex sola extraiudiciali declaratione, ius priuandi transit ad hæredes Domini, & contra hęredes vassalli, vt per eundem Rosentall. d. cap. 10. conclus. 40. num. 37. vbi testatur de communi sententia Doctorum, & num. 62. Contrarium tamen, nempe quod extraiudicialis quęrimonia nõ sufficiat, sed iudiciali opus sit existimaui supra cas. 47. nu. 13.

19 Tertius est casus, quando Dominus in vita sua, vel vassalli ignorauit culpam, ingratitudinem, vel feloniam eiusdẽ vassalli, prout in dubio ignorasse præsumitur. l. verius. iuncta glos. in verb. obligatam. ff. de probat. l. super seruis. C. qui milit. poss. lib. 12. Marin. Frecc. de subfeud. lib. 2. in fin. quæst. 28. Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 40. num. 35. & hoc casu est aliqualis dissensio, quia Ruin. cons. 10. num. 5. 6. & 7. & cons. 159. num. 12. 13. lib. 1. post Cuman. cons. 164. qui etiam ad hoc allegat Imol. & Barbat. in c. fin. de donat. consuluit, quod licet distinguendum sit inter scientiam, & ignorantiam, quando tractatur, an ius priuandi vassallum adhuc viuentem transeat ad hæredes Domini defuncti; tamen quod quando tractatur, an istud ius transeat contra hęredes vassalli defuncti concludit indistinctè non transire, nullamque fiendam esse differentiam an Dominus scierit, vel ignorauerit delictum ipsius vassalli, & adducit rationem, nam quando vassallus mortuus est ante factam declarationem, vel quęrellam, tunc delictum eius morte remanet extinctũ

etiam

etiam si Dominus fuit ignorans, cùm actio ex delicto non transeat contra hæredes. l. 1. ff. de priuat. delict. quod nõ est in primo membro, quia per mortem Domini, delictum vassalli non restat extinctum; sed tamen veritas est, quod ius reuocandi feudum in hoc casu transit indistinctè ad hæredes, & contra hæredes, & sic tenet idem Ruin. sibi contrarius consil. 155. num. 1. vers. pro quo facit. lib. 3. & cons. 70. num. 13. vers. nec obstat. lib. 5. Ioan. And. in addit. Spec. in tit. de feud. §. fin. in verb. reuoluitur hæc quæstio. Bald. in c. 1. §. porrò. nu. 3. quæ fuit prim. caus. benef. amitt. Alex. in l. rei iudicatæ. num. 4. ff. solut. matrim. Gabriel conclus. 35. num. 15. tit. de malefic. Rosentall. de feud. cap. 10. conclus. 40. num. 35. Nec obstat, quod delictum vassalli morte illius remaneat extinctum, quia non consideratur mors vassalli, sed sola remissio Domini vel hæredum resultans ex non porrecta querella in vita, quæ tacita remissio tollitur ex ignorantia facti, cùm nemo præsumatur renunciare iuri, quod ignorat sibi competere. l. mater decedens. §. cæterum. ff. de inoffic. testam. l. si per errorem. ff. de iurisd. omn. iud. & si morte vassalli extingueretur delictum nulla facta differentia inter scientiam, & ignorãtiam Domini, idem etiam dicendum foret de alijs impedimentis, quãdo scilicet Dominus morte præuentus, vel alia iusta causa impeditus conquæri non potuit, & tamen contrariũ firmatum est, vt mox dixi num. 10.

20 Declaratur hic tertius casus, vt locum non habeat, quando ignorantia Domini defuncti fuit supina, namquè haberetur pro sciente. l. nec supina. l. regula. §. sed facti. ff. de iur. & fact. ignor. in specie Gratt. consi. 2. num. 70. & seqq.

SVMMARIVM.

1 Ius declarandi caducitatem ab emphiteosi non transit neque ad hæredes Domini, nequè contra hæredes emphiteota; dummodo Dominus scierit, & potuerit caducitatem declarare, non aliàs. 2.

3 Emphiteosis, & feudum sunt eiusdem naturæ, & de vno ad alterum valet argumentum.

4 Septem differentiæ tantùm reperiuntur inter emphiteosim, & feudum.

CASVS XLIX.

Ius declarandi caducitatem ab emphiteosi an ad hæredes vel contra hæredes transmittatur.

1 Vs declarandi caducitatem ab emphiteosi similiter ad hæredes Domini non transit. Osasch. decis. 132. nu. 6. Mising. obseruat. 97. num. 3. in fin. & num. seqq. cent. 3. Cassad. decis. 3. num. 1. de locat. Corbul. de iure emphit. de causa priuat. ob non solut. canon. ampliat. 45. numer. 24. Ruin. cons. 10. num. 4. lib. 1 prout nec transit contra hæredes emphiteotæ, sicquè hæredes non possunt declarari incidisse in caducitatẽ, si eius auctor viuens declaratus non fuit Cuman. cons. 164. colum. 3. versic. quinimo etiã. Ripa in l. fin. num. 93 2. post princ. C. de reuocand. donat. Cassad. decis. 2. num. 2. de locat. Curt. iun. de feud. in vlt. quæst. quartæ part. vers. imò fortius. Gabriel conclus. 35. num. 2. tit. de malefic. & ratio istius casus eadem est, quia Dominus tacendo censetur caducitatẽ remisisse ex. l. fin. C. de reuocand. donat. cap. fin. de donat.

2 Declaratur casus locum habere quando Dóminus sciuit, & potuit caducitatem declarare, secus si ignorauit, vel non potuit declarare caducitatem. Corbul. de caus. priuat. ob non solut. canon. ampliat. 45. nu. 25. qui alios allegat, & testatur de communi. Mising. d. obseruat. 97. num. 6. cent. 3. Cassad. d. decis. 3. num. 1. de locat. in dubio autem præsumitur Dominus caducitatem ignorasse. Alex. cons. 105. num. 14. lib. 3. Dec. cons. 185. num. 10. Corbul. d. ampliat. 45. nu. 26.

3 Verùm quia emphiteosis & feudum sunt eiusdem naturæ Spec. in tit. de feud. §. quoniam. num. 63. in fin. vers. non interest. Hostiens. in summ. cod. tit. in princ. Curt. iun. de feud. part. 1. quæst. 3. princ. nu. 6. Isern. in prælud. feud. num. 41. & de feudo ad emphiteosim deducitur argumentum Ripa in l. 2. num. 39. ff. si cert. petat. Roman. cons. 103. in fin. Riminald. sen. cons. 495. nu. 9. Dec. cons. 435. num. 8. Ruin. cons. 109. nu. 14. lib. 3. Roland. cons. 17. num. 8. lib. 2. vbi alios allegat. Socin. sen. cons. 167. num. 24. vol. 2. Socin. iun. cons. 9. num. 19. lib. 3. Euerard. in loc. legalib. loc. à feudo ad emphiteos. Surd. cons. 208. num. 9. vol. 2. & è conuerso desumitur argumentum etiam ab emphiteosi ad feudum, idem Euerard. loc. ab emphiteos. ad feud. & septem tantùm

tùm differentiæ inter emphiteosim, & feudum recitantur per Mantic.de tacit,& ambig. conuent.lib.22.tit.4.ideirco ad resecandum superflua iuxta tex.in §.quibus.i.const. Cod. constituo declarationem generalem, vt iste casus declaretur in omnibus secundum declarationes casus præcedentis.

SVMMARIVM.

1 *Ius declarandi vti velle regressu non transmittitur contra successorem titularis in beneficio: & procedit siue idem titularis moriatur siue renunciet beneficio 2. ac etiam dato legitimo impedimento pensionarij.4.*

3 *Regressus contra successorem in beneficio in culpa existentem exerceri potest.*

CASVS L.

Ius declarandi, quod habet pensionarius an velit vti regressu, an transmittatur contra successores.

1 Quæritur modò si pensionario reseruatus est regressus ad beneficium in euentum non solutæ pensionis à titulari, vel oppositæ nullitatis, siue petitæ reductionis ipsius, & idē titularis in solutione eiusdem pensionis defecerit, siue de eius nullitate dixerit, vel reductionem petierit, an istud ius declarandi se velle vti regressu transmittatur contra successorem eiusdem titularis in beneficio: & negatiuè decisū est à Rota Romana: vt per Cassad.decis.4.nu. 3.in fin.de locat.Put.decis.341.lib.1.Verall. decis.8.part.3.& tenet Paris. de resignat.lib. 3.quæst.3.nu.9.10.11.& lib.6. quæst. 3. nu. 20.& seqq.Gambar.de autor. legat lib. 6. nu. 197. & seqq. idem sentit Gigas.de pension. quæst.77.num.24.per eandem rationem præsumptæ remissionis resultantis ex taciturnitate ex.l.1.l.fin.C.de reuocand.donat. cap. fin. de donat. vt in præcedentibus casibus consideratum est.

2 Ampliatur casus procedere siue titularis moriatur, siue renunciet beneficio. Cassad. d. decis.4.num.4.de locat.Paris.d.lib.3. quæst. 3.numer.10.vbi de communi, quia eadem est ratio & effectus in morte ciuili, nempe in renunciante, deposito, & translato, quę in naturali.l.mulier.ff.ad Trebell. Rota decis. 28. de procurator.in nou.

3 Declaratur primò quia licet regressus non transeat contra successorem beneficij ob culpam præcessoris in solutione deficientis, vel dicentis de nullitate pensionis, siue reductionem petentis, tamen si idem successor in solutione deficeret, vel de nullitate pensionis diceret, siue reductionem peteret, posset idem regressus cōtra eum exerceri. Verall.d. decis. 8.num.2.part.3.sentit Paris.d.lib.6.quæst.3. num.20.

4 Declaratur secundò non procedere, quando pensionarius ob aliquod iustum impedimentum suum, vel repentinam mortem titularis non potuit regressum declarare in vita ipsius titularis, nam hoc casu videretur, quod posset facere hanc declarationem contra successorem in beneficio, quia dum pensionarius ex iustis impedimentis agere non potuit, cessat ratio præsumptæ remissionis. arg. l.mater decedens.§.cæterū.ff.de inoffic.testam.l. tres fratres.ff.de pact.l.si per errorem.ff.de iurisd. omn.iud.nihilominus quia hæc pœna incursa à pręcessore ob nō solutionē pensionis, vel dictionē nullitatis siue petitionē reductionis ipsius, cōmissa est nomine suo, nō nomine Ecclesię, vel Prælaturæ, ob id nō potest declarare regressum aduersus successorē in beneficio etiā si illū nō declarauerit cōtra pręcessorē ex causa alicuius legitimi impedimenti, ex traditis per Bart.in l.1.nu.5.ff.de priuat.delict. Ang. in l.vnic.nu.7.C.ne ex delict.defunct. Vasqu. controuers.illustr.cap.96.num.20.vers.secundo.& num.21.vbi dicunt, quòd pœna non trāsit in successorem Prælati, si idem prælatus tenebatur ex delicto suo nomine, non nomine Ecclesiæ, vel Prælaturæ, ea ratione quia pęna debet tenere suos autores.l. sancimus.C. de pœnis, & regulariter non transit ad alios.l. 1. ff. de priuat.delict. l. vnic. C. ne ex delict.defunct.cum alijs adductis per Farinac.in praxi. quæst.10.num.36.

Declaratur tertiò casus, quia si pensionarius declarasset regressum, vel alias iudicium introduxisset super canonizatione eiusdem regressus in vita præcessoris, tunc actio transiret contra successorem, & sic posset regressus exerceri etiam cōtra eum, namquè collatio ei facta non teneret c. si ij. vt lit. pend. in 6. l. 2. C.de litigios.in specie de regressu Gambar.de autor.legat.lib.6.num.464.

SVMMARIVM.

1 *Delegatio facta sub nomine dignitatis non expresso nomine proprio, transit ad successorē in ipsa dignitate & procedit etiam re integra.2.ac etiā si cōmissum est negociū facti tātum.3.& non solùm in casu mortis, vel remotionis.*

motionis, sed etiam in casu translationis ad aliam dignitatem. 7.

4 Delegatio facta Vicario sub nomine dignitatis transit ad successorem in vicariatu. Et multomagis si facta est alternatiuè Episcopo, siue Vicario. 5.

6 Delegatio facta expresso nomine proprio delegati incogniti transit ad successorem in dignitate 41.

8 Dignitatis augmentum non mutat pristinum honorem.

9 Plures succedentes in dignitatibus vnius tantum, succedunt quoquè in delegatione illi facta: idem è contra si vnus succedit in dignitatibus plurium. 10.

11 Delegatio facta Episcopo, siue Potestati transit etiam in locumtenentem, vel vicegerentē creatum à superiore; secus si ab eodem Episcopo, vel Potestate.

12 Delegatio facta sub nomine dignitatis non trāsit in successorem si delegatus non habet in eadem dignitate successorem, vt est legatus, Nuntius, vel Canonicus.

13 Delegatio facta iudici incerto non valet.

14 Delegatio facta sub nomine dignitatis nō transit ad successorem, si delegatus erat coniunctus sanguine, vel valdè amicus delegantis: Fallit in delegatione, quæ necessario committenda est constituto in dignitate. 15.

16 Delegatio facta expresso nomine proprio, & nomine dignitatis simul est personalis & ad successorem non transibilis si præcedit nomē proprium; realis & transibilis si nomen dignitatis: Fallit contrarijs existentibus coniecturis 18: vt si delegatus non habuit notitiā personæ, tunc enim censetur realis. 19. vel si adest coniunctio sanguinis, & amicitia, censetur personalis 20. vel cùm delegatio esset aliàs inutilis. 21. vel secundum subiectam materiam. 23. 25. vel quando commissa est causa grauis, & ardua 24. 27.

17 Ordo scripturæ designat ordinem voluntatis.

22 Ad saluādum actum, illud quod est posterius, præsumitur prius.

25 Expressio dignitatis non facit delegationem esse transibilem ad successorem, vbi subiecta materia aliud suadet: idem si causa est grauis, & ardua. 27. idem si apparet de mente delegantis. 31.

26 Subiecta materia præualet propria verborum significationi.

28 Industria personæ electa, delegatio sub nomine dignitatis non transit ad successorem.

29 Industria personæ quando censeatur electa, remissiue.

30 Delegantis morte re integra, expirat delegatio, & quando dicatur res integra.

33 Delegatio facta sub nomine proprio non transit ad successorem; Et non cessat in persona delegati etiam cessante dignitate quam is obtinebat. 34. 35. etiam si cessauit antequam incæpit vti iurisdictione delegata. 37. si tamen delegatus qui dignitatem amisit, assumit qualitatē incōpatibilem, cessat delegatio. 38. idē si remoueatur propter delictū 39.

35 Cap. statutum. §. sancimus de rescript. in 6. nō procedit de iure Ciuili.

36 Dignitas operatur nobilitatem permanentem etiam post illam finitam.

40 Delegatio facta sub nomine proprio transit ad successorem, si materia subiecta respicit dignitatem; idem si delegatus est incognitus delegantis. 42. idem si nomen dignitatis præcedit. 43.

41 Expensas taxandi facultas, transit ad successorem quamuis ea reseruata sit iudici sub nomine proprio.

CASVS LI.

Delegatio causarum, an & quando transeat ad successores delegati siue delegantis explicatur.

Elegatio, vel commissio causarum, an & quando transeat ad successores distinguendū, est per casus.

1 Primus autē casus est, quando delegatio est facta alicui sub nomine dignitatis non expresso nomine proprio, & tunc transit ad successorem in ipsa dignitate. c. quoniā abbas. & ibi glos. in verb. substitutū. de offic. deleg. vbi Abb. nu. 4. Dec. num. 4. & cæteri omnes. l. annua. §. attia. ff. de annuis legat. §. & hoc vero iubemus. & ibi gl. in verb. rescriptum. in authentico. vt nulli iudic. glos. vlt. in l. tale pactum §. fin. ff. de pact. Bart. in l. qui liberis. §. hæc verbā. nu. 4. ff. de vulg. & pup. Ias. in l. more. nu. 65. & Dec. nu. 54. ff. de iurisd. omn. iud. & ratio est quia dignitas non moritur. c. si gratiosè. de rescript. in 6. c. liberti. il 2. 12. quæst. 2. ideoquè censetur esse in vtraque persona, & non videtur variata. l. meminisse. ff. de offic. proc. & legat.

2 Ampliatur primò iste casus, vt delegatio transeat ad successorem non solùm quando negocium iàm inceptum est corām primo delegato. Innoc. in d. c. quoniam abbas. & Dec. in d. l. more. numer. 54. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 68. numer. 22. Sed etiam quando

res

res est integra. Hostiens. in d. c. quoniam abbas. col. vlt. vers. verum vbi delegata. & ibi Abb. num. 4. & 7. Dec. num. 4. vers. & quod dictũ est. Gemin. post Archidiac. in c. si is cui, nu. 4. vers. in fine glos. de offic. deleg. in 6. Petr. de Bellapertic. in l. more. nu. 17. & ibi Zas. in fin. ff. de iurisd. omn. iudic. Et licet Ang. in d. §. & hoc vero iubemus. nu. 9. authentico. vt nulli iudic. dicat delegationem factam sub nomine dignitatis re integra non transire ad successorem, tamen illum reprobat Dec. in d. c. quoniam abbas. num. 4. vers. & quod dictum est. de offic. deleg. & ab omnibus reprobari testatur Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 68. num. 22. & meritò quidem, quia ratio casus, quod dignitas nunquam moritur, militat etiã re integra; iccirco idem ius quoque statui debet. l. à titio, & ibi glos. in verb. reddi. ff. de verbor. obligat.

3 Ampliatur secundò, vt eadem ratione procedat etiam in mero executore quando scilicet delegatum est, & commissum aliquod ministerium sine iurisdictione, hoc est negociũ facti tantùm, adhuc enim si est commissum sub nomine dignitatis trãsit ad successorem: sic tenet Hostiẽs. in c. fin. col. 4. vers. sed quid si alicui. de offic. delegat. & ibi Abb. in d. c. fin. §. cæterum. num. 7. & Ant. de Butr. col. 1. vers. hoc vltimum. Cardinal. quæst. 7. Imol. num. 20. Anchar. num. 8. Bellam. quęst. 2. nu. 6. idem Abb. in d. c. quoniam abbas. num. 16. & Dec. num. 25. vers. nonò, & vltimò. de offic. deleg. Card. in clem. vnic. in fin. de offic. deleg. Dec. in l. more. num. 52. Caccialup. nu. 39. ff. de iurisd. omn. iud. Menoch. de arbitrar. d. lib. 1. quæst. 68. numer. 23. Contrarium tamen quod imò commissio nudi ministerij vel facti ad successorem non transeat, tenet Bart. in d. l. more. num. 19. & ibi Ias. nu. 65. vers. primò. idem Bart. in l. qui liberis. §. hæc verba. num. 4. Imol. num. 5. in fin. & numer. 6. ff. de vulg. & pup. Ioan. Andr. in d. c. fin. numer. 24. de offic. deleg. Berous in d. c. quoniam abbas. num. 111. & ibi Felin. num. 10. de offic. deleg. Anchar. in c. si gratiosè. nu. 7. de rescript. in 6. Ruin. cons. 115. nu. 9. vol. 1. Verùm non est recedẽdum à priori opinione, quod transeat ad successorem in dignitate, quia non est consideranda diuersitas casuum, nisi ratio diuersitatis reddatur glos. in l. sed etsi lege. §. item si res distraxit. in verb. habeant. ff. de petit. hæred. Crauet. cons. 187. num. 2. & cum ratio diuersa non sit inter delegationem iurisdictionis, & delegationẽ ministerij sine iurisdictione, idem ius statui debet. l. illud. ff. ad leg. aquil. cum similibus: hinc videmus officium executoris testamentarij commissum sub nomine dignitatis, vel officij ad successorem transire, vt videbimus in casu sequenti num. 1.

4 Ampliatur tertiò casus, vt locum habeat quoque in delegatione facta in personam Vicarij Episcopi, quamuis dignitatem nomine alterius obtineat; quocirca videretur quidem contrarium dicendum, quod imò scilicet talis delegatio non transeat ad successorem ipsius Vicarij, quia dignitas seu officium vicarij cõ mortuo, vel reuocato expirat, & non dicitur vacare, nec habere successorem, nam si haberet successorem, diceretur vacare per mortem, vel priuationem; & sic esset necessariò perpetua in Ecclesia, nec creatio Vicarij penderet à voluntate Episcopi, cùm tamen Episcopus non teneatur inuitus creare Vicarium. c. 1. c. 2. de offic. vicar. in 6. & notat. in clem. 2. de rescript. præterea adducitur tex. in l. si augustæ. ff. de leg. 2. vbi legatum factũ vxori Imperatoris non transit ad eam, quæ illi succedit, ea ratione quia non obtinet dignitatem ex sua persona, & sic ex his rationibus tenet Bart. in l. quod principi numero 3. & ibi Bald. & Paul. de Castr. num. 3. ff. de leg. 2. Dec. in c. quoniam abbas. num. 19. de offic. deleg. vbi de communi, cum pluribus alijs quos recitat Sanchez in tract. matrim. lib. 8. disput. 27. numer. 8. & Sbrozz. de offic. vicar. lib. 3. quæst. 49. num. 3. Garz. de benefic. part. 6. cap. 2. num. 32. sed his non obstantibus cõtraria sententia quod delegatio facta Vicario sub nomine dignitatis transeat ad successorem in vicariatu verior est, & æquior, & illam tenet Abb. in d. c. quoniam abbas. num. 10. & 11. & ibi Card. de offic. delegat. Gabriel. consil. 32. lib. 2. ex professo. Paris. de resignat. lib. 1. quæst. 11. num. 17. cum alijs multis allegatis pro hac parte per Gabriel. d. consil. 32. numer. 25. lib. 2. Sbrozz. de offic. vicar. quæst. 49. num. 1. & 2. lib. 3. Garz. de benefic. par. 6. cap. 2. numer. 34. 35. & Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 27. num. 9. & 10. & sic pluries à Rota decisum est, vt per Put. decis. 487. lib. 2. & decis. 151. part. 3. lib. 2. diuers. & decis. 12. part. 2. diuers. & ita in praxi seruari testatur Cardin. in Clem. 2. num. 6. in fine. de rescript. Gambar. de autor. legat. a later. lib. 8. num. 97. idem Garz. d. part. 6. cap. 2. num. 34. Sanchez d. lib. 8. disput. 27. num. 10. Genuen. in prax. Archiep. cap. 69. num. 1. & pro hac parte facit tex. in c. 1. de offic. vic. in 6. vbi habetur, quod substitutus in vicariatu dicitur

gerere vices sui præcessoris, ibi; illos qui vices ipsius gerunt; & est ratio, quia Episcopus tenetur habere Vicarium Abb. in c. quoniam. num. 3. de offic. ordin. per tex. in c. in noua actione. 16. q. 7. c. cum simus. 9. q. 3. & c. quoniam. dist. 89. & videtur sequi Bald. in d. c. quoniam. numer. 1. & tenet Boer. decis. 347. num. 6. & probat ex professo Sbrozz. de offi. vicar. lib. 1. quæst. 46. quamuis tamen contrarium in hoc teneat Rota Rom. & alij quos allegat Gonzal. super reg. 8. canc. glos. 4. num. 66. & quia Vicarius in his, quæ concernunt generalem iurisdictionem habet iurisdictionem ordinariam à lege. c. 2. vbi Doctores. de consuet. in 6. glos. 1. in c. 2. de offic. vic. in 6. Alex. in rubric. ff. de offic. eius. num. 17. Couar. var. resol. lib. 3. cap. 20. num. 4. & præest territorio, seu diœcesi. Pauin. de vicar. & potest. cap. sed. vacant. part. 2. quæst. 10. num. 8. nec obstat quod Vicarius non habeat dignitatem iure proprio, nec perpetuam, quia ad effectum vt delegatio valeat, sufficit huiusmodi dignitas. Clem. 2. de rescript. vbi Anchar. in princ. & ad effectum vt transeat in successorem, satis est quod fuerit contemplatum officium, non persona. Gabriel. d. consil. 32. nu. 17. lib. 2.

5 Subampliatur hæc ampliatio, vt multò magis procedat, & locum habeat, quando commissio, vel delegatio facta est alternatiue Episcopo, siue Vicario, tunc enim delegans censetur habuisse respectum ad tribunal Episcopi, & sic absque dubio transit ad successorem in Vicariatu. ità tenuit Rota decis. 12. nu. 4. part. 2. diuers.

Declaratur autem ampliatio ista, vt excepto Vicario generali, ea non sit vera in alijs obtinentibus dignitatem nomine alieno, vt dicam nu. 32.

6 Ampliatur quartò hic casus procedere etiam si delegatio facta sit expresso nomine proprio delegati, qui tamen incognitus est deleganti, tunc enim delegatio intelligitur facta dignitati, si idem delegatus dignitatem habet; & sic transit ad successorem l. pen. §. si autem ignota. ff. de reb. dub. & post Guil. & Ang. sic tenet Ias. in d. l. more. num. 65. vers. sextò. ff. de iurisd. omn. iud. Dec. in c. quoniã Abbas. num. 13. de offic. deleg. Paul. de Castr. in l. si in nomine. in fine. C. de testam. Menoch. de arbitrar. iud. lib. 1. quæst. 68. nu. 17. 18. Anan. consl. 19. num. 9.

7 Ampliatur quintò hic casus, vt procedat non solùm in casu mortis, vel remotionis delegati, sed etiam in casu translationis ad aliã dignitatem, nam delegatio sequitur dignitatem illam priorem, non dignitatem postea acquisitam, & ità transiret ad successorem in illa priori dignitate. Innoc. in c. quoniam Abbas, & ibi Abb. nu. 8. in fine. Ant. de Butr. nu. 21. in fin. Cardin. num. 4. quæst. 4. Bald. nu. 3. de offic. delegat. Gemin. in c. quamuis. nu. 6. & ibi Franc. in fin. Ioan. And. num. 2. & Anchar. in fin. de offic. deleg. in 6. Caccialup. in l. more. nu. 36. ff. de iurisd. omn. iud. quod subampliatur licet cum habere etiam si res non sit integra, sed delegatus cœperit vti delegatione, & commissione facta dignitati, nam adhuc delegatio transibit ad successorem, vt post Innoc. Ioan. And. Card. Bald. Anchar. Gemin. Franc. Henric. Bellamer. & Caccialup. tenet Sanchez. de matrim. lib. 8. disput. 27. nu. 24.

Declaratur hæc ampliatio procedere, quãdo per adeptionem secundæ dignitatis amittitur prima, secus autem si ea retinetur; vt si causa commissa est Episcopo, & eius Episcopatus durante commissione vel delegatione erigatur in Archiepiscopatum, tũc delegatio remanet eidem Archiepiscopo, & non expirat, nec transit ad alios. Ioan. And. in addit. Spec. de iud. delegat. §. restat. verb. tale pactũ. vers. delegata. Abb. in d. c. quoniam Abbas. num. 14. Dec. num. 23. Beroius. nu. 110. de offic. deleg. Caccialup. in d. l. more. nu. 36. ff. de iurisd. omn. iud. nam translatus ad maiorem dignitatem retinet priuilegia prioris dignitatis. l. 3. C. de dignitat. lib. 12. adiectio

8 enim, & augmentum dignitatis nõ mutat pristinum honorem. l. pen. ff. de senatorib. l. falsa. §. 1. ff. de condit. & demonstrat. l. si cum. §. item si seruus. ff. de exercit. action.

9 Ampliatur sextò procedere etiam si causa sit commissa vni habenti duas dignitates ex dispensatione, vel vnione exprimendo nomen appellatiuum vtriusque dignitatis, puta Præposito, & Archidiacono, nam illo mortuo si eædem dignitates diuersis personis conferãtur, isti duo qui in locum vnius surrogantur, succedunt in tali delegatione tãquam ipsam dignitatem repræsentantes. Ioan. And. in reg. rationi. col. 3. vers. in tertiò vero casu. de reg. iur. in 6. Abb. in c. quoniam Abbas. num. 13. Dec. num. 21. de offic. deleg. refert Alex. in l. qui liberis. §. hæc verba. nu. 9. vers. quæ limitatio. ff. de vulgar. & pupill.

10 Ampliatur septimò, vt locum habeat etiam si causa committatur duobus sub nomine appellatiuo, seu nomine dignitatis, puta Præposito, & Archidiacono cum clausula, quòd vnus sine altero procedere possit, & contingat,

gat, quod vno mortuo alter prouideatur de dignitate defuncti ex dispensatione, vel vnione, nam ipse solus poterit procedere, cùm repræsentet duos, & ità delegatio insolidum transit ad eum. Ioan. And. in d. reg. rationi. col. 4. vers. circa secundum. de reg. iur. in 6. & in addit. Specular. de iudic. deleg. §. restat. in verb. tale pactum. vers. quæstiones autem. sequitur Lap. allegat. 88. num. 3. & Dec. in d. c. quoniam Abbas. num. 22. & ibi Felin. nu. 10. vers. committitur causa. de officio delegat.

11 Ampliatur octauò, vt causa delegata Episcopo, vel Potestati trãseat etiam in locumtenentem, vel Vicegerentem, dummodo is creatus sit à superiore cum prærogatiuis Episcopi, vel Potestatis, vt est Vicarius apostolicus, vel Vicerector creatus ab vniuersitate scolarium propter recessum, vel mortem Rectoris, secus autẽ si creatus sit ab ipso Episcopo, Potestate, vel Rectore. Bart. in l. filius. ff. de legationib. Alex. in l. more. nu. 42. ff. de iurisd. omn. iud. & in l. qui liberis. §. hæc verba. num. 10. ff. de vulg. & pup. & Dec. in d. c. quoniam Abbas. nu. 26. de offic. deleg.

12 Declaratur autem primò casus iste, vt non procedat quando commissio, vel delegatio facta est sub nomine dignitatis in personam eius qui non habet successorem in ipsa dignitate, exemplum est in Nuntio, vel Legato etiã à latere, namquè ipso Nuntio, vel Legato mortuo, vel reuocato, non transit commissio, vel delegatio ad successorem, & ea est ratio quia dignitas Nuntij, & Legati non est perpetua, sed reuocabilis ad nutum, & consequẽter non durat eo mortuo, vel reuocato, nec is dicitur propriè habere successorem, causa nãquè propter quam commissio, vel delegatio facta sub nomine dignitatis transit ad successorem est ea, quia dignitas nunquàm moritur c. si gratiosè. de rescript. in 6. & sic successor reperit dignitatem subsistentem, quæ sustinet commissionem, seu delegationem, sed quando dignitas moritur, & non durat, nec per se subsistit, non est qui commissionem, vel delegationem sustineat, ideo non transit, & ita ex hac ratione tenent Butr. in d. c. quoniam Abbas. num. 23. & ibi Abb. num. 11. vers. dubitatur. Dec. num. 20. Felin. num. 8. Berous num. 102. cum seqq. de offic. deleg. Gemin. in c. statutum. num. 8. vers. & per hoc deciditur. & ibi Franc. num. 11. vers. quintò. de rescript. in 6. vbi dicit, quòd ità communiter loquuntur Doctores, idem Franc. in d. c. si gratiosè. num. 13. de rescript. in 6. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 27. num. 11. & Abb. in c. nouit. in fin. de offic. legat. & pro hac declaratione facit tex. in c. præsenti. de offic. legat. in 6. vbi deciditur reseruationes, & prouisiones beneficiorum à legato factas, & nondum effectum sortitas expirare finita legatione, & sic interit ibi textus legationem extingui, ad successorem què non transire; aduertendum tamẽ est quòd in commissione facta Nuntio loci in quo Papa solitus est habere Nuntium de ordinario, vt in ciuitate Venetiarum, potest sustineri, vt non sit verum istud exemplum, sed quòd imò causa commissa eidem Nuntio transeat in successorem. Gambar. de potest. legat. lib. 8. num. 98. vers. ideo. adducit textum in l. meminisse. in princ. ff. de offic. procons. & ità quoquè seruari vidi in facto. Aliud exemplum est in commissione, vel delegatione facta Canonico sub nomine dignitatis, quia ipso Canonico mortuo, vel priuato, commissio vel delegatio in successorem non transit, siue sit certus Canonicorum numerus, siue non; Abb. in d. c. quoniam Abbas. num. 9. Dec. num. 18. vbi hanc opinionem vocat esse communem. & Felin. num. 5. Berous num. 99. de offic. deleg. Imol. in clem. 2. num. 10. de rescript. Gemin. in c. statutum. num. 8. & ibi Franc. nu. 9. de rescript. in 6. Bald. in l. si plures. num. 32. in fin. C. de condit. insert. Et hoc ex eadem ratione, quia Canonicus non habet propriè successorem in onere & honore, cùm capitulum sibi succedat. c. relatum. il 2. & ibi Imol. col. 2. de testam. glos. in c. quod sicut. in verb. consentire. in fin. & ibi Innoc. num. 5. de elect. sequitur Bart. in l. bonorum. in fine. ff. rem rat. haber. Abb. in d. c. quoniam Abbas. num. 9. Felin. num. 6. Dec. nu. 18. vers. secundò. vbi testatur de communi. de offic. delegat. & sine dubio non habet successorem in commissione, vel delegatione causæ, quia huiusmodi commissio, vel delegatio videtur semper esse personalis, quæ extinguitur cum persona. l. in omnibus causis. la 2. l. priuilegia. ff. de reg. iur. c. priuilegium. de reg. iur. in 6. & quod sit personalis ex eo deprehenditur quia in ipsa delegatione de necessitate exprimendum est nomen personæ Cano-

13 nici, aliàs delegatio tanquàm de incerto iudice facta non valeret. c. ad hæc. cum ibi notat. de rescript. facit tex. in l. duo sunt titij. ff. de testam. tut. l. 3. §. si quis duobus. ff. de adimẽd. legat. & sic dicunt Abb. in d. c. quoniam Abbas. num. 9. Dec. nu. 18. & Gemin. in d. c. statutum. nu. 8. vers. ex his videtur. de rescript. in 6.

14 Declaratur secundò, vt locum non habeat, quando ille cui facta est delegatio sub nomine di-

ne dignitatis, est coniunctus sanguine, vel valdè amicus delegantis, tunc enim erit personalis, & ad successorem non transibit. gloss. in c. religiosus. in verb. expresserit. de testament. in 6. & probat tex. in c. requisisti. §. si vero relinquatur. de testament. & ibi tenet Couarr. nu. 1. & num. 7. Ias. in l. more. num. 65. vers. quartò limita. ff. de iurisd. omn. iud. Speculat. in tit. de instrum. edit. §. nunc vero aliqua. num. 77. vers. vel dic tertiò. Abb. in d. c. quoniam Abbas. num. 8. Felin. num. 4. de offic. delegat. Bertach. de Episc. part. 6. num. 66. Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. quæst. 68. num. 25. Namquè hoc casu delegans videtur potius considerasse causam consanguinitatis, & confidentiæ, quàm dignitatis.

15 Subdeclaratur hæc declaratio vt procedat in delegatione, quæ potest committi personæ non constitutæ in dignitate, secus autem in delegatione, quæ committi debet personæ in dignitate constitutæ, iuxta textum in c. statutũ de rescript. in 6. nàm isto casu videtur principaliter contemplata dignitas, cui causa committi, & delegari debet, cùm præsumatur quid factum potiùs ob causam necessariam, quàm voluntariã. l. fin. C. de aliment. pup. præst. Crauet. conf. 135. num. 12. & cons. 106. numer. 8. facit tex. in l. 3. 4. 5. ff. de solut. & hanc sublimitationem videtur etiam approbare Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 27. nu. 15.

16 Declaratur tertiò casus, vt si in delegatione vtrunque esset expressum nempe, & nomẽ proprium, & nomen dignitatis; tunc attenditur illud quod præcedit, itaquod si præcedit nomen proprium, delegatio censetur esse personalis, & ad successores non transit; Si verò præcedit nomen dignitatis, intelligitur esse realis, & transit ad successores per tex. in l. si communis seruus ità stipuletur. ff. de stipulat. seruor. & per illum tex. sic tenet Bart. in d. l. more. in fine. & Ias. nu. 65. vers. tertiò. & Dec. num. 55. ff. de iurisd. omn. iudic. idem Dec. in c. quoniam Abbas. num. 12. & ibi Berous nu. 91. & num. 106. de offic. deleg. cum alijs adductis per Sanchez de matrimon. lib. 8. disput. 27. num. 18. sequitur Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 68. num. 16. Contrariam tamen sententiam quod scilicet quando expressum est nomen proprium, delegatio fit semper personalis, siue illud præcedat, siue sequatur, tenẽt Ioan. And. Archid. Imol. Bellam. Berous. Henrich. Paris. de resignat. lib. 1. quæst. 11. num. 12. 13. Alex. cons. 175. num. 22. lib. 5. & illos refert, ac sequitur idem Sanchez d. lib. 8. disput. 27. num. 29. vbi vtitur quibusdam rationibus Bellameræ decis. 39. Sed nihilominus non recedo a priori opinione, quam etiam tenet gloss. in l. cùm ità datur. in verb. hæredi. ff. de condit. & demonstrat. Roland. cons. 1. nu. 178. & seqq. lib. 2. & illam communem esse appellat Dec. in d. l. more. num. 55. & in d. c. quoniam Abbas. num. 12. de offic. deleg. Et ratio est quia nomen dignitatis ità operatur realitatem, sicut nomen proprium personalitatem, vnde vtroque expresso, attendendum est

17 illud, quod præcedit, nam ordo scripturæ designat ordinem voluntatis. l. quoties. ff. de vsufruct. & quemadm. quis vtat. c. mandato. de præbend. in 6. c. si quis iusto. §. verũ. de elect. in 6. §. inordinatum. in authentico. de hæred. & Falcid. quod procedit etiam in rescriptis; gloss. in c. cum dilecta. in verb. transponentes. de rescript.

18 Subdeclaratur hæc tertia declaratio, vt locum non habeat contrarijs existentibus coniecturis. Bart. in d. l. si communis seruus ità stipuletur. num. 2. circa medium. Ioan. Andr. in c. priuilegium. de reg. iur. in 6. Abb. in c. mandata cælestia. num. 1. vers. secundò moueor. de præsumpt. Dec. in d. c. quoniam Abbas. nu. 12. de offic. deleg. Anchar. cons. 327. nu.

19 4. quarum vna coniectura est, quando delegans non habet notitiam personæ, tunc enim expressio nominis proprij non operaretur, sed solùm nomen dignitatis inspicitur, vt dixi supra num. 6. Altera coniectura huic contraria

20 est, quando delegatus est coniunctus vel valdè amicus deleganti, namque hoc casu etiam si delegatio facta sit sub nomine dignitatis, tamen censetur facta intuitu personæ, & sic est personalis, & non transibilis ad successorem,

21 vt dixi nu. 14. Tertia est coniectura, cùm altero nomine attento dispositio esset inutilis quia tali casu iudicandum est illud nomen cõtemplatum esse, quod facit valere delegationem arg. l. quoties. ff. de verb. oblig. l. quoties. la 2. ff. de reb. dub. notat Bart. in d. l. si communis seruus. num. 2. vers. quæro quando. & ibi Ang. ff. de stipulat. seruor. & in l. si vnus. §. fin. ff. de pact. Imol. in l. quod dicitur. col. 10. ff. de verb. oblig. & in specie de delegatione Dec. in c. quoniam Abbas. nu. 14. de offic. deleg. & Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 27. num. 21.

22 namquè vt actus valeat, illud quod est posterius in ordine, præsumitur etiam prius. Bart. in l. Gallus. §. quidam rectè. num. 6. & ibi Ias. num. 37. ff. de liber. & posthum. Crauet. cons. 52. num. 2. Peregrin. de fideicom. art. 17. nu.

23 12. quarta coniectura est in subiecta materia, ea enim delegationem factam sub nomine dignita-

gnitatis facit esse non transibilem, vt dicam num. 25. & delegationem factam sub nomine proprio transibilem facit, de quo pariter dicã
24 num. 40. quinta coniectura est, quando est commissa causa grauis, & ardua; nam præsumitur potiùs facta personæ quàm dignitati, vt videbitur num. 27. sexta coniectura est illa, quæ insurgit ex verbis delegationis, vt infra dicetur. num. 31.
25 Declaratur quartò hic primus casus, quia si subiecta materia suaderet delegationem esse personalem, tali casu esset personalis, & non transibilis etiam si ea sub nomine dignitatis facta esset Abb. in c. quoniam Abbas. nu. 8. & ibi Felin. num. 3. de offic. deleg. idẽ Abb. in c. 1. nu. 8. de his quæ vi, metusuè caus. fiũt;
26 & ratio est quia quælibet dispositio recipit interpretationem ex subiecta materia, quod ampliatur procedere etiam si recederetur à propria verborum significatione, ac etiam in materia, in qua fit stricta interpretatio Alex. cons. 129. numer. 4. lib. 2. Anchar. cons. 343. vers. vel melius. Tiraq. in l. si vnquam. verb. reuertatur. nu. 37. 38. C. de reuoc. donat.
27 Declaratur, quintò vt non procedat quando commissa, & delegata est causa grauis, & ardua: tũc enim præsumitur potius facta personæ, quàm dignitati, ideo non transiret ad successorem, quàmuis facta esset sub nomine dignitatis. Bald. in l. vnic. §. ne autem. nu. 2. C. de caduc. tollend. Ias. in l. more. numer. 65. vers. quintò. ff. de iurisd. omn. iud. & in l. à iudice. sub num. 11. vers. tertiodecimò limita. C. de iudic. Alex. in l. 1. num. 6. Dec. num. 28. Iacob. de Nigris. num. 31. ff. de offic. eius Crauet. cons. 303. num. 3. vers. quartò. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 68. num. 15. quæ autem grauia, & ardua esse dicantur, iudicis arbitrio relinquendum est. idem Menoch. de arbitr. iud. cas. 205.
28 Declaratur sextò non habere locum in casibus, in quibus censetur electa industria personæ, quia delegatio in his casibus non transit in successorem. c. is cui. de offic. deleg. in 6. l. inter artifices. ff. de solut. Menoch. de arbitr. lib. 1. quæst. 68. num. 4. & seqq. & quando ele-
29 cta censeatur personæ industria tradit Felin. in c. fin. numer. 2. & seqq. de off. deleg. & Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 21. & lib. 6. præsumpt. 92.
30 Declaratur septimò, vt non procedat, quãdo delegans moritur re integra, hoc sanè casu morte ipsius delegantis expirat delegatio. l. Et quia. ff. de iurisd. omn. iud. c. gratum. c. licet. de offic. deleg. c. vlt. de offic. legat. c. quãuis. de offic. deleg. in 6. Ideo si de eodem tempore mori, remoueri, vel transferri contingat etiam delegatus; delegatiò tanquàm expirata ad successorem non transiret: Res autem integra esse desinit etiam per solam citationem. c. gratum. de offic. deleg. c. fin. de offic. legat. §. fin. instit. de pœna temer. litigant. facit tex. in c. proposuisti. de foro cõpet. l. si quis posteaquam. ff. de iudic. vbi probatur per citationẽ perpetuari iurisdictionem, & tenet Lanfranc. in c. quoniam contra nu. 40. de probat. Alex. in l. & quia, quam legit cum. l. more num. 35. Socin. num. 75. Ias. nu. 57. ff. de iurisd. omn. iud. Abb. in c. licet vndiquè. num. 5. de offic. delegat. Felin. in c. pastoralis. §. quoniam. nu. 7. & Dec. num. 21. de rescript. imò desinit esse integra per solum decretum de citando, licet citatio non fuerit executa glos. in Clem. 2. in verb. ad partem. vt lit. pend. Abb. in c. fin. num. 11. de offic. legat. Dec. in c. gratum. num. 3. & ibi Felin. num. 5. vers. quæritur ergo. de offic. delegat. idem Dec. in l. more. nu. 48. ff. de iurisd. omn. iud. Tholos. decis. 341. & ibi addit. Rota decis. 9. de dolo, & contum. in antiq. Verall. decis. 115. part. 1. & decis. 124. part. 2. Sanchez. de matrimon. lib. 8. disput. 28. num. 13. ac item secundùm vnam opinionem res desinit esse integra etiam per actum factum ante citationẽ, vt per Gabriel. comm. opin. conclus. 2. num. 1. tit. de citationib. & Sanchez de matrim. d. lib. 8. disput. 28. num. 8. vbi alios omnes adducunt: hanc tamẽ declarationem, quod delegatio expiret morte delegãtis re integra multipliciter ampliat, & limitat Ias. in d. l. more. num. 5. & seqq. ff. de iurisd. omn. iud. & Sãchez. d. lib. 8. disput. 28. num. 30. & seqq.
31 Declaratur octauò hic primus casus, vt nõ procedat nec locum habeat, vbi ex verbis delegationis apparere potest de mente delegantis, quod habuerit respectum ad personam, nõ ad dignitatem: hoc sanè casu, quamuis delegatio facta esset sub nomine dignitatis, tamen censetur esse personalis, & ad successores non transibilis: exemplum est si dictum sit in delegatione; committo causam Patriarchæ Aquileiensi propter transactam in eo vitam, & acumen scientiæ suæ; ex his verbis apparet, quod delegans non habuit respectum ad dignitatem, sed ad personam, & consequenter quod delegatio non est realis, sed personalis; sicut enim in testamento sequimur verisimilẽ mentem testatoris l. pen. C. de necess. seru. hæred. instit. l. cum res. in princ. ff. de leg. 1. & illud habetur pro expresso, de quo si testator

fuisset

fuisset interrogatus, sic verisimiliter respondisset. l. Titius. §. Lucius. ff. deliber. & posthum. idem est etiam in delegationibus, & rescriptis. Alex. in d. l. Titius. §. Lucius. num. 2. ff. de liber. & posthum. & ibi Ias. num. 1. & 2. idem Alex. cons. 46. num. 2. lib. 2. & cons. 75. num. 5. lib. 5. Marsil. in l. sed sciendum. nu. 6. ff. ad leg. Pomp. de Paricid. Gabriel comm. opin. conclus. 10. num. 13. de reg. iur. & in specie tenet Abb. in d. c. quoniam Abbas. nu. 8. & Dec. num. 8. vbi alios allegat, & testatur de communi. de offic. delegat. & in l. more. num. 54. ff. de iurisd. omn. iud.

32 ¶ Declaratur nonò, & vltimò hic primus casus, vt locum habeat in delegatione facta obtinenti dignitatem iure suo proprio, secus in delegatione facta obtinenti dignitatē nomine alterius, q̃a conclusio, q̀ delegatio facta alicui sub nomine dignitatis transit ad successorē in ea dignitate, intelligitur quādo ipsa dignitas cōpetit iure proprio, non autē quādo competit nomine alterius, vel ex alterius persona: arg. l. quod principi. iuncta l. si augustæ. ff. de leg. 2. & in specie tradit Ias. in l. more. nu. 65. vers. secundò. & ibi Dec. num. 54. ff. de iurisd. omn. iud. idem Dec. in c. quoniam Abbas. nu. 19. & Berous num. 100. de offic. deleg. Alex. in l. qui liberis. §. hęc verba. num. 9. ff. de vulg. & pupill. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 68. num. 24. quamuis aliter sit in delegatione facta Vicario generali, vt dixi superius num. 4.

33 Secundus casus est, quando delegatio est facta alicui sub nomine proprio, & tunc quãuis delegatus habeat dignitatem, nihilominus delegatio ad successorem non trãsit. glos. vlt. in l. tale pactum. §. fin. vers. alij. ff. de pact. glos. in c. quoniam Abbas. in verb. substitutum. de offic. deleg. Dec. in l. more. num. 53. & Ias. num. 65. ff. de iurisd. omn. iud. Abb. in c. quoniam Abbas. nu. 4. & nu. 7. & ibi Dec. nu. 4. & cæteri DD. de offic. deleg. & ratio est quia nomen propriū videtur solùm personā nominatam respicere. l. ad recognoscēd os. C. de ingen. §. si quis in nomine. instit. de legat.

34 Ampliatur hic secundus casus; sed pro intelligentia ampliationis præmitto etiam delegationes sub nomine proprio fiendas esse de iure Canonico existentibus in dignitate Ecclesiastica. c. statutum. §. sancimus. de rescript. in 6. non quidem ratione ipsius dignitatis, vel eius contemplatione, quia sic omnes delegationes essent reales, & trāsibiles ad successores; sed ea ratione, ne Papa vel sedes apostolica repræsentetur à vili Ministro. glos. in d. c. statutum. §. sancimus. in verb. committātur & ibi Doctores. de rescript. in 6. quamuis

35 aliter sit de iure Ciuili nàm inter laicos, & dum agitur de re prophana non habet locum iste textus. Franc. in c. tua nos. col. 2. vers. ergo. de appellat. Put. decis. 15. numer. 3. lib. 2. Ampliatio ergo est in terminis iuris Canonici vt delegatione facta sub nomine proprio in personam obtinentis dignitatem adeò personalis est, vt dignitate ipsa cessante non solùm delegatio non transit ad successorem in eadem dignitate, sed neque cessat in persona delegati per cessationem eiusdem dignitatis; itaquod delegatus sub nomine proprio potest de causa delegata cognoscere etiam post dignitatem finitam; hanc conclusionem tenet glos. in c. statutum. in verb. canonicis. in fine. de rescript. in 6. & ibi Gemin. num. 8. vers. secūdo casu. idem Gemin. in c. licet Canon. nu. 6. vers. aut assumit. de elect. ĩ 6. sequitur Bald. in l. prædia num. 4. vers. extra quæro. C. de fideicomm. & in l. generaliter. numero. 7. C. de Episc. & cleric. Ioan. And. in addit. Speculat. de iudic. deleg. §. restat. verb. tale pactum. vers. delegata. Felin. in c. quoniam Abbas. numer. 5. vers. sed nunquid. & ibi Dec. num. 17. vbi testatur de communi opinione. Paris. de resignat. lib. 1. quæst. 11. & Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 27. num. 22. & seqq. mouentur ea ratione, quia tex. in d. c. statutum. §. sancimus. de rescript. in 6. solùm requirit, vt causæ committantur habentibus dignitatem Ecclesiasticam, vnde sufficit quod dicta qualitas reperiatur adesse tempore delegationis, cùm qualitas iuncta verbo intelligēda sit secundum tempus verbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxalib. l. titius. ff. de milit. testam. & conditio semel impleta non requirat perseuerantiam. l. si quis hæredem. C. de instit. & substit. l. cum vxori. C. quand. dies leg. ced. l. in substitutione. ff. de vulg. & pup. & regulariter in qualibet dispositione attendatur initium, & eo tempore. de rescript. in 6. cum alijs adductis per glos. in d. c. statutū. in verb. canonicis. in fin. & in facti cōtingentia, quod si is qui tempore commissionis, vel delegationis reperitur constitutus in dignitate; & eam dignitatē postmodum resignauerit, possit de eadem causa cognoscere; sic à Congregatione Concilij resolutum fuisse refert Paris. de resignat. d. lib. 1. quæst. 11. num. 14. vers. concludendum. In contrarium autem vrget ratio iàm adducta, quod ob id dignitas requiritur in delegato, ne sedes apostolica repræsentetur à vili ministro, quæ ratio videtur procedere non solùm respectu principij, sed etiam

quoad

quoad medium, & finem causæ, ideoquè cessante dignitate, videtur cessare dispositio. c. cum cessante. de appellat. l. tutelas. ff. de capit. diminut. & per hanc potissimum rationem, sic tenuit Abb. in c. quoniam Abbas. numer. 8. vers. ex prædictis. de offic. deleg. sed ad hãc rationem respondeo quod dignitas operatur
36 nobilitatem durantem etiam post finitam ipsam dignitatem. l. prouidendum. in princ. C. de postuland. ibi: ut meritum nobilissimos fecerit. l. vnic. C. de comit. & archiatris. sacr. palat. lib. 12. l. vnicuique. in princ. C. de prox. sacr. scrin. eodem lib. 12. idcirco qui iam habuit dignitatem, non dicitur vilis minister: quod etiam multipliciter probat Felin. in c. quæ in ecclesiarum. nu. 8 1. 82. de constitut. & licet qualitas ista honorificentiæ, vel nobilitas acquisita ex dignitate præterita, non sit sufficiens, vt obtinenti hãc solam qualitatem committantur causæ; nihilominus sufficiens est ad retinendum iam commissas arg. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui, vel alien. iur. l. 1. §. nunquid ergo. vbi glos. in verb. exemplis. ff. de postuland.

37 Subampliatur ampliatio hæc, vt vera sit & procedat, siue delegatus cæperit vti iurisdictione delegata ante amissam & finitam dignitatem, siue non. Franc. in c. quamuis. in fin. de offic. deleg. in 6. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 27. num. 25.

38 Declaratur primò ampliatio, vt locum non habeat, quãdo delegatus qui dignitatem amisit, assumit qualitatem penitus repugnantem & incompatibilem, vt puta si causa erat spiritualis, & is effectus est laicus, tunc enim cessaret delegatio. Cardin. in Clem. & si principalis. quæst. 6. de rescript. & ibi Imol. num. 11. & seqq. Gemin. in c. statutum. numer. 8. vers. secundo casu. & ibi Franc. numer. 8. de rescript. in 6. vbi Archid. num. 3. vers. quid si causa. Anchar. nu. 5. quæst. 4. Felin. in c. quoniam Abbas nu. 5. vers. sed nunquid. & Dec. nu. 17. vers. & conclusio. de offic. delegat. Paris. de resignat. lib. 1. quæst. 11. num. 15. vbi dicit quod est communis opinio. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 27. num. 27.

39 Declaratur secundò ampliatio vt nõ procedat, si idem delegatus remotus esset propter delictum, quia pariter hoc casu cessaret delegatio, nec delegatus posset amplius causam cognoscere ex tex. in l. Cassius. ff. de senatorib. & per illum tex. sic tenet Bald. in l. generaliter. num. 7. vers. ideo. C. de episc. & cleric. & sequitur Dec. in d. c. quoniam Abbas. num. 17. in fine. & idem videtur voluisse Felin. ibi num. 5. vers. secundò, & Berous num. 56. de offic. delegat. Sãchez de matrim. d. lib. 8. disput. 27. num. 26.

40 Declarãtur hic secundus casus, & eius ampliatio simul, vt non habeant locum quando subiecta materia respicit dignitatem quia tunc delegatio, & commissio transit ad successorem, licet expressum sit nomen proprium tantùm. Dec. in d. c. quoniam Abbas. num. 16. de offic. delegat. Gemin. in c. si gratiosè. num. 12. vers. quid si appellaui. de rescript. in 6. & consil. 64. numer. 9. & 10. ex glos. 1. in c. dilecti. de foro compet. facit Bart. in l. terminato. num. 6. C. de fruct. & lit. expens. vbi di-
41 cit quod si iudex reseruat sibi taxationem expensarum expresso nomine proprio, nihilominus facultas taxandi transit ad successorem, ex eo quia materia non potest concernere personam, sed dignitatem tantùm, & illum sequitur Abb. in c. 1. num. 8. de his quæ vi, metusuè caus. fiunt, ad idem Bart. in l. si seruus communis. num. 2. vers. secũdo. ff. de stipulat. seruor.

42 Declarantur vlterius idem secundus casus, & ampliatio, vt non habeant locum quando delegatus est incognitus deleganti, quia hoc casu delegatio non censetur facta personæ etiamsi sit expressum nomen proprium, sed censetur facta dignitati, & consequenter transit ad successorem, vt dixi supra nu. 6.

43 Declarãntur pariter casus ipse secundus, & ampliatio, quia si in delegatione expressum est nomen proprium, & etiam nomen dignitatis, illud nomen attendendum est, quod præcedit, vt dixi nu. 16. & seqq. dumtamẽ nõ adsint in contrarium coniecturæ ibi considerataæ, nempe notitia personæ delegati, coniunctio, & amicitia eiusdem delegati, validitas delegationis, subiecta materia, grauitas causæ, & mens delegãtis insurgens ex verbis delegationis, vt suis singulis locis dictum est.

SVMMARIVM.

1 Executoris testamentarij officium datum sub nomine officij, dignitatis, vel nomine appellatiuo transit ad successores in officio, vel dignitate; nisi ipse executor sit affinis testatori. 3. si autem officium istud datum est sub nomine proprio, non transit 2.

4 Executoris testamentarij officium ad hæredes executoris non transit.

Fallit quando competit iure obligationis continentis onus bursile. 6. Fallit item in legatario habente onus aliquid agendi. 5.

Rr *7 Exe-*

7 *Executor testamentarius non potest regulariter alteri cedere potestatem suam. Declaratur num. seqq.*

13 *Officium executoris mandatorum Papæ, vel alterius Principis transit eo modo, quo transit delegatio.*

CASVS LII.

Officium Executoris quando ad hæredes vel successores transeat.

Fficium executoris, vtrum ad successores vel ad heredes transeat, infrascriptis casibus enucleatur.

1 Primus casus est de executore testamentario, dum quæritur an officium executoris testamentarij transeat ad successorem in officio, vel dignitate: & tunc si executor testamentarius datus est sub nomine eiusdem officij, vel dignitatis, vel sub nomine appellatiuo, vt Guardiano fratrum, vel talis Confraternitatis, seu hospitalis; hoc casu officium executoris transit ad omnem successorem in dicto officio, vel dignitate. Spec. de instrum. edit. § nunc vero aliqua, nu. 77. Bart. in l. à filio, num. 6. ff. de aliment. legat. & in l. qui liberis. §. hæc verba, num. 5. ff. de vulg. & pupil. vbi dicit hanc esse communem obseruantiam & ibi Bald. & Ias. num. 12. qui dicit opinionem Bart. esse communiter approbatã; idem Bald. in l. fin. num. 46. C. de hæred. instit. & in c. vno delegatorum, numer. 3. versic. quid dices. de offic. deleg. Lanfranc. in tract. de arbitr. part. 5. num. 49. vers. in executione, Ang. Aret. in §. substituitur. num. 4. instit. de pupill. substitut. Bertach. de Episc. part. 6. libri quarti, nu. 66. & facit tex. in c. quoniam Abbas. de offic. deleg. §. & hoc vero iubemus, & ibi glos. in verb. rescriptum. in authentico, vt nulli iudic. testator enim non videtur habuisse magis affectionem ad vnum, quàm ad alterum, & faciunt per me dicta in cas. præcedenti, num. 3. dum dixi, quod nudum ministerium facti commissum absquè iurisdictione sub nomine dignitatis transit ad successorem.

2 Si autem executor ipse testamentarius datus est sub nomine proprio, tunc officium ipsius executoris ad successorem non transit. Speculat. in d. §. nunc vero aliqua. num. 77. de instrum. edit. Bart. in d. l. à filio. nu. 6. ff. de aliment. legat. Bertachin. de episc. d. part. 6. libri quarti. numer. 66. quia nomen proprium facit commissionem personalem, & non transibilem ad successores. glos. vlt. in l. tale pactum. §. fin. vers. alij. ff. de pact. glos. in d. c. quoniam Abbas. in verb. substitutum. de offic. delegat.

3 Ampliatur autẽ, & declaratur iste primus casus tàm in prima, quàm in secunda eius parte in omnibus prout ampliatus, & declaratus est idem casus 51. præcedens: specialiter autẽ quando executor datus, est affinis, aut propinquus testatori, nam licet fuerit expressum tantùm nomen dignitatis, tamen non transit ad successorem, quia videtur affectione personæ hoc fecisse. glos. pen. in fin. in c. fin. de testam. in 6. Ias. in d. l. qui liberis. §. hæc verba, nu. 12. ff. de vulg. & pup. Lãfranc. in tract. de arbitr. part. 5. nu. 49. vers. in executione. Mil. in repert. verb. executore testamenti mortuo.

4 Secundus casus est, dum quæritur quando istud officium executoris testamentarij trãseat ad hæredes: quocirca varietas est inter Doctores, nam aliqui tenuerunt simpliciter partem affirmatiuam, quod hoc officium executoris testamenti transeat ad hæredes executoris; alij simpliciter partem negatiuam; Alij distinxerunt, an res sit integra, vel non. Pro affirmatiua facit tex. in l. à filio. ff. de aliment. legat. Pro negatiua facit tex. in l. antepen. ff. de tutel. & l. cuius bonis. ff. de curat. furios. vbi officium tutelæ, & curæ non transit ad hæredes. l. mandatum distrahendorum. ff. mandat. vbi quod mandatum non transit ad hæredes mandatarij: pro opinione aliorum distinguentium an res sit integra, vel non facit tex. in c. in causis. §. quia vero. de elect. l. & quia. ff. de iurisd. omn. iud. l. mandatũ. C. mãdat. sed tamen vera est pars negatiua, quod ad hæredes non transeat, quam tenet glos. in c. fin. in verb. mortuo de testam. in 6. Bart. in d. l. à filio. nu. 5. ff. de aliment. legat. Bald. in l. fin. nu. 46. C. de hæred. instit. & in l. id quod pauperibus num. 10. C. de episc. & cleric. Ias. in l. cum quis. nu. 3. ff. de verb. obligat. Curt. iun. cons. 66. num. 1. vbi de communi. Alex. cons. 206. num. 7. lib. 6. Roman. cons. 69. nu. 6. Oldrad. cons. 316. nu. 2. vers. si verò. Crass. in §. executores vltimarum voluntatũ. quæst. 14. num. 2. & ratio est quia hæc commissio cẽsetur esse personalis, cùm videatur electa industria personæ, quo casu ad hæredes non transit ex tex. in d. l. antepen. ff. de tutel. & l. cuius bonis. ff. de curat. furios. & licet executor habeat actionem suo nomine tamẽ tàm diù durat actio, quàm diù commissio, & non plus. l. Lucius. §. item quæro. ff. de fideicõm. libert.

5 Declaratur primò hic secundus casus, vt procc-

procedat in simplici executore, secus autem in legatario cum onere aliquid agendi, vel exequendi, quia tunc onus agendi vel exequẽdi bene transit ad hæredes. l. si sic. §. fin. ff. de leg. 1. l. cum vnus. in princ. l. alimenta. ff. de aliment. legat. Bart. in d. l. à filio. nu. 5. ff. de alim. legat. Bald. in l. id quod pauperibus. num. 10. C. de Episc. & cleric. & cons. 482. vol. 4.

6 Declaratur generaliter & secundò, nam quando officium executoris competit iure alicuius obligationis quæ continet onus bursale, tunc ad hæredes transit quamuis non transeat quando est onus personale tantùm d. l. à filio. vbi Bart. nu. 5. ff. de alim. & cibar. legat. Franc. in c. fin. §. sanè. nu. 6. de testam. in 6.

7 Sed an idem executor in testamẽto vel alia vltima voluntate per dignitatis vel officij titulum demonstratus vel per propria nomina deputatus, possit alteri cedere potestatem suam, siue alium subexecutorem facere; conclusio negatiua est, quia censetur à testatore electa ipsius fides & industria l. nulli C. de Episc. & cleric. ibi: pro sua cõscientia: & c. tua de testam. ibi: per manus eorum: iccirco cum sit electa eius fides & industria, non potest alteri vices suas committere c. fin. §. is autem. de offic. deleg. c. is cui. cod. tit. in 6. l. inter artifices. ff. de solut. & ita conclusionem hanc firmant in specie Alex. in l. 1. num. 6. ff. de leg. 2. & in l. si stipulatus. num. 8. ff. de verb. obligat. Ioan. And. in c. fin. sub nu. 6. & ibi Franc. nu. 6. de testam. in 6. Felin. in c. fin. §. is autem nu. 5. vers. item executor. de offic. deleg. Iacob. à Canib. de execut. vltim. volunt. part. vlt. nu. 3. Crass. in §. executores. quæst. 4. nu. 1.

8 Declaratur primò conclusio ista quia multùm refert, vtrum testator elegerit dignitatis autoritatẽ, an personalem industriam, primo enim casu, si executor est absens ex publica & necessaria causa vel alia necessitate impeditus; non resistente testatoris dispositione; potest alij committere vices suas, exemplo tutoris qui licet à testatore eligatur ex singulari sua fide, & spe. §. 1. instit. de satisd. tut. nihilominus si aduersa valetudine vel necessitate impeditus est, actorem in negocijs pupilli constituere potest. §. fin. instit. de curator. not. in l. neque tutores. C. de procurat. in specie autẽ quod executor testamentarius sub nomine dignitatis deputatus, possit ob necessariã eius absentiam alium subexecutorem facere, tenet Bald. cons. 123. num. 4. vol. 5.

9 Declaratur secundò, nàm & si quando testator elegit personalem industriam executoris, non possit idem executor regulariter aliũ subexecutorem facere, tamen vbi constare potest testatorem non elegisse nec contemplasse industriam personæ, tunc benè permissum est ei alios subexecutores facere Bald. d. consil. 123. num. 4. in fin. & num. 5. vol. 5. quæ quidem industria personæ quando electa esse censeatur, discutit Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 21. & lib. 6. præsumpt. 92.

10 Declaratur tertiò conclusio; & ista ac sequentes declarationes sunt vtrique dicto cõmunes tàm scilicet si executor sit datus sub nomine dignitatis & officij, quàm sub nomine proprio; declaratur igitur non procedere quãdo testator expressit quod executor alios subexecutores facere vel vices suas alteri cõmittere possit, tunc enim officium executoris ad hæredes trãsit glos. in c. fin. §. sanè. in verb. mortuo. in fin. cum qua trãseunt omnes DD. ibi. de testam. in 6.

11 Declaratur quartò, quia licet executor nõ possit alteri committere vices suas quò ad arbitrium vel actum declaratiuum, potest tamẽ committere actum nudi ministerij, vt quando commissio est certa, certæ rei, & certo loco. c. is cui. de offic. deleg. in 6. & post Archid. & Ioan. And. tradit Bald. in d. l. nulli. num. 4. C. de Episc. & cleric. & ibi addit. in lit. H. Franc. in c. fin. §. sanè. num. 6. de testam. in 6. Iacob. à canib. de execut. vlt. vol. part. vlt. nu. 3. Crass. in d. §. executores. quęst. 4. num. 2. vers. secus. quamuis aliter dicendum sit de eo cui committitur dictus actus nudi ministerij, is enim non potest; excepto legato sedis Apostolicæ; vices suas alteri committere d. c. fin. §. cæterũ. de offic. deleg.

12 Declaratur quintò, vt procedat conclusio in executore dato ab homine siue à testatore, secus autem in executore legitimo, siue dato à lege, vt est Episcopus, is enim potest cedere potestatem suam, & committere vices suas alteri. Bald. in d. l. nulli num. 8. C. de Episc. & cleric. vbi dicit ità seruari in practica. & cons. 123. in fine. vol. 5. Gemin. in c. fin. §. sanè. nu. 18. de testam. in 6. Felin. in d. c. fin. numer. 8. vers. item executor. de offic. deleg. Alex. in l. 1. num. 6. in fin. ff. de leg. 2. Crass. in d. §. executores. quæst. 4. num. 3. & ratio differentiæ ea est, quia ordinarius habens iurisdictionem à lege potest alteri delegare, quod facere non potest delegatus habẽs iurisdictionem ab homine l. à iudice C. de iudic. iunct. l. more. & l. & quia. ff. de iurisd. omn. iud. sic Alex. Felin. & Crass. in locis cit.

13 Tertius casus est de executore gratiarum, mandatorum, seu literarum tùm Apostolica-

rum, vt dispensationis matrimonij, collationis beneficij, indulgentiarum & similiũ, tùm etiam aliorum mandatorum seu literarum ab alio Principe concessarũ; & in hoc casu si quęrimus an potestas executoris finiatur cum vita concedentis, distinguendum est, quia si gratia est facta, potestas data executoribus pro illius executione non expirat morte concedentis etiam re integra, cùm sit accessoria ipsius gratiæ. c. si super gratia. de offic. deleg. in 6. c. si cui. i. resp. de præbend. eod. lib. si autem gratia est fienda & res est integra expirat, si non est integra non expirat d. c. si cui. §. secus. de præbend. in 6. & dicam in cas. 65. Verùm si quærimus an potestas executoris finiatur cũ vita ipsius executoris, vel potius transeat ad eius successores, hic casus siue loquamur de executore mero siue de mixto diffinitur, ampliatur, & declaratur prout casus præcedens 51. Et in specie de literis dispensationis matrimonij, tradit Sãchez de matrim. lib. 8. disput. 27. per totam.

SVMMARIVM.

1 *Rescriptum impetratum super beneficio, causa criminali, vel alia materia ad alios non transibili, transibile non est.*

2 *Rescriptum in materia transibili, si res non est integra, transit contra successorem tàm singularem quàm vniuersalem: Re autem integra, multipliciter distinguitur. 3.*

4 *Rescriptum transit actiuè ad hæredes impetrantis: & an obliget hæredes rescribentis. 5.*

6 *Rescriptum ad alios transibile non est per viã cessionis.*

7 *Gratia facta, an obliget successores: & seqq. & quid de gratia facienda nu. 11. & seqq.*

CASVS LIII.

Rescriptum, an transeat ad hæredes & successores, vel contra eos.

Escriptum impetratum, an transeat ad hæredes, & successores impetrantis, vel contra hæredes & successores illius contra quem est impetratum, nunc videndum est; nàm dubium principaliter facit tex. in c. p. & g. de offic. d. l. g. vbi dicitur quod rescriptum non extenditur ad personas in eo non expressas, qu d etiam procedit in successore vniuersali. c. significauit. de rescript. ac item quia datio iudicis non transit ad hæredem illius qui mortuus erat tempore impetrationis rescripti. l. pen. ff. quæ sent. sine appell. rescind. è contra quod transeat tex. est in c. quia g. de iudic. vbi per rescriptum impetratum contra violentũ occupatorem ecclesiæ conuenitur is, qui scienter succedit in eius locum; & c. 1. de alienat. iud. mut. vbi qui succedit in rem alienatam causa mutandi iudicij conueniri potest ex rescripto impetrato contra alienantem; ìccirco duo casus principales considerandi sunt, primus quoàd rescriptum iustitię, secundus quoad rescriptum gratiæ.

Primus casus principalis, est quoàd rescriptum iustitiæ & iste subdiuiditur in alios casus subalternos.

1 Quorum primus est, quando materia super qua impetratum est rescriptum, non est transibilis ad alios, & tunc neque rescriptum contra alios transit; veluti si impetratum esset super beneficio debito, nam mortuo eo contra quem obtentum est rescriptum, illud contra hæredes non transit, cùm ipsi in beneficio succedere non possint. c. ex transmissa. de filijs præsbit. vel si impetratum esset rescriptum in causa criminali, cùm crimina regulariter morte extinguantur. l. 1. ff. de priuat. delict. l. ?. C. ne ex delict. defunct. Farinac. in prax. quæst. 10. num. 36. & seqq.

Secundus casus subalternus istius primi casus principalis est, quando materia, super quà impetratum est rescriptum, transibilis est ad successorem, & tunc quidam alij casus suboriuntur: Primus est quando res non est integra, vt quia defunctus fuit citatus, & hoc casu rescriptum transit passiuè contra successorem, 2 siue is sit vniuersalis, siue singularis. l. 1. C. quand. libell. princ. dat. vbi Bald. & Paul. de Castr. num. 3. & Ias. num. 6. c. significauit. de rescript. arg. à contrario sensu, ibi; ad iudicem euocatus; vbi glos. fin. versic. satis credo. & Abb. num. 6. vers. aut materia. & Bald. num. 5. per citationem enim perpetuatur iurisdictio. c. gratum. de offic. deleg. Rot. decis. 68. num. 3 1. part. 1. in recent. Secundus est quando res est integra, prædecessor autem non erat expressus in rescripto, sed erat conueniendus vigore clausulæ generalis (omnesque alios) & tunc rescriptum non transit contra successorem, nec successor auctoritate eiusdem rescripti conueniri potest. d. c. significauit. de rescript. Declaratur quia si rescriptum impetratum esset contra dignitatem, tunc successor posset conueniri ex dicto rescripto, vigore clau-

clausulæ (omnesquè alios) Innoc. in d. c. significauit. in fin. & ibi Hostiens. & Abb. num. 6. vers. & hoc vers. & Bald. nu. 8. de rescript. Tertius est quandò res est integra & conueniendus erat expressus in rescripto, sed idem rescriptum impetratum est in materia concernente personam, non dignitatem; & tunc non transit contra hæredes, vel successores, nisi in his duobus casibus; primò si successor succedit scienter in locum violenti occupatoris. c. quia g. de iudic. secundò si succedit in rem, quæ alienata est causa mutandi iudicij. c. 1. de alienat. iud. mut. Abb. in d. c. significauit. nu. 6. vers. aut non concernebat. de rescript. & multominus transiret, si persona contra quam impetratum est rescriptum mortua esset tempore impetrationis. l. pen. ff. quæ sent. sin. appell. rescind. Ias. in l. 1. num. 6. vers. secundò. C. quand. libell. princ. dat. quartus est, quandò res est integra & conueniendus erat pariter expressus in rescripto, sed rescriptum impetratum est in materia concernente dignitatem, & tali casu rescriptum ipsum transit contra successorem. c. dilecti. de foro cōpet. glos. in c. significauit. in verb. viueret. & ibi Innoc. de rescript. dignitas enim nunquam moritur. c. si gratiosè. de rescript. in 6.

4 Tertius casus subalternus est, dum queritur an rescriptū transeat actiuè ad hæredes illius qui rescriptum impetrauit, & dico quod transit. l. 1. C. quand. libell. princ. dat. quæ lex licet loquatur quando rescriptum habet vim contestationis litis, tamen magis communis opinio est quod transeat, vt per Abbat. in c. significauit. num. 6. in fine. de rescript. namque hæres censetur eadem persona cum defuncto. §. 1. in authentico. de iureiur. à morient. pręst.

5 Quartus casus subalternus est, an istud rescriptum iustitiæ transeat contra successores rescribentis, eosquè obliget stare rescripto, vel potius expiret per mortem eiusdem rescribentis; & in hoc casu distinguitur, vt si rescribens moritur re integra rescriptum expirat; si moritur re non integra, non expirat, de quo dixi in cas. 51. nu. 30.

6 Quintus casus subalternus est de cessione, an scilicet rescriptum possit ad alios transire per viam cessionis, & partem negatiuam tenuerunt Abb. in c. fin. nu. 2. & ibi Ioan. And. & Bald. nu. 7. de rescript. mouentur per illum tex. & per rationem, quòd rescripta sunt personalia, nec excedunt personas in eis contētas c. p. & g. de offic. deleg. & illos sequitur Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 1. nu. 45.

7 Secundus casus principalis est quoad rescriptum gratiæ, & iste pariter subdiuiditur in alios duos casus subalternos.

Primus casus subalternus est de gratia facta, & ista non expirat morte concedentis, sed obligat & afficit etiam eius successores, imò nec expirat potestas data executoribus pro ea exequenda, quod procedit etiam si res integra sit, & non sit ad illius executionem processum c. si super gratia. de offic. deleg. in 6. Rota decis. 19. de concess. præben. in nouis. Gemin. in c. si cui. num. 5. & alij omnes. de præbend. in 6. & ratio primi dicti est, quia decet gratiā perfectam esse mansuram d. c. si cui. de præbend. in 6. c. decet. de reg. iur. eod. lib. ratio autem secundi dicti, quare non expirat commissio data executoribus, habetur ex textu in d. c. si super gratia, quia scilicet commissio data executoribus est accessoria gratiæ concessæ, & cùm ipsa gratia iam facta non expiret morte concedentis re integra, consequenter non expirat commissio & potestas data executoribus, vt ibi & in c. accessorium. de reg. iur. in 6. executor enim istius gratiæ est executor merus, qui sine causæ cognitione potest procedere, & prouidere. Rota decis. 12. vers. & respondi de offic. deleg. in nouis.

8 Infertur quòd quandò alicui concessa est facultas prouidendi de beneficio aliquibus personis non facta eorum specificatione, ista dicitur gratia facta, veluti quando Papa mandat prouideri personis idoneis in certa Ecclesia de aliquo beneficio nulla facta expressione personarum quibus prouideri debet, nam esi ista gratia concessa sit principaliter ad fauorē executoris, non eorum quibus prouidendum est, ob id dicitur gratia facta, & consequenter morte concedentis re integra nō expirat. tex. est in d. c. si cui. de præbend. in 6. imò gratia dicitur esse facta & morte concedentis re integra non expirat etiam si potestas prouidendi de aliquo beneficio cōcessa sit ad fauorem personæ expressæ beneficiandæ, & executoris simul, vt per eundem tex. tenet ibi Lap. nu. 1. Gemin. num. 7. vers. quid si Papa, & Franc. num. 3.

9 Infertur pariter quod si alicui concessa sit gratia certæ pensionis, desuperquè expeditæ sint literæ Apostolicæ quibus committitur executio ejusdem gratię, & assignatio pensionis, gratia ista morte Papæ re integra non expirat, sed executor deputatus ad illius executionem procedere potest. sic decidit Gig. de pensionib. quæst. 91.

10 Quid autem dicendum sit de expectatiuis, indulgentijs, dispensationibus, dimissorijs ad ordi-

ordines, licentia audiendi confessiones, eligendi confessores, prædicandi, celebrandi in oratorio priuato, edendi carnes diebus vetitis, testandi, non ieiunandi, non residendi, eũdi ad studium, & similibus an ista expirent morte concedentis diffusè tractat Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 28. num. 71. & seqq. & Gonzalez super. reg. 8. canc. glos. 12. num. 35. vers. præterea. & num. seqq. Garz. de benefic. part. 6. cap. 2. num. 297. & seqq. & Guttierez Canon. quæst. lib. 2. cap. 17. ad quos me remitto, quia non est propositum meum agere de hac re.

11 Secundus casus subalternus est de gratia facienda, veluti quando Princeps vel alius cõcedit facultatem prouidendi alicui certæ personæ de incerto beneficio vacaturo, & isto casu quia gratia concessa est ad fauorem illius personæ expressæ tantùm, & agitur de prouidendo de beneficio non vacante, iccirco gratia non dicitur facta, sed fienda, & expirat morte concedentis re integra, quamuis tamen nõ expiraret, si de tempore mortis ipsius concedentis res integra non esset. d. c. si cui. §. secus & ibi glos. vlt. in fin. & Doctores omnes. de præben. in 6.

12 Ampliatur, vt multòmagis procedat in executore mixto, veluti quando Papa mandat alicui executori, vt vocato possessore certi beneficij, & alijs qui fuerint euocandi, si est ità, prouideat titio de dicto beneficio, nam si idẽ Papa concedens moriatur re integra, potestas istius executoris expirat. Rota decis. 12. de offic. deleg. in nouis. Gig. de pension. quęst. 91. num. 1. & 5.

13 Res autem integra definit esse per solam citationem vbi citatio requiritur, & vbi non requiritur citatio sufficit quod executor incęperit procedere, vt per Doctores in d. c. si cui. de præbend. in 6. Aduerto tamen quod ad perpetrandum iurisdictionem delegati, res desinit esse integra per solum actum factum ante citationẽ, sic enim tradit Gabriel com. opin. conclus. 2. num. 1. de citat. Sanchez de matrimon. lib. 8. disput. 28. num. 8. & seqq. vbi omnes alios allegant.

Et finaliter de hoc casu, quando gratia expiret per mortem concedentis facit magnum commentum per ampliationes, & fallentias idem Gabriel. conclus. 1. de præbend. ad quẽ recurrendum est.

SVMMARIVM.

1 *Concessio facta ad beneplacitum concedentis non transit ad hæredes, nec successores, sed finitur morte vel dimissione officij, & dignitatis ipsius. 4. ac item morte illius cui facta est. 5. & procedit etiam in contractibus. 14.*

2 *Banni suspensio facta ad beneplacitum morte finitur.*

3 *Concordata inita ad beneplacitum finiuntur morte.*

6 *Concessio facta ad beneplacitum relatum ad officium, & dignitatem quæ perpetua est & habet successorem ad successores transit, nec expirat per mortem: idem est in materia publica, & fauorabili 7.*

8 *Delegatio facta ad beneplacitum delegantis expirat morte ipsius, nisi facta sit per positionem nouæ voluntatis.*

9 *Concessio facta ad beneplacitum concedentis verbis denotantibus positionem nouæ voluntatis non finitur morte, sed requiritur positio nouæ voluntatis, & dantur exempla: itẽ non finitur morte vbi requiritur precedens intimatio. 10. neque finitur quoad effectus secutos, & consumatos. 11. neque finitur per mortem ciuilem 12. vel per furorem. 13. neque si concessio facta est ad certum tempus. 15.*

CASVS LIV.

Concessio facta ad beneplacitum concedentis numquid transeat ad hæredes vel successores.

1 CONcessio facta ad beneplacitum cõcedentis finitur morte ipsius, & non transit ad eius successores, vel hæredes. l. 4. ff. locat. c. si gratiosè. de rescript. in 6. Gozadin. conf. 22. num. 7. & seqq. Socin. iun. cons. 63. nu. 10. & seqq. lib. 3. Couar. var. resolut. lib. 3. cap. 15. nu. 4. Marsil. in l. fin. nu. 41. ff. de quæstion. ideo suspen-
2 sio banni facta ad beneplacitum morte finitur. Ang. cons. 217. num. 9. Dec. consil. 108.
3 num. 2. & capitula inita ad beneplacitum similiter finiuntur morte. Corn. cons. 92. & cõsil. 235. vol. 2. Menoch. cons. 1. num. 74. & seqq. sic etiam si iudex condemnat aliquẽ ad confinia ad beneplacitum, eo mortuo censentur reuocata confinia. Marsil. in rubric. C. de probat. num. 270. vers. item faciunt; sic mandatũ morte finitur, quia deficit voluntas mandantis. l. mandatum. C. mandat. sic superioris

præ-

præceptum illius morte pariter finitur. Dec. in rubric. C. mandat. in princ. nu. 11. & 12.

4 Ampliatur primo casus, quia beneplacitũ finitur etiam cum officio vel dignitate concedentis, ita quod officio, vel dignitate ipsius concedentis finita, beneplacitum expirat etiã non secuta morte, & consequenter ad successores non transit Bart. in l. more. num. 15. ff. de iurisd. omn. iud. allegat. l. si per epistolam. ff. de acquir. hæred. & tot. tit. de suspect. tut. & illum sequitur Alex. in l. centesimis. §. si ita stipulatus. num. 12. & ibi Ias. num. 15. & alij. ff. de verb. obligat. Franc. in c. si gratiosè. num. 11. de rescript. in 6. vbi reprobata distinctione Cald. in cons. 3. de rescript. inter concessiones ambitiosas & fauorabiles concludit beneplacitum indistinctè finito officio expirare.

Declaratur ampliatio, vt locũ habeat quando concessio relata est ad propriam personam concedentis; veluti si dixisset, concedo donec mihi placuerit, vel ad beneplacitum meum; secus si ad officium, vel dignitatem; puta concedo, donec Episcopo placuerit, vel ad beneplacitum Episcopi; quando enim relata esset ad officium, vel dignitatem, tunc non expiraret per eiusdem officij, vel dignitatis finem & dimissionem; prout nec expiraret per mortem d. c. si gratiosè. §. secus autem. de rescript. in 6. Bart. in l. centesimis. §. si ita stipulatus. nu. 9. & Ias. num. 13. ff. de verb. oblig. Dec. in c. ex litteris. num. 24. & Felin. num. 9. vers. secundus casus. de constit. Ruin. cons. 104. num. 2. lib. 5. at si vtrunque exprimatur puta ad beneplacitum meum & Episcopatus, tunc ad cognoscendum an relatio sit facta ad personam, vel ad dignitatem, inspicitur illud, quod præcedit, vt dixi in cas. 51. num. 16.

5 Ampliatur secundò, nam concessio facta ad beneplacitum, nedum expirat morte concedentis, sed etiam expirat morte illius, cui facta est ipsa concessio. Socin. iun. consil. 63. nu. 10. & seqq. lib. 2.

6 Declaratur primò casus procedere, vt supradixi, quando beneplacitum relatum est ad propriam personam, secus si ad officium vel dignitatem, quia hoc casu non expiraret per mortem, sed duraret perpetuò, & transiret ad successores d. c. si gratiosè. §. secus autem. de rescript. in 6. l. proponebatur. ff. de iudic. Bartol. in d. l. centesimis. §. si ita stipulatus. nu. 9. & ibi Ias. num. 13. ff. de verb. obligat. Dec. in c. ex literis. num. 24. & ibi Felin. num. 9. vers. secundus casus. de constit. Ruin. consil. 104. num. 2. lib. 5. Clar. in sua prax. quæst. 71. in fin.

Subdeclaratur locum habere, quando dignitas est perpetua & habet successorem, secus quando temporalis est, & non habet successorem, vt est Vicarius, quia concessio facta ad beneplacitum officij, vel dignitatis quæ est temporalis & non habet successorem, extinguitur per mortem concedentis, vel cessationem officij, seu dignitatis. Franc. in d. c. si gratiosè. nu. 13. de rescript. in 6. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 28. nu. 59. & dixi in dicto cas. 51. num. 12.

7 Declaratur secundò non procedere in materia publica, & fauorabili. Bald. in l. meminisse. num. 2. ff. de offic. procons. vbi dicit quod si Princeps concedit ordinariam iurisdictionem ad suum beneplacitum, non expirat iurisdictio hæc per mortem eiusdem Principis concedentis; & sequitur Paris in tract. sindicat. §. an officialis successor. vers. si Princeps. fol. 289. Franc. in c. si delegatus. num. 5. de offic. deleg. in 6. Capic. decis. 136. num. 4. & Vant. de nullit. sent. ex defect. iurisd. deleg. num. 104.

8 Subdeclaratur aliud esse in delegatione, quia si iurisdictio delegata est ad delegantis beneplacitum, ea expirat morte ipsius delegãtis. glos. in c. si delegatus. in verb. morte. de offic. deleg. in 6. quæ dicit hoc verius esse; & sequitur ibi Franc. num. 4. in fin. & Gemin. num. 10. vers. in fine glos. idem Franc. in c. si gratiosè. nu. 10. de rescript. in 6. Couar. var. resolut. lib. 3. cap. 15. numer. 4. vers. secundò. Sanchez. de matrim. lib. 8. disput. 28. nu. 50. vbi dicit hoc esse verissimum: in contrarium autem quod imò hæc delegatio non expiret morte delegantis, tenet Bald. in d. c. si gratiosè. de rescript. in 6. quem refert Franc. in d. c. si delegatus. num. 5. & Gabriel conclus. 1. nu. 35. de præbend. & tenet etiã Iacob. de Sanct. Georg. in l. more. nu. 14. in 1. lect. vers. idem si princeps. ff. de iurisd. omn. iudic. sed tamen prior opinio quod expiret vera est, pro qua est tex. in d. c. si gratiosè. de rescript. in 6. ibi; p quem ipsius beneplacitum omnino extinguitur; nec est arguendum de ordinaria ad delegatam, quia ordinaria fauorabilis est, & delegata est odiosa. c. ad hæc. de rescript. glos. in c. 1. in verb. processus. versus finem. de rescript. in 6. At si delegatio facta est verbis denotantibus positionem nouæ voluntatis, vt donec eam reuocauero, tali casu distinguendum est, vt tunc expiret morte delegantis, si res erat integra, secus si integra non erat, vt dicam in sequenti declaratione.

9 Declaratur tertiò casus locum habere, quando

quando concedens vsus est verbis simplicibus, & denotantibus perseuerantiam voluntatis; vt si dixerit donec placebit, vel donec voluero, siue ad arbitrium meum; secus quando vsus est verbis denotantibus positionem nouæ voluntatis; Veluti si dixerint pono te ad confinia, donec te reuocauero; hoc enim casu dispositio non finitur morte, sed requiritur expressa reuocatio, seu positio nouę voluntatis, vt contra Bart. in d. l. centesimis. §. si ità stipulatus. num. 10. ff. de verb. obligat. tenet Alex. ibi num. 11. & Iaf. num. 14. Dec. in l. 3. in fin. ff. de reg. iur. & in c. ex literis. num. 24. in fin. de constit. & cons. 108. num. 4. Franc. in c. si delegatus. nu. 4. de offic. deleg. in 6. Socin. sen. cons. 77. nu. 4. & 5. lib. 3. Gozad. cons. 22. num. 11. vers. & ideo pro clariori. Menoch. de arbitrar. quæst. 69. numer. 12. vsque ad finem. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 28. nu. 52. nam licet voluntas cesset per mortem, non tamen per mortem inducitur reuocatio. d. c. si delegatus. de offic. deleg. in 6. Bart. in d. l. more. num. 8. Iaf. num. 13. & Dec. num. 18. ff. de iurisd. omn. iud. Ruin. cons. 115. num. 7. lib. 1. Dec. in d. c. ex literis. in fin. de constit. & d. cons. 108. num. 4. vbi dicit communem esse opinionem quod per mortem non dicitur actus reuocari, prout etiam de communi testatur Felin. in d. c. ex literis. nu. 16. vers. est maius dubium. de constit.

Subdeclaratur istud exemplum quia si iudex non adhibuisset causæ cognitionem, finirentur confinia per mortem, vel dimissionem officij, seu dignitatis absque alia expressa reuocatione Alex. in d. l. centesimis. §. si ita stipulatus. num. 11. vers. & tenendo istam ff. de verb. obligat. Bald. in l. fin. in 6. quæst. C. de cōtrah. empt. Roland. cons. 38. num. 16. lib. 3.

Aliud exemplū est, si quis delegauerit causam donec eam duxerit reuocandam, quia nō expirat morte, sed expressa reuocatione opus est d. c. si delegatus. de offic. deleg. in 6. Bart. in d. l. more. nu. 17. ff. de iurisd. omn. iud. Ang. in l. Et quia ff. eod. tit. Dec. in l. eius est nolle. numer. 7. ff. de reg. iur. Ruin. consil. 115. num. 7. lib. 1. sed tamen aduertendum est tunc delegationem hoc modo factam non expirare morte delegantis, quando res non erat integra, sed iudex cæperat vti iurisdictione sibi delegata, quia si res integra esset, nec iudex cępisset vti iurisdictione sibi commissa hoc casu delegatio morte delegantis expiraret quamuis delegans vsus esset verbis denotantibus positionem nouæ voluntatis d. c. si delegatus. de offic. deleg. in 6. & ibi Franc. num. 4. & Gemin. num. 10. & Couārr. var. resol. lib. 3. cap. 15. vers. primum. Iaf. in l. more. num. 15. ff. de iurisd. omn. iud. Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 28. num. 54. ea enim verba intelliguntur secundum naturam actus & delegationis, cui adijciuntur. Bald. cons. 67. num. 1. lib. 3. Calcan. cons. 1. col. 15. post med. Crauet. consil. 144. num. 7. & cons. 245. num. 5. & 6. sed natura delegationis est, vt morte delegantis re integra expiret. l. Et quia. ff. de iurisd. omn. iud. c. gratum. c. licet. de offic. deleg.

10 Declaratur successiue & quartò non procedere, quando in concessione dictum esset; cum præcedenti intimatione, vel disdicta; quia hoc casu etiam si concessio facta sit ad beneplacitum, tamen non expirat per mortem, sed requiritur vt intimatio, seu disdicta præcedat. Dec. cons. 108. nu. 4. vers. modò. Grat. cons. 91. vers. non obstat quod beneplacitum. vol. 2.

11 Declaratur quintò casus non procedere, quoad actus iam perfectos, & consumatos, nam licet beneplacitum expiret morte concedentis, tamen non expirant actus, & effectus iam secuti, & consumati. Bart. in l. non solùm. §. morte. nu. 25. ff. de noui oper. nunciat. Dec. cons. 404. num. 13. latè Tiraq. in tract. cessante caus. limit. 12. num. 1. & seqq.

12 Declaratur sextò nō habere locum in morte ciuili, quia per mortem ciuilem non finitur beneplacitum, vt est in excommunicato, vel deportato. Franc. in c. si gratiosè. num. 12. de rescript. in 6. per tex. in l. cum pater. §. hæreditatem. il 1. ff. de leg. 2. Bart. in l. centesimis. §. si ità stipulatus. num. 12. Iaf. num. 16. Alex. num. 13. ff. de verb. obligat.

13 Declaratur septimò, vt pariter non procedat in furore, nam concessio facta ad beneplacitum non expirat, si concedens efficiatur furiosus. c. maiores. §. fin. de baptism. l. is qui animo. ff. de acquir. possess. vbi furiosus dicitur perdurare in prima voluntate, sicquè voluntas furore non finitur, & ita contra Bart. in d. §. si ità stipulatus. num. 12. tenet Couarr. var. resolut. lib. 3. cap. 15. nu. 4. vers. tertio; & sequtur Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 28. nu. 58.

14 Declaratur octauò non procedere in contractibus, quia in contractibus videtur quod beneplacitum non dicatur reuocatū per mortem. Bart. in d. l. centesimis. §. si ità stipulatus. num. 10. ff. de verb. oblig. Socin. sen. cons. 77. num. 1. lib. 3. per tex. in l. 1. in princ. iuncta l. quæsitum. §. 1. ff. de pręcar. In contrarium tamen quod beneplacitū morte reuocetur etiā in contractibus. tex. est in l. 4. ff. locat. nec obstat

stat dictum Bart. quia loquitur in alijs terminis, videlicet si in contractibus promissor dicat; promitto cùm volam; nec obstat pariter. l. 1. & l. quæsitum. ff. de precar. vbi præcarium non reuocatur morte; quia hoc non euenit quia sumus in contractu, sed quia concessio præcarij dicitur tacitè facta; donec reuocetur; quo casu non dicitur reuocari per mortem, sed requiritur reuocatio expressa, vt dictum est num. 9. Secus si concessio in contractibus facta esset ad beneplacitum, & ità quod beneplacitum morte expiret etiam in cōtractibus tenet, & tuetur Gozad. conf. 22. nu. 11. vers. nō obstant contraria. Franc. in c. si delegatus. num. 5. vers. sicut ergo. de offic. deleg. in 6.

15 Declaratur nonò casus nō procedere, quādo concessio facta est ad certum tempus puta ad annum, & deinde ad beneplacitum, quia si concedens moriatur durante dicto anno, cōcessio non expirat. Magalott. in tract. de saluo conduct. 4. part. in 22. declaratione. vers. tertio fallit; quem refert & sequitur Gabriel. conclus. 1. nume. 33. de præbend. & Sanchez de matrim. lib. 8. disput. 28. num. 51.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum principalis aliud est, quàm iuramentum hæredis.*

2 *Defunctus esse potuit homo legalis, & hæres nequam.*

3 *Iuramentum fidelitatis filius præstare tenetur Domino post mortem patris.*

4 *Succedens loco aliorum, debet censeri eiusdem iuris cum illis in onere, & honore.*

5 *Iuramentum quòad effectum periurij est personale, & ad hæredes, vel successores non transit: imò neque ad filios. 6. etiam si expressè iuratum est pro se, & hæredibus, ac successoribus. 7. intantum quod nec tenentur petere absolutionem. 8. & procedit quoque quòad forum. 9.*

10 *Actionis appellatione venit etiam officium iudicis.*

11 *Iuramentum, quòad obseruantiam contractus, qui robur recipit ab eo, transit ad quemcunque ad quem transit contractus: etiam quòad pœnam legis. si quis maior. C. de transact. 13.*

14 *Contractus transit ad hæredes cum sua qualitate iuramenti.*

15 *Iuramentum, quòad obseruantiam contractus, qui robur non recipit ab eo, ad hæredes vel successores non transit; nec tenentur petere relaxationem iuramenti. 16. Idem est de iuramento Prælati. 17. & procedit etiam si iuratum esset pro se, & hæredibus, & successoribus. 18.*

19 *Iuramentum quoad probationem ex eo insurgentem transit ad hæredes, & successores.*

20 *Iuramentum quoad actionem & exceptiones, an transibilis sit, remissiuè.*

21 *Iuramentum respectu recipientis, quoad obseruantiam contractus ad hæredes, & successores transit; etiam de eis non facta mentione. 22. & non solum ad eos, sed etiam contra eos. 23. dummodo contractus confirmabilis sit à iuramento, aliàs secus. 24. quò vero ad periurium, si iuratum est pro se, & hæredibus, vel successoribus, ad eos transit. 25. si simpliciter, intrat distinctio multiplex. 26.*

CASVS LV.

Iuramentum quando, & quomodo transeat vel transmittatur.

1 IVramentum videtur esse personale, & ad hæredes ac successores non transmissibile, cum aliud sit iuramentum principalis, & aliud iuramentum hæredis. l. generaliter. in princ. C. de iureiur. & esse possit, quod defun-
2 ctus fuerit homo legalis, & bonæ famæ, sed heres nequām glos. in d. l. generaliter. in verb. à principali; conscientiaquè vnius ad alium nō transeat Gulielm. de Bened. in repet. cap. Raynutius. in verb. mortuo itaquè testatore. il 2.
3 nu. 106. de testament. hinc filius mortuo patre tenetur præstare iuramentum fidelitatis Domino. §. præterea. de prohibit. feud. alienat. per Frider. facit. c. liberti. 12. quæst. 2. & pœna suos tantùm obligat autores. l. sancimus. C. de pœnis. c. quæsiuit. de his quæ fiunt à maior part. cap. è contra videtur vnum esse iuramentum testatoris, & hæredis. §. scimus. in authentico. de iureiur. à morient. præst. glos. in cap. 1. §. si quis se. in verb. præstanda. si de inuest. int. dom. & vassall. lis oriat. præ-
4 terea qui succedunt loco aliorum, debent censeri eiusdem iuris cum illis. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut. l. filiæ. §. 1. ff. de condit. & demonstrat. & qui succedunt ad honores, ad onera quoque succedere debent. c. pastoralis. §. præterea. de offic. ordinar. c. aduersus. in fin. de immunit. Eccles. & hæredes semper obligantur ex contractu testatoris. l. vnic. C. vt action. & ab hæred. & contr. hæred. l. veteris. C. de contrahen. stipulat. ideo pro

 dilu-

dilucidatione materiæ duo capita distinguẽda sunt.

Primum caput est, dum quærimus an iuramentum transmissibile sit respectu iurantis, & in hoc capite considerantur plures casus.

5 Primus casus est quoad reatum periurij, & vinculum, ac ligamen animæ, & hoc casu iuramentum est personale, nec egreditur personam iurantis, nec transit ad hæredes, vel successores sed solam ipsius iurantis animam illaqueat, non hæredum vel successorum c. per tuas. circa fin. de arbitr. Oldrad. consil. 241. num. 2. vers. primò quia. & consil. 245. num. 8. sicquè licet hæredes veniant contra iuramentum defuncti, tamen non sunt periuri, Bart. in l. cum quis decedens. §. codicillis. numer. 10. ff. de leg. 3. Bald. in l. etiam. in fine. ff. de iureiur. Angel. in authentico. de iureiur. à morient. præst. num. 2. Franc. in c. fin. num. 3. de foro compet. in 6. Innoc. Ioan. And. & Butr. in c. veritatis. & ibi Abb. num. 3. Hostiens. col. 2. vers. sed contrarium. de iureiur. idem Bald. in c. 1. num. 10. eodem tit. Milis in suo repertor. in verb. iuramentum. Gaill. obseruat. 27. num. 3. lib. 1. Cassad. decis. 2. numer. 10. & 11. de iureiur. Guid. Pap. decis. 224. numer. 3. Pedemont. decis. 41. numer. 6. & 7. Galles. ad form. cam. quæst. 1. num. 14. part. 2. Paris. consil. 75. numer. 23. vol. 3. Paul. de Castr. cons. 195. num. 7. & cons. 306. num. 4. lib. 2. & de successoribus in collegio, vel conuentu, quod iuramentum ad effectum periurij ad eos non transeat. tradit Gemin. consil. 83. de successoribus in capitulo Canonicorum. cons. 60. num. 7. vers. ex istis. Federic. de Sen. cons. 264. & de successoribus in vniuersitate. Barth. Brix. in quæst. domin. quæst. 38. idem Gemin. d. cons. 60. num. 7. vers. & procedit. & ratio est, quia in spiritualibus nemo potest obligari sine consensu proprio. c. fin. de iuram. calumn. in 6. facit tex. in c. vbi nõ est. 30. q. 2. c. fin. de procurat. in 6. In contrarium autem adducta locum non habent in spiritualibus, in his enim à persona non receditur. §. spiritualiter. 24. q. 3. Vlterius quod vnum sit iuramentum testatoris, & hæredis procedit per fictionem, & lex ligans animam debet esse fundata in veritate nõ in fictione. Ioan. And. in c. quamquam. de vsur. in 6. Socin. in l. gallus. §. idem credendum. num. 4. vers. considera. ff. de liber. & posthum.

6 Ampliatur primò iste primus casus, vt procedat etiam si hæredes & successores essent filij, quia iuramentum ad effectum periurij nõ transit neque ad eos. Abb. in c. veritatis. sub nu. 3. de iureiur. & reprobata contraria sententia. Socin. tenuit Gomes. in §. actionum. nu. 5. instit. de action. & illũ refert, ac sequitur Gabriel. conclus. 6. num. 11. de iureiur.

7 Ampliatur secundò, vt procedat etiam si quis expresse iurasset pro se, & hæredibus, ac successoribus suis, adhuc namquè reatus periurij ad hæredes vel successores non transiret Innoc. in d. c. veritatis. & ibi Abb. numer. 3. de iureiur. Bald. in c. 1. num. 10. eod. tit. & in l. litigator. num. 9. C. de fructib. & lit. expens. Felin. in c. cum sit. num. 9. de foro compet. Iacobin. de feud. in vers. qui quidem inuestiti præst. num. 50. Cassad. decis. 2. num. 9. & 10. de iureiur. & est eadem ratio casus, quia in spiritualibus nemo potest alium obligare sine expresso eius consensu, & mandato. d. c. fin. de iuram. calumn. in 6.

8 Ampliatur tertiò, vt nec teneantur hæredes, vel successores absolutionẽ petere Bald. in d. c. 1. num. 10. de iureiur. Ang. in l. generaliter. num. 4. C. de iureiur. & in authentico. de iureiur. à morient. præstit. num. 2. Marsil. in l. de vnoquoque. nu. 200. ff. de re iudic. Guid. Pap. decis. 224. nu. 3. Gaill. obseruat. 27. nu. 2. & 5. lib. 1. Socin. cons. 115. numer. 11. lib. 1. Paul. de Castr. cons. 195. num. 7. lib. 2. Alex. cons. 151. num. 10. lib. 7.

9 Ampliatur quartò, quia licet laicus pro obseruatione proprij iuramenti conueniri possit coràm iudice Ecclesiastico. c. fin. de for. compet. in 6. tamẽ hæredes, & successores ipsius coràm eodem iudice Ecclesiastico, vigore iuramenti defuncti conueniri non possunt, cùm hæc constitutio emanauerit ad euitanda periuria. Ioan. And. in c. fin. de sepult. cuius dictum cõmuniter teneri asserit. Abb. ibi num. 4. & sequitur Gemin. in d. c. fin. nu. 8. & Frãc. nu. 3. & 4. de foro cõpet. in 6. Bald. in authentica. sacramenta puberum. num. 17. C. si aduers. vendit. & in repert. l. iurisiurandũ. col. 24. vers. sed nunquid mortuo iurante. ff. de iureiur. Felin. in c. cum sit. num. 9. de foro compet. Bauer. in tract. de virtute. iuram. nu. 62. Roland. cons. 17. num. 16. lib. 1. Couar. in c. quamuis. 1. part. §. 5. numer. 6. de pact. in 6. Guid. Pap. decis. 414. vbi in facti contingentia sic determinatum fuisse testatur. & mouentur per tex. in d. c. fin. de foro cõpet. in 6. ibi à se; & per eandem rationem quod iuramentum ex parte iurantis est personale respectu obligationis ad periurium.

Subampliatur hæc ampliatio, quia non solùm non potest agi contra hæredes coràm iudice Ecclesiastico, directè actione ex eo cõtractu;

ctu; sed neque indirectè implorando officium eiusdem iudicis Ecclesiastici, vt cogat eos ad satisfaciendum, & exonerandum animam defuncti, vt contra Abb. in c. cum sit. num. 22. & ibi Felin. num. 9. in fin. de foro compet. & Gomes. in §. actionum. nu. 6. instit. de action. tenuit Barbat. in d. c. cum sit. de foro compet. & Franc. in c. fin. num. 4. de foro compet. in 6.

10 namque appellatione actionis venit etiam officium iudicis saltem lato sumpto vocabulo. l. actionis verbo. ff. de verbor. signif. Ias. in §. 1. num. 59. & ibi Faber numer. 11. instit. de action.

11 Ampliatur quintò, quia iuramentum ad effectum periurij non transit ad successores de vniuersitate, etiam si superuiuerent aliqui de dicta vniuersitate qui iurarunt, dummodo ipsi sint pro minori parte eiusdem vniuersitatis, appellatione namque vniuersitatis intelligitur de omnibus, vel maiori parte. c. 1. de his quæ fiunt à maior. part. cap. sic tradit Gemin. consil. 83. nu. 2. vers. & si dicatur. & post eum Tusc. conclus. 519. num. 7. in verb. iuramentum.

12 Secūdus casus istius primi capitis est quoad obseruantiam contractus, qui robur, & validitatem recepit à iuramento, & ab ipso iuramento confirmatus est iuxta tex. in c. cum cōtingat. de iureiur. & c. licet. eod. tit. in 6. vbi habetur quod consensus mulieris alienationi rerum dotalium confirmatur iuramento; & tex. in authentica. sacramenta puberum. C. si aduers. vendit. vbi contractus puberum similiter iuramento firmantur; & isto casu iuramentum tanquam sequella contractus sequitur eius naturam & transit in quemcunque successorem in quem transit ipse contractus, ita vt hæredes iurantis tenentur stare contractui, & promissum soluere, & contra eos (licet si de facto contrauenerint non sint periuri) competit actio pro obseruantia cōtractus iurati, sicut competebat contra ipsum defunctum iurantem. Bald. in l. fin. num. 16. in fin. C. de pact. & in authentica. sacramenta puberum. num. 17. & ibi Paul. de Castr. nu. 3. C. si aduers. vendit. idem Paul. de Castr. in l. si grege. num. 5. ff. de leg. 1. Federic. de Sen. consil. 281. Butr. consf. 59. num. 2. Alex. consf. 26. nu. 4. lib. 7. Guid. Pap. decis. 414. cum pluribus alijs quos allegat Gabriel. conclus. 6. num. 3. de iureiur. & Crass. in §. transmissio. quæst. 31. num. 5. & Gaill. obseruat. 27. num. 3. & 4. lib. 1. Paris. consil. 54. numer. 13. lib. 1. Socin. sen. consil. 38. numer. 1. vol. 3. Socin. iun. consil. 67. numer. 36. vol. 2. Surd. consil. 165. numer. 3. & consil. 194. num. 22. vol. 2. Cerfett. de iureiur. priuileg. 21. Corn. consf. 112. lib. 4.

13 Ampliatur hic secundus casus, vt procedat etiam quoad pœnas legis si quis maior. C. de trāsact. pœna enim inducta est à d. l. si quis maior, quòd contrauenïens transactioni iuratæ est infamis, cadit ab actione, pœnam soluit, & data restituit: hæc igitur pœna transit ad hæredes iurantis contrauenientes iuramēto, & locum habet in eis, sicut habuisset in de-

14 functo eadem ratione, quia contractus transit ad hæredes cum sua qualitate iuramenti. sic Angel. consf. 326. numer. 2. Paul. de Castr. consf. 13. num. 4. in fine. lib. 2. Socin. consf. 38. num. 1. & 2. lib. 3. Menoch. consf. 24. num. 22. Galles. de obligat. camer. part. 2. quæst. 1. vbi sub nu. 4. reprobat Parpal. in repet. d. l. si quis maior. nu. 96. & Cagnol. num. 299. illorumquè rationibus respondet.

15 Tertius casus est quoad obseruantiam contractus qui robur, & confirmationem à iuramento recipere non potest, vt quando contractus est reprobatus, & illicitus, puta de soluendo vsuras c. debitores. de iureiur. Bart. in l. si quis pro eo. num. 10. ff. de fideiussor. vel factus est per dolum, vel metum, vel aliàs est læsiuus, & iniquus; iuramentum enim non potest confirmare similes contractus, vel promissiones, quia non fuit institutum, vt esset vinculum iniquitatis. c. inter cætera. 22. q. 4. c. quanto. de iureiur. hoc ergo casu obseruantia talis contractus, vel iuramenti ad hæredes vel successores iurantis non transmittitur, sed eis licitum est contrauenire non obstante iuramento. Ruin. consf. 107. num. 8. lib. 1. Bauer. de virtut. iuram. nu. 62. Paul. de Castr. consf. 195. nu. 7. lib. 2. Galles. de oblig. camer. part. 2. summ. quæst. 1. num. 3. vers. sed considerandum, Gabriel. consil. 3. num. 8. lib. 1. & in specie de contractu vsurario, siue promissione soluendi vsuras, tradunt Bauer. & Galles. in locis citat. & Paul. de Castr. in l. si per alium. §. hæredibus. num. 4. ff. ne quis eum qui in ius voc. Surd. consf. 194. num. 24. vol. 2. & de cōtractu, siue promissione extorta per dolū, vel aliàs iniqua & læsiua Ruin. d. consf. 107. num. 18. lib. 1. & de multis actibus qui iuramento non confirmantur, videndus est Couar. in c. quamuis. 2. part. in initio. & §. 1. §. 2. & §. 6. de pact. in 6.

16 Ampliatur primò iste tertius casus, quia licet is qui iurauit, si vult postmodum contrauenire iuramēto, teneatur petere relaxationem eiusdem iuramenti; tamen hæredes, vel succesio-

cessores hanc iuramenti relaxationem petere non coguntur. Alex.consf.129. num. 21. 22. lib.6.& conf. 151.num. 10.lib.7.Ruin.d.cōs. 107.num.18.lib.1. Gabriel. conclus.6. nu.5. de iureiur.Dec. conf.203. nu. 7. post mediū. Socin.consf.115.num. 11.vol.1.Corn.consil. 27.num.11.vol.4.Surd.d.consf.194. num.25. vol.2.

17 Ampliatur secundò, vt procedat etiam in iuramento præstito per Prælatum in præiudicium bonorum Ecclesiæ, nam illud pariter non transmittitur ad successorem. Abb. in c. 2.num.4. Felin.numer.4. & seqq. de iureiur. eadem ratione quia iuramentum non debet esse vinculum iniquitatis, & quia per iuramētum non potest quis se subtrahere ab onere publico.c.si diligenti.de foro compet.sed hoc est onus publicum, quod incumbit Prælato circa deffensionem rerum Ecclesiæ. c. si quis præsbiterorum.de reb.ecclesf.non alien.Abb. in c.ex parte.num.6. verf. aut quæritur nunquid possit laicus.& ibi Felin.num. 10. de testib. Ioan.de Anan.& Aret.in c.illa. de accusat. Ferrer. consf.183. num. 3. & quod magis est idem successor nō indiget absolutione, sed potest iuramento absquè absolutione cōtrauenire. Abb.in d.c.2. num.4. verf. ego dico. de iureiur.mouetur per glos.in c.1.in verb.cōtractum.de restit. in integr. in 6. & sequitur Corn.in tract. de absolut. iuram. part. 4. caf. 9.num.32.

18 Ampliatur tertiò, vt locum habeat etiam si iuramentum factum esset pro se, hæredibus, & successoribus suis, adhuc enim iuramentū vel obseruantia eiusdem contractus iurati ad hæredes, vel successores ipsos non transiret. Corn.in d.tract.de absolut.iuram.part.4.caf. 9.num.28.

19 Quartus est casus quoad probationem insurgentem ex iuramento, & ad hunc effectum transit iuramentum ad hæredes, & successores.l.cum quis decedēs.§.codicillis.ff. de leg. 3.authentica.quod obtinet.C. de probat. & authentico. de iureiur. à morient. præst. in princ.& ibi Ang.num.3.Bald. in sua Margarit. in verb. iuramentum transit. Guid.Pap. decis. 414. verf. item transit.Gaill. obseruat. 27.num.6.lib.1.

20 Quintus & vltimus casus istius primi capitis est quoad actionem, & exceptionem ex iuramento resultantem, & de his diximus in caf.24.25.26.

21 Secundum caput principale est, dum quærimus, an iuramentum transmissibile sit respectu recipientis ipsum iuramentum idest eius cui iuratur, & in hoc capite quidam casus pariter considerandi sunt.

Primus casus est quoad contractus, & promissionis iuratæ obseruantiam, & hoc respectu iuramentum quidem est reale, & ad hæredes, ac successores transmittitur iuxta proximè dicta num.11.& facit textus in l. veteris. C.de contrah.stipul.l.vnic.C.vt action.& ab hæred. & contra hæred. & ita intelliguntur Doctores dicentes iuramentum ex parte recipientis esse reale, & ad hæredes transitoriū, nempe Innoc.& Abb. in c. veritatis. num. 3. de iureiur. Ang.in authētico.de iureiur. à morient. præstit.num.3.Gaill.obseruat. 27.nu. 1.lib.1.Iacobin.in tract.feud.verf. qui quidē inuestit.prestit.num.49.in fin.Guid.Pap.decis.414.numer.1.Petr.de Anchar.post Ioan. And.in c.fin.in 3.not.de for.compet.in 6.

22 Ampliatur primò iste primus casus, vt procedat etiam nulla de eisdem hæredibus, vel successoribus mētione facta Couar.in c. quāuis.1.part.§. 5.num. 5.de pact.in 6.& probat tex.in d.l.veteris & l.fin.C.de contrah.stipulat.l.si necessarias. §. de vendendo. ff. de pignorat. action. naturali enim ratione præsumuntur contrahentes etiam hæredibus suis prouidere, & contractus ad eos trāsmitti velle.l.si pactum.ff.de probat.cap.1.de duob.fratr. à capit. inuest. in vsib. feud.

23 Ampliatur secundò casus iste quia non solùm transmittitur iuramentum ad hęredes, & successores illud recipientis, idest eius cui iuratur: sed etiam transmittitur contra eos, ita quod ipsi hæredes, & successores nedum vti possunt dicto iuramento in fauorabilibus, sed etiam ei stare tenentur in præiudicialibus. l. nam posteaquam.§.fin.ff.de iureiur. & intelligitur tàm de successoribus titulo singulari, quàm de successoribus titulo vniuersali. Paul.de Castr.in d.§.fin.nu.4.verf. & ista, & num.5.& Ias.nu.1. dummodo scilicet ijdem successores singulares habeant causam ab eo, qui detulit iuramentum aliàs secus d. §. fin. verf. cęterum.cum l.seq.Paul.de Castr.& Ias. in loc. cit.

24 Declaratur hic casus, vt procedat quando agitur de obseruātia illius contractus, qui cōfirmationem recipit à iuramento, talenamquè iuramentum vti sequella eiusdem contractus transit ad quemcunque in quem transit contractus, vt dictum est supra hoc eodem caf.nu.12. Secus quando agitur de obseruantia contractus, qui iuramento non firmatur, in simili enim contractu non cadit obseruantia, sed tantùm obseruandum est ipsum iuramentum,

mentum, vt euitetur periurium. c. debitores. de iureiur. Bart. in l. si quis pro eo. num. 10. ff. de fideiussor.

25 Secundus casus est, quoad periurium, & tunc si in iuramento dicitur; pro se, & hæredibus, vel successoribus; tale iuramentum respectu recipientis est reale & perpetuum, & trāsit ad eius hæredes, & successores; sicquè iurans tenetur illud perpetuò seruare tàm hæredibus, & successoribus recipiētis, quàm ipsi recipienti. glos. in d. c. veritatis. in verb. compellantur. & ibi Abb. num. 2. de iureiur. Siluan. de feud. recognit. quæst. 88. in princ. & vers. huic tamē. Iacobin. in tract. feud. in vers. qui quidem inuestit. num. 49. Specul. in tit. de feud. §. quoniam. num. 68. cum alijs allegatis per Iacobin. d. num. 49. quia potest iurans se, & animam suam obligare nedum erga illum cui iurat, sed etiam erga hæredes, & successores illius. glos. in d. c. veritatis. & ibi Hostiens. ad fin. vers. sed nec est simile. & Abb. num. 3. de iureiur. Iacobin. in d. vers. qui quidem inuestit. num. 49. Spec. in d. §. quoniam. num. 69. & consequenter quandocunque ipse iurans iuramento contrauenit efficitur periu-

26 rus: si autem iuratur simpliciter absque mentione hæredum, & successorum, tunc aut præstatur sub nomine proprio ipsius recipientis, aut sub nomine dignitatis: si sub nomine proprio, aut verba iuramenti non repugnāt illud transire ad hæredes, & successores recipiētis, idest eius cui iuratur, & tunc transit ad eos etiam ad effectum periurij, ita quod si iurans nō satisfacit hæredibus eius cui iurauit, incurrit periurium. Couar. in c. quamuis. 1. part. §. 5. num. 4. vers. posterior. de pact. in 6. adduco tex. in d. l. veteris. & l. fin. C. de contrah. stipulat. l. qui Romæ. §. Flauius. ff. de verb. obligat. l. si pactum. ff. de probat. vbi obligationes omnes actiuæ, & passiuæ transeunt ad hæredes ètiam de eis nulla facta mentione, quia nominato vno videtur etiam nominatus eius hæres. Bald. in l. 1. num. 3. vers. vnde exceptio. C. quor. legat. Ang. in l. 1. ff. de his quæ in test. delent. Ias. in l. Iulianus. num. 3. ff. de verb. obligat. Natta cons. 495. nu. 10. hæres enim censetur eadem persona cum defuncto. §. 1. in authentico. de iureiur. à morient. præst. Ampliatur quia possunt dicti hæredes recipientis ipsum iurantem ad obseruantiam iurati contractus coràm iudice Ecclesiastico conuenire. Couar. in c. quamuis. 1. part. §. 5. num. 6. in fine. de pact. in 6. Aut verba iuramenti repugnant illud transire ad hæredes, & successores illius cui iuratum est, puta quia expresè denotant personalitatem ipsius recipientis & tale iuramentum est personale etiam ex parte eiusdem recipientis, nec ideo extenditur ad hæredes, vel successores illius, neque ad eos quòad effectum periurij transibile est, & ità loquitur Abb. in d. c. veritatis. nu. 2. de iureiur, nàm tantùm operatur iuramentum, quantum habet de consensu, & non vltra. c. quemadmodum. c. ad nostram. de iureiur. Crauet. cons. 242. num. 3. & alias iuramentum propter periculum periurij est stricti iuris, & fienda est in eo stricta interpretatio. Federic. de Sen. cons. 210. num. 2. per tex. in c. pen. de iureiur. & c. clerici. de verb. signif. sequitur idē Crauet. d. cons. 242. num. 3. Aut præstatur iuramentum sub nomine dignitatis, vt si dicatur promitto obedientiam Regi Franciæ, & tunc iuramentum est reale ex parte recipientis, & transit ad heredes eiusdem dignitatis & ad successores in ea etiam quoad reatum periurij, perinde ac si de ipsis hæredibus & successoribus expressa mentio facta esset. tex. est in d. c. veritatis. & ibi Abb. num. 2. de iureiur. Siluan. de feud. recognit. quæst. 88. & est ratio quia dignitas non variatur ex diuersitate præsidentium, l. meminisse. ff. de offic. procōs. & legat. c. liberti. 12. quæst. 2. c. si gratiosè. de rescript. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Iurandi facultas concessa à lege, statuto, vel legis ministro transmittitur ad hæredes, & successores eius qui iurare poterat; etiam super facto defuncti 6. etiam si ageretur criminaliter. 7. & procedit etiam in successoribus Ecclesiasticis. 8. & etiam hæredibus pupilli 9. non sic tamen est contra hæredes tutoris 10.*

2 *Iurandi facultas concessa ab homine ad hæredes, vel successores non transit.*

3 *Iuramentum in litem delatum est à lege, ideo transit ad hæredes & successores: idem de iuramento de damno dato. 4. idem de iuramento quod defertur spoliato per violentiam. 5.*

11 *Iurandi facultas concessa à lege, tunc demum ad hæredes & successores transit, quando de factis defuncti sunt benè informati, & non aliàs: quando autem dicantur esse informati. 12. & an credatur eorum iuramento se esse informatos. 13. item ad eos transit si eorum intersit iurare. 14.*

15 *Iuramentum in litem secundum affectionem defertur hæredibus & successoribus secundum*

dum affectionem suam, non defuncti.

16 *Iurandi facultas ad hominem improbum non transit.*

17 *Iuramentum in litem non transit contra hæredes dolosi defuncti.*

18 *Iurandi facultas concessa à lege transit ad alios etiam per viam cessionis.*

CASVS LVI.

Facultas iurandi, an ad hæredes vel successores transmittatur.

POstquàm dictum est de iuramento, nunc videndum est de facultate iurandi, an scilicet iurandi facultas transmittatur ad hæredes, & successores illius qui iurare poterat, ita quod eo defuncto antequàm iuraret, iuramentum hæredibus, & successoribus suis deferendum sit.

1 Et pro solutione istius casus distinguendũ est, nàm si loquimur de facultate concessa à lege, vel statuto, siue a legis ministro, & sic à iudice, ista transmittitur quia lex semper loquitur tàm de tempore hæredis, quàm de tempore defuncti. l. arriani. C. de hæretic. & consequenter ità respicit personam hæredis, sicut defuncti.

2 Si autem loquimur de facultate delata ab homine, & sic ex voluntate partium, puta ex pacto, contractu, vel actu iudiciali, vel aliter; hæc non transmittitur ad alios, quia qui offert iuramentum censetur confisus de conscientia, & legalitate defuncti, eiusquè probitatem specialiter elegisse. l. generaliter. C. de iureiur. & sic distinxerunt Roman. in l. si per alium. §. hoc iudicium. & ibi Ias. num. 5. vers. pro concordia. & Alex. num. 7. Socin. nu. 7. ff. ne quis eum. Plott. de in lit. iur. §. 29. nu. 1. iuncto nu. 7. Tiraq. in tract. de prescript. §. 2. glos. vnic. num. 6. & de retract. lignag. §. 2. glos. 2. num. 7. idem Ias. in l. si quando. num. 51. 52. C. vnde vi. idem Socin. cons. 89. num. 5. vers. tertium. vol. 3.

3 Inquantum spectat ad primum caput distinctionis, idest ad iuramentum delatum à lege, statuto, vel iudice exemplificatur in iuramento in litem, quod quidem iuramentum cum à lege delatum sit. ff. & C. de in lit. iuran. consequenter transit ad hæredes & successores illius qui iurare poterat iuxta conclusionem mox firmatam, & in specie tenet glos. fin. in l. pen. §. fin. ff. ne quis eum. & ibi Socin. nu. 4. & 5. Paul. de Castr. num. 3. Ang. numer. 2. Alex. num. 6. Ias. num. 5. & seqq. & Afflict. decis. 169. num. 7. & 8. Ruin. cons. 35. num. 10. lib. 5. Tiraquel. in tract. de præscript. §. 2. glos. vnic. num. 2. Crauet. cons. 287. num. 7. vers. postremò dico: Item potest adduci exemplũ

4 iuramenti de damno dato, vbi extat statutum, quod de damno dato stetur iuramento accusatoris, & differt istud iuramentum à iuramento in litem, quia illud defertur propter solum dolum. l. in actionibus. §. sed in his. ff. de in lit. iur. Accusatore igitur mortuo post porrectam quærellam, hæres eius poterit iurare. Roman. in l. 3. §. fin. ff. de iureiur. quem sequitur Alex. in l. pen. §. hoc iudicium. num. 7. & ibi Ias. num. 7. ff. ne quis eum. idem Ias. in l. si quandò. num. 53. C. vnde vi. & Tiraq. in tract. de præscript. §. 2. glos. vnic. num. 6. & de retract. lignag. §. 2. glos. 2. num. 8. qui etiam repræhendunt Bald. contrarium dicentem in d. l. 3. in princ. ff. de iureiur. & de communi opinione contra Bald. dicit Couar. in c. quàmuis 1. part. §. 5. num. 7. de pact. in 6. pro qua facit tex. in c. 1. in princ. si de inuestit. int. domin. & vasall. lis oriat. dicit enim tex. Domino inuestituram fecisse negante, si testibus res probari non poterit, possessoris Sacramento decidi- tur, idem & in eorum successoribus obseruatur. Aliud quoque est iuramentum, quod de

5 iure communi defertur spoliato per violentiam ex. l. si quando. C. vnde vi; & cap. fin. de his quæ vi met. vè caus. fiunt; istud namque iuramentum, si constat de violentia, & iniuria illata defertur damnum passo super quantitate, & extimatione bonorum per vim ablatorum, & ad hæredes ipsius damnum passi transmittitur. Paul. de Castr. Alex. & Ias. in d. l. pen. §. hoc iudicium. ff. ne quis eum. Tiraq. in tract. de præscript. §. 2. glos. vnic. nu. 3. Plott. de in lit. iur. §. 29. Couar. in d. c. quamuis. 1. part. §. 5. num. 7. de pact. in 6.

6 Ampliatur primò primum caput istius distinctionis, quia vbi à iure, statuto, vel iudice permissa est alicui facultas iurandi, talis facultas transmittitur ad hæredes, & successores, vt iurare possint etiam super solutione facta à defuncto, seu præcessore, & similiter vt iurare possint super alio facto eiusdem defuncti, vel præcessoris, itaquod hæredes, & successores iurare possunt defunctum, vel præcessorem soluisse, vel quid aliud fecisse, sicut iurare poterat idem defunctus, vel præcessor. Plott. de in lit. iur. §. 29. nu. 3. vbi per senatum Mediolanensem sic iudicatum fuisse testatur.

7 Ampliatur secundò, vt procedat non solùm quando agitur ciuiliter, sed etiam si ageretur

retur criminaliter, tex. enim in l. si quando. C. vnde vi. & cap. fin. de his quæ vi, metusuè caus. fiunt, generaliter loquuntur, & ità etiam tenet Ang. in l. sicut furti, per illum tex. ff. de in lit. iur. & Roman. in l. fin. ff. eod. & Ias. in d. l. si quando num. 57. C. vnde vi: nec obstat quod in contrarium dixit Bart. in d. l. fin. ff. de in lit. iur. quem sequitur Alex. ibi & Ang. in d. l. si quando. C. vnde vi. & Fulgos. in l. cum furti. ff. de in lit. iur. ex ea ratione quod probationes in criminalibus debent esse luce meridiana clariores. l. sciant cuncti. C. de probat. quia hoc verum est quòad criminalitatem, sed quòad damnum statur iuramento d. l. si quando. & d. cap. fin.

8 Ampliatur tertiò, vt procedat, & locum habeat non solùm in hæredibus, & successoribus sæcularibus, sed etiam in successoribus Ecclesiasticis putà in Episcopo, Canonico, Priore, Guardiano, Abbate, & Abbatissa; hi enim huiusmodi iuramentum subire possunt, & præsertim iuramentum in litem contra non reddentes rationem, & alios dolosos etiam respectu tẽporis antecessorum. Afflict. decis. 169. Catellian. Cotta in memorialibus in dictione iuramentum in litem. Couar. in d. c. quamuis. 1. part. §. 5. numer. 7. post princ. de pact. in 6. Plott. de in lit. iur. §. 29. nu. 1. vers. & hoc procedit.

9 Ampliatur quartò, vt iuramentum in litẽ transmittatur etiam ad hæredes pupilli, namquè hi possunt iurare in litem contra tutorem qui non confecit, vel non rectè fecit inuentarium, si de aliquo eorũ interesse probauerint Paul. de Castr. in d. l. pen. §. fin. num. 3. Socin. num. 5. Ias. nu. 5. Tiraq. in tract. de præscript. §. 2. glos. vnic. num. 2. in fin. Plott. de in lit. iurand. §. 29. num. 2.

10 Declaratur hæc quarta ampliatio, quia licet istud iuramentum transmittatur ad hæredes pupilli contra tutorem, tamen nõ sic transmittitur contra hæredes tutoris, nàm contra eos non iuratur in litem propter dolum tutoris. l. fin. C. de in lit. iur. Paul. de Castr. in d. l. pen. §. fin. num. 3. Alex. num. 6. Ang. num. 2. Ias. num. 5. ff. ne quis eum qui in ius voc. Tiraq. in tract. de præscript. §. 2. glos. vnic. num. 2. in fine. Plott. de in lit. iurand. §. 49. nu. 20. & ratio est quia facultas iurandi ex parte eius cui competit actiuè, est fauorabilis, quod suo iuramento credatur absquè alia probatione. l. semper. §. hoc interdicto. cum glos. ff. quod vi, aut clam. ideo ex eius parte extenditur ad illius hæredes actiuè, sed ex parte eius contra quem potest iurari & sic passiuè, est odiosum ideo restringitur, vt non transeat contra eius hæredes. d. l. fin. C. de in lit. iur. hanc rationem assignat Paul. de Castr. in d. §. fin. num. 3. & Ias. nu. 5. qui mouetur ex glos. in l. sed si hac. §. fin. in verb. interueniat. ff. de in ius vocand. & glos. in l. venia. in verb. liberis. C. eod.

Subdeclaratur primò hęc declaratio vt procedat cum hac distinctione, vt si reus decessit ante litem contestatam, tunc verum est quod contra hæredes ipsius defuncti iurari non potest. l. 2. 3. & vlt. C. de in lit. iur. Si vero decessit post litem contestatam, & tunc aut loquimur in actionibus bonæ fidei, & si ille dolus, vel illa culpa commissa fuit ante litem contestatam iurabitur contra hæredes. l. alio iure. C. eod. tit. At si est commissa post litem contestatam, tali casu contra hæredes non iuratur in litem. arg. l. eius qui delatorem. ff. de iure fisci: aut loquimur in actionibus stricti iuris, & tunc defuncto reo ante sententiam non potest iurari in litem ex eius dolo contra hæredes. sic Bart. in l. in actionibus. num. 21. & ibi Alex. num. 14. & Ias. num. 38. ff. de in lit. iur. Plott. de in lit. iur. §. 49. numer. 21. vers. fallit quando.

Subdeclaratur secundò quando quis vellet iurare contra hæredes non ex dolo defuncti, sed ex dolo ipsorum hæredum, quia tunc posset contra eos iurari in litem. l. is qui. l. alio iure. C. de in lit. iur. vbi glos. & Doct. Plott. d. §. 49. nu. 21. vers. fallit secundò. cum alijs ibi per eum adductis.

11 Declaratur primò primum caput istius distinctionis, & illius ampliationes, vt tunc demum iuramentum delatum à lege, statuto, vel iudice ad hæredes, & successores transeat, quãdo ipsi de rei veritate, & factis defuncti sunt benè informati, & non aliàs Bald. in c. 1. per illum tex. si de inuest. int. domin. & vasall. lis oriat. num. 2. Ias. in l. si quando. numer. 53. C. vnde vi. & in d. l. pen. §. hoc iudicium. num. 7. ff. ne quis eum. Socin. sen. cons. 194. nu. 1. vol. 2. Ruin. cons. 35. num. 9. vers. & dato. & num. 10. vol. 5. cum alijs quos recenset Plott. de in lit. iur. §. 29. num. 3. vers. & limitantur. & Tiraq. de retract. lignag. §. 2. glos. 2. num. 9. Di-

12 cuntur autem esse informati, non solùm verè, quando verè constat de eorum præcisa scientia & informatione factorum defuncti; sed etiam præsumptiuè ex vicinitate. c. quosdam. c. quanto. de præsumpt. ex coniunctione & affinitate. l. octaui. ff. vnde cognati. l. de tutela. C. de in integr. restit. milit. ex communi habitatione, & domesticitate Bald. consil. 392. nu. 1. lib. 1. & cons. 296. lib. 3. Abb. cons. 19. col. 2. lib.

2.lib.2. Crauet. consl. 151. num. 24. Roland. consl. 90. nu. 25. lib. 2. Ex qualitate facti, quādo est tale factum, quod verisimiliter solet in notitiam deuenire. c. quantō. de translat. prę lat. c. illud. de cleric. excomm. Crauet. consil. 123. num. 3. & alijs similibus modis, in specie autem de filio quod is præsumatur scire gesta per patrem, si cum ipso habitauit, & ob id deferendum sit ei iuramentum super facto eiusdem patris, tradit Socin. sen. consl. 89. num. 6. vol. 3. & Roland. consl. 52. num. 9. & seqq. lib.

13 1. Et tandem ad hunc effectum vt huiusmodi iuramentum transeat ad eos tanquam informatos creditur iuramento illorum asserentium se esse informatos, quousque contrariū verè probetur per alteram partem, itaquod etiam non constito quod hæredes, & successores sint informati, siue quod pręsumantur esse informati, adhuc tamen iurando se esse informatos, poterunt iuramentum à lege, statuto, vel iudice delatum subire, nisi altera pars verè probet eos non esse, vel non posse esse informatos per tex. in c. pastoralis. de except. c. nulli. c. vt circa, de elect. in 6. vbi statur iuramento illius qui asserit ad eius notitiam aliquid peruenisse, & per tex. in d. l. pen. §. in cū. & §. fin. ff. ne quis eum. vbi facultas iurandi extenditur ad hęredes iurare debentis, nec dicitur, quod teneatur probare se esse informatum. & sic tenet Plott. de in lit. iur. §. 29. nu. 4. versl. sed vbi non constat, & facit quod voluit Tiraq. de retract. lignag. §. 2. glos. 2. num. 10. vbi ex multis probat sufficere iuramentum credulitatis super veritate pręti j, nempe quod hęredes iurent se credere istud esse verum prętium, quod in instrumento continetur; Ex quibus apparet non subsistere quod in contrarium dixerunt Ruin. consl. 35. nu. 10. vol. 5. Socin. consl. 194. col. 1. in fin. versl. confirmatur hoc. vol. 2. & Bald. in l. in bonę fidei. C. de reb. credit. quod scilicet in dubio hęres pręsumitur non informatus, ob idquè iurare nō posse per l. qui in alterius. ff. de reg. iur. quia illa lex loquitur in fauorem hęredis, vt pręsumatur ignorare, quando eius interest allegare ignorantiam, & non debet retorqueri in eius odium, vt non possit allegare scientiam, vbi eius interest. l. quod fauore. C. de legib.

14 Declaratur secundò primum caput istius distinctionis, vt locum habeat, si hæredum, vel successorum intersit iurare, secus si eorum non interest. l. pen. §. hoc iudicium. ff. ne quis. eum. ibi; hæredibus autem ita dabitur, si eorū intersit; & dicitur eorum interesse, quando ipsi hæredes passi sunt aliquod dāmnum, seu interesse familiare. glos. vlt. in d. §. hoc iudiciū. Plott. de in lit. iur. §. 29. num. 8. vel quando aliquod damnum, seu interesse passus est defunctus, quia hæredes iurare possunt non solùm de interesse suo, sed etiam de interesse defuncti, vt conrra Socin. tenet Plott. in d. §. 29. num. 10. in fin. & ratio est quia actio pænalis ad damna, & interesse persequendum transmittitur ad hæredes eorum, qui passi sunt ipsa damna. l. 1. §. hęredem. ff. de priuat. delict. l. 2. §. fin. ff. vi bon. rapt. l. dies cautioni. §. vlt. ff. de damn. infect. cum alijs adductis in cas. 27. nu. 7. sed quando passi non sunt damnum, vel interesse aliquod, puta quia pæna competit ad meram vindictam tantùm, tunc non dicitur eorum interesse, nec iurare possunt. glos. vlt. in d. §. hoc iudicium. & ibi Ias. num. 1. versic. actiuè. Plott. de in lit. iur. d. §. 29. nu. 8. regulariter enim pæna quæ competit ad meram vindictam morte delinquentium extinguitur, & ad hæredes, vel successores non transit. l. cum emancipati. §. emancipatus. ff. de collat. bonor. l. pro hærede. in fine. ff. de acquir. hæred. quam regulam latè discutit Farinac. in sua prax. quæst. 10. nu. 36. & seqq. & ego addidi in d cas. 27.

15 Declaratur tertiò, quia ad hæredes & successores transit facultas iurandi in litem non solùm secundum veritatem, sed etiam secundùm affectionem, sed aduertendum est, quod intelligitur de affectione sua, non de affectione defuncti, quia de affectione defuncti hęredes iurare non possunt Alex. in d. l. pen. §. hoc iudicium. numer. 7. versl. concludo. ff ne quis eum. Plott. de in lit. iurand. d. §. 29. num. 10. nam motiuus animi proprij non est ad alios transmissibilis. arg. l. cuius bonis. ff. de curat. furiosl.

16 Declaratur quartò non procedere, quando hæres vel successor esset homo improbus qui de facili periurium committeret, ad eum enim non transiret facultas iurandi hæc iuramenta; nam iurando succedit loco testis. Socin. consl. 136. num. 4. versl. ad quorum. vol. 1. ob id debet esse talis, qui si testificaretur in aliena causa reputaretur testis integer; & sic in specie hac tenet Plott. de in lit. iur. d. §. 29. num. 5. & sequitur Mascard. de probat. conclusl. 956. num. 66. qui ad id citat etiam Cæphal. consl. 277. num. 7. part. 2.

17 Declaratur quintò istud primum caput huius distinctionis, quia licet facultas iurandi in litem transeat ad hæredes iurare valentis, non tamen transit contra hæredes dolosi defuncti vt satis declaraui. sup. num. 10.

18 Modò

18 Modò restat videndum, an facultas ista iurandi iuramenta delata à lege, statuto, vel iudice, possit trāsire ad alios per viam cessionis, & partem negatiuam tenet Bald. consil. 314. numer. 4. lib. 5. Tiraq. de retract. lignag. §. 23. glos. 1. num. 79. Ruin. consil. 35. num. 10. lib. 5. Contrarium autem quod imò facultas hæc iurandi cedi possit, & cessionarius iurare valeat dummodo sit informatus, tenet & tuetur Plott. de in lit. iur. d. §. 29. nu. 6. vbi dicit hoc procedere, & verum esse tàm respectu iuramenti in litem, quàm alterius iuramenti, & tàm respectu iuramenti, de quo in l. si quādo. C. vnde vi. & cap. fin. de his quæ vi, met. vè caus. fiunt, quàm respectu statuti volentis credi iuramento damnum passi, aut alterius, & tàm pro tēpore, & rebus post cessionem, quàm ante, & hanc partem veram esse credo, quia pro ea militat ratio casus, quod scilicet lex semper loquitur, & ita respicit personam vnius sicut alterius, & sic tàm personam cessionarij, quàm cedentis, & pro qua facit tex. in c. 1. in verbo successoribus in tit. si de inuest. int. Domi. & Vasall. lis oriat. per quem tex. Bald. ibi num. 2. & Afflict. num. 6. notāt, quod ius probandi per Sacramentum transit ad successorem; nec obstat, quod dicit Bald. quia is loquitur de iuramento, non de facultate iurandi à lege, statuto, vel à iudice concessa; Non obstat pariter, quod dicit Tiraquel. quia is fundatur super auctoritate Baldi, & illius ratione, nempe super personalitate iuramenti, cùm tamen aliud sit iuramētum ipsum, & aliud facultas iurandi; nec tandem obstat doctrina Ruin. quia mouetur ob præsumptam ignorantiam cessionarij super facto defuncti; ideo posito, quod de facto eiusdem defuncti sit informatus, videtur sentire, quod iurare possit.

SVMMARIVM.

1 *Instantia causæ incapta transit ad hæredes litigatoris actiuè, & passiuè & quando dicatur incapta. 2. & transmittitur quoque in fideicommissarium vniuersalem. 3. & idem est de alio successore vniuersali vel contra eum. 5. idemquè est de successore in beneficio, dignitate, vel administratione. 9. ac item transit instātia, quæ fit ex officio iudicis. 14. & pariter transit de procuratore in dominum. 15.*

6 *Instantia in iudicio reali transit etiam in successorem singularem, si in eum facta est alienatio necessaria, alias non 18. 20. fallit 21. 22. 23. 24.*

7 *Instantia appellationis ad hæredes transit, & quid in criminalibus 8.*

10 *Accusatore mortuo vel desistente, iudex potest prosequi instantiam ex officio; mortuo autem reo regulariter perit instantia. 17.*

11 *Instantia, an transeat in successorem in vitium remissiue.*

12 *Instantiam inchoatam contra defunctum coram iudice sæculari, hæres prosequi tenetur coram eo etiam si est Clericus: idem de Ecclesia, & monasterio. 13. idem de fisco, quando est hæres. 28. secus quando non est hæres. 27.*

16 *Instantia transitoria est etiam per viam cessionis.*

19 *Possessio quæ est penes hæredes non est illa quæ erat penes defunctum.*

25 *Instantia incapta coràm arbitratore ad alios non transit; idem de instantia compromissi. 33.*

29 *Instantia non transit in hæreditatem iacentem: neque in capitulum sede vacante. 31. neque contra legatarium. 32.*

30 *Instantia non est ad alios transitoria, cum negocium transitorium non est.*

34 *Instantia incapta cum patre super filiatione ad hæredes ipsius patris non transit.*

35 *Instantia nunquàm transit post conclusionem in causa.*

CASVS LVII.

Instantia causæ incapta cum aliquo litigatore, an transeat ad hæredes eiusdem litigatoris, & quomodo.

1 INstantia causæ incæpta cum aliquo litigatore transit in hæredes eiusdē litigatoris actiuè, & passiuè adeout prosequenda est instantia ipsa ex eisdem actis & in statu ac terminis in quibus reperiebatur cum defuncto per tex. in c. fin. vt lit. pend. in 6. Rot. Rom. decis. 1. vt lit. pend. in antiq. & decis. 652. num. 4. part. 2. in recent. lancellot. de attent. part. 2. cap. 20. limit. 24. nu. 18. nàm quòd transeat ad eos actiuè tex. est in l. si operarum iudicio. ff. de oper. libert. l. si petitor. ff. de iudic. & quòd transeat contra eos passiuè. l. si eum hominem. ff. de fideiussor. vbi Bart. num. 2. Ang. & Paul. de Castr. num. 3. l. seruus. ff. de his qui not. infam. l. si in rem. la 2. ff. de rei vēdic. & promiscuè notant Abb. Fel. Dec. & Marian. Socin. in c. quia g. de iudic. Ang. in l. tam ex cōtractibus. nu. 4. vers. & dico. ff. de iudic. Marant. in suo spec. in verb. & om-

& omnia fiant durant. instant. num. 12. Socin. consil. 31. num. 8. vol. 1. Surd. cons. 189. num. 12. & cons. 222. nu. 10. vol. 2. latè Asin. in prax. §. 2. cap. 12. numer. 4. & seqq. Dicitur

2 autem incæpta instantia ad hunc effectum nō solùm per contestationem litis, sed etiam per præstationem satisdationis de iudicatum soluendo l. si defunctus. ff. de procurat. & per illum tex. Paul. de Castr. in d. l. si cum hominē num. 3. ff. de fideiussor. ac etiam per solam citationem Bald. in l. 1. nu. 2. C. si pend. appellat. mors interuen. Ang. in d. l. tàm ex contractibus num. 4. & in l. si is qui romæ. num. 2. ff. de iudic. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 8. nu. 6. vers. idquè. idem Asin. in loc. cit. nu. 8. pro quo dicto adduco tex. in c. gratum. de offic. de leg. & c. proposuisti. de for. compet. vbi ad perpetuandum iurisdictionem dicitur cæptum negocium per solam citationem.

3 Ampliatur primò casus, quia instantia transit quoquè in fideicommissarium. l. 1. in princ. ff. ad Trebell. intelligendo scilicet de instantia inchoata cum defuncto non cum hęrede, namquè instantia inchoata cum hærede in fideicommissarium non transit l. cum hęreditas. la. 1. l. lucius. §. rogatus ff. eod. tit. ad Trebell. & ratio est quia instantia incæpta cum hærede non est hæreditaria, sed propria ipsius hęredis, quę propterea transferri non potest ex Trebelliano; sic distinguendo tradunt Alex. in d. l. 1. num. 2. & Paul. de Castr. num. 1. vers. alij exponunt. ff. ad Trebell. Bart. in l. si cum hominem num. 3. & ibi Castrens. num. 3. ff. de fideiussor. idem Bart. in d. l. cum hęreditas, & in d. §. rogatus. Ang. & Alex. in eadem l. cum hęreditas. num. 2. ff. ad Trebell. Ang. in l. tàm ex contractibus. nu. 3. ff. de iudic. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 5. nu. 2. vers. imò quod magis. Asin. in prax. §. 2. cap. 13. nu. 9. & seqq.

4 Declaratur ampliatio in vtroque eius dicto, vt procedat quoad instantiam in iudicio personali, nam instantia inchoata cum defuncto in iudicio reali non secuta litis contestatione non transit in fideicommissarium per ea quæ dicam inferius num. 18. instantia vero inchoata cum hærede in iudicio reali è cōtra per restitutionē hęreditatis; cùm huiusmodi alienatio sit necessaria, in fideicommissarium transit ex regula tex. in l. in iudicio. ff. famil. herc. & tenet Bart. in d. l. lucius. §. rogatus ff. ad Trebell. & latius dicam nu. 20.

5 Ampliatur secundò, vt locum habeat etiā in quocunque alio successore vniuersali, nàm instantia transit ad successorem vniuersalem, etiam si non sit hæres. l. si operarum iudicio. ff. de oper. libert. vbi instantia incæpta cùm patre transit ad filium etiam si is hæres non existat, sicquè si pater accepisset in emphiteosim pro se, & filijs, instantia inchoata contra patrem transiret in filium, licet non esset hæres; & è conuerso transit contra successorem vniuersalem etiam non hæredem l. tàm ex contractibus. ff. de iudic. vbi instantia incæpta cū filio transit contra patrem occupantem bona filij iure peculij, quàmuis hæres non existat. Paul. de Castr. in d. l. si cum hominem. num. 3. ff. de fideiussor. Dec. in c. quia g. num. 6. de iudic. Asin. d. §. 2. cap. 13. nu. 1. & 2.

6 Subampliatur quia instantia transit contra successorem vniuersalem non hæredem saluo eius priuilegio, adeout si idem successor habet priuilegium, vt non conueniatur nisi in quantum facere potest, istud priuilegium ei saluum est, sic decidit tex. in d. l. tàm ex contractibus. ff. de iudic.

7 Ampliatur tertiò casus, vt procedat etiam in instantia appellationis, ea namquè ad hæredes similiter transit. l. 1. C. si pend. appellat. mors interuen.

8 Declaratur hæc tertia ampliatio, vt in causis criminalibus non sit indistinctè vera; namquè instantia appellationis in criminalibus causis respectu pœnæ quæ non est expressa in sententia, sed est tantummodo accessoria, & tacitè subintellecta, vt est confiscatio bonorū, quæ tacitè intelligitur inesse in sententia capitali, non transit ad hæredes quia mortuo reo, & sic extincta, & abolita pœna principali, remanet extincta, & abolita etiam illa pœna quæ accessoria est, & consequenter ad hæredes non transit: si tamen vtraque pœna est æque principalis, puta quia expressa sit in sententia, tali casu verum est, quod mortuo reo, & extincta pœna capitali, non censetur extincta alia pœna, quæ est expressa, & est ęque principalis, & consequenter instantia respectu istius pœnæ non extinctæ ad hæredes transit. l. 3. C. si penden. appellat. mors interuen. l. fin. C. si reus, vel accus. glos. in l. ex iudiciorum. in verb. secuta. ff. de accusat. Gomez. var. resolut. tit. de delict. cap. 1. nu. 83. Fernand. Vasq. controuers. illustr. lib. 3. cap. 96. num. 17. Angel. de malefic. in vers. præsente dicto Caio. num. 34. 35. Clar. in quæst. 94. nu. 7. Farinac. in prax. quæst. 10. nu. 47. & communiter Doctores in d. l. 3. C. si pendent. appellat. mors interuen. eam rationem adducunt, quia in primo casu est vna sententia tantùm, & licet sint duæ pœnæ, tamen vna est principalis, altera accessoria, ideo abolita principali, accessorium est so-

est sopitum; in secundo autem casu sunt duæ sententiæ, icirco extincta vna, remanet altera: quãuis enim regulariter delicta morte delinquentium vnà cum pœna extinguantur, tamen regula hęc inter multas eius fallentias intelligitur procedere ante sententiam, secus postquam secuta est sententia, nam pęna confiscationis, & alia quęlibet pœna pecuniaria post sententiam transit ad hæredes. l. ex iudiciorum. ff. de accusat. attento quod secuta sententia incipit reus cõdemnatus teneri ex quasi contractu, qui celebratur ex ipsa sententia. Bart. in l. defuncto. ff. de public. iudic. & in extrauag. qui sint rebelles. in verb. rebellando. Peregr. de iure fisci. lib. 4. tit. 5. num. 38. Farinac. d. quęst. 10. nu. 45. actiones autem ex quasi contractibus transeunt ad hæredes. tot. tit. C. de hæredit. action.

9 Ampliatur quartò casus, vt transeat instãtia etiam in successorem in beneficio c. fin. vt lit. pend. in 6. clem. 1. eod. tit. Rot. Rom. dec. 1. vt lit. pendent. in antiq. & decis. 652. num. 4. part. 2. in recent. lancellot. de attẽtat. part. 2. cap. 20. limit. 24. nu. 18. ac etiam transit in alium quemcunque successorẽ in dignitate, vel administratione, quãdo cum defuncto inchoata fuit sub nomine dignitatis, vel administrationis, ità cõcludit Abb. in c. quia g. nu. 11. vers. tertius. & Dec. ibi nu. 8. vbi alios allegat. de iudic. facit tex. in c. quoniam Abbas. de offic. delegat. l. annua. §. attia. ff. de annuis legat. dignitas enim non moritur. c. si gratiosè. de rescript. in 6.

10 Ampliatur quintò, nam instãtia mortuo accusatore trãsit in iudicem, ita quod potest iudex prosequi ex officio eandem instãtiam, & processum, reumquè culpabilẽ punire ob publicum interesse, ne delictum remaneat impunitum c. 2. de collus. deteg. Bart. in l. libellorum §. fin. num. 5. ff. de accusat. & in l. 2. num. 2. C. de delator. lib. 10. & ità communiter tenetur, & practicatur Clar. quęst. 51. nu. 9. cum allegatis per eum; quod de consuetudine procedit non solùm intra triginta dies à tempore mortis vel desistentiæ accusatoris iuxta tex. in d. l. libellorum. §. fin. ff. de accusat. sed quocunque tempore etiam post triginta dies Ang. in l. transigere nu. 7. C. de trãsact. Gomez. var. resol. tom. 3. cap. 1. nu. 37. in fine. Clar. quæst. 58. vers. & scias.

11 Ampliatur sextò vt instantia transeat etiã contra successorem in vitiũ secundùm quod voluit. Abb. in c. quia g. num. 11. vers. not. benè. de iudic. quod etiã videtur placere Butr. & Dec. ibi num. 5. eà ratione, quia sicut in successorem vitio sum trãsit rescriptum, ità pariter videtur transire instantia: sed contrariũ quòd imò instantia non transeat in successorem in vitium, tenuit Innoc. in d. c. quia g. nisi tamen successor causam habuisset à spoliatore, vt in c. sæpe. de restit. spol. Verùm pro resolutione istius ampliationis non recedatis à regula tradita in cas. 28. nu. 19. & seqq.

12 Ampliatur septimò quia instantia inchoata contra defunctum transit ad hæredem in foro ipsius defuncti l. si is qui Romæ. ff. de iudic. & eodem modo transit quoquè in successorem vniuersalem qui non est hæres Ang. in d. l. si is qui Romæ. nu. 1. per tex. in l. tàm ex cõtractibus. ff. eod. de iudic. Ex quo infertur quòd si ea inchoata est coràm iudicę sęculari, is autem hæres vel successor est clericus, tenetur idem clericus instantiam prosequi coram eodem iudice sęculari, nec illum declinare potest ex sua persona. Imol. in l. si cum hominẽ. ff. de fideiussor. Ias. in auth. quas actiones. nu. 39. C. de sacros. eccles. Paul. de Castrens. Roman. Alex. & ibi Curt. in addit. in l. si constante. §. vlt. ff. solut. matrim. Ang. & Paul. de Castr. in l. hæres absens. num. 4. ff. de iudic. Barbat. in c. quia g. num. 45. de iudic. Aufrer. in clem. 1. de offic. ordin. reg. 2. fall. 6. Couarr. pract. quæst. cap. 8. nu. 2. & 3. per totum. Gregor. Lopez lib. 57. tit. 6. part. 2. Gaill. obseruat. 37. nu. 8. & 9. lib. 1. vbi hanc opinionem dicit esse æquiorem Surd. decis. 110. qui respondet alijs contrarium tenentibus, & testatur hanc esse veram, communem, & magis æquam opinionem, & idem tenet ac tuetur ex professo in cons. 222. vol. 2. & ibi num. 16. allegat alios concordantes, & sequitur Galles. ad formam Camer. quæst. 2. Gratian. discept. forens. cap. 16. numer. 31. & seqq. & in practica seruari refert. Scacc. de iud. caus. ciuil. crim. lib. 1. cap. 11. num. 23. & Farinac. in prax. crim. quæst. 8. num. 46. vers. amplia 17.

13 & quod dicitur de clerico hærede vel successore, idem est etiam in ecclesia, & monasterio, vt scilicet ad Ecclesiam & monasterium hæredem vel successorem transeat instantia inchoata coram iudice sæculari Couar. pract. quæst. d. cap. 8. num. 3. vers. nihilominus, & quidem rationabile est, quia ex persona successorum non debent iura alterius deteriora fieri l. 2. §. ex his. ff. de verb. obligat. & ius formatum ac creatum in persona defuncti transit actiuè & passiuè contra hæredem l. cum à matre C. de rei vendic. l. 1. & 2. C. de hæred. action. Nec obstat quod dicunt Bald. & Salicet. in l. 1. C. si pend. appellat. mors interuen.

quia loquuntur quando Ecclesia vel monasterium ex priuilegio Papę habet iudices speciales, vt habet fiscus.

14 Ampliatur octauò casus, vt procedat non solùm in instantia quæ fit iure actionis, sed etiam in instantia quæ fit officio iudicis, adhuc namquè ad hæredes, & contra hæredes transit. Bart. in l. si intra. C. de in integr. restit.

15 Ampliatur nonò vt instantia transeat quoquè de procuratore in dominum, nam quando quis agit per procuratorem, tunc instantia cum ipso procuratore inchoata transit in dominum l. in causæ. ff. de procurat. Abb. in c. quia gaium. 1 1. vers. quartus, & Dec. num. 8. de iudic. Asin. in prax. §. 2. cap. 13. nu. 17. & seqq. vbi ex professo.

16 Ampliatur decimò quia instantia transitoria est in alios non solùm legis autoritate vt antea dictum est, sed etiam ex facto hominis idest per viam cessionis, ea namque alteri cedi potest l. in causæ. §. si ex parte. ff. de procurat. Bart. in l. si eum hominem nu. 4. Castrens. num. 3. in fin. ff. de fideiussor. Bart. Ang. & Alex. in l. 1. in princ. & in l. cũ hæreditas. 1. ff. ad trebell. Barbat. cõs. 51. vol. 1. idẽ Ang. in l. tã ex cõtractibus nu. 2. vers. vnde ff. de iudic. Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 3. nu. 26.

17 Declaratur primò casus vt procedat quando agitur actione Ciuili, secus si actione criminali Bart. in l. si eum hominem nu. 2. ff. de fideiussor. ea ratione quia delicta morte delinquentium vnà cum pœna extinguuntur nec post mortem procedi potest l. 1. ff. de priuat. delict. l. 1. C. ne ex delict. defunct. cum alijs quæ per ampliationes & fallentias adducit Farinac. in sua pract. quæst. 10. numer. 36. & seqq. Ex qua ratione infertur quòd vbi procedi potest post mortem delinquentis consequenter transit Instantia ad hæredes etiam in causis criminalibus, casus autem in quibus procedi potest mortuo delinquẽte, tradit Farinac. d. quæst. 10. num. 36. & seqq. & aliqua addidi supra cas. 27.

18 Declaratur secũdò casus vt procedat quãdo agitur actionibus personalibus l. si eũ hominem. ff. de fideiussor. secus quando agitur actionibus realibus, tunc enim licet Doctores variè loquantur; & Cyn. dicat quæstionẽ hanc fuisse disputatam tempore suo, & non decisam, vt per Alex. in l. pœnales. num. 5. ff. ad leg. Falcid. nihilominus opinor quòd instantia in actionibus realibus ad hæredes, vel successores regulariter non transeat, siuè vniuersales sint siuè singulares: quòd enim non transeat ad heredes vel alios successores vniuersales, adduco tex. in l. 2. §. fin. ff. de prætor. stipul. & per illum tex. sic tenet ibi Ang. nu. 1. & Bald. in l. seruus nu. 2. ff. de his qui not. in fam. & sequitur Asin. in prax. §. 2. cap. 12. nu. 9. vers. at Alber. & num. 10. post Alberic. per

19 eum citat. & ratio est quia possessio quæ est apud hæredes, vel successores, nõ est illa quæ fuit apud defunctum l. 1. §. Scæuola. ff. si quis testam. lib. esse iuss. fuer. l. cum hæredes ff. de acquir. possess. vel quæ fuit apud præcessorẽ, vt dixi in casu 39. nu. 2. & seqq. ob id ratione possessionis ipsius defuncti vel pręcessoris nõ possunt hæredes, vel successores ex eadem instantia molestari, prout ex ea molestari non possunt ratione possessionis quę est penes ipsos, quia ea nunquam fuit apud defunctum, vel præcessorem; & ita contra eosdem hæredes vel successores opus est vel nouo iudicio, nouaquè instantia, vel eorum consensu videlicet quòd consentiant instantiæ iam inchoatæ, sic Ang. & Asin. in locis proximè citatis, quòd autem instãtia hęc in iudicio reali multò minus transeat ad successorem singularẽ, voluit Bart. in d. l. si eum hominem num. 4. & ibi Paul. de Castr. num. 3. in fin. ff. de fideiussor. & melius Ang. in l. tam ex contractibus num. 2. ff. de iudic.

Subdeclaratur primò ista secunda declaratio vt non procedat quando cum defuncto vel præcessore erat contestata lis, tunc enim instantia post litem contestatam in iudicio reali transit ad heredes & successores vniuersales, quia defunctus vel præcessor ex quasi contractu, qui initiatur in ipsa contestatione incæpit obligari ad restitutionem possessionis, qui quasi contractus postea consumatur per sentẽtiam l. 3. §. idem scribit. ff. de pecul. ideò ratione huiusmodi obligationis contractæ in dicta contestatione continuari potest instantia contra hæredes. Ang. in d. l. 2. §. fin. nu. 1. vers. lite autem contestata. ff. de pretor. stipulat. Asin. in prax. d. §. 2. cap. 12. num. 12.

20 Subdeclaratur secundò, vt locum non habeat quando res & bona transeunt in ipsos hæredes vel successores ex necessitate veluti per ad iudicationem, instantia enim in iudicio reali transit in eos in quos facta est alienatio necessaria, non solùm si sunt hæredes vel successores vniuersales, sed etiam si sunt successores singulares. l. ĩ iudicio. ff. fam. hercisc. not. Iacob. de Aren. in l. inter quos. §. 1. vers. sed nũquid. ff. de damn. infect. & tenet Bart. in d. l. si eum hominem nu. 4. ff. de fideiussor. & in l. Lucius. §. rogatus. ff. ad Trebell. Paul. de Castr. in d. l. si eum hominem, nu. 3. in fin.

Mel.-

Mohedan. decis. 1. de iudic. Put. decis. 181. num. 1. & 2. par. 2. Socin. iun. cons. 34. num. 13. vol. 2. vbi dicit hanc esse communem opinionem, ab eaque in iudicando & consulendo non esse recedendum. Molin. de primogenit. lib. 4. cap. 8. num. 6. qui loquitur de successore in primogenitura.

21 Subdeclaratur tertio quia instantia transit in quemlibet successorem etiam singularē vbi non mutatur causa deffensionis, puta si ago contra te rei vendicatione, & tu causam deffendis non nomine tuo, sed nomine Ecclesiæ & vti illius administrator, nam instantia huiusmodi transibit in quemlibet successorē ipsius rei, cùm semper causa deffendatur nomine eiusdem Ecclesiæ Inn. in c. quia g. vers. quidā tamen & ibi Ioan. And. nu. 6. de iudic. idē Inn. in c. ex parte nu. 4. vers. sed quæres. & etiā Ioan. And. nu. 7. de alien. iud. mut. caus. fact. Ang. in l. tàm ex cōtractibus. nu. 2. in fin. ff. de iudic. vbi dicit hoc esse menti tenendū.

22 Declaratur tertiò casus quia licèt instantia hæc incępta in iudicio personali, de qua loquitur idem casus transeat ad hæredes & successores vniuersales, non tamen transit ad successorem singularem sine cessione adeout cōstituitur cōclusio ad singularem successorem nullam instantiam transire, non enim transit in iudicio reali nisi in duobus casibus proxime specificatis, nu. 20. 21. non pariter transit in iudicio personali per tex. in l. 2. §. non solùm ff. de hæred. vend. Bart. in d. l. si cum hominem nu. 4. in fin. & Paul. de Castr. nu. 3. in fin. ff. de fideiussor. Ang. in l. tàm ex cōtractibus nu. 2. ff. de iudic. Innoc. in c. quia g. de iudic. Bisignet. decis. 3. nu. 4. & seq. eod. de iudic. vbi de legatario. Guid. Pap. cōs. 24. nu. 8. vbi dicit quòd ita concludunt omnes Doctores vtriusque iuris; nec obstat doctrina Paul. de Castr. cons. 329. nu. 2. vers. respōdetur lib. 2. ibi enim dicit quòd emptor potest agere pro suo interesse, sed non dicit quòd hoc possit facere ex eadem instantia incæpta cū venditore, quam imò supponit fuisse peremptā.

23 Subdeclaratur primò hæc tertia declaratio, vt locum non habeat in instantia incæpta per patrem super dote repetēda, quia eo mortuo transit in filiam, itaut ex eadem instantia potest ipsa prosequi ex speciali priuilegio dotis, licet non sit hæres, vel successor vniuersalis Bald. nouell. in tract. dot. par. 9. priuileg. 10.

24 Subdeclaratur secundò non procedere vbi non mutatur causa deffensionis, vt mox dictum est. num. 21.

25 Declaratur quartò casus procedere quando instantia est cæpta coràm iudice, secus si coràm arbitratore, tunc enim ad hæredes vel successores non transiret Imol. in c. ex parte de rescript.

26 Declaratur quintò, quia prosecutio nō est fienda contra defunctum, sed contra hæredē in quem transijt instantia, & in eius personā ferendā est sententia & ipse citari debet, alias non valeret nec processus nec sententia l. de qua re. §. cū me absente. ff. de iudic. l. penult. ff. quę sent. sine appellat. rescind. Paul. de Castr. in l. si cum hominem num. 3. ff. de fideiussor. Dec. in c. quia g. nu. 7. de iudic. aduertendum tamen est, quod oportet prius liquidari quod is sit hęres Dec. in d. c. quia g. num. 7. de iudic. Bald. in l. per diuersas num. 14. C. mandat. Alex. in l. postulante. nu. 5. Castrens. nu. 4. ff. ad Trebell. Roland. cons. 20. num. 8. & seqq. lib. 1.

27 Declaratur sextò non habere locum in fisco, nàm fiscus litem inceptam vel instantiam inchoatam coràm iudice rei defuncti non tenetur prosequi coràm eo l. si constante. §. fin. ff. solut. matrimon. & ibi notant omnes. Bart. in d. l. si cum hominem num. 1. ff. de fideiussor. Bald. in l. 1. num. 2. C. si pendent. appell. mors interuen. Ang. in l. tàm ex contractibus num. 2. ff. de iudic. Socin. sen. cons. 46. num. 22. vol. 4. Boss. in tit. de fisco. numer. 44. Butr. Abb. Imol. & Dec. in d. c. quia g. nu. 10. de iudic. vbi dicit sic cōmuniter teneri, & sequitur Asin. in prax. §. 2. cap. 12. num. 33. & seqq. & est speciale priuilegium fisci qui habet iudices suos speciales, vt coram eis iudicium agitetur l. 1. C. vbi caus. fiscal. sic Bart. in d. l. si cum hominem, num. 1. Bald. in d. l. 1. nu. 3. & Ang. in l. tàm ex contractibus num. 2. ff. de iudic.

28 Subdeclaratur, quia si fiscus institutus esset hęres à defuncto cum quo inchoata est instantia, tunc instantia ad ipsum fiscum hæredem institutum non habito respectu eius priuilegij transiret Imol. in d. l. si cum hominem. ff. de fideiussor. Castrens. in l. hæres absens. in princ. ff. de iudic. Bald. Paul. de Castr. Rom. & Alex. in d. l. si constante. §. fin. ff. solut. matrim. Dec. in d. c. quia g. num. 10. in fin. de iudic. Surd. cons. 222. num. 18. vol. 2. Socin. d. cons. 46. num. 22. vol. 4. Asin. in loc. cit. num. 38. & seqq. & licet contrarium voluerit Bald. in d. §. fin. & illum secutus sit Abb. in d. c. quia g. num. 11. vers. quintus casus, & Boss. in tit. de fisco num. 46. & Peregrin. de iur. fisc. lib. 7. cap. 1. num. 11. tamen vera est pars af-

matina, quod instantia transit in fiscum hæredem institutum tùm quia fiscus succedens in ius priuati, priuati iure pro anterioribus suæ successionis temporibus vtitur. l. fiscus. la 1. ff. de iur. fisc. cui regulæ standum est, ex quo contrarium non reperitur iure cautum. l. ab ea parte. ff. de probat. Ias. in l. 2. num. 33. ff. si quis in ius voc. non ierit, tùm etiam quia hæres censetur vna, & eadem persona cum defuncto. §. 1. in auth. de iureiur. a morient. præst. & vbi inceptum est iudicium, ibi finiri debet. l. vbi cęptum. ff. de iudic. nec ex persona successoris debent iura alterius deteriora fieri. l. 2. § ex his. ff. de verb. oblig. nec obstant auctoritates contrarium tenentium, quia debent intelligi, quando fiscus succedit bonis vti vacantibus, vel ablatis ab indigno, non quando succedit vti hæres institutus, hoc enim casu non habet speciale priuilegium sed vtitur iurę priuati Caeuall. in tract. commu. opin. contra comm. quæst. 822. num. 14. qui ad hoc citat Iuci. Vasqu. & Mõticul. & ex hac eadem ratione dicit, quod quãdo idem fiscus institutus est hæres tenetur ad instar priuati vltra vires hæreditarias, si non confecit inuentarium, licet alias nõ teneatur. l. 1. §. an bona. l. non possunt. ff. de iure fisc.

29 Declaratur septimò casus quia instãtia nõ transit in hereditatem iacentem Bald. in l. fin. nu. 1. C. si pendent. appell. mors interuen.

30 Declaratur octauò, vt tunc instantia transeat ad hæredes quando res vel negocium super quo pendet iudicium inchoatum contra defunctum ad eosdem hæredes transitorium est, quia si non esset transitorium, nec instantia transiret neque in actione personali. l. si operarum iudicio. ff. de oper. libert. Bald. in l. 1. num. 2. C. si pend. appellat. mors interuen.

31 Declaratur nonò non procedere in capitulo Ecclesiæ sede vacante, nam instantia incæpta cum Prælato non transit ad capitulum sede vacante, sed stat in suspenso vsque ad tempus successoris. c. fin. ne sede vacant.

32 Declaratur decimò vt instantia non transeat contra legatarium, ea namque prosequẽda est contra hæredem, non contra legatariũ. authentica. nunc si hæres. C. de litigios. subdeclaratur nisi legatarius instantiã in se suscipiat, quia si is assumit in se deffensionem pro suo interesse, idem est in eo, quod in hærede, nam qui alium deffendit, eodem iure vti debet. l. minor. §. fin. l. qui proprio. §. qui alium. ff. de procurat. & sic in specie tenet Bald. in l. 2. num. 10. C. de fruct. & lit. expens.

33 Declaratur vndecimò, vt non procedat in instantia compromissi, ea namquè regulariter ad hęredes non trãsit neque in personalibus. l. diē proferre. §. si heredis. & ibi Bart. nu. 2. & Bald. ff. de arbitr. de quo satis dixi in cas. 35.

34 Declaratur duodecimò non procedere, nec locum habere in instantia incæpta cum patre super filiatione, ea namquè mortuo ipso patre antequàm lata sit sententia ad hæredes non transit. l. 3. §. quia plautianum. vers. quid ergo est. & ibi Bart. num. 13. ff. de liber. agnoscend. qui dicit hunc esse casum specialem, quia mortuo patre expirat actio, quę iam intentata erat. facit l. 1. C. si pendent. appell. mors interuen.

35 Declaratur decimotertiò, quia instantia nunquàm transit in successorem post conclusionem in causa etiam in actionibus personalibus & casibus quibus ea transmissibilis est. Socin. in reg. 131. num. 3. post Angel. in l. nã si actor. ff. de rei vendic. per eum allegat.

SVMMARIVM.

1 *Pactum redimendi transmittitur ad hæredes venditoris ac etiam ad hæredes hæredum. 9. etiam extraneos. 10. ac etiam de eis nulla facta mentione. 2. & etiam si pactum reseruatum sit cum dictione taxatiua, tantùm. 3. vel dictum sit, si venditor voluerit, vel ei placuerit. 4. vel cùm voluerit. fine potuerit. 7. vel pactum istud reseruatum sit venditori arbitratu suo 8.*

5 *Contractus, & pactum conditionale ad hæredes transmittitur.*

6 *Hæredes possunt declarare intentionem defuncti, si declaratio damnum non infert.*

9 *Hæredum appellatione, exceptis quibusdam casibus specialibus non solùm primi. sed vlteriores accipiuntur.*

10 *Pactum redimendi transit ad hæredes insolidum, itaquod quilibet potest integram rem redimere.*

11 *Indiuidua in materia, vnus non potest insolidum agere sine alijs.*

CASVS LVIII.

Pactum redimendi, an transmittatur ad hæredes venditoris.

1 PActum redimendi reseruatum venditori in eius venditione transmittitur ad hæredes, qui propterea vigore dicti pacti habent eandem facultatem redimendi rem, quam habebat venditor defunctus.

functus.glos.in l.2.in verb. siue hæredes. C. de pact. int. emptor. & vendit. quam sequitur,& eam communiter approbari dicit Dec. cons.614.num.11.Idem tenet Bart.in l. commissa. num.3.ff. de publican. Paul. de Castr. cons.249.num.2.lib.2.Bald.cons.38.num.1. lib. 3. cum pluribus alijs adductis per Tiraquell. de retract. conuent.§.1.glos.6.num.1. & ratio est,quia omnia pacta,omnesque promissiones ad hæredes transmittuntur. l. si necessarias.§. de vẽdẽdo.ff.de pignorat. action. l.stipulatio ista.§.sicut autem.l.qui Romæ.§. Flauius.ff.de verb. obligat. l.veteris.l. fin.C. de contrahend. stipulat.

2 Ampliatur primò casus procedere,etiam si de hæredibus nulla mentio facta fuisset. glos. in d.l.2.in verb. siue hæredes. C. de pact. int. empt.& vendit. Tiraquel.d.§.1.glos.6. num. 1.Ruin.cons.72.num.1. lib.1. Roland.cons. 28.nu.2.lib.2.

3 Ampliatur secundò procedere etiam si dictum pactum redimendi reseruatum esset venditori cum dictione taxatiua ; tantùm ; adhuc enim illud transmitteretur ad hæredes ; nec ob id hi censerentur exclusi ; sic ex professo idem Tiraquel.d.§.1.glos.6.numer. 2. & seqq. & satis dixi in casu 28.numer. 11. Ac etiam procedit si pactum reseruatum esset venditori & eius hæredibus masculis, nam si ipsi hæredes masculi decederent relictis hæredibus fœminis, nihilominus possent ipsæ fœminæ cogere promissorem ad eis retro uendendum.sic Cagnol.in l. 2. num.133. & seq. C. de pact. int. empt. & vendit. & ratio istius dicti est quia ius implendi cõditionem potestatiuam in contractibus transit ad hęredes actiuè, & passiuè, quando ille qui debet obligari accipit aliquid ex implemento conditionis, vt in terminis retrouenditionis tradit Bart.in l.à testatore num.3.vers.item oppono.& in l.cui fundus.in fin.ff.de condit. & demonstr. & in l.si decem cùm petiero nu. 5. vers.quid dicemus,& Ias. nu. 14. ff. de verb. obligat.Bero.cons.28.num.25. vol.2. Gaill. obseruat. 2.num.3.vers.limita.lib.2.allegant tex.in l. si prædio. in princ. ff. de in diem addict.d.l.2.C.de pact.int.empt.& vendit.

Declaratur ampliatio , vt locum habeat quando hæc dictio taxatiua adijceretur eidẽ venditori,secus quando adijceretur alteri, vt si diceretur ; vendo tibi domum ea lege , vel pacto, vt lucius tantùm possit eam redimere ; tali enim casu hæres ipsius titij non admitteretur ad illam redimendum,sed excluderetur ob dictionem,tantùm,sicquè pactum redimendi esset personale,& ad hæredes non transiret per tex.in l.non solum.la 2.§. tale. ff. de liberat. legat. & in specie Tiraq. de retract. conuent.§.1.glos.6.nu.10.& nu.13.

4 Ampliatur consequenter & tertiò casus, vt procedat etiam si in reseruatione pacti dictum esset;si venditor voluerit,vel si petierit, vel si ei libuerit,vel placuerit;nam illud nihilominus transit ad hæredes , quia si objicitur hoc pactum respicere personam venditoris tantùm,respondetur non magis personã eius respicere, quàm cum apposita est dictio ; tantùm; quo casu transit ad hæredes , vt mox dixi. num. 3. Et si objicitur illud esse conditionale.l.si titius.ff.de verb.obligat.glos.1.in l.si decem.ff.eod.tit. Bart.in l. 1. num.9. vers. secunda.ff.de condit.& demonstrat. respondetur conditionem considerabilem esse in vltimis voluntatibus ; quia si relinquitur alicui aliquod legatum, & legatarius decesserit non facta declaratione de volendo dictum legatum , illud tanquàm conditionale non transmittit ad hæredes.l.si ità expressum.ff. de condit.& demonstrat.l.si ita legatum.§.illi si vo-

5 let.ff.de leg.1.secus in contractibus, quia cõtractus , & pactum conditionale ad hæredes transmittitur.§.ex cõditionali.instit.de verb. obligat.§.cum quis sub aliqua.instit.de inut. stipulat.l.si quis si titius.l. is cui. ff. de action. & obligat.l.veteris.C.de contrah. stipulat.& demum si objiciatur non posse hæredes intentionem defuncti declarare.glos.in l.idem Pẽponius.§.fin.in verb.appareat,& ibi Bart.numer.1.& Bald.ff.de rei vendic.Gabriel. con-

6 clus.3.num.74.de reg. iur. respondetur posse quidem eos declarare quando declaratio dãnum non infert etiam si lucrum tolleret Bart. in l.si quis à filio.§.si quis plures.num.2.& Ias.nu.5.ff.de leg.1.idem Bart.in l.gerit.nu. 17.in fin.ff.de acquir.hæredit.

7 Ampliatur quartò casus, vt multò magis procedat , quando pactum redimendi ità factum fuerit; cum venditor voluerit ; vel cùm potuerit;nàm si venditor viuus non petierit, nec aliter declarauerit se velle redimere;nihilominus hæc facultas redimendi transibit ad hæredes eiusdem venditoris glos. vlt. in l.si decem. ff. de verb. obligat. Tiraquel. d.§. 1. glos.6.num.14.namque verba ista magis admonitionem,vt celerius redimat,& sic potius tempus , quàm conditionem seu personalitatem venditoris habent.arg.d.l.si decem.ff.de verbor. oblig. l.titia.ff.de condit. & demonstrat.

8 Ampliatur quintò,vt pariter locum habeat

etiam si venditor sibi reseruasset pactum redimendi arbitratu suo; nam tale pactum etiã venditore non redimente, nec se velle redimere declarante vel arbitrante transit ad hæredes. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. gloss. 6. nu. 16. & licet facultas arbitrandi ad hæredes nõ transeat. l. si quis arbitratu. l. cum stipulatus sim mihi ò procule. ff. de verb. oblig. tamen omisso articulo, an illud sit purum vel conditionale, cùm etiam conditionale transmittatur, vt dictum est, respondetur arbitrium in hoc casu non importare iudicium rationis, sed puram, & meram ipsius venditoris voluntatem, an malit eligere viam redimendi, vel non redimendi, quæ facultas eligendi stipulatore mortuo est realis, & ad hæredes transmittitur. l. si stipulatus fuerim. & ibi gloss. in verb. cohæret, & Bart. num. 3. vers. sed contrà. ff. de verb. obligat. idem Bart. in l. si sic. §. si quis ita. num. 1. ff. de leg. 1.

9 Ampliatur sextò vt vigore istius pacti non solùm ad redimendum admittantur hæredes venditoris, sed etiam hæredes ipsorum hæredum in infinitum, quia exceptuatis quibusdã casibus specialibus de quibus in l. si antiquitas. C. de vsufruct. & l. sciendum. ff. de verb. signif. & alijs relatis per Ias. in l. si quis filiumfamilias. §. in omni. nu. 15. & seqq. ff. de acquir. hæred. & Tiraq. de retract. conuent. §. 1. gloss. 6. num. 18. 19. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 201. num. 105. per totum, & Peregrin. de fideicomm. art. 32. num. 60. & seqq. appellatione hæredum omnes in infinitum non solùm primi, sed & vlteriores etiam per multas successiones accipiuntur. l. hæredis appellatio. l. sciendum. ff. de verb. signif. Ias. in d. l. si quis filiumfamilias. §. in omni. num. 6. & seqq. ff. de acquir. hæred. Socin. in l. cum filiofamilias num. 7. ff. de leg. 2. Crass. in §. hæreditas. quæst. 10. & in specie de pacto redimendi, quod transeat ad hæredes hæredis venditoris etiam si de eis non sit facta mentio, tradit idẽ Tiraq. de retract. conuent. d. §. 1. gloss. 6. num. 20. & 21.

10 Ampliatur septimò, quia istud pactũ redimendi nõ solũ transmittitur ad hęredes suos, sed &t ad hęredes extraneos ipsius venditoris. Cagnol. in repet. l. 2. in 17. q. vers. & nõ solũ. C. de pact. int. empt. & vendit. & illũ sequitur Tiraq. d. §. 1. gloss. 6. nu. 26. Rolãd. cõs. 28. nu. 2. lib. 2. & generale est, quod in materia indifferenti æque admittãtur hęredes extranei, sicut sui. Bart. in l. Gallus. §. etiam si parentes. num. 4. Alex. num. 4. & Ias. num. 12. & seqq. ff. de liber. & posthũ. Crass. §. hæreditas. quæstio. 11. quę tamen regula quasdam habet fallentias per Ias. & Crass. in loco cit. recitatas.

11 Ampliatur octauò casus, nam ad hęredes venditorum transit ius redimendi insolidum, ita vt quilibet illorum possit oblato integro prętio integram rem redimere etiam alijs hęredibus non consentientibus, nec renunciantibus, quàmuis tamen possint deinde alij hęredes cogere ipsum socium, qui totum redemit, ad sibi reuendendum partem suam restituto ei prętio pro portione; hęc ampliatio probatur per tex. in l. insulas. §. qui fundum. ff. de contrah. empt. l. tutor vrgentibus. §. curator. ff. de minorib. l. in bello. §. si seruus complurium. ff. de capt. & postlim. reuers. & sic tenet in specie Paul. de Castr. cons. 221. vers. similiter nõ obstat. lib. 1. Ias. in l. stipulationes non diuidũtur. num. 21. ff. de verb. obligat. Cassan. super consuet. Burg. tit. des rentes vẽdues. §. 1. dub. 4. in fin. Socin. cons. 16. lib. 4. & in l. 1. §. sed & quoties. nu. 4. ff. ad Trebell. Boer. decis. 251. num. 2. qui ita decisum fuisse testatur, & hos refert ac sequitur Tiraq. de retract. conuent. §. 1. gloss. 6. num. 37. vbi pariter dicit sic in curia Parisiensi fuisse judicatum; & ante eos voluit etiam Bald. cons. 133. num. 3. lib. 1. & ratio est quia ius reuendendi est jus indiuiduũ, cùm contineat rem tradi, nam obligatio rem tradi (quicquid sit de pęna ei adiecta,) est indiuidua. l. stipulationes non diuiduntur. ff. de verb. obligat. & ibi Bart. num. 8. vers. octauò. & Ang. Imol. Cum. Castrẽs. ac alij ibidem, & in l. 4. §. cato ff. eod. tit. Curt. iun. cons. 74. nu. 1. & 2. Crass. in §. transmissio quęst. 31. nu. 15. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 14. tit. 36. num. 24. & in specie quod ius reuendendi sit indiuiduum, cùm contineat rem tradi, dicit idem Bart. in l. qui vsusfructus. nu. 4. vers. non obstat. ff. de vsufruct. legat. & Tiraq. de retract. conuent. §. 23. gloss. 1. num. 16. & consequenter acquiritur cuilibet ipsorum venditorum, vel eorum hæredum insolidum. l. 2. §. ex his igitur. ff. de verb. obligat. & sic locus est præuentioni, l. si rem. §. si duo. ff. de nouat. l. 2. ff. de duob. reis; quam rationem adducit Paul.

12 de Castr. d. cons. 221. lib. 1. nec obstat quod in materia indiuidua vnus non possit insolidũ agere sine alijs. d. l. 2. §. ex his. ff. de verb. obligat. quia id procedit in materia quæ omnino & totaliter indiuidua est, secus in obligatione rem tradi, vel retrouendi. sic Ias. in l. stipulationes non diuiduntur. num. 21. vers. tenendo istam partem. ff. de verb. obligat. per tex. in l. locus. ff. de acquir. possess.

Ampliatur nonò quia ius istud redimendi com-

competens ex pacto potest etiam regulariter transmitti per viam cessionis, vt dicam in cas. seq. num. 6.

SVMMARIVM.

1 *Pactum retrouendendi transit ad hæredes emptoris etiam si sint minores. 2. dummodo pactum non sit personale. 7. secus est de retractu concesso à lege vel consuetudine* 8.

3 *Pactum de retrouendendo conceptum verbis directis exerceri potest contra tertium possessorem rei, secus si verbis obliquis; sed de consuetudine potest exerceri quoquo modo conceptum est: Idem contra vnum ex hæredibus emptoris rem possidentem.* 5.

4 *Prohibitio alienandi non impedit translationem dominij in contractibus: in lege autem, vel testamento sic.*

6 *Pactum de retrouendendo transmitti potest etiam per viam cessionis. Fallit num. 7. & seq.*

CASVS LIX.

Pactum retrouendendi an transmittatur ad hæredes emptoris.

1 PActum retrouendendi transit ad hæredes emptoris sicuti transit pactum redimendi ad hæredes venditoris. l. 2. C. de pact. int. empt. & vendit. ibi; hęres emptoris non paret; & ratio est, quia pacta regulariter transeunt ad hæredes non solùm actiuè, sed etiam passiuè, ac etiam si nulla de illis mentio facta sit. l. stipulatio ista habere. §. sicut autem. ff. de verb. obligat. l. veteris. C. de contrah. stipulat. & ità quod pactum de retrouendendo transeat ad hæredes emptoris dixit Paul. de Castr. cons. 306. in fin. lib. 2. & tenet Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. nu. 27. Bertrand. cons. 15. ad fin. lib. 2.

2 Ampliatur primò casus procedere etiam si hæres emptoris esset minor, quia nihilominus ex pacto retrouendendi facto à suo prædecessore tenetur retrouendere etiam sine decreto. Alberic. in l. 2. in princ. C. de pact. int. empt. & vendit. & post illũ Tiraq. d. §. 1. glos. 6. nu. 28. per tex. in l. 1. l. 3. C. quand. decret. opus non est. l. 1. §. pręterea. l. magis puto. §. si pupillus stipulanti. ff. de reb. eorum.

3 Ampliatur secundò, quia pactum istud de retrouendendo secundum vnam Doctorum opinionem transit quoquè contra singulares successores ipsius emptoris, & tertios possessores rei, ita quod primo venditori, & eius hęredibus competit rei vendicatio vigore istius pacti contra singulares, & tertios possessores, qui emerunt, & causam habent à primo emptore: sic tenet Paul. de Castr. in l. si cum venderet. numer. 6. ff. de pignorat. action. Raphael Cuman. in l. 1. in fin. ff. de donat. Ias. cons. 128. num. 19. lib. 4. Dec. cons. 614. num. 14. Guid. Pap. cons. 49. Menoch. cons. 63. nu. 14. Couar. var. resolut. lib. 3. cap. 8. numer. 3. vers. hinc apparet. vbi dicit sententiam Pauli de Castr. in praxi recipiendam fore, cum alijs pluribus recitatis per Tiraquel. in d. §. 1. glos. 7. num. 7. & 8. & per Fachineum controuers. iur. lib. 2. cap. 15. in princ. & mouentur principaliter ex tex. in d. l. si cum venderet. ff. de pignorat. act. ibi; sed & ipse venditor, aut vindicare rem poterit, aut in factum actione aduersus emptorẽ agere; & ex ea ratione quia non potuit primus emptor rem trãsferre nisi cum sua causa. l. si cõuenerit. la 2. §. si fundus. ff. de pignorat. act. l. si debitor. C. de distract. pignor. & sic oblato prætio primo emptori resoluitur ius ementis ab eo. l. lex vectigali. ff. de pignorib. Verũ quòd imò istud pactum nõ transeat cõtra tertium possessorẽ tenet Alex. cons. 10. per totum lib. 1. & cons. 232. num. 9. lib. 4. Curt. sen. cons. 12. num. 2. & seqq. Zas. cons. 14. nu. 34. vol. 1. Gaill. obseruat. 16. lib. 2. Ias. in l. ab emptione. nu. 8. ff. de pact. Paul. de Castr. cons. 306. in fin. lib. 2. Crauet. cons. 12. num. 7. Roman. cons. 417. col. 2. circ. medium. Anchar. quæst. famil. part. 1. quęst. 13. vbi dicit opinionem istam in partibus Lombardiæ esse in communi obseruantia, & semper vidisse pro eá iudicari, cum pluribus alijs ibi relatis per eum, & per Tiraq. de retract. cõuent. §. 1. glos. 7. num. 12. & per Fachin. controuers. iur. lib. 2. cap. 15. vers. altera sententia; & ratio est quia ex pacto de retrouendendo non nascitur actio realis, sed tantùm personalis ex empto, vel pręscriptis verbis ad omne damnum & interesse per tex. in l. 2. C. de pact. int. empt. & venditor. l. rebus. C. de rer. permut. l. si sterilis. §. si tibi fundum. ff. de action. empt. quæ personalis actio non datur contra singularem successorem. l. 3. §. si hęres. ff. vsufruct. quemad. caueat. in contractibus
4 enim prohibitio non impedit alienationem quòad translationem dominij. l. si ea lege. & ibi glos. & DD. C. de condict. ob caus. & probat tex. in l. si ità quis. §. ea lege. vbi Aret. & Ias. nu. 20. ff. de verb. obligat. Ruin. cons. 109. num. 5. lib. 4. Roland. cons. 62. nu. 1. & 2. lib. 2. licet secus sit in prohibitione alienationis

facta à testatore, vel lege, nam illa rem afficit, & dominij translationem impedit. DD. in authentica. res quæ. & in l. fin. §. sed quia nostra. C. commun. de legat. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 7. num. 10. & 11. Ideo placet illa distinctio, quod aut pactum celebratū est verbis directis, cùm scilicet oblato prætio resoluitur venditio, & habetur pro infecta, & tunc procedit prima opinio, quod pactum transit contra tertium possessorem, siue is sit emptor, siue vsufructuarius, vel alio quocunque titulo possessor, & sic primo venditori cō petit contra eum actio in rem per tex. in d. l. si cum venderet. ff. de pignorat. act. ibi: vt si debitor solueret pecuniam prætij emptori, liceret ei recipere rem suam; quæ verba sunt directa. l. Titia cum testamento. §. vlt. ff. de leg. 2. Gabriel cons. 66. nu. 5. vers. non obstat. lib. 1. aut pactum conceptum est verbis obliquis, cùm scilicet simpliciter emptor promittit reuēdere, vel vsus est verbo, reuertatur, redeat, pertineat, & similia: & hoc casu procedit secunda opinio, vt pactum contra tertium possessorem non transeat, nec possit primus venditor, vel eius hæredes contra eum rei vendicationem exercere ex supra deductis; & ita distinxerunt idem Paul. de Castr. in l. si a te. nu. 3. C. de pact. int. empt. & vendit. vbi dat cautelam venditori, vt in pacto vtatur istis verbis; quod restituto, seu oblato, consignato, & deposito prætio per venditorem, res sit inempta; quibus verbis adiectis dicit, quod poterit rem vendicare a quocunque possessore, sed quod si apponat simplex pactum de retrouendendo, requiritur nouus contractus, & noua retraditio, & illum sequitur Berous cōs. 164. num. 23. lib. 1. Roland. cons. 62. num. 19. per totum lib. 2. Ias. cons. 211. num. 25. & seqq. lib. 2. Gabriel cons. 66. num. 3. & seqq. lib. 1. vbi etiam dicit hanc opinionem videri veriorem, & magis receptam. Boer. decis. 182. nu. 16. cum seqq. Fachin. d. lib. 2. cap. 15. versic. tertia est sententia: sed quamuis distinctio inspecto iuris rigore vera sit, nihilominus prior opinio, quod istud pactum transeat cōtra emptores, & singulares successores, est multum æqua. Boer. d. decis. 182. num. 18. & ea quoque seruatur in praxi, de qua obseruantia testatur etiam addit. ad Alex. in d. cons. 10. nu. 1. litera B. & Couar. var. resolut. d. lib. 3. cap. 8. num. 3. vers. hinc apparet.

5 Ampliatur consequenter, & tertiò, & ista ampliatio resultat ex ampliatione præcedenti, vt si emptor qui promisit retrouendere decedit pluribus hæredibus relictis, quorū vnus tantùm possidet rem sic venditam, quod si pactum de retrouendendo conceptum est verbis directis, potest venditor vel eius heredes siue vnus ex illis agere rei vendicatione contra hæredem emptoris possessorem ipsius rei, & ex practicata obseruantia potest agere indistinctè etiam si pactum non sit factum verbis directis, sed verbis obliquis; & ita quod detur actio insolidum contra vnum ex hæredibus possidentem eam rem insolidum tenet Socin. cons. 253. in 4. dub. lib. 2. & illum sequitur Cagnol. in reper. l. 2. in 14. quæst. C. de pact. int. empt. & vendit. & videtur tenere Tiraq. d. §. 1. glos. 6. nu. 42. & seqq.

6 Ampliatur quartò, quia retractus iste conuentionalis tàm redimendi, quàm retrouendendi trāsmitti potest etiam per viam cessionis, vt per Tiraq. de retract. lignag. §. 26. glos. 3. vbi alios allegat; & per Roland. consil. 28. num. 14. & seqq. lib. 2. & Fachin. controuers. iuris lib. 2. cap. 11. vbi multis rationibus, & autoritatibus id comprobant.

7 Declaratur primò ampliatio, vt non procedat, quando pactum retractus restrictum est ad personas habentes certas qualitates, vt ad filios, agnatos, vicinos, vel masculos tantùm, vt dixi in cas. 23. num. 4. vel quando aliàs illud personale est l. iurisgentium. §. pactorum. ff. de pactis.

8 Declaratur secundò, vt pariter non procedat ampliatio ista in retractu qui ex aliqua speciali lege, statuto, vel consuetudine competit proximioribus, vel consortibus, siue vicinis iuxta tex. in c. constitutus. de in integr. restit. & l. dudum. in fin. C. de contrah. empt. namque iste retractus legalis non transmittitur ad eos qui non sunt proximiores, consortes, vel vicini, nec illis cedi potest licet is permissus sit simpliciter absquè vlla restrictione Bald. in l. ad officium. num. 7. & ibi Castrens. num. 7. & Ang. num. 2. & cæteri DD. C. comm. diuid. Tiraq. qui plures cumulat. de retract. consang. §. 26. glos. 1. num. 1. & ratio istius declarationis illa esse communiter existimatur, quia lex, statutum, vel consuetudo hæc respicit solum fauorem eorundem proximiorum, consortum, & vicinorum, ne scilicet res exeat de genere, consortaria, vel vicinia: sic Bald. & Ang. in loc. cit. & Tiraq. d. §. 26. glos. 1. nu. 41. cum alijs relatis per eum; iccirco non est mirum si idem retractus cedi non potest alijs qui non sunt de illis. l. cum pater. §. libertis. in fin. ff. de leg. 2. cessio enim fieri non potest in eum qui non habet qualitatem requisitam in cedente l. si mulier. §. ex asse ff. de iure dot. l. seruus si

hæredi.

hæredi.vers. demonstratio personæ ff. de statulib. Brun.cons.80.num.21.in fin.& nu.22. Alex.Raud.cons. vlt.nu.67.inter cons.vlt.volunt. lib. 2. & tantominus cedi potest, quia exorbitat à iure cõmuni d.l.dudum.C.de cõtrah.empt.l.in re mandata C. mãdat.& consequenter restringẽdus,itaut dicẽdum est illum cedi non posse l.quod vero.l. ius singulare ff. de legib.c.quæ à iure.de reg.iur.in 6.

Et quod dicitur de iure redimendi rem alienatam, idem dicitur de iure prælationis in emptione rei alienandæ, nam stante constitutione Papæ Greg. XIII. & Frederici Imperatoris, vel alio simili statuto, siue consuetudine præferente proximiores, consortes, vel vicinos in emptione rei, non possunt ij ex eadem ratione ius istud prælationis cedere alteri extraneo:sic ex professo Roman. cons. 484. adducens inter cætera textum, quem dicit esse notabilem in l. 2. in fin. ff. de relig. & sumpt. funer. idéque tradit Afflict. de iure prothom. §. 1.num.42.& Bald.in eod.tract.nu.5.Guid. Pap.decis.411.& promiscuè non facto discrimine inter ius retractus, & prælationis plures citat idem Tiraq.de retract.consang.d.§.26. glos.1.num.1.

SVMMARIVM.

1 *Societas dissoluitur morte socij; & ad hæredes non transit: etiam si expressè actum est quod transeat. 2. & etiam si pactum iuramento firmatum est. 4. 11. & non transit neque in arrogatorem. 8. & etiam dissoluitur morte vnius tantùm ex socijs. 9. non tamen mortè fideiussorum. 19.*

3 *Testatoris iussus, vt ab hæredibus renouetur societas seruandus est.*

5 *Societas vectigalium, vel alterius rei fiscalis ad hæredes transit, si expressè conuentum est, vt transeat, & hæredes sunt aque idonei ad præstandum ea, quæ tenebatur defunctus; & plures conductores fuerunt ab initio: & pactum factum est inter ipsos conductores: sed an transeat ad primos hæredes; vel etiam ad hæredes hæredum. 7.*

6 *Exempla non restringunt regulam.*

10 *Fratalea non dissoluitur morte sociorum; sed remanet etiam in vno.*

14 *Actio pro lucris, & damnis præterita societatis transit ad hæredes: idem pro redenda ratione administrationis. 15.*

16 *Negocia societatis incepta, transeunt ad hæredes perficienda.*

17 *Societas impropriè dicta, vt locatio, & conductio ad hæredes transit.*

18 *Societas inter hæredes potest renouari tacitè & expressè.*

CASVS LX.

Societas, an & quando ad hæredes sociorum transeat.

1 Deò morte socij societas dissoluitur, vt ad hæredes sociorum ea non transit.l.furti.§.illud.ff. de his qui not. infam.l. nemo potest.l.actione.§.morte ff.pro socio.& alijs omissis ratio vna est, quia in societate eligitur industria personæ.§. soluitur. instit.de societ. d. l. actione.§. societas.ff. pro socio; quæ personæ industria ad hæredes non transit.l.vnic.§.ne autem.C.de caduc. tollẽd. quam rationem adducit etiam Aret.in d.§.soluitur.num.3.& Curt.Sen.cons.53.Alia est ratio, ne restringatur libera facultas testandi.l. si fratres.§.idẽ respondit societatẽ.& ibi glos. in verb. ideo. ff. pro soc. quam rationem veriorem, & communem esse dicit Curt. Sen. d.cons.53. col. 2. in princ. & veram esse dicit Rubeus in l.non solùm.§.morte.nu. 42.ff. de nou.oper.nunciat.

2 Ampliatur primò casus procedere etiam si expressè actum,& conuentum sit quod societas ad hæredes transeat,adhuc enim ad hæredes transire non potest, cùm non possit induci,vt transeat.d.l.nemo potest.l.adeò.l. si fratres.§. idem respondit societatem.ff. pro soc. Bart.in d.l.adeò.in princ.Ang.cons.59.num. 1.Roman.cons.106.nu.3.Dec.cons.213.in princ.Abb.cons.86.num.1.lib.2.Paris. cons. 84.num.3.lib.1.Mantic.de tacit.conuent.lib. 6.tit.24.num.13.& seqq.& ratio est quia contrahens societatem hoc pacto cogeretur eum sibi instituere hęredem, quem nominasset in socium,& sic tolleretur libera facultas testandi.glos.in d.l. si fratres.§. idem respondit societatem.in verb.ideo.ff.pro soc.Bart. in d. l. adeo.ff.eod.Faber in §.soluitur.num.1.instit. de societ.Rubeus in d. l. non solùm.§. morte. num.42. ff. de noui oper. nunciat. Dec. cons. 441.num.5.Roman.d.cons.106. Paris. cons. 87.num.2.lib.1. & cons.25.num.55.56. vol. 3.Curt.sen. d. cons. 53. col.2. in princ.Alex. cons.110.num.9.lib.3.& cons. 34. nu. 4. lib. 2.hoc enim est contra bonos mores, & inducit votum captandæ mortis.l. stipulatio hoc modo concepta.ff. de verb. oblig. l. pactum quod dotali.l.fin.C.de pact.

3 Declaratur primò ampliatio, vt locum non habeat, quando testator in testamento mandauit societatem ab hæredibus renouari post mortem, nam licet societas morte soluatur, tamen mandatum illud obligat hæredes ipsius testatoris, & actionem parit aduersus eos per tex. in l. si vero. non remunerandi. §. fin. cum l. seq. ff. mandat. vbi habetur, quod etsi mandatum regulariter morte mandantis cesset, tamen mandatum hæredi, vel extraneo post mortem duraturum fieri potest, & tale mandatum obligat hæredes: & ità in terminis nostris consuluit Dec. cons. 441. num. 1. & seqq. & sentit Curt. sen. d. cons. 53. in fine. & eos sequitur Ossch. decis. 150. nu. 3. & Iacob. Thomingius decis. 13. & ratio est, quia licet non possit paciscì ab initio, vt hæres succedat societati, tamen hoc non prohibet societatem posse renouari. §. soluitur. institut. de societ. Dec. d. cons. 441. num. 5. Corn. cons. 54. nu. 2. lib. 1. Alex. cons. 136. num. 2. vers. magis. lib. 5. Guttier. de iurament. cap. 48. num. 2. & ratio rationis est, quia in testamento cessat ratio restrictionis liberę facultatis testandi adducta in ampliatione. Dec. d. consil. 441. numer. 5.

4 Declaratur secundò hæc prima ampliatio non procedere quando pactum, vt societas transeat ad hęredes, firmatum est iuramento, nàm tale iuramentum operatur, quod societas ad hæredes transit, secundùm Ioan. Fab. in §. soluitur. num. 3. & ibi addit. in verb. conuenerit. instit. de societat. Capicc. decis. 174. nu. 7. & seq. Socin. cons. 160. num. 2. lib. 2. Crauet. cons. 875. num. 13. Guttier. de iurament. cap. 48. num. 5. & seq. sed tamen quod istud iuramentum nō operetur vt societas transeat ad hæredes tenet Alex. in addit. ad Bart. in l. adeo. ff. pro socio, & idem tenere videtur in cons. 18. lib. 2. & Corn. cons. 310. num. 3. ad fin. & num. 4. lib. 4. Curt. sen. cons. 52. nu. 10. & infra. Gratt. cons. 15. num. 27. & seqq. lib. 1. quorum opinionem sequor quia iuramentum, vt hæredes succedant in societate est cōtra bonos mores, l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. oblig. l. fin. C. de pact. sed iuramentum quod est contra bonos mores non est obligatorium c. nō est obligatorium. de reg. iur. in 6. qui tex. indistinctè loquitur non distinguens inter bonos mores iuris Canonici, & bonos mores iuris ciuilis, ideòque indistinctè intelligitur, vt post multos quos allegat, tenet Fachin. controuers. iur. lib. 8. cap. 72. vers. tertia igitur est sententia: vsque ad finem.

5 Declaratur tertiò, vt locum habeat hęc prima ampliatio in societatibus priuatis, secus in societate vectigalium, quia societas vectigalium transit ad hæredes, si actum & conuentū est vt transeat. l. adeo. in princ. l. verum. §. in hæredem. ff. pro soc. nam societas vectigaliū publicorum postquam est contracta, est necessaria & non pendet ex libera voluntate, ob id ad hæredes transit. sic Bald. in d. l. adeo. & in l. nemo. 1. in fin. ff. pro soc. Gratian. discept. forens. cap. 276. num. 10. & 11. Et quod dicitur de societate vectigalium, idē dicitur quoque de societate contracta super qualibet alia re fiscali. l. verum. §. in hæredē. ff. pro soc. ibi; & circa societates vectigalium, cæterorumquè; & tenet Bald. in l. adeo. in fin. ff. eod. vbi exemplificat de societate fructuum lacus, vel clusij, vel gabellarum: & consuluit Ruin. cōs. 90. num. 2. lib. 1. Dec. cons. 213. num. 1. Decian. cons. 22. num. 14. lib. 3. idem Gratian. d. cap. 276. num. 12. & seq. ex regula quod vbi est eadem ratio, idem ius statuendum est. l. illud. ff. ad leg. aquil. l. à titio. ff. de verb. oblig. nec refert quod tex. in d. l. adeò. loquatur de societate vectigalium, quia hoc dictum est gratia exempli. Dec. d. cons. 213. nu. 1. Ruin.

6 d. cons. 90. num. 2. lib. 1. per quod exemplum non restringitur regula. §. his etenim. instit. de gradib. cognat. cap. 1. ne cleric. vel monach. obseruandum tamen est quòd ratio hæc adducta non videtur ratio specialis vectigalium, cùm quælibet societas contracta super certis bonis, vel certo negocio tantùm, ex pacto trāsire possit ad hæredes, vt dicam inferius sub nu. 7. vers. declaratur quartò.

Subdeclaratur tamen primò hæc tertia declaratio, quia ad hoc vt societas vectigalium, vel alterius rei fiscalis transeat ad hæredes requiritur primò, quod expressè ità conuentum sit, vt ad hæredes transeat, ità quod non sufficeret, si in contractu societatis actum esset simpliciter de hæredibus, vel simpliciter facta esset promissio pro se, & hęredibus. Corn. cons. 121. num. 7. & cons. 122. num. 2. lib. 1. Ruin. cons. 91. num. 7. lib. 1. Dec. cons. 213. num. 2. vers. & hoc comprobatur. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 6. tit. 24. numer. 24. talis enim simplex promissio posset intelligi, & sustineri quoàd obseruantiam promissorum tantùm, cùm obligatio defuncti transeat etiā ad hæredes socij. l. hæres socij. l. verùm. §. in hæredem. ff. pro socio. secundò vltra pactum, & conuentionem requiritur quod hæres sit æquè aptus, & idoneus, vt possit ea facere, & præstare quę facere, & pręstare tenebatur defun-

functus, aliàs nō trāsit. glos. in d. l. adeò, in verba. ascripta. & ibi Bart. nu. 3. & Bald. ff. p soc. Aret. in §. soluitur, nu. 2. instit. de societat. Mātic. de tacit. & ambig. cōuent. lib. 6. tit. 24. nu. 25. 26. Tertio, vt societas vectigaliū, vel alterius rei fiscalis transeat ad hæredes requiritur, quod plures ab initio conducant ipsa vectigalia, siue res fiscales, vel publica emolumēta, ideoquè si locatio ab initio facta est in persona vnius tantùm, & deinde conductor societatem super rebus conductis contrahat cū alijs, talis societas non potest transire in heredes etiam si specialiter actum sit, vt ad eos trāseat. Ruin. cons. 90. num. 11. lib. 1. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 6. tit. 24. nu. 27. & sentit glos. in d. l. adeo. in verb. ascripta. ff. pro soc. quartò requiritur, quod socij conductores paciscantur inter se, quod hæredes succedant in societate, nec enim sufficit, si ipsi paciscantur cum locatore tantùm. Dec. consil. 213. num. 7. vers. item requiritur. Ruin. cons. 91. n[illegible]m. 7. lib. 1. & sequitur Mantic. de tacit. & a[illegible]ig. conuent. d. lib. 6. tit. 24. numer. 27. quintò quòd si hæc societas publica commixta esset cum vtilitate priuata, quòd priuata vtilitas non sit pro maiori parte, quia aliàs iudicaretur priuata, non publica arg. l. quæritur ff. de stat. homin. l. sancimus. §. ne autem C. de donat. ideoquè non daretùr transmissio ad hæredes Dec. cons. 213. nu. 1. vers. primò.

7 Subdeclaratur secundò hęc tertia declaratio, quia vbi societas vectigalium, vel alterius rei fiscalis transit ad hæredes, intelligitur de primo hærede tantùm, nam ad hæredes hæredis non transit, glos. in l. nulla. ff. pro socio, Ruin. cons. 90. num. 3. lib. 1. Corn. cons. 121. nu. 1. vers. pro quo facit. lib. 1. addit. ad Bart. in l. adeo, in verb. ad hæredē ff. pro soc. Petr. de Vbald. in tract. de duob. fratrib. part. 11. num. 82. & ratio est quia in materia, quæ de sui natura non est transmissibilis, vt societas; mentio hæredis finitur in persona primi hæredis. Bart. Paul. de Castr. & alij in l. antiquitas. C. de vsufruct. idem Bart. in l. gallus. §. etiam, num. 7. ff. de liber. & posthum. & in l. Sempronius. num. 3. ff. de vsufruct. legat. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. num. 18. & 19. si tamen fauor publicus suaderet, societatem hanc non dissolui, sed eam transire etiam ad hæredes hæredum, adhuc ad eos trāsiret secundùm eundem Petr. de Vbald. loc. cit. quē sequitur Gratian. discept. d. cap. 276. num. 23.

Declaratur quartò hæc eadem prima ampliatio vt locum habeat quando societas est vniuersalis omnium bonorum, itaut libera facultas testādi tolleretur in totum, secus quādo ea esset de aliquibus bonis vel de certo negocio tantùm, tunc enim facultas testandi nō diceretur auferri sed restringeretur solummodo respectu illorum bonorum vel negocij, ob id in tali casu si expressè actum esset, posset societas extendi vltra mortem, & ad hæredes sociorum transire sic Dec. cons. 293. nu. 5. vers. non obstat tex. in d. l. Paris. cons. 26. nu. 110. lib. 2. Honded. cons. 44. num. 82. & seq. lib. 2. Rimin. iun. cons. 234. num. 208. & seq. lib. 3. Surd. cons. 20. nu. 22. lib. 1. Gratian. discept. cap. 276. num. 6. hinc videmus quòd licet nō valeat donatio omnium bonorum ex eadem ratione quia donator sibi adimeret facultatem testandi l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. oblig. Clar. cum alijs per eum allegatis in §. donatio. quęst. 19. num. 1. nihilominus si supersunt aliqua bona de quibus potest testari, itaut non sit ei adempta facultas testandi in totum, tūc donatio valeret Ruin. cons. 178. num. 3. lib. 1. & cons. 13. nu. 3. lib. 2. Clar. in d. quæst. 19. num. 2. Mantic. de tacit. conuent. l. b. 13. tit. 31.

8 Ampliatur secundò casus principalis, quia societas non transit neque in arrogatorē. tex. in l. actione. §. societas. ff. pro socio. vbi reddit rationem, ne inuitus quis socius efficiatur cui non velit, quæ quidem est ratio casus principalis, nempe quia in societate eligitur industria personæ, quæ non transit ad alios.

9 Ampliatur tertiò casus procedere etiam si societas morte vnius tantùm ex socijs finita esset, namquè societas morte vnius tantùm finitur quoad omnes, nisi actum sit quod maneat quòad superstites. l. actione. §. morte. ff. pro socio. §. soluitur. instit. de societ. & dicitur actum esse quod duret quòad superstites etiam si dictum sit quod duret donec voluerint, nam hoc casu perinde est ac si singulariter fuisset contracta cum quolibet donec voluerit, quia illa pluralitas resoluitur in plures singularitates. l. Lucius. §. Caio. ff. ad trebell. l. fin. §. filium. ff. de leg. 2. l. falsa. §. fin. ff. de condit. & demonstrat. l. si chorus. in princ. ff. de leg. 3. nisi ratio inæqualitatis vitādæ aliud suadeat. glos. in l. hoc articulo, ff. de hęred. instit. & sic in specie tenet Alex. cons. 136. nu. 1. lib. 5. & sequitur Zanch. in repet. l. hæredes mei. §. cum ità, num. 1318. ff. ad trebell. dum igitur finita est societas etiam morte vnius tātùm ex socijs, ad hæredes ea non transit. d. l. actione. §. morte. & d. §. soluitur. instit. de societ. Bald. cons. 87. lib. 2. & Anchar. cōs. 394.

vbi

vbi loquuntur de morte illius qui operas ponere debebat.

Subampliatur ampliatio hæc, vt procedat etiam si is, qui scientiam mortis habuit, notitiam non dederit alteri ignoranti. d. l. actione. §. item si alicuius. ff. pro soc. Alex. cõs. 60. in princ. & num. 1. lib. 7. quamuis tamen pro tempore quo nota non est mors socij benè valeat societas. Signor. cons. 121. num. 3. vers. circa secundum.

10 Declaratur primò hæc tertia ampliatio, vt locum habeat in his societatibus quę fiunt ad quæstum, & lucrum; non autem in societatibus, quæ vocantur fratalcæ, quia morte vnius ex confratribus non dissoluitur fratalea, vel societas. Ioan. Fab. in §. soluitur. nu. 1. instit. de societ. ea enim reputatur quoddam corpus, & remanet etiam in vno. l. sicut. §. fin. ff. quod cuiusque vniuers.

11 Declaratur secundò hæc tertia ampliatio non habere locum quando societas iuramento firmata est, quia tali casu morte vnius tantùm, societas non dissoluitur. Ioan. Fab. in d. §. soluitur. num. 2. & ibi addit. in verb. conuenerit. instit. de societ. Contrarium tamen verius est, quod imò iuramentum istud tanquàm contra bonos mores non est obligatorium, nec ideo facit societatem ad hæredes transire, vt dixi num. 4.

12 Ampliatur quartò casus principalis, quia etiam si societas contracta esset ad certum limitatum tempus, nihilominus decedentibus socijs vel aliquo ex eis intra dictum tempus, adhuc ea soluta remanet & in hæredes non transit pro residuo temporis Anchar. consil. 394. Alex. cons. 34. num. 4. lib. 2. Dec. consil. 213. in princ. sequitur Surd. cons. 20. nu. 11. vol. 1. & ratio primi dicti quare ob mortem soluitur societas etiam durante tempore, ea est quia habet in se tacitam conditionem, si res (idest ipsa societas) in eodem statu permanserit, l. cum quis. ff. de solut. c. quemadmodũ; & ibi glos. in verb. conditiò. de iureiur. ratio secundi quare non transit ad hæredes pro residuo temporis conuenti, est quia in re non transiniissibili nihil operatur appositio temporis l. vxori ff. de vsufruct. legat. Bald. in c. cum venisset. num. 5. de iudic.

13 Ampliatur quintò vt societas multòminus transeat in successorem singularem Gabriel consil. 63. num. 17. lib. 2. Honded. consil. 85. num. 19. lib. 1. namquè mutatione personæ finitur societas quia iura non permittunt vt quis socius inuitus efficiatur l. actione. §. morte. vers. societas. ff. pro soc.

14 Declaratur primò casus principalis, vt nõ procedat quoad lucra, & damna prouenientia ex societate, quia licet societas morte finiatur, & non transeat ad hæredes, tamen lucra & damna ex eadem societate prouenientia benè transmittuntur, quia mors negocia præterita non distrahit, & sic actio pro lucris, & damnis transit ad hæredes & contra hæredes. l. verùm. §. in hæredem. l. actione. §. si in rem certam. ff. pro soc. l. cum in societatis. vbi Bald. C. eod. tit. & cons. 87. nu. 1. vol. 2. Dec. cons. 571. num. 6. prout etiam transit vniuersaliter omnis actio & obligatio actiuè, & passiuè l. nemo potest. eod. tit. & d. §. in hæredẽ. Rimin. iun. cons. 711. numer. 1. & seqq. lib. 6. Surd. cons. 20. num. 16. lib. 1.

Subdeclaratur declaratio procedere quoad lucra, & damna præteritæ societatis, hoc est prouenientia ex re gesta ante mortem eiusdem socij & sic ante dissolutionem societatis; secus quoad lucra, & damna prouenientia ex re gesta post mortem, & sic post societatem & communionem dissolutã. l. actione. §. morte vnius. ff. pro socio. Ruin. cons. 90. num. 1. vers. non obstat in super. lib. 1. sed tamen contrariam sententiam quòd actio transeat ad hęredes etiam pro emolumentis & damnis contingentibus post mortem socij tuentur Corn. cons. 122. vol. 1. Paris. cons. 82. num. 38. & cons. 84. num. 23. & cons. 88. num. 11. vol. 1. Bertrand. cons. 38. num. 13. vol. 2. & hos sequitur ac communem esse dicit Surd. consil. 20. num. 16. & 17. vol. 1. & pro ea stringit tex. in d. l. verum §. in hæredem ff. pro soc. qui generaliter loquitur non distinguens an prouenerint ante vel post finitam societatem.

15 Declaratur consequenter, & secundò casus, vt locum non habeat quoad onus reddendi rationem, nam onus reddendi rationem administrationis societatis ad hæredes transit Abb. in c. fin. num. 4. de arbitr. per tex. in l. nemo potest ff. pro socio. Alex. cons. 34. num. 4. lib. 2.

16 Declaratur tertiò, nam ea quæ per defunctum inchoata sunt, transeunt ad hæredes, qui ideo inchoata à defuncto explicare, & perficere debent, & tenentur l. hæres socij. ff. pro socio. l. nam & seruius. §. si viuo ff. de neg. gest.

17 Declaratur quartò casus, vt locum habeat in societate propriè dicta; secus in societate impropria, vt est locatio, & conductio pro certa fructuum quantitate, nam colonus partiarius socius appellatur. l. si merces. §. vis maior. ff. locat. sed quia ea est societas impropria, vt

d. §.

d.§.vis maior. ibi; quasi iure societatis; quæ dictio, quasi, est nota improprietatis. l.2.ff.de inoff.test. l.si paterfamilias.§.qui duos.ff.de adopt. ideo non dissoluitur morte, sed ad hæredes transit. Bald. in l.certi iuris. num. 6. C. locat.& in l.1.num.13. C.de fruct.& lit. expens.

18 Declaratur quintò quia licet societas morte finiatur, & non transeat ad hæredes sociorum; nihilominus si ipsi hæredes continuant exercendo eandem societatem scientes eam esse solutam, censentur tacitè illam renouare. Bald.cons.448.vol.4.& multipliciter probat Abb.cons.87.lib.2.& ista tacita renouatio cēsetur facta cum omnibus pactis, & conditionibus quibus prima societas cōtracta erat idē Bald.d.cons.448.num.2.vol.4. Paul. de Castr.cons.366.lib.2.

19 Declaratur sextò quia societas non dissoluitur morte fideiussorum, vel vnius ex fideiussoribus adiectis in cōtractu societatis, nisi hoc specialiter fuerit expressum, vt post Rot. Rom. sic tradit Mantic. de tacit. conuent. lib. 6.tit.24.nu.37.& sequitur Gratian. discept. forens. cap.276.num.1.& seq.

SVMMARIVM.

1 *Sepultura est testimonium fidei, & vita defuncti.*

2 *Sepulchra familiaria transeunt ad eos qui sunt de familia, & ad hæredes.*

3 *Sepulchra hæreditaria transeunt ad hæredes directos, ad fideicommissarios non.4.quid de sepulchris prò se & descendentibus 9.*

5 *Sepulchra familiaria transeunt in successorem in maioratu, non hæreditaria.*

6 *Sepulchra & iura sepulchrorum transeunt in successorem ex titulo vniuersali; non sic ex titulo singulari.8.*

7 *Attenditur id quod principaliter fit, nō quod secundario, vel in consequentiam.*

8 *Sepulchrum vendi non potest, monumentum vel ius sepeliendi sic.*

CASVS LXI.

Iura sepulchrorum an transeant ad hæredes, vel alios.

1 SEpultura gloriam affert defuncto quasi in testimonium eius bonæ fidei, & vitæ c.non æstimemus. 13. q.2. Roland.cons.20.nu.28.lib.3. latè Cassan.glor.mund.part.2.cōsiderat.5.& 6. ideo monumentum dicitur ex eo quia sit causa seruandæ memoriæ l.2.§.monumentum l.monumentum.ff.de relig.& sumpt. funer. ob id expediens est & de sepulchrorum transmissione, aliqua tractare, illiusquè materiam in sequentes casus distinguo.

2 Primus casus principalis est de sepulchris, ac iuribus sepulchrorum familiarium, familiaria autem sepulchra dicuntur, quæ quis sibi familiæquè suæ constituit l. familiaria. ff. de relig. & sumpt. fun. & ista transeunt ad duas tantùm species personarum, videlicet ad eos qui sunt de familia, & ad hæredes; transeunt ad eos qui sunt de familia siue ipsi sint hæredes, siue non l.ius sepulchri. C.eod.tit.& nomine familiæ continentur non solùm agnati, sed etiam cognati. glos.vlt.in l.ius familiarium,& Azo in summ.num.7.C.eod.tit.& ratio est quia hodie est sublata differentia inter agnatos,& cognatos.§.nullam.in auth.de hæred.ab intest. ad hęredes autem transeunt quicunque illi sint etiam si sint extranei l.si sepulchrum.& d.l.ius sepulchri. C. de relig. & sumpt. fun. ad alios verò qui nullam habent ex istis duabus qualitatibus familiaritatis vel hæreditatis sepulchra hæc familiaria minime transeunt, sic decidit tex.in d.l.ius sepulchri.

3 Secundus casus principalis est de sepulchris ac iuribus sepulchrorum hęreditariorū; Hæreditaria autem sepulchra dicuntur quæ quis sibi hæredibusquè suis constituit d.l.familiaria ff.de relig.& sumpt. funer. vel quæ iure hæreditario quæsiuit l.vel quæ.ff. eod. tit. pro explicatione igitur istius casus adhuc cōstituendi sunt sequentes casus subalterni; Primus est quoàd hæredes directos, & quoad eos casus est affirmatiuus, quòd sepulchra, & iura sepulchrorum hæreditariorum ad hæredes directos transeunt d.l. familiaria, iuncta l.seq.ff.de relig.& sumpt.fun.l.si sepulchrum l.ius sepulchri.C.eod.tit.& non solùm transeunt ad hæredes sanguinis sed etiam ad hæredes extraneos d.l.ius sepulchri.C.eod. Ampliatur quia transit quoque ad directò substitutum Gulielm. de Benedict.in c.Rainutius. in verb. si absquè liberis.il 2.de cōpend. substit.num.24.Galiul. in l.centurio.num.119. ff.de vulg.& pup. Odd. de compend. part. 5. quæst.3.præmiss.6.vers.sexta.Intrigliol. de substit.cent.2.quæst.85.num.19.

4 Secundus casus subalternus est quoàd fideicommissarios, an scilicet ista sepulchra & iura sepulchrorum hæreditariorum transeant ad fideicommissarios, & quantùm ad eos, casus est negatiuus quia sepulchra & iura sepulchrorum

rum hæreditariorum ad fideicommissarios non transeunt l. quia perinde. ff. ad trebell. Ioan.de Imol.in l.si patroni,& ibi Alex.num. 16.ff.eod.tit.Rocch.de curt. in tract. iur. patronat.verb.ipse vel is à quo. num.21. Lambert.eod.tract. part.2. lib. 1. art.35. secundæ quæst.princ.Crass.in §.fideicōmissum.quęst. 53.& §.transmissio. quæst. 30. num. 5. idem Alex.in l.centurio.num.46. & Rip. num. 56. ff.de vulg.& pup. Odd.de compend. part. 5. quæst.3.præmiss.6. vers. sexta. Trentacinq. de substit.part.4.cap.8.num.17.in fin. Intrigliol.de substit.cent.2.quæst.85.num.19.Peregr.de fideicomm.art.6.num.35.& ea est ratio, quia hæres habet deducere quartam de omnibus bonis quæ restituit fideicommissario l.1.§.si hæres. & ll. seqq. vbi omnes DD. ff.ad trebell.ob id omnia bona æstimantur,& de omnibus secundum æstimationem datur quarta, sed iura sepulchrorum non recipiunt æstimationem nec producunt commodum pecuniarium c.postquàm.13.q.2.& hanc rationem adducit Rocch. de Curt. & Lambert. in loc.cit.Alex.in l.quamuis.§.nihil num.4.& in d.l.si patroni.num.15.ad fin. ff.ad trebell.

5 Tertius est casus quoad successorem in maioratu, & licet sepulchra familiaria in eum transeant l.familiaria.cum l.seq.ff.de relig.& sumpt. fun. tamen sepulchra, & iura sepulchrorū hæreditariorum ad ipsum successorem in maioratu non transeunt nisi etiam is hæres sit.d. l.ius sepulchri.C.de relig.& sumpt.funer. & quando is hæres est, tamen non transeunt ad sequētes successores non hæredes.l.quia perinde ff.ad trebell. nisi ius sepulchrorum ipsis rebus maioratus annexum sit. Molin. de primogen.lib.1.cap.24.num.41. Quartus casus

6 subalternus est quoad successorem ex titulo vniuersali,& tunc quòd transeant, facit tex. in l.in modicis, & ibi glos. vlt. ff. de contrah. empt.& l.quædam ff.de acquir.rer.domin. & per hos tex.tenet Alex.in l.si patroni. nu. 16. ff.ad trebell. quòd autem non transeant, adducitur.l.quia perinde.§.restituta.ff.ad Trebell.cum alijs allegatis, num.4. vbi firmatum est non transire in fideicommissarium cùm tamen fideicommissarius succedat titulo vniuersali hæreditario,& censeatur hæres. l. postulante.in princ. ff. ad Trebellian. l. si filius. ff.quod cum eo.& per d.§.restituta.sic voluit glos.in d.l.quædam.in verb.fundus. ff. de acquir.rer.domin. Primam partem, quod sepulchra, & sepulchrorum iura transeant in successorem titulo vniuersali veriorem esse credo, & pro qua considero tex. in l. vel quæ. in princ.ff.de relig.& sumpt. & in l. quædam ff. de acquir. rer.dom. per quem tex. decidit ibi Bart.num.1.quod monumentum transit cum vniuersitate bonorum:& simile est in iurepatronatus, quia illud pariter transit titulo vniuersali cum vniuersitate bonorum. c. ex literis.de iurepatr. Lambert. de iurepatronat. 2. part.lib.1.art.11.quintæ quęst.princ.num.2. & 3.vbi omnes alios adducit; & licet iura sepulchrorum non transeant in fideicommissarium prout nec transit iuspatronatus, tamen hoc euenit ex eo, quod in restitutione fideicommissi fit æstimatio bonorum principaliter,quod secus esset si fieret secundariò, & in consequentiā:sic respondet Lambert. d.part. 2.lib.1.art.35.secundæ quæst. princ. num. 1.

7 vers.non obstat modò secundum; attenditur enim id quod principaliter fit, non quod secundariò,vel in consequentiam.l.si vt habiliter.l. quamuis. ff. de aur. & arg. legat. l. 1. in

8 princ.ff.de autorit.tutor.cum similibus.Quintus casus est quoad successorem titulo singulari, & ad eum sepulchra, & iura sepulchrorū non transeunt,nec ei titulo singulari cedi possunt, sepulchrum enim est religiosum & illius proprietas saltem titulo singulari vendi, vel cedi non potest.l.2.§. quo facto. ff. de relig.& sumpt.fun.Tiraq. de retract. lignag. §. 26.glos.1.num. 55. prout nec potest legari l. monumenta.C.de legat.quamuis aliter dicēdū sit de iure sepeliendi in eisdem sepulchris, ac etiam de monumentis, nam quantùm spectat ad ius sepeliendi quod quis habet in sepulchris,illud vēdi,cedi, & legari permissum est glos.Bart.Bald.Paul.de Castr.Alex.& ceteri omnes in d.l.monumēta.C.de legat. quò vero ad monumenta,ea pariter vendi,cedi,ac donari possunt, quia non sunt religiosa l. vel. quæ.§. si adhuc. ff. de relig. & sumpt. dicitur namquè monumentum antequam sit sepulchrum l.monumentū.& glos.2.in l.2.in verb. monumentum.ff. eod.tit.

9 Tertius casus principalis est de illis sepulchris & iuribus sepulchrorum quæ testator sibi & descendentibus suis constituit, namquè hæc iura talium sepulchrorū transeunt ad eos solos qui sunt de descendentibus etiam si nō sint hæredes l.pen.ff.de sepul.viol.l.pro hærede §.si quid tamen.ff.de acquir.hæred.ad hęredes autem extraneos nullò modo transeunt Anchar.cons.113.nu.3. Bologn. in addit. ad Ioan.de Anan.cons.86.num.3.Lambert. de iurepatr. 2. part. lib.1.art.3. secundæ quæst. princ.vbi alios adducit. & nō est mirum quia potest testator ordinare sepulchra, & illis legem

gẽm imponere secundum placitum suum. l. 3. §. si quis in hæreditarium. ff. de sepul. viol.

Ampliatur iste tertius casus, nàm licet quis efficiatur Monacus, & offerat se ac bona sua Ecclesiæ & monasterio, adhuc tamen ius sepeliendi non transit in ipsam Ecclesiam vel monasterium nisi descendentibus ipsis deficientibus, sic tenet & probat Gemin. cons. 32. nu. 2. vers. in contrarium. & num. 3. vers. nec obstant.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus Ecclesiæ ad hæredes transit, & transit ad omnes insolidum. 2. etiam extraneos. 3. 5. ac etiam nulla de hæredibus mentione facta. 4. ac item transit ad fœminas hæredes institutas. 6.*

7 *Iuspatronatus acquisitum pro se & filijs, non adiecto; hæredibus; transit ad filios etiam nõ hæredes.*

8 *Hæres institutus in re certa dato cohærede vniuersali, non succedit in iurepatronatus.*

9 *Iuspatronatus transit in directo substitutos in fideicommissarios autem secus. 10.*

10 *Iuspatronatus cum alio iurepatronatu, & cũ licentia episcopi permutari potest: item donari. 11. item vendi cum vniuersitate. 12.*

CASVS LXII.

Iuspatronatus Ecclesiæ quomodo, & quando transmittatur.

IVspatronatus Ecclesię multis modis transmittitur, quorum quatuor magis principales per distinctos casus recitabimus.

1 Primus casus est per successionem hæreditatis, nàm iuspatronatus Ecclesiæ ad hæredes transit. c. filijs. 16. q. 7. c. 1. de iurepatronat. clem. plures. eod. tit. glos. 1. in c. cùm seculum. de iurepatr. glos. 1. in c. piæ mentis. & in c. considerandum. 16. q. 7.

2 Ampliatur primò, quia transit ad quemlibet ex hęredibus insolidum etiam si ex diuersis, & inæqualibus partibus hæredes sint, non enim competit pro portione bonorum, & hæreditatis; sed quoad iuspatronatus, omnes succedunt æqualiter per tex. in l. viæ. ff. de seruit. vbi dicitur, quod iura incorporalium non diuiduntur, sed transeunt in hæredes insolidũ; & in terminis glos. 1. in c. 1. de iurepatr. glos. 1. in fin. in c. piæ mentis. 16. q. 7. Rocch. de Curt. in tract. iurispatr. in verb. & dotauit. num. 21. 22. vbi de communi. sequitur Paul. de Citadin. in eod. tract. 9. part. num. 1. & demũ Lãbert. 2. part. lib. 1. art. 24. primæ quæst. princ. post alios per eum allegatos.

3 Ampliatur secundò quia non solum transit ad hæredes sanguinis, sed etiam ad hæredes extraneos. glos. in c. considerandum. 16. q. 7. & in clem. plures. in verb. hæredes. de iurepatr. Abb. in c. 1. num. 2. de iurepatr. & ex professo Rocch. de Curt. in d. tract. iurispatronat. in verb. ipse vel is à quo. num. 17. Paul. de Citadin. 9. part. num. 2. & Lambert. 2. quæst. princ. 2. part. lib. 1. ac item transit in filium emancipatum; in filium adoptiuum; & arrogatum; & monasterium hæredes institutos. idem Lambert. d. 2. part. lib. 1. art. 22. & art. 24. & art. 25. secundæ quæst. princ. & in filiũ naturalem hæredem in suis duabus vncijs tãtùm. art. 26 num. 3. & seqq.

4 Ampliatur tertiò etiam si in reseruatione iurispatronatus, nulla hæredum mentio facta esset, adhuc namque ad ipsos hæredes transiret per tex. in l. si pactum. ff. de probat. cap. 1. de duobus fratribus à capit. inuest. l. veteris. in fin. C. de contrah. stipulat. l. si necessarias. §. de vendẽdo. ff. de pignorat. action. Calder. cons. 4. de iurepatr. Lambert. eod. tit. 2. part. lib. 1. art. 4. secundæ quæst. princ. nu. 1. & 2.

Subampliatur primò ista tertia ampliatio procedere etiam si iuspatronatus sibi ipsi tantùm reseruasset cum illa dictione taxatiua; tantum; quia nihilominus hæc taxatiua non excludit nisi personas penitus extraneas ex dictis & allegatis superius in cas. 28. nu. 11.

Subampliatur secũdò ampliatio hęc, vt procedat etiam si fundans, vel dotans ecclesiam sibi expresse non reseruasset iuspatronatus, quia nihilominus fundatio, & dotatio ex se operatur reseruationem iurispatronatus trãsmissibilis ad hæredes. c. significauit. de testib. & ibi per illum tex. Card. & Abb. num. 1. Staphil. de mod. & form. impetr. §. sequitur. nu. 5. facit tex. in c. nobis. de iurepatr. c. filijs. c. decernimus. 16. q. 7. Lambert. de iurepatr. part. 1. lib. 1. art. 4. secundæ quęst. princ. Rot. decis. 5. de iurepatronat. in antiq.

5 Ampliatur quartò vt locum habeat etiam si fundans, vel dotans reseruasset iuspatronatus filio suo, & descendentibus ab eo; nàm si filius decedat absquè descendentibus relicto hærede aliquo collaterali, vel extraneo; illud ad eundem hæredem collateralem, vel extraneum trãsit. Anchar. cõs. 81. Rocch. de Curt. in verb. ipse vel is à quo. nu. 19. Lambert in. 2. part. lib. 1. art. 5. secundæ quæst. princ.

6 Ampliatur quintò, vt iuspatronatus non solùm transeat ad hæredes masculos, sed etiã ad fæminas, quia iura loquentia de hac iurispatronatus transmissione non distinguunt inter masculos, & fæminas, & aliàs fæminæ capaces sunt iurispatronatus.c. fin. de conceß.præb. & facit. c. nobis.de iurepatr. Paul. de Citad.de iurepatr.part.3.num. 9. & seqq. Lambert. 1.part.lib.1. art. 2. septimæ quæst. princ. Et sic in specie quòd iuspatronatus transeat ad fæminas tenet Abb.in c.1.num.3. de iurepatr.Paul.de Citadin.d.tract. part. 9. nu.3.& 4.Et Rocch.de Curt.in eodem tract. in verb.ipse, vel is à quo.num. 14. Lambert. 2. part. lib. 1. art. 14. secundæ quæst. princ. Cassador.decis.1.nu.4.de iurepatr. quod sub ampliatur procedere etiam si essent meretrices.Rocch. de Curt. d. tract. de iurepatr. in verb.competens.num.3.

Declaratur hæc quinta ampliatio, vt procedat, quando fæminæ sunt hæredes, secus si hæredes non sunt, veluti si filia hæreditatem renunciauit, vel ex forma statuti, siue consuetudinis dotata excluditur ab hęreditate extãtibus masculis;nam his casibus iuspatronatus ad eas non transit ab intestato Abb.in c.cum sęculum.num.4. de iurepatronat. Federic. de sen.cons.111.num.9. vers. item quęritur, an filius.Card.in rubric.de iurepatronat. quæst. 8.idem Abb.cons.59.vol.1.Anchar.in Clem. plures.num.5. in fin. de iurepatr. Rocch. de Curt.de iurepatronat.verb.ipse, vel is à quo. num.14.Paul.de Citadin.part.9.nu.4. Lambert.eod. tract.2. part. lib. 1. art.15. secundę quęst. princ. Couarr. var. resolut. lib. 2.cap. 18.nu.7.Laur.de Palat. in tract.quod extãtibus masculis fœminę non succed.part. 3. nu. 48.& 49.sed transiret ad illos ad quos vniuersitas hęreditatis peruenit. Lambert. d. 2. part.lib.1.art.18.secundę quęst.princ.

7 Subdeclaratur declaratio, quia si iuspatronatus acquisitum esset pro se & filijs, non adiecto hęredibus;tunc filij possunt habere iuspatronatus etiam si hæreditatẽ repudiassent, vel aliàs non essent hæredes;nàm tali casu veniunt vt filij, non vti hæredes. Marant. in l. is potest.nu.36.ff.de acquir.hæred.

8 Ampliatur sextò, vt qui institutus est in re certa dato cohęrede vniuersali nõ succedit in iurepatronatus, nec illud transit ad eũ, sed trãsit ad hæredẽ vniuersalẽ; sic post lõgam disputationẽ concludit Lãbert.2.part.lib.1.art.16. secundæ quæst.princ.Eman.Costa in c. si pater.in verb. Trebellianicę. num. 5. de testam. in 6.vbi alios allegant; namque institutus in re certa habetur loco legatarij.l. quoties.C. de hæredib.instit.similiter vbi ex consuetudine, statuto, testamento, vel alia dispositione solus primogenitus succedit in hęreditate, tũc iuspatronatus transit in primogenitũ tantùm cum vniuersitate hęreditatis, & non in alios fratres.idem Lambert.loco cit. art. 19. similiter non transit in filium, vel filiam exhęredatam.Lambert.art.21.& pariter non transit hęreditate non adita.art.34.

9 Ampliatur septimò, quia iuspatronatus Ecclesię transit quoquè in directò substitutum.Ripa in l.centurio.num.54.Galiaul.nu. 122. ff. de vulg. & pupill. Gulielm. de Benedict.in c. Raynutius.in verb. si absquè liberis il 2.de compend.subst.num.24.Odd.de compend.part.5.quęst.3.premiss.6.num.8.Trentacinq.de substit.part.4.cap.8.num.17.Intrigliol.de substit.cent.1.quęst.85.nu.21.

10 Declaratur hic primus casus, vt licet iuspatronatus transeat ad hęredes directos, tamen non transit in fideicommissarios per tex. in l. quia perinde.§. restituta.ff. ad Trebell. & ratio est quia iuspatronatus non recipit ęstimationem.c.de iure.de iurepatr. sed in restitutione fideicommissi deducitur quarta de omnibus bonis, ideoque necessaria est ęstimatio bonorum.l. 1. §. si hęres.cum ll. seqq. ff. ad Trebell. & hanc partem tenent Bart. in d. l. quia perinde.§.restituta.Alex.in l.si patroni, num. 16.ff.ad Trebell.Gomez.var. resolut. tom. 1. cap.5.num.39.Couarr. var. resol. lib. 2. cap. 18.num.8.Rocch.de Curt.de iurepatr. verb. ipse vel is à quo.Eman.Costa in repet.d.cap. si pater.in verb. Trebellianicę, num. 4. de testam.in 6. Crass. in §. fideicommissum.quęst. 52.Fachin.controuers.iur.lib.10.cap.94.Lambert.de iurepatronat.2.part.lib.1.art. 35. secundę quęst. princ. cum pluribus alijs adductis per eos, & per Gorz. de benefic. part. 5. cap.9.num.17.& seqq.& Fusar. de fideicom. substit.quęst.634.num.2.

11 Secundus casus est per permutationem. quia iuspatronatus cum alio iurepatronatus & cum licentia Episcopi permutari potest, & sic ex causa permutationis potest in alium transire.glos.1.in c.cum sæculum.de iurepatr. per tex.in c.nemini.16.q.7.Et ità tenet Paul. de Citadin.de iurepatr.part.9.num.13.Rocch.de Curt.in verb.ipse, vel is à quo.numer. 27. Lambert. 2. part. lib. 1. tertia quęstio. princ.

12 Tertius est casus per donationem, nàm iuspatronatus potest alteri donari.cap.1. de iurepatr.in 6.glos.1.in c.sęculũ. eod. tit. & in c. piæ

piæ mentis.16.q.7.Paul.de Citad.in loco cit. num.10.Rocch.num. 30. Lambert.4. quæst. princ.2.part.lib.1.& art.2.

13 Quartus est per venditionem cum vniuersitate, transit enim iuspatronatus cum vniuersitate bonorum.c.ex literis.de iurepatr. Lambert. eod. tract. 2. part. lib. 1.quintæ quæst. princ.per totam.Crass.in §.transmissio quæst. 30.num.3.

Et hos quatuor casus, quibus iuspatronatus transit in alios scripsisse sufficiat, alios tanquam materiæ nostræ minus congruentes per quiratis apud Paul.de Citadin.in tract. iurispatr. part. 9. & Rocch. in verbo. ipse vel is à quo.& Lambert. in eod. tract. 2. part. lib. 1. quæst.6.7.8.9.10.& 11.per totum.

SVMMARIVM.

1 *Feudum non transit in fideicommissarium; Fallit quando fideicommissarius est de comprahensis in inuestitura: quod intellige cum tribus restrictionibus.3.*

2 *Hæres in feudo non succedit iudicio testatoris, sed beneficio concedentis.*

4 *Feudum quando ad hæredes extraneos transibile sit.*

5 *Feudum quod ad hæredes extraneos transitorium est, in fideicommissarium quoque transit: ac etiam in legatarium.7. & alium singularem successorem.8.*

6 *Verba prolata à lege, vel statuto referuntur ad habiles; secus si ab homine.*

CASVS LXIII.

Feudum an & quando transmittatur in fideicommissarium.

1 Qvemadmodum in fideicommissarium non transit ius sepulchrorum, nec iuspatronatus, ità pariter in fideicommissarium non transit feudum.Bart. post Dyn. in l. si patroni.num. 3. & ibi Alex. nu.9.ff.ad Trebell.Bald. in l. cum virum. nu. 21.C.de fideicom.idem Alex.cons.91. num. 10.lib.1.Roland.cons.60.nu.53.lib.1. Ang. cons.287.num. 9. vers. nunc restat. Gulielm. de Benedict.in repet.cap. Raynutius, part.2. de compend. subst.num.26. Crass. in §. fideicommissum. quæstio. 50. Menoch. de præsumpt.lib.4.præsumpt. 197.num.8.& 9.& ratio est quia in feudis nulla cadit ordinatio, seu dispositio defuncti.c.1.de success.feud. c. 1.§.donare.qual. olim feud.alien. pot. Bald.

2 cons.170.lib.1.ob id hæres in feudo non succedit iure hæreditario, & iudicio testatoris, sed ex tenore inuestituræ, & ex prouidentia ac beneficio Domini concedentis.c.1. de con cess.feud.c.1.an agnat.vel fil.de funct.poss. re tin.feud.repud.hæred.quæ autem obueniunt aliundè, quàm ex substantia, & iudicio testatoris, non sunt restituenda fideicommissario. l.cohæredi.§.cum filiæ ff.de vulg.& pup. ibi; nec fideicommisso propriæ facultates filij tenebuntur; ad idem tex.in l.sequens quæstio. ff.de leg.2.l.3.§.vxor.ff.de dot.præleg.Paul. de Castr.cons.77.num.2.lib.2.Alex.cons.20. num.9.lib.3.Crauet.cons.24.num. 12. Dec. cons.81.nu.8.Mantic.de coniect.vlt.volunt. lib. 7.tit.8.

3 Declaratur primò casus non procedere, quando fideicommissarius est de personis cõpræhensis in inuestitura, quia tunc feudum benè transit in ipsum fideicommissarium. Bald.in d.l.cum virum.nu.21.C.de fideicom. & ita videtur sẽtire Ioan.And.in addit. spec. tit.de Emphiteos.§.nunc aliqua. in addit. incip.159.& sequitur Ias.in prælud.feud.num. 46.Paul.de Castr.in d. l. si patroni.numer. 2. Alex.num. 12.iuncto nu. 14. vers. sed ad hoc motiuum.ff.ad Trebell. idem Alex. cons.19. num.9.lib.5.Ruin.cons.72.nu.8.lib.5.Curt. iun.cons.1.num.13.Socin. iun. cons. 72.nu. 5.vers.secundò,& num.6.vol.1.Gaill.obseruat.154.num.14.in fin.lib.2.Gulielm.de Benedict. in c. Raynutius.part. 2. de compend. subst.num.27.vers.secundò Menoch.de præsumpt.lib.4.præsumpt.197.nu. 10. Hanc tamen declarationem impugnat Peregr. de fideicommis.art.6.nu.18.qui se reducit ad simplicem distinctionem, quod aut feudum est absolutè hæreditarium & sic etiam transibile ad extraneos & tunc transeat ad fideicommissarium; aut non est absolutè hæreditarium, & non transeat, ad idque alios allegat: sed nihilominus vera est declaratio, quia non est restituendum feudum fideicommissario ex eo capite, quod testator potuerit de eo disponere, sed quia filius hæres qui est grauatus fideicommisso, adeundo hæreditatem simpliciter, intelligitur factum defuncti approbare, & per hoc sibi præiudicat, vt habetur in l. cum à matre. C.de rei vendic.l. si ab eo.in fin. C. de liber.caus.sic Alex.in d.l.si patroni.numer. 12. versic, sed ad hoc motiuum.& cons. 29.num. 7.ad fin.lib.5.& Ruin.cons.1.num.13. vers. prædicta etiam confirmantur.lib.1.

Subdeclaratur autem ipsa declaratio, vt locum habeat solummodo cum intrascriptis

restrictionibus: primò quod feudum receptũ sit etiam pro hæredibus, puta pro se, liberis, & hæredibus, & grauatus fideicommisso sit hæres vniuersalis testatoris fideicommittentis: nam si receptum esset pro se, & liberis non apposito illo verbo; hæredibus, tunc non participaret de natura hæreditarij, & sic quamuis filius institutus esset hæres, & is hæreditatem paternam simpliciter acceptaret, non tamen teneretur feudum restituere fideicommissario etiam in inuestitura comprehenso. Alex. in l. si patroni. num. 14. vers. & hoc puto verũ. ff. ad Trebel. Iacobin. de Sanct. Georg. in verb. & cum pacto, quod de ipso feudo. nu. 10. Secundò quod istud feudum concessum pro se, liberis, & hæredibus sit feudum nouum vel si est antiquum, quòd sit confectum inuentarium, namquè secus est si feudum esset antiquum, & inuentariũ confectum non esset per not. per Bald. in l. qui se patris. num. 12. C. vnde liber. Ruin. cons. 38. num. 18. & num. 19. vers. non obstat, & num. 20. lib. 1. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 7. tit. 5. num. 3. versic. item aduerte. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 197. num. 11. Tertiò quòad præiudicium ipsius hæredis tantùm, non quoad præiudicium aliorum, quia si ipse hæres est de cõprehensis in inuestitura, & est proximior feudi successor, potest sibi ipsi in eodem feudo præiudicare. Bald. in l. fin. num. 5. C. de reuocand. donat. Roland. cons. 100. num. 68. lib. 4. facit tex. in l. quoties. la. 1. C. de fideicom. sed eo deinde mortuo, potest is qui est proximior feudi successor, ipsum feudum restitutũ vendicare; & si ipse hæres non est de comprehensis in inuestitura, vel non est proximior, tunc is qui est proximior potest restitutionẽ fiendam remotiori agnato impedire. Ruin. cõsil. 8. num. 10. & 11. lib. 1. Clar. in §. feudum. quæst. 85. nu. 3. Mantic. de coniectur. vlt. volunt. lib. 7. tit. 9. num. 2. vers. sed aduerte. Rosentall. de feud. cap. 7. conclus. 11. numer. 13. & 14.

4 Declaratur secundò casus non procedere, vbi feudum ex tenore inuestituræ, vel loci cõsuetudine trãsibile est etiam ad extraneos hæredes, puta si receptum esset pro se, & hæredibus quibuscunquè, nam tale feudum propter illa verba, & hæredibus quibuscunque; non retinet propriam naturã feudi. c. 1. de feud. non hab. prop. nat. feud. sed potius sortietur naturam patrimonij ad quoscunque transitorij, cùm dictio; quibuscũque; debeat operari augmentum. arg. l. 3. ad ista. ff. ad Trebell. ob id trãsit indistinctè in fideicommissarium, etiam in inuestitura non comprehensum: ita decidit Alex. in l. si patroni. num. 14. in fin. & nu. 15. ff. ad Trebell. Ias. in prælud. feud. num. 49. Iacob. de Sanct. Georg. in sua inuest. in verb. & cum pacto quod de ipso feudo. num. 11. Socin. iun. cons. 72. num. 22. & 23. lib. 1. Paris. cons. 2. num. 42. & cons. 3. num. 34. vol. 1. Roland. cons. 10. nu. 31. lib. 3. Guliel. de Bened. in loc. cit. num. 27. vers. idem & tertiò: Brun. cons. 24. num. 4. Tiraq. de retract. consang. §. 1. glos. 7. num. 21. Idem si in concessione feudi dictum esset; pro se, & hæredibus omnibus; Bald. in c. in præsentia. numer. 20. de probat. Alex. cons. 195. nu. 4. lib. 6. Roland. cons. 60. num. 49. lib. 4. Natta cons. 478. num. 4. vel si feudum esset francum, quia habens feudum Francum potest de eo testari, & fideicommissum facere, cùm sit liberũ, & gratiosum. arg. l. si quando. C. de inoff. test. sic Bald. in authẽtica. nisi rogati. num. 15. C. ad Trebell. Iacobin. in verb. & cum pacto quod de ipso feudo. num. 15. in fin. Curt. de feud. 1. par. quæst. 8. num. 29. Ias. in prælud. feud. num. 118. & cons. 57. numer. 5. lib. 1. Socin. iun. cons. 115. num. 32. lib. 2. Roland. cons. 10. num. 30. lib. 3. Vel si feudum concessum esset cum clausula; & quibus dederit; c. 1. de feud. non hab. prop. nat. feud. & ibi omnes not. c. 1. §. feudũ. & ibi glos. si de feud. defunct. cont. sit. Ias. consil. 155. num. 8. & cons. 156. num. 4. lib. 2. Socin. iun. cons. 72. num. 23. lib. 1. Roland. cons. 1. num. 46. & seqq. & cons. 55. nu. 33. & seqq. lib. 3. Vel si in ipsa feudi concessione dictum esset; ad dandum, & alienandum; tunc enim feudum transit ad quoscunque hæredes etiã extraneos. Dec. cons. 614. num. 6. vers. secundò principaliter. Paris. cõs. 3. col. 2. in fin. vol. 1. Roland. cons. 55. num. 37. lib. 3. nàm valet pactum quod bona feudalia possint alienari, cùm inuestitura legem accipiat à conuentione. Calder. cons. 11. de feud. Dec. d. cõs. 614. num. 7. Vel si in eadem feudi concessione dictum esset; pro se & cui voluerit; quia ex istis verbis videtur data licentia alienandi sine cõsensu Domini. Abb. cons. 3. in 3. dub. vol. 2. Socin. iun. cons. 42. num. 1. vol. 3. Dec. cons. 390. num. 8. vel si de consuetudine loci posset Vassallus de feudis testari, vel ea alienare: nã talis consuetudo valida esset. Fab. in §. 1. nu. 3. instit. de rer. diuis. Guid. Pap. decis. 59. nu. 2. & decis. 297. num. 2. Gaill. obseruat. 154. nu. 14. vers. nisi consuetudo. & obseruat. 149. num. 10. lib. 2. Rosentall. de feud. cap. 7. conclus. 8. his enim omnibus, & similibus casibus recitatis per Roland. d. cons. 55. num. 31. & seqq.

seqq.lib.3.feudum est hæreditarium,& transitorium etiam ad hæredes extraneos,& consequenter ad fideicommissarium:quia vbi feu
5 dum est transitorium ad hæredes extraneos, etiam ad fideicommissarium transitorium est, & in fideicommisso cõtinetur. Curt. de feud. part.4.num.133.Socin.iun.cons.42.num.1. lib.1.Natta cons.159.num.19.Clar.in §.feudum.quæst.85.num.3.in fin. Peregrin. de fideicom.art.6.nu.18.
6 Et licet hæc talia verba prolata in supra recitatis cõcessionibus feudorum, videantur se restringere ad habiles tantùm;hoc verum esset, si essent prolata à lege, vel statuto, tunc enim reciperent quidem interpretationem de habilitate, & deberent referri ad habiles secundum subiectam materiam & non ad penitus extraneos;secus est vbi proferũtur ab homine,vt in concessione feudi. Bald. in l. cum virum.num.21.C. de fideicom. Alex. in l. si patroni.num.15.ff.ad Trebell.Ripa in l.ex facto.§.si quis ità.num.17.ff.eod.tit.Ias.in præ lud.feud.num.49.Guliel.de Bened.in repet. cap.Raynutius.in verb.si absquè liberis.2.de compendios.subst. nu.27. vers. vnde hoc. de restam.Curt.iun.in tract.feud.part.3.nu.63. vers.& ideo.& cons.1.num.3. Rosentall. de feud.cap.2.conclus.35.Surd.cons.267.num. 19.vol.2.cum pluribus per eos congestis.
7 Ampliatur hæc secunda declaratio, quia feuda huiusmodi hæreditaria,& ad hæredes extraneos transitoria,non solum transeunt in fideicommissarium;sed etiam in legatarium. Bald.in c.imperialem. num. 19. de prohibit. alienat.feud.per Frid.Mantic.de coniect. lib. 9.tit.12.nu.14.vbi omnes alios allegat.Alex. cons.7.num.8.lib.7.Socin.iun.consil.72.nu. 22.lib.1.Crass.in §.legatum.quæst.26.nu.1. ac etiam in hæredem.Rosentall.de feud. cap. 7.conclus. 6. & in alium quemcunque etiam
8 singularem successorem; quia in feudo hæreditario idem iudicatur,quod de alijs rebus hæreditarijs & allodialibus Bald. in d. l.cum virum.num.21.C.de fideicom. Dec.cons.395. num.5.Crauet.cons.256.sub num. 4. versic. sed quando. cum alijs allegatis per Surd. consil.105.num.9.& cons.108.nu.2.vol.1.

S V M M A R I V M.

1 Emphiteosis concessa à priuato transit in fideicommissarium vniuersalem; in singularem autem secus.3.idem in Emphiteosi concessa à ciuitate.2.
4 Emphiteosis recepta ab Ecclesia in casibus, quibus transit ad hæredes extraneos, transit etiam in fideicommissarium: & recitantur decem modi, quibus ad hæredes extraneos transit.5.
6 Solemnitates roborant factum tantùm prout est,nec aliud operantur.

CASVS LXIV.

Emphiteosis an & quando transmittatur in fideicommissarium.

EMphiteosis vtrum transeat ad fideicommissarium,& sic veniat in restitutione fideicommissi nunc agendum est, & duo in hoc passu distinguendi sunt casus.
1 Primus casus est de Emphiteosi concessa à priuato, & talis emphiteosis, si verba inuestituræ non repugnant in fideicommissarium vniuersalem transit.Alex.post Imol.in l. si patroni.num.14.ff.ad Trebell. Ruin.cons.161. num. 31. lib.1. Guliel. de Benedict.in repet. cap.Raynutius.part.2.in verb.si absquè liberis.de compend.substit. num.29. Crass. in §. fideicommissum.quæst.51.num.1.& ratio est quia fideicommissarius censetur esse hæres.l. postulante.in princ.ff.ad Trebell.l.si filiusfamilias. §. 1. ff. quod cum eo. sed emphiteosis intelligitur recepta pro se,& hæredibus, cùm inter contrahentes id actum esse intelligatur, vt hæredibus consulatur.l.si pactũ. ff. de probat.l.veteres.C.de contrah. stipulat.
2 Ampliatur, vt idem sit quoquè in Emphiteosi concessa à ciuitate, vel vniuersitate, hęc enim Emphiteosis similiter transit ad hæredes extraneos,l.1.ff.si ager vectigal. vel Emphit. & consequenter in fideicommissarium. Bart.in d.l.si patroni.nu.4.ff.ad Trebell.Mãtic.de tacit.& ambig. conuent.lib.22. tit. 19 num.3.
3 Declaratur aliter esse,quoad fideicommissarium singularem; Emphiteosis enim in fideicommissarium singularem,vel in alium titulo singulari non transit,quamuis ea recepta sit à priuato. Alex.in d. l. si patroni. num. 14. vers.non obstãt etiam iura.ff.ad Trebell.Guliel m.de Bened.in loco cit. num.29. namque fideicommissarius particularis, vel alius titulo singulari succedens non dicitur esse hæres. l.quoties. de hæred.instit.
4 Secundus casus est de Emphiteosi recepta ab Ecclesia: Et veritas istius casus pendet ab illo articulo, an Emphiteosis Ecclesiastica transeat ad hęredes extraneos,nàm in casibus quibùs

quibus ea transit ad hęredes extraneos transit etiam in fideicommissarium. Ruin. cons. 161. nu. 31. lib. 1. Socin. iun. cons. 79. nu. 16. lib. 4. Bursat. cons. 48. num. 24. lib. 1. Crass. in §. fideicommissum. quæst. 51. num. 5. in fin. & ante eos Bart. in l. si patroni. num. 4. & ibi sentit Alex. num. 14. vers. sed in Emphiteosi. ff. ad Trebell.

5 Ad hæredes autem extraneos transit, primò si concessio Emphiteosis Ecclesiasticæ facta est cum solemnitatibus iuris, & vltra solemnitates facta est verbis quæ hoc importent, puta pro omnibus hęredibus, vel pro quibuscunque hæredibus: Bald. in c. in pręsentia. nu. 20. de probat. Felin. in c. quia g. num. 5. vers. fallit. de iudic. Alex. cons. 195. num. 4. lib. 6. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 17. num. 5. versic. quarta conclusio. verb. quandoquè etiam. Clar. in §. Emphiteosis. quæst. 28. vers. secundus est casus. Roland. cons. 96. num. 28. & seqq. lib. 1. Socin. sen. cons. 195. num. 4. lib. 1.

Secundò transit ad hæredes extraneos, si concessa est pro se, & quibus dederit. Curt. iun. cons. 4. num. 1. vers. sed quoniam: vbi dicit hanc esse communem sententiam. & cons. 130. num. 2. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 17. num. 5. vers. quarta conclusio. verb. quin, & idem dicendum erit. Dec. cons. 171. nu. 2. Cephal. cons. 400. num. 6. & 7. Clar. in §. Emphiteosis. quæst. 28. vers. secundus est casus. & ratio est, quia ex propria significatione istorum verborum etiam hæredes extranei continentur, per tex. in c. 1. de feud. non habent. propr. nat. feud. Et alienatio Emphiteosis permissa est etiam sine consensu Domini. Corbul. de iure Emphit. de caus. priuat. ob alienat. irrequisit. dom. limit. 2. num. 1. & 2. vbi alios omnes adducit: quod ampliatur procedere, vt nō solùm transeat ad hæredes extraneos ex testamēto, sed etiam ab intestato. idem Curt. iun. d. cons. 4. num. 1. vers. sed difficultas. & nu. 2.

Tertiò transit ad hæredes extraneos, si in concessione apposita est clausula; ad habendum, tenendum, & quicquid voluerit faciendum; tunc enim censetur concessa licentia Emphiteotæ alienandi. Corbul. de iure Emphit. de caus. priuat. ob alienat. limit. 3. num. 1. Seraphin. decis. 353. num. 4. & 5.

Quartò quando contractus non est propriè Emphiteoticus, veluti cùm census correspondet fructibus, nam tunc videtur esse simplex locatio, & transit ad hæredes extraneos, quod procedit etiam si locatio ista sit perpetua. Ruin. cons. 161. num. 22. & 23. lib. 1. Alciat. cons. 39. num. 2. lib. 1. Roland. cons. 96. num. 26. & 27. lib. 1. Cephal. cons. 9. num. 10. Rimin. iun. cons. 44. num. 38. & cons. 160. nu. 9. in fin. & seqq. & cons. 461. nu. 25. Gabriel cons. 56. nu. 15. lib. 2.

Quintò transit emphiteosis Ecclesiastica ad extraneos hęredes, quando concessa est ad certum tempus, veluti vsquè ad viginti, vel triginta annos, nam si verba concessionis non repugnant, hæc emphiteosis trāsmissibilis est intra dictum tempus etiam ad hęredes extraneos. Clar. in §. emphiteosis. quæst. 28. versic. tertio modo.

Sextò si ab Ecclesia concessæ sint in Emphiteosim res deteriores quæ alias locari non possunt; hoc casu actum esse intelligitur, vt cùm factæ fuerint meliores ad extraneos etiā hæredes transeant. Bart. in l. quicunque. C. de omni agro desert. Socin. sen. cons. 266. num. 37. vers. præterea. lib. 2. Ripa in l. 1. num. 14. ff. de priuileg. credit. Gabriel. cons. 76. num. 14. lib. 2. mouentur per tex. in c. 2. §. si quas vero ruinas. 10. q. 2. c. ad aures. de reb. ecc. nō alien. §. si vero quędam sunt. in authentico, de alienat. & emphit. authentica. si quas ruinas. C. de sacros. eccles. vbi quando fundus est sterilis, vel quando reducitur ad culturam concedi potest in emphiteosim in perpetuum, & certè iniquissimum est, quod hæredes emphiteotę habeant deplorare labores autorum suorū. l. fin. C. de alluuion.

Septimò quando recepta quidem est emphiteosis ab Ecclesia sed aliter nō constat bona ipsa fuisse bona eiusdem Ecclesiæ; hoc sanè casu etiāsi concessio facta esset simpliciter pro se, & hæredibus, tamen transiret etiam ad hæredes extraneos, quia Ecclesia debet esse contenta, quod senserit commodum recognitionis, cùm aliter probari non possit dominium directum ad se pertinere. Sic Grat. consil. 55. num. 29. lib. 1. Rimin. iun. cons. 461. num. 31. & seq. Clar. in §. emphiteosis. quęst. 28. vers. vnum tamen scias.

Octauò, si emphiteosis Ecclesiastica facta est semel transmissibilis ad hęredem extraneum, durat semper trāsmissibilis etiam quò ad alios. Ruin. cons. 161. num. 33. & 34. lib. 1. Gabriel. cons. 76. nu. 16. lib. 2. res enim semel facta transmissibilis, durat perpetuò transmissibilis. l. videamus. ff. quod met. caus. Bart. in l. qui duos. num. 11. Socin. num. 31. ff. de reb. dub.

Nonò emphiteosis Ecclesiastica transit ad hæredes extraneos, si bona semel concessa fuerunt in emphiteosim cum debita iuris solemnitate etiam pro hæredibus extraneis, nam poterit

terit postmodum denuò concedi secundum tenorem prioris concessionis absquè alia solemnitate. Paul. de Castr. in l. etiam. num. 4. in fin. & ibi Alex. num. 5. vers. secundò limita. ff. solut. matrim. idem Alex. cons. 189. num. 16. vers. & licet. lib. 2. Socin. sen. cons. 266. num. 35. lib. 2. Redoan. de reb. eccles. non alien. quæst. 51. num. 7. etiam quòad effectum, vt possit transire ad hæredes extraneos. Rimin. iun. cons. 461. num. 24. Clar. in §. emphiteosis. quæst. 28. sub num. 4. vers. aut verò erat solita concedi etiam pro extraneis. per tex. in c. 2. de feud.

Ampliatur quia stante prima concessione emphiteosis solemniter facta etiam pro hæredibus extraneis, non solùm potest fieri secunda concessio expressè pro hæredibus extraneis, vt dictum est, imò si ipsa secunda concessio emphiteosis facta esset simpliciter absquè alia hæredum extraneorum specificatione, adhuc censeretur facta pro hæredibus extraneis, quia facta esse intelligitur secundum formam consuetã, & pro personis cõsuetis. Bald. in authentica. si quas ruinas. nu. 2. in fin. vers. dico etiam. C. de sacros. eccles. & in l. si certis annis. nu. 9. C. de pactis. Aret. in l. qui in aliena. §. 1. sub nu. 3. vers. & ideo infert. ff. de acquir. hæred. Bero. cons. 106. numer. 25. lib. 1. Alex. cons. 189. num. 16. vers. tamen si semel. lib. 2. & consuetum dicitur quando vnica tantùm concessio præcessit, quæ facta est cum solemnitate requisita. Rota decis. 160. num. 5. part. 2. diuers. Gabriel. conclus. 1. de locat. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 22. tit. 7. num. 17.

Decimò emphiteosis Ecclesiastica secundum aliquos transit ad hæredes extraneos etiam quando eã concessa est simpliciter pro se, & hæredibus. Verùm in hoc puncto Doctores sunt diuisi inter se, alij affirmatiuam, alij negatiuam tenentes, vt per Clar. in §. emphiteosis. quæst. 28. num. 5. & infra. & Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 22. tit. 19. numer. 12. & seqq. qui congerunt omnes pro vtraque parte; sed tamen concludunt pro negatiua tanquàm magis communi quòd ad hæredes extraneos non transeat per tex. in §. emphiteosim. in authentico. de nõ alienand. qui tex. in hoc quoad qualitatem successorum ex §. licentiam. in authentico. de alienat. & emphit. non censetur correctus. Dec. in c. in præsentia. num. 44. & 45. de probat. Anchar. consil. 134. num. 1. And. Barbat. cons. 63. nu. 26. lib. 1. & hac parte negatiua sic firmata. Ampliatur primò vt procedat etiamsi in concessione huius emphiteosis Ecclesiasticæ, adhibitæ sunt iuris solemnitates, adhuc enim ad hæredes extraneos non transiret Clar. in §. emphiteosis. quæst. 28. sub num. 6. vers. quicquid tamen. Gabriel. cons. 84. num. 51. & 52. lib. 2. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib.
6 22. tit. 19. num. 19. & ratio est quia solemnitates non extendunt dispositionem, nec operantur aliquid noui, sed roborant factum tantùm prout est. c. quia diuersitatem. de cõcess. præbend. c. ex parte abbatissæ. in fin. c. quia intentionis. de priuileg. c. illa. ne sede vacant. glos. in l. ex verbis. in verb. cui. C. de donat. inter vir. & vxor. Ampliatur secundò procedere etiam si dictum sit pro se, hæredibus, & successoribus; quia pariter emphiteosis Ecclesiastica ad hæredes extraneos non transiret, nàm verbum; hæredibus; verificatur in descẽdente, qui sit directò hæres vniuersalis de iure Ciuili; Et verbum; successoribus; verificatur in successore vniuersali de iure prætorio, vel in fideicommissario vniuersali, qui pariter dicitur hæres. l. stipulatio ista. in princ. iuncta glos. in verb. cæterorum. ff. de verb. oblig. l. si filiusfamilias. §. 1. ff. quod cum eo. & sic dixit, & consuluit Alex. cons. 83. nu. 1. & 2. lib. 7. Ruin. cons. 161. num. 9. lib. 1. Dec. consil. 171. num. 5. Ias. cons. 89. num. 16. vol. 3. Roland. cons. 96. nu. 5. & seqq. lib. 1. idem Alex. in l. quedam. §. nihil interest. nu. 2. ff. de eded. Gabriel cons. 84. num. 51. & 52. lib. 2. Ampliatur tertiò, vt locum habeat etiam si dictũ fuerit pro hæredibus, & successoribus in perpetuum, quia adhuc intelligitur de descendẽtibus, non de extraneis secundùm Ruin. d. cõsil. 161. num. 10. in fine. & num. 11. lib. 1. & Barbat. cons. 63. num. 23. & seqq. lib. 1. sed tamen, quod imò emphiteosis Ecclesiastica cõcessa pro hæredibus, & successoribus in perpetuum transeat ad hæredes extraneos tenet Bald. in authentica. si quas ruinas. num. 1. versic. si autem. C. de sacros. eccles. Anchar. cons. 443. num. 8. Socin. sen. cons. 266. numer. 37. vers. secundò. lib. 2. Gabriel cons. 76. num. 7. & seqq. lib. 2. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 17. num. 5. vers. quarta conclusio. & istam opinionem veriorem esse credo, nàm perpetua concessio est penè totalis alienatio. §. illum. vers. neque illud. in authentico. de non alienand. sed certè non esset talis si ad descendentes tantùm restringeretur.

SVMMARIVM.

1 *Ius petendi, & onus reddendi rationem administrationis ad hæredes transit & in foro defuncti 3. & durat vsquè ad triginta annos 4.*

2 *Hæredes tenentur exhibere libros rationum etiam si agatur de vsuris defuncti.*

5 *Librum rationum quilibet administrator tenetur conficere, & exhibere.*

CASVS LXV.

Ius petendi, & onus reddendi rationem administrationis, an ad hæredes transeat.

1 Sicut ius petẽdi rationem administrationis transit ad hæredes illius, cuius bona administrata sunt. l. 3. §. hæc actio. ff. de neg. gest. l. tutelę. C. arbitr. tut. sic onus reddendi rationem administrationis transit ad hæredes illius, qui bona ipsa administrauit, itaut hæredes quoquè administratorum rationẽ administrationis reddere astricti sunt. d. l. 3. §. hæc actio. ff. de neg. gest. l. curatoris. C. eod. l. omnes. l. tutelæ. C. arbitr. tut. Alex. cons. 110. num. 21. lib. 3. Paul. de Castr. cons. 370. num. 1. lib. 1. Roman. cons. 413. Dec. cõsil. 110. num. 7. Roland. cons. 49. num. 14. lib. 1. Boer. decis. 59. in princ. Borgnin. de tut. & curat. num. 202. Verall. decis. 157. num. 1. & 2. part. 2.

2 Ampliatur primò quia hæredes tenentur non solùm reddere rationem administrationis defuncti, sed etiam tenentur exhibere librum rationum Paul. de Castr. cons. 227. lib. 2. & facit tex. in l. si quis ex argentarijs. §. cogentur. & l. quædam. §. nihil. ff. de edend. vbi habetur quòd quando locus est editioni librorum rationum, onus edendi eosdẽ libros transit ad hæredes, & successores, idquè procedit etiam in hæredibus vsurarij, namquè hæredes quoquè vsurarij dum agitur de vsuris tenentur edere libros defuncti glos. in Clem. 1. §. cæterùm. in verb. ipsos. & ibi Bonif. de vital. nu. 75. & Imol. num. 20. de vsur. quod tamen intelligo dummodò constet saltem summariè ipsum defunctum fuisse vsurarium, non alias. sic Iap. in d. Clem. 1. nu. 1. & Card. nu. 1. & Imol. num. 22. vers. iuxta.

3 Ampliatur secundò quia hæredes possunt conueniri pro reddenda ratione administrationis coràm eisdem iudicibus coràm quibus conueniendus esset defunctus, si viueret Roman. cons. 300. num. 2. per tex. in l. hæres absens. in princ. ff. de iudic. vbi dicitur quòd hæres conueniendus est in foro defuncti, nec aliquo suo proprio priuilegio excusatur, & per rationem quia ex persona successorum non debent iura alterius deteriora fieri l. 2. §. ex his. ff. de verb. obligat.

4 Ampliatur tertiò, quia possunt cogi ijdem hæredes ad reddẽdum rationem administrationis vsquè ad triginta annos, nec sufficit prę scriptio longi temporis decem, vel viginti annorum. l. maximè. ff. de administrat. tut. l. tutores. C. arbitr. tut. l. neque. C. quib. non obijcit. long. temp. præscript. Borgnin. de tut. & curat. numer. 202. Cui ampliationi non obstat præsumpta hæredum ignorantia, vti in locum alterius succedẽtium. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. vel quod contra eos non deferatur iuramentum in litem. l. is qui. l. alio iure. l. fin. C. de in lit. iur. Plott. de in lit. iur. §. 49. nu

5 mer. 20. quia respondetur quemlibet administratorem teneri cõficere, & exhibere librum rationum. l. cum seruus. ff. de condit. & demõstrat. l. si statulibera. §. fin. ff. de statuliber. Socin. iun. cons. 148. num. 6. & 7. lib. 1. Verall. d. decis. 157. part. 2. Et si liber rationum ab administratore mortuo confectus non fuerit, nõ propterea hæredes liberantur ex eo quia contra eos non possit in litem iurari, sed procedẽdum est ad veritatem ipsarum rationum mediantibus indicijs, argumentis, & alijs probationibus. d. l. is qui. & l. fin. C. de in lit. iurand.

SVMMARIVM.

1 *Vsufructus morte vsufructuarij finitur, & non transmittitur ad hæredes, idem est de cautione: idem de actione pro vsufructu. 2. idem si vsufructus legatus sit ad certum, & limitatum tempus 3. & seqq. in hærede secus est. 4. Fallit si actum est, vt transmittatur, tunc enim transmittereiur ad primos non ad vlteriores: 8. Fallit in operis hominis legatis. 9. Fallit item quoad fructus iam perceptos, siue à solo separatos. 11. & seqq. siue quoad actionem ad interesse. 14.*

10 *Vsufructus non est transmissibilis ad hæredes vsufructuarij principalis, ad hæredes autem vsufructuarij subalterni sic.*

15 *Fructus pendentes dicuntur pars fundi.*

17 *Alimenta præterita ad hæredes transmittuntur, si debentur iure actionis, secus si officio iudicis. Futura nequaquam: declaratur. 18.*

19 Lega-

19 *Legatarius annui legati moriens anno incæpto, transmittit legatum illius anni; ac etiã vsumfructum surrogatum in eius locum.* 20.

21 *Vsufructus durante vita vsufructuarij quoad perceptionem vendi, cedi, & donari potest, secus quoad ipsum ius vtendi, & idem est de fructibus decimarum, & ecclesiarum, & idem est de pensione Ecclesiastica. num.* 22.

23 *Pensio non est profana, sed annexa spirituali.*

24 *Legata aliqua re ad vsufructuandum an ea transmittatur: & quid si additum est vt illa alienari non possit.* 47.

CASVS LXVI.

Vsusfructus, an ad hæredes vel alios transmittatur.

1 NVnc de vsufructu videndum est, qui de sui natura ad hæredes non transmittitur. l. stipulatio ista. §. si quis ità stipulatus fuerit vti frui. ff. de verb. oblig. l. vsufructu. §. si cũ haberet. ff. solut. matrim. l. 2. l. 3. ff. quand. dies leg. ced. l. si patri. C. de vsufruct. l. vnic. §. libertatibus. C. de caduc. tollend. l. ambiguitatem. C. de vsufruct. & ratio est, quia morte finitur. l. sicut in annos. §. morte. ff. quib. mod. vsufruct. d. l. ambiguitatem. C. de vsufruct. §. finitur. instit. eod. de vsufruct. prout consequenter

2 nec cautio super vsufructu ad hæredes transit. l. tribus. §. finito. ff. de vsufruct. ear. rer. quę vsu consum. nec actio pro vsufructu glos. per illum tex. in l. qui vsumfructum. §. stipulatus sum. in verb. debiturum. ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat.

3 Ampliatur primò casus vt procedat etiam si vsufructus legatus sit ad certum & limitatũ tempus, nàm si legatarius interim moritur ante dictum tempus, non transmittit vsumfructum residui temporis ad hæredes. l. ambiguitatem. & ibi glos. in verb. sub certo. & Bald. num. 1. Paul. de Castr. num. 3. C. de vsufruct. Caualcan. de vsufruct. num. 137. in fin. sicut enim ad hæredes non transmittitur vsusfructus relictus sine temporis præfinitione. l. stipulatio ista. §. si quis ità stipulatus fuerit, vti frui. ff. de verb. obligat. quia ille finitur morte. l. sicut in annos. §. morte. ff. qb. mod. vsusfruct. amitt. §. finitur. instit. de vsufruct. multò minus ad hæredes transmittitur vsusfructus relictus cum temporis præfinitione, ne plus operetur minus plenum, quàm magis plenum legatum, sic idem Bald. in d. l. ambiguitatem. num. 1. C. de vsufruct.

4 Declaratur primò ampliatio, quia licet legatarius cui relictus est vsusfructus ad certũ limitatũ tempus, interim decedens non transmittat vsumfructum residui temporis, nihilominus si ante finitũ tempus vsufructui præfixum decedat hæres testatoris; idem hæres bene transmittit proprietatem ad suos hæredes secuta tamen morte vsufructuarij nedùm cum relictum est legatum vsusfructus alicuius rei particularis, vt dixi in casu. 1. num. 42. sed etiam cùm relictum est legatum vsusfructus vniuersalis totius hæreditatis, namquè hæres institutus post mortem vsufructuarij censetur institutus purè, & propterea decedẽs ante ipsum vsufructuarium transmittit hæreditatem ad suos hæredes, vt pariter dixi in casu 8. num. 153.

5 Declaratur secundò ista ampliatio, vt procedat in terminis in quibus loquitur quando scilicet ante limitatum tempus vsusfructus, moritur vsufructuarius, non quando moritur alius qui non sit vsufructuarius; si enim exempli gratia testator relinquat aliquem vsufructuarium donec Sempronius peruenerit ad 25. annum, & eueniat quòd idem Sempronius decedat ante dictam ætatem, tunc vsusfructus nõ est personalis nec expirat per mortem eiusdem Sempronij, sed vsufructuarius habebit vsumfructum suum vsquè ad dictum tempus 25. annorum l. ambiguitatem. C. de vsufruct. Roman. sing. 244. & post Iacob. Nouell. & Armar. adit Caualcan. de vsufruct. num. 137. quod pariter exemplificatur in eo qui promittit vsumfructum vsquè ad aliquod limitatum tempus, nam licet idem promissor moriatur ante illud tempus, tamen non finitur vsusfructus, sed tenentur quoquè hæredes ipsius promissoris l. 5. §. rẽp. ff. de vsufruct. & quemadmod. quis vtat. l. vti frui. §. vtrum. ff. si vsusfruct. pet.

6 Ampliatur secundò casus, quia finito vsufructu, fructus omnes pertinent ad proprietarium, & procedit etiam si essent maturi, ac proximi recollectioni. Conar. var. resol. lib. 5. cap. 15. num. 2. vers. his accedit. Tiraq. de retract. conuent. §. 5. glos. 4. in princ. Honded. cons 85. num. 1. lib. 2. Rot. decis. 278. num. 2. in fin. part. 2. in recent. namquè ad effectum, vt fructus transmittantur ad hæredes vsufructuarij requiritur quòd de tẽpore mortis eiusdem vsufructuarij, sint saltem separati à solo Bart. & Bald. in l. si vsufructuarius. ff. quib. mod. vsufruct. amitt. Tiraq. in loc. cit. Caualc.

ualc. de vsufruct. numer. 242. & latiùs dicam num. 11.

7 Ampliatur tertiò, vt locum habeat etiam si quis stipuletur vsumfructum sibi, & hæredibus, quia vsusfructus qui erat in persona stipulatoris non transmittitur, sed alius de nouo constituendus est in persona hæredis. l. stipulatio ista. §. sed si quis vti frui. ff. de verb. obligat. Ripa in l. re coniuncti. nu. 84. ff. de leg. 3.

8 Declaratur primò casus non procedere, nec habere locum quando siue tacitè, siue expressè actum est vt ad hæredes transmittatur. l. qui vsumfructum. §. stipulatus sum. cum. ll. seqq. ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat. & hoc casu veniunt nedum hæredes sanguinis, sed etiā extranei Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 130. num. 4. lib. 4. allegat. l. si quis titio. ff. de vsufruct. accrescend.

Subdeclaratur, quia tali casu primi tātùm, non etiam vlteriores hæredes continentur. l. antiquitas. & ibi glos. in verb. cum hęrede. C. de vsufructu. Hinc Bart. ibidem constituit regulam, quod appellatio hæredis relata ad illud, quod sui natura non est transmissibile ad hæredes, in persona primi hæredis finitur; & illum sequitur Paul. de Castr. & cæteri Doctores, idem reassumit in l. gallus. §. etiam. nu. 7. ff. de liber. & posthum. & in l. Sempronius. num. 3. ff. de vsufruct. legat. & prosequitur Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 6. nu. 18.

Declaratur secundò casus quia licet vsusfructus finiatur morte, hoc intelligitur de morte vsufructuarij vt dictum est, nō de morte alterius qui non sit vsufructuarius; Exemplum est de eo qui promittit ipsum vsumfructum, nam vsusfructus ex parte promissoris non est personalis, vt est ex parte vsufructuarij, sed est in rē quia etiam hęredes ipsius promissoris tenentur, ideo nō finitur morte eiusdem promissoris, sed transit ad eius hęredes. l. 5. §. reo. ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat. l. vti frui. §. vtrum. ff. si vsusfruct. petat. Aliud exemplum est de morte illius ad cuius certam ętatem limitatum est tempus vsusfructus, etsi enim is moriatur ante dictam ętatem, tamen vsusfructus morte illius non finitur l. ambiguitatem. C. de vsufruct. Caualc. de vsufruct. num. 137. Roman. sing. 244.

9 Declaratur tertiò non procedere in operis hominis legatis, quia legatarius easdem operas transmittit, cùm legatarius dicatur, non vsufructuarius. l. 2. ff. de vsufruct. legat. & eas transmittit à die mortis testatoris. Bart. in l. operę. ff. de vsufruct. legat. & facit. l. vnic. §. cum igitur. in fin. & §. in nouissimo. C. de caduc. tollend. quò vero ad interesse ipsarum operarum, si sunt incertę à die petitionis. d. l. operæ. ff. eodem. de vsufruct. legat. & si sunt certę cedunt ante petitionem glos. in d. l. operę. in verb. petitionis, & ibi Bart. cū allegatis.

10 Declaratur quartò procedere, vt vsusfructus non sit transmissibilis ad hęredes vsufructuarij principalis; secus dicendum est de hęredibus alterius vsufructuarij subalterni, putà emptoris, vel cessionarij ipsius vsusfructus, nam si vsufructuarius vendit, vel cedit vsumfructum; quod facere potest, vt infra videbitur. num. 21. idemq; emptor, vel cessionarius prędecedat venditori, vel cedenti superstiti, tunc vsufructus transit ad hęredes dicti emptoris, vel cessionarij viuente ipso venditore, siue cedente. l. necessario. §. vlt. ff. de peric. & commod. rei vend. ibi; hęredi autem meo debebitur, si tu viuis; Et idem est de hęredibus illius, qui vsumfructum cōstituit, nam si proprietarius vendit vsumfructum alicuius rei, & prędecedat emptori, obligatio dādi vsumfructum eiusdem rei transmittitur ad hęredes ipsius venditoris prędefuncti vitā emptoris vsufructuarij durante; & sic inspicitur persona vsufructuarij, non proprietarij. d. l. necessario. §. vlt. in fin. ibi; hęres tuus debebit; & l. si patri. §. vsufructuario. C. de vsufruct. l. vti frui. §. 1. ff. si vsusfruct. petat.

11 Declaratur quintò casus non procedere quòad fructus iam perceptos, hos enim vsufructuarius ad hęredes transmittit. l. defuncta. l. quęsitum. l. qui vsumfructum. §. fin. l. si operas. ff. de vsufruct. & quemadm. quis vtat. l. vti frui. §. fin. ff. si vsusfruct. petat.

Subdeclaratur quia ad effectum vt ijdem fructus transmittantur, non sufficit quod sint maturati, nisi etiam sint percepti l. in singulos annos. in fin. ff. de ann. legat. §. is vero. instit. de rer. diuis. idest in horreo reconditi l. si vsufructuarius. ff. quib. mod. vsufruct. amitt. secundùm primam lecturam dictæ leg. si vsufructuarius; sed secundùm aliam lecturam, quæ quoad fructus naturales verior est, & quam tenet ibi Bart. & Bald. & Tiraq. cum alijs per eum adductis, qui etiam testatur de communi in tract. de retract. conuent. §. 5. glos. 4. nu. 1. Ferret. cons. 235. num. 7. Caualcan. de vsufruct. mulier. relict. num. 242. Gall. de except. tit. 4. except. 17. num. 68. part. 2. sufficit quod sint separati à solo, dummodo nomine eiusdem vsufructuarij separati sint.

12 Et quod dicitur de fructibus idem est de affictibus qui soluuntur propter eos, quia ad effectum vt transmittantur affictus debiti pro fru-

fructibus locatis, inspicitur an ijdem fructus sint separati à solo, nō autem an euenerit dies solutionis affictuū l. defuncta ff. de vsufruct. Alex.cons.28.num.2.lib. 1.Bero.cons. 139. num. 5.vol.1.Honded.cons.85.num.13.& seqq.& num.23.& num.30.vol.2.Rot.Rom. decis.240.num.5.part.1.& decis. 278. num. 1.part. 2. in recent. & si tempore mortis vsufructuarij, fructus essent partim separati à solo & partim non separati, tunc affictus transmittuntur pro rata fructuum à solo separatorum Salicet.in l.fructus num.3.vers.& probatur ratione C.de action.empt.Alex. d. consil. 28.num.2.lib.1.& cons.15.nu.3.lib.2. Rot. d.decis.240.num. 5. part. 1. & d. decis. 278. num.1.part.2.in recent.Ferret.cons.151.nu. 5.Caualcan.in loco cit.num.243.Et idem pa
13 riter est de pēsionibus, ac affictibus qui soluūtur pro illis fructibus ciuilibus qui percipiuntur singulis diebus, vt sunt cēsus, liuelli denariorū, pensiones domorū, naulus nauis,& similes, qui singulis diebus sunt in fructu, isti nāquè etiā si non euenerit dies solutionis, transmittuntur ad hæredes pro rata temporis idest pro tēpore prçterito idē Salicet.in d.l.fructus num.3.vers.secundo casu. Bart.in l.fin.§.fin. vers. quādoque ex re ff.de iure fisci.Honded. cons.85.nu.17.libr.2.Franc.decis.79.num.4. Caccialup.de pension. quęst.25.num.3.vers. si verò.

14 Quò vero ad fructus ciuiles qui semel tantum percipiuntur vt sunt pænæ, condemnationes, laudemia,& similes magis vera est prima lectura d.leg.si vsusfructuarius.quòd scilicet non sufficit quod sint maturati, nisi etiā sint actualiter exacti & percepti, nam etsi illi maturati sint, nihilominus si non sunt actualiter exacti, dicūtur fructus pendentes, & eos tanquam pendentes vsufructuarius vel alter restituere grauatus non transmittit ad hæredes.Socin.sen.cons.100.num. 2. vers. sed his non obstantibus.vol.1.Bero.cons.133.num. 9.vol.2.Paris.cons.400.nu.8.vol. 1. Crauet. cons.212.num.8.Surd.cons.84.nu.4. & seq.
15 lib. 1. fructus enim pendentes non transmittuntur, quia non considerantur per se, sed videntur pars fundi l.si fructus pendentes ff.de rei vendic.l.fin.§.fructus.ff.quæ in fraud.credit.l. si pendentes.ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat.

16 Ampliatur primò hæc quinta declaratio, vt non solùm transmittantur ad hæredes fructus facto percepti, sed etiam transmittitur actio ad interesse vsusfructus, qui ex culpa hęredis de præterito percipi non potuit, si enim testator iusserit, vt hæres reficiat domum, cuius vsumfructum legauit, idemque hæres domum non refecerit,& ob id vsufructuarius ea frui non potuisset, tunc hæres vsufructuarij etiam ipso vsufructuario mortuo agere potest contra hæredem testatoris pro interesse. tex. est in l.quod si heres.ff.de vsufruct. & quemadm. quis vtat.

17 Ampliatur secundò ista quinta declaratio, vt idē quoquè dicendum sit de alimentis prçteritis, hæc enim ad hæredes pariter transmittuntur, sic per iura adducta in eadem declaratione dicit Gigas.de pension.quæst.52.nu.5. Surdus.in tract.de aliment.tit.5.quæst.1.nu. 39.& facit tex.in l.libertis.la.1.§.sed & si decesserit.in fin.& l.libertis.la 2.§. manumissis. ff.de alim.& cibar.legat. licet secus sit de alimentis futuris, nam alimenta futura ac legatum alimentorum pro futuris annis ad hæredes non transmittitur l.si cum pręfinitione.ff. quand.dies leg.ced.& ratio est quia alimenta finiuntur cum vita l.cum hi.§. modus. ff. de transact. l.dominus.§.fin. ff. de vsufruct. ratio autem rationis est quia legatis alimentis plura censentur esse legata, primi anni purū, sequentium conditionale, ideo decedens ante conditionem,& sic ante diei cessionem, legatum non transmittit.l. si in singulos. ff. de ann.legat. glos. pen. in d.l.si cum præfinitione.

Declaratur tamen hæc secunda ampliatio locum habere in alimentis, quæ debentur iure actionis, secus autem in his quæ debentur officio iudicis, nam ea pro tempore præterito non possunt peti, nec transmitti.Bart.in d.l.libertis.la.2.§.manumissis.nu.3.sequitur Alex. cons.7.num.10.lib.2.Dec.in l. de alimentis. num.5.C.de transact.Afflict. decis.10. nu. 3. Menoch. cons.8. num.22. vers. non obstant. Surd.in d.tract.de aliment.tit.5.quæst.1.numer.43.

18 Subdeclaratur primò, quia licet alimenta præterita, quæ debentur officio iudicis non possint transmitti, tamen si filius cui debētur alimenta officio iudicis, aliquid mutuò accepisset vt se aleret, vel aliàs contraxisset debitū pro victu, tunc pater tenetur illud debitum contractum pro alimentis persoluere. not. in d.l.libertis.la 2.§. manumissis. ff. de aliment. & cibar.legat.& ibi Bart.num.3. per tex. in l. fin.ff.de in rem vers. Afflict.d.decis.10.nu.3. Surd.vbi supra nu.46.

Subdeclaratur secundò quia licet huiusmodi alimenta præterita officio iudicis debita, sint personalia & finiantur cum morte, nec

ideo ad hæredes transmittantur, tamen hoc procedit ex parte creditoris ipsorum alimentorum; secus autem ex parte debitoris eorum, quia ex parte eiusdem debitoris non sunt in personam, sed in rem, nec ideo finiuntur morte ipsius debitoris sed transmittuntur ad eius hæredes, quia etiam hæredes tenentur. l. libertis quos. §. manumissis. ff. de aliment. & cibar. legat. Bart. in l. eadem. §. cato. numer. 32. ff. de verb. obligat. Alex. conf. 18. nu. 17. lib. 5.

19 Declaratur sextò casus, vt quamuis legatū annuum simile sit vsufructui. l. in singulos. ff. de ann. legat. vsusfructusquè finiatur morte, & non transmittatur, nihilominus in hoc est dissimile, quia si legatarius annui legati moriatur anno incæpto, transmittit legatum illius anni. l. à vobis. & d. l. in singulos. ff. de ann. legat. l. generali. §. hæredis. ff. de vsufruct. leg. & est ratio, quia legata annua pro primo anno sunt pura & maturantur in initio cuiuslibet anni l. 1. C. quand. dies legat. ced. l. nec semel. ff. eodem; quamuis pro sequentibus annis ea sint conditionalia & non transmissibilia l. si in singulos ff. de annuis legat.

20 Ampliatur hæc declaratio, vt procedat quoquè in vsufructu surrogato in locum dicti annui legati, nam & si vsusfructus inspecta sui natura non transmittatur etiam maturatis fructibus, tamen quando surrogatus est in locum annui legati, sequitur naturam ipsius, ita quod fructus præteriti non exacti ad hæredes ad instar annui legati transmittuntur. l. generali. §. hæredis. ff. de vsufruct. legat. Caualcan. de vsufruct. nu. 166. Roman. sing. 70. Surd. conf. 123. nu. 8. vol. 1.

21 Dubium autem est an vsufructus cessibilis sit saltem durante vita vsufructuarij; In hoc casu ita distinguitur, vt perceptio siue commoditas fructuum vendi, cedi, & locari possit ab vsufructuario. §. 1. in fin. instit. de vsu, & habitat. l. arboribus. §. vsufructuarius. ff. de vsufruct. & quemadm. quis vtat. l. fundū mihi cum venderes. ff. de action. empt. l. necessario. §. fin. ff. de peric. & commod. rei vend. & pignori etiam obligari valeat l. si is. §. vsusfructus. ff. de pignoribus; Ipsum autem ius vtendi cedi non possit. §. finitur. vers. nam cedendo. instit. de vsufruct. l. si vsusfructus. ff. de iur. dot. & sic distinguendo respondet glos. in d. §. vsufructuarius. in verb. vel donet. & in d. §. finitur. in verb. cedendo. & in d. l. si vsusfructus. in verb. ad eum. Bart. in l. in venditione. ff. de bon. aut. iud. possid. & in l. interest. C. de vsufruct. & habit. & in l. cum titio. num. 2. ff. ad leg. Falcid. Couarr. var. resolut. lib. 1. cap. 8. num. 7. vers. quòd si patre. Fabian. de monte in tract. de empt. & vendit. quæst. 21. sub 4. quæst. princ. Tiraq. de retract. consang. §. 26. glos. 1. num. 46. Et simile est de fructibus decimarum, qui vendi & locari possunt. c. 2. de locat. c. a nobis de decim. Ipsum autem ius decimarum vendi, vel locari non potest, cùm spirituale sit. c. de iure. de iurepatronat. c. quæ relam. de simon. glos. 1. in d. c. 2. de locat. Et de vtroque Bald. in d. l. si vsusfructus. in fin. ff. de iur. dot. & idē est, quoquè de alijs fructibus ecclesiarum. c. fin. ne prælat. uic. suas.

22 Et idem pariter est de pensione Ecclesiastica, quia fructus & commoditas pensionis viuente pensionario potest liberè vendi, cedi, & locari sine aliqua superiorum autoritate. Rota decis. 400. num. 1. & 2. part. 1. diuers. Ludouis. decis. 440. num. 7. Garz. de benefic. part. 1. cap. 5. num. 20. quod secus est de ipsa pensione, vel pensionis titulo. Ludouis. d. decis. 440. num. 7. & Garz. in loco cit. num. 29. cum alijs allegatis per eum: Hoc tamen quod fructus & commoditas pensionis possit liberè vēdi, cedi, & locari intelligitur de triennio in triennium & non vltra iuxta extrauag. ambi-

23 tiosę. de reb. Eccles. non alien. nàm hodie pensio non est profana, sed annexa spirituali, attento quod pensionarius ex Bulla Pij. V. tenetur recitare officium Beatę Mariæ, & ex alia Bulla Sixti. V. debet esse Clericus, & si ipsa pensio excedit summam sexaginta ducatorū de Camera debet etiam habitum & tonsuram clericalem deferre, & ex his potissimum caussis eam non esse profanam sed spirituali annexam, tenet Rota vt refert Paris. de resignat. lib. 6. quæst. 4. num. 54. & post illum Garz. de benefic. part. 1. cap. 5. numer. 10. sed in specie quòd fructus, & commoditas pensionis non possit vendi, cedi, vel locari vltra triennium consuluit Nauarr. cons. 11. de reb. Eccles. non alien. prout etiam se consuluisse dicit idem Garz. part. 2. cap. 1. nu. 37.

24 Aliud dubium est, vtrum legata aliqua re ad vtendum, vel ad fruendum, vel ad habitandum, vel ad vsufructuandum, siue in gaudimentum, siue ad alimenta, intelligatur legata quòad solum vsum, vel vsumfructum, siue commoditatem vtilis dominij tātùm ita quod finiatur cum morte vsuarij siue vsufructuarij, vel etiam intelligatur legata quòad proprietatem, adeout ea transmittatur ad hæredes legatarij, nàm quòd istud legatū intelligatur quoad solum vsumfructum videtur tex. in l. titia. §. fin. ff. de leg. 2. vbi legatum ad vsum non trans-

transmittitur ad hæredes legatarij, & stringit ratio quia causa legati limitat legatum l. cum pater. §. dulcissimis. ff. eod. tit. sed tamen verius est quod istud legatum intelligitur etiam quoad proprietatem, & consequenter transmittitur ad hæredes legatarij per tex. in l. libertis. & l. pen. §. qui fratris. ff. de alim. legat. vbi legatis prædijs vel vineis vt inde legatarij se alant, venit non solum vsusfructus, sed etiam proprietas, & per has leges dixit Iacob. de Areo. in d. l. libertis. quod si quis legat aliquas possessiones in gaudimentum, videtur legare proprietatem: ad idem videtur tex. in l. donationes. §. species. ff. de donat. vbi res data ad vsum mulieris, censetur data proprietas: & l. cum hi. §. si vni. ff. de transact. & ratio est quia in hoc legato non conceditur immediatè vsus vel vsusfructus, sed prius relicta est res & sic proprietas, quàm idem vsus, vel vsusfructus, hanc rationem adducit Bart. in d. l. donationes. §. species. ff. de donat. Caualcan. de vsufruct. num. 78. Dec. cons. 262. nu. 6. vers. tertio. nec obstat tex. ĩ d. l. titia. §. fin. ff. de leg. 2. quia ibi testator reliquit ad vitæ vsum, & quã diù viueret, ex quibus verbis apparet nolle legatum transire ad hæredes legatarij: nec obstat pariter quod causa legati limitat legatũ, quia non est verum, quando causa apponitur mero fauore legatarij, tunc enim non est retorquenda in eius odium l. quod fauore. C. de legib. sed illa causa vel modus ad vtendum vel fruendum apponitur fauore legatarij d. l. libertis ff. de aliment. legat. ergo non arctat nec restringit legatum: & ità quod re aliqua legata ad vtendum, fruendum, siue in gaudimentum modo supradicto, censeatur legata proprietas, & consequenter ea transmittatur ad hæredes, tenet Bart. in d. l. libertis. & in l. donationes. §. species. ff. de donat. Bald. in l. si habitatio. §. sed sic. ff. de vsu & habitat. Ias. in l. si fundum per fideicommissum num. 22. ff. de leg. 1. & in vsib. feud. num. 103. & seqq. Fulgos. cons. 13. num. 4. Marsil. sing. 414. Socin. iun. cons. 88. num. 8. vol. 1. Capicc. decis. 188. Natta cons. 211. nu. 17. Bertrand. cons. 233. nu. 1. vol. 2. part. 1. Caualcan. de vsufruct. d. num. 78. & nouissimè Surd. d. cons. 11. nu. 4. vol. 1. & Alex. cons. 150. num. 1. lib. 7. vbi dicit hoc procedere etiam si dispositio contineret dictionem taxatiuam: tantùm; vt si testator diceret, relinquo fundum quoad vsumfructum tantùm.

25 Ampliatur ista conclusio vt locum habeat non solùm in legatis sed etiam in contractibus. Bart. in d. l. libertis. num. 6. & in d. l. donationes. §. species. ff. de donat. & illum refert ac sequitur Surd. d. cons. 11. nu. 4. vol. 1.

26 Declaratur tamen conclusio hæc, vt aliter sit, quando dictum est, ad vtendum, fruendũ, siue in gaudimentum toto tempore vitæ suæ, seu in vita, vel quousquè, donec, vel quamdiù vixerit, tunc enim quamuis legatum comprahendat proprietatem, nihilominus restringitur ad vitam legatarij tantùm. Bald. in l. 1. nu. 2. C. de fructib. & lit. expens. Paris. consil. 21. num. 37. & seq. vol. 2. Caualcan. de vsufruct. num. 79. Crass. in §. legatum. quæst. 38. vers. aduerte.

27 Simile dubium est, si testator concessit alicui vsumfructum alicuius rei eo addito, vt illam rem vendere vel alienare non possit, an ex huiusmodi prohibitione alienationis intelligatur relicta proprietas plena; & partem affirmatiuã tenet tota ferè Doctorum classis quos recitat Pinell. Caualcan. & Mantic. in locis infracitandis: hi omnes mouentur per tex. in l. proculus. ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat. negatiuam verò quòd non censeatur relicta proprietas tenet idem Pinell. in l. 1. 3. part. nu. 41. & seqq. C. de bon. matern. valdè detestãs tenentes cõtrarium, & Caualcan. de vsufruct. nu. 77. vbi dicit hanc sententiam esse veram sicut euangelium; sequitur Crass. in §. legatũ. quæst. 38. vers. quero item. & Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 9. tit. 5. num. 9. & seqq. hi enim partem istam comprobant solidioribus fundamentis, quæ longum esset referre, sed satis erit quod tex. in d. l. proculus. nihil penitus probat dictum istud, quòd ex prohibitione alienationis censeatur vsufructuario relicta plena proprietas; sine dubio igitur tenenda est hæc sententia negatiua, quòd non intelligatur relicta proprietas plena & consequenter quòd ad hæredes legatarij non transmittatur. Si autem testator è cõtra alienationem rei vsufructuario concessisset, tũc vtiquè plenum dominium. & proprietatem ei legasse censendus est, sic enim consuluit Socin. sen. cons. 210. vers. primò. vol. 2. Cuman. consil. 121. num. 2. & 3. Caualcan. de vsufruct. num. 77. vers. contrarium. Alciat. respons. 562. nu. 2. & seq. Curt. iun. cons. 14. in princ. & hos secutus est Menoch. cons. 10. num. 8. & 9. & facit ratio quia concessio alienandi conuenit naturæ proprietatis, & repugnat vsufructui, cũ vsufructuarius non possit rem alienare. l. interest. C. de vsufruct. ideo dum testator concedit alienationem, videtur velle legare proprietatem, vti necessarium antecedens ad l. illud. ff. de acquir. hæred.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Vsus nō transmittitur ad hæredes, nec aliquo modo transfertur in alium.*

2 *Locatoris successor singularis extante hypoteca tenetur stare locationi etiamsi rem velit pro suo vsu.*

3 *Habitatio non est transmissibilis ad hæredes sed extinguitur morte: nec cessibilis est ex titulo donationis, at benè locari potest. 4.*

CASVS LXVII.

Vsus, vel habitatio, an ad alios transeat, & transmittatur.

1 VSum qui habet non potest illum ad hæredem transmittere.l.2.iuncta l.3.ff.quand.dies legat. ced.l. vsus aquæ. ff. de vsu, & habit.l. Lucius Titius. ff.de seruit.rustic. præd.nequè locare, vendere, gratis concedere, cedere, vel in alium trāsferre potest.l.cæterum.in princ.l.sed nequè.l. deniquè. l. plenum.§.si vsus.ff.de vsu, & habitat.§. nec vlli.§.item is.instit.eodem. Et ratio est quia vsus cohæret personæ, & quæ sūt à persona inseparabilia, in alterum transmitti non possunt l. mulier.§. ex asse.ff.de iure dot.

2 Et hinc est quod licet locator volens domum locatam pro suo vsu, possit expellere cōductorem etiam durante locatione l.ædè.C. locat.c.propter.§.verum. de locat. ac etiam si dictam domum speciali hypoteca obligasset cōductori pro obseruantia locationis Couar. var.resolut.lib.2.cap.15.num.4. Surd. cons. 103.num.10.vol.1.nihilominus ius istud expellendi ipsum conductorem ex causa proprij vsus (dum adest hæc hypoteca facta pro obseruantia locationis) non transit in emptorē vel alium singularem successorem, sed tenetur idem successor singularis stare eidem locationi etiam si re locata indigeret pro suo vsu Couarr.& Surd. in loc. cit.& annot.ad Ludouis. decis.68.num.10.& quod dicitur de successore singulari, idem quoquè ex præmissis esse constat de successore vniuersali, prout sic etiā sensit Surd.d.cons.103.num.15.licet contrarium voluerit Couar.in d.cap.15.nu.4.

3 Habitatio legata, siue alio modo pactionibus, & stipulationibus constituta, similiter ad hæredes non est transmissibilis. l. si habitatio. ff.de vsu, & habitat. quod ampliatur procedere etiam si habitatio in singulos annos relicta sit, nam licet debeatur, & dies illius cedat in initio cuiuslibet anni. l. habitationis. ff. de vsu, & vsufruct. legat. tamen non transmittitur ad hæredes legatarij, si ipse legatarius decedat post annum incæptum; & ratio est quia habitatio morte extinguitur, sicut vsusfructus.l.cum antiquitas.§.in tantùm.C.de vsufruct. sed vsusfructus relictus in singulos annos morte extinguitur. l. sicut in annos. in princ. ff. quib. mod. vsusfruct. amitt. vbi dicitur quod finitur capitis diminutione; & ità per hanc rationem tenet Bart. in d. l. habitationis.nu.2.3.

4 Pariter non est cessibilis in alios ex titulo donationis.d. l. si habitatio.ff. de vsu & habitat.alijs autem benè locari potest.d.l.cum antiquitas.C.de vsufruct.

SVMMARIVM.

1 *Seruitus realis transmittitur ad hæredes: Itē transit etiam in singularem successorem si est realiter constituta, secus si tantùm promissa 2. intellige quòd transmittitur vna cum prædio, secus de per se. 7. Declaratur etiam vt in num. 8.*

4 *Seruitus realis non transmittitur, si expressè actum est, vt non transmittatur.*

5 *Seruitus realis quæ competit principaliter ratione personæ, dicitur personalis, & non trāsmissibilis; & personalis, quæ principaliter competit ratione rei, est realis & transmittitur.*

6 *Contractus, an sit emptionis, vel permutationis dignoscitur ex re principaliter data.*

9 *Seruitus personalis non transmittitur, nec cedi potest nisi cohæreat personæ ratione rei.*

10 *Seruitus quomodo dignoscatur quod sit realis, vel personalis; remissiue.*

CASVS LXVIII.

Seruitutes, an transmittantur ad alios.

1 SEruitutum alia realis, siue prædialis, & alia personalis est: 2 Realis ad hæredes transmittitur.l.3.ff.quemadm.seruit. amitt.l.pecoris.l.via.§.si fundus.l. cum fundo. ff. de seruit.rustic. præd. & ratio est quia est ius prædij.l.si mihi.§.fin.ff.eod. & fundus trāsit cum sua conditione.d.l.via.§.si fundus.& cum sua causa.l.alienatio.ff.de contrahend.empt.

2 Ampliatur quia trāsit etiam in singularem suc-

successorem.l.si aquæductus.ff.eodem.de cõtrah.empt.l. & in prouinciali. C.de seruitut. l.testatrix.§.plures.ff.si seruit.vendic.

Declaratur ampliatio locum habere in ea seruitute,quæ realiter constituta est, secus in seruitute tantùm promissa; puta de soluendo centum staria frumenti super fundo Seiano, hæc enim promissio, & obligatio personalis est, & non transit, nec afficit singularem successorem eiusdem fundi Seiani.l.vltim.§.Lucius.ff. de contrah. empt. & not. in d. l. & in prouinciali.per Mart.Sil.Cyn.& Bald. nu.1. C.de seruit.Barth.Veronen.in tractat.de seruit.vrban.præd. cap.2.nu.13.

3 Subdeclaratur ista declaratio, quia sufficit quod seruitus debeatur ex quadam consuetudine,vel vsu etiam si non sit realiter constituta,nec ideo debeatur iure seruitutis; veluti si testator habens duas domos, & per vnam habeat aditum ad aliam,domumquè seruientem ex vsu vel consuetudine leget vel vendat alteri,censetur eam legare seu vendere cũ illo vsu Bald. consil. 24. vol.5. mouetur per tex.in l.Olympico.ff.de seruit.vrban.præd.& per rationem quia aditus est pars necessaria & quasi substantialis arg. d.l. si aquæductus. ff.de contrah. empt.

4 Declaratur primò casus non procedere, quando expresse actum est, vt non transmittatur.d.l.pecoris.ff.de contrah. empt.

5 Declaratur secundò non procedere,quando seruitus relinquitur alicui principaliter contemplatione personæ, quod depræhendi potest ex qualitate rei legatæ, & personæ cui legatur, huiusmodi enim seruitus reputatur personalis,& ad hæredes non transmittitur.l. pater.ff.de seruit.legat. Sicuti etiam è conuerso seruitus personalis, quæ competit ratione rei reputatur realis, & transmittitur, Ioan. And.in addit.ad spec.tit.de cession. action.§. 1.vers.quid de actione iniuriarum. circ.med. Gozadin.in l.2.nu.105.C.de pact.int. empt. & vendit.& facit id,quod dicit Bald. in cons. 436.num.4. lib.3.& Paul.de Castr. in l. 1.§. fin.num. 5.ff.de nou.oper.nunciat. vbi interdictum vti possidetis,est cessibile per glos. in l.2.§.idẽ nerua.in verb. experiaris.ff.ne quid in loc. public. & hoc quia competit personæ ratione rei,sequitur Roland.cons.28. nu.32. lib.2.Menoch. de adipiscend. possess. remed. 4.num.251.adhoc etiam tex.in l.quæritur.ff. de stat.homin.vbi actus denominatur ab eo in quo præualet; Hinc est quod si ex vna parte datur res, & pecunia; ex altera vero res tantùm, ad cognoscendum an iste contractus sit emptionis,vel permutationis, inspiciẽdũ est quod principaliter agitur, nam si permutatur principaliter res cum re, postea in consequentiam detur aliqua pecunia, erit permutatio.cap.ad quæstiones.de rer. permut.si autem principalior est pecunia quàm res, tunc est emptio,& venditio.sic Bart.in l.1.num.7. ff.de rer. permut. quem omnes sequuntur secundum Ias.ibidem.num.11.& Roland.consil.23.num.31.lib.1.cons.13.num.13.14.& cons.18.nu.22.& seqq.lib.3.

7 Declaratur tertiò casus, quia licet seruitus realis transmittatur tamen intellige simul cũ prædijs,quibus debetur seruitus, & nõ aliàs, nam seruitutes reales sunt iura prædiorum,& cohærent ipsis prædijs.l.si mihi.§.fin.ff.de seruit.rustic.præd.l.qui aliena.§.fin.ff.de negoc. gest. ibi; sententia prædio datur; Ideo non habenti prædium non possunt deberi.l. 1. ff. communia prædior. Vnde fit quod seruitus realis hac de causa locari non potest.l. locare. ff. locat. & si secus sit de seruitute personali, quæ locari permittitur,vt per glos.& Doctores in d.l.locare.

8 Declaratur quartò casus, quia differentia est inter seruitutem non habentem causam continuam, & seruitutem causam continuam habentem; nam seruitus quæ causam continuam non habet prout est seruitus viæ,itineris, vel actus, non censetur constituta nisi per testatorem vel venditorem expresse constituta & imposita sit.l.damnas.§.1.ff. de vsufruct. legat.l.seruum filij.§.fin. ff. de leg. 1.l. testatrix.in princ.ff. si seruit. vendic. l. in vendendo ff.de contrah.empt.Bart.in l.1.ff.de seruit. legat. Imol. Roman. & Paul.de Castr. in l. quod conclaue num.2.ff.de damn. infect.Berou.cõs.132.num.13.& 15.vol.3.ideircò vbi ea non est expresse constituta,non potest consequenter ad hæredes transire ad l.eius qui in prouincia ff. si cert. pet. expresse autem constituta diceretur etiam si dictum esset; cũ suis iuribus,pertinentijs, consuetudinibus, & accessibus,vt per Bero.d.cons.132.nu. 14. cum alijs quos ipse adducit; Seruitus autẽ quæ habet causam continuam & permanentem è contra censetur in dubio constituta ipso iure,& de ea tacitè actum esse videtur, quod ità stet vti stat,ob id transit in emptorem,vel legatarium domus, vel fundi etiam si non sit expresse dictum l.1.& ibi glos. in verb. videri, & Bart.num.1.2.& 3.ff.de seruit.legat. Bero.d. cons.132.num.13.vol.3. exemplificatur huiusmodi seruitus in seruitute luminum,veluti ne domui venditæ vel legatæ obscurentur

lumina,

SVMMARIVM.

1 *Vsus nō transmittitur ad hæredes, nec aliquo modo transfertur in alium.*

2 *Locatoris successor singularis extante hypoteca tenetur stare locationi etiamsi rem velit pro suo vsu.*

3 *Habitatio non est transmissibilis ad hæredes sed extinguitur morte: nec cessibilis est ex titulo donationis, at benè locari potest. 4.*

CASVS LXVII.

Vsus, vel habitatio, an ad alios transeat, & transmittatur.

1 VSum qui habet non potest illum ad hæredem transmittere. l. 2. iuncta l. 3. ff. quand. dies legat. ced. l. vsus aquæ. ff. de vsu, & habit. l. Lucius Titius. ff. de seruit. rustic. præd. neque locare, vendere, gratis concedere, cedere, vel in alium trāsferre potest. l. cæterum. in princ. l. sed nequè. l. deniquè. l. plenum. §. si vsus. ff. de vsu, & habitat. §. nec vlli. §. item is. instit. eodem. Et ratio est quia vsus cohæret personæ, & quæ sūt à persona inseparabilia, in alterum transmitti non possunt l. mulier. §. ex affe. ff. de iure dot.

2 Et hinc est quod licet locator volens domum locatam pro suo vsu, possit expellere cōductorem etiam durante locatione l. æde. C. locat. c. propter. §. verum. de locat. ac etiam si dictam domum speciali hypoteca obligasset cōductori pro obseruantia locationis Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 15. num. 4. Surd. cons. 103. num. 10. vol. 1. nihilominus ius istud expellendi ipsum conductorem ex causa proprij vsus (dum adest hæc hypoteca facta pro obseruantia locationis) non transit in emptorē vel alium singularem successorem, sed tenetur idem successor singularis stare eidem locationi etiam si re locata indigeret pro suo vsu Couarr. & Surd. in loc. cit. & annot. ad Ludouis. decis. 68. num. 10. & quod dicitur de successore singulari, idem quoquè ex præmissis esse constat de successore vniuersali, prout sic etiā sensit Surd. d. cons. 103. num. 15. licet contrarium voluerit Couar. in d. cap. 15. nu. 4.

3 Habitatio legata, siue alio modo pactionibus, & stipulationibus constituta, similiter ad hæredes non est transmissibilis. l. si habitatio. ff. de vsu, & habitat. quod ampliatur procedere etiam si habitatio in singulos annos relicta sit, nam licet debeatur, & dies illius cedat in initio cuiuslibet anni. l. habitationis. ff. de vsu, & vsufruct. legat. tamen non transmittitur ad hæredes legatarij, si ipse legatarius decedat post annum incæptum; & ratio est quia habitatio morte extinguitur, sicut vsusfructus. l. cum antiquitas. §. in tantùm. C. de vsufruct. sed vsusfructus relictus in singulos annos morte extinguitur. l. sicut in annos. in princ. ff. quib. mod. vsusfruct. amitt. vbi dicitur quod finitur capitis diminutione; & ità per hanc rationem tenet Bart. in d. l. habitationis. nu. 2. 3.

4 Pariter non est cessibilis in alios ex titulo donationis. d. l. si habitatio. ff. de vsu & habitat. alijs autem benè locari potest. d. l. cum antiquitas. C. de vsufruct.

SVMMARIVM.

1 *Seruitus realis transmittitur ad hæredes: Itē transit etiam in singularem successorem si est realiter constituta, secus si tantùm promissa 2. intellige quòd transmittitur vna cum prædio, secus de per se. 7. Declaratur etiam vt in num. 8.*

4 *Seruitus realis non transmittitur, si expressè actum est, vt non transmittatur.*

5 *Seruitus realis quæ competit principaliter ratione personæ, dicitur personalis; & non trāsmissibilis; & personalis, quæ principaliter competit ratione rei, est realis & transmittitur.*

6 *Contractus, an sit emptionis, vel permutationis dignoscitur ex re principaliter data.*

9 *Seruitus personalis non transmittitur, nec cedi potest nisi cohæreat persona ratione rei.*

10 *Seruitus quomodo dignoscatur quod sit realis, vel personalis; remissiue.*

CASVS LXVIII.

Seruitutes, an transmittantur ad alios.

1 SEruitutum alia realis, siue prædialis, & alia personalis est: Realis ad hæredes transmittitur. l. 3. ff. quemadm. seruit. amitt. l. pecoris. l. via. §. si fundus. l. cum fundo. ff. de seruit. rustic. præd. & ratio est quia est ius prædij. l. si mihi. §. fin. ff. eod. & fundus trāsit cum sua conditione. d. l. via. §. si fundus. & cum sua causa. l. alienatio. ff. de contrahend. empt.

2 Ampliatur quia trāsit etiam in singularem suc-

successorem. l. si aquæductus. ff. eodem. de cō-trah. empt. l. & in prouinciali. C. de seruitut. l. testatrix. §. plures. ff. si seruit. vendic.

Declaratur ampliatio locum habere in ea seruitute, quæ realiter constituta est, secus in seruitute tantùm promissa; puta de soluendo centum staria frumenti super fundo Seiano, hæc enim promissio, & obligatio personalis est, & non transit, nec afficit singularem successorem eiusdem fundi Seiani. l. vltim. §. Lucius. ff. de contrah. empt. & not. in d. l. & in prouinciali. per Mart. Sil. Cyn. & Bald. nu. 1. C. de seruit. Barth. Veronen. in tractat. de seruit. vrban. præd. cap. 2. nu. 13.

3 Subdeclaratur ista declaratio, quia sufficit quod seruitus debeatur ex quadam consuetudine, vel vsu etiam si non sit realiter constituta, nec ideo debeatur iure seruitutis; veluti si testator habens duas domos, & per vnam habeat aditum ad aliam, domumquè seruientem ex vsu vel consuetudine leget vel vendat alteri, censetur eam legare seu vendere cū illo vsu Bald. consil. 24. vol. 5. mouetur per tex. in l. Olympico. ff. de seruit. vrban. præd. & per rationem quia aditus est pars necessaria & quasi substantialis arg. d. l. si aquæductus. ff. de contrah. empt.

4 Declaratur primò casus non procedere, quando expressè actum est; vt non transmittatur. d. l. pecoris. ff. de contrah. empt.

5 Declaratur secundò non procedere, quando seruitus relinquitur alicui principaliter contemplatione personæ, quod deprælendi potest ex qualitate rei legatæ, & personæ cui legatur, huiusmodi enim seruitus reputatur personalis, & ad hæredes non transmittitur. l. pater. ff. de seruit. legat. Sicuti etiam è conuerso seruitus personalis, quæ competit ratione rei reputatur realis, & transmittitur, Ioan. And. in addit. ad spec. tit. de cession. action. §. 1. vers. quid de actione iniuriarum. circ. med. Gozadin. in l. 2. nu. 105. C. de pact. int. empt. & vendit. & facit id, quod dicit Bald. in cons. 436. num. 4. lib. 3. & Paul. de Castr. in l. 1. §. fin. num. 5. ff. de nou. oper. nunciat. vbi interdictum vti possidetis, est cessibile per glos. in l. 2. §. idē nerua. in verb. experiaris. ff. ne quid in loc. public. & hoc quia competit personæ ratione rei, sequitur Roland. cons. 28. nu. 32. lib. 2. Menoch. de adipiscend. possess. remed. 4. num. 251. ad hoc etiam tex. in l. quæritur. ff. de stat. homin. vbi actus denominatur ab eo in quo præualet; Hinc est quod si ex vna parte datur res, & pecunia; ex altera vero res tantùm, ad cognoscendum an iste contractus sit emptionis, vel permutationis, inspiciendū est quod principaliter agitur, nam si permutatur principaliter res cum re, postea in consequentiam detur aliqua pecunia, erit permutatio. cap. ad quæstiones. de rer. permut. si autem principalior est pecunia quàm res, tunc est emptio, & venditio. sic Bart. in l. 1. num. 7. ff. de rer. permut. quem omnes sequuntur secundum Ias. ibidem. num. 11. & Roland. consil. 23. num. 31. lib. 1. cons. 13. num. 13. 14. & cons. 18. nu. 22. & seqq. lib. 3.

7 Declaratur tertiò casus, quia licet seruitus realis transmittatur tamen intellige simul cū prædijs, quibus debetur seruitus, & nō aliàs, nam seruitutes reales sunt iura prædiorum, & cohærent ipsis prædijs. l. si mihi. §. fin. ff. de seruit. rustic. præd. l. qui aliena. §. fin. ff. de negoc. gest. ibi; sententia prædio datur; Ideo non habenti prædium non possunt deberi. l. 1. ff. communia prædior. Vnde fit quod seruitus realis hac de causa locari non potest. l. locare. ff. locat. & si secus sit de seruitute personali, quæ locari permittitur, vt per glos. & Doctores in d. l. locare.

8 Declaratur quartò casus, quia differentia est inter seruitutem non habentem causam continuam, & seruitutem causam continuam habentem; nam seruitus quæ causam continuam non habet prout est seruitus viæ, itineris, vel actus, non censetur constituta nisi per testatorem vel venditorem expresè constituta & imposita sit. l. damnas. §. 1. ff. de vsufruct. legat. l. seruum filij. §. fin. ff. de leg. 1. l. testatrix. in princ. ff. si seruit. vendic. l. in vendendo ff. de contrah. empt. Bart. in l. 1. ff. de seruit. legat. Imol. Roman. & Paul. de Castr. in l. quod conclaue num. 2. ff. de damn. infect. Berou. cōs. 132. num. 13. & 15. vol. 3. idcircò vbi ea non est expresè constituta, non potest consequenter ad hæredes transire ad Leius qui in prouincia ff. si cert. pet. expresè autem constituta diceretur etiam si dictum esset; cū suis iuribus, pertinentijs, consuetudinibus, & accessibus, vt per Bero. d. cons. 132. nu. 14. cum alijs quos ipse adducit; Seruitus autē quæ habet causam continuam & permanentem è contra censetur in dubio constituta ipso iure, & de ea tacitè actum esse videtur, quod ità stet vti stat, ob id transit in emptorem, vel legatarium domus, vel fundi etiam si non sit expressè dictum l. 1. & ibi glos. in verb. videri, & Bart. num. 1. 2. & 3. ff. de seruit. legat. Bero. d. cons. 132. num. 13. vol. 3. exemplificatur huiusmodi seruitus in seruitute luminum, veluti ne domui venditæ vel legatæ obscurentur lumina,

lumina, sed possit liberè illud lumen iure seruitutis recipere, quod recipiebat ante venditionem vel legatū l. binas.cum ibi not. ff. de seruit.vrban.præd.Bart.in d.l.1. sub.num. 3. & per. DD.communiter in l. quod conclaue. ff.de damn.infect.Bero.d.cons.132.num.13. vol.3.sed quænam seruitutes continuam, & quæ discontinuam causam habere dicantur, tradit Capell.de seruit.vrb.præd.cap.19.nu. 2.& seq.

9 Personalis seruitus è contra non transmittitur.l.non solum.la 2.§. tale.ff. de liberat.legat.l.vsus aquæ.ff.de vsu, & habit.l. pecoris. vers.si tamē.l.penult.ff.de seruit. rustic. pred. nam ea quæ personalia sunt, non possunt trāsmitti.d.l.non solum.§.tale.ff.de liberat.legat. nec cedi possunt Dyn.in c.priuilegium personale.de reg.iur.in 6.Ang.& alij in l.quod si in diem.§.Iulianus.ff.de petit.hæredit.

Declaratur tamen procedere in seruitute merè personali, quia tunc non transmittitur, nec cedi potest; secus in seruitute personali quæ cohæret personæ ratione rei, vt mox dictum est num.5.

10 Quomodo autem cognoscatur quæ sit seruitus realis,& quæ personalis.vide Bart. in d. l.pater.num.4.& seqq.ff. de seruit. legat. Veronen.de seruit.vrb.præd.cap.2.numer. 5. & infra.& Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 103.num.29.vsque ad finem.& Ias.in §.æque.instit.de actionib.

SVMMARIVM.

1 *Acquisita per clericos ex bonis, & pecunia Ecclesiæ ad hæredes non transmittuntur; etiam si non essent acquisita nomine proprio, sed alieno, vel per interpositam personam. 2. vel extraneum negocia Ecclesiæ non gerentem, nec habentem illius administrationem. 4.*

3 *Bona empta ex pecunia Ecclesiæ, sunt ipsius Ecclesiæ, non autem ementis; & est speciale in Ecclesia.*

5 *Acquisita ex beneficijs facta per eos, qui simpliciter & personaliter beneficiati sunt, vt Canonici, & Capellani, ad hæredes ex testamento transmittuntur.*

6 *Beneficium cum administratione quis habere dicatur.*

7 *De consuetudine Dominij Veneti, acquisita facta à personis Ecclesiasticis ad hæredes liberè transmittuntur: idem est de consuetudine Galliæ, & Hispaniæ.*

CASVS LXIX.

Acquisita per Clericos ex bonis vel pecunia Ecclesiæ, an transmittantur ad hæredes vel alios.

1 Acquisita per Clericos ex bonis, vel pecunia Ecclesiæ efficiuntur Ecclesiæ, & non transmittuntur ad hæredes.c.1.c.3.de pecul.cler.c.1.& ibi glos.vlt.c. cum in officijs.c.quia nos.de testam.glos.in c. res Ecclesiæ.12.quæst.1.Couar.in d.c.1.nu. 5.vers. septimò.de testam.modum autem cognoscendi, quando bona censeantur acquisita ex bonis Ecclesiæ vel ex bonis proprijs ipsius Clerici, tradunt Menoch. de arbitr. iud. cas.195.Redoan.de spol.quæst.9.§. quid dicendum. nu. 24. & seqq. Rocch. de Curt. de iurepatr.verb.ius.num.19.

2 Ampliatur etiam si non essent acquisita nomine proprio ipsius clerici beneficiati, sed nomine alieno vel per interpositam personam. quia si constare potest quod fuerint comparata de bonis ecclesiæ, remanent ecclesiæ, & non transmittuntur ad hæredes. c. inquirendum.de pecul.cleric. Et speciale est signanter

3 in Ecclesia, quod bona empta de pecunia Ecclesiæ fiat ipsius Ecclesiæ cuius erat pecunia, & non fiunt ementis.glos.vlt.in l.si patruus.C. comm. vtriusq; iud. & in l.1. in verb. constituam.C.si quis alter. vel sibi.& in l. si vt proponis.in verb. non negabit. C. de rei vendicat.& in d.c.inquirēdum.in verb. comparuit. vbi Abb.num. 5.de pec.cleric.& in c.placuit. in verb. suo.12. q. 3. & in c. apostolicos. in verb.construxisse.vers.sed dicas.12.q.2.nam de iure communi contrarium est, quia empta de pecunis alterius, efficiuntur ementis, non autem illius cuius est pecunia.l.si ea pecunia. C.de rei vēdic.l. & si de tua. C. de donat.int. vir.& vxor.d.l.si patruus. C. comm. vtriusq; iud.l.1.C.si quis alter.vel sibi.l. ad probationem.1.C.de probat.

4 Declaratur ampliatio ista, vt idem non sit quādo bona empta sunt ab extraneo, qui negocia ecclesiæ non gerit nec illius administrationem habet, tunc enim secundum aliquos res efficitur ementis, non ecclesiæ, nisi quò ad tacitam hypotecam pro pretio l. 3. in princ. ff.de reb.eor.hanc opinionem tenet Bart.in l. si vt proponis.num.3.C.de rei vendic. Bald. num.4.& ibi Paul.de Castr.Cyn. Alber. & Salicet. & Couar.in d.c.1 num. 5.vers.est tamē dubium.de testam. Tiraquel. de priuileg. piæ

piæ caus. priuileg. 120. hi ducuntur simpliciter argumento minoris ad Ecclesiam. c. 1. c. auditis. de in integr. restit. l. orphanotrophos. C. de Episc. & cleric. sed tamen vera est opinio, quod bona empta ab extraneo ex pecunia Ecclesiæ efficiuntur ipsius Ecclesiæ, non autem ementis, quamuis idem extraneus negocia Ecclesiæ non gereret, nec illius administrationem haberet, & moueor ex conclusione iàm supra firmata quod bona empta per interpositam personam de pecunia Ecclesiæ efficiuntur Ecclesiæ, non ementis, & maximè quia idem est quoquè in milite. Cyn. & Bart. in d. l. si vt proponis. num. 1. Couar. in d. c. 1, nu. 5. in fin. de testam. & validè argumentatur de milite ad Ecclesiam. glos. in d. l. si vt proponis. in verb. non negabit, & in d. c. inquirendum. in verb. comparuit. & in c. apostolicos. verb. construxisse, 12. q. 2. Euerard. in loc. legalib. loc. à milite ad Ecclesiam. & præsertim. nu. 7. vers. nonò, & quia ità in dubio tenendum est. arg. l. sunt personæ. in fin. ff. de relig. & sumpt. funer.

5 Declaratur primò casus habere locum in acquisitis per Clericos, qui administrationẽ habent, quia illi æquiparantur vsufructuarijs in vita tantùm, in morte autem æquiparantur vsuarijs, secus est in simpliciter & personaliter beneficiatis, vt Canonici, capellani, & similes; qui æquiparantur vsufructuarijs in vita, & in morte glos. in c. præsenti. in verb. reseruari. de offic. ordin. in 6. Hostiens. in c. fin. de pecul. cleric. Clar. in §. testamentũ. quæst. 27. vers. quartò videndum. post Butr. Corn. Imol. Calder. Bellon. & Boer. per eum adductos. Redoan. de spol. quæst. 3. §. in hac materia. Guid. Pap. decis. 110. Ferret. consil. 256. num. 3. 4. & cons. 372. num. 2. vbi testantur de communi. Honded. cons. 85. nu. 22. lib. 2. qui alios allegat. Surd. cons. 333. num. 1. vol. 3. & consequenter isti vsufructuarij acquisita ex beneficijs ad hæredes ex testamento trãsmittunt l. defuncta. ff. de vsufruct. & quemadm. quis vtat. glos. in d. c. præsenti. in verb. reseruari. de offic. ordin. in 6. Ferret. d. consil. 256. num. 3. & 4. & cons. 372. num. 2. Garz. de Benefic. part. 2. cap. 1. nu. 5. & 6. post mul-
6 tos per eum allegatos: Beneficium autem cum administratione ad hunc effectum is habere dicitur, qui habet curam animarum, vel aliquod beneficium in titulum. Gemin. in d. c. præsenti. num. 14. de off. ord. in 6. Ias. cons. 75. nu. 6. lib. 3. ad effectum autem standi in iudicio tàm actiuè, quàm passiuè omnes Prælati dicũtur legitimi administratores suarum Ecclesiarum, & monasteriorum, ac congregationum. c. edoceri. de rescript. c. cum deputati. de iudic. Rota decis. 3. num. 2. de confess. in nou. Bellamer. decis. 695. num. 2.

7 Declaratur secundò casus, vt locum non habeat de consuetudine Dominij Veneti, vbi Prælati, & Clerici omnes nulla facta differentia an administrationem, seu curam animarũ, vel beneficium in titulum habeant, vel non: indistinctè æquiparantur vsufructuarijs, & acquisita omnia tàm ab intestato, quàm ex testamento ad hæredes trãsmittunt, quam quidem consuetudinem validam esse affirmant Ioann. de Fantuc. quem refert, & sequitur Ioan. de Lignan. in c. fin. de pecul. cleric. Hug. & Laurent. in c. alienationes. 12. q. 2. Ioan. And. in reg. nemo potest plus. de reg. iur. in 6. & in c. cum in officijs, & ibi Couar. num. 9. de testam. Gemin. in c. præsenti. num. 13. de offic. ord. in 6. Ioan. de Anan. in d. c. fin. num. 8. in fin. & ibi Imol. de pecul. cleric. Bellamer. in c. testamenta vero. nu. 2. quæst. 12. Ioan. Fab. in §. is vero. num. 2. instit. de rer. diuis. Vasqu. in tract. de success. progress. §. 1. numer. 123. Guid. Pap. decis. 110. Philip. Prob. in addit. ad Monach. in d. c. præsenti. de offic. ord. in 6. Summa Pisanella vers. verum Clerici possint facere testamentum. summa Tabiena verb. Clericus. vers. 4. num. 2. & verb. restitutio. §. 19. Guidobon. decis. 51. cum alijs, quos recẽset Column. de Ecclesiast. reddit. cap. 26. nu. 1. & seqq. sequitur Clar. in §. testamentum. quæst. 27. vers. quartò videndum. in fin. Piasecc. in prax. Episc. part. 2. cap. 5. num. 40. & facit tex. in d. c. fin. §. porrò. de offic. ord. in 6. & extrauag. Ioann. xxij. suscepti. §. cum itaq; de elect. & solidis fundamentis ac plurimorum Doctorum autoritatibus validitatẽ istius consuetudinis probat Gutierez pract. quæst. lib. 2. quæst. 114. & Cæuall. in tract. de cõm. contr. comm. quæst. 388. num. 36. & seqq. vbi alios omnes allegant. & tãtò magis valida est consuetudo ista Dominij Veneti quia est immemorabilis, quæ habet vim pacti. l. 1. §. sanè. vbi glos. in verb. diu. ff. de aqua pluu. arcen. Bart. in l. quòminus. num. 25. ff. de fluminib. & ibi Ias. in repet. numer. 93. sequitur Bald. cons. 24. num. 1. circa medium. lib. 4. Crauet. cons. 10. num. 11. Roland. cons. 66. num. 45. lib. 2. ac item habet vim legitimi tituli. l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quot. & æstiu. cap. 1. de præscript. in 6. & pariter habet vim legis. l. 1. §. fin. & l. 2. in princ. ff. de aqua pluu. arcend.

Præterea consuetudo hæc concurrit cum

priuilegio nàm id quod poteſt concedi per priuilegium, poteſt etiam acquiri per huiuſmodi conſuetudinem. Oldrad.conſ. 172. nu. 1. Dec.conſ. 588.num. 17.& conſ.649. num. 1.gloſ.1.in c.catholica 11.diſt. Felin.in c.accedentes numer.6.verſ.reſtringerem.de præſcript.Gabriel.concluſ.1.num.1.de pręſcript. & facit tex.in c.duo ſimul.de offic.ordin.& in c.cum contingat in fin.de for.compet. & in c. ſuper quibuſdam.§.præterea.de verb. ſignif. certum eſt autem Romanum Pontificem poſſe concedere perſonis Eccleſiaſticis licentiam & facultatem teſtādi de redditibus beneficiorum, vt probat Couar.in d. c. cum in officijs. num.7. de teſtam.& Clar. in §. teſtamentum. quæſt.27. num.5. ſiquidem prohibitio teſtandi de eis inducta eſt de iure poſitiuo d.c.cum in officijs,ibi:hoc igitur quia antiquis canonibus conſtat inhibitum: igitur nimirum ſi etiā conſuetudine immemorabili poteſt induci quòd perſonæ eccleſiaſticæ poſſint diſponere de ipſis redditibus eccleſiæ, vel bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis. Eadem quoque conſuetudo quod Clerici poſſint teſtari de acquiſitis ex beneficijs, & illis ab inteſtatò ſuccedatur viget in hiſpania quoàd clericos Epiſcopis inferiores, de qua teſtatur Couar.in c. cum in officijs.nu.9.de teſtam. Vaſqu.de ſucceſſ.progreſſ.§.1.nu.123.& Garz.de benefic. part.2.cap.1.nu.12.vbi etiam firmat conſuetudinem ipſam fuiſſe approbatā à Rot. Rom. & Garſ. de melioration. cap. 11. nu.71. dicit huiuſmodi conſuetudinem in hiſpania eſſe comprobatam lege Regia. Et ità quoque indifferenter non ſolùm quoad inferiores, ſed etiā quoad Epiſcopos viget in Gallia, vt per Couar.in d.c.cum in officijs num.9. verſ. ſed & quantum.& Gulielm.de Benedict.in c.Rainutius.in verb. & vxorem nomine Adelaſiā. in princ.nu.264. de teſtam.& nō ſolùm apud Gallos, & Hiſpanos, ſed etiam apud Italos hanc eandem conſuetudinem ſeruari teſtatur idem Cæuall. de comm.contra comm.quæſt. 388.num.38.propè finem poſt alios quos ipſe recenſet.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficiorum non exacti quomodo transmittantur ad hæredes vel ſucceſſores. & ſeqq.*

2 *Conſuetudo contra ius Canonicum inducitur ſpatio quadraginta annorum.*

4 *Clauſula, ex certa ſcientia & non obſtantē, habent vim ſpecialis derogationis.*

8 *Fructus locati dicuntur ſeparati à ſolo, quando venit tempus perceptionis, licet non venerit dies ſolutionis.*

9 *Fructuū portio ſucceſſori relinquenda eſt pro victu, & alijs oneribus ſupportandis vſquè ad nouos reditus.*

10 *Fructus Eccleſiæ ſunt deputati pro oneribus totius anni.*

CASVS LXX.

Fructus beneficiorum non exacti quomodo ad hæredes & ſucceſſores tranſmittantur.

Equitur de tranſmiſſione fructuum beneficiorum vltimi anni, quo vacant ipſa beneficia, aliorumque fructuum non exactorum.

1 Et pro reſolutione, primò attendenda eſt conſuetudo, dummodo eā ſit præſcripta ſaltem ſpatio quadraginta anno-
2 rum,quia per tantum temporis ſpacium inducitur conſuetudo cōtra ius Canonicum Abb. in c.fin.num. 11. de conſuet. Iaſ. in l. de quibus.nu.43.verſ. ſecunda eſt.ff. de legib. Areti conſ 44.nu. 1. verſ. ſecunda concluſio. Alex. conſ. 5.num. 13.lib. 5.Anchar. conſ. 191.nu. 3.eam autem conſuetudinem in Dominio Veneto eſſe aduerti, vt in vacatione per obitum ſeruetur ius commune iuxta primam opinionem relatam inferius num. 6. videlicet quod fructus omnes naturales qui tempore mortis ſeparati ſunt à ſolo, ſiue affictus pro eis proportionabiliter debiti etiam ſi dies ſolutionis eorum non venerit, ſpectent ad hæredes; Affictus verò debiti pro fructibus ciuilibus diuidantur pro rata temporis, ità namquè pluries ſeruari vidi in facto.

3 Et vbi non adeſt conſuetudo præſcripta, recurrendum eſt ſecundo loco ad conſtitutiones ſinodales vel conciliares, ſiue ſtatuta confirmata à Papa cum ſpeciali derogatione, vel ſaltem ex certa ſcientia, ſeu cum clauſula non
4 obſtante; quia huiuſmodi clauſulæ habēt vim ſpecialis derogationis, prout de clauſula, ex certa ſcientia tradit Socin. ſen. conſ. 3. num. 12.& conſ.63.num.4.verſ. ſed ad hoc faciliter.vol.3.vbi teſtatur de magis communi opinione. Milis in ſuo repert.in verb.ſcientia certa. Gabriel comm.concluſ.in tit.de clauſul.cō cluſ. 1.num.21.& 27.Menoch.conſ.36.num. 17.Staphil. de vi & efficac. clauſ. num. 15. & de clauſula; non obſtante; idem Socin.d.conſ. 3. num. 10. verſ. & hanc partem.& conſ. 63.

nu.4.

nu.4.vol.3.Menoch.d.cons.36.num.18.

5 At si non extat consuetudo præscripta, nec constitutio sinodalis vel conciliaris, siue statutum à Papa confirmatum modo supradicto; tunc pro tertio loco distinguendum est inter vacationem per obitum, & vacationem per resignationem, nam si beneficium vacat per obitum, seruanda est constitutio Iulij tertij, vt fructus qui incorporati, & commixti sunt cũ alijs bonis beneficiati tempore eius obitus, spectent ad hæredes ipsius beneficiati, & ad illos transmittantur: hi vero qui de tempore obitus exacti, & sic incorporati, ac commixti non sunt etiamsi a solo separati sint, & aduenerit dies solutionis; transmittantur ad successorem in beneficio, iuxta quam cõstitutionem, sic etiam decisum est à Rota Rom. vt per Marchesi. de commission. part. 1. cap. 13. nu. 85. Seraphin. decis. 683. nu. 3.

6 Et vbi nec constitutio ipsa Iulij tertij vsu recepta est, tunc pro quarto in hac vacatione per obitum recurritur ad ius commune: sed est attendendum, quòd in terminis iuris communis ardua est controuersia super modo istius transmissionis; Duæ namquè sunt opiniones, Vna quòd fructus collecti transmittuntur ad hæredes, pendentes vero ad successores in beneficijs per tex. in l. si vsufructuarius. ff. quib. mod. vsusfruct. amitt. hoc voluit glos. in c. si propter. in verb. primi anni. & ibi DD. de rescript. in 6. & glos. vlt. in l. 1. C. de annon. ciuili lib. lib. 11. Corsett. in singul. vers. clericus. Tiraq. de retract. conuent. §. 5. glos. 4. num. 2. Ferret. cons. 225. nu. 5. Caccialup. de pension. quæst. 25. nu. 1. Ioseph. Ludouic. in decis. Perus. 33. num. 1. cum alijs adductis per Garz. de benefic. part. 2. cap. 1. num. 94. & 95. & in hoc casu tanquàm in casu possessoris bonæ fidei, fructus dicuntur collecti quando sunt separati à solo etiam si à quocunque, ac etiam per casum separati sint Bart. & Bald. ĩ d. l. si vsufructuarius. Zerol. in prax. episc. part. 1. verb. beneficium. vers. ad sextũ. Tiraq. de retract. conuent. §. 5. glos. 4. num. 1. Honded. cons. 85. nu. 7. vol. 2. cum alijs quos recenset Couarr. var. resol. lib. 1. cap. 15. nu. 2. vers. verius tamen est: Et quod dicitur de fructibus vt separati à solo spectent ad hæredes defuncti, pendentes vero ad successorẽ, idem attenta ista opinione dicendum esset de affictibus debitis ratione ipsorum fructuum quia pariter affictus ipsi diuidẽdi essent inter hæredes prædecessoris & successorem in beneficio pro rata fructuum separatorum, nempe quia pro illa rata fructuum à solo separatorũ per affictuarium vel conductorem ante mortẽ prædecessoris, spectarent ad hęredes iuxta tex. in l. defuncta. ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat. pro alia verò rata spectarent ad successorem; & procedit ista conclusio etiam si de tempore mortis dicti prædecessoris non venisset tempus solutionis ipsorum affictuũ, namquè adhuc diuidendi essent pro rata fructuum separatorum à solo, nec esset considerandus dies solutionis eorundem affictuum, sed tempus quo percipiuntur fructus pro quibus soluuntur d. l. defuncta. ff. de vsufruct. & per illum tex. sic tradunt Salicet. in l. fructus. nu. 3. vers. & probatur ratione. C. de action. empt. Alex. cons. 28. num. 2. lib. 1. & cons. 15. num. 3. & cons. 82. num. 16. lib. 2. Rota decis. 240. num. 5. part. 1. & decis. 278. num. 1. part. 2. in recent. Ferret. cons. 151. num. 5. & cons. 256. num. 1. Honded. d. cons. 85. num. 20. lib. 2. Caccialup. de pension. quæst. 25. num. 1. & 2. quem sequitur Gigas in eod. tract. quæst. 53. num. 1. & 2. Surd. cons. 333. num. 3. & 4. vol. 3. Et hoc est quantùm ad affictus debitos propter fructus naturales & industriales cùm isti semel tantùm in anno percipiantur: quò verò ad fructus ciuiles, siue inspiciamus opinionem istam siue opinionem sequentem distinguendum est hoc modo, nàm si tales sunt qui singulis diebus percipiuntur, singulisquè diebus sunt in fructu, vt census, liuelli denariorum, pensiones domorum, naulus nauis, & similes responsiones, isti in hac vacatione per obitum semper diuiduntur inter hæredes & successorem pro rata temporis etiam si de tempore mortis non euenerit dies solutionis: Salicet. in d. l. fructus. num. 3. vers. secundo casu. Bart. in l. fin. §. vlt. vers. quandoquè ex re. ff. de iure fisc. Honded. d. cons. 85. nu. 17. lib. 2. & in istis terminis vacationis beneficij p obitum iudicauit cons. Neapol. vt per Franc. decis. 79. num. 4. Si verò tales sunt qui non singulis diebus sed semel tantùm sunt in fructu, vt pænæ, mulctæ, condemnationes, laudemia, & similia; & si isti non sunt actualiter exacti per prædecessorem, dicuntur fructus pendentes, & spectant in totum ad successorem nec transmittuntur ad hæredes. Socin. cons. 100. num. 2. vers. sed his non obstantibus. vol. 1. Berou. cons. 133. num. 9. vol. 2. Paris. cons. 400. num. 8. vol. 1. Crauet. cons. 212. nu. 8. Surd. cons. 84. num. 4. & seq. lib. 1. Alia fuit opinio quæ in terminis iuris communis verior est, vt fructus omnes illius anni, quo vacat beneficium per obitum sint diuidendi inter hæredes beneficiati defuncti, & successorem in bene-

ficio pro rata temporis quo defunctus vixit intra illum annum facta numeratione temporis à die qua fuit prouisus de ipso beneficio nulla facta differentia an fructus sint naturales, vel ciuiles, seu in affictibus, & hanc opinionem tenuit Alberic. in l. diuortio. nu. 12. ff. solut. matrim. & eam tanquàm veriorem tuetur Couarr. var. resolut. lib. 1. cap. 15. nu. 12. Molin. de primogenit. lib. 3. cap. 11. num. 4. qui illam frequentissime in forensibus controuersijs receptam vidisse testatur, idem tenet And. Barul. in l. 1. C. de annon. ciuilib. lib. 11. Paris. de confident. quæst. 35. num. 48. & 49. Gutierez Canon. quæst. lib. 1. cap. 33. nu. 4. Garz. de benefic. d. part. 2. cap. 1. num. 96. & seqq. cum alijs ibi per eum allegatis, mouentur per rationem dictæ leg. diuortio, nempe propter onera, quæ sustinet beneficiatus, cùm beneficium detur propter officium. c. fin. de rescript. in 6. & fructus eiusdem beneficij sint deputati pro oneribus totius anni. c. videntes. 12. q. 1. Gemin. in c. fin. §. porrò. nu. 4. & Franc. nu. 2. de offic. ord. in 6.

7 Si autem beneficium vacat per resignationem, adhuc ex eadem ratione idem videtur dicendum, quòd fructus sint diuidendi pro rata temporis, & ita contra Alberic. voluit indistinctè Couarr. var. resolut. d. lib. 1. cap. 15. num. 12. Paris. de resignat. lib. 1. quæst. 6. nu. 79. & 80. Zerol. in prax. episc. part. 2. verb. renunciatio. vers. Si quis beneficiatus. Genuen. in prax. Archiepisc. cap. 53. numer. 11. Garz. de benefic. d. part. 2. cap. 1. numero 96. & 97. vbi alios recenset: sed tamen in hac vacatione per resignationem Rota Rom. distinxit inter fructus ciuiles & fructus naturales, ac industriales, fructus enim ciuiles pro euidentia terminorum hi verè dicuntur quando proueniunt ex re non producente naturaliter fructum, vt per Bart. in l. & ex diuerso. num. 1. ff. de rei vendic. & qui singulo die percipiuntur Honded. cons. 85. numer. 17. cum alijs ibi per eum allegatis. vol. 2. vt sunt census, pensiones domorũ, responsiones, victuræ & similes, hi inquam si dies solutionis eorum de tempore resignationis non venerat, transmittuntur ad successorem resignatarium, ad quem etiam spectant fructus pendentes. glos. in c. præsenti. de offic. ordinar. in 6. Card. in c. vlt. de pecul. cleric. Calder. cons. 2. eodem tit. Couarr. variar. resolut. lib. 1. cap. 15. sub num. 2. Honded. d. cons. 85. num. 8. lib. 2. ea ratione, quia eo ipso, quod resignans simpliciter dimisit beneficium abdicauit à se omne ius, & possessionem Rot. decis. 1. de renunciat. in nou. Cassad. decis. 4. num. 3. de restit. spoliat. Achill. decis. 10. eod. tit. ideoquè fructus aliquos percipere non potest, vt in dictis decisionibus, & tradit Paris. de resignat. lib. 1. quæst. 6. ita ut si aliquid de facto percipit, tanquàm malę fidei possessor tenetur ad restitutionem cùm remãserit absque titulo colorato, possessionemque ciuilem, & naturalem amiserit. Put. decis. 158. num. 4. lib. 3. Prob. ad Monach. in c. si te. nu. 3. de renunciat. Sarnen. super regul. de annal. quæst. 57. num. 3. vers. pro quo est diligenter: sic decidit Rota decis. 240. nu. 3. & seq. part. 1. & decis. 278. num. 3. & 4. part. 2. in recent.

8 Et licet huiusmodi fructus ciuiles in vacatione beneficij per obitum diuidantur inter hæredes & successorem pro rata temporis, tamen diuersum est in hac vacatione per resignationem, namquè nulla rata fructuum ciuilium debetur resignanti, si non venerat dies solutionis de tempore resignationis, vt contra Honded. d. cons. 85. num. 8. & seqq. & nu. 32. & seq. lib. 2. qui pariter loquitur de vacatione per resignationem; sic decisum est à Rota d. decis. 240. num. 2. & infra part. 1. & decis. 278. nu. 2. & seqq. part. 2. in recent. & mouetur Rota ex ea ratione quia per resignationem simpliciter factam sine reseruatione fructuum præteritorum, ijdem fructus intelligũtur remissi, stante quòd censentur abdicata & remissa omnia iura tàm ratione dominij, quàm possessionis vt dictum est, maximè cùm satis sit vt resignans de eis cogitauerit in genere tantùm, ex traditis per Aret. cons. 33. nu. 10. vers. ad tollendum. Roland. cons. 95. nu. 41. lib. 1. Menoch. cons. 37. num. 81. & seqq. ad hoc tex. in l. si duo. §. idẽ Iulianus ff. de iureiur. adeout conclusio quòd affictus debiti pro fructibus ciuilibus, sint diuidendi inter hæredes & successorem pro rata temporis, locum habet in actu necessario, prout est vacatio per obitum, non in actu voluntario prout est resignatio. ità Socin. cõs. 42. nu. 6. & seqq. vol. 3. Put. decis. 14. lib. 3. Rota d. decis. 278. nu. 6. part. 2. in recent. Gabriel. cons. 191. nu. 3. & seqq. lib. 2.

Quò verò ad fructus naturales & industriales eadem Rota secuta est regulam iuris communis traditam in vacatione per obitum secundùm primam opinionem superius relatam num. 6. nempe quod fructus separati à solo de tempore admissæ resignationis spectant ad resignantem, alij verò ad resignatarium iuxta terminos d. l. defuncta. ff. de vsufruct. & l. diuortio. cum ibi not. ff. solut. matrim. idquè locum habere voluit etiam si dies solutionis affictus

fictus de tempore resignationis non euenisset, quia de tali affictu, seu prętio locationis quod debetur ratione fructuum, idē iudicatur quod de fructibus ipsis quorum loco affictus subrogatur, itaquòd non consideratur dies solutionis affictus, sed tempus perceptionis fructuū pro quibus affictus soluitur, vt tradunt Doctores superius citati num. 6. & decidit Rota d. decis. 240. num. 5. part. 1. & decis. 278. num. 1. part. 2. in recent.

9 Declarantur præmissa; nàm si defunctus, vel resignans exegisset, & in horreis commixtos, vel à solo separatos haberet vniuersos fructus, vel tantam ratam ex eis, vt fructus remanentes successori, non essent sufficientes pro incumbentibus oneribus vsque ad nouos reditus supportandis; hoc casu non resistente consuetudine, vel constitutione, siue statuto confirmato à Papa modo supradicto, relaxanda est successori portio ipsorum fructuum pro victu eiusdem successoris, & alijs necessarijs oneribus supportandis vsquè ad nouam recollectam, inspecta scilicet quantitate redituum beneficij, & onerum supportandorum, ac qualitate ipsius successoris per tex. in c. fin. §. porrò. de offic. ordin. in 6. & extrauag. suscepti. Ioann. xxij. de elect. & per rationem quia

10 fructus Ecclesiæ sunt deputati pro oneribus totius anni. c. videntes. 12. q. 1. Gemin. in d. §. porrò. num. 4. & Franc. num. 2. Gigas de pension. quæst. 72. ante num. 1. & cōs. 124. num. 3. & Couarr. var. resolut. lib. 1. cap. 15. num. 12. propè finem: & ratio rationis est, quia successor, qui sustinet onera beneficij, debet viuere de ipso beneficio. c. ex his. 12. q. 1. c. cum secundum. de præbend. c. fin. de rescript. in 6. facit. l. secundùm naturam. ff. de reg. iur. & sic in specie, quòd successoribus relinquenda sit portio fructuum pro victu, & alijs necessarijs oneribus vsquè ad nouos reditus, tenet Borgnin. decis. 37. num. 89. part. 2. & decis. 8. nu. 80. part. 3. Bolognin. in addit. ad Ioan. de Anan. cons. 88. num. 6. & consuluit Grilenz. cons. 112. Peregrin. cons. 85. numer. 4. vol. 5. Dominus Hieronim. Mainat. in suo. cons. impresso. de spol. & fruct. benef. num. 182. & seqq. & voluit in effectu Gemin. consil. 3. numer. 7.

SVMMARIVM.

1 Pensiones maturatæ in vita pensionarij transmittuntur ad hæredes in totum, non maturatæ autem pro rata fructuum. 2. Declaratur 3. & seq.

5 Pensionarius non tenetur facere diligentias contra hæredes prædecessoris defuncti ante maturatam ratam.

6 Successor in beneficio tenetur soluere omnia onera realia etiam decursa.

7 Vbi actus potest vnum, vel duo operari contra ius commune sumenda est interpratatio, vt vnum tantùm operetur.

8 Solutio dimidiata maxima habet incommoda.

9 Pensio quoad commoditatem potest vendi, & cedi per triennium, secus quoad ius.

CASVS LXXI.

Pensiones Ecclesiasticæ an & quomodo ad hæredes transmittantur.

1 NVnc consequens est, vt videamus de pensione Ecclesiastica, an scilicet pensionarius pensiones ad eius hæredes transmittat: Et quoad pensiones maturatas ante obitum ipsius pensionarij non est dubium, quia ad hęredes transmittūtur Gigas. de pension. quęst. 52. cum allegatis per eum. Redoan. de spol. quæst. 3. nu. 27. & quotidiè practicatur: quò

2 vero ad pensiones non dum maturatas tempore obitus eiusdem pensionarij, veluti quando pensionarius decedit ante diem solutioni pensionis constitutam, tunc aliqui existimarunt (& hæc opinio magis placet) pensiones trāsmitti ꝓ rata tēporis; huius opinionis fuit Couarr. var. resol. lib. 1. cap. 15. num. 13. & illum sequitur Molin. de primogen. lib. 3. cap. 11. nu. 4. Peregr. de fideicom. art. 49. nu. 101. & Garz. de benefic. part. 2. cap. 1. nu. 120. & resoluit aliàs Rota teste Gabriel. cons. 191. num. 6. lib. 2. quam æquiorem esse dicit num. 13. Aliqui dixerunt nullam ratam transmitti, vt Nauarr. in apolog. de redit. eccles. quæst. 2. 16. Monit. Gutierez Can. quæst. lib. 1. cap. 33. num. 35. vbi etiam refert Sarmient. testari de stilo Curiæ Romanæ.

Alij verò opinantur seruandam esse regulam vsufructuarij, nempè quòd si fructus omnes beneficij super quibus imposita est pensio, separati erant à solo de tempore mortis pensionarij, pensio hæredibus eiusdem pensionarij integra debeatur; si autē fructus omnes erant pendentes, nulla eis debeatur pensio: At si pars fructuum de eo tempore erat collecta siue à solo separata, & partim colligenda, pensio sit hæredum pensionarij pro rata fructuum collectorum tantùm, pro rata col-

colligendorum secus;idquè procedere voluerunt siue de tempore mortis eiusdem pensionarij euenerit dies solutionis,siue non;ac etiã si pensio anticipatè vel ante perceptionem fructum soluta sit,ità enim tenent Caccialup. de pension.quæst.25.num.1.& 2.& numer.4.& seq.& illum secutus est Gig in eod.tract.quęstio.53.num.1.& seqq.per tex.in l.defũncta. ff.de vsufruct. & quemad.quis vtat.voluerũt igitur in effectu pensionem,& ius eam exigendi transmitti ad hæredes pensionarij non pro rata temporis, sed pro rata fructuum à solo separatorum, idest perceptorum a titulari à die quo reseruata fuit ipsa pensio vsquè ad diem obitus eiusdem pensionarij non habito respectu distributionis duorum terminorum, quæ fit ex gratia commodioris solutionis tantùm, & ita tenet etiam Gambar. de autor. legat. de lat. de pension.ecclesi.nu.598.& seq.Gabriel. cons.191.num.4.& 5.lib.2. Honded. consil. 85.num.23.& seqq.lib.2.& hanc eandem opinionem tanquàm magis æquam; quicquid sit in puncto iuris; amplexa est Rota de moderno eius stilo & obseruantia,vt per Garz.de Benefic.part.2.cap.1.num.109. & per Gabriel. d.cons.191.num.13.& 14.pręcipuè vero penes Coccin.decis.327. & in alia Carpentoratren. pens.coràm Cauallerio die 10. Decembris.1610.vbi alię decisiones allegantur; & hac vltima opinione retenta.

3 Declaratur, vt pensio debeatur hæredibus pẽsionarij pro rata fructuum perceptorum à titulari, tunc demum, quãndo fructus super quibus imposita est ipsa pensio, sunt fructus naturales, siuè industriales; secus quãdo sunt fructus ciuiles,vt sunt census,liuelli denariorum,pensiones domorum,fructus hortorum, pascuorum,vecturæ,distributiones quotidianæ, operæ seruorum, & similes responsiones, quæ singulis diebus sunt in fructu; vel etiam quando fructus essent partim naturales,& partim ciuiles,nàm pensio pro illa parte quæ tangit fructus ciuiles,non debetur hęredibus pẽsionarij pro rata fructuũ, sed debetur eis pro rata temporis, quo vixit idem pensionarius per tex.in l.adhuc §.si operas.& l. si operas ff. de vsufruct. & quemad. quis vtat. vbi operæ seruorum pro tẽpore quo durat vsusfructus debentur vsufructuario,& eius hæredibus; pro tempore autem sequenti debentur proprietario, & sic habetur, quòd fructus ciuiles qui quotidiè percipiuntur, diuiduntur inter fructuarium vel eius hæredes,& proprietariũ pro rata temporis, & ità in terminis pensionis ecclesiasticæ, tenet Caccialup. de pension. quæst.25.num.3.vers.si vero.Gambar.de autor.leg.de lat.de pens.eccles.num.599.in fin. Honded.cons.85.nu.27.vol.2.Gabriel.cons. 191.num.5.lib.2.

4 Subdeclaratur adhùc declaratio ista quia licet pensio debita respectu fructuum ciuiliũ transmittatur ad hæredes pensionarij pro rata temporis, quo vixit idem pensionarius, id tamen locum habet in casu mortis pensionarij,vel alio necessario actu,secus in cessione, vel translatione eiusdem pensionis voluntariè & simpliciter facta sine reseruatione pensionis pro tempore decurso, huius enim pensionis voluntariò ac simpliciter cessæ,vel trãslatæ, si de eo tempore non venerat dies solutionis,nulla pars, nullaquè rata hæredibus cedentis vel transferentis debetur, cùm censeatur remissa ad fauorem cessionarij, siuè translatarij.Put.decis.14.lib.3.Socin.cons.42.nu. 6.& seqq.vol.3.Gabriel.d.cons.191.num.3. lib.2.Honded.d.cons.85.num.5. lib.2. Rot. d.decis.278.nu.6.part.2.in recent.

5 Postquàm vidimus quomodo morte pensionarij transmittatur pensio ad eius hęredes: modò videndum est quomodo morte,renunciatione,priuatione,vel translatione titularis transmittitur onus soluendi pensionem in eius successores; quocirca iàm diximus in casu 28.num.83.& seq. pensionarium habere electionem,an pro pensionibus decursis tempore præcessoris velit agere contra eundem præcessorem si viuit vel eius hæredes si est mortuus,an contra successorem in beneficio, de stilo autem Rotę ab omnibus tribunalibus recepto non posse eundem pensionarium agere contra successorem pro eisdem pensionibus decursis de tempore pręcessoris nisi prius factis diligentijs contra ipsum præcessorem vel dictos eius hæredes: Dubium autem nunc oritur, an sint fiendæ huiusmodi diligentiæ etiam quando idem præcessor cessit,vel decessit, siue priuatus vel translatus est ad aliam ecclesiam antequàm venerit dies destinata solutionis,& sic antequàm decursa sit tota integra rata,puta cùm cessit, vel decessit,vel priuatus fuit siue translatus est de mense septembris,& solutio pẽsionis destinata est in die natiuitatis D.N.subsequenti.

Nàm quod pensionarius non teneatur agere contra ipsum pręcessorem vel eius hęredes, nec contra eos facere aliquas diligentias stringit ratio,quia de eo tempore adhuc non venerat dies destinatæ solutionis, & ità nec idem præcessor erat debitor, nec pensio peti poterat l.cedere diem.ff.de verb. signif. imò si petita

tita fuisset, esset petitũ plus tempore.c. vnic. de plus petit.& hanc opinionem tenet in specie.Gambar.de offic.& potest legat.lib.6. de pension.nu.467.vers.fallit quintò: quòd autem è contra teneatur pensionarius ad dictas diligentias, facit ratio quia pensio est soluenda pro portione fructuum perceptorum habita scilicet ratione temporis prouisionis beneficij; quod passim seruat Rota, vt per Coccin. decis.327.& per Garz.de benefic.part.1.cap.5.num.199.& seqq.& alibi pluribus in locis, Vnde pro illa portione percepta à præcessore dicendum videtur quod teneatur pensionarius diligentias facere; nam quod iuris est de tota integra pensione quoad totam idem est de parte quoad partem l.quæ de tota.ff.de rei vendic.l.qui sit.ff. de vsur.l.an pars.ff.pro derelict. & ità secundum hanc partem videtur esse decisum ab eadem Rota in vna causa Cæsaraugustana pensionis coràm D.Panfilio registrata per eundem Garz.loco cit.num.199. & tenendo hanc opinionem,non obstat quod de dicto tempore non venerit adhuc dies destinatæ solutionis,& consequenter pensio peti non posset, quia respõderi potest quòd dies ipsa non facit pensionem esse conditionalem, cùm ea respiciat executionem, nõ obligationem,& apposita sit executioni ac præstationi ipsius pensionis pro maiori commoditate debitoris, non autem sit apposita substantiæ eiusdem pensionis,& sic stet in suspenso exercitium actionis,non obligatio l.in diem.ff. de cōdict. indebit.d.l.cedere diem.ff.de verb.signif.& facit textus in l.seius saturninus.ff. ad Trebell.l.firmio.§.1.ff.quand. dies leg.ced.l. ex his.C.eod.vbi dies apposita executioni legati, vel fideicommissi non facit illud conditionale,sed legatario vel fideicommissario interim decedente transmittitur.

Sed tamen in hac difficultate puto magis veram esse primam opinionem, quod onus soluendi hanc ratam pensionis,cuius solutionis dies non venerat de tempore mortis, resignationis, priuationis, vel translationis præcessoris,transeat ad successorem in beneficio, nec pensionarius teneatur inuitus aliquas facere diligentias contra eundem præcessorem

6 vel eius hæredes. Nàm certum est quod inspecto iure communi successor in beneficio tenetur soluere omnia onera realia ipsius beneficij etiam decursa tempore præcessorum, vt de decimis tradit Ioann. And.in c. non est in mora.nu.6.de reg.iur.in 6.Federic.de sen. cons.81. De collectis Gemin.cõs.3. Franc.in c.præsenti.§.porrò. num.3. vers.& aduerte. de offic. ordin. in 6.De tributis Cardin. in clem.1.num.6.de censib.De caritatiuo subsidio Bellenz. in tract. de subsid. carit. quæst. 45. vers. fateor tamen;& in specie de pensione quod sit onus reale & cohæreat beneficio, ideoquè successor in ipso beneficio teneatur ad pensiones decursas de tempore præcessorum,firmat Gigas de pension.quęst.39 num. 10.& seqq.& quæst.43.num.5. Ludouis. decis.507. nu.1. & 2. cum pluribus alijs allegatis per Garz.de benefic.part.1.cap.5.nu.191. & pro his omnibus facit textus in l. Imperatores.ff.de public. & vectig. & ratio quia res transit cum suo onere.c.cum nõ sit. de decim. c.si quis laicus.16.q.1.l.alienatio. ff. de contrah. empt.

Et licet eidem iuri communi videatur resistere stilus Rotæ supradictus, tamen ad hoc dupliciter respondetur, Primò quod idem stilus intelligitur habere locum, quando de tẽpore obitus, renunciationis, priuationis, vel translationis venerat dies solutionis ipsius pẽsionis,itaquod ea peti posset,non etiam quando adhuc non venerat dies,nec pensio peti po-

7 terat, & ratio est quia vbi stilus potest vnum vel duo operari contra ius commune,sumenda est interpræratio, vt vnum tantùm operetur.Butr.in c.cum dilecti.de donat.Gozadin. cons.19.num.5.Roland.cons.74.nu.19. lib. 3.Osasch.decis.58. num.13. Roman. consil. 199.num.6.Rota decis.432.num.10.part.1. diuers.& ratio rationis est,vt minus præiudicet iuri communi,quàm fieri possit. DD. in l. fin.§.in computatione C.de iure delib.& in l. omnes populi. ff. de iust. & iur. & in l. 2. vbi etiam glos.1. C. de noxalib. & in c. cum dilectus.de consuetud. Corn. cons.100. num. 7. lib.3.Crauet.cons.197.num.6.Nec obstat argumentum de toto ad partem,quia illud procedit quando totius & partis eadem est ratio, secus aliàs.Doctores in l. cum notissimi §. in his.C.de præscript.30.vel 40.ann. Euerard. in locis legalib. loc. à toto ad partem num.7. Surd.cons.197.num.21. lib.2. sed in hoc casu non est eadem ratio, nàm si pensionarius pro eadem rata teneretur agere partim cum præcessore, vel hæredibus,& partim cum successore valdè grauaretur cum maximo damno & prçiudicio,grauaretur enim ex eo, quia sic traheretur coram diuersis iudicibus c. fin. de rescript.c. dispendia eod.tit. in 6. sic diuideretur continentia causæ l.nulli C.de iudic. & posset contingere,vt in eadem causa diuersæ proferrentur sententiæ l.1.& ibi glos. in verb. eundem. ff. de quib. reb. ad eund. iud.

eat.

eat. sic cogeretur cum multis litigare, quod æquum non est l.ne in plures.ff. de exercit. l. iustissimè.§.proponitur.ff.de ædilit. edict. & sua interest plures aduersarios non habere c. 2.vt lit. pendent.in 6.sic deniquè grauaretur quia solutio vel exactio dimidiata maxima habet incommoda l.planè.ff. famil. ercisc. & hæc omnia damna sustineret ex persona successoris,quod lex non permittit l. 2. §.ex his. ff.de verb.obligat.Secúdò respondetur quod iste stilus Rotæ procedit ex quadam æquitate,& cessat æquitate cessante, sic dixit eadem Rota Coccin.decis.327.num.3.in fine: Satis autem compertum est æquitatem non permittere vt pensionarius sit astrictus agere contra præcessorem vel eius hæredes pro portione ratæ pensionis decursæ vsquè ad obitum, renunciationem,priuationem, vel translationē ipsius præcessoris, cuius solutionis dies de eo tempore adhuc non venerat, quia sic multa damna & præiudicia sustineret vt præmittitur, igitur & stilum ipsum cessare concludendum est.

9 Si autem quærimus, an pensio ipsa transmitti possit in alium titulo cessionis distinguēdum est, nam inquantum ad titulum ipsius pensionis, is non potest vendi, nec cedi sine autoritate Papæ.Rota penes Ludouis. decis. 440. num.7. Garz. de benefic. part. 1. cap. 5. nu.20. Inquantum autem ad commoditatem eiusdem pensionis, ea potest liberè vendi, cedi,& locari. Rota decis.400.num. 1.& 2.part. 1.diuers. Ludouis.d.decis.440.nu.7.& Garz. in loc.cit.num.29.de triennio scilicet in trienniū iuxta extrauag. ambitiosæ.de reb. eccles. non alien.& non vltra. Nauarr.cons. 11. eod. tit. de reb. eccles.non alien. idem Garz. part. 2.cap.1.num.37.& dixi in casu.66. num.22. & seq. saluo tamen si venditio, cessio, vel locatio facta esset cum autoritate superioris,vel confirmatione Papæ, siue alijs modis superius expressis in cas.28.num.93.& seqq.

SVMMARIVM.

1 *Confessio facta per modum contentiosæ iurisdictionis nocet successoribus in beneficio, secus per modum iurisdictionis voluntariæ 3. & an noceat hæredibus vel alijs successoribus.5.*

2 *Confessio & sententia æquiparantur.*

4 *Confessio nocet successori in possessorio summarijssimo.*

CASVS LXXII.

Confessio præcessoris, an & quando transeat ad successores, vel eis præiudicet.

Confessio an noceat, & præiudicet successoribus infrascriptorum casuum distinctione discutitur.

1 Primus casus est quoad confessionem Prælati, vel Rectoris, siue alterius officialis factam per modum contentiosæ iurisdictionis,& tunc intrat distinctio, an Prælatus, vel Rector, siue officialis sit legitimus administrator, vel non; si enim est legitimus administrator, illius confessio facta per modū contentiosæ iurisdictionis successoribus nocet,& præiudicat.c.fin.de confess.c. suborta.

2 de re iudic. & facit ratio quia confessio, & sententia æquiparantur l.post rem iudicatam. ff. de re iudic. & cui nocet sententia nocent etiā acta l.sed etsi possessori.§.fin.ff.de iur.iur.Innoc.in c.causam quæ.1.in fin.& ibi Abb. nū. 3.& Dec.num.5.de testib. Bart.in l.si superatus num.4.ff.de pignorib.& in l.sæpe nu.121. ff.de re iud.Alex.cons.126.num.2.vers. nec obstat.cons.61.num.9.& cons.135.num.7. lib.2.& in l.2.nu.11.C.de edend.idē Abb.in c.pen. num.4. de re iudic. sed sententia lata contra Prælatum nocet successoribus.c.cum inter.§.quamuis de re iudic. Abb. consil.62. num.2.vers. & maximè prædicta procedunt. lib.1.Crauet.cons.10.numer.8.Pinell.in l.1. part.3.num.48.vers.pro hac sententia. C. de bon. matern. & ità in specie quòd confessio Prælati, vel Rectoris legitimi administratoris facta per modum contentiosæ iurisdictionis præiudicet ecclesiæ & successoribus tenet Franc. de Rampon. inter cons. Calder.cons. 5.de confess. cuius verba ad literam recenset & comprobat Ang.cons.245.num.8. vers. si autem.Rot.Rom.decis.3.num.1. de confess. in nou.& decis.141.num.4.& decis.266.nu. 5.part.2.diuers.Bellam.decis.695. numer.1. Alex.in l.sæpe.nu.126.& 127.ff. de re iudic. & Mascard.de probat.conclus.367. nu.22. si autem Prælatus vel Rector siue alius officialis non est legitimus administrator, tunc illius confessio etiam si facta sit per modum contētiosæ iurisdictionis successoribus non nocet, nec præiudicat.Rot.d.decis.3.num.1.vers. si vero. de confess. in nou. & Bellam. d. decis. 695.numer.1.vers.si vero.post Petr. & Cyn. quos allegant.

Legi-

Legitimi autem administratores ad hunc effectum dicuntur Prælati suarum Ecclesiarum,& monasteriorum, ac Congregationum. c.edoceri.de rescript.c.cũ deputati de iudic. Rot.d.decis.3.nu 2.de confess.in nou.& Bellam.d.decis.695.nu.2.

3 Secundus casus est quoad confessionem Prælati vel Rectoris siue alterius officialis factam per modum voluntariæ iurisdictionis; Et huiusmodi confessio successoribus non nocet nec præiudicat,nec cõtra eos transit.glos. in c.2.in verb.conuentum.il 2.de testib.in 6. Paul.de Castr.cons.337.num.3.lib.1.Franc. de Rampon.inter cons.Calder.d.cons.5.de confess.Ang.cons.245.nu.8.Rot.decis.334. num.1.& 2.& decis.480.num.4.part.1.in recent.Menoch.qui multis rationibus id comprobat cons.39.num.26.& seqq. Casum autem hunc multis modis limitat Felin.in c.fin. num.11.de præscript.& Mascard.de probat. cõclus.367.& alijs quibusdam modis restringit Tusc.in litera C.conclus.669. quas limitationes & restrictiones hic repetere non ex-

4 peditaliam tamen addo,quòd confessio præcessoris nocet, & præiudicat successoribus in summarijssimo iudicio manutentionis etiam si facta sit per modum voluntariæ iurisdictionis Rota decis.573 num.5.part.2. in recent.

5 Tertius casus est quoad hæredes & successores vniuersales,& quoad eos casus est affirmatiuus,quòd confessio defuncti ad illos trãsit,eis nocet,& præiudicat,nec possunt ijdem hæredes vel successores vniuersales confessioni defuncti contrauenire Bald.cons.89.num. 3.vol.1.Socin.sen.cons.13.nu.5.lib.3. Dec. cons.184.in fin.Ruin.cons.32.num.6.vol.1. Crauet.cons.125.num.2. Roland. cons.71. num.45.& cons.82.nu.38.& seqq.lib.2.Cæphal.cons.276.numer.75. Menoch. cons. 1. num.67.

Ampliatur iste tertius casus, vt procedat etiam quoad successores singulares, namque confessio regulariter nocet & præiudicat etiã successori singulari Aret.cons.36.nu.3.Ruin. cons.36.num.6.vol.1.& cons.76.nu.14.vol. 5.Crauet.cons.29.numer.1.Menoch.cons.2. num.373.Surd.cons.169.num.1.vol.2.mouentur per tex.in l.cum à matre C.de rei vendic.l.ex qua persona.ff.de reg.iur.& l.si ab eo C.de neg.gest.

Declaratur tamen ista ampliatio pluribus modis recitatis per Tusc.lit. C.conclus. 663. & per Gabriel.cõclus.1.de reg.iur.quorum dicta satis prolixa hic nõ repeto sed satis erit assignare loca.

SVMMARIVM.

1 *Hæredibus, an præiudicet renunciatio vel consensus defuncti in eorum iure proprio.& num.seqq.*

2 *Renunciatio simplex non extenditur ad ius futurum.*

3 *Renunciatio filiæ de bonis paternis,vel maternis,si prædecedat patri,vel matri,non nocet filijs,etiam si dotem habuit.4.*

CASVS LXXIII.

An Renunciatio vel consensus vocatis noceat in eorum iure,si renuntiantis vel consentientis hæredes sunt.

Vnc est agendum de renunciatione,repudiatione,vel consensu præstito super his quę competunt filijs vel hæredibus ex iure suo proprio & propria sua vocatione, veluti ex causa fideicommissi,feudi, emphiteosis,primogenituræ, vel alterius similis successionis, Vtrum scilicet renunciatio, siue repudiatio, & consensus huiusmodi transeat ad filios vel hæredes, adeout qui renunciat vel repudiat in præmissis,siue renuncianti, vel alienanti consentit, noceat eisdem filijs aut alijs vocatis in eorum iure etiã si sint hęredes renunciantis,vel consentiẽtis,Et pro decisione istius casus sequenda est theorica Baldi in l.qui se patris.num.12. C. vnde liber quam approbat Aret.in l.apud iulianum.§.si quis alicui.propè finem, & eam legit cum l. cũ seruus.ff.de leg.1.Ruin.cons.38.num.18.& cons.42.num.17.vol.1.& cons.138. nu. 10. vol.2.& cons.51.num.22.circa medium.vol. 5.Gabriel.cons.125.num.1.lib.1.Alba cons. 74.num.1.Decian.cons.33.num.109. vol. 1. & vltimo loc Peregr. de fideicomm. art. 52. nu.90.& seqq.distinguendo igitur hãc Baldi theoricam per casus.

1 Primus casus est quando quis simpliciter consentit aliquid in sui præiudicium, & tunc non pręiudicat filijs, vel alijs eius hęredibus in iure proprio ipsorum filiorum vel hęredũ,

2 & ratio est quia simplex consensus non extenditur ad ius futurum, nec ius futurum absorbet, etiam quod illud competat ex causa de pręsenti.l.1.§.quod ait pretor. 2.ff. quor. legat.Bart.Bald.& alij in l.1.C.de pact.Socin. cons.230.num.2.lib.2. Tiraquel.de retract. cõsang.§.1.glos.9.num.134. Iacob. de feud.

in verb.& vnus.sub num. 10. Aluarot. in cap. 1.§.denique.num.24.in 30.conclus. tit. quæ fuit prim. caus. & quod dicitur de consentiẽte, idem est de renunciante, nam simplex renunciatio non præiudicat hæredibus in eorũ iure post mortẽ creando glos. in l.fin.in verb. reseruandis.C.de bon. libert. & idem pariter est de eo,qui simul consentit & renunciat iuribus suis,nam intelligitur renunciare iuribus introductis in eius fauorem,non autem in fauorem hæredum,glos.in l.iubemus.2.§. sciẽtes.in verb.consentiant.C.de sacros.eccles.

3 Ampliatur hic primus casus,vt idẽ sit quoquè de renunciatione hæreditatis paternę vel maternæ facta per filiam, namquè si filia non habita portione sua renunciat bonis paternis, vel maternis, & prædecedat patri, vel matri relictis filijs ex eã procreatis, ista renunciatio non transit ad eosdem filios, nec eis præiudicat,imò non obstante ipsa renunciatione possunt ijdem filij venire ad successionem aui, vel auiæ etiam si essent hæredes matris renũciantis, cùm non veniant ex persona matris seu tanquàm eius heredes,sed ex proprijs eorum personis,& tanquàm vocati à lege,istam conclusionem probat tex. in l. si ex patronis. §.idem ait.ff.de bon.libert.& in l. si quis filio. vers.sed & si.ff.de iniust.rupt.& eam explicitè tenet Bald.in l.fin.num.16.C.de pact.& in l.pactum dotali.num.2.in fin.& ibi Alex. nu. 8.& Paul.de Castr.num.7.C.de collat. idem Paul.de Castr.cons.54.col.1.lib. 3. vbi examinat materiam istius renunciationis cum distinctione trium casuum.Socin.cõs.183.col. 1.vers.confirmatur.lib.2.Aret.cons.143.nu. 3.Dec.cons.181.num.6.Bertrand.consil.23. num.5.vol.2.Gozad.cons.75.nu. 21. & seq. Roland.cons.11.num.4. vol.1. Gramat. decis.57.Alex.cons.75.num.13. lib.1. Crauet. cons.127.num.3. vers.ex quibus & ratio est secundum eos, quia talis renunciatio cõtinet tacitam cõditionem,si successio ei deferatur, hoc est si renuntians superuixerit ei cuius bonis renunciauit, ideo si illa tacita cõditio non euenit, renunciatio habetur pro non facta. l. cedere diem.ff.de verb.signif.

4 Subampliatur ampliatio ista, vt procedat etiam quando filia dotes recepit,& eis mediãtibus renunciauit, adhuc enim renunciatio non transit ad filios ipsius renũciantis, eis nõ præiudicat,nec eos excludit,& licet multi arbitrentur ampliationem istam procedere solummodo quando filia nihil recepit, attento quod dùm filia partem suam recepit, non conuenit quod nepotes ex ea aliam habeant portionem,vt declarat Roman. in l.qui superstitis.col. 4. vers.quod limita. ff.de acquir.hæred.Castr.cons.419.circa fin.lib.2. Dec.in l. pactum. num.18. vers. prædicta. & d. consil. 181.num.6.in fin.Cagnol.in l. 1.num.42.C. quand.non pet.part. Rub. consil.42. col. fin. Cassan.cons.47.nu.27. Bellon. cons.15.nu. 6.Bero.cons.49.num.42. vol. 1. nihilominus frequentiori calculo receptum est renunciationem non excludere filios renunciantis,sed siue dotem receperit,siue non, semper renunciatio annullatur tanquàm facta sub conditione quæ non euenit,ita Bald.in d.l.fin. C. de pact.sequitur Castrens.in d.l.qui superstitis. num.3.Alex.in d.l.pactum.num.7. vers. Roman. Aretin.cons.91.col. 2.versic. ex quibus. Natta in c.quamuis.nu.57.de pact.in 6. Gozad.cons.75.num.21.& seq.vbi reprahendit Dec. contrarium tenentem & dicit hanc esse communem opinionem, & ab ea non esse recedendum in iudicando,vel consulendo. Alciat. cons.358. num.1. vbi ait hanc esse communẽ, & quicquid dixerint Roman. & Dec. non esse ab ea recedẽdum & subdit quod hęc opinio non habet aliquod dubium Roderic. in l.quoniam in prioribus in declar. leg. Regni in 4.limit.num.7.vbi dicit esse veriorem, & communem conclusionem. Crauet. consil. 84.num.5.dicens quod in practica seruatur, quod renunciatio non nocet nepotibus, & latissimè alios referens hanc sententiam comprobat Cephal.cons.334.num.40.& consil. 336.num.16.

5 Secundus casus est, quando quis consentit,vel renunciat,& vlterius etiam promittit, quod non veniet contra consensum vel renũciationem,& tunc si promittit pro se tantùm, siuè pro facto suo tantùm, non pręiudicat filijs vel heredibus suis venientibus ex iure suo proprio ad fideicommissum, vel primogenituram, & idem si veniant ad feudum, vel Emphiteosim non hereditariam,sed ex pacto pro se,filijs & nepotibus receptam.arg.l.cum pater,§.hæreditatem.ff.de leg.2.l. paulo Callimacho.§.1.ff.de leg.3. si autem promittit per se,filios,& heredes suos,tali casu distinguitur prout distinguitur in alijs bonis filij venditis vel donatis à patre, videlicet quòd aut filij, ijdemque heredes non confecerunt inuentarium,& tunc tenentur stare consensui, & renunciationi factę per patrem,vel matrem,nec possunt contrauenire facto defuncti etiam ex causa fideicommissi,feudi,emphiteosis, & similium eis proprio iure competentium.l.cum à matre C.de rei vendic.l.si ab eo.C.de liber. caus.

caus. l. venditrici. C. de reb. alien. non alien. l. siue possessio. C. de euict. quibus iuribus habetur non posse hæredem tanquàm de euictione obligatum venire contra factum defuncti. Aut confecerunt inuentarium, & tunc renunciatio, consensus, ac promissio non transit ad eosdem filios, & hęredes, sed contra factum patris vel matris venire non prohibentur. l. fin. §. in computatione. C. de iur. delib. ratio autem differentię inter renunciationem simplicem, & renunciationem pacto, ac promissione vallatam est, quia renunciatio nititur consensu vnius tãtùm, pactum autem consensu duorum, iccirco potentius est, ac maioris efficacię. sic glos. in l. 1. in verb. te filio. ante medium. & ibi Bart. num. 3. & Bald. nu. 6. C. de pact. aliam rationem differentię addit ibi idẽ Bald. post Iacob. Butr. videlicet quòd in renunciatione non reperitur, nisi verbum pręsentis temporis, idest renuncio, ideo non trahitur ad futurum arg. l. si ita scripsisset. ff. de leg. 2. l. cum stipulamur. l. si à colono. ff. de verb. oblig. in pacto autem reperitur verbum præsens, idest promitto, & verbum futurum, idest non contrauenire, & istam rationem refert, & pariter sequitur ibi Dec. nu. 19. Paul. de Castr. num. 6. & Ang. num. 1.

6 Ampliatur iste secundus casus quia si huiusmodi promissio de non contraueniendo renunciationi præmissorum competentium filijs & hæredibus ex iure suo proprio, facta esset simpliciter sine dictione taxatiua, tunc trãsiret ad hæredes inuentariũ non cõficientes, & eos obligaret etiã si de eisdẽ hæredibus nõ esset expressum in specie. Alex. conf. 13. nu. 7. vers. nõ obstat. & nu. 8. vol. 5. Ruin. cõs. 7. nu. 38. vol. 1. Martin. laud. in cap. 1. §. titius. in tit. si de feud. fuer. controu. Gabriel consil. 125. num. 13. & seq. lib. 1. mouentur ex regul. generali quòd promissio facti negatiui simpliciter facta capit etiam hæredes. l. stipulatio ista in princ. vers. sed si se. ff. de verb. obligat. & latius dixi in cas. 28. nu. 172. & seqq.

7 Subampliatur ampliatio hæc vt locum habeat etiam in materia feudi ex pacto & prouidentia, vel etiam emphiteosis non hæreditariæ, hoc enim casu ista promissio non contraueniendi pariter obligat hæredes; nàm etsi videretur dicendum quòd hæc promissio hæredes non obliget, attento quod ad huiusmodi feudum, vel emphiteosim ex pacto & prouidentia non veniunt tanquàm hæredes, sed tãquàm filij vel nepotes iure suo proprio, & ex propria eorum persona vti vocati ex inuestitura, & sic non dicuntur contrauenire ex persona promittentis nec vti eius hæredes, sed vti filij & nepotes proprio eorum iure & persona, prout sic in specie firmiter tenet Ruin. cons. 220. sub nu. 3. vers. non obstat quod Bernardinus. & num. 4. vol. 1. Alex. d. cons. 13. num. 11. & cons. 18. num. 12. lib. 5. & illos refert ac sequitur Corbul. de emphit. tit. de caus. priuat. ob renunc. num. 32. nihilominus magis vera est prima opinio quòd ista promissio obliget etiam hæredes, quodquè ijdem hæredes non possint venire contra factum defuncti neque in feudo ex pacto & prouidentia, siue emphiteosi non hæreditaria, & hanc sententiam amplexa est tota ferè classis Doctorũ, quos recitat. Rosentall. de feud. cap. 9. membr. 2. conclus. 69. num. 5. lit. G. & num. 15. & conclus. 70. & Crass. in §. hęreditas. quęst. 12. num. 29. vers. infertur secundo, cum seqq. nisi in casu quo hæreditatem adiuerint cum beneficio inuentarij, idem Rosentall. loc. cit. conclus. 71. vbi ex professo: nec obstat quod dicit Ruin. d. cõs. 220. q. a fundatur ĩ doctrina Bart. in l. vt iuris iurãdi. §. si liberi. nu. 4. ff. de oper. libert. vbi loquitur de renunciatione filiæ simpliciter facta absque promissione non contraueniendi, quæ simplex renunciatio non extenditur ad ius futurum vt dictum est; non obstat pariter doctrina Alex. d. cons. 13. quia loquitur de feudo hæreditario, non de feudo ex pacto & prouidentia, & in d. cons. 18. loquitur quãdo consentiens vel alienans promittit taxatiuè pro se tantùm, vel pro facto suo tantũ; & hinc consequitur malè locutum esse Corbul. qui hos secutus est in tract. de emphit. d. tit. de caus. priuat. ob renunciat. nu. 32.

SVMMARIVM.

1 *Sententia prodest & nocet hæredibus & alijs successoribus. 4. Fallit num. 11. & seqq.*

2 *Sententia non nocet non citatis; etiam si agatur de illorum interesse secundariò tantũ. 5.*

3 *Alienare prohibitus, prohibitus est actiones exercere. 6.*

7 *Administrationem qui habet, agere & conueniri potest.*

8 *Transactio est actus voluntarius.*

9 *Sententia vbi prodest vel nocet, prosunt etiã & nocent acta, hæc enim à pari procedunt. 10.*

12 *Sententia contumacialis præsumitur lata potius ratione contumaciæ, quàm ob malam causam.*

14 *Transactio dicitur omnis actus per quem receditur à lite.*

16 *Sententia semper præsumitur iusta.*

17 *Prasumitur ob interesse proprium quem esse diligentem & fidelem.*

20 *Appellare possunt successores à sententia lata contra praecessores etiamsi transitum fecerit in rem iudicatam: ac etiam dicere de nullitate.* 21.

22 *Nullitatis dicendi tempus, quantùm duret.*

CASVS LXXIV.

An & quando sententia prosit vel praeiudicet successoribus, & ad eos vel contra eos transeat.

1 NVnc videndum est, an sententia prosit vel praeiudicet successoribus; ita vt ad eos & contra eos transeat, & suos effectus producat etiam quoad illos; & casus constituitur affirmatiuus, vt prosit. & noceat non solùm heredibus, & successoribus vniuersalibus. l. exceptio ff. de except. rei iudic. glos. in l. & an eandem. in verb. personarum. ff. eod. tit. Alex. in l. saepe num. 69. ff. de re iud. Dec. cons. 445. num. 31. sed etiam prosit, & noceat successoribus in beneficio vel feudo, siue fideicommissarijs, substitutis, emphiteotis, & alijs sequentibus in gradu vocatis ad aliquam dispositionem: Nàm licet quaedā in contrarium adducantur, & primò quòd res

2 inter alios iudicata alijs non praeiudicat. tot. tit. C. quib. res iud. non noc. c. quāuis. de re iud. quod procedit etiam si habent interesse secundarium tantùm, etsi enim pro substantia iudicij & sententiae non sit necesse citari, nisi ille de cuius praeiudicio principaliter agitur. glos. in l. de vnoquoque. in verb. quos causa. ff. de re iud. Gabriel qui alios citat tit. de citat. conclus. 1. num. 319. tamen ad hoc vt sententia lata contra vnum praeiudicet alijs etiā si de illorum secundario interesse agatur, hi debēt citari. Bald. in l. ab eo. nu. 20. C. quom. & quand. iud. Alex. in l. de vnoquoque num. 17. ff. de re iudic. Dec. cons. 445. num. 29. Gabriel. d. conclus. 1. nu. 330. saltem per proclama generale, Alex. in d. l. de vnoquoque num. 17. Socin. iun. cons. 181. nu. 97. vol. 2. Achill. decis. 35. Felin. in c. fin. nu. 5. de maiorit. & obed. Ias. in l. decē nu. 41. ff. de verb. obligat.

3 & quia qui non potest alienare, non potest actiones exercere, vel rem in iudicium deducere in praeiudicium eorū qui successuri sunt. l. ait praetor. ff. de iur. delib. mediante enim iudicio posset sequi sententia, quae si transiret in rem iudicatam induceretur alienatio: & quia sententia non praeiudicat ei, qui non potest prohibere litigantem agere, vel ei qui causam non habet ab eodem litigante l. saepè. ff. de re iudic. c. quāuis. extr. eod. tit. & quia idē est quoquè de transactione, nàm transactio pariter successoribus non nocet, nec praeiudicat, vt vidimus in casu. 34. & in feudo quòd sententia ex huiusmodi causis nō noceat feudi successoribus non citatis, & ignorantibus, tradit Aluar. in c. 1. §. si vasallus. il 3. sub. nu. 4. vers. quaero ab extra. & ibi Praepos. propè finem. vers. quaero ab extra. & Isern. col. 2. & Afflict. nu. 20. si de feud. defunct. milit. controuer. l. succ. inn. dom. & agnat. Dec. cōs. 445. nu. 29. & seqq. Socin. iun. cons. 181. num. 93. vol. 2. Tiraq. de legib. cōnub. glos. 5. nu. 207. Felin. in c. fin. nu. 5. de maior. & obed. Zas. de feud. alien. nu. 21. vers. quartò fallit. Crauet. cons. 197. num. 7. Osasch. decis. 157. Capic. decis. 20. num. 23. Et in bonis fideicommissarijs quod non noceat substitutis & fideicommissarijs tenet Bart. in l. filiusfamilias. §. diui num. 9. ff. de leg. 1. Socin. iun. d. cons. 181. nu. 91. & seqq. vol. 2. Dec. d. cons. 445. num. 47.

4 Nihilominus vera est pars affirmatiua quòd sententia nocet, praeiudicat, & prodest generaliter successoribus, etiam nō citatis & ignorantibus & transit ad eos & contra eos; & pro hac parte adduco tex. in l. ex contractu. ff. de re iud. l. 1. §. denunciari. ff. de ventr. inspic. l. exceptio. ff. de except. rei iudic. & ibi glos. in fin. dicit quod sicut transit ad damnum, sic transit ad proficuum, & tenet Innoc. in c. quāuis num. 2. in fin. de re iud. & Alex. in l. saepè nu. 69. ff. eod. Azo in summ. C. quib. *res iud.* non noc. num. 6. in fin. & facit ratio quia praesumitur praecessorem ob interesse proprium fideliter ac diligenter litigare. Socin. in l. gallus. §. & quid si tantùm nu. 30. vers. considera. ff. de liber. & posth. Pinell. in l. 1. part. 3. nu. 50. C. de bon. matern. & in specie de successoribus in beneficio, quòd sententia lata contra praecessores noceat, & praeiudicet eisdem successoribus allegatur tex. in c. cū inter. §. quāuis. de re iudic. & voluit Abb. cons. 62. nu. 2. vers. & maximè praedicta procedunt. lib. 1. Oldrad. cons. 94. nu. 18. Frāc. de Rampon. inter cons. Calder. cons. 5. vers. sed sententia. de cō. fess. Angel. cons. 245. nu. 8. vers. sed sentētia. Crauet. cōs. 10. nu. 8. Pinell. in l. 1. part. 3. nu. 48. vers. pro hac sententia. C. de bon. matern. & in feudis quòd sententia pariter prosit & noceat successoribus non citatis & ignorantibus, tenet Iacobin. in sua inuestit. verb. & dicti vasalli. nu. 41. Roland. cons. 92. nu. 19. vers. simi-

similiter.lib.4. Pinell.in d.l.1. part.3. nu.48. vers.sed contraria, C.de bon.matern. vbi hanc opinionem veriorem,& receptiorẽ esse dicit. Soarez recept.sent.litera F.nu.72.Isern.ĩ tit. si de feud.defunct.controuers.fuer.§.si vasallus de feudo nu.6. In fideicõmissis quòd sententia lata ad fauorem hæredis vel contra cũ ante restitutionem hæreditatis, vel fideicommissi post restitutionẽ prosit & noceat fideicommissarijs,& substitutis,contra Bart.tenet Ang.Imol.Roman.& Alex. ĩ l.filiusfamilias. §.diui nu.9. Crotr. nu.38. & Ias.nu.47. in.1. lect.& nu.91.in.2.lect.& cõmunem dicit Ripa nu.60.61.& Ferd.Loaz.nu.126.ff. de leg. 1.Roland.cons.92.nu.15.& seqq.lib.4.idem Alex.in l.sæpe nu.110.ff.de re iud.& cõs.86. nu.3.& cons.156.nu.3.lib.2.Felin, in c. pen. nu.16.de re iud.& propè infinitos allegat Intrigl.de substit.cent.3.quæst.73.nu.121.vbi refert hanc esse veriorem, receptiorem,& magis communem sententiam, Peregr. de fideicom.art.53.nu.49.& seqq.vbi dicit hoc procedere in qualibet sentẽtia,& in specie in causa inofficiosi,in causa falsitatis,& in sententia lata super ratione legis falcidiæ. In primogenitura,quòd noceat & prosit successoribus Oldrad.d.cons.94.nu.19.Tiraq.de iure primogen.quæst.35.nu.17.post Martin.Laud.& Alber. quos citat,sequtur Rosentall.de feud.cap. 9.mẽbr.1.conclus. 27.nu.26.Boer.decis.255. nu.12.propè finem.Couar.pract. quæst.cap. 13.nu.6.qui multos allegat,& hanc magis cõmunem esse dicit; In maioratu qui in effectu idem est quod primogenitura; quòd sentẽtia pariter prosit & noceat successoribus, tradit idẽ Couar.d.cap.13.nu.6.Pinell. in l.1.part. 3.nu.48.vers.sed cõtraria.C.de bon.matern. Soarez recept.sent.litera.M.nu.13.latè Molin.de primogen.lib.4.cap.8.nu.3.& Ceuall. in tract.comm.contra comm.quæst.636. nu. 2. & seqq.

5 Nec obstat,quòd sententia lata contra præcessores, sit res acta inter alios,& non noceat non citatis etiam habentibus interesse secundarium tantùm, nisi saltem citati sint per generale proclama;prout non obstat quod sententia non præiudicet ei qui non potest prohibere litigantem agere, nec ei qui non habet causam ab ipso litigante; quia respondetur q̃ imò iudicium agitatum cum præcessore censetur agitatũ cum successore & ei nocet per tex. in d.l.ex contractu.ff.de re iud.& l.1.§.denũciari ff.de ventr.in spic.ac alia quæ copiosè cõgerit Ias.in l.filiusfamilias.§.diui nu.47. & seqq.in.1.lect.& nu.91.& seqq.in 2.lect.ff.de leg.1.Inn.in c.quamuis nu.2.in fin.de re iud. Alex.in l.sæpe nu.69.ff.eod.tit.Azo in summ. C.quib.res iud.non noc.nu.6.in fin.Pinell.in d.l.1.part.3.nu.49.vers.his autem.C.de bon. matern. successor enim tàm singularis quàm vniuersalis fingitur esse idem cũ præcessore, ob id obstat ei exceptio rei iudicatæ l.si à te.§. fin.& l.exceptio ff.de except.rei iud. Non obstat

6 pariter quod qui non potest alienare non potest rem in iudicium deducere l.ait prætor. ff.de iure deliber. quia dicta lex hoc nõ ponit pro regula,sed loquitur in casu suo, quòd scilicet cum hæres deliberat non potest rem hæreditariam alienare, nec eam in iudicium deducere.ità spec. in tit. de actor. num.79.add. ad Bart.in l.fin.§.vbi autem il. 1. litera, a. C. de bon.quæ liber.Pinell.in l.1.part.3.nu.45. vers.quapropter tutius.C.de bon.matern.videmus enim quòd clerici beneficiati, tutores, Curatores,sindici,æconomi,procuratores generales,& patres in bonis filiorũ non possunt per se alienare sine autoritate, & decreto iudicis,& tamen possunt per se super rebus quarũ administrationem habent actiones mouere;

7 generale namquè est quod quicunque habet à iure,vel ex constitutione,vel de consuetudine,vel ab aliquo iudice ordinario administrationẽ,is potest liberè agere,& conueniri l.fin. ff.quod cuiusq. vniuers.c.cum deputati.de iudic.Spec.in loc.cit.nu.80.prout nec congruit

8 exemplum allatum de transactione, quia est diuersa ratio inter transactionem, & sententiam, cùm transactio sit actus voluntarius. c. veniens.de transact.l.si dictum.§.si cõpromisero.ff.de euict.sententia verò sit actus necessarius.l.inter stipulantem.§. si stichum. ff. de verb. oblig.

Ampliatur casus,vt idem sit de alijs actis iudicij,quod de sententia,acta enim prosunt,& nocent successoribus prout facit sententia, &

9 constituta est conclusio, quòd cui nocet vel prodest sententia, nocent etiã & prosunt omnia alia acta.l.sed & si possessori.§.fin.ff.de iureiur. Innoc. in c.causam quæ. 1. in fin.& ibi Butr.& Abb.num.3.& Dec.num. 5.de testib. Din.& Bart.ĩ l.si superatus.nu.4.ff. de pignorib.& in l.sæpe nu.12.ff.de re iudic.Alex.in d. l.sæpe nu.125.& in l.2.nu.11.C.de edend. & cons.126.nu.2.vers.nec obstat.cõs.61. nu.9. & cons.135.nu.7.lib.2. namquè sententia &

10 acta procedũt à pari c. at si clerici.de iudic. c. inter dilectos.§.porrò.de fid.instrum. Alex. ĩ d.l.sæpe.num.125.& d.cons.61.num.9. lib.2. adeòque appellatione actorũ venit etiã sententia Bart.in l.actorum in fin.ff.de re iudic.

11 De-

11 Declaratur primò casus, vt locum non habeat in actibus voluntarijs, nàm licèt sentẽtia tanquàm actus necessarius iudicij in quo cessat voluntas, & culpa succũbentis, noceat successoribus, tamen eis non nocet contractus, & alij actus volũtarij tot.tit.C.res int. alios act. c.veniens.de transact.Bart.in l.in diem.nu.1. ff.de aqua.pluu.arcend.& ibi Paul. de Castr. sub.l.in concedendo.nu.2. idem Castrens. in l.factam.§.si hæres.nu.3.ff. ad trebell. Socin. in l.gallus.§.& quid si tantùm.nu.30.vers.cõsidera.ff.de liber.& posthum.Pinell.in d. l. 1. part.3.num.49. vers. est enim.C.de bon.matern. quæ tamen declaratio vt actus voluntarij non noceant successoribus subdeclaratur in quantum spectat ad successores in beneficio procedere eo modo, quo dictũ est in cas. 28.nu.93.vers.primus casus.

12 Declaratur secundò non procedere quãdo sententia lata contra præcessorem, fuit contumacialiter lata, quia similiter non præiudicaret successoribus.l.si seruus plurium.§.1.ff. de leg. 1.l.si prolusorio.§.quoties ff.de appellat. l.si ideo. ff. de euict. Rosental. de feud.cap.9. membr. 1.conclus.27.num.20.& generale est quod sentẽtia contumacialis lata contra vnũ non præiudicat alteri non citato. l. qui repudiantis.§.fin.ff.de inoffic.testam.l.cum filiusfamilias vbi Bart.nu.4. ff. de verb. obligat.c. fin.de empt.& vendit. Alex.cõs.84.nu.4.lib. 3.Marsil.sing.4.Rota decis.588.nu.3.part.1. in recent. censetur enim lata potius ratione contumaciæ, quàm ob malam causam.Bart.in l.Papinianus.§.meminisse nu.3. ff. de inoffic. testam.Roland.cons.29.nu.21.& seqq.lib.3. Menoch.de præsumpt.lib.2.præsũpt.70. nu. 1.& seqq.sed tamẽ ista declaratio adhuc subdeclaratur vt locum nõ habeat in quinque casibus recitatis per Menoch.d.præsumpt.70.

13 Declaratur tertiò vt procedat quando sententia lata est super iuribus realibus ecclesiæ, & beneficij, feudi, fideicommissi, primogenituræ, maioratus, & similium, in quibus etiam successores interesse habent, secus si lata esset super iuribus personalibus cõcernentibus interesse & præiudicium ipsius præcessoris tantũ, hoc est ex causa obligationis, seu alterius causæ personalis, isto enim casu non præiudicaret successoribus nec ad eos, vel contra eos transiret.sic distinguit Isern.in c.1.§.si vassallus de feudo suo nu.6.si de feud.defunct.contr.fuer.int.domin.& agnat.quem ibi sequuntur alij.& Rosentall.de feud. cap.9. memb.1. conclus.27.nu.1.& 2.& facit tex.in l. cum de hoc.ff.de except.rei iud.

14 Declaratur quartò casus, quia sententia lata contra præcessorem qui non appellauit, pariter non nocet successoribus, nec contra eos transit, attento quod omnis actus per quem receditur à lite, dicitur transactio.Bart.in l.siue apud acta nu.22. vers. idem possumus. C. de transact.vbi dicit quòd siue recedatur à lite pacto gratuito, siue simplici renũciatione, siuè sententia, potest dici transactio, & idem tradit Caccialup.in tract.de trãsaction.quest. 3.nu.1.& Mantic.de tacit.& ambig.conuent. lib.26. tit.1. nu.2. namquè transactio dicitur quidam transitus ab actione.Ias.in rubric.C. de transact.nu.2.& in l.1.nu.7. ff. de pact. & compertum est quòd transactio successoribus non nocet, nec contra eos trãsit c. veniens. de transact.l.Imperatores, in princ.ff.eod.l.2.C. res int.alios act.l.si vnus.§.ante omnia. ff. de pact.latè Mãtic.de tacit.lib.26.tit.4. & quòd sententia lata contra vnũ qui non appellauit non noceat alijs, tenet Alex.in l. sæpe nu. 83. vers.nonò ff.de re iud.Dec.cons.445. nu.36. vers.tertiò.sequitur Rosentall.de feud.cap.9. memb.1.concl.27.nu.20.simile est de sententia lata contra emptorem, vel possessorem, ea enim non præiudicat vẽditori, vel autori, nec contra eos potest emptor siue possessor agere de euictione, nisi ab ipsa sententia appellauerit.l.herẽnius.§.caia, & per illum tex.glos.ibi in verb.vẽditore, & Bart.& Bald. ff. de euict. Gomez.var.resolut.tom.2.cap.2.sub nu. 39. col.pen.vers.secundò, vbi de communi.

15 Subdeclaratur tamen declaratio, vt procedat quando succumbens habet bonam, & iustam causam, tunc enim verum est quòd tenetur appellare si est in casu appellabili, vt de tutore cõdemnato.l.si bonam. C. de administr. tut.de fideiussore l.si procuratorem.§.si ignorantes.ff. mandat. & de emptore vel possessore euicto. Bart.& Bald.in d.l.herẽnius.§.caia. ff.de euict.& Gomez.in loc.cit.secus si malã, & iniustam causam habet, quia tunc non tenetur appellare.l.non est.C.de administrat.tut. l.quoties.§.sicut.vers.nec vtiquè.ff.eod.Bart. Bald.& Gomez.in locis cit. Angel. in l. inuitus.nu.4.C.de procurat.Boer.decis.285. nu. 9.vers. vel etiã: prout non tenetur succumbẽs appellare quãdo dubium est, an foueat iustã, vel iniustam causam, & an sententia sit iusta vel iniusta, Bart.Bald.& Gomez.in dictis lo-
16 cis, qui mouentur ea ratione, quia semper sententia præsumitur iusta c.in præsentia. de renunciat.Gabriel.in tit.de sentent. conclus.6. nu.1.Menoch.de præsumpt.lib.2.præsumpt. 67.nu.22.quomodo autem cognoscatur, an succum-

succumbens habeat causam iustam, vel iniustam, seu dubiam, hoc deprahenditur ex traditis per Menoch. de arbitr. iud. cas. 177. & cas. 445.

17 Declaratur quintò non procedere quando constaret de negligētia, vel incuria, vel dolo, fraude, & collusione praecessoris, namquè licet praesumptio sit praecessorem ob interesse proprium diligenter & fideliter litigasse, Socin. in l. gallus. §. & quid si tantùm. num. 30. vers. considera. ff. de liber. & posthum. Pinell. in l. 1. part. 3. nu. 50. C. de bon. matern. nihilominus vbi apparet de contrario, tunc sententia successoribus non noceret. l. si seruus plurium. §. si haereditatis, vbi Bart. Alex. & Ias. ff. de leg. 1. l. praeses. C. de pignorib. ad hoc tex. in l. eum qui. §. in popularibus. ff. de iureiur. Isern. in tit. si de feud. defunct. milit. controuers. fuer. int. Dom. & agnat. §. si vassallus de feudo suo nu. 6. vers. alij dicunt; & in fin. Iacobin. in verb. & dicti vasalli. nu. 41. Alex. in d. l. saepe. nu. 110. in fine. ff. de re iud. Socin. in d. l. gallus. §. & quid si tantùm nu. 30. vers. cōsidera. ff. de liber. & posthum. Pinell. in d. l. 1. part. 3. num. 50. vers. limitatur quartò. C. de bon. matern. Molin. de primogen. lib. 4. cap. 8. nu. 7. vbi omnes alios cōcordantes recēset.

18 Declaratur sextò casus vt procedat in suis terminis, nempè vt sententia lata contra aliquem praeiudicet successoribus intrantibus in eius locum, alijs namquè regulariter non nocet. toto tit. C. quib. res iud. non noc. Tusch. conclus. 174. & 176. litera. S. & inter successores, ac alios ratio differentiç est, quia successor fingitur eadem persona cum praecessore. l. si à te. §. fin. l. exceptio. ff. de except. rei iud.

19 Declaratur septimò vt locum non habeat in sententia lata contra aliquem ex eius renūciatione, consensu, vel confessione, quia huiusmodi sententia fundata super ipsa renunciatione, consensu, vel confessione nō nocet nec praeiudicat successoribus vel alijs vocatis, nec cōtra eos transit Paris. cons. 5. nu. 37. lib. 1. Pinell. in l. 1. part. 3. nu. 50. vers. limito. 2. & versic. nona limitatio. C. de bon. matern. & quoad renunciationem, ac consensum ratio est, quia renunciatio non praeiudicat successoribus in eorum iure creando post mortem glos. in l. fin. in verb. reseruandis. C. de bon. libert. nec in simplici consensu absorbetur ius futurum l. 1. §. quod ait praetor. 2. ff. quor. legat. Bart. Bald. & alij in l. 1. C. de pact. Socin. cons. 23. num. 2. lib. 2. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 9. nu. 134. Iacob. de feud. ī verb. & vnus. sub nu. 10. Inquantum autem ad confessionē distinguendum est, an emanauerit per viam voluntariae, vel contentiosae iurisdictionis, quia confessio emanans per viam contentiosç iurisdictionis successoribus nocet & praeiudicat c. suborta. de re iud. Alex. in l. saepe nu. 126. & 127. ff. de re iud. Ang. cons. 245. nu. 8. vers. si autem. Rot. Rom. decis. 3. nu. 1. de confess. in nou. & decis. 141. nu. 4. & decis. 266. nu. 5. part. 2. diuers.

Subdeclaratur declaratio haec vt procedat duobus simul concurrentibus, & non aliter: primum quòd renunciatio, siue cōsensus, vel cōfessio sit personalis, secus si est realis vt probaui in casu 28. nu. 93. vers. primus casus: & nu. seqq. vbi etiam explicaui quando personalis & quando realis esse dicitur: secundum quòd sentētia sit fundata super ipsa sola personali renunciatione, siue consensu vel cōfessione, quia si fundata esset etiā super alijs actis processus nō personalibus, declaratio nō procederet, sed standum esset casui, vt sententia obliget successores, illis praeiudicet, & contra illos transeat, sufficit enim vnam ex illis causis esse realem, & ad successores transibilem ad tex. in l. si domus. ff. de seruit. vrban. praed. §. affinitatis. instit. de nupt. glos. in c. ex parte il. 1. in verb. & perpetuò. de rescript. Ægid. decis. 280. Crauet. cons. 141. num. 2. Tiraq. de caus. cessant. limit. 22. nu. 1.

20 Declaratur octauò, vt quamuis sententiae noceat & praeiudicet successoribus, non tamē nocet eis quoad appellationem, quia facultas appellandi eisdem successoribus non adimitur, sed à die scientiae, & notitiae liberum est illis appellare. Alex. in l. filiusfamilias. §. diui. nu. 9. ad finem. ff. de leg. 1. & ibi Rip. nu. 62. Crott. nu. 39. vers. secundò. Loaz. num. 128. vers. secundò. Felin. in c. cum super. nu. 11. de re iud. Roland. cons. 92. nu. 21. lib. 4. Osasch. decis. 157. nu. 13. E contra vero, quòd successores non possint appellare ab huiusmodi sententia postquam transiuit in rem iudicatam, stāte quòd eis nocet & praeiudicat ex propria natura causae, tenet Couar. pract. quaest. cap. 15. nu. 2. & tuetur Peregrin. de fideicom. art. 53. nu. 56. vers. sed cū. Ego autem puto quòd si sententia lata contra haeredem, fideicōmissarium, vasallum, vel similem, erat appellabilis & non fuit appellatum, tunc successores, agnati, vel alij vocati possint quidem appellare pro suo interesse, quia sententia lata contra eum, qui non appellauit, non nocet alijs l. herennius §. caia. ff. de euiction. Alex. in d. l. saepè nu. 83. vers. nonò. ff. de re iud. Dec. cōs. 445. vers. tertiò; At si ex dispositione iuris vel statuti

statuti erat inappellabilis sine culpa succumbentis, tunc nec ijdem successores, agnati, vel alij vocati possint appellare, quia singulis controuersijs sufficit vnus iudicati finis. l. singulis. ff. de except. rei iud. Hinc si tutores vel procuratores possunt appellare, & non appellant; principales ipsi eis non existentibus soluendo appellare possunt. glos. vlt. in l. 1. ff. quand. appell. sit. glos. 3. in auth. hodie C. de appellat. per tex. in l. properandum. §. fin. C. de iudic. Verùm si non appellant ex eo quòd non sit permissa appellatio, nec principales ipsi possunt appellare ad tex. in l. 2. C. de procurat. l. 1. §. vsus ff. eod. l. sed si vnus. §. idē Iulianus. ff. de iniur.

21 Declaratur nonò, quia sententia non præiudicat successoribus non solùm ad effectum quin possint appellare vt proximè dictum est, sed neque ad effectum quin de eius nullitate dicere possint durante tempore dato ad dicendum de nullitate, Pinell. in l. 1. part. 3. nu. 50. vers. limito. 6. C. de bon. matern. quod verum esse puto, quia pro declaratione nullitatis cōpetit officium iudicis nobile. Vant. de nullit. tit. quid sit nullit. num. 2. vbi alios citat, quod quidem officium iudicis ad successores transit l. non solùm. ff. de restit. in integr. tempus au-

22 tem dicendi de nullitate sententiæ in nullitate proposita per modum agendi durat de iure communi per annos 30. glos. in c. 1. in fin. 35. q. 9. Ang. in l. sicut nu. 10. C. de præscript. 30. vel 40. annor. Alex. cons. 59. nu. 15. lib. 4. Crauet. cons. 266. nu. 6. vers. non obstat. Vant. de nullit. quot. & intra quod temp. nu. 8. vers. si verò. Tiraquel. de retract. lignag. §. 36. glos. 2. num. 38. & in nullitate proposita per modum excipiendi durat in perpetuum. Alex. consil. 82. nu. 13. lib. 3. Ang. cons. 260. nu. 3. vers. si igitur. Dec. cons. 8. nu. 6. vers. & retēta Com. cons. 302. nu. 1. vers. præterea licet statutum. vol. 1. Crauet. cons. 266. num. 7. Vant. in loc. cit. vers. aut quod nullitas: ea enim, quæ sunt temporalia ad agēdum, perpetua sunt ad excipiendum. l. purè. in fin. ff. de doli except. l. si pactum. C. de except.

23 Declaratur decimò casus non procedere, nec locum habere quando quis conuenit et possessorem feudi, fideicommissi, maioratus, emphiteosis, & similium petens sententiari feudum, fideicommissum, emphiteosim, vel maioratum ipsum post mortem dicti conuenti pertinere ad eundem agentem, nā talis sententia successoribus non præiudicat Loffred. cons. 10. num. 7. Pinell. in l. 1. part. 3. num. 50. vers. limitatur quintò. C. de bon. matern. Rosentall. de feud. cap. 9. memb. 1. conclus. 27. nu. 22. cùm enim non agatur de præiudicio ipsius possessoris rei conuenti, nec iudicium tangat illius interesse, ob id cessat non solùm præsumptio alicuius diligentis defensionis ex dictis per Roman. cons. 353. num. 2. sed nec necessaria est illius citatio, vt in simili dicit Rota decis. 133. nu. 13. & 14. part. 2. diuers. Seraph. decis. 1078. nu. 3. & Garz. de benef. part. 12. cap. 2. nu. 214.

24 Declaratur vndecimò, nàm sententia lata ex iuramento victoris delato per succumbentem non nocet successoribus eiusdem succūbentis, qui iuramentum detulit, nec contra eosdē successores transit, sic tenet & multùm laborando sustinet Pinell. in d. l. 1. part. 3. nu. 50. vers. septima limitatio. C. de bon. matern. sed tamen aduerto quòd hoc eius dictum nō est indistinctè verum, nec erat valdè in eo laborandum, quia si loquimur de successoribus titulo vniuersali, talis sententia eis nocet. l. nàm posteaquàm. §. fin. ff. de iureiur. si de successoribus titulo singulari causam habētibus ab eodem succumbente qui iuramentum detulit, similiter eis nocet. Paul. de Castr. in d. §. fin. nu. 4. vers. & ista. & nu. 5. & Ias. nu. 1. si autem loquimur de successoribus singularibus causam ab ipso succumbente non habētibus, vt sunt successores in dignitate, officio, feudo antiquo, vel beneficio ecclesiastico, & similes, tunc verum est dictum Pinelli, quòd huiusmodi sententia eis non nocet d. §. fin. vers. cęterum. cum l. seq. & Paul. de Castr. & Ias. in loc. cit.

FINIS.

